[redacted]

Questiones Antonii andree super duodecim libros methaphysice.

Lis iuliani causi d[e] Mozano.

Tabula

Finis.

¶ Altissimi doctoris Antonij andree seraphici ordinis mi
norũ questiones subtilissime sup duodecim libros metha-
phisice. Aristotelis feliciter incipiunt.

Eli girum cir

cuiui sola. Ecclesiast.xxiiij.
Secundũ doctrinã Arist.
z eũ cõiter sequentium sciẽ-
tia metha.q theologia pho
rum z sapia nomiaẽ.versaẽ
circa totũ ens. z signanter
circa substãtias sepatas vt
circa nobiliores partes sui
subiecti primi. Et iõ qz est
circa nobilissima entia: no
bilissima scia ẽ iter oẽs scias
nãliẽ adiuẽtas. Nobilitas
eni sciaꝝ ex nobilitate oziẽ subiectoꝝ ex p° ð aia. Jõ i psona
hui⁹ scie ꝯgrue pt dici. Gixꝝ celi zc. ¶ Ubi dscribiẽ ei⁹ digni
tas admiranda q̃tum ad quatuoz.s.q̃tũ ad amplexũ am-
bitionis magnifice. Influxum correctõis auctentice. Actum
inquisitiõis amplifice Et graduz prelatõis mirifice. ¶ Pri
mum probat ipsius giri continentia generalis.cuz premit-
titur girum.ad instar.n.cuiuslibet giri vel circuli qui est fi-
gura capacissima fm geometricos: scientia metha. omnia
ambit. Nam vt dicitur primo huius.in plogo. sapientia.s.
metha.est omnia scire vt contingit. Scientia enim metha.
girat omnia entia siue sint immobilia z incorruptibilia. si-
ue mobilia z corruptibilia: inq̃tum in eis reperitur ratio
entis p quo potest intelligi illud eccl.43. Uide arcum z be
nedic qui fecit illum. valde speciosus est in splendore suo.
girauit celum in circuitu glorie sue. Habitus quidem me-
tha.est quidam arcus mysticus iaciens sagittas veritatis cõ
tra hostes falsitatis.ideo ẽ quasi arcus refulgens inter nebu
las glorie.eccle.50. Uide igitur ipsum z benedic qui fecit il-
lum. Nam girauit celũ.i.totam vniuersitatem entiũ. z spe-
cialiter entium quorum habitatio est in celo. ¶ 2m probat
ipsius influentia virtualẽ cũ additur celi. Sicut.n.celum in-
fluit in hec oia iferioza: sic sciẽtia metha.in oẽs alias sciẽtias
humanas. vtpote q hñt istaz sciam oẽs alias z eaꝝ pncipia
pñt corrigere vga veritatis. defendere hasta pbitatis. appro
bare z roborare norma equitatis. sicut innuit Arist. in pmo
poste.parum ante illud capitulũ. Difficile est autem nosce-
re. Jccirco de hac scientia potest etiã intelligi illud eccle.43.
Altitudinis fundamentuz pulchritudo eius species celi in
visione glorie. ¶ 3m probat efficacia regularis cum subiun-
gitur circuiui. Circuit quidem inquirendo de omnibus ve
raciter sine deceptione. Et plurimum efficaciter sine defe-
ctione: z generaliter sine exceptione. ideo in figura ipsa est il
le fluuius phison de quo dicitur genesis. 2°. q ipse circuit
oẽm terrã euilath vbi nasciẽ aurũ.s.sapie. z aurũ terre illius
optimũ est. Euilath interpretatur stolidus. cuiusmodi sunt
omnes scientie humane de se. metha. excepta. ¶ Quartum
probat eius eminentia solitaria cum ꝯcluditur sola. Inter
oẽs.n.scias humanas ista sola precellit z oibus pncipatur.
ipsa eniz sola.est cui nulla alia assimilaẽ. Sola.n.est cui om-
nis alia famulaẽ. Sola est quaz omnis alia admiraẽ vt ad-
miratiue dicere possim⁹ illud trenoꝝ p°. Quõ sedet sola ci-
uitas plena populo. zc. certe sedet vt regina omniuz sciaꝝ.

Uia secundum

doctrinam
Ari. primo
poster. notitia subiecti psupponiẽ toti scie.
illã de subiecto oportet psupponere. qz est
z qd est. Jdcirco ad expositionem libri me
tha. manum extendens confidens de do-
mini bonitate de subiecto meth. talez pfero qõnẽ. ¶ Utrũ
ens simplr sumptũ qd est cõe deo z creature sit scie metha.
subiectũ primũ fm ratiõe adeq̃tiõis. Et arguiẽ q nõ. ¶ Naz
vni⁹ scie realẽ est vnũ subiectũ reale. sed ens acceptum vt cõ-
mune deo z creature nõ est aliqd vnũ reale. metha. autẽ est
vna scia realis. pz. g ens sic cõe nõ ẽ subiectũ metha. maioz
pbatur tũ qz ꝯtingit vno hitu vel vno actu: vnius actus est
vnũ obiectũ. ergo vnius hitus ẽ vnũ obm. pz sic pria ps: tuz
qz non maioris entitatis est effectus q̃z causa. z mensuratuz
q̃z mensura. sed obiectum causat scientiaz z mensurat. ergo
si est scientia realis obiectuz non est ens rationis sed ens rea
le: z sic patet secunda pars. minoz pbatur. qz que sunt se to-
tis distincta nihil comune reale habent in quo cõueniunt
oppositũ predicati infert oppositũ subiecti. sed deus z crea
tura sunt se totis distincta. aliter deus non esset summe sim-
plex. qz haberet quo conueniret z quo differret a creatura.
ergo ens comune deo z creature non est aliquid vnum rea
le. ¶ Preterea illud quo scientia formaliter distinguitur: z
a quo formaliter denominatur est eius subiectum primuz
sed ens sic cõmune non est huiusmodi respectu scientie me-
tha. ergo zc. maioz est euidens. he.n. sunt conditiones sub-
iecti primi.s. q denoiet scientiaz formalr z q distinguat eã
a q̃libet alia. Scientie.n. secantur quemadmoduz z res. ex
tertio de anima. minoz pbatur primo q̃tuz ad primaz par
tem de distinctione. qz sexto metha. capitulo primo. distin-
guit Aristo. tres partes scientie speculatiue dicens physicaz
esse circa inseparabilia. z mobilia. mathematicã circa insepa
rabilia: z imobilia pmã vo phicã circa separabilia: z imo
bilia: cuiusmodi sunt substãtie separate. Si ergo hec distin
ctio sciaꝝ sit ꝯueniẽs videtur q sit per subiecta ppria ipsaꝝ
2a ps minoris de denoiatione pz ex. 6. huius vbi vocat hãc
sciam theologiã. qd pbat dupl'r tũ qz si alicubi diuinũ exi-
stit. in tali nã existit. hoc est in imobili z separabili. de qua
pdixit hãc sciaz ꝯsiderare. tũ. qz honorabilissimã sciaz oz ẽẽ
circa honorabilissimum genus. sed ista scia ẽ honorabilissi-
ma ex plogo huius. z genus substantiarũ separatarũ ẽ no
bilissimũ: ergo zc. Confirmatur. qz in prologo huius vocat
phs hanc scientiam diuinaz qz est diuinoꝝ. ¶ Preterea si
ens sic cõe est subiectum metha. ergo in speculatione entis
sic cõmunis cõsistit felicitas nãlis. ꝯñs est falsum. ergo z añs
pbatio ꝯñe. scđm Aristo. 10. ethicoꝝ felicitas naturalis cõsi-
stit in actu metaphisicali vel sapientiali qd idẽ est. Tunc sic.
notitia subiecti in scia virtualiter cõtinet totã notitiã illius
scientie ergo est perfectioz quacũqz alia in illa scientia. qz qd
cõtinet virtualiter aliud est eo perfectius. si ergo felicitas cõ
sistat in aliquo actu sapientie vel metha. maxime erit circa
actum cognoscendi subiectuz metha. quod est ens per se cũ
ille actus sit perfectissimus in metha. falsitas autem conse-
quentis patet ex hoc. qz notitia entis vt ens est simpliciter
imperfectissima. ¶ Preterea si ens sic cõmune est subiectuz
primum scientie metha. ergo sciẽtia metha. subalternat sibi
omnes alias scientias. ꝯsequẽs ẽ falsuz. ergo z añs. pbatio
ꝯñe. qz tunc subiectum vniuscuiusqz scientie esset sub subie-
cto metha. hec.n. est conditio scientie subalternate: vt patet
ex primo posterioruz. falsitas ꝯñtis patet sexto metha. vbi.
Aristo. distinguit tres parte essentiales scientie speculatiue
qd nõ esset si oẽs alie subalternarentur metha. pbo. qz scie
subalternate vel ponunt numeꝝ. vel non. si sic. ergo plures
essent q̃z tres cum multe sint sciẽtie subalternate amplius q̃z
tres. si non ponunt numeꝝ. ergo phis. z mathe. nõ subalter
nanẽ metha. ¶ Preterea de subiecto scie oz notum esse si est
z qd ẽ ex primo poste. capitulo p. sed in ista scia nõ est notuz
de ente qd est. g ens non est subm in ista scia. pbo mi. tuz qz
ens ẽ equocũ. vt ait Por. ca. de spẽ. si qs zc. Equocũ aũt nõ
habet qd. tũ. qz dato q sit vniuocũ est cõissimum non hñs
genus supra se nec drĩã. nec p ꝯñs diffinitionẽ g nec qd. qz
diffinitio dicit qd ẽ ẽẽ rei ex p topi. ¶ Preterea omne subz
scie hz passiones de ipso demõstrabiles ex p post. sed ens nõ
est hꝫ. pbo minorẽ dupl'r. tũ. qz passio dĩt ẽẽntialiter a subo
ens aũt nõ ẽ hꝫ qz ens est de ẽẽntia cuiuslibet. tuz qz passio
predicaẽ denoiatiue de subo: z subm de passione non nisi p

accñs. qꝛ pdicatiões p se nõ ↄuertunť. ex pmo post. ens aũt pdicať de quolibet in quid. vt videť. ¶ Preterea subm cuiuslibet scie hꝫ pncipia ꝑpria ꝛ ptes. ex ꝑ post. ca. illo certior autẽ. sed ens cõe sic nõ est huiusmodi. g̃ ꝛc. ꝓbo. mi. tum qꝛ ente nihil est prius prin͞m qꝛ est pri⁹ principiato: tũ qꝛ si ens inq̈ꝫtũ ens ꝛ vt sic cõe haberet principia. g̃ qḋlibet ens hr̃et principia. sic. n. arguit p̱hs ꝑ po. ca. de reduplicatiõe. si iusticia esset bonũ in eo q̈ bonũ oẽ bonũ esset iusticia. ↄñs ẽ fl̃m. qꝛ tc̃ eẽt ꝓcessus in infinitũ in pncipijs ꝛ pncipiatis. ¶ Preterea suba ẽ primũ subm hui⁹ scie. g̃ nõ est ens. ↄña patet. qꝛ eiusdeꝫ scie nõ p̄nt esse pl'a subiecta pma. añs ꝓbatur p Ari. q̈rto metha. c. pmo qui ait. Ubiq꜠ vero primi ꝓprie ẽ scia ex quo alia dependẽt ꝛ ꝑꝑ qḋ dñr. g̃ si hoc ẽ sba substãtie opoꝛtet pncipia ꝛ causas habere subm primũ. tũ ex. 8. metha. c. ꝑ. sbaruꝫ q̈runť cause ꝛ pncipia. sed illḋ cuius cause ꝛ pncipia queruntur in scia est subm primũ illius scie. tũ. ex. 4. metha. ca. 3. tot sunt partes p̱hie quot sunt substantie. p qḋ innuiť q̈ s̄m diuisionẽ substãtie: vt subi primi distinguiť scia ista. ¶ Contra Ari. 4. metha. ẽ sciẽtia que speculatur ens inq̈ꝫtũ ens. ꝛ illa nõ est aliq̃ ꝑticularis. vnde s̄m cõ. loquiť de metha. cuius ibi statuit subiectum. ¶ Preterea Auic. ꝑ metha. ca. 2. primũ subm huius scie ẽ ens inq̈ꝫtum ens.

Respondeo in ista qõe sic ꝓcedã. Prĩo qõis titulũ breuiter declarabo. 2°. q̈ꝫdaꝫ opi. quã nõ teneo ꝑtractabo. 3°. ad qõnẽ ꝛ ad argumẽta rñdebo. ¶ Quantũ ad primũ sciendũ ẽ q̈ in titulo qõnis ponitur vtrum ens. simpl'r. per li simpl'r intelligo vniuersaliter ꝛ abstracte. s̄m q̈ ens cõsideratur cõmunissime ꝛ precise inq̈ꝫtum ens ꝛ sub precisa ꝛ ꝓpria ratiõe entitatis abstrahens a quacũq꜠ rõe entis specialis. ¶ 2° poniť cõmune deo ꝛ creature. Ad cuius euidentiã est notandũ q̈ diuisio entis in. x. predicamenta nõ est prima entis diuisio. sed alia ẽ prioꝛ ista. s. qua ens diuiditur in ens finitũ ꝛ in ens infinitũ: ꝛ accipiendo alteꝝ membroꝝ. s. ens finitum diuidiť 2ª diuisione in decem predicamenta. ex quibus patet correlarie q̈ deus cadit sub altero membro prime diuisionis. ꝛ x. predicamenta sub alio. omni. n. ens predicamentale est finitũ. ideo deus est extra omne genus. Questio ergo accipit ens vt diuiditur prima diuisione: ꝛ nõ vt diuidiť 2ª diuisione. ideo positũ est ens qḋ est cõe deo ꝛ creature. ¶ Tertio poniť primum primitate adequationis. vnde notandũ est q̈ q̈ꝫtum ad p̄ns sufficit duplex est primitas. s. primitas ꝑfectionis: ꝛ primitas adequatiõis. primitas ꝑfectiõis in quacũq꜠ scia cõsequiť gradũ entitatis rei. vt illud dicatur primũ tali primitate qḋ est nobilius ens quocunq꜠ alio ad illam scientiã pertinente. sicut in ꝓposito poniť primũ ens qḋ est deus qꝛ est nobilius ens s̄m gradũ entitatis quocunq꜠ alio ente ad cõsideratiõnẽ scientie metha. ꝑtinente. sed primitas siue ꝓritas adequatiõis notat equalitatẽ ꝓcisam subiecti ad sciam q̈ñ. s. scia nõ excedit subm nec econuerso. Sed q̈cq̈d cadit aliquo modo sub ↄsideratiõe scie: cadit sub rõne formali subi ꝛ econuerso q̈cq̈d participat rõnẽ formalẽ subi cadit sub cõsideratione illius sciẽtie. verbi gratia si ens inq̈ꝫtũ ens ponitur subm primũ metha. tali primitate. q̈cq̈d participat rõnẽ entis vt sic: cadit sub cõsideratione metha. ꝛ quicquid metha. cõsiderat sub rõne entis considerat. ¶ Est ergo sensus qõis. Utrũ ens cõissime sumptũ vt sub se ↄtinet omne ens finitũ ꝛ infinituꝫ. ꝛ sub ꝓpria ꝛ formali rõe entitatis. i. ens inq̈ꝫtũ ens sit subiectũ primũ scie metha. sic adequatuꝫ q̈ nihil subterfugiat cõsideratiõnẽ huius scie vt participat rationem entis.

Quantum ad 2m ẽ vna opi. Cõmen. s. q̈ de⁹ ꝛ intelligentie siue qḋ illud ẽ gen⁹ subaꝝ separataꝝ est subꝫ primũ huius scie. vnde ↄtra Auic. q̈ posuit subiectũ eẽ ens inq̈ꝫtũ ens dic sic ꝑ phi. ↄmẽto vltimo q̈ dicit q̈ prima p̱hia nitiť ꝓbare entia separabilia esse peccat. gen⁹. n. entiũ separatorum eẽ nõ demonstrať nisi in scia naturali. hec. n. entia sunt subm prime p̱hie. ꝛ impossibile ẽ aliq̃ꝫ sciẽtiã demõstrare suũ subiectũ eẽ. sed concedit ipsuꝫ esse aut qꝛ ẽ manifestũ p se. aut qꝛ est demonstratum in alia scia. Unñ peccauit Auic. q. d. primũ p̱hm demonstrare primũ principiũ esse. hec cõmentatoꝛ. ¶ Hec aũt opi. tria ponit vt pꝫ intuẽti. primũ dictũ ẽ q̈ nulla scia ꝓbat suũ subm eẽ. s̄m est primã p̱hiã nõ posse ꝓbare deũ esse sed tantuꝫ nãle. tertiũ ẽ q̈ genus entium separatoꝝ est prime p̱hie subm primũ. ¶ Pro ista opiõne arguiť p scḋaꝫ rõnẽ positã in pede qõnis. Illud quo scia formal'r distinguiť ꝛc. ¶ Preterea hic in ꝓlogo ꝓbat Ari. q̈ hec scia est speculatiua circa pma principia ꝛ primas cãs. ex descriptione sapientie. huiusmodi autem sunt sube separate. ¶ Preterea substantie separate nõ sunt omnino nobis ignote cum de ipsis multa signa hẽamus. g̃ cognitio earuꝫ tradiť aliqua scientia. non naturali vel mathema. patet. ergo in ista. cum tantũmodo sint tres partes sciẽtie speculatiue: ex sexto metha. Preterea sciẽntia considerans aliqua pl'a attributa ad aliquod vnũ primum maxime considerat illud primum tanq̈ꝫ proprium subiectum ad quod aliqua attribuuntur: sed primum ens idest prima causa est ad quod omnia entia attribuuntur. ergo de illo primo maxime est hec scientia vt de ꝓprio subiecto. ma. est euidens ex quarto metha. vbiq꜠ vere ꝓprie pmi est scientia ex quo alia dependent ꝛ ꝓpter quod dicuntur. ¶ Sed hec opinio non placet ideo arguitur contra ipsam. ¶ Contra primũ dictum sic. Omnis scia vtitur vel potest vti demonstratione. qꝛ g̃ ꝓbat vel põt ꝓbare suuꝫ subiectũ esse. ma. est euidẽs. qꝛ sicut per cãm ꝓbatur effect⁹ ꝑꝑ q̈d: ita econuerso p effectũ ꝓbať cã qꝛ. ↄña ondiť sic. q̈. s. ois scientia qꝛ demonstrat suũ subiectũ eẽ. qꝛ p effectũ demõstrať aliq̈d de cã. s. eẽ. ex h. n. q̈ effect⁹ nõ põt esse sine tali ↄditiõe in cãꝫ effectus nõ põt eẽ sine esse cause. ergo si effectus ẽ: cã ẽ. ¶ Confirmať qꝛ appꝫ iductiue q̈ scia aliq̃ põt demõstrare suum subm eẽ. ꝛ hoc a posteriori. sicut in libro elenc. demonstrať syllogismũ sophisticũ eẽ p simile. patet ibi. Sil'r priscianus libro ↄstructionũ ondit orõnẽ cõstructã eẽ p sil'em modum habendi l'raꝝ ad dictiões. ꝛ dictionũ ad orones. ¶ Aduertendũ tñ q̈ nulla scia demonstrat suũ subiectum eẽ demonstratione ꝓpter q̈d ꝛ a priori. qꝛ ipsum subiectuꝫ est primo cognitũ ꝓritate nãe. põt tñ d'rare suum subm eẽ d'ratiõe qꝛ sic intelligẽdo q̈ scia q̃ p̄supponit ↄceptũ aliquem puta q̈d nois apḋ intellectũ de subo ꝛ de illo cõceptu p effectum arguit ꝑ q̈ sit. 2° q̈ alia sibi insint. ¶ Contra s̄ꝫ dcm̃ arguo ꝑ q̈ vtraq꜠ tã p̱hia prima q̈ꝫ ẽt nãlis põt ꝓbare deũ esse sic. Ois ꝓprietas ↄsiderata in effectu quã ipoĩe ẽ sibi ieẽ nisi ẽt cã sit: cõcludit cãm eẽ d'ratione qꝛ. Sed tam ꝓprietas considerata in scia methap̱hisicali. q̈ꝫ ẽt in naturali de effectu nõ potest sibi inesse nisi primũ mouẽs ꝛ primũ ens sit. g̃ vtraq꜠ scientia põt ipm ꝓbare esse d'ratione qꝛ. ¶ Preterea. 2° q̈ h magis posuit prima p̱hia q̈ꝫ naturalis arguiť sic. sciẽtia considerãs ↄditiões effect⁹ que ducunt in cognitionem excellentiorem cause magis potest demonstrare cãm esse. sed prima p̱hia est huiusmodi respectu nãlis. ergo ꝛc. ma. ẽ euidẽs sed minoꝛ pꝫ ex hoc q̈ gñales ꝓprietates entis q̃ cõsiderantur in scia metha. magis ducunt in cognitionẽ positiuaꝫ primi entis per excellentiam q̈ꝫ spãles cõditiones cõsiderate i scia naturali. minus. n. excellens videť primitas mouendi tantum quam ꝓbat p̱hs naturalis. 8. p̱hisi. q̈ꝫ esse primum ens simpliciter quod ꝓbat primus p̱hs. ¶ Tertio arguitur q̈ p̱hisi. non potest ꝓbare deũ esse sic. qꝛ si sic. ergo p̱hisica sic est simpliciter prioꝛ metha. ↄñs est euidenter falsuꝫ. ergo ꝛ añs ꝓbatio ↄñe. tu ponis deum esse primũ cognituꝫ ꝛ primum notum in ista scia ꝛ esse nobis precognitum ex aliquo medio naturali. Si g̃ ponis deũ esse simpl'r ꝓcognitum ex tali medio. ꝛ h p̄suppositũ inq̈ꝫtũ sit cognitũ g̃ scientia nãlis simpl'r ẽ prioꝛ ista. qꝛ notissimo hic est aliq̈d ibi simpl'r notius. ¶ Confirmatur. qꝛ tũc illa q̃ est simpl'r ↄ in p̱hisi. s. deum eẽ eẽt hic prima ꝓpõ simpl'r idemõstrabilis. ꝛ ita p̱hisi. esset prioꝛ metha. ¶ Preterea seqť q̈ saltẽ q̈ꝫtũ ad istã cõclusionẽ

deum esse.metha.subalternaref phys.siue phie nalis. sicut ci
rurgia subalternat geometrie qȝtum ad istā ꝯclusionem ꝙ
vulnera circularia tardius curantur.lȝ oio non sit sile hic ꝛ
ibi vt pȝ.¶Contra.3m dictū arguit sic.vnius scie est vnum
subiectū.ex pmo post.si ergo deus ꝛ itelligentie sunt hic sub
iectū oȝ assignare illis aliqd cōe ꝛ vniuocum a quo hȝ ista
scia vnitatē.illud vel est ens vel suba.Nihil enīȝ aliud vide
tur eis posse assignari cōe vniuocū.Cū ens immediate diui
daf post pmā diuisionē in.x.gnā.ꝛ suba imediate p corpo-
ream ꝛ incorporeā.si illud cōe sit ens.ergo habeo ppositum
qꝛ ens erit hic subiectū.ꝛ per ꝯns nō tm substantie imateria
les immo materiales.ꝛ gnaliter oē ens subijcitur ꝯsidera-
tioni scientie hui9 vt subȝ.Ens.n.cōe nō magis abstrahit a
substātijs materialibus qȝ immaterialib9.Si aūt illud cōe
sit suba.Cōtra multipliciter.Tū qꝛ de9 caderet in genere per
se.ꝛ per ꝯns esset diffinibilis.Tū.qꝛ vt sic metha.nō magis
erit de substantijs imaterialib9 qȝ mālibus cū suba eqliter
abstrahat ab vtrisqȝ.¶Confirmaf.qꝛ scia cōis nō magis est
de vna spē qȝ de alia.pȝ autē ex dictis ꝙ in nullo spāli ma-
gis vniuocaf deus ꝛ sube sepate qȝ deus ꝛ sube corporee.ḡ
si pp aliqȝ vnionē vel virtutē sit totū illud gen9 entiū ponē
dū vnuȝ subm:pari rōe ꝛ gen9 substātiaꝝ corporeaꝝ.¶Vl
terius ꝯtra opi.istam faciūt oēs rōnes posteri9 ponende ꝙ
ens inqȝtū ens est subm pmū met.qꝛ si sic.ergo nō gen9 en-
tium separatoꝝ.cū vnius scie sit tm vnū subm primū.nec
rōnes cogunt.Ad primū positū in pede.q.dicef rñdēdo ad
rōes pncipales.¶Ad 2m cū dicitur ꝙ hic in plogo pbatur
ꝙ h scientia est speculatiua circa pma pn9.Dico ꝙ hoc non
probat substantias separatas esse hic subiectum primū.nā
queiȝ scientia cōsiderat pncipia sui subiecti ꝛ passiones ꝛ p-
tes ꝛ multa alia sm ꝙ diuersim ode ad subiectū primū ha-
bent attributionē.¶Ad tertium cuȝ dicitur.sube separate
nō sūt nobis totaliter ignote.Rñdeo sicut dicef sexto libro
de substantijs sepatis.sunt multe pprietates cognoscibiles
qȝtuȝ ē ex pte illaꝝ.sed nō a nobis via sensus.ideo aliq scien
tia speculatiua est possibilis haberi de eis sed nō a nobis.p
prietates autem que sunt scibiles a nobis via sensus de illis
substantijs sunt sole passiones entis.Unde verum est ꝙ il-
le substantie sunt subm alicuius scientie speculatiue possi-
bilis intellectui potenti cognoscere ipsas sed nō nobis.ꝛ lō
qȝtum ad ea que sunt scibilia de eis cadunt sub cōsideratio
ne metha.nō vt subm pmū.sed vt aliquid cōtentū sub sub-
iecto primo qd est ens vt patet.¶Ad 4.cum dicitur scientia
cōsiderans aliqua pls ꝛc̃.Ista ratio potest reduci ꝯtra ipm
nam assumpta maiori addo istam minoreȝ.sed suba est ad
quam omnia entia attribuuntur.4.metha.vbiqȝ vero pri
mi pprie ꝛc̃.ergo de suba est maxime ista scientia.ꝛ per ꝯns
non de deo vel de genere entium separatoꝝ.¶Ad formam
argumenti ꝯcedo maiorem cum ista specificatione si illud
tale habet omnes conditiones requisitas ad subiectum pri
mum tunc minor est falsa vt patet ex predictis.qꝛ illud ge-
nus nō est aliqd vnū ab ente vel substantia.ꝛ tunc vt pri9.

Quantum ad tertiū articulū dōm ꝙ ens inqȝ-
tū ens qd ē cōe deo ꝛ creature ē subȝ
primū metha.Ad cuius euidentiā declaro aliquas ꝯclusio
nes.scilicet quinqȝ.¶Prima ꝯclusio sit ista.ens qd est cōe
deo ꝛ creature dicit vnū ꝯceptum ppriū alium a conceptu
dei vel creature.Hanc cōclusionē ondo sic.ipossibile est eun
dē ꝯceptum eidem intellectui simul esse certum ꝛ dubium
sed aliquis intellectus certus de aliquo ꝙ sit ens potest du
bitare vtrum sit deus vel creatura.ergo iste intellectus ha-
bet vnum conceptum entis alium a conceptu dei ꝛ creatu
re.maior videtur euidens ex terminis qꝛ negare predicatuȝ
est negare subiectum.minor probatur.qꝛ fidelis disputans
cum infideli vtrū.a.sit deus.non dubitat vtrū.a.sit ens imo
est cert9 tā ille qȝ aduersarius.nā vterqȝ supponit tāqȝ verū
ꝛ certū ꝙ.a.sit ens.ꝛ tn dubitāt an.a.sit de9 vel creatura.ali
as esset vana coꝝ disputatio.¶Preterea ipossibile est aliq

plura in eodē vno ꝯceptu ꝯuenire ꝛ differre.sed de9 ꝛ crea-
tura cōueniūt in ente vel ꝯceptu entis:qꝛ vtrūqȝ vere ē ens.
dnt āt pprijs ꝯceptibus sic pa.qꝛ nō est idē cōceptus dei ꝛ
creature.ergo cōceptus entis est alius a ꝯceptu dei ꝛ creatu-
re.ma.patet.nō.n.est intelligibile oppositū.¶Preterea cer-
tum est ꝙ ens predicatur de deo ꝛ de creatura.ergo vel sm
alium ꝯceptū vel eundē.si sm eundē sic erit pdicatio eiusdē
de seipso.ergo sm alium ꝯceptū.ꝛ ille alius est vnus in se
alioquin tot eēnt entia cōsisima quot inferiora.¶Confir-
matur qꝛ vel ꝯceptus entis est idē cū ꝯceptu dei ꝛ creature
vel alius.si alius habere ppositum.si idem vel idē alteri vel
vtriqȝ.si alteri.ergo nō predicabif de altero.ꝛ sic de9 vel crea
tura nō esset vere ens qd est absurdū.Si.n.est idē vtriqȝ.er
go ꝛ illi sunt idē inter se.qꝛ que sunt idem vni tertio inter se
sunt ideȝ eo modo quo sunt idē illi.3.Cum igitur cōceptus
dei ꝛ creature sit vnus ꝛ idem p ꝯns sequif ꝙ cōcipiēdo deū
ꝯcipif creatura ꝛ ecōuerso:qd est absurdū vt patet.¶Prete
rea concept9 entis est prior naturaliter cōceptu dei ꝛ creatu
re.ergo alius ans patet.qꝛ ille ꝯcept9 naturalr est por a quo
nō cōuertif subsistendi ꝯsequentia ex libro pdicamentoꝝ ꝛ
ex.5.metha.caplo de priori.sed cōceptus entis est huiusmo-
di.qꝛ sequif est deus ergo ens ꝛ nō econuerso.Similiter si
est creatura ergo ens ꝛ non econuerso.ergo cōceptus entis
est naturaliter prior.pbatio ꝯsequentie.prius in suo priori
nō dependet a posteriori nec qȝtū ad esse nec qȝtū ad cogno
sci.qꝛ vt sic:non repugnat sibi esse sine posteriori.ergo ē aliud
a posteriori.¶Preterea inter ꝯceptus quiditatiuos solus
ꝯceptus entis ē simplr simplex.ergo alius a quocunqȝ ꝯce-
ptu entis inferioris cuiusmodi sunt deus ꝛ creatura.ans
suppono p nunc.ꝯna pȝ.qꝛ ipole ē eundē cōceptū eē simplr
simplicē ꝛ non simplr simplicē.nullus ꝯceptus entis iferio
ris est simplr simplex oio.¶Ex predictis cōcludo correla-
rium ꝙ ꝯceptus entis ē vniuocus deo ꝛ creature qꝛ si ali9
ꝛ vnus.ergo vniuocus de qua vniuocatione dicetur am-
plius in.4.huius dño ꝯcedente.¶2a ꝯclusio sit ista.ꝯcept9
entis cōis deo ꝛ creature est vnus realiter.hanc ostendo sic.
¶Dis ꝯceptus q pdicaf i qd de aliqbus pdicatione dicen-
te hoc est hoc.est vnus ꝯcept9 realr.sed ꝯcept9 entis ē hmōi.er-
go ꝛc̃.ma.ē euidens qꝛ oppositū pdicati infert oppositū sub
iecti.Dato.n.ꝙ nō sit vnus realr.iā non pdicabif i quid de
plurib9.nullū.n.ens rōnis pdicaf de ente reali essentialiter
ꝛ in quid.minor pbatur simili modo quo Arguit Aristo.p
topi.qꝛ illud pdicatur in quid de aliquo per qd rñdetur ad
interrogationem factam per quid de eo.huiusmodi ē ens
qꝛ si queras quid est deus respondef ꝙ ens.similiter est de
creatura.¶Respondetur forte ꝙ ens non habet cōitatem
aliqȝ realem.sed solum qȝtū ad qȝdā indifferentiā concipiē
di cuȝ ergo dicitur qȝ pdicaf in qd:nō ē itelligendū ꝙ sit ali-
qd cōe reale qd pdicef in qd de plibus.sed sub vno mō ꝯci-
piendi ꝯtinēf plꝛes res qȝrū qlȝ pdicaf de hoc ꝛ de illo seor-
sum puta realitas dei ꝯtenta sub vno mō ꝯcipiendi ens i
coi pdicaf de deo.ꝛ realitas creature ꝯtēta sub alio mō ꝯci-
piendi ens de creatura.¶Cōtra.qꝛ si sic.tūc pdicatio entis d
deo non eēt pdicatio superioris de inferiori.sed eiusdem de
seipso.similiter ꝛ de alijs.quod nullus sane mentis diceret.
¶Preterea ad principale vnius potentie vnum est obie-
ctum adequatum.sed ens commune deo ꝛ creature est pri-
mum obiectum intellect9.scđm Auic.primo metha.caplo
quinto:ens ꝛ res pma ipressione iprimunf in aia.ḡ ens sic
cōe ē aliqd vnū.nō vnū scđȝ rōnē.ḡ vnū realr.pbatio assū-
pti.obiectū potētie pcedit naturalr actū potētie ergo nō est
vnū p intellectum qꝛ in suo priori est aliqd vnū.¶Preterea
circūscripto oi intellectu de9 ꝛ creatura hnt aliqȝ ꝯuenien
tiā qꝛ plus ꝯueniūt qȝ ens ꝛ nihil.ergo illa cōuenientia est
realis.ꝛ ita fundamentū istius ꝯuenientie est reale.qꝛ nulla
relatio realis pōt fundari sup ens rōis.nō.n.maioris enti-
tatis ē res fundata qȝ fūdans.fundamētū illi9 ꝯuenientie
e st vnū cū sit relatio de pmo mō relatiuoꝝ.ex qnto metha.

capitulo de ad aliqd.ergo deus ꝛ creatura hñt aliq̃ vnita-
tem realẽ.ꝛ hec est vnitas entis in quo cõueniũt de⁹ ꝛ crea-
tura. ¶ Preterea intellect⁹ intelligens ens cõe deo ꝛ creatu
re:aut est verus aut est falsus.si est falsus nihil ad ꝓpositũ.
si verus ergo sic oꝫ eẽ ex pte rei ꝙ aliqd realiter sit cõe.tũc.n.itel-
lectus ẽ verus qñ intelligit sicut se hꝫ in re.ſm Aristo.9.me
tha.capitulo vltimo. ¶ Confirmat̃ qꝛ alr̃ vniuersalitas en-
tis esset quoddã fictitiuꝫ vt chimera nisi intellectus a parte
rei cogeret̃ ad sic abstrahẽdũ vnũ aliqd cõe.vnde oportet ꝙ
omni vnitati alicuius veri conceptus corrñdeat aliqua vni
tas ex natura rei. ¶ Tertia cõclusio sit ista.ens cõe deo ꝛ crea
ture est subiectũ primũ metaphisice scie.ꝛ hec ꝯclusio.ẽ dire
cte ad questionẽ.Hanc oñdo sic primo auctoritatibus.2°.ra
tiõibus.Auctoritate sic.Aris.postq̃ distinxit.6.metha.tres
partes scientie speculatiue:mouet dubitationẽ.vtrũ prima
phia sit vlis.aut circa aliquod gen⁹ determinatũ.Et vide-
tur soluere ꝙ sit vniuersalis.vnde circa finẽ solonis dicit de
ente inquãtũ ens.hui⁹ vtiq̃ erit speculari. ¶ Preterea ibi-
dem in 6°.dicit ꝙ si nõ est altera suba pter nã ꝯsistens:tunc
phyca erit pma scia qꝛ phyca tũc esset de oibus entib⁹.sicut
nunc est de oibus naturalibus.qꝛ tunc omnia entia essent
naturalia.sed nunc est ita de omnibus naturalibus ꝙ pri-
mum subm eius est aliqd cõe omnibus naturalibus: ꝛ nõ
aliqd primũ ad qd oia attribuant̃.sicut Aui.vlt primo me-
tha.c.2.ꝛ ꝯmẽtator.4.metha.ꝯmẽ.1.ergo subm prime scie
est aliqd cõissimũ.alr ꝯña Aristo.nulla eẽt.ꝛ illud commu-
nissimũ nõ est nisi ens. ¶ Preterea.metha.ꝯsiderat primas
causas.vt pbatur in prologo metha.ergo debet cõsiderare
effectum primaꝝ causarũ.qꝛ eiusdem scientie est considerare
causam ꝛ effectum.prime autẽ cause sunt per se ꝛ ſm se cau
se entium.inquantũ sunt entia.ergo ens inquantum ens cõ
sideratur in ista scientia vt subm primũ. ¶ Preterea hoc ex
presse dicit Cõmen.in ꝓhemio metha.ꝙ subiectũ vtriusq̃
scientie.s.metha.ꝛ disputatiue est ens inquantũ ens. ¶ Ad
ꝯclonẽ istam arguit̃ p rõnes.Primo sic.illud est subiectũ
cuiuslibet scientie cuius per se primo sunt passiões que cõ-
siderant̃ per se in illa scientia.sed nihil aliud ab ente ẽ hm̃.ꝙ
scilicet passiones metha.sunt per se primo illius.ergo ens ꝛ
nihil aliud est subm primũ scie metha.maior est euidens ac
cipiendo li primo vt accipit Aristo.primo post.capitulo de
vniuersali.quod.s.inest sibi scdm ꝙ ipsum ꝛ non per aliud
sed omni alij inest per ipsum.Hec enim est conditio primi
subiecti cuiuslibet passionis sed mi.pa.quantum ad vtranq̃
partem.qꝛ passiones metha.puta vnum bonum verũ vnũ
ꝛ multa actus ꝛ potẽtia ꝛc.non sunt alicuius inferioris en
tis per se primo.sed cuiuslibet inquantum ens.nam alr nõ
cõuenirent omni enti.ergo sunt per se primo passiones en
tis inq̃tũ ens.Istam rationẽ põdero. ¶ Preterea si ens in
q̃tum ens non est subm primũ scientie metha.ergo opoꝛ
tet dare quatuoꝛ scientias speculatiuas essentialiter distin-
ctas.ꝯñs est falsum ꝛ ꝯ phm in sexto huius qui ponit tñ
tres.ergo ꝛ añs.pbatio ꝯñe.ens inq̃tum ens est scibile ꝛ hꝫ
ꝓprias passiones demonstrabiles de ipso.vt dicetur infra.
ergo in scientia aliqua.non phica nec mathe.nec in ista pte
ergo in aliqua alia.ergo quatuoꝛ.qꝛ illa esset speculatiua ꝛ
non practica.qꝛ speculatio entis inq̃tũ ens non est directi
ua in aliqua vera praxi.vt habet declarari infra.6.huius.
¶ Preterea si sciẽtia metha.ẽ de aliquo gñe determinato ꝛ
non de ente inq̃tũ ens.ergo aliqua scia erit pꝛior ꝛ superioꝛ
ad istã.ꝯñs est falsuꝫ.qꝛ iam ista iproprie diceretur ab Aris.
6.huius.ꝛ primo de generatione ꝛ alibi frequenter prima
phia.qꝛ nihil est prius primo.pbatio ꝯñe.illud genus de-
terminatũ de quo esset metha.hñt aliquid superius ad ipm
qd haberet aliq̃ passionem demonstrabilem de ipso i alia
scientia.ergo eadem passio esset demonstrabilis de subiecto
huius scientie accipiendo p medio illud subiectum supe-
rius cuius esset prima passio sicut habere tres demonstrat
de isochele accipiendo p medio triãgulũ qd est subiectum
huius passiõis pmũ.arguẽdo in 3ª.figura sic.Ois triãgul⁹
hꝫ tres angulos.aliqs triangulus est isocheles.ergo isocheles
hꝫ tres.Silr etiã in ꝓposito.ꝛ ita illa scia de subiecto cõioꝛi
demonstrabit aliquid tanq̃ conclusionẽ qd accipiet̃ hic p
principio ꝛ sic simplr illa sciẽtia erit prioꝛ ꝛ superioꝛ q̃ ista.
¶ Preterea maxima scia est circa maxime scibilia ſm Ari.
hic in ꝓlogo.sed metha.ẽ maxima scia ſm eunden ibidem.
ergo ẽ circa maxime scibilia.Maxime scibilia autẽ dñr duplici
ter vel qꝛ pmo oiuꝫ sciunt̃ sine qbus nõ pñt alia sciri.cuius-
modi sunt cõissima vt ens inq̃tũ ens.ꝛ qcqd ꝯsequitur ens
inquãtũ ens.vel dñr maxime scibilia.qꝛ sunt certissima co-
gnoscibilia cuiusmõi sunt pncipia ꝛ cause.ꝛ tanto ſm se cer
tiora sunt.quãto sunt pꝛoꝛa.ex illis.n.depẽdet tota certitu-
do posterioꝝ.ergo ista scia considerabit maxime scibilia vtroq̃
mõ nõ seorsuꝫ ꝓpter vnitatẽ scie ꝯseruandã.ergo sub aliq̃
rõne cõi.hec est rõ entis inq̃tũ ens.ꝛ nulla alia. ¶ Confir-
matur.nam istam sciam vocamus metaphisicã.que dicitur
a metha.qd ẽ trans.ꝛ phisis.qd est scia.quasi trãscendẽs scia
qꝛ est de transcẽdentib⁹. ¶ Quarta conclusio est ista.ens qd
est subm metha.scie hꝫ veras ꝛ ꝓprias passiones.Hanc oñ
do sic.Aristo.in q̃rto methaphisice:in pn°.est scientia q̃ spe-
culat̃ ens inq̃tũ ens:ꝛ que huic isunt ſm se. ¶ Preterea.ibi
deꝫ caplo.3°.qd icipit.ꝛ phi.ꝛc̃ vult expsse ꝙ ens iq̃tũ ens
hꝫ ꝓprias passiões.vnde dicit sic.quoniã sicut sunt nume-
ri ꝛ inq̃tũ numer⁹ ꝓprie passiões vt paritas ꝛ imparitas
cõmensuratio.eq̃litas.excellentia ꝛ defectio.ꝛ hec ſm se ad
inuicẽ insunt numeris.Silr aũt ꝛ in solido.ꝛ imobili ꝛ mo
bili ꝛ leui ꝛ graui sunt alia ꝓpria:sic ꝛ enti inq̃tũ ens sunt
q̃dam ꝓpria.ꝛ ea sũt de qbus phi ẽ perscrutari veritateꝫ.ſm
Ari.qd planĩ⁹:hoc idẽ vult Aristo.ꝛ cõmentatoꝛ in q̃rto ꝛ
alibi frequẽter. ¶ Preterea.qd ẽ pfectõis in q̃cunq̃ scia:sim
plr nõ est negandũ in scia pfectissima ꝛ nobilissima.sed ha
bere ꝓprias passiões est pfectiõis in q̃cunq̃ scia.nã omnis
scia realis ꝯsiderat ꝓprias ꝛ reales passiones circa subiectũ
ergo hoc non est negandũ in scia methaphice q̃ est nobilissi
ma.Confirmat̃.nã scia ꝓprie sumpta ẽ habit⁹ cõclusiõis de
mõstrate.ex p̃ poste.demonstratio vo includit ꝓpriã passio
nem de subo.q̃ modo ergo saluabit̃ metaphicã esse veram
sciam.si nõ habet ꝓprias passiones scibiles vel demõstrabi
les de subiecto? ¶ Sed contra istam conclusionem argui-
tur sic.si ens inquantum ens ꝛ ſm suam totam cõmunita
tem habet aliquam propriam passionem.sit a.tunc sic.si ens
habet passionem a.ergo a.est nihil.consequens est falsum.
ergo ꝛ añs.falsitas ꝯsequẽtis patet.qꝛ nihil non est passio
vera alicuius.pbatio ꝯñe.oẽ subm est ex ẽentiaꝫ passionis.
cũ cadat in diffinitiõe ei⁹ vt additum.vt habet ex septimo
methaphice.sed qcquid est ex essentiam entis est.non ens.ꝛ
per ꝯñs nihil.Sequit̃ etiã ꝙ ens ſm suã totã cõitatẽ nõ p-
dicetur in qd de quolꝫ. ¶ Preterea.si dicas ꝙ ens aliquo
mõ pdicet̃ de.a.in qd.ergo.a.erit passio sui.ꝯsequens est fal
sum.qꝛ nihil est passio sui.pbatio ꝯñe.qcqd est passio supe
rioris ẽ passio inferioris.per se.lꝫ est p̃.si ergo ens pdicatur
in qd de.a.ergo.a.ẽ inferi⁹ ad ens.si ergo.a.est passio entis
esset passio sui.ꝛ per ꝯñs esset demõstrabilis ꝓpter qd de se
ipso p ens tanq̃ p mediũ.qꝛ passio que est p̃ superioris ẽ de
monstrabilis ꝓpter qd de q̃libet inferiori p illud supi⁹ tan-
q̃ p mediũ.sicut hr̃e tres ẽ demonstrabile ꝓpter qd de yso
chele p triãgulũ tanq̃ p mediũ.ergo.a.esset simplr notius
taꝫ de ente q̃ de seipso.ꝛ sic eẽt q̃rere ꝓpter qd.a.est.a.qd
est cõtra phm septio methaphice.caplo vltimo.q̃rere pro-
pter qd ipm est ipsũ:nihil ẽ q̃rere. ¶ Preterea.Auicenna
primo methaphisice dicit ꝙ vnum ꝛ multa sunt quasi pas
siones entis:sicut suba ꝛ quantitas sũt spẽs.Tũc sic.qd ẽ q̃si
tale nõ est vere tale.sed ens habet quasi passiones.ergo non
habet vere passiones. ¶ Sed iste rationes non cogunt.Ad
primam nego consequentiã.qꝛ a.non esset simpliciter nihil.
ad probationem cum dicitur ꝙ omne subiectũ est ex essen-
tiam passionis.si per esse extra essentiam intelligis esse extra

conceptum formalez alicuius. sic concedo. nam subiectum distinguitur formalr̄ a sua ppria passiōe. ꝛ sic cadit in eius diffinitiōe vt additū. si aūt per esse ex essentiā itelligis distinctionē realem que ē inter rem ꝛ rē. sic nego. nā ppria passio nō distinguit a subiecto realr̄ ꝛ per ꝯñs a. est ens realr̄. ꝛ nō nihil. nō tamē est ens formaliter. Est enim dare mediuz inter ens formaliter ꝛ nihil. scilicet aliquid qd̓ nec est hoc nec illud. tamē inter ens realr̄ ꝛ nihil nō ē dare mediuz. Quod additur ꝙ tunc ens scd̓m suam totā cōitatē non predicatur in quid de oibus: nō hēo pro incōuenienti. imo ꝓ necessario. qꝛ ipossibile est ens predicari de vltimis differentijs vel de proprijs passionib⁹ vel de suis proprijs ꝯtrahētibus quibus cōtrahit ad ens creatū vel increatū. sicut ostēdā deo dāte in q̄rto metha. ¶ Ad secundū. nego suppositūz. ꝙ ens aliquo modo p̄dicet in quid de a. ꝛ per ꝯñs totus processus rōnis nullus est. qꝛ ruinoso ꝛ falso innitit fundamento. Ad auice. dico ꝙ v̓ba sua sunt ista. ex ꝯsequētibus ens inquātū ens quedā sunt ei quasi spēs. vt substantia. quātitas. q̄litas. ꝛ q̄dam sunt ei vt accidētalia ppria. vt vnuz ꝛ multa potentia ꝛ actus. ꝛc̄. Bille. pz ꝙ nō dicit quasi passiōes Sz dato ꝙ diceret quasi: ad formā rōnis dico ꝙ ly quasi nō semp est additio distrahēs. immo aliqñ est distractiua. aliquādo cōfirmatiua. Exemplū primi. eccli. 24. Ego quasi vitis fructificaui. ꝛc̄. ly quasi dicit similitudinē: nō pprietatē. ꝛ ideo quodam modo distrahit. Exēplū scd̓i Joannis pmo. Uidim⁹ gloriam eius gloriā quasi vnigeniti a patre. i. illius qui est vere vnigenit⁹ patris. sic in pposito ens hz quasi passiones idest ens habet v̓as passiōes. stat ergo ꝯclo. ¶ Quinta ꝯclusio sit ista. ens qd̓ est subz primū metha. hz veras ꝛ pprias passiones demrabiles de ipso. Hanc ondo sic. scd̓m phm in plogo metha. sapientia est certissima scientia. certior aūt est scia ppter quid q̄z qꝛ. primo poste. ergo methaphīca q̄ est ppꝛie sapia ex plogo methaphisice ē scia ppter qd. sed ois scia pp quid demōstrat passionē de subo. etiā demōstratiōe potissima vt pz. ¶ P. vt supra arguit. qd̓ est pfectiōis in q̄libet scia nō est negandū in scia pfectissima. sed perfectiōis est in quacunqꝫ scia ꝙ demōstret pprias passiones de subiecto qꝛ fm Aristo. primo poste. vna scia est vnius generis subiecti ptes ꝛ passiones ei⁹ cōsiderans. ergo hoc non est negandū in scia nobilissima. Cōfirmat. qꝛ scia est habit⁹ ꝯclusionis demonstrare. ex primo poste. ꝯclusio autē demonstratiōis cōtinet passionē demōstratā de subo. Unde multi vident vilificare methaphisicā: q negant eam posse demōstrare. maxime cum ipsa ꝯsiderat pma pncipia demōstratiōis quib⁹ vtuntur alie scie demōstrātes vt pz ex quarto ꝛ sexto methaphisice. ¶ Sep cōtra istam cōclusionē arguit. nā in demōstratione potissima oz sumi ꝓ medio aliquid mediās inter subm ꝛ passionē. sed inter ens ꝛ suā passionē nō cadit mediū. ergo de ente non potest aliquid demōstrari demōstratiōe potissima. probo minorē. iter subiectū cuius cōceptus est simplr̄ simplex ꝛ suā passionē nō pōt esse aliqd̓ mediū. sed ꝯceptus entis ē simplr̄ simplex. g ꝛc̄. pbatio minoris p̄ silli. nā illd̓ medium aut esset diffō passionis. aut diffō subi. aut mixtū ex diffōne huius ꝛ illius. sed subiectū ꝛ passio que habēt cōceptū simplr̄ simplicē cuiusmodi sunt ens ꝛ sua passio: nō possunt diffiniri. ergo inter ens ꝛ suam ppriā passionē nullum demōstratiuū mediū pōt assumi. ¶ Preterea. ois demōstratio est ex principijs pprijs. ex pmo poste. Unde in demonstratiōe potissima vnū tantū mediū ē ad vnā ꝯclusionē. augentur eniz ꝯclusiones vel demōstratiōes nō per media. sed in post assumēdo. ex primo post sed quecunqꝫ cōsiderata a metha. sunt cōia ꝛ nō ppria. ergo ꝛc̄. ¶ Preterea. nulluz subiectū est in potētia contradictionis ad suas passiones demōstrabiles de ipso. sed ens est in potentia contradictionis ad ea que ponuntur passiones demonstrabiles de ente. ergo illa que ponuntur passiones entis non sunt passiones entis demonstrabiles de ipso. maior patet. qꝛ aliter passio contingenter inesset subiecto. ꝛ per ꝯñs non esset demōstrabilis scibilis de subiecto. minor probatur inductiue. pmo in passionib⁹ disiunctis. puta actus ꝛ potentia. causa ꝛ causatum cōtingens vel necessarium ꝛc̄. Nam potentia includit negationem actus ꝛ econuerso. ergo si ens est in actu vl̓ potentia potest esse in actu ꝛ non in actu. potentia ꝛ nō potentia. ¶ 2°. ostēdo in passionib⁹ vnicis. puta in vno. vnū enim dicitur vno modo vnum cōtinuitate. ex. 5. metha. ca. primo. Continuū autē omne est diuisibile ꝛ potest fieri plura. ꝛ per cōsequēs non vnū. ergo vnum ꝛ non vnuz. ¶ Preterea. Nulla passio demonstrabilis de subiecto predicatur in quid de subiecto nec de aliquo cōtento sub subiecto. pz. sed aliquid quod ponitur passio demōstrabilis de ente puta vnum predicatur in quid de contentis sub ente. ergo ꝛc̄. ꝓbatio minoris. 4. metha. capitulo. 3. in fine dicit Arist. ꝙ sicut ens predicat eandem naturam ꝛ non aliā de quanto ꝛ quali ꝛc̄. ita ꝛ vnum de his de quibus predicatur: sed ens ita predicat naturā decem predicamentoꝝ ꝙ p̄dicat de eis in quid. ergo ꝛ vnum de his de q̄bus p̄dicat. similitudo Arist. valet. Et nota ꝙ iste due vltime rōnes eque vel magis ꝯcludunt ꝯtra q̄rtā ꝯclusionē sicut ꝯtra quintā vt patet intuēti. ¶ Sed iste rōnes nō cogunt. ¶ Ad primū non cogit scienti artē demōstrādi. cū dr̄ ꝙ in demōstratiōe potissima oz sumi ꝛc̄. ꝯcedo maiorē. sed minor est falsa. Ad ꝓbationē est dicendum ꝙ diffō est duplex. quedā dicens quid est. q̄dā pp qd. est mediū āt demōstratiōis nō est diffō dicens quid est simplr̄. sed diffinitio dicēs pp qd. Ad ppositū inter ens ꝛ passiones entis pōt sumi diffinitio dicens ppter quid ipsius passionis. non obstante ꝙ passio hēat ꝯceptū simplr̄ simplicē. Ad cuius euidentiā notandū est ꝙ subm hñs plures passiōes sic se habet respectu eaꝝ ipse passiones fluunt ab ipso subiecto fm ordinē quedā nālem. qꝛ vna mediāte alia ita ꝙ prior passio est cā pp qd inherentie scd̓e. ꝛ pōt sumi ꝓ medio ad demonstrādū scd̓am de subiecto. Exēplum. hr̄e angulū extrinsecū equipollentē duobus rectis intrinsecis oppositis: ꝛ habere tres angulos eq̄les duobus rectis. sunt due passiones triāguli hñtes se ad triangulū fm ordinē nālem qꝛ vna inest mediante altera. ꝛ vna potest sumi pro medio ad ꝓbandum aliam demonstratiue. Nam per habere angulū extrinsecū probatur triangulus habere tres. Sed nunqd habere angulū extrinsecum est diffinitio hr̄e tres: ē vtiqꝫ diffinitio eius. non dicens quid sed propter qd. Nam diffinitio dicens pp qd ē mediū demōstrationis. ꝛ isto mō ois cā ē dicens pp qd effect⁹. vnde Arist. 2. poste. iuxta principiū ait. idē ē mediū ꝛ cā. ꝛ ibidē iuxta mediuz libri. ondit quō p oēs cās ꝯtingit demōstrare. ¶ Itez. 7. hui⁹ capitulo vltimo ostendens Aris. ꝙ questio pp quid semper querit aliquid de aliquo. dicit sic. palam igitur ꝙ querit causam. hoc aūt est ꝙ qd erat esse vt est dicere logice quod in q̄busdā quidem est cui⁹ cā. i. finis. vt forsam in domo aut lecto. in quibusdam vero quod mouit pmum. i. cā efficiens. Uñ expsse dicit ꝙ logice loquēdo cāe etiam extrinsece pertinent ad ꝙ qd est rei. ꝛ per ꝯñs ꝙ q̄libet cā possit eē mediū demonstrationis sumendo ꝙ qd ꝓ pp quid. ¶ Ad ppositū cum entis sint pl̓es passiones nō oz q̄rere diffinitionem quid est ad ꝓbandū passionem de ente vt arguit rō. sed sufficit diffinitio pp qd. hec aūt ē vna passio respectu alterius. s. prior respectu posterioris. Sic enim diffinitio vel ratio a scilicet primi termini. i. passionis est medium demonstrationis. vt dicitur 2. poste. quod intelligendum est de omni demonstratione potissima demonstrante passionem de subiecto excepta prima passione que vel non est demonstrabilis vel demonstratur de subiecto per diffinitionem subiecti. passiones ergo entis habent quendam ordinem ad ens: ꝛ vna potest sumi pro medio ad demonstrandum aliā: esto ꝙ ens ꝛ propria passio quelibet entis sit indiffinibilis diffinitione dicente quid est. quia conceptus simpliciter simplex non est diffinibilis vt patet per Aristo. 6. metha. contra platonem. ¶ Sed hic est vnum dubium que passio sit prior ꝛ que po-

sterioꝛ in passionib⁹ entis vt sic vna possit aliā demōstrare. ¶ Rn̄deo saluo melioꝛi iudicio quicqd sit de alijs passionibus qꝛ nimis plixū ⁊ difficile eēt videre hoc de omnibus passionibus entis: tamē videt ꝙ vnuȝ sit simpliciter prima passio entis: qꝛ de ea specialiter ꝓbat Arist. ꝙ significat eandem naturā cū ente 4°. metha. capitulo scd̄o ⁊ ibdē dicit ꝙ eedem sunt spēs entis ⁊ vnius. rn̄: qꝛ in. xi. methaph̄. caplo tertio dicit ꝙ nihil differt omnia entia reducere ad ens ⁊ ad vnum cū idē significent ꝯuertibiliter vnde ibi videt ꝙ sit loqui vniformiter de ente ⁊ vno. Post vnū videt eē. 2ᵃ veꝝ. 3ᵃ āt bonū. Nā ratio veritatis videt esse prioꝛ ex natura rei rōne bonitatis. sicut intellect⁹ naturaliter est prior voluntate. sic potest dici de alijs passionibus ꝯsequēter qd̄ subtilioꝛi doctoꝛi relinquo. quod si ita ē ipsum vnū pōt sumi pro medio ad ꝓbandū ⁊ demonstrandū ens eē veꝝ ⁊ veꝝ ad ꝓbandū ens esse bonū ⁊ sic de alijs. Ipsum aūt vnū remanet indemōstrabile de ente vel ꝓpter defectū medij. vel qꝛ ipm inesse enti est per se notū vel ꝓpter vtrūqꝫ. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ ꝓprietas medij demōstratiōis est respectu ꝯclusiōis demōstrande. vt vnius ꝯclusionis sit tm̄ vnū mediū. sed aliqd ēē ꝓpriū vni ⁊ cōe pluribus alijs s̄m aliā rōnem nō repugnat ꝯsiderata ergo a metha. sunt ꝓpria sibi ⁊ cōia alijs scientijs ꝓpoꝛtionabiliter cuilibet. ¶ Ad 3ᵐ cū dr̄ nullū subiectum est in potentia ꝯtradictionis ⁊c̄. dicit ad maioꝛem ꝙ vera est loquēdo de passionib⁹ vnitis ⁊ nō disiunctis ⁊ sic mi. est falsa. Cōtra qꝛ passio disiuncta vel est vna vl' due. si est vna. ergo necessario inest enti ⁊ cuilibet enti inferioꝛi. ergo omne ens vel est in actu vel in potētia cā vel causatum ꝯtingēs vel necessariū. ⁊ sic nullū ens esset alteꝝ determinate. quod est absurdum. Si sint due. idem qd̄ prius: imo absurdius sequit ꝙ cum quelibet passio superioꝛis sit passio inferioꝛis quodlibꝫ ens nō solū esset ꝯtingens vel necessariuȝ sub disiunctiōe immo determinate quodlibet ens esset necessarium ⁊ quolibet ꝯtingens sil'. ¶ Dices ꝙ passiones disiuncte non sunt pꝛopꝛie passiones illius cōis cuius assignātur sed ꝓpꝛie inferioꝛis. Exēplum par ⁊ impar dicunt passiones numeri. non tamē sunt ꝓpꝛie passiones ipsius numeri in cōi. qꝛ nullus numer⁹ ē q simul sit par ⁊ ipar. sed sunt passiones disiuncte ⁊ seoꝛsuȝ iferioꝝ numeroꝝ. Similiter in ꝓposito in passiōibus disiunctis ipsius entis. ¶ Cōtra. ois talis ꝓpꝛia passio hꝫ aliqd̄ subm̄ cui inest ꝑ se primo sic ꝙ nō inest illi s̄m rōnē alterius: sed omni alij per rōneȝ eius ex ꝓmo post. sed passio disiuncta siue ponat vna siue due nō hꝫ aliquod tale primū subm̄ nisi ipsum cōe: qꝛ nulli alteri conuertibiliter inest. pꝫ ergo ꝙ illud cōe est eius subm̄ ꝓmū. ⁊ tunc idem est quod prius. ¶ Aliter ergo dicēdū est ꝙ passio disiuncta realiter vel quantū ad illud qd̄ significat est vnica. qꝛ enim illa passio vnica ē ignota nobis nō possumus eā noīare vno noīe. sed circūloquimur eā ꝑ aliqua duo noīa disiuncta eo modo quo loquitur Arist. 10. methaph̄. d̄ medio ꝯtrarioꝝ innoīato: qd̄ circūloquimur ꝑ abnegationē vtriusqꝫ. vt qd̄ nec est bonū neqꝫ malū. Dico ergo ꝙ ꝑ cōtingēs ⁊ necessariū circunloquimur vnā passionē que sit. a. ⁊ ad. a. non se hꝫ ens in potētia ꝯtradictiōis. imo necessario omne ens est. a. silr̄ de alijs. Si arguas. ergo omne ens est necessarium vel ꝯtingens simul. Dico ꝙ si per hec duo intelligis ipsum. a. concedo. aliter non. ⁊ sic nihil mali sequitur. non tm̄ oē ens ē cōtingēs vel necessariū. accipiēdo necessariū ⁊ cōtingens s̄m ꝓpꝛium significatū. ¶ Ad aliud qd̄ additur ꝙ idē ens puta ꝯtinuū aliqn̄ ē vnū. aliqn̄ multa ⁊ nō vnū. Dico ꝙ vnū accipit dupl'r. vno modo simpl'r. alio mō ſꝫ qd. ꝓmō ē passio vnica nec opponit multitudini imo ipa multitudo ē aliquo mō vna sic ⁊ ens. 2°. mō ē passio disiūcta ⁊ opponit multitudini. multitudo. n. cōparata ad vnū nō ē vnū simpl'r. Pꝛio mō ens nō est i potētia ꝯdictiōis. pꝫ. 2°. mō ꝯcēdū ē sic dictū ē de alijs passiōib⁹ disiunctis. ¶ Ad. 4ᵐ ꝯcēdū ꝙ illa similitudo nō currit. q̄tuoꝛ pedib⁹. veꝝ qdeȝ est ꝙ sicut ens significat eandē nām realr̄ cū quolibet de quo p̄dicatur. sic ⁊ vnū. qꝛ vnū cū sit ꝓpꝛia passio entis non differt realiter a quocūqꝫ ente. sed ē diuisē. qꝛ ens ē idē formalr̄ cuilibꝫ inferioꝛi de quo p̄dicat. ⁊ iō p̄dicat i qd. nō sic vnū. ideo nō p̄dicat in quid sed in q̄le ⁊ denoiatiue: sicut passio de subo: passio enim ⁊ si sit idē realiter cū subo: tn̄ ē sibi nō idē formaliter. vt dicetur. 4. huius.

Ad argumenta principalia in oppositum facta. Ad questionē maioꝛē cōcedo ꝙ vnius sciētie realis est vnū subiectū reale. sed nego minoꝛē. qꝛ ens vt ē cōe deo ⁊ creature dicit vnū ꝯceptuȝ realē. vt ꝓbatū est supra. ꝯclone 2ᵃ. Ad ꝓbationē dico ꝙ de⁹ ⁊ creatura sunt seipsis totis distincta in realitate. sed non in conceptu reali. sed quo modo hoc ē possibile sciendum est. ¶ Sciendū ad huius euidētiā ꝙ qn̄ intelligit aliqua realitas cum modo suo itrinseco iste ꝯcept⁹ non est ita simpl'r simplex: quin possit cōcipi illa realitas absqꝫ mō isto. sed tūc est cōceptus imperfectus illius rei potest ēt cōcipi sub mō ⁊ tunc ē cōceptus perfectus ⁊ adequatus illi rei. Exēplum. si eēt albedo in tertio gradu itensionis. posito etiam ꝙ esset omnino simplex in re: posset tn̄ concipi sub rōne albedinis tante. ⁊ tunc ꝑfecte ꝯciperet conceptu adequato ipsi rei. vel posset concipi precise sub rōne albedinis. ⁊ tunc conciperet cōceptu in ꝑfecto ⁊ deficiente a ꝑfectione rei. Cōceptus autē iste imperfect⁹ posset esse cōis albedini isti ⁊ alij. cōcept⁹ aūt perfectus esset ꝓpꝛius. reqritur ergo distinctio inter illud a quo accipit ꝯcept⁹ cōis. ⁊ illud a quo accipit ꝯceptus ꝓpꝛi⁹ non vt distinctio realitatis ⁊ realitatis. sed vt distinctio realitatis ⁊ modi intrinseci eiusdem realitatis. que distinctio sufficit ad habendū cōceptū ꝑfectū vel imperfectū de eodeȝ quoꝝ imperfect⁹ sit cōis ⁊ perfectus sit ꝓpꝛius. ¶ Ad ꝓpositum. cōcept⁹ entis cōis deo ⁊ creature descendit in ꝯceptū dei ⁊ creature nō per aliā ⁊ aliā realitatē. sed ꝑ modos itrinsecos alterius ⁊ alterius realitatis. s. per finitū ⁊ infinitum. ita ꝙ sicut conceptus albedinis abstrahit a tanto vel tanto gradu albedinis: ⁊ est conceptus imperfectus ⁊ inadequatus huic ⁊ illi albedini: ita quidem conceptus entis respectu dei ⁊ creature. deus ergo ⁊ creatura sunt se totis distincta in realitate ⁊ in cōceptu reali perfecto ⁊ adequato realitati cuicunqꝫ. sed hoc nō obstante cōueniunt in aliquo conceptu reali imperfecto ⁊ inadequato realitati. cuiusmodi ē cōceptus entis qui vt sic abstrahit ab omni mō intrinseco realitatis dei ⁊ creature qui sunt finitū ⁊ infinitū. Unde conceptus entis formalr̄ nō est finitus nec infinitus positiue. sed cōis vtriqꝫ abstrahens ab vtroqꝫ. ¶ Ad s̄m cū dicit ꝙ illud quo scia formalr̄ distinguit. ⁊c̄. dico ꝙ ista maioꝛ non ē vniuersaliter vā. ¶ Ad cui⁹ euidentiā sunt duo notāda. ¶ Pꝛimū est. ꝙ scia nō solū videt esse circa aliquid tanq̄ circa subiectū ꝓncipalr̄ cōsideratū. sed ēt circa cās subiecti. Exēplum in ꝓhica tractat de natura. quāuis null⁹ ponat naturā esse subm̄ illius scie. sed aliqd eius natura ē ꝓncipiū. Silr̄ in libro de aia tractatū de diffinitiōe aie ⁊ passiōib⁹ ⁊ ꝑtib⁹ eius q̄uis subm̄ illi⁹ scie ponat corp⁹ aiatū. cui⁹ aia ē ꝓncipiū. ⁊ sic de multis alijs. Consil'r ē i ꝓposito. nā circa cās altissimas ē ꝯsideratio h⁹ scie. cuiusmōi sūt substātie imāles. nō tāq̄ circa subm̄ ꝓncipale. ſꝫ tāq̄ circa principia subi. nā in ꝓncipio sexti huius dr̄. ꝙ ꝓncipia ⁊ cāe q̄runt entiū inquātū entia sunt. s. tanquā pricipia sube. Un̄ in ꝓncipio q̄rti metha. dn̄ dit Aristo. hāc scientiā esse circa ens. ex eo ꝙ est circa primas causas. qꝛ ille cause sunt cāe s̄m se effectus primi. qd̄ est ens inquantum ens. Ideo concedit ꝙ prime cause causant entitatē in effectu. Alie aūt cāe secūde cānt determinatā entitatem vel talitatē entis. Considerat ergo metha. cās altissimas vt principia sui subi. vel etiā aliter ꝯsiderat eas vt principaliores partes sui subiecti. nam sunt nobilissima entia. ¶ 2°. est notandū ꝙ sbe imāles ⁊ imobiles non pertinent ad cōsiderationē alic⁹ scie ꝑticularis nob̄ note ex puris nālib⁹ nō nāl. qꝛ n̄ sūt mobilia. n̄ mathēatica. qꝛ n̄ sūt q̄ta. ſꝫ eaꝝ ꝯsideratio ꝑtinet ad aliquā sciaȝ superioꝛem: cuius consideratio

abstrahit a motu ꝛ q̃ẗo.hec autem est metha. Unde in ista
scia nõ solum ꝯsideranẗ tanq̃ȝ cause sui sbti:sed tanq̃ȝ ꝑnci-
pales ptes sbti.que ꝑm esse sunt abstracte illa abstractiõe q̃
propria est huic scie.que abstractio ꝑm ꝯsiderationeȝ vel rõ-
nem compatit alijs cõsideratis in hac scia. Quicq̃d.n.ꝯside-
raẗ hic ꝯsideraẗ nõ in q̃ñtũ:q̃ẗũ:aut in q̃ẗũ mobile. Et ideo
q̃dlibet hic ꝯsideratũ abstrahit ꝑm ꝯsideratione ꝛ a q̃ẗo ꝛ
a motu.ꝛ per ꝯñs ꝑcipue ꝯsideranẗ hic illa que ꝑm esse ab-
strahũt ab vtroq̃ȝ.hꝫ sunt sbe sepate.nõ ꝙ considerenẗ sub
rõne qua tales sbe.sed semꝑ sub rõne entis ꝯsiderat metha.
q̃cq̃d ꝯsiderat. Tunc ad rõnem ꝛ auctoritateȝ phi.sexto me-
tha.de distinctione scie speculatiue:dicenduȝ ꝙ ꝑm Aristo.
ꝑmo poste.caplo illo. Certior aũt scia.altera aũt scia est ab al
tera q̃rũcũq̃ȝ principia neq̃ȝ ex eisdẽ:neq̃ȝ ex alterutris sunt.
Distinguunẗ igiẗ scie nõ solum penes diuersa sba:sed etiaȝ
penes principia diuersa.ꝛ forsan h̃ distinctio per principia
est prior ꝛ essentialior q̃ȝ illa que est per sba.q̃ẗq̃ȝ per sba ali
q̃ñ fiat distictio.vt ꝓbat illa auctas tertij de aĩa. Secanẗ.ꝛc̃.
Sic igiẗ itelligi põt illa distinctio vel diuisio sciaꝝ speculati
uaꝝ.6.metha. Quia lȝ duaꝝ.s.phice ꝛ mathematice ponanẗ
ibi subiecta distinguentia.vel forte principia.tñ hui⁹ scie po
nunẗ ibi principia:non sba:per que ab alijs distinguiẗ. Ali
ter põt dici iuxta 2m notabile ꝙ ista scia ꝯsiderat omnia illa
que alie scie pticulares ꝯsiderant.lȝ sub rõne cõiori ꝛ magis
abstracta. Aliqua tñ considerat methaphisica quib⁹ conuenit
tãta abstractio in essendo.q̃ẗa nõ ꝯuenit ꝯsideratis in alijs
scientijs.ꝛ ideo q̃ñ distinguiẗ h̃ scia ab alijs:cõuenienter hoc
fit per illa ꝯsiderabilia in quib⁹ non cõuenit cũ alijs sciẽtijs.
sed in quib⁹ distinguiẗ.vnde hec scientia est circa sepabilia ꝛ
imobilia.nõ tanq̃ȝ circa sba:sed tanq̃ȝ circa principales ptes
subti.que non pticipant rõnem subti alicui⁹ alteri⁹ scientie.
Per idem respondeẗ ad aliam partẽ minoris de denomi-
natione.hec enim sciẽtia potest dici theologia nõ a subto.sȝ
a cã.sicut nãlis sciẽtia diciẗ a nã:que non est subum illi⁹ sciẽ-
tie sed principiũ illi⁹ subiecti.pȝ ergo ex predictis ꝙ illa ma-
ior non est vĩr va.lȝ aliquãdo sit va. ¶ Ad ꝯfirmationeȝ ꝙ
ista scientia diciẗ diuina.diciẗ vt prius. ¶ Ad tertium nego
ꝯñtiaȝ.ad probationẽ dico ꝙ aliquid esse pfecti⁹ potest esse
dupl̃r.vel pmissiue.vel positiue.primo modo.q̃ẗo vniuersaliꝰ tã
to pfecti⁹.secundo modo.omne iferi⁹ est pfecti⁹ suo supiori.
q̃ etiam icludit aliquid positiue qd̃ addit supra supi⁹. Exẽ-
plum.aĩal est pfecti⁹ musca pmissiue:pro tãto q̃ aĩal potest
esse in aliquo pfectiori q̃ȝ musca.puta in homine.sed mu-
sca est pfectior aĩali positiue.inq̃ȝtum includit animal:ꝛ ali-
quid aliud quod addit supra animal. Ad propositum.no-
titia subiecti in scientia est pfectior permissiue ꝛ v̄tual̃r.non
autem opȝ ꝙ sit pfectior positiue.pfectior enim est cognitio
qua sciẗ ꝙ primum ens itelligit per essentiam suam qd̃ pro
batur duodecimo metha.q̃ȝ scire ꝙ ens inq̃ȝtũ ens est vnũ.
Cum.ergo ait Ari.decimo ethicorum.ꝙ in actu methaphi-
cali ꝯsistit felicitas:hoc habet v̄itatem pro q̃ẗo subẽ imãles
sunt de ꝯsideratione metha.modo preexposito.in quaꝝ cõ-
templatione ꝯsistit felicitas nãlis ꝑm ipsum.h̃ enim est pfe
ctior notitia positiue q̃ȝ notitia entis inq̃ȝtum ens.nõ ob-
stãte ꝙ illa sit pfectior v̄tual̃r ꝛ pmissiue. ¶ Cõtra.omne v̄r-
tual̃r ꝯtẽtiuũ alicui⁹ ẽ pfecti⁹ eo et positiue.sȝ notitia sbti ꝯti
net v̄tual̃r oẽȝ aliã notitiã in illa scia.g̃ ꝛc̃. Rñdeo.cõtinere
v̄tual̃r aliq̃d põt ẽẽ dupl̃r.vel v̄tual̃r actual̃r vel v̄tual̃r po
tẽtial̃r.pa ꝯtinẽtia arguit maiorẽ pfectionẽ positiue.2a solũ p-
missiue.sic est in ꝓposito.marie de vna scia vnitate gñis p-
ximi vel remoti.de qua diceẗ in sexto hui⁹. ¶ Ad q̃rtũ cum
arguiẗ ꝙ si sic tũc methaphisica oẽs alias subalternet sibi.ne-
go ꝯñam.ad probationẽ dico ꝙ procedit ab isufficienti.nã
ad sciam subalternatã non sufficit hr̃e sbuȝ sub sbto.sȝ plu-
ra alia reqrunẗ.iter que est vnũ.ꝙ.s.subuȝ scie subalternate
addat aliq̃ȝ dr̃iam accñtalẽ supra subuȝ scie subalternãtis.
quo mõ se hꝫ musica ad arismeticã.ꝛ pspectiua ad geometri
aȝ nõ sic in ꝓposito. Unde caueãt illi qui ens mobile ponũt

subm scie nãlis.q̃ñ non poterũt euadere q̃n scia nãlis sub-
alterneẗ methaphisice.cum mobilitas sit quasi dr̃ia accñtalis.
¶ Ad q̃ntũ cum diciẗ ꝙ de subto opȝ scire si est.ꝛ q̃d est.ꝛc̃.
cõcedo.sed minor est falsa. Ad ꝑmã ꝓbationẽ cũ diciẗ ꝙ ens
nõ est vniuocũ.dico ꝙ falsuȝ est.vt hꝫ declarari q̃rto huius.
ꝛ ibidẽ diceẗ ad porphiriũ entia.n.ẽẽ si equocanẗ real̃r ꝛ phi-
ce loquẽdo.nõ tñ equocanẗ in ꝯceptu entis logice ꝛ metha.
loquẽdo. Ad scd̃am ꝓbationẽ cũ diciẗ ꝙ ens nõ hꝫ q̃d cum
sit cõissimũ ꝛ trãscẽdens.dico ꝙ hoc ꝯcludit gñal̃r ꝛ eq̃liter
de omni gñalissimo.q̃ nullũ gñalissimũ hꝫ q̃ditatẽ ꝓpie di-
ctaȝ.ꝛ tñ q̃dlibet hꝫ q̃d q̃ alias nõ ꝑdicaẗ in q̃d de aliq̃.vñ
ꝓpõ ista est isufficiẽs.s.ꝙ si nõ hꝫ diffinitionẽ ꝓpe dictaȝ.g̃
nõ hꝫ q̃d.non.n.seq̃tur nisi de q̃ditate spẽi cui⁹ est ꝓprie dif
finitio.lȝ g̃ ens nõ habeat q̃d qd̃ exprimiẗ per diffinitioneȝ
sicut arguit ꝓbatio illa.tñ hꝫ q̃d eo mõ quo hꝫ essentiã.opȝ
eniȝ in diffinitionib⁹ deuenire ad aliq̃ simpl̃r idiffinibilia.
q̃ nõ est ꝓcessus in ĩfinitum in rõnib⁹.ꝑm phm.4.metha.
¶ Ad sextũ diciẗ ꝙ ens hꝫ ꝓprias passiones demr̃abiles de
ipso.vt pȝ ex 4o ꝛ 5o ꝯnib⁹. Ad primã ꝓbationem cuȝ diciẗ
ꝙ passio differt ẽẽtaliter a subto.dico ꝙ falsum est.nisi per
hoc ẽẽntialiter itelligas ideȝ ꝙ formaliter. Subȝ.n.ꝛ passio
sunt idẽ ẽẽntialiter ꝛ real̃r:lȝ habeant non idẽtitateȝ forma-
lem:vt diceẗ quarto hui⁹. Ad scd̃am rõnẽ ꝯcedo ꝙ passiões
entis ꝑdicanẗ denominatiue de ente.ꝛ ens de passionibus
non nisi per accñs:ꝛ cũ diciẗ ꝙ ens ꝑdicaẗ in q̃d de quolibȝ.
dico ꝙ falsum est.vt iam dixi in corpore q̃onis. ¶ Ad septi
mũ cũ diciẗ ꝙ ens inq̃ȝtum ens nõ hꝫ principia.dicendũ ꝙ
principia subti possunt itelligi in duplici genere.vel cõple-
xa.vel icõplexa:ꝛ vtroq̃ȝ modo ens hꝫ principia.nam prin-
cipia icomplexa entis inq̃ȝtum ens sunt ꝑme cãe.s.subẽ im
mãles.nã ipse sunt cause ꝑmi effect⁹:qui est rei entitas. Ha-
bet etiam principia complexa.i.ꝑna proprietatum per que
sue ꝓprietates sibi iherent:q̃ de ipso potest ẽẽ demr̃atio ꝓp
quid.vt iam premissum est. ¶ Tũc ad probationes.cuȝ diciẗ
ꝙ ente nihil est prius.principiuȝ aũt est prius principiato.
dico q̃ñ sit sermo de principio icomplexo:ens cõe vt sic nõ
hꝫ ꝑnm.q̃ cũ sit cõe cãe ꝛ cãto abstrahit ab vtroq̃ȝ.ꝛ neutruȝ
icludit in sua q̃ditatiua rõne.sed bene ens hꝫ principiuȝ vt
ꝯseruaẗ in suis iferioribus.nam plura sunt entia quib⁹ ꝯue
nit principiuȝ habere ꝛ esse principiata.ꝛ hoc modo ens ha
bet aliquid ꝓpri⁹ se. Si sit sermo de principio complexo:cõ
cedo ꝙ tale principium non est prius ente.sed proprietate
entis cuius est principium.vt predictum est. Ad secundam
probationem ꝙ scilicet tunc omne ens haberet principiuȝ
vel principia.si entis inq̃ȝtum ens essent principia. Respon
deo si loquimur de principio incomplexo:sic dico ꝙ ens in-
q̃ȝtum ens habet principia.accipiendo ly inq̃ȝtum specifica
tiue:ꝛ non reduplicatiue.ꝛ tunc est sensus.entis inq̃ȝtũ ens.
idest entis secundum suam entitatem.sicut dicimus.homo
inq̃ȝtum albus videtur.idest secundum suam albedinem.ꝛ
tunc cum infertur.ergo quodlibet ens habet principium.
neganda est consequentia:quia consequentia non valet ab
inquantum ad vniuersale:nisi quando inquantuȝ teneẗ re-
duplicatiue eo modo quo loquitur Aristo.primo prioruȝ.
vt allegatuȝ est de iusticia. Si vero loquamur de principio
complexo que sunt propositiones imediate ad probanduȝ
passiones de subiecto.sic dico ꝙ entis inquantum ens sunt
principia.etiaȝ accipiendo ly inq̃ȝtũ reduplicatiue.ꝛ sic om
ne ens habet ꝑncipium:q̃ passiones entis sunt demonstra
biles de quolibet ente per principia complexa.nam omnis
passio superioris est passio inferioris.cuiuslibet per se.licet
non per se primo.ergo patet ꝙ argumentum accipit mino-
rem falsam. ¶ Notãdum autem ad euidentiam predictoruȝ
ꝙ ly inquãtum ꝛ quelibet alia dictio reduplicatiua:dupli-
citer accipiẗ.aliquando specificatiue.ꝛ aliquando reduplica
tiue. Reduplicatiue accipitur quando denotat illud cui in
iungitur esse formalem causam precisam ꝛ propriã inherẽ-
tie predicati ad subiectum. Exẽplum.homo iquãtũ homo

est risibilis.hic.n.ly inquantū denotat q̄ homo qui sequit̄ imediate ly inq̄ztum.z cui ꝯiungit̄.ly inq̄ztuz est cā precisa propria z formalis quare risibilitas inest sb̄to quod est hō. nā risibilitas inest homini fꝫ propriā rōnem humanitatis vt per cām z tunc valet ꝯñtia ab inq̄ztū ad vl'e.naz si homo inq̄ztum homo est risibilis.ergo omnis hō. Accipit̄ autem specificatiue quando non notat talē cām sed soluz illud cui addit̄ accipi fm rōnem formalem. Exēplum.hō inq̄ztū hō est albus.est sensus.hō inq̄ztū hō.idest illud qđ est homo est albus.solū enim specificat z nō reduplicat sic accipiendo ly inq̄ztū.z tunc non valet ꝯñtia ab inq̄ztū ad vl'e.non enīz seq̄uit̄.homo inq̄ztuz hō est albus:ergo ois homo est albus. hoc etiam modo accipit Aristo.tertio.phicoꝝ.z est exēpluz aptius ad propositū:vbi diffiniens motuz dicit.q̄ mot⁹ est actus entis in potentia inquātum in potētia.cuz.n.mobile habeat in se duas rōnes qꝛ est ens in actu z ens in potētia: motus est actus ei⁹ non primo modo:sed scđo modo.z isto modo significat ly inq̄ztuz quando accipit̄ tm̄ specificatiue. qꝛ si reduplicatiue: inferret vl'em.ergo omne ens in potētia mouet̄:quod est falsum quo modo ait Aristo.primo priorum.q̄ si iusticia est bonum inquātum bonum : iusticia est omne bonū.qđ est falsuz.Sic in proposito primo modo accipit̄ reduplicatio propriȷ̄ssime.scđo modo minus proprie.

¶ Ad octauū cū arguit̄ q̄ sb̄a est primū sb̄um ergo non est ens.nego añs.z ad omnes auctoritates que adducunt̄ dicē duz q̄ nihil vult plus dicere phs nisi q̄ de sb̄a est principalior intentio metha.sicut de priori nobiliori z notiori parte sui sb̄i primi.Sic enim queruntur principia sb̄e non vl'r sꝫ principal'r.z isto modo intēdit Aristo.probare in principio septimi methaphi.vbi probat sb̄am esse priorez omni ente triplici prioritate.quare de sb̄a principal'r est agenduz.z qđ sit subiectum metha.patet.

¶ Oēs homines natura scire desiderāt.

Queritur Utrū dicta p̄ma ꝑpositio sit vera. ¶ Et videt̄ q̄ nō. nā si sic: ergo omnes homines naturaliter sciunt se scire.ꝯñs est falsum.ergo z añs.falsitas ꝯñtis pꝫ.tuz qꝛ nō oēs homines sunt scientes.nec per ꝯñs sciunt se scire.tū qꝛ scire se scire est act⁹ reflexus:nō aūt oēs hoies reflectūt se supra actuz rectū sciēdi.vt sic sciant natural'r se scire.tū qꝛ multi credunt se scire z nō sciūt.si aūt natural'r scirent se scire:.nunq̄ȝ deciperent̄ in tali opiniōe quia act⁹ nālis semp est rect⁹.ꝯña pꝫ.qꝛ nihil desiderat̄ nisi cognitum.fm Augustinum.9.de trinitate.Inuisa iquit diligere possumus:incognita nequaquam. ¶ Preterea ad principale.si sic:ergo oēs homines amoto impedimento scirent.ꝯñs est falsum.qꝛ anima nostra est sicut tabula rasa in qua nihil depictuz est.ex tertio de aia.Et extrinseco ipedimēto amoto.ꝯña pꝫ in oib⁹ nālib⁹.nā ignis qꝛ natural'r inclinatur sursum statim mouet̄ sursum si sit extra locum illum amoto impedimēto. ¶ Preterea.si sic.ergo omnes homines non hn̄t scientiam. vel saltem hñs ~~ꝑō~~ desiderat.ꝯñs est falsum quantū ad primā ptem euidēter.nā videm⁹ q̄ multi hn̄t scientiam.quātū ad scđam ptem est etiaz falsum.alr ꝑpō non esset vl'r va.z sic habet̄ ꝑpositū.ꝯña tm̄ ꝓbat̄.qꝛ desideriū nō est nisi respectu rei nō hite.si ergo desiderāt nō hn̄t:vel hñs ~~non~~ desiderat. ¶ Preterea aliqui desiderant ignorantiā.ergo nō oēs nāl'r desiderant sciam.ꝯña est euidens.sed añs ꝓbat̄ qꝛ est aliq̄ ignorātia affecta. ¶ Cōtra est Aristoteles hic in lr̄a.

Respondeo In ista q̄ōne sic ꝓcedā.p̄mo p̄mittā vnā distictionē.2°.oñdā triplicē ꝯnem.3°.q̄dā dubia ptractabo. ¶ Quantū ad p̄m notandū.q̄ triplex est appetit⁹ vel desiderium in rebus.Quidam enim est appetitus nālis. Quidam sensitiu⁹ siue animalis. Quidam intellectualis:siue rōnalis.Dicit̄ appetitus nālis inclinatio vel tendentia quedā qua vnaqueq̄ȝ res tēdit z inclinat̄ ad finē suū z pfectionē. Appetitus autem aialis dicit̄ qui ꝯsequit̄ sensum scđm quem glibet sensus tēdit z iclinatur ad obiectum conueniēs z fugit discōueniēs.Sed appetitus rōnalis dicit̄ ipsa voluntas ꝯñs ipsum intellectum.sicut appetitus sensitiuus sequitur ipsum sensum. ¶ Et nota q̄ isti appetitus differunt adinuicem.primo quia appetitus rōnalis est formal'r liber.non sic appetit⁹ animalis vl' nālis.Secundo quia appetit⁹ rōnalis z sensitiuus aliquando nominant potentiam.aliquando actum elicitum.appetit⁹ autem nālis nec nominat potentiam nec actū elicitū.sed est q̄dā tendētia ꝯñs nām rei nō differens real'r ab ipsa nā rei.nā quecūq̄ȝ res seipsa inclinat̄ ad suū finē z pfectionem. Tertio appetit⁹ sensitiu⁹ se hꝫ in plus q̄ȝ itellectiu⁹.nam vbicūq̄ȝ reperit̄ intellectiuus reperit̄ z sensitiu⁹.z non econuerso.z hoc in mortalibus.vt dicitur secūdo de anima.simil'r appetit⁹ nālis se hꝫ in plus q̄ȝ sensitiuus vel intellectiu⁹.nā vbicunq̄ȝ illi reperiunt̄.z ipse.z non econuerso.vnde etiam ipsemet appetit⁹ sensitiu⁹ z itellectiu⁹ vt sunt quedā nāe hn̄t appetituz nālem z inclinationem quādam z tēdētiam qua tēdunt in suum finem z pfectionem.Unde appetit⁹ rōnalis in mortalib⁹:est iferior z in paucioribus simpliciter.z post ipsum appetit⁹ animalis.simpl'r autem prior prioritate cōmunitatis z in plus se hñs est appetit⁹ naturalis. Quarto differūt.qꝛ appetit⁹ animalis z rōnalis in suis actib⁹ semp p̄supponūt actū priorem alteri⁹ potētie cognitiue.puta volūtas actum itellect⁹.z appetit⁹ sensitiu⁹ actum sensus.Appetit⁹ autem nālis nullum actum alicui⁹ potētie presupponit. vbi grā.graue appetit cētrū appetitu nāli.Quem aliū actū presupponit:videt̄ q̄ nullum.

Quantum ad 2m sit ista p̄a ꝯclo. Oēs hoies.zc. nō est intelligenda de appetitu vl' desiderio rōnali.Hāc sic oñdo.omnis talis appetit⁹ rōnalis p̄supponit actum itellect⁹.sed appetit⁹ quo omnes homines natural'r scire desiderāt non presupponit actum itellect⁹.ergo zc.maior pꝫ ex precedētib⁹.minor probat̄.quia appetit⁹ z si est aliquādo respectu habitꝫ:nō tamē necessario est respectu habitꝫ.dicta aūt ꝑpō supponit̄ eē vl'is z necīa.si aūt iste appetit⁹ supponeret necīo actū itellect⁹.cū act⁹ itellect⁹ sit scire.iste appetit⁹ eēt necīo respectu habitꝫ. Preterea.ois appetit⁹ rōnalis est formal'r liber.sed appetit⁹ quo oēs hies nā scire desiderāt non est fomal'r liber.ergo zc.probatio minoris qꝛ si sic.ergo possent nō desiderare scire.z sic dcā ꝑpō nō eēt necīa sed contingens. ¶ 2a ꝯclo sit ista.q̄ ꝑpō ista.Omnes homines.zc.nō est intelligenda de appetitu vel desiderio animali.Hanc ostēdo sic.omnis appetit⁹ aialis est tātuz respectu sensibiliū.sed appetit⁹ quo oēs hoies scire desiderant nō est hm̄ōi.ergo zc.maior est euidēs.qꝛ appetitus aialis z sensitiu⁹ sequit̄ adeq̄te ipsum sensum.minor pꝫ.qꝛ nō tm̄ appetim⁹ scire sensibilia.imo etiā isensibilia.z plus. Cōfirmat̄. qꝛ tūc bruta appeterēt scire.cū appetitū sensitiuuz habeāt. ¶ 3a ꝯclo.ista ꝑpō.Oēs hies.zc.itelligenda est de appetitu nāli.Hoc pꝫ per locū a diuisione.qꝛ nō restat ali⁹ appetit⁹.q̄ȝ oēs homines scire desiderāt natural'r.i.nāli appetitu.quia vnaqueq̄ȝ res tēdit z iclinat̄ ad suū finē z pfectionē.nā Ari. scđo phicoꝝ ꝓbat nām agere pp finem:al'r.n.non accideret ibi error nec frustratio.nā ergo itēdit finē.ergo hꝫ appetitū. z tm̄ non cognoscit.ergo est aliq̄s appetitus sine cognitione.z cum pfectio sit aliquo mō finis pfectibilis.ex scđo phicoꝝ.qꝛ ēt est finis mot⁹.ideo ponit̄ appetit⁹ siue desiderium naturale in omnibus ordinatis ad finē aliū a se z pfectibilibus pfectione differente ab essentia sua.qđ dico ad excludēdum p̄mū ens.z isto mō dicit̄ graue appetere centrū:z materia formā:z sic de alijs.

Quantū Ad tertium p̄ncipale est p̄mum dubiuz. Utrū illa propositio quam infra Aristo. probat a posteriori z a signo:possit etiam a causa z a priori declarari. ¶ Ubi sciendum q̄ qdam expositor nititur eaz a causa declarari tripliciter. Primo sic.omne imperfectum

naturalr appetit suã pfectionẽ. ex primo phicorum. capitulo vltimo. anima aũt hois de se est imperfecta fm intellectiuam potẽtiam. cuʒ sit sicut tabula rasa in qua nihil depingitur. ex tertio de anima. ergo naturalr desiderat scire. qd est pfectior eius fm potẽtiam intellectiuam. ¶ Secũdo sic. vnũqdqʒ inclinatur ad suam propriã opationẽ. sicut calidũ ad calefaciendũ. opatio autem hois inqʒtum hõ: est itelligere. per hoc. n. distinguitur ab oibus alijs. ergo homo naturalr desiderat et iclinatur ad itelligere. ergo et ad scire. ¶ Tertio sic. vnũqdqʒ naturalr appetit ꝯiungi suo principio. hõ aũt ꝯiungitur sbijs separatis per itelligere. sicut pbat Aristo. decimo ethicorum. qꝫ in speculatione veritatis homo maxime assimilatur sbijs separatis. et ibi concludit et pbat btitudinẽ nram ꝯsistere. ergo hõ naturalr appetit scire. Sed iste probatiões eo mõ quo valẽt videntur coicidere: et abiuicẽ nõ distingui. ¶ Ad cuius euidẽtiã notãdum qꝫ sicut est duplex actus. s. pmus et secũdus. ex secũdo de aia. ita est duplex pfectio. s. pma et secũda. pma est forma vel habitus. 2ª ipsa opatio ꝯñs formaʒ. vnũqdqʒ aũt naturalr appetit vtrãqʒ pfectionẽ. cũ opatio sit finis habitus. Ista ḡ ppõ. vnũqdqʒ appetit suã pfectionẽ: ostẽdit propositũ tam de scia de qua procedit pma ratio qʒ de itelligere de quo procedit secũda ratio. et sic scda coincidit in ideʒ cũ pma. ¶ Preterea. tertia ratio non videtur distincta a secũda. qꝛ hõ non est natus ꝯiungi suo pncipio nisi per opationẽ. nec videtur esse alia ratio desiderãdi opationẽ nisi propter talẽ ꝯiũctionem et eo eodem appetitu appetitur hoc et illud. cũ ergo 2ª coincidat cum pma. et tertia cũ 2ª. pª erit eadẽ cuʒ 2ª et tertia. et sic sunt realr vna. ¶ Ex istis ergo tribus rõnibus potest colligi vna ratio sic. vnũqdqʒ naturalr appetit suam pfectionẽ taʒ pmã que est forma. qʒ secũdã que est propria opatio per quaʒ etiã potest ꝯiungi suo pncipio. ergo hõ naturalr appetit sciam que est pma pfectio. et itelligere qd est secũda pfectio: per quã ꝯiungitur suo principio. ¶ Scdm dubium est circa pdicta. cũ homo naturalr appetat vtrãqʒ pfectionẽ. s. pmã et scdam: vtrũ eodẽ appetitu vel vniuoce dicto: appetat vtrãqʒ. vel appetitu equiuoce dicto. ¶ Et videtur qꝫ equiuocẽ. nã sicut potẽtia dicitur equiuoce de potentia essentiali que est ad formaʒ. et de accñtali que est ad opationẽ ꝯñtem formam. ex scdo de anima. ita videtur equiuocum esse desiderium illud qd est ad formam: et illud qd est ad opationẽ ꝯñtem formã. ¶ Ad quod potest dici qꝫ potest esse vniuocum et equiuocum alr et aliter sũptus. sicut et ipsa potẽtia. vniuoce qdem qꝛ eodem desiderio vel saltem vniuoce dicto appetitur scia imediate: itelligere autem mediatẽ. qꝛ mediantẽ scia. quod qdem desideriũ corrñdet potentie essentiali. qꝛ nõ hñs formã est in potẽtia eẽntiali ad actũ pmũ et 2m. et est eadem potentia respectu vtriusqʒ actus. Similr eodeʒ appetitu et desiderio eẽntiali potest appeti forma et opatio. lʒ diuersimode qʒtuʒ ad mediate et imediate appeti. et hoc qñ neutrum habetur: sed vtrũqʒ deficit. fore etiam eodem appetitu et desiderio essentiali potest appeti imediate opatio vt finis. et ipsa forma propter fineʒ. nõ curo siue sic. siue ecõuerso. ¶ Potest etiam dici qꝫ desiderio equiuoce dicto appetitur vtraqʒ perfectio. qd pʒ. qꝛ possunt separari. nã habita forma est appetitus ad opationem non ad formã. et sic sic: tũc scia appetitur imediate et itelligere imediate quodlibet suo pprio appetitu. Primus appetitus corrñdet potentie eẽntiali. et potest dici appetitus ad formam. et appetitus essentialis. Scds correspondet potentie accidentali. et potest dici appetitus ꝯseqñs formam. et appetitus accidentalis. Vtraqʒ via est probabilis. sed prima magis. quia pluralitas non videtur ponenda esse sine necessitate. Et sic patet ad questionem.

Ad argumenta Ad primũ cũ dr. Omnes sciũt se scire. nego ꝯñam. ꝯña. n. teneret si illud desideriũ sciendi eẽt actus elicitus volũtatis de quo loquitur Augu. vbi allegatur. tali. n. desiderio nihil desideratur nisi cognitũ. sed nõ est ita hic. Illud. n. desideriuʒ sciẽdi est qdaʒ iclinatio nãlis ipsius intellectus ad sciendũ. sic qlibet potentia hʒ nãlẽ inclinationẽ ad suã pfectionẽ. et talẽ desideriũ nõ perigit necio cognitionẽ in ipso desiderato. graue. n. desiderans cẽtrum quã notitiaʒ hʒ de centro? ¶ Ad 2m cum dicitur. ergo amoto impedimento omnes scirẽt. nego ꝯñam. Ad probationẽ notãdũ qꝫ vt dictũ est in corpore qõnis. duplex est appetitus. essentialis et accñtalis. essentialis precedit formã et pfectionẽ. primã. accñtalis est ꝯñs formã. De pmo appetitu dico qꝫ non est veꝝ qꝫ amoto ipedimento necio illud habeatur ad quod est iclinatio. qꝛ exigitur agens extrinsecus iducẽs formam. De secũdo appetitu concedo qꝫ saltem pot. hñs. n. formam et habitũ amoto impedimento põt exire in actũ habitus: sine etiam aliquo extrinseco agẽte. de primo appetitu itelligẽda est ppõ. non de secũdo. ¶ Ad exẽpliũ qd ponitur de igne. dico qꝫ ignis appetit sursum appetitu accñtali. qꝛ hñs primũ actum. s. formã leuis potest exire in actũ amoto impedimẽto. non. n. appetit appetitu eẽntiali. vt pʒ. et sic nihil mali sequitur. ¶ Ad tertiũ cum arguitur. ergo oẽs nõ hñt sciam. vel hñs nõ desiderat. nego ꝯñam qʒtũ ad vtrũqʒ ꝯñs. et ad pbationẽ cũ dicitur qꝫ desideriuʒ non est nisi respectu nõ habiti. dico qꝫ falsum est. imo potest esse etiã respectu habiti vt probatur per quãdam glosam supra secũdã canonicã Petri sup illud. In quẽ desiderãt angeli pspicere. ponitur. n. desideriũ respectu habiti. ne fastidiũ gñetur. glosa tñ illa loquitur de desiderio quod est actus elicitus voluntatis. et illud forte nõ manet desiderato habito. Iuxta illud Augustini. nono de trinitate. appetitus inhiãtis fit amor tenentis. vel fruentis. ¶ qd tñ sit de isto desiderio desideriuʒ nãle de quo est sermo nõ corrũpitur habito ipso desiderato. qꝛ tunc esset pncipiũ appetẽdi suã corruptionẽ. sicut de priuatiõe arguitur pmo phicorum. vnde idẽ videtur oino desiderium nãle: et dilectio nãlis. qd ex hoc pʒ: qꝛ Aristoteles probat dictam ppõnem per dilectioneʒ nãlem sensuũ. quos non appetimus tm vt habitos sed habitos amamus. Aliter dicitur qꝫ propositio itelligitur de omni homine fm se cõsiderato. sicut anima de se semper est nuda ab omni cognitione. et sic ꝯñs est veruʒ. qꝫ omnes homines non sciunt fm se cõsiderati: sed prima solutio verior est. ¶ Ad quartũ cuʒ dicitur qꝫ aliqui desiderãt et c. dico. simul stat qꝫ hõ naturalr desiderat scire desiderio nãli: et tñ accitaliter et volũtarie velit ꝯtrãꝫ. voluntas enim in nobis ex sua libertate potest moueri contra nãlem iclinationẽ. nunqʒ tñ per se vult non scire: sed per accidens. puta qꝛ aliquid aliud vult magis actu elicito. vt pigriciam vel non habere remorsum ꝯsciẽtie: qʒ scire ad quod est iclinatio naturalis. equiuocatur ergo in argumento de appetere nãli et appetere voluntario seu libero. aliquid enim appetitur naturaliter quod voluntarie oditur.

¶ Hic maxime sensuũ cognoscere nos facit: et multas drias demonstrat.

Queritur Utrum iter oẽs sensus. visus faciat nos magis scire. ¶ Et videtur qꝫ nõ. quia dicit phus in libro de sensu et sensato qꝫ ceci nati habentes auditum sunt magis sapientes qʒ surdi nati habentes visum. ergo si sensus magis diligitur quia magis cognoscitiuus secundum qꝫ cognitio ordinatur ad scientiaʒ. sequitur qꝫ auditus sit magis diligendus. ¶ Preterea. Leo in sermone Pasce prefert tactũ thome visui quo ad certitudineʒ cognitionis. vnde palpãs clamauit. dominus meus et deus meus. ¶ Itẽ contra hoc qꝫ dicit visum plures differentias demonstrare. nam tactus plures demonstrat. qꝛ sensus qui est duarum ꝯrietatũ plures differentias demrat qʒ ille qui est vnius tñ: sed sensus tactus est duaruʒ ꝯrietatum. s. calidi. et frigidi. humidi et sicci. visus autem est vnius tantũ. s. albi. et nigri ex secũdo de anima. ergo et c. ¶ Preterea Aristo. secundo de generatione. prime qualitates sunt per se tangibiles. sed posterius non inuenitur sine priori. ergo vbicũqʒ inuenitur qualitas visibilis

inuenit̄ ꝛ q̄litas tāgibilis ꝛ nō ecōuerso. ergo plures drīas nobis demōstrat tact⁹ q̄ꝫ visus. ¶ Preterea contra hoc qd̄ dicit q̄ sensuꝫ visus magis diligim⁹. pbo q̄ nō. nā illū sensuꝫ magis diligim⁹ cui⁹ oppositū magis odim⁹. ex 1°. topicoꝝ capl̄o illo. qn̄ aūt extremitates ꝯuertunt̄. In vltia regula dicit̄ q̄ magis eligēdo: magis fugiēdū opponit̄. ſꝫ magis odim⁹ oppositū tact⁹ q̄ꝫ oppositū visus. q: oppositū tact⁹. destruit aial. nō aūt oppositū visus. ḡ tactū magis diligim⁹ q̄ꝫ visū.

Respondeo Iste rōnes nō cogūt. ¶ Ad p̄muꝫ dōꝫ q̄ visus magis facit ad cognitioneꝫ per se siue ad sciam que est per iuentionem. sicut vult Ari. in de sensu ꝛ sensato. vbi supra. Ad p̄bm dōm q̄ sicut ipse ibidem vult audit⁹ solum per accn̄s magis facit ad cognitionem siue ad sciam que est per doctrinaꝫ. ex hoc q̄ vox audibilis q̄ mouet auditū est significatiua ꝯceptuū mētis. ꝛ hoc accidit voci scd̄m q̄ imutat auditū. si. n. eedē voces formarent̄ que modo. ꝛ non essent signa istituta ꝯceptib⁹ auditio eaꝝ nihil iuuaret ad disciplinā. etiā si signa visibilia iposita essent ad significādum ꝯcept⁹ omnes. sicut monachi hn̄t de multis: tunc visus per illū modū ꝯferret ad disciplinā. p quem modū ꝯfert nūc audit⁹. sed voces sunt signa ꝓprijssima. ꝛ propter illud videt̄ linguā esse datam hoib⁹. ex scd̄o de aia. sic ergo pꝫ q̄ q̄ꝫtum ad sciam habitā per iuētionem: visus facit magis ad sciam q̄ꝫ audit⁹. sed q̄ꝫtum ad sciam habitā per doctrinā audit⁹ magis facit ad sciam nō per se: sed per accn̄s. q: suū obiectū ex istitutione factū est signuꝫ cōcept⁹. per quam istitutionē nihil sibi accrescit. vn̄ per accn̄s auditus magis facit scire. visus aūt per se ꝛ directe mediante lumine nāli ipsi⁹ itellect⁹. ¶ Ad illud leonis dico q̄ prefert tactū visui non quo ad per se p̄mum obm̄ vtriusqꝫ. sed forte q̄ꝫtū ad illud corp⁹ xp̄i magis experiēdum per visum ꝛ per tactū simul q̄ꝫ per visum solū. ¶ Ad aliud ꝯcedo q̄ tactus est duaꝝ ꝯrietatuꝫ. visus aūt vni⁹ tm̄. ꝛ ex hoc forte sequit̄ q̄ tact⁹ non est simplr̄ vnus sensus. de quo alias. tn̄ ex hoc non sequit̄ q̄ tact⁹ plures reꝝ drīas ostdat. q: obiectū ipsi⁹ visus scilicet lux ꝛ color in pluib⁹ corporib⁹ reperiunt̄ q̄ꝫ omnes qualitates tāgibiles si essent mille. ꝛ q: cognoscim⁹ sub̄am per sua accidētia. vt dicet̄ semptimo hui⁹. qōne illa. vtrum sub̄a sit prior omniū entium cognitione. ꝛ obiectum visus in plurib⁹ reperit̄ q̄ꝫ obiectum tact⁹. vel cuiuslibet alteri⁹ sensus pticularis. quia omnia corpora tam iferiora q̄ꝫ supiora lucem vel colorem pticipāt. nō autem alias qualitates. puta tāgibiles. audibiles ꝛ hmōi. ideo visus plēs res demōstrat. ꝛ magis facit ad sciam. iō magis diligit̄. ¶ Ad illud de scd̄o de gn̄atione dici potest q̄ hꝫ veritatem quando p̄us est de essentia posterioris. sicut aial de essentia hois. sed non sic in proposito. q: iste qualitates p̄me nō sunt de eēntia lucis. similr̄ iste qualitates tāgibiles nō sunt simplr̄ p̄me. sed sunt p̄me respectu susceptiui earum. cuiusmodi sunt hec iferiora. vn̄ etiā male allegat̄ illa auctoritas. dicit enim sic. qm̄ igit̄ querim⁹ sensibilis corporis pn̄cipia. hoc aūt est tangibile. iō sole ꝯrietates scd̄m tactū faciunt spēs corporis. ꝛ pn̄cipia corporis sensibilis. de quo ibi itēdit. ꝛ sequitur. ꝯtuis visus sit prior tactu: quapropter ꝛ subm̄ prius. s. obm̄. sed non est corporis tāgibilis prīsto scd̄m q̄ tāgibile: sed scd̄m q̄ aliud. ꝛ si ꝯuenit prius nā. i. scꝫ aliq̄ꝫ nām cōem corpori generabili. de quo itēdit. ꝛ corpori celesti. cuiusmodi forsan est nā pspicui. pꝫ ergo q̄ auctoritas est ad oppositūꝫ. q: obiectū visus ꝯtingit esse p̄us. s. prioritate cōmunitatis. ꝛ ideo est in plus. ¶ Ad vltimū de illa regula secundi priorum. dōm q̄ fallit per exēplū in terminis. nā meli⁹ est bene viuere q̄ꝫ viuere. ꝛ tn̄ magis odim⁹ oppositū viuere q̄ꝫ oppositum bene viuere. q: oppositum viuere destruit viuere. ꝛ bene viuere. vnde Aristo. 7 thopicoꝝ glosat illam ꝓpōnem sic. nisi cū alteꝝ infert alteꝝ. ꝛ vult q̄ illa regula nō tenet qn̄ magis eligenduꝫ icludit minus eligēdū. sicut in exēplo posito bn̄ viuere icludit viuere. silr̄ in ꝓposito sensus visus icludit sensum tact⁹. ꝛ oppositum tactus destruit visum ꝛ tactum.

¶ Ex sensib⁹ aūt qbusdā qdē ipsoꝝ memoria nō fit. qbusdam vero fit: ꝛ pp hoc alia qdeꝫ prudentia sunt. alia vero disciplinabiliora non potentibus memorari.

Queritur Utrū prudētia sit in brutis. ¶ Et videt̄ q̄ nō. nā prudētia ē recta rō agibiliū. ex 6°. ethicoꝝ. bruta nō hn̄t rōnē. ḡ nec prudētiā. ¶ Preterea. prudētia icludit puidētiā de futuris cū memoria pteritoꝝ. qd̄ non pōt esse sine collatione preteriti ad futurū. cōferre autē est act⁹ rōnis. sed bruta nō hn̄t rōnē. ergo nec prudētiā. ¶ Preterea. bruta nihil cognoscūt nisi per sensus. sensus aūt nō est per se nisi sensibiliū ꝓprioꝝ vel cōium. sed prudētia est circa nociuū ꝛ vtile que non sunt sensibilia nec cōia nec ꝓpria. pꝫ ergo q̄ bruta non hn̄t prudētiā. ¶ Contra Aristo. in lr̄a.

Respondeo Duplex est prudētia. ꝓprie dicta. ꝛ methaphorice dicta. hoc supposito dico duo ad qōnē. ¶ Primo q̄ in brutis nō est prudentia ꝓprie dicta. sicut bn̄ ꝓbāt p̄a ꝛ 2a rō ad oppo^m. ¶ Scd̄o dico q̄ in brutis est prudentia methaphorice dcā. Circa qd̄ dicit vnus expositor q̄ in brutis est prudētia methaphorice dicta. ꝛ hoc respectu illoruꝫ que nāli instinctu ꝓsequunt̄. vn̄ scd̄m eum prudētia in aialib⁹ alijs ab hoie est nālis estimatio de ꝯuenientib⁹ prosequēdis ꝛ nociuis fugiēdis. sicut agnus sequit̄ mr̄em. ꝛ fugit lupuꝫ. ꝛ sic de alijs puta irūdo facit nidū. ꝛ formica colligit grana ꝯtra hyemem. ¶ Sed cōtra p̄m Ari. hic in lr̄a. memoria est pars prudētie brutoꝝ. nā prudētia est prouidentia de futuris ex memoria preteritoꝝ. sed formica gn̄ata in estate nō meminit hyemis. q: nunq̄ꝫ vidit hyemē. ꝛ tamē colligit grana. ergo prudētia non est in eis respectu eoꝝ ad que hn̄t nālē istinctū. ¶ Preterea prudētia est habit⁹ ꝯsiliatiu⁹. 6. ethicoꝝ. ꝯsiliū aūt nō est de fine. sed de his que sunt ad finē. nō circa necīa. sed circa cōtingentia que possunt aliter se hr̄e. ergo prudentia in brutis dꝫ poni circa ea que possunt sic vel alr̄ agere. sed ea circa que se hn̄t ex nāli istinctu nō sunt ꝯtingētia hoc mō. q: cū ꝯsequant̄ totā spēm ita necessario prosequunt̄ illa q̄ ad ista magis necessitant̄ ꝛ magis agunt̄ q̄ꝫ agāt. ḡ respectu taliū nō est prudētia in istis. ¶ Dicēdū ergo alr̄ q̄ in brutis est prudētia methaphorica. nō tn̄ respectu illoꝝ ad que iclinant̄ ex instinctu nāli. sed respectu ꝯtingētiū ad que sic se possunt hr̄e. vel alr̄. puta q̄ formica grana cōgreget vel reponat in hoc loco vel in illo. ꝛ accipiat ex hoc cumulo vl̄ ex illo ꝛ hoc ex memoria loci vbi p̄mū granum posuit. ꝛ cumuli vnde primo grana sustulit. Item ex prudentia aranea facit telaꝫ vbi est maior copia muscaꝝ. ꝛ irūdo facit nidum vbi difficilior est accessus. prudentia ergo non est ponenda in brutis respectu eorum ad que naturalr̄ iclinātur ꝛ necessario. vbi grā. in formica respectu hui⁹ qd̄ est aggregare grana simplr̄: sed respectu eorū ad que se hn̄t contingenter. puta aggregare grana in hoc foramine ꝛ nō in illo. vel accipe de hoc cumulo: ꝛ nō de illo. ꝛ hoc ē memoria loci vbi posuit p̄us: ꝛ vnde accepit. similr̄ de alijs. ¶ Ad argumēta in oppositū. illa diffinitio Aristo. est de prudentia proprie dicta: que tm̄ est in hoie nō in brutis. sed preter istam pōt esse alia methaphorica que nō requirit rōnem. ꝛ illa potest eē in brutis. ¶ Ad 2^m ꝯcedo q̄ prudētia est prouidentia futurorum cum recordatione preteritoꝝ. ꝛ hec est in brutis. ꝛ cū dicit̄ q̄ hoc nō fit sine collocatione. dico q̄ bruta experimenti paruꝫ participāt. vt dicitur in lr̄a. ꝛ sicut habent aliquo modo experimentū: ita ꝛ collationē aliq̄ꝫ. sed non illā que appropriat̄ rōni que est per discursum a noto ad ignotū. talis eniꝫ collatio est in hoie. de qua ꝓcedit argumentum. Alia est iproprie sumpta put aliqs ex memoria vni⁹ facit illud ꝛ nō aliud. ꝛ ista non necīo requirit rōnē. ꝛ hec ē in brutis. ¶ Ad 3^m dr̄ q̄ p cognitionē sensitiuā

interiorem: puta per estimatiuam potest aliqd cognosci. qđ nõ cognoscit per sensuʒ exteriorẽ. lʒ forte spes illi⁹ sit in sensu exteriori. sicut ponit de cognitione sbe per itellectũ quã nullus sensus cognoscit. lʒ ꝫm eos sba multiplicet spẽm suã cuʒ spẽ accñtis. ꝙ aũt sensus non cognoscit spẽm illaʒ que tñ est in ipso sensu. hoc est pp defectũ ṽtutis sensitiue. nõ spẽi repñtãtis. sicut mediũ nõ videt colorẽ: lʒ in medio sit spẽs coloris. qcqđ sit de sba. Exẽpla. n. ponim⁹ non vt ita sint ex ꝑmo poꝝrum. tñ ꝓbabile videt ꝙ cũ spẽ accñtis simul cõmultiplicet spẽs nociui ⁊ vtilis: lʒ nõ ꝑcipiat nociuuʒ ⁊ vtile sensu exteriori pp ðfectũ sensus illi⁹. tñ ꝑcipit a sensu iteriori. puta ab extimatiua que sub itentionib⁹ sensatis subfodit intẽtiões nõ sensatas ꝫm Auice. sic. n. ouis vidẽs lupũ statiʒ appꝛehẽdit inimicitiã lupi. ⁊ hoc mõ potest hr̃e actuʒ prudentie circa talia. s. fugiendo vel prosequendo.

¶ Hoibus aũt scia ⁊ ars per experimẽtũ euenit: expientia qdẽ enim artẽ fecit: vt ptholo. recte dicẽs. ſʒ in expiẽtia casũ.

q **Ueritur** Utrũ ex expimentis gñet ars. Et videt ꝙ nõ. nam ꝫm phʒ in lr̃a. hr̃e qdẽ acceptionẽ in multis singularib⁹ expimenti est. hr̃e aũt in oib⁹ artis est. ſʒ ex multis nõ põt ꝯcludi oia. qꝛ ẽẽt falsa ꝯñtis. ğ ex expimẽtis ñ gñat ars. ¶ P. habet ex lr̃a sequẽti ꝙ expti sciunt qꝛ solũ. sed artifex pp qđ. ex cognitione aũt qꝛ. nõ ꝯcludit cognitio pp qđ: qꝛ nobilius vʒ esse inferẽs ꝗʒ illatũ. ⁊ gñans gñato. saltem nõ imꝑfecti⁹. ergo ⁊c̃. ¶ P. si ex experimentis fit ars opʒ ꝙ ly ex: dicat circũstantiam alicui⁹ cãe. q̃rto cui⁹: nõ finalis. pʒ. qꝛ finis est posterior in esse eo cui⁹ est finis. expimentũ aũt precedit artẽ. nec formalis. vel mãlis. qꝛ forma ⁊ mã sunt ptes rei ⁊ inexistunt rei. cognitio aũt expimentalis est singulariũ qđ nõ est pars cognitionis vl̃is que habet per artẽ. nec dicit habitudinem efficiẽtis. qꝛ vel vniuoci. vel equiuoci. nõ ꝑmo mõ qꝛ tũc cãtum ⁊ efficiẽs ẽẽnt eiusdẽ spẽi. qđ est falsum. nec scđo mõ. qꝛ tũc cã efficiens esset nobilior suo effectu. qđ est falsum in ꝓposito. qꝛ ars nobilior est expimento. ¶ P. ars ⁊ scia insunt nobis a nã. ergo nõ gñantur ex expimento. ꝯñtia est euidẽs. añs probat a Platone. ipse. n. Plato quesiuit ab vno puero de geometria directe qui nũꝗʒ didicit eam. qui recte iterrogatus de ꝑncipijs geometricis ⁊ ꝯnib⁹. recte rñdit ad oia. tũc sic nullus recte iterrogat⁹ recte rñdet ad ea que igñrat. sed iste puer recte interrogat⁹ recte rñdit. ⁊ tñ nunꝗʒ didicit. ergo a nã habuit. ¶ P. sicut ex vna memoria non gñatur vnum experimentum. nec ex vno expimento ars. vt pʒ in lr̃a. ergo nec ꝯ ex multis. sed multa experimẽta sunt multe cognitiones eiusdem spẽi. qꝛ multorum singularium in vna spẽ. sed multa accñtia eiusdem spẽi non possunt esse in eodem subiecto. ex quinto huius. ergo nec multe tales cognitiones in eadeʒ potentia experimentatiua. siue illa sit cogitatiua. siue alia quecũqʒ. ergo nunꝗʒ gñatur ars ex expimentis. qꝛ nõ possunt esse plura simul. Preterea. Augusti. in libro 83. qõnum capitulo vltimo dicit. ꝙ a sensibilib⁹ non est expectanda sincera ṽitas. quod probat: quia omne sensibile est continue mutabile. sed de talibus non est certa appꝛehensio sensitiua. ⁊ per consequens ex talibus non habetur ars que est certa notitia. ¶ Contra. philosophus hic in littera. ⁊ secundo posteriorum.

Respondeo In ista qõne ꝑmo ꝑmittã aliqua necessaria. Scđo dicã ad qõnem.

Quantum ad ꝑmũ ꝑmitto vnũ. s. ꝙ ars vel scia dupl̃r habet in nobis vel ꝑ iuẽtiõeʒ. vel per doctrinã. omne. n. qđ quis nouit. aut discẽs: aut inueniens nouit. primo posterioꝝ. ¶ Circa qđ dico tria per ordinem. Primo dico ꝙ scia habita per iuẽtionẽ est simpl̃r ꝑor. Probatio huius. nullus enim docet nisi qđ didicit per doctrinã ab alio vel per iuẽtionẽ. si per inuẽtionẽ habet ꝓpositũ. si per doctrinaʒ ab alio. querit de illo alio. qꝛ vel habuit per doctrinã. vel per inuẽtionẽ. ⁊ tunc vt prius. vel ergo erit processus in ĩfinitũ. vel stabit ad habẽtem sciaʒ per iuẽtionẽ. ¶ 2ᵐ dictũ est ꝙ de istis modis sciẽdi est sic de sanatiõe. qñqʒ enim nã est ita potẽs ꝙ sine adiutorio extrinseco inducit sanitatem. qñqʒ aũt pp sui debilitatẽ indiget adiutorio extrinseco: ⁊ a se non sufficit. hoc pʒ ad sensum. tunc etiam illud requisitum extrinsecũ est tanꝗʒ instrumentũ. ipsa autem natura adiuta est principal̃r sanans. simil̃r in proposito. nam in quibusdam naturale lumen intellect⁹ est ita potens ꝙ ex se sufficit ꝙ applicet principia ad ꝯnes. ⁊ tunc dicit scia generari vel acquiri per inuentionẽ. qñqʒ autem a se non põt. ⁊ tunc iuuat ex qbusdam signis sensibilib⁹ sibi a docẽte ꝓpositis per que docẽs exprimit applicationẽ ꝑncipioꝝ ad ꝯnes q̃s apud se hʒ. ⁊ adiscẽs ꝯcipit ⁊ in ṽtutẽ luminis ꝓprij itellectus ꝯni assentit quam videt esse deductam ex pꝛincipijs sibi prius notis. ita ꝙ illa signa se habent vt instrumẽtũ: sed lumen itellect⁹ se habet vt agens principale iducens sciam. ⁊ tunc scia dicit acquiri per doctrinam. ¶ Tertium dictũ est quod sequit ex secũdo ꝙ scia habita per iuẽtionem assimilat prime sanatiõi qꝛ nõ idiget extrinseco adiutorio. habita aũt per doctrinã secũde sanatiõi. pʒ de se. ¶ Scđm qđ ꝑmitto est. ꝙ ois nr̃a cognitio siue ptinet ad sensitiuam iteriorem puta imaginatiuã. memoriã. sensum cõem. ⁊c̃. siue ad itellectiuam: orit a sensu. ¶ De sensitiua iteriori quo modo dependet ⁊ orit a sensu. potest colligi ex dictis Aui. sexto naturalium. ⁊ in libro de dr̃ia spũs ⁊ anime. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã notãdum ꝙ sicut colligit ex dictis libris cerebruʒ animalis diuiditur in duas ptes. anterioreʒ: que maior est: ⁊ posteriorem que minor est. Et in parte anteriori sunt duo vẽtriculi vnus altior alio ⁊ ante alium. In postrema parte est vnus tãtum. ⁊ quasi inter istas duas partes est vnus vẽtriculus medius habẽs duas partes. vnam superiorem: ⁊ aliam inferiorem. ita ꝙ est vna sita super aliam. ⁊ inter illum medium vẽtriculum ⁊ ptem posteriorem est quoddã corpus ad modum ṽmis: ⁊ claudit ⁊ aperit cum opus fuerit memorari. ⁊ vergit versus ptem posteriorẽ. ¶ De istis ergo per ordinem dicamus. A primo ergo vẽtriculo prime partis procedunt septem paria neruorum. quorũ vnũ deseruit ṽtuti visiue. ⁊ orit vnus neruus a dextra parte illi⁹ primi vẽtriculi. alius a sinistra. ⁊ qui orit a sinistra tẽdit ad dexteram. ⁊ qui a dextera ad sinistram. ita ꝙ concurrunt ⁊ itersecãt se admodum crucis. protẽdunt autem isti nerui ⁊ elõgãtur quousqʒ recipiãt in suis orificijs ipsos oculos. ¶ Nota etiam ꝙ in illo concursu est q̃dam ꝯcauitas per quam potest esse transit⁹ ipsius spiritus ab oculis vsqʒ ad illum primũ ventriculuʒ prime partis cerebri. ⁊ ab illo est via vsqʒ ad ventriculũ medium. ⁊ ab illo vsqʒ ad posteriorem. ¶ His premissis notãdum ꝙ in illo concursu neruorum duorum est organũ virtutis visiue cuius est colores appꝛehendere. quia si alibi visus iudicaret de obiecto. cum recipiat duas species in duobus oculis: semper iudicaret vnum esse duo. ¶ Uirtus autem sensitiua interior propinquior virtuti visiue est sensus cõmunis. cuius organum est in primo ventriculo anterioris partis cerebri. cuius officium est appꝛehendere oia sensibilia sensuũ pticulariũ. ⁊ iudicare dr̃iam eoꝝ. vt habet secũdo de aĩa ad hũc sensum vident ꝯcurrere organa sensuũ pticularium. sicut ad cẽtrum vel ad pũctum. vt ait Aristoteles ibidem. hec etiam virtus vocat fantasia. vnde idem est dicere fantasiam ⁊ sensum cõmuneʒ. de hoc sensu loquit Auice. 6. naturaliũ. libro. 4. capitulo primo. ¶ Post sensum autẽ cõmunẽ est imaginatio. cuius organum est posterior vẽtriculus anterioris partis cerebri. cuius offiñ est retinere illud quod sibi tradit a sensu cõmuni. retinet eniʒ species illorum que appꝛehenduntur tam a sensibus particularibus ꝗʒ a sensu communi. non tamen discernit. vt dicit Auice. 6. naturalium: libro. 4. capitulo primo. discernere autẽ ꝯuenit ipsi

sensui cōmuni.ꝛ pticulari.ꝛ cuilibet suo mō.¶Post imaginatiuā est ṿtus cognitiua.cui⁹ organum est in inferiori parte ventriculi medij.officium ei⁹ est facere compositionem inter ea que conseruant in imaginatione.vt vult Auice.libro eodem capitulo primo per hanc potētiam possum cogitare vel cognoscere solem viridem vel montē aureum.lȝ non viderim ea coniuncta.tamen spēm solis ꝛ viridis habeo seorsuȝ in imaginatione.forte hec est vis expimentatiua de qua nūc est sermo in conclusione.¶Post cogitatiuaȝ est estimatiua cui⁹ organum est in supiori pte vētriculi medij.officiuȝ ei⁹ est apprehendere itētiōes non sensatas que.s.nunq̄ȝ ceciderit sub apprehēsione alicui⁹ sensus particularis.tamē apprehendit eas sub itentionib⁹ sensatis que.s.ceciderunt sub pticulari sensu.Per hanc ṿtutem apprehēdit ouis inimicitiā lupi vidēs lupū.lȝ non apprehenderit spēs inimicitie p sensum pticularē:ꝛ ideo videns lupum fugit estimans eum esse inimicū.Et hoc vult Auice.vbi supra.caplo eodē scōm eum ibidē apprehēdunt aliquādo itētiones sensate quas.s.sensus pticularis nat⁹ est apprehendere:lȝ non apprehēdat.puta cum videm⁹ aliqd ceruellum iudicam⁹ ꝛ existimam⁹ illud esse mel ꝛ dulce.hoc enim non ostendit nobis sensus.Ultimo est vis memoratiua.cuius organum est in vētriculis posterioris ptis cerebri.officiū ei⁹ est retinere ea que apphensa sunt per estimationē.vnde sic se hȝ ad estimatiuam sicut imaginatio ad sensum cōem.sicut enim sensus cōis apphendit que sibi reddunt a sensibilibus particularib⁹.ꝛ non retinet aliquid nisi forte per modicū tēpus vel q̄ȝdiu est in actu sentiendi.Imaginatio autem illa retinet ꝛ conseruat.similr vis memoratiua retinet ꝛ conseruat ea que in estimatiua non remanēt nisi q̄ȝdiu est in actu apprehendēdi.ꝛ hoc dicit Auice.sexto nālium caplo sexto.libro primo.¶Ex p̄dictis patet euidēter q̄ omnis cognitio sensitiua iterior orit̄ a sensu exteriori.¶Sed circa predicta est vnū dubiuȝ.nā Aristo.libro de sōno ꝛ vigilia vult q̄ pmū sensitiuuȝ qd vocat sensum cōem est situm in corde:eodem etiam libro ōndit q̄ omnes sensus radicantur in corde.probat eniȝ ibi q̄ motus ꝛ sensus in animali habet principium a corde.ꝛ tamen organa omniū sensuū assignata sunt modo esse in cerebro.Licet de hoc sint multe opiniones tamen possunt concordari.Idcirco dicendum q̄ omnes sensus sunt a corde radicaliter ꝛ originaliter vt dicit Aristo.tamen formalr ꝛ quasi subiectiue sunt in organis situatis iuxta cerebrum modo p̄posito.sicut etiam ipse Aristoteles concedit de visu.auditu.odoratu.de sensu ꝛ sensato.libro pmo.capitulo 2°.lȝ de tactu ꝛ gustu asserat habere organum circa cor.¶De cognitione intellectiua patet etiam q̄ oritur a sensu.siue sit habita per inuētionem siue per doctrinam.De habita per iuentionem patet.de habita etiam per doctrinam pȝ idem.lȝ aliquid dicant ɔ̄trium.nam adiscēs non potest cognoscere nisi cognoscat ad quid istituta sunt,signa que proponit docens.ꝛ illa apprehēdit per aliquē sensum.vnde si cecus a natiuitate doceret ab aliquo de colorib⁹:nunq̄ȝ hr̄et de eis habitum scientificum.sed tm̄ habitum fidei vel credulitatis:qꝛ posset credere docenti q̄ color est tale ens.vel forte non hr̄et nisi ɔceptū nominis.vel habitū vocalē.ꝛ ideo dicit Aristo.pmo poste.q̄ deficiente sensu deficit scia que habet de sensibilib⁹ illi⁹ sensus quam ipossibile est accipe.omnis ergo scia orit̄ a sensu.nā si illa scibilia sunt sensibilia:pȝ.si autē nō sint sensibilia:puta sbe imāles ꝛ intētiones nō sensate.ꝛ hmōi.tūc etiam talia ɔcipiunt ab itellectu pmo actu itellectus nō sine apprehēsione sensibiliū ex quib⁹ cognoscunt.vel per discursum.vt forte sba.vel qꝛ multiplicāt spēm suaȝ cū spēb⁹ sensibiliū.vt intētiones nō sensate ꝛ sba fm aliā opinioneȝ.ergo nullo actu intellect⁹ cognoscit aliquid a nobis:nisi precesserit cognitio sensitiua in sensu.

Quantum ad 1m pncipale notādū q̄ oīs cognitio itellectiua.vel est pncipiorū.vel est ɔ̄nuȝ.ꝛ vtroq̄ȝ modo diuidit:quia vel est notitia icōplexa puta de terminis principij vel ɔ̄nis.vel est notitia cōplexa.de complexione.s.huius vel illius.

His dictis Rūdeo ad qōnē.ꝛ sit ista pma cōclusio:q̄ ad habēdā notitiā icomplexā de pncipijs que est de terminis simplicib⁹ necīa est cognitio sensitiua seu expimentalis.hoc pȝ ex predictis.nā ex p̄existe cognitione particulari sensitiua gn̄ant ɔ̄siter cognitiōes posteriores in sensu cōi.qui fantasia dicit̄.ꝛ sic vlteri⁹:ꝛ qꝛ illud quod existit in ṿtute fantastica:vt ibi existit:est iproportiōatum ad mouendū intellectū possibilem fm q̄sdā.ideo attribuit sibi aliqua forma ab intellectu agente abstrahēte q̄cq̄d sit illa forma ṿtute cui⁹ potest mouere itellectū possibileȝ.ꝛ sic intelligit terminos incomplexos.¶Secunda cōclusio sit ista.ad hn̄dum de pncipijs notitiam cōplexā.non est necīa simplr̄ cognitio sensitiua seu expimentalis:bn̄ tamē est vtilis ꝛ coadiuuās vt complexioni pncipij citi⁹ assentiat̄.Prima pars ɔ̄nis declarat̄ sic.nam ipse intellect⁹ conceptis modo p̄posito terminis simplicib⁹ potest ṿtute propria ipos componere vel diuidere.ita qꝛ cōcept⁹ tales complexi si sint principiorum pmoꝝ cognoscunt esse veri lumine nāli intellectus qꝛ principia cognoscim⁹ inq̄ȝtum terminos cognoscimus.primo poste.ꝛ ideo cognitio sensitiua vel expimētalis non est simplr̄ necīa pro tali complexa cognitione de principijs habenda.2a ps declarat̄ sic.qꝛ tales concept⁹ complexi possunt cognosci qꝛ veri sunt ex frequenti cognitione sensitiua ꝛ memoratiua ꝛ expimentali:quaten⁹ per eas cognoscimus terminos talis principij in suis singularib⁹ in re eē cōiunctos.sicut sensus frequenter videat hanc totalitatē ꝛ hāc maioritatem ɔiungi.ꝛ ex hoc intellect⁹ citi⁹ assentit huic pncipio.omne totum mai⁹ est sua pte.sic ergo pȝ ex p̄dictis qualiter cognitio expimentalis valet ad cognoscendū illud qd est principium artis ꝛ scie:de quo habet̄ 2°.posterioruȝ:qꝛ ꝛ propter cognitionem simpliciuȝ que cognitione sensitiua apprehendunt.ꝛ propter cognitionem veritatis in cōpōne modo p̄posito.¶Notādum tamē ad maiorē declarationem ṿitatis duaꝝ ɔ̄num dictaꝝ q̄ q̄ȝtum ad cognitionem terminoꝝ de principijs nō est cognitio expimentalis seu frequens acceptio sensibiliū necīa:sed aliqua apprehēsio sensibiliū est ita necīa q̄ sine illa ipoīe est ab intellectu ɔcipi vel apprehendi qd est terminus pncipij vel ipȝ cōpositū qd ita veꝝ est de ɔ̄ne sicut de principio.vt dicet̄.q̄ȝtuȝ aūt ad cognitionem cōplexionis principij iuuat cognitio expimentalis vt citi⁹ assentiat̄ principio affirmatiuo si per sensum cognoscat̄ cōiunctio extremoruȝ in singularibus.ꝛ negatiuo:si in sensu sit disiunctio:sed non est simpliciter necīa nec ipsa.nec aliqua sensitiua.lȝ enim nunq̄ȝ per aliquē sensuȝ videat̄ cōiunctio vel separatio in re sed tm̄ ex sensib⁹ apprehēdunt termini ꝛ intellect⁹ componat vel diuidat ipse ppria ṿtute assentiet imo vbi sensus pcipit ɔiunctionē singulariū terminorū in re:adhuc certi⁹ adhereret principio per lumen nāle intellect⁹ q̄ȝ propter aliq̄ȝ apprehensionē sensus si.n.i apprehēsione sensus esset error:adhuc intellectus circa illud principium non erraret.q̄ȝtū ad ṿitatē cōpōnis.ꝛ iudicaret ēt sensuȝ errare circa hoc:non obstāte q̄ a sensu errāte acciperet notitiaȝ simpliciū.ꝛ illa cōponeret ex sua ṿtute.¶Tertia ɔclo sit ista.ad hn̄dā notitiā incomplexā de ɔ̄ne que est notitia terminoruȝ necīa est cognitio sensitiua seu expimentalis.Ista declarat̄ sicut prima.ꝛ ei⁹ probatio pȝ ex precedentib⁹:qꝛ nihil est in itellectu quin pri⁹ fuerit in sensu aliquo mō.qꝛ vel per se vt color.vel per partes suas vt mōs aure⁹.vel in suo remisso vt albedo intensa.vel in suo simili.vt antixp̄s.vel in suo effectu.vt intelligentia.vel aliquo alio modo.¶Quarta conclusio sit ista.ad hn̄dā de ɔ̄ne notitiam complexaȝ iuuat cognitio sensitiua ꝛ experimentalis.non tamē est necīa simplr̄.Hoc sic pȝ.nam cognitio experimētalis iuuat ex frequenti memoria genita q̄.s.ɔclo ista vera est:qꝛ per sensuȝ videt̄ ɔiunctio ɔ̄nis in terminis singularibus.vlterius cū intellectus assentit ɔ̄ni:quia vera est ex frequenti cognitiōe

sensibilium. et cognoscit illud cui assentit non esse per se notum. nec esse primu principium. cognoscit illud esse verum. et hoc quia habet causam. et sic incitatur ad inquirendum propter quid illius veri. vnde experti de conclusione quia est: vident se habere circa illam sicut admirantes adhuc causas eius. quod cognoscunt quia verum est. et ex hoc incipiunt philosophari et causam ingrere. patet in littera. sed differentia est inter admirationem et experimentum quia admiratio minus est quam cognitio experimentalis: quia admiratio pot esse ex vnico actu sentiendi. et experimentum non. ¶ Ex predictis patet veritas questionis. quia ex experimentis generatur ars. siue quo ad principia: siue quo ad conclusiones. quia cognitio experimentalis seu notitia sensitiua quantum ad notitiam completam non est totalis causa nec necessaria simpliciter. verum tamen est vtilis et coadiuuans modo predicto. est tamen necessaria simpliciter quantum ad notitiam incompletam. Sic ad questionem.

Ad argumenta Ad primum cum dicitur quod ex multis non possunt concludi omnia. dico vno modo quod secundum Aristo. 8. thopicorum. inducenti in multis singularibus oportet vniuersale concedere. vel inferre instantiam. aliogn proteruit respondens. expertus autem habet notitiam de multis. et in nullo infert instantiam. ergo pot accipere quod sic est de omnibus. ¶ Sed contra. quamuis concludatur respondenti dyalectice secundum artem nunc dictam tamen scientia non generatur per hoc. nam licet ita sit in multis. non tamen necesse est ita esse in omnibus: licet nesciat quis inferre instantiam: et quamdiu non est necesse ita esse in omnibus non est firma adhesio quod sit ita in omnibus. ¶ Aliter ergo dicendum quod argumentum bene probat quod cognitio experimentalis quantumcumque frequens non infert necessario ita esse in omnibus sed tamen probabiliter. et ex hoc sequitur quod non est sufficiens causa ad causandum artem vel scientiam. sed tamen coadiuuans et occasionalis. quod concessum est in corpore questionis. ¶ Ad secundum cum dicitur quod ex cognitione quia non infertur cognitio propter quid: dicendum vt prius quod ex experimento non sequitur propter quid notitia scientifica. sed ex experimento cognoscenti quia est datur occasio ingrendi causam. et sic inuestigandi propter quid. et per consequens quod ita sit in omnibus. nam expertus per singularia arguit per simile quod sicut est de vno singulari. ita est de pluribus: et sicut est de multis: ita et de omnibus. ex multis enim singularibus cum hac propositione. natura agit vniformiter vt in pluribus nisi impediatur. sequitur vniuersalis. et si non sit causa impediens sequitur simpliciter quod sic sit in omnibus. ¶ Ad tertium dicendum quod ly ex. pot ibi nominare causam efficientem non principalem: sed instrumentalem. nec talem qualis est notitia principiorum respectu conclusionis. sed minorem quia occasionalem. modo per positum. efficiens autem principale in omni acquisitione scientie tam huius quam etiam conclusionum ex principiis est iste: intellectus virtute luminis naturalis. propositio vero allegata de efficiente quod vel est perfectius effectu. vel non minus perfectum. vera est de causa principali. et totali. secundum commenta. 11. methaphisice. ¶ Ad quartum nego antecedens. quia scientia non inest nobis a natura. Ad probationem platonis dico quod plato docuit puerum in illa interrogatione. sicut et omnes alii docentes. nihil enim potest docens facere quo ad assensum prebendum complexis: nisi debito ordine proponere principia nota discipulo. et alia sequentia ex illis in illo ordine quo sequuntur: et ipse discipulus propria virtute intellectus acgescit illis sic ordinate propositis quia syllogismus perfectus nullius indiget. ex primo priorum. ¶ Ad quintum de pluribus experimentis etc. dictum est in corpore questionis quomodo cognitio sensitiua sufficit ad notitiam principii si vltra intellectus abstrahat et componat. Ad notitiam autem conclusionis plus valet multe memorie. et plura experimenta vt facientes cogitare quia. et ingrere propter quid. cum autem dicitur quod multa accidentia eiusdem speciei non possunt esse simul in eodem: dico quod non est verum vniuersaliter nec in proposito. Ad Ari. dicetur in quinto quomodo intelligendus sit. ¶ Ad vltimum augustini. dicendum quod non omnia sensibilia sunt continue mutabilia: nec in fieri vt dicetur in quarto huius contra hereticum. Sed ad auctoritatem Augu. saluandam pot dici quod sincera veritas non cognoscitur a sensu. ita quod sensus cognoscat immutabilitatem veritatis nec obiectum inquantum sic. immobile nisi prius et dum est prius. non autem semper est prius posito etiam quod semper continuaretur visio mea circa obiectum aliquod quod sit. a. sicut in primo instanti non percipio immutabilitatem. a. per sensum quia pro tunc non percipio nisi quomodo

.a. se habet vt tunc quia non percipio ipsum nisi vt est tunc prius illa etiam in tota visione quantumcumque continua numquam percipiam immutabilitatem. a. sed pro omni nunc percipiam quomodo se habet pro tunc. non sic est de intellectu quia possum intelligere rem scilicet quod ipsa immutabilis est et ipsam rei immutabilitatem. Aliter dicitur quod a sensibus non est expectanda sincera veritas tanquam a causa principali effectiua. tamen a cognitione sensitiua tanquam ab occasione acquiritur sincera veritas et immutabilis quia omnis nostra cognitio incipit a sensu licet ab eo non habeat totalem causalitatem. ¶ Aliter dicitur quod augusti. loquitur de quadam cognitione superiori in diuinis vel regulis eternis in quibus solum videtur perfecte verum. et ad istam non attingit cognitio sensitiua.

¶ Ad agentem quidem igitur experientia nihil ab arte differre videtur. sed et expertos magis proficere videmus sine experientia rationem habentibus.

Queritur Utrum verum sit quod expertus non habens artem certius operatur artifice inexperto. videtur quod non quia sicut prudentia est habitus cognitiuus circa agibilia. ita ars circa factibilia. ex. 6. ethi. sed nullus certius agit circa agibilia quam prudens. ergo nec circa factibilia quam artifex. ¶ Preterea agens per cognitionem quanto certius cognoscit. tanto certius operatur. sed artifex certius cognoscit quam expertus ex littera quia cognoscit causam et propter quid: expertus tamen quia. ergo etc. ¶ Preterea qui perfectius scit quidditatem alicuius perfectius scit illud. sed artifex perfectius scit quid est sanare quam expertus. ergo perfectius scit sanare. probatio minoris. quia quidditas sanationis est vniuersale et per se etiam respicit obiectum vniuersale. vniuersale autem magis scitur ab artifice quam ab experto. ergo. ¶ Contra Aristo. in littera.

Respondeo planum est quod expertus certius operatur artifice inexperto. cuius ratio est quam ponit philosophus quia cognitio experimentalis est per se singularis circa quod per se est operatio. cognitio autem artis est vniuersalis primo et per se. quia si est singularis hoc est ex consequenti et per accidens. quia ergo expertus perfectius cognoscit operabile quam artifex ideo perfectius operatur: et hoc est quod ait Aristo. hic in littera. si igitur sine experimento quis rationem habeat. et vniuersale quid cognoscat. in hoc autem singulare ignorat. multotiens quidem in curatione peccabit.

Ad argumenta ad primum dicendum quod in aliquo est similitudo. scilicet quod sicut prudentia est habitus cognitiuus circa agibilia. ita ars circa factibilia. sed est dissimilitudo in alio quia prudentia non generatur in nobis nisi ex actibus nostris ideo nullus est prudens quin fuerit expertus. ars autem non generatur solum per experimentum. sed etiam per doctrinam sine experimentis. patet. et ideo pot aliquis habere artem qui non est expertus. quare minus certe cognoscit operabile per se quam expertus. et ideo certius operabitur quam expertus. ¶ Contra hoc dicit Aristo. quod ars generatur ex experimento. non ergo potest generari per doctrinam sine experimento. ¶ Respondeo. dictum philosophi non est vniuersaliter verum. sic enim est verum quod ex experimento generatur ars. sed non omnis ars. ¶ Aliter pot dici quod experimentum dupliciter pot sumi. vno modo pro cognitione experimentali adhibito opere exteriori alio modo non adhibito opere exteriori exercitato. secundo modo omnis ars generatur ex experimento. primo modo non oportet. non sic de prudentia quia oportet exercere actus prudentie si homo debeat esse prudens. sic autem loquitur in proposito. ¶ Ad secundum de agente per cognitionem dicendum quod argumentum procederet si artifex certius cognosceret singulare circa quod est operatio per se quam expertus. quod falsum est. quia artifex certius cognoscit vniuersale. expertus autem certius singulare circa quod est operatio per se. ¶ Contra. quia tunc videtur sequi quod artifex non cognoscit particulare quod est contra multos. vel si sic. tunc argumentum procedit. quia tunc cognoscit particulare propter quid: sicut vniuersale. quod non facit expertus. et per consequens certius cognoscit operabile. et tunc illud quod prius. ¶ Respondeo quicquid sit de cognitione particularis verum per se possit intelligi et cognosci: forte dicetur septimo huius, tamen concedatur pro nunc. tunc ad formam rationis dicitur vno modo quod

artifex ex hoc solo est artifex perfectus qꝛ habet habitum perfectum in vlī quē hr̄e pōt nō applicādo ad particulare. ꝯuenit.n.scire in vlī ignorādo in ꝑticulari scđo p̄ioꝝ.poſſe eſt igiť artificē eſſe ꝑfectū ꝛ t̄n nō per se cognoscere ꝑticulare circa qđ est oꝑatio. Exꝑtū aūt est impossibile esse ꝑfecte exꝑtum nisi ꝑfecte cognoscat singulare.qꝛ cognitio exꝑimentalis per se est ipsius singularis.artifex ergo ex eo ꝙ artifex nō opꝫ ꝙ ita cognoscat oꝑabile sicut exꝑtus:t̄n ex h̄ non sequiť qn possibile sit artificē ita per se ꝛ perfecte cognoscere singulare sicut expertū si applicet cognitionē vlem quā habet ad ipsum singulare. Est ergo intelligendū dictū Aristo.de his habitibus ꝑcise ꝯsideratis in respectu ad illa quoꝝ sunt p̄ncipia cognoscendi ex se.nō aūt de his que p̄nt cognosci per applicationē hoꝝ habituum ad alia. ¶ Aliter dr̄ ꝙ in singulari circa qđ est oꝑatio per se sunt m̄lta ꝑter naturā cōem que multū diuersificāt actionē.nā aliter opoꝛtet agere circa hunc infirmū in h̄ loco.ꝛ h̄ tp̄e.q̄ȝ circa illū infirmū eadem infirmitate in sp̄ē laboꝛantē in alio loco ꝛ in alio tp̄e. Ista aūt annexa cognoscit exꝑtus ex multa frequentatione ꝛ cognitione singulariū ꝛ q̄ȝtū ad se ꝛ q̄ȝtū ad annexa que non opoꝛtet cognoscere artificē vt artifex est.qꝛ lꝫ in singlari possit cognoscere per se ꝓpter qđ si applicet.nō t̄n cognoscet annexa per habitū artis.ideo expertus certius operať. ¶ Aliter dr̄ q̄ȝ qđ sit de cognitione artis ꝛ experimenti ꝙ expert⁹ cuius est frequenter agere habet habitum in potentia motiua qua exequiť operationē vel foꝛte in membꝛo quo agit alium ab habitu potētie exꝑimētatiue interioꝛis sensitiue vt citharedus habet quēdā habitū in manu qualē non habet artifex inexpertus.ꝛ qꝛ iste habitus multū facit ad expedite agendū.ideo expertus habēs talē habitū expeditius ꝛ certius operať. ¶ Ad tertiū cuȝ dr̄ qui ꝑfectius scit ꝛc̄.dicendū ꝙ maioꝛ est vera de scire speculatiuo.ꝛ mi.fīr.ſꝫ conclusio nō pōt sumi nisi pꝛo scire practico.qꝛ li scire ꝯstruitur cum infinitiuo sanare.qđ ex cōi modo loquendi significat operationē:ideo rō nō valet qꝛ ꝯclusio practica non sequiť ex p̄missis speculatiuis. ¶ Sed contra qꝛ artifex inquantū talis nihil cognoscit speculatiue.cū ars sit habitus practic⁹ ergo minoꝛ est vera de cognitione practica.maioꝛ autem de vtraq̄ȝ.qꝛ quacūq̄ȝ cognitiōe siue practica siue speculatiua ꝑfectius cognosciť quid est aliqđ:eadē ꝑfectius cognoscitur illud.ergo conclusio est vera de cognitione practica. ¶ Preterea.sciencia practica.cū sit habitus intellectus est circa obꝫ vlē quod est ob̄m intellectus.ergo magis est circa ob̄m vlē q̄ȝ circa particulare.ꝛ tunc sequiť ꝓpositū.ꝙ perfectioꝛem sciam practicā hꝫ qui per se cognoscit vlē.cuiusmodi est artifex ꝛ per ꝯn̄s ꝑfectius operať. ¶ R̄n̄deo.ad primum dico ꝙ scire practicū est duplex.s.scire oꝑari.ꝛ scire oꝛdinatiuum ad operari.pꝛimū ꝓpꝛie est practicū.ꝛ stricto modo.2ᵐ vero minus ꝓpꝛie ꝛ cōiter dr̄ practicū.pꝛimū scire est experti qui imediate oꝑať.2ᵐ est artificis cuius est oꝛdinare potentiam exequentē oꝑationē.ꝛ ideo artifex mediate ꝛ remote operatur.h̄ vero imediate.oīs ergo artifex scit practice.non p̄mo modo.ſꝫ scđo modo. Scire aūt secundo modo pōt dici speculatiuū respectu pꝛimi.cū aliq̄liter recedat a ꝓpꝛijssime scire practico.ꝛ sic accedit ad speculatiuū.qn̄.n.sunt duo extrema opposita:qn̄ aliqđ recedit ab vno:videť accedere ad aliud. Sic ergo intelligenda est solutio data.qꝛ conclusio rōnis est ꝓpꝛijssime practica.minoꝛ aūt est practica.sed non ꝓpꝛie.ꝛ ideo est speculatiua respectu ꝯclusionis.ꝯclusio aūt practica nō sequiť ex ambabus p̄missis speculatiuis. ¶ Ad scđm dicendū ꝙ scire practicū p̄mo modo est per se circa singulare ꝛ nunq̄ȝ acquiriť nisi ex exꝑientia. vnde est eiusdem potentie cui⁹ est cognitio exꝑimentalis.puta cogitatiue foꝛsan.ſꝫ scire practicum scđo modo pōt esse circa vniuersale.ꝛ est in intellectu extendente cognitionem ad vniuersale operabile circa quod non est operatio actualis.

¶ Actus autem ꝛ omnes generationes circa singulare sunt.ꝛc̄.

QUeritur Utrꝫ hoc sit verꝫ. ¶ Et videť ꝙ non.qꝛ si sic.ergo actus intellectus est circa singulare.ꝯn̄s est falsuȝ.ergo ꝛ an̄s.falsitas ꝯn̄tis pꝫ.qꝛ act⁹ intelligendi nō est circa singulare:ſꝫ circa vlē per se.naȝ ex scđo de aīa.singulare dū sentiť.vlē dum intelligiť.ꝓbatio ꝯn̄e.qꝛ act⁹ intelligēdi est ꝓpꝛius actus artis ꝛ scie.ergo aliquis actus. ¶ Preterea.si sic.ergo singulare est per se sub̄m motus ꝛ gn̄ationis.ꝛ taliū passionū.ꝯn̄s est falsum.ergo ꝛ antecedens.ꝯn̄a pꝫ.sed ꝙ ꝯn̄s sit falsum ꝓbo.qꝛ tunc tales passiones cuȝ per se insint singulari.non poterunt demonstrari de subiecto in aliq̄ scia.cū singulare nō sit per se sub̄m alicuius artis vel scie nā singularia relinquenda sunt ab arte scđm poꝛphiriū. ¶ P̄.si sic.ergo ex numerali distinctione obiectoꝛuȝ sequiť numeralis distinctio potētie.ꝯn̄s est falsum.qꝛ eodē visu videmus hoc albū ꝛ illud.ꝓbatio ꝯn̄e.sicut ex vnitate per se obiecti vel diuersitate est vnitas vel diuersitas actus.ita ex vnitate vel diuersitate actus est vnitas vel diuersitas potentie.ergo si singulare est per se obiectū actus:sequiť ꝙ ali⁹ est actus circa singulare hoc ꝛ illud.ꝛ per ꝯsequens alia potētia.sicut ergo est alius ꝛ alius actus quo videť hoc albuȝ.ꝛ illud.sic alia ꝛ alia potentia. ¶ Preterea arguiť logice sic.soꝛtes per se sanať soꝛtes per se est homo.ergo homo per se sanať.sed homo non est per se singulare.ergo nō oēs act⁹ sunt per se circa singularia. ¶ Preterea si sic.aut circa hoc singulare tantum.aut circa singulare abstractū ab hoc ꝛ ab illo.si pꝛimum.ergo ita circa hoc ꝙ non circa illud.quare potentia visiua ita erit circa h̄ album ꝙ nō circa illud.quod est absurdū.si scđm detur.ergo circa vniuersale.qꝛ abstractum ab hoc ꝛ ab illo est vniuersale. ¶ Contra Aristo.hic in littera ꝛc̄.

R̄n̄deo Duplex est act⁹ vel oꝑatio.vna trāsiens in exterioꝛē mā̄ȝ:sicut edificare.alia est manēs in agente.sicut intelligere.ꝛ velle.de quo dicēdū est ampli⁹ alias. ¶ His p̄missis dicendū p̄mo ꝙ ꝓpō Aristo.vā est de actibus trāseuntibus.ꝛ hoc s̄m ꝙ existunt extra in rebus ꝛ habent esse existentie.nō s̄m ꝙ cōsideranť ab intellectu ꝛ habent esse cognitū. Itaq̄ȝ duo dicunť in glosando ꝓpōnem phi. Pꝛimū dictum est.ꝙ ꝓpō phi.est intelligenda de actu trāseūte in materiā extra.2ᵐ dictū est.ꝙ ꝓpositio nō est intelligenda de actu imanēte. Pꝛimū dictū ꝓbať sic.nullū singulare existit in sub̄o vlī sed singulari.sed act⁹ trāsiens ex̄ est per se singularis ꝛ existit in aliquo sicut in sub̄o.cū sit accn̄s.ergo illud in quo existit est necessario aliqđ singulare ꝛ nō vlē.sed illud est sub̄m vel obiectū circa qđ.ergo. ¶ Sed contra.qꝛ oīs actio est in agente vt in sub̄o.sed obiectū act⁹ non est agens.ergo act⁹ nō est in eo.quare ratio nihil concludit. R̄n̄deo.duplex est actio.actio respectus.ꝛ actio acta:pꝛima vtiq̄ȝ est in agente.que non dicit aliud q̄ȝ respectū quendaȝ agētis ad passum.vt trāsmutantis ad transmutatū.2ª actio est ipse motus vel foꝛma que terminat motuȝ ꝛ ꝓduciť per motū.ꝛ ita est in passo.sicut ꝛ motus in mobili.ex.3.phicoꝛū.de 2ª loquimur.nō de p̄ma.quare tenet rō. Dixi aūt vt existūt in reb⁹ extra.ꝛ nō s̄m ꝙ consideranť ab intellectu.qꝛ act⁹ vlis ꝛ ꝯsideratus ab intellectu respicit obiectum vlē.vt inferius diceť:quicūq̄ȝ sit actus ille. Secundum dictum ꝓbatur per oppositū.nam actus imanens existit in agente sicut in subiecto.ꝛ non in obiecto.sicut intellectio lapidis est subiectiue in intellectu.non in lapide.ꝛ ideo talis actus est singularis qꝛ existit in subiecto singulari.sicut pꝫ de intelligere.licet obiectum circa quod est sit per se vniuersale.

Ad argumēta Ad p̄mū patet ꝙ procedit de actu imanēte.de quo nō itelligitur ꝓpositio. ¶ Ad scđm diciťur ꝙ quodlibet moueri existens in nā est in aliquo particulari.t̄n ab hoc moueri ꝛ ab illo pōt abstrahi vnū cōe moueri.ꝛ pōt esse passio per se p̄⁹

demonstrabilis de aliquo subiecto cōmuni in aliqua scia. cuiusmodi est subm nālis phie. pbatio huius. qr qd inest multis vniuoce ꝛ nō vni per alteꝝ opꝫ ꝙ pmo insit vni cōi illis per cui⁹ nāꝫ insit illis multis. oīs. n. act⁹ vt vlīs ꝛ in cōsideratione itellect⁹ existēs est circa obm vlē ꝛ nō singulare. vt pdixi. Ad tertiū nego ꝯñtiam. Ad pbationē dico ꝙ nō ex quacūqꝫ vnitate vel diuersitate obiecti vel actus sequitur vnitas vel diuersitas potentie. sed ex vnitate vel diuersitate sm genus. Confirmat a simili. nā sicut potētia receptiua materie respectu formarū est eadē respectu oīum formaꝝ eiusdē gñis phisi. sic ꝛ potētia cognitiua respectu obiectoꝝ. Confirmat 2°. per Aristo. 2°. poste. dicentē ꝙ sensus est vlīs. vt hois. nō callie hois. sentire vō singularis. ¶ Contra hāc rōnē arguit. nā sequunt tria incōuenientia. primū. ꝙ si sic. ergo aliqd sm rōnē vlīs eēt per se obiectū sensus. pbatio ꝯñe. qr obiectū sm vnitatē generis est per se vlē. falsitas ꝯñtis pbat. qr tūc nō distinguerent sensus ꝛ itellect⁹ penes obiecta sm rōnes formales. qr vtraqꝫ potētia esset circa obiectū vlē. 2m. qr si sic. vlītas pcederet oēm actū intellect⁹. qd est ꝯtra cōmenta. qui vult ꝙ intellect⁹ facit vlītatē in reb⁹. pbatio ꝯñe qcqd est prius priore est prius posteriore. sꝫ act⁹ sensus pcedit actū intellect⁹. obꝫ aūt sensus pcedit actū sensus. ergo ꝛ pcedit actū itellect⁹. si ergo obiectū sensus hꝫ vnitatē generis vt tu dicis. cum ista vnitas sit vnitas vlīs sequit ꝙ vniuersalitas pcedit actū intellectus. 3m. qr si sic. ergo potētie cognitiue puta sensus est aliqd per se obm sm aliqꝫ rōnē sꝫ quā impossibile est illā potētiā illud per se obiectū cognoscere. ꝯñs est euidēter falsum. pbatio ꝯñtie. qr sensus nihil cognoscit nisi sentiendo. sentire est solius singularis per se vt ꝯcedit etiaꝫ rñsor ex. 2°. posteri. ¶ Rñdeo sicut pbabit in septimo opꝫ dare pter vnitatē vlīs in actu aliqꝫ vnitatem realē minorē vnitate numerali que est prior ex natura rei vnitate vniuersalis. a qua mouet intellectus ad causanduꝫ aliqd cōe abstractū ab hoc singulari ꝛ illo eiusdem spēi. magis qꝫ diuersaꝝ. aliter vniuersale esset pura fictio. ꝛ pbat etiā vnica rōne pro nunc. qr circūscripto omni itellectu hec albedo magis conuenit cum hac albedine qꝫ cū aliquo alteri⁹ spēi vel generis. ista ꝯuenientia cum sit de primo mō relatiuoꝝ fundat sup vnū. ergo ista vnitas est realis. qr relatio realis non pōt fundari supra ens rōnis tantū. sꝫ hec vnitas nō est numeralis. pꝫ. ergo erit aliqua minor. Unde dicendū ꝙ istud vnū reale pcedens actū intellect⁹ nō est vnū in multis qꝫtū est de se. sed est vnū pter multa vel de multis per intellectū abstrahētem ꝛ pdicantē illud de multis. ꝛ tunc est actu vniuersale. ꝛ non prius. qr ambe cōditiones requirunt ad vniuersale. pmo poste. ¶ Dicendū ergo ad incōueniētia adducta ꝙ vnitas obiecti sensus quā dixi vnitatē generis nō est aliq vnitas vniuersalis in actu de qua cōcludit. sed est aliquid vnū vnitate priore que est vnitas realis. minor tamē vnitate numerali. ¶ Sꝫ ꝯtra illd vnū est aptū natuꝫ pdicari de pluribus. ergo est actu vniuersale. ¶ Preterea illud vnuꝫ vel est vniuersale vel est singulare. qr nō est dare mediū. nō est vniuersale per te ergo singulare. ꝛ tunc redit argumentū. qr respectu diuersoꝝ singulariū sunt vel erunt diuerse potentie. ¶ Rñdeo. ad primū dico ꝙ illud vnū reale est aptū natum pdicari de pluribus aptitudine remota. sed fit aptuꝫ aptitudine ppinqua per itellectū. prima aptitudo non sufficit ad vniuersale actu. sed scda est necessaria cū prima. ꝛ ideo illud vnū reale nō est vniuersale actu. ¶ Ad 2m dico sm Auic. 5°. metha. ꝙ eqnitas tm̄ est eqnitas. nec est vna nec plures. nec est vniuersale nec particulare ꝛc̄. sed abstrahit a quacūqꝫ tali ꝯditione. ꝛ iō est mediū inter vniuersale ꝛ particulare per ab negationē vtriusqꝫ. ¶ Notādū tn̄ ꝙ Auic. nō negat vnitatē simplr de qditate cū ait ꝙ nō est vna neqꝫ plures. sꝫ negat vnitatē numeralē ꝛ multitudinē sibi oppositā. ad quaꝫ qditas est de se indifferens ꝛ de se ad neutrū determinat nec ad vniuersale nec ad singulare. ꝛ vt sic in se ꝯsideratum sine vtroqꝫ illoꝝ est obiectū sensus. hꝫ tamē sp vnitatē sibi competentem. nam omne vnū est vnū vnitate sibi propria. hec est vnitas minor vnitate numerali aut prior vnitate vlīs in actu vt pdictū est. ¶ Ad 4m pncipale qd est argumētū logicū rñdet ꝙ accepit duas singulares ex quib⁹ nihil sequit sicut ex duabus indefinitis. ¶ Aliter dr ꝙ argumentū est in 3a figura. vbi semp est ꝯclusio particularis. cuꝫ igit ꝯcludit. ergo homo per se sanat. li hō hꝫ supponere pro pticulari ꝛ sic nihil ꝯtra ppositū imo magis pro. ¶ Cōtra. li hō eodem mō supponit in cōclusione quo predicat in minori. sed ibi pdicat vt vniuersale cū dr sortes per se est hō. ergo silr in cōclusione. ¶ Rñdeo nego maiorē. nā aliter ex vlibus nō posset ꝯcludi pticulare in tertia figura. qd est falsuꝫ. pꝫ in pmo ꝛ in scdo mō. nō ergo opꝫ ꝙ eodē mō supponat in ꝯclusione quo pdicat in pmissa. ¶ Aliter dr ꝙ licet ex necessarijs nūqꝫ sequat nisi necessariū. sicut ex veris non nisi veꝝ. tn̄ ex per se pōt seq nō per se. ¶ Ratio pmi est. qr añs nō pōt esse necessariū nec veꝝ nisi etiā tale sit ꝯñs. alioqn posset eē veꝝ sine illo. pmisse aūt se habent vt añs: ꝯclusio vt ꝯñs. ¶ Ratio scdi est. qr añs est separabile a ꝯñte qꝫtū ad cālitatē. qr añs pōt esse causa ꝯñtis. nō ecōuerso. ista aūt cālitas est in ppositionib⁹ vlis per se. qr subiectū pōt hre cām in se quare pdicatū sibi insit. nō aūt econuerso. ꝛ ideo ppositio per se non ꝯuertit in per se ex pmo poste. alias vlis affirmatiua per se eēt simplr ꝯuertibilis. qr ppositio per se eqpollet vniuersali in argumento. ergo est fallacia accidētis. qr nō valet si duo ꝯueniūt in vna causa. ergo vnū est causa alteri⁹ sic in pposito. ista ergo ꝯclusio seqtur que est per accñs. ergo hō sanat. ¶ Ad vltimū dico ꝙ hic act⁹ est circa hꝫ singulare. ꝛ act⁹ singularis in cōi est circa singulare in cōi. ꝛ actus sm naturā circa obiectū sm nām. ꝛ actus vniuersalis circa obiectū vniuersale. ꝛ pro tanto est veꝝ illud scdi post. sensus est vniuersalis: sentire singulare qr qlibet vnus actus sentiēdi est circa vnū singulare tm̄. multi aūt circa multa. ꝛ oēs illi actus sunt ab eadē potētia. ex quo concludit ꝙ nullū vnū singulare est primū obꝫ potentie. sed aliquid vnū in multis qd est quoddā vniuersale modo exposito. licet aūt quodlibet sentire sit tantū circa singulare nō, tamen vt circa primuꝫ obiectū. sed est circa illud vnum reale quod est in singulari: de quo amplius in septimo ꝛ in questione sequente.

¶ Amplius autē sensuum neqꝫ vnum sapientiam esse ponimus: cuꝫ his singulorum cognitiones maxime proprie sint: sed propter quid de nullo dicunt.

q

Uerit vtrū obm per se sensus sit aliquid sub ratiōe singularitatis ita ꝙ singularitas sit formalis ratio obiectiua sensus. vr ꝙ sic. nam dicit phs primo metha. ꝙ cognitiones singulariū sunt maxime pprie sensibus. ¶ Preterea. 2°. de anima singulare dum sentit. vle duꝫ intelligitur. ¶ Confirmatur. qr aliter idem sm eandem rationē erit obiectum sensus ꝛ intellectus nā si singularitas nō est ratio obiectiua sensus erit ipsa nā subiecta singularitati. sed nā talis est obm intellectus. quo mō ergo ponet dria sensus ꝛ intellect⁹. cū diuersarum potentiaꝝ diuersa sint obiecta non vr. ¶ Preterea cui⁹ est actus ei⁹ est potentia. sm Aristo. pmo. de somno ꝛ vigilia iuxta pnm. sed sentire est ipsi⁹ singularis vt singulare est. ergo ꝛ ipse sensus. pbatio minoris sm pbm scdo poste. sentire est singulare. ¶ Sed ꝯtra. Ari. scdo poste. sensus est vlis vt hois. sentire vō singulare. ¶ P. sicut se hꝫ potētia receptiua mãe respectu formaꝝ. sic po⁹ cognitiua sensitiua respectu oboꝝ. sed potētia receptiua mãe est eadē respectu oīum formaꝝ eiusdē gñis phisi. qr inter oēs formas tales est transmutatio. ex nono metha. trāsmutatio aūt nō est nisi iter formas que hñt idē susceptibile ꝛ idē gen⁹ phisi. qd idē ē. ḡ idētitas potētie sensitiue iudicabit respectu vnitatis obiecti sꝫ

genus. ¶ Preterea. singularitas vt sic est eiusdem rationis in colore & in sono &c. ergo singularitas non est formalis rõ obiectiua. pbatio ꝯñe. q: per formalē rõnē obiectiuā distinguuntur potētie vel ostēdunt esse distincte. ergo si sic eadem potentia esset respectu soni & coloris. qd̄ est manifeste falsuꝫ. ¶ Preterea. vel hec singularitas est formalis ratio subiectiua. vel abstracta ab hac & ab illa. non p̄mo modo. q: tunc aliquod singulare non sentiretur. si secundo modo illa singularitas est communis & vniuersalis.

Rñdeo & dico ꝙ singulare sub ratione singularitatis non est obiectum per se ipsius sensus sed obiectū per se ipsius sensus est aliqd̄ reale vnū p̄us vnitate vniuersalis & minus vnū ꝗ̄ vnū numero. vt p̄dixi iā. ¶ Ubi notandum ꝙ in singulari est duo ꝯsiderare. s. ipsaꝫ singularitateꝫ que pōt vocari hecheitas. & nām subiectam singularitati que de se est indifferens ad esse hoc. & vt sic indifferens precedit ipsam singularitatem. & in illo suo p̄iori quo p̄cedit hꝫ illā indifferentiā & vnitatē realē minorē vnitate numerali. cuꝫ ergo sentit singulare ipsa nā subiecta singularitati est formalis ratio obiectiua. licet totum singulare sentiat vt qd̄. ¶ Si queras q̄ō se habeat ipsa singularitas vel hecheitas ad obiectū cum non sit ratio formalis obiecti. Dico ꝙ se hꝫ ad modū quo causa sine qua nō. Sic intelligēdo ꝙ ipsa p̄prietas indiuidualis nō est rõ agendi sed bene est ꝯditio agentis. ipsa. n. nā est rõ mouēdi & agēdi in sensu. sed nō sine singularitate obm̄. ergo sensus est ipa nā indifferens: nō tamen sentit sine singularitate. vt pꝫ in simili ꝙ color nō videt nisi sub q̄ntitate licet q̄ntitas nō sit formalis rõ ipsius obiecti. est tamen ratio sine qua non.

Ad argumēta Ad p̄mū dicendū ꝙ pro tāto cognitiones singularium dicūt p̄prie sensib⁹ q: rõ singularitatis est requisita ad actum sensus. nō vt ratio formalis obiecti. sed vt causa sine qua non. ¶ Ad illud scd̄o de aīa per idem. ¶ Ad confirmationem de distinctione sensus & intellectus per obiecta. dico ꝙ si ſm vnam opinionē vniuersale in actu esset per se obiectum intellectus possibilis. & cāret ab intellectu agente. tūc nō sequeretur incōueniens. q: nā que est obiectū sensus non est actu vle. Si vero dicat ſm aliā opinionē ꝙ intellectus agēs nō causat vle. sed intellect⁹ possibilis ꝯsiderans istā quiditateꝫ illimitataꝫ causat in eam vniuersale. ita ꝙ vniuersale actu non est per se obiectū intellectus sed ꝯsequitur etiā actioneꝫ p̄imā intellect⁹ possibilis. ita ꝙ q̄ditas ſm se sicut est obiectū sensus vt ꝯcessum est. ita & intellectus. si sic dicat: tunc argumentū h̄ret apparentiam. Si potentie distinguant per obā. tunc rñdeo ꝙ potentiaꝝ quedā sunt disperate. quedaꝫ subordinate. Si disperate tunc dico ꝙ etiā habent obiecta disperata. exemplū. potentie sensitiue particulares. iō vnus sensus puta visus non pōt in obiectū alterius puta audit⁹ si sunt subordinate vel sunt eiusdē generis. puta si ambe sūt cognitiue. vel alterius generis. puta si vna est cognitiua altera appetitiua. si sunt subordinate eiusdeꝫ generis h̄nt etiā obiecta distincta subordinata secundum cōmunius & minus cōmune & tamē potentia superior pōt in omne in qd̄ pōt & inferior. ¶ Exemplū sensus cōmunis & sensus particularis. q: sensus cōmunis est potētia superior & hꝫ obiectū cōmunius vnde pōt in omne illd̄ in qd̄ pōt visus & adhuc plus pꝫ scd̄o de aīa. Silr̄ de potentijs subordinatis alterius generis. nā si potentia cognitiua est cōior ꝗ̄ appetitiua. habebit obiectū cōius. si sint eq̄lis ambitus vt in qd̄cunq; pōt vna pōt & reliqua. tunc habent ideꝫ obiectū ambe & sub eadē rõne q̄ntū est ex parte obiecti sicut h̄nt se vt credo intellectus & voluntas de quo alias. ¶ Ad p̄positū. intellect⁹ & sensus sunt potentie subordinate & eiusdē generis q: ambe cognitiue distinguunt. ergo penes obm̄ cōius & min⁹ cōe. vñ in qd̄cūq; pōt sensus pōt & intellect⁹. sed nō ꝯuertitur. eadem ergo nā idifferēs & nōdum actualr̄ vlis poterit cognosci ab vtraq;: & nihil mali sequitur. ¶ Ad illd̄ de somno & vigilia

culus est actus eius est potentia. dicitur vno modo ꝙ verū est subiectiue. nō obiectiue. ita ꝙ cui⁹ subiectiue est potentia ei⁹ subiectiue est actus. ex hoc. n. pbat Aristo. ibi ꝙ sicut actus sentiendi est compositi. ita & potentia. & non anime tm̄. ¶ Pōt etiam dici in p̄posito ꝙ eiusdē est actus & potentia etiā obiectiue. ita ꝙ sicut potentia sensitiua habet pro obiecto illā naturam sic indifferētē: sic & act⁹. qd̄ pbatur. tum q: aliter nō esset idē obiectū potentie & actus. tū. q: alias potentia sensitiua h̄ret aliqd per se obm̄ ſm aliq̄ rõnē sꝫ quā impossibile eēt illā potentiā cognoscere actu obm̄ illud. qd̄ est absurdū. & ꝙ sensus cognoscat obm̄ ſm nām cōeꝫ & nō scd̄ꝫ singularitateꝫ pbat sic. q: ois po⁹ cognitiua cognoscit obm̄ sub illa vnitate qua distinguit ipm̄ ab oi alio. quod non est vnū ista vnitate. sed sensus puta visus actu videns obiectū non distinguit ipm̄ ab oi alio qd̄ nō est vnū vnitate numerali & singulari. ergo non cognoscit ipm̄ sub vnitate numerali vel singulari. ergo sub aliqua alia. illa est vnitas nature realis minor vnitate numerali. probatio minoris. q: licet radius in medio ꝯtinuo moueat & fit alius & alius numero. visus tn̄ nō distinguit sed iudicat ipm̄ quasi vnū ꝯtinue p̄manentē. Silr̄ si per diuinā potētiā fierent duo corpora sil̄ in eodē loco eiusdē q̄ntitatis & coloris: nunꝗ̄ sensus distingueret iter illa sed iudicaret vnū corpus numero se sentire. hec est vna rõ ad p̄bandū illā vnitatē inter illas potentias .7. metha. ¶ Sicut ergo negādum est de potentia sensitiua ꝙ sit per se & p̄mo circa singulare. ita negādū est de actu. Cuꝫ dr̄. scd̄o post. sentire est singulare. & quecūq; silia adducunt eādē h̄nt v̄itatē quatenus singularitas est ratio sine qua nō.

¶ Itaq; primum existimamus sapientē omnia maxime scire vt contingit &c.

Ueritur vtrum ad metha. inquantuꝫ talis per se pertineat cognoscere oēs quiditates reꝝ in p̄ticulari. & vr̄ ꝙ sic nā ſm philosophū sexto huius iuxta principiū. nulla alia scia facit ꝯsiderationeꝫ de ipso qd̄ q̄d est. ergo ista hꝫ cognoscere omnes quiditates. ꝯña pbat q: quiditates reꝝ sunt note. si ergo in nulla alia scia sequitur ꝙ in ista. ¶ Preterea cognitio tantū in vniuersali est imperfecta eo ꝙ cōfusa & indistincta. ergo si metha: nō cognoscit quiditates reꝝ in p̄ticulari sed tm̄ in vl̄i. esset imperfecte sciens & alij perfecte. quod est ꝯtra p̄hm̄ h̄ in p̄logo. ¶ Preterea a simili. sicut est in potentijs ordinatis. sic est in habitibus. sed sic est in potentijs ordinatis ꝙ potentia superior pōt oēm rationem apprehendere quam pōt inferior. ergo habitus sup̄ior cognoscet oia que cognoscunt in habitibus inferioribus. sed habitus inferiores cognoscunt in p̄ticulari. ergo & superior. metha. est habitus supremus. ergo &c. ¶ Contra. si sic. ergo oēs alie sup̄fluerent. quod est absurdum dicere.

Rñdeo dicitur ꝙ sic. sed sunt duo modi dicendi. vnus modus est ꝙ ad metha. pertinet cognoscere quālibet quiditatem ſm ꝙ quiditas est & ſm ꝙ hec quiditas. non tamen ſm oēm rõnem cuiuscūq; accidētis huic quiditati. sed h̄ pertinet ad alias scientias. ¶ Pro isto modo arguit p̄imo sic. quiditas h̄ est p̄ior cognitione diffōne & tp̄e. motu & q̄ntitate. & quocunq; alio accidente. ex septimo hui⁹. ergo pōt ꝯsiderari absq; illis accn̄tibus. q: p̄us in suo p̄ori nō dependet a suo posteriori. nec q̄ntū ad esse nec q̄ntū ad cognosci. aliter iam nō esset prius. sꝫ quiditas vt sic non ꝯsiderat in scia nāli. q: illa nō abstrahit a motu. nec in mathematica. q: illa non abstrahit a q̄nto. ergo relinquit ꝙ in methaphīca. ¶ Preterea. si h̄ q̄ditas p̄ticularis nō ꝯsiderat a metha. ergo ab aliquo alio. ꝯña est falsūꝫ. pbatio. q: illa scia quecunq; sit erit subalterna methaphīce. q: cum methaphīca ꝯsideret quiditatem in cōmuni: si illā ꝯsideret in p̄ticulari. hꝫ subm̄ sub subō. qd̄ est diffō scie subalterne. ¶ Preterea. si nō ergo sup̄ius & inferius per se ad eādē sciāꝫ

non pertinebunt. ꝯñs est falsum. quia eiusdem scie est ꝯsiderare numerū et binariū. triangulū et isochelē. etc. ꝯñtia pz. qr hoc gditas est inferior ad gditatē in cōi. ¶ Preterea. pma cognitio de re ptinet ad methaphisicā. qr est primus sciēs. sz prima cognitione de re cognoscit sua gditas. ergo etc. minor pbat. qr illud qd est de re oino inotēsibili: cognoscit de re pma cognitione. hoc est gditas ppria que habet per diffōnez. sm illud septimi methaphisice ca. vltimo. querere. n. quare hō est hō. nihil est qrere. Unde ibi ondit aristo. q gd est rei hz rōnem cāe et pncipij indemonstrabilis. nec pōt de eo formari qō ppter qd. ¶ Alius modus dicēdi tenēs eādē ꝯclōnē est. q gditas hec et pticularis est pōr accntibus. et accidētia per se respectu illi⁹ gditatis sunt ppria accntibus per accns. licet ergo gditas sm q hec pticularis. et ēt qntū ad per se accntia ptineat ad metha. tn iquātū mobile vel hō que sunt accidētia per accns. i. vt formaliter intellecta sub aliquo accidente per accidens ptinet ad aliā sciam. qr sic est posterior seipsa itellecta sine illis accntibus que sunt accntia per accns. Ambo isti modi conueniūt in hoc q alie scie non ꝯsiderāt quiditatē. nec hāc gditatē in se sed tantū accidētia sibi. Sed differunt qr primus modus dicit q methaphisica cōsiderat quiditatem. et hāc quiditatem tantū vt quiditas est. Scōs modus dicit q methaphisica ꝯsiderat gditatē. et hāc gditatē nō tantū vt gditas est. sed etiaz quantum ad per se accidentia. ¶ Sz ꝯtra illd in quo ꝯueniūt arguit. qr si sic. ergo oēs alie scie ꝯsiderant de ente per accns. ꝯñs est falsuz. et ꝯtra Aristo. sexto metha. ergo et añs. ꝯñtia est euidēs. qr gditas cū accnte per accns ꝯstituit ens per accns. sm phm 5°. methaphisice. ca. de ente et vno. Caueāt ergo illi qui dicūt q de corpe mobili inquātū mobile est scia nālis. et q mobilitas sit formalis rō subiectiua: ne habeāt ꝯcedere q naturalis scia sit de ente per accns. de quo alias. s. in pma qōne libri phicoꝝ. plirius recolo me dixisse. ¶ Cōfirmat rō. qr necesse est pcognoscere de subiecto quid est. ex pmo posterioꝝ. sz ens per accns nō hz gd. qr omne habēs gd vel est gen⁹. vel in gñe. sz ens per accidens non in gñe. imo distinguit ꝯtra oīa gñā. sexto metha. ¶ Cōtra illud in quo scōs modus distinguit a pmo arguit sic. qr si sic. ergo oēs alie scie erūt scie methaphisice subalterne. ꝯñs est falsuz. vt ēt ipsi dicūt. ergo et añs. pbatio ꝯñe. qr tunc nulla passio remanet cōsiderāda in alijs scietijs. qr sola methaphisica ꝯsiderat pprias et pmas passiones. alia autez accidentia per accns. et per ꝯñs nulla alia demonstrat pmam passionē iesse. sz psupponit demōstrari in alia. sz ꝯclō vbi demonstrat pma passio est pnm in iferiori scia. vbi demrat posterior passio. vel aligd aliō. sz hec est cōditio scie subalternātis et subalternate. ergo oēs alie scie sūt subalternate scie methaphisice. ¶ Aliter ergo dicēdū q ad methaphisicā inquātū talis nō ptinet ꝯsiderare oēs gditates in pticulari. sz in vli tm et sub rōne entis. et hoc pbat rō facta. qr aliter oēs alie supfluerent. Uñ et arist. multū tempate dicit sicut decet et vt ꝯuenit. qr sapiētis nō est scire oīa quocūqz mō. sz vt ꝯtingit. i. in cōi et in vli. nec rōnes alteri⁹ opinionis cogūt. ¶ Ad pmuz dico q qlibet gditas nō est pōr oi accnte. sz solū gditas substātie. nō aūt gditas quātitatis vel qlitatis. qr si sic esset prius seipo. ¶ Cōtra. adhuc stat argumētū. qr gditas ignis est prior oi motu et qntitate. ergo vt sic nō ꝯsiderat a nāli nec a mathematica. ergo a methaphisica. et hr ppom. ¶ Rñdeo. mobilitas nō est formalis rō subiua subi nālis. vt alias dixi. Cui⁹ vna est rō pro nūc. qr subm sub rōne subi pus est nāliter passione. ergo in suo pori passio nō est formalis rō cognoscēdi ipm ex quo posteri⁹ est. mobilitas aūt est passio in scia nāli. ¶ Dicēdū ergo q gditas ignis cū illo qd appropriat ipm gcgd sit illō vt ppriū subm mot⁹ ꝯsiderat in scia nāli. ergo talis gditas vt gditas ꝯsiderabit a philosopho nāli. illō vo qd appropriat ipm vt sit subm mot⁹ nō est mot⁹. qr pri⁹ nālr hz rōnē illā. qz sit subm mot⁹. ¶ Ad 2m cū infert q illa est subalternata methaphisice. dico q pōt reduci contra eos. nā sm eos illa alia hz subiectū sub subo. et vltra adderet differentiam accidentalem ad subiectum methaphisice. naz gditas sm te qntū ad accidētia per accidens ꝯsiderat ab alia scia. hec est aūt vna de conditionibus scie subalterne. q addat diffam accidētalē. ¶ Ad formā. pcedit ab insufficiēti. Ad cui⁹ euidentiā notandū. q vna ꝯditio scie subalterne est. q suum subm sit sub subo scie subalternātis. Alia q sciat qr. vbi supior scit ppter quid. et a supiori accipit sua principia ad pbandū ꝯclusiones. Alia q subm addat diffam accidentalē. sicut sonus additur numero. et visuale linee. Ad ppositum. licet nālis et mathematica habeāt subm sub subo methaphisice. qr illa ꝯsiderat gditatē in cōmuni. iste quiditatem in pticulari. i. in spāli. nō tn addūt diffam accntalē. sz eēntialē. puta hanc gditatē: sup gditatē. ¶ Ad tertiū dicēdū. q ad eandē sciam ptinet ꝯsiderare superius et inferi⁹. gen⁹ et spēz sm rōnē superioris. sicut pz in exemplo qd adducit. qr arismeticus ꝯsiderat de numero et binario sm rōnem numeri. et sic methaphisica sm rōnez entis in cōi ꝯsiderat de oi ente. tn de superiori et inferiori pōt esse alia et alia scia sm aliaz et aliā rōnē ppriā. vnde si binari⁹ hret. aliquas passiones proprias demrabiles de ipo nō per rōnē numeri. ei⁹ ꝯsideratio ptineret ad aliā sciam ab arismetica. sic dicendū in pposito. ¶ Ad vltimū dicenduz q prima cognitio de re vel est vlis vel est pticularis. prima vli cognoscit illud qd pmo inest sibi in vli. sicut ens et hō. prima vero particulari cognoscit pmo qd sibi inest in pticulari. s. sua ppria quiditas. methaphisica aūt nō est prima scia particularis de hoie in particulari. sed prima vlis de ipso inquantum ens vel substantia.

Ad primū principale de 6°. metha. dico q soluz intendit q nulla alia scia considerat gd in cōi nisi metha. ¶ Ad sm qn dicit q cognitio in vli est iperfectior etc. dr vno mō q lz perfectior sit cognitio scientie in pticulari vt pticulare includit vle. qz in vniuersali tm. tn vbi particulare nō concludit vle: vle non est imperfectius. ¶ Aliter dicit q licet aliquo modo cognitio pticularis sit perfectior in se sumpta pse. tn cognitio vlis de pprio cognoscibili est certior sm pportionem. qz cognitio particularis de suo cognoscibili. qr plus dat cognoscere vle qntuz cognoscibile est qz particulare. ¶ Ad 3m de simili de potentijs ordinatis dico q nō est simile de potentijs et habitibus. qr ex quo superior poa hz maiorē virtutē. si species pluriuz hz. pōt illa plura cognoscere. sed habitus nō est rō cognoscendi nisi representādo rē. habitus aūt vniuersalis nō est representatiuus illoꝝ particularium. pbatio. qr cōtingit scire in vli ignorando in pticulari. habitu ergo vli nō cognoscunt que sunt habitus inferioris. potentia autem superior et habet virtutem maiorem et potest recipere alias species.

¶ Fere autem et difficillima sunt hominibus ad cognoscendum que maxime sunt vlia. nā a sensibus sunt remotissima.

Uerit q Utrum magis vlia sint difficiliora ad cognoscendum. et vr q non nā inata est nobis via procedere ex notioribus nobis ex pmo phisi. et intēdit ibi. vt pz per lrām q vliora sint nobis magis nota et singularia minus nota. ¶ Cōfirmat qr ꝯfusa et indeterminata sunt nobis magis nota vt dr ibidem. ¶ Itē totū est magis notū qz ptes. sz vlia sunt magis ꝯfusa et indeterminata qz singularia. vle est ēt totū. ergo vlia sunt nobis magis nota. ¶ Preterea. illa citius occurrunt intellectui quoꝝ singularia occurrūt citi⁹ sensui. sz singularia magis vlis citius sentiuntur. ergo vlia prius itelligunt. pbatio minoris. qr pueri pmo oēs hoies appellant pres et oēs feminas mres etc. pz etiā in expimēto Aui. qr si aliquid videat a remotis prius cognoscit q sit corpus qz animal. et prius aial qz homo. et homo qz sortes. ¶ Preterea. sm Aui. pmo metha. ca. 5°. cōissima vt est ens et res prima impssione

imprimuntur in anima.ergo primo cognoscuntur. ¶ Preterea q minus vlia magis cognoscant z sint magis nota nãe.arguit sic.vnũqdq3 est magis notum quod est magis perfectum z magis ens.qz sicut res se habent ad entitatem. ita z ad cognoscibilitatem:sed minus vniuersale est perfectius ens q̃3 magis vl'e quod addit supra magis vniuersale aliq̃3 pfectionẽ.ergo est magis notũ. ¶ Contra ari.in textu.

Rñdeo Primo premittã vnã distinctionem.secũdo ostendam multiplicem conclusionem. ¶ Quantum ad primum dico q quãtu3 pro nunc sufficit duplex est vl'e.s.in causando z in predicando.vl'e autem in causando attendit penes ambitum z extensionem virtutis vt illud dicatur vlius isto modo cui⁹ vertus ad plures effectus se extendit.sicut causa prima que tamen in se est singularis vt opponitur vniuersali in predicando cum non predicet de pluribus singularibus.vl'e aũt in predicando est illud quod diffinit primo poste.qd est vnum in multis z de multis.quod.s.est aptum natum de pluribus predicari.

Quantũ Ad scdm.si querat de vli sm causalitate3 sit ista prima 9clusio.magis vl'e sm cãlitatẽ est nobis minus notũ q̃3 minus vniuersale.hanc ondo sic.q̃to aliqd est min⁹ sensibile tãto est min⁹ notũ nobis. sed magis vl'e sm cãlitate3 est min⁹ sensibile.ergo zc̃.maior p3 de intelligẽtijs separatis a mã que qz minus sensibilia minus nota sunt nobis.probatio minoris qz vliora in cãndo sunt pfectiora.sed perfectiora sunt minus sensibilia. ¶ Notandũ tñ q ista 9clusio nõ est itelligẽda de principijs cõplexis nã cãe vel pncipia cõplexa q̃to vniuersaliora et in cãndo tñ sunt notiora.Uñ z pma pncipia simplr sunt sicut locus ianue ex scdo metha. ¶ Si aute3 q̃rat de vniuersali sm pdicatione3.aut magis vl'e cõparat ad singulare simplr aut ad minus vniuersale sicut genus cõparat ad spẽm.si primo mõ distinguẽdũ est de cognitione.qz cognitio põt sumi duplr vno mõ vt est cõius ad sensitiuã z itellectiuã que di cognitio in genere.alio mõ sumit determinate pro cognitiõe vel sensitiua seorsu3 vel intellectiua seorsum.si ergo cõparet vl'e magis ad singulare simplr penes cognitionẽ cõmune3 in genere sit ista scda conclusio. Singulare simplr est nobis noti⁹ q̃3 vl'e.hãc oñdo sic. Illud est noti⁹ nobis simplr quod est noti⁹ in cognitione pma in nobis.s3 singulare simplr est h⁹.ergo zc̃.pbatio minoris cognitio prima in nobis est sensitiua.singulare aũt noti⁹ est nobis cognitione sensitiua q̃3 vniuersale.patet. ¶ Si aũt magis vl'e nõ cõparetur ad particulare vel singulare simplr quãtũ ad cognitionẽ in genere sed quantũ ad hanc vel illã seorsu3.Si q̃tũ ad sensitiua3.sit ista tertia conclusio.singulare est nobis noti⁹ q̃3 vniuersale. hanc ostendo sic.illud est noti⁹ cognitione sensitiua qd sentitur per se q̃3 qd sentit per accñs.sed singulare per se sentitur. vniuersale aũt per accñs qz inquantũ est in singulari.p3 ergo q singulare est noti⁹ q̃3 vniuersale cognitione sensitiua. ¶ Si aũt magis vl'e cõparet ad singulare quãtũ ad cognitionẽ intellectiuã.vel singulare nõ est intelligibile per se sed per accidens sm vnam opinionẽ.vel potest per se intelligi sm aliam opinionẽ.Si prima opinio teneat:sit ista 9clusio 4ª.Uniuersale est prius notum q̃3 singulare.hanc ostendo sic.oẽ per accidẽs est posteri⁹ eo qd est per se 2°.phisi.capitulo de fortuna.sed sm pmã opinionẽ vniuersale per se intelligit.singulare aũt per accidens.ergo. ¶ Si aũt scda opinio teneat.sit ista quinta conclusio. singulare est notius q̃3 vniuersale.hanc declaro sic.conclusio non cognoscit nisi per pncipia que sunt magis nota sm Aristo.primo poste.principia aũt sm eum sumunt per inductionem:inductio aũt est ex singularibus.ergo totus iste processus incipit a cognitione singularium.z per 9ñs ista sunt nota prius. ¶ Si aute3 comparet magis vl'e ad min⁹ vniuersale vt quando vtrũq3 est simplr vniuersale.hoc põt esse dupliciter.quia aut ambo comparant ad intellectũ aut singularia eorum comparãtur adinuicem. ¶ Si scdo modo sit ista.6ª 9clusio. Singulare magis vniuersalis est nobis notius q̃3 singulare min⁹ vniuersalis.h apparet.tñ.qz illud est 9fusius ideo prius notum.tñ.a signo qz pueri prius vocãt oẽs hoies pres.tñ.a remotis qz prius videtur aliqd esse aial q̃3 homo zc̃.vt supi⁹ dicebat. ¶ Si aũt vtrũq3 vniuersale cõparet ad intellectu3. hoc 9tingit dupliciter qz vel ipm superius 9sideratur vt est quid indistinctũ plura 9tinẽs cõfuse.vel est qdã distinctũ diffiniens. ¶ Si primo modo sit ista 7ª conclusio. Magis vl'e est prius nobis notũ.hãc pbant prime q̃tuor rões prius facte in opponẽdo. ¶ Contra.qz ppinquius simplr tali est magis tale 3°.thopi.sed singulare est nobis simplr magis notum ex scda cõclusione z minus vniuersale est ppinquius singulari q̃3 magis vl'e.p3.ergo est magis notum. ¶ Rñdeo.regula ista de tertio thopi.est sic intelligenda.si sit ppinquius illi in eo quod tale.singulare aũt est nobis magis notũ qz sensibile. illud ergo qd est ppinquius singulari vt sensibile est nobis notius.sed in hoc magis vl'e est propinquius q̃3 minus vniuersale.non q vniuersale vt sic sit sensibile sed vt existit in suppositis.qz singulare magis vlis est nobis notius q̃3 singulare minus vniuersalis vt dictu3 est. ¶ Si scdo mõ sit ista octaua 9clusio. Diffinitũ est nobis magis notũ cognitione tamẽ indistincta.qz prius cognoscit diffinitũ indistincte q̃3 diffiniẽs.hãc oñdo sic.cõposita sunt nobis magis nota q̃3 simplicia ex pmo.phisi.qd intelligendũ est cognitione idistincta.ibi.n.dicit q totu3 qd est compositũ est noti⁹ q̃3 ptes.sed minus vniuersale componit ex magis vlı.ergo est nobis magis notũ cognitione indistincta. ¶ Contra.sexto thopicoz dr q diffinitũ est minus notum q̃3 diffinientia.s3 diffiniẽtia sunt magis vl'ia q̃3 diffinitum.ergo zc̃. ¶ Confirmat qz diffinitio est per simpliciter priora ex sexto thopicoz.sed per tetalia sunt min⁹ nota nobis.ergo pora sunt nobis min⁹ nota.qd vr absurdũ. ¶ Rñdeo q diffiniẽtia inquãtũ diffiniẽtia sunt nobis magis nota z pora q̃3 diffinitũ z h q̃tũ ad distinctã cognitione3 diffiniti q̃lis ẽ cognitio diffinitiua.de tali loqt Ari.6.thopicoz.

Ad argumẽta Ad prima q̃tuor p3 ex pcedẽtibus.nã arguũt de cognitione 9fusa magis vlis cõparati ad minus vniuersale z faciunt pro.7ª.9clusione. ¶ Ad vltimũ per qd pbat minus vniuersale esse magis notũ nobis.dicẽdũ q ver est de cognitione 9fusa z indistincta. ¶ Ad illud in oppositũ dico q Aristo. hic in lr̃a loquitur de magis vlibus sm cãlitatẽ.z tale vniuersale est minus z difficiliter nobis notu3 vt p3 ex prima 9clusione. ¶ Ex hoc p3 intentio huius textus de quibus hic in parte ista intẽdit Arist.quia de primis causis z principijs incomplexis cuiusmodi sunt substantie separate.

¶ Oportet enim hanc primorum principiorum z causarum esse speculatiuam.

Querit Utrum metha.sit scia practica vel speculatiua.z videt q practica.nam ois scia que ordinat ad bonum moris est vere practica.metha. est h⁹.qz est vt boni simus. ordinatur enim imediate ad felicitatem que est summũ bonum nostrum.ergo est vere practica. ¶ Preterea ordinare est actus scie practice.sed metha. ordinat alias vt p3 hic in lr̃a precedenti capitulo.Sapientis est ordinare.ex sexta conditione sapientis.ergo methaphisica est practica. ¶ Preterea.sicut se h3 theologia ad perficiendu3 nos inesse supnaturali.sic methaphisica ad pficiendum nos in esse nãli.sed illa ponit practica.qz pficit nos per amorem caritatis que est esse supnãle.ergo methaphisica est practica que nos pficit in esse nãli. ¶ Preterea.methaphisica est cõmunis ad practicam z speculatiuã.qz vlis respectu omnium.ergo nec est speculatiua. nec practica. ¶ Contra.Aristo.hic in littera

Rñdeo In ista qõne suppono vnum qd ab omnibus gñalr 9cedit.s.q habitus seu scientie

practica aliquo modo extenditur ad praxim. sicut ⁊ ipse intellectus. iuxta illud tertij de aia. intellectus extensione fit practicus. hoc supponendo sic pcedam. Primo declarabo quid sit praxis ad quã dicit extendi scia practica: ⁊ a qua dr practica. Secundo qualiter cognitio seu scia practica extenditur ad praxim. Tertio dicet ad qõnẽ. ¶ Quantum ad primum pono talem rõnem. Praxis ad quã dicit extendi scia practica est actus alterius potentie q̃ intellectus: naturaliter posterior intellectione natus elici cõformiter intellectui recto: ad hoc q fit rectus actus. Quatuor ponunt in descriptione. Prima cõditio est q est actus alterius potentie q̃ intellectus. hoc pz. quia stando precise in actibus intellect9 non est extensio intellectus. qr extendere est iuxta se tendere. sic autem intellectus nõ extra se tendit. actus enim intellect9 vt est eius nõ respicit actũ alterius potentie. Si dicas vnũ actũ intellectus extendi ad aliũ quem dirigit sicut actus cognitionis logice dirigit in actibus discernendi ⁊ argumentandi. qui etiã sunt actus intellect9. dico q nõ pp̄ter hoc secundus act9 est praxis. vt modo loquimur de praxi. a qua s. dicit scia practica. nec per p̃ns primus erit cognitio practica. ¶ Ex his pcludo correlarium q logica vel rethorica nõ est scia practica. ¶ Sed p̄tra illud correlariũ arguit Aureolus per sex rõnes q logica sit scia practica. Primo sic. omnis habitus actiuus est practicus. sed tã logica q̃ rethorica sunt habitus actiui. ergo practici. maior videt vera. sed minor pbat. primo de rethorica. qr primo ethicoꝝ vocat eam philosophus quandã virtutẽ. vbi cõmen. eustachius dicit. q est quedã virtus ⁊ quedã potentia. Et de logica pbat. qr rethorica est assecutiua dyalectice. si ergo rethorica est habitus actiuus: multo plus logica ⁊ dyalectica. ¶ Preterea secundo sic. habitus qui nõ caret respectu prioritatis ⁊ cõformitatis actiuitatis ⁊ directiuitatis nõ est simpliciter speculatiuus. qr iste vident conditiones habitus practici. sed logica est hmõi. ergo non est speculatiua. minor pz de prioritate. qr incõueniens est simul querere sciam. ⁊ modũ sciendi. i. logicam. ⁊ ideo logica precedit notitiã oium aliaꝝ sciaꝝ. De conformitate ⁊ alijs pz. qr oẽs alie vtunt ⁊ regulant per logicã. ¶ Preterea tertio sic. habitus cuius finis pp̄rius non est actus pp̄rius est habitus practic9. logica est hmõi. ergo ⁊c. minor patet. qr ordinat ad alias scias. ¶ Preterea quarto. habitus qui extendit ad actus alteri9 habitus est practicus. sed logica est huiusmodi. ergo ⁊c. maior pbatur. qr intellectus extensione fit practicus. ¶ Preterea quinto habitus qui diuidit in docentẽ ⁊ vtentẽ est practicus. exemplum de medicina. logica est huiusmodi. ergo ⁊ cetera. ¶ Preterea nullus habitus speculatiu9 facit obiectũ suũ. sed logica facit. ergo ⁊c. maior pbat ex differentia que est inter habitus speculatiuos ⁊ actiuos positos. 6°. metha. minor probatur. qr logica facit orationes p̄ceptuũ expressiuas ⁊ syllogismos ⁊ hmõi que sunt subiectũ in logica. ¶ Ex his oibus infert regulã talẽ. ois ille habitus est practicus qui nõ solũ hz pro fine actũ quẽ elicit. sed etiã actũ quẽ dirigit in q̃cunq; potentiam. ¶ Sed iste rõnes que oẽs ex vna radice pcedunt nihil p̄cludunt. sicut patebit r̃ndendo ⁊ reducendo eas. ¶ Ad primam reduco eã sic. ois habitus actiu9 est practicus. hec est maior. sed ois habitus intellectualis est actiu9 ergo ois talis est practicus. qd est falsum euidenter. qr tunc nulla scia esset speculatiua. minor pbatur sicut tua. qr ois talis habitus est facilitas ⁊ quedã virtus sm Aristo. sexto ethico. qui sapiam ⁊ sciam enumerat inter v̄tutes intellectuales. ¶ Ad formã dico q maior est vera si sit habitus directiuus in praxim: ⁊ tunc minor falsa. qr nec logica nec rethorica dirigunt in praxim. sed solũ in actũ itellect9 vel speculatõis qd idẽ est. Confirmat. qr videt fallacia p̄ntis est virtus ergo practica. sunt enĩ virtutes multe speculatiue vt dictum est. ¶ Ad sm dicendũ q maior vera est. si ille habitus sit directiu9 in opatione que est praxis ⁊ alteri9 gñis a speculatiõe. ⁊ sic minor est falsa. qr logica nõ est hmõi. nõ. n. dirigit nisi in actũ rõnis. que non est vera praxis de qua loquimur. ¶ Ad tertium per idem qr maior est vera si habeat pro fine actum alterius generis a speculatione ⁊ sic minor est falsa. ¶ Aliter dicitur qr minor est falsa simplr qr quicquid sit de logica vtente: tamẽ logica docens vt sic videt haberet actũ pp̄riũ pro fine. ¶ Ad 4m per idem qr si logica extendat ad actũ alterius habitus non tñ ad actum qui est praxis. de quo nũc loquimur: ⁊ sic ratio non valet. ¶ Ad 5m reducitur assumpta maiori addo minorẽ. sed metha. diuidit in docentẽ ⁊ vtentẽ. ergo est practica. p̄clusio est euidenter falsa ergo maior qr minor etiam p̄cedit ab ipso. pbat etiã qr oẽs alie scientie vtunt metha. specialiter quãtũ ad principia cõia que sunt dignitates q̃s accipiunt oẽs scie a metha. sm phm 2°. huius. 3°. capitulo. ¶ Ad sextum. mi. est falsa. qr quicquid sit de logica vtente. tñ logica docens presupponit obiectũ suũ. puta dicibile incõplexũ. in libro predicamentoꝝ. ⁊ sic de alijs. ¶ Aliter. data maiore ⁊ minore pcedit ab insufficienti qr illud non sufficit ad scientiam practicã nisi sit directiua vere praxis. nam in hoc stat sciam esse practicam. vt dicet. quod de logica nõ põt dici. ¶ Ad illã regulã quã infert dico q est falsa. tũ. qr insufficienter docet cognoscere praxim. pz. tũ. qr si quelibet talis extensio sufficeret ad habitum practicũ. principium in speculatiuis esset practicum cũ extendat ad habitum p̄clusionum. quid absurdum est. stat ergo prima p̄ditio q praxis sit actus alterius potentie q̃ intellectus vel quod idem est alterius generis a speculatiõe. ⁊ per p̃ns nec logica nec rethorica est scia practica. vadant ergo iste rationes vias suas qr p̄tra pp̄ositum non faciunt. ¶ Secunda conditio est q est naturaliter posterior intellectione. hoc pz: nam actus non h̃ntes ordinẽ ad intellectũ vt ordinabiles ⁊ regulabiles. cuiusmodi sunt actus vegetatiui. vel etiã nãliter precedentes intellectionem. vt actus sensitiui non dicunt praxes. nec ad eos extendit practica cognitio vt sunt priores intellectione. Similiter actus potentie appetitiue sensitiue quatenus precedit actũ intellectus nõ est praxis nec respectu ipsoꝝ actuũ est cognitio practica nisi pro quanto est aliquo modo moderatiua istoꝝ actuũ. ⁊ isti actus sequunt intellectionẽ moderatiuam vt per ipsam sunt moderati. ¶ Ex duabus conditionibus supradictis sequitur correlarium q praxis ad quam extendit habitus practicus non est nisi actus voluntatis elicitus vel imperatus. nam nullus alius actus a volitione est posterior essentialiter intellectione. qr quicũq; alius actus det aliquis eiusdem rationis cum isto posset esse prior sicut pz discurrendo per actus omnium potentiarũ. ¶ Sed p̄tra. qr aliqua intellectio est actus impatus a voluntate. ergo erit praxis. qd est contra p̄mã p̄ditionẽ. añs patet qr voluntas imperat etiã itellectui. ¶ R̃ndeo. argumentum peccat per fallaciã p̄ntis. hoc. n. verũ est q ois praxis est act9 voluntatis elicitus vel imperatus. sed non p̄uertitur. licet ergo aliqua intellectio sit imperata a voluntate. ex h̄ non sequitur q sit praxis. ¶ Tertia conditio est q praxis est actus aptus natus conformiter elici intellectui recto. hoc pbatur tum ex sexto ethicoꝝ vbi dicit q electio recta necessario requirit rõnem rectã. ⁊ si hoc est verũ de electione que est actus elicitus voluntatis pari rõne de actu imperato. Tũ ex dicto August. q̃nto de trinitate capitulo p̄mo. q intellectus intelligit sibi ⁊ alijs. sicut ergo põt iudicare de actu suo ita de actibus aliaꝝ potẽtiaꝝ que sunt posteriores: ⁊ per p̃ns si recte iudicet opz ipz actũ qui est praxis p̄formiter elici si debeat esse rectus. ¶ Ex duab9 p̄ditionibus vltimis ipsi9 praxis sequitur q actus impatus a volũtate nõ est p̄mo praxis. sz q̃si per accidẽs. qd patet ex hoc qr nõ est p̄mo posterior intellectione nec primo natus elici conformiter rõni recte. oportet ergo aliũ actũ esse p̄mo praxim. iste nõ est nisi actus elicitus voluntatis qui est volitio qr per volitionẽ habet dictas cõditiones actu imperatus. ⁊ ipsa nõ per aliud. Et hec est rõ ei9 qd est esse p̄mo ex p̄mo posterioꝝ. capitulo de vli. ¶ Tũc vltra qñ aliqd est primo tale cõiunctũ cũ aliquo posteriori

adhuc esset tale si posset ab illo separari. ergo si actus voluntatis posset separari ab actu alterius potentie erit praxis etiam ab illo separatus. separaf aűt circa qđcűq3 obiectum circa qđ pőt esse actus volűtatis ⁊ nő act⁹ alterius potentie inferioris. cuiusmodi sunt oīa imaterialia. ergo circa oē tale solus actus elicitus voluntatis est praxis. ¶ Quarta ꝯditio est talis. ꝙ praxis est actus qui potest recte ⁊ non recte elici. ⁊ hͦ significaf cum dr̄ ad hoc ꝙ sit rectus. nam si non posset recte ⁊ non recte elici frustra poneretur respectu eius scientia practica directiua: non enim indigeret directiuo.

Quantū Ad ɓm principale dico. ꝙ ita extensio sciētie practice ad praxim vt regule ad regulatuz consistit in duplici respectu vel relatione aptitudinali. s. ꝯformitatis ⁊ prioritatis nālis. de ꝓritate patet per illud sexto ethico. ꝙ electio recta reqrit rōnez rectā. non aűt necessario eam requireret nisi esset prior. ¶ De conformitate hebef etiā ibidē ꝙ veritas cōsiderationis practice est ꝯsesse sehabens appetitui recto. ¶ Dixi aptitudinali: q2 neutra relatio requiritur actualis. ꝙ. n. praxis actualr̄ sequatur cōsideratonē cui sit conformis. hoc oīno accidit consideratoni. nā si ab actuali extensione diceref practica nulla scia esset necessario practica. sed eadez quandoq3 practica quandoq3 speculatiua. qđ est ipossibile. sufficit ergo duplex extēsio aptitudinalis. ¶ Ex his ꝯcludo correlarie. ꝙ nulla scia est vere practica nisi sit directiua alicuius ṽe praxis mő ꝑexposito.

Quantū Ad tertium dico ꝙ methaphisica est scia speculatiua: non practica. Probaf. tum ex autcoritate Ari. hic in littera. ⁊ 6°. metha. Probaf ēt per rōnem. oīs scia practica est directiua alicui⁹ vere praxis ɓm duplicem respetū predictum. sed methaphica nő est huiusmodi. ergo ⁊c̄. maior p3 ex precedentibus. minor ꝑbatur. q2 cognitio entis inquantum ens non est nata dirigere in aliquē ṽe praxiz. p3 discurrendo per actus oīum potētiaꝝ qui pñt eē praxes ɓ3 descriptionē positā in ꝑmo articulo qōnis.

Ad argumēta Ad primū data maiore. ad minorē dico ꝙ ɓm opionē Arist. felicitas ꝯsistit in speculatione dei que nő est praxis. vt p3 ex ꝑmo articulo. ⁊ ideo l3 metha. ordinef ad felicitatem. tń hoc nő est censenda practica. q2 ex hͦ nő extendif ad praxiz. ¶ Si dicas ꝙ ēt methaphica ordinaf ad amorez vltimi finis. Dico. ꝙ nő ordinaf ad aliquē amorē qui sit actus elicitus voluntatis. maxime ɓm pħm qui respectu vltimi finis nő posuit aliquā praxim. sed ille amor est qđam dilectio nālis vel amor nālis qui semp nec̄cio est rectus. ⁊ per ꝯñs nő est praxis. q̄re metha. que ad talē amorē ordinaf: nő pp hͦ erit practica. ¶ Ad 2m ꝯcedo ꝙ ordinare in rōne directiui vel regulatiui est scie practice. s3 sic minor est falsa. cu3 dicit ꝙ methaphisica ordinat. ⁊ sapiētis est ordinare. dico ꝙ veꝝ est in rōne finis. ⁊ sic intelligit Aristo. s3 hoc nő sufficit ad practicaz sciam. scia. n. practica nő solū ordinat in rōne finis. sed etiaz in rōne efficientis. ¶ Alr̄ dr̄ ꝙ si dirigit etiaz effectiue: nő tń in praxi. q2 act⁹ aliaꝝ sciaꝝ in qbus dirigit nő sunt alterius gn̄is a speculatiōe. ergo nec praxis. ¶ Ad tertiū qđ est a silī dico ꝙ nő currit q̄tuor pedibus. q2 licet sit silē in hoc ꝙ sicut theologia supnālis perficit nos in esse supnāli: ita meth. in esse nāli. tń est dissimile. q2 theologia diuina perficit nos in amore caritatis que est act⁹ elicit⁹ volūtatis. ⁊ per ꝯñs vera praxis meth. aűt pficē nos in actu amoris nālis q nő ē praxis cū sit nec̄io act⁹ rect⁹. ⁊ nő ꝑt recte ⁊ nő recte elici. q̄re relinq̄f ꝙ illa sit practica. ista ṽo nő. ¶ Ad q̄rtū dōm ꝙ l3 metha. sit cōis oī scie rōne subi qđ est ens cōe oī enti. tń modus ꝯsiderandi nő est cōis s3 ꝓpri⁹. s. speculatiu⁹. nec in mō ꝯsiderandi abstrahit ab vtraq3. sed solum quantum ad subm.

Maxime vero ꝑncipalis sciaꝝ ⁊ magis principalis sub seruiente est que cognoscit cuius causa sunt agenda singula. ⁊c̄.

Querit Utrum speculatiua scia sit nobilior practica. ¶ Uidetur ꝙ nő. nā cui⁹ finis nobilior est. illa scia est nobilior. sed finis practice est bonu3 esse. finis speculatiue veꝝ scire. primum autē nobilius est 2°. p3. ergo practica est nobilior speculatiua. ¶ Preterea. scientia ordinatiua alterius est nobilior ordinata. sed scientia ciuilis que est practica ordinat speculatiuam. vt dicitur primo ethico. ergo ⁊c̄. ¶ Contra. Ari. hͦ in littera. sed expressius ⁊. 6. ⁊. 11. metha.

Rńdeo Scđ3 viā pħi. omni practica est aliqua speculatiua nobilior. ⁊ iō speculatiua est simpliciter nobilior practica. ꝑbatio huius. q2 practica est gratia vsus. speculatiua aűt grā speculandi veꝝ. s3 ɓ3 est nobili⁹ ꝑmo. ꝑbatio. illud est nobilius per qđ ꝯuenim⁹ cū nobilissimo. s3 per intellectionem ṽitatis ꝯuenim⁹ cū subīȷs seperatis que sunt entia nobilissima. nő. n. faciűt sicut nos nec agűt aliq̄ cōia nobiscu3. ergo ⁊ speculatiua est nobilior. hͦ aűt intelligo: nisi practica excedat speculatiuam in nobilitate obi. qđ dico pp verā theologiaz. tenendo ꝙ sit practica. ¶ Contra. theologia supnālis est nobilior metha. ⁊ tń illa est vere practica. vt suppono tāq3 veꝝ. ¶ Rńdeo. veꝝ est. quid ergo dicef ad aristo. dr̄ ꝙ methaphisica est nobilior omnibus scientīȷs humanitus adinuentis. de talibus enim loquitur.

Ad argumēta Ad ꝑmum ergo dicendu3 ꝙ bonu3 simplr̄ nő est finis practice. de qua Ari. loqf. s3 bonū opis. nobili⁹ aűt est bonū speculatiuū. q̄3 bonū opis. scia. n. practica est vt boni simus. nő simplr̄ s3 ɓm ṽtutes. ⁊ illud nő est bonū simplr̄. q2 ɓm pħm ordinaf ad magis bonū nostrū. s. vt speculemur substātias separatas ⁊ quietemur in speculatione eaꝝ. ista aűt speculatio est sūmū bonū nostrū. q2 est felicitas ɓm Ari. decimo ethicoꝝ. ¶ Ad 2m nego minorē. ad ꝑbationem dico ꝙ aliud est ordinare sciam in se. aliud ordinare quis eā legere debeat vel docere vel audire. ciuilis aűt ordinat nő istā. sed quis audiat aut doceat istā. 2m ptinet ad practicū. primum nő. Unde aliud est ordinare vsum alicuius. ⁊ quis d3 legere ⁊ exercere. qđ facit ciuilis aliud est ordinare ipsam sciam in se. qđ non facit practicus ciuilis. Exercitiū ergo ciuilis sic ordinantis est melius nő simplr̄. s3 in aliq̄ sensu ⁊ ɓm qd mő ꝑexposito. q̄re rō non concludit. ¶ Et hec de primo methaphisice.

¶ Quare sic videf habere: vt puerbialr̄ dicimus. in foribus quis delinquet. ⁊c̄.

Circa initiu3 secūdi libri methaphisice. Queritur primo. Utꝝ prima ꝑn^a cōplexa. sicut. De quolȝ affirmatio ⁊c̄. ⁊ omne totum est maius ⁊c̄. sint nobis nālr̄ cognita. Et vr̄ ꝙ sic. nam commen. 2°. metha. cōmēto ꝑmo. super illud. nullus ignorat locum ianue in domo. dicit ꝙ prima principia sunt nobis naturaliter cognita in quolib3 genere entium. ¶ Preterea. prima ꝑn^a complexa non sunt nobis cognita per inuentionem. nec per doctrinam. ergo sunt naturalr̄ nota. ꝯña p3. q2 non sunt plures modi cognoscendi q̄3 isti duo. ꝑbatio añtis. q2 oē cognitū per doctrina3 vel per inuentionē cognoscif per aliquid prius notū. per illud primo poste. oīs doctrina ⁊ oīs disciplina. ⁊c̄. sed ꝑmis principīȷs nihil est ꝑus notū. ergo nő sunt cognita per doctrinā nec per inuētionē. ¶ Cōtra. pħs tertio de aīa dicit. ꝙ aīa de se est sicut tabula rasa in qua nihil depingitur. ergo ɓm suam naturam ⁊ ex se nullam habet cognitionem.

Rńdeo ⁊ dico duo. Primum ꝙ notitia ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ nő iest nobis a nā. Probatio hui⁹.

qꝛ oīs nr̄a cognitio intellectiua h̄z ortū a sensu. ⁊ per ꝯn̄s nō inest a nā. ſꝫ cognitio ꝑmoꝝ ꝑnͦꝝ est itellectiua. pꝫ. vn̄ respectu ꝑmoꝝ ꝑnͦꝝ ponit̄ habitꝰ qui dr̄ intell'ꝰ. ergo ⁊c̄. maior declarat̄. qꝛ aīa nr̄a nullaꝫ h̄z cognitionē nālē ex nā sua. nec simpliciū nec cōplexoꝝ: ſꝫ oīs cognitio eiꝰ orit̄ a sensu. ꝑͦ. n. motu mouet̄ sensus ab obto simplici nō cōplexo. ⁊ a sensu moto mouet̄ itell'ꝰ ⁊ itelligit simplicia q est ꝑmꝰ actꝰ intell'ꝰ. deinde post apꝑh̄ēsionē simpliciū seq̄t aliꝰ actꝰ q est cōponere simplicia adiuicē. ⁊ post istā cōpōnē h̄z intell'ꝰ ex lumine nāli vt assentiat illi v̇itati cōplexe. ⁊ illō cōplexū fit ꝑᵐ ꝑnᵐ.

Secundum dictū est. ꝙ notitia ꝑmoꝝ ꝑnͦꝝ dicitur nobis ineē nālr̄. quatenus ex lumine nāli itell'ꝰ sunt in nobis nota habita notitia simplici terminoꝝ. quia principia cognoscimus inq̄ztū terminos cognoscimus. ex ꝑmo posteriorum.

Ad argumenta Ad illud cōmētatoris dōm ꝙ pro tanto dicunt̄ nobis nāliter nota pro q̄zto facta cōpōne terminoꝝ simpliciū: statim ex lumine nāli itell'ꝰ adheret illi veritati. tn̄ cognitio terminoꝝ acq̄rit̄ ex sensibus. vn̄ habitꝰ ꝑnͦꝝ quo adheremus primis ꝑncipijs dr̄ intell'ꝰ. ¶ Cōtra. ſi sic. tūc oēs hoies illis principijs equalr̄ assentirēt. ꝯn̄s est falsuꝫ. ergo ⁊ an̄s. ꝯn̄tia ꝓbat̄. qꝛ qō ꝯsequit̄ hoiem vel itellm̄ nr̄m scōm nām suam equalr̄ reperit̄ in oibꝰ hoibꝰ. vel in oibꝰ h̄ntibꝰ intellm̄. falsitas ꝯn̄tis pꝫ per cōmēta. qui sup scdo phisicoꝝ in ꝑnͦ dicit. ꝙ aliq̄ ꝓpter ꝯsuetudinē negauerūt ꝑma ꝑnᵃ. ⁊ exemplificat de xp̄ianis qui negāt illud. ex nihilo nihil fit. ¶ Dicendum ꝙ rn̄sio data intelligēda est de ꝑncipijs simplr̄ ꝑmis. cuiusmodi sunt. Impoſē est idē simul eē ⁊ nō eē. omne totū est maius sua pte. ⁊ h̄ꝰ. circa que impoſē est errare. ſm ph̄m quarto huiꝰ. nō aūt ꝓcedit de his que pn̄t eē ꝯ̄nes respectu primoꝝ ꝑnͦꝝ. talibꝰ. n. pōt vnus magis q̄z alius assentire. ⁊ de talibus loquit̄ cōmentator vbi supra. ¶ Ad 2ᵐ principale dicēdum ꝙ cognitio ꝑnͦꝝ q̄ztum ad simplicia acquiritur ex sensibꝰ. ⁊ sic aliqualr̄ fiunt nota ex ꝑexistenti cognitione. cum autē dicit̄ ꝙ nō sunt nota per doctrinaꝫ nec per inuentionē. dico ꝙ verū est q̄ztum ad cognitionē cōplexaꝫ. ⁊ ista diuidunt acq̄sitionē scientie que fit per prius nota. nō sic aūt est de intellectu qui ponit̄ habitus principioꝝ. ⁊ hoc modo est dare tertium modū cognoscendi.

¶ Forsitan autem ⁊ difficultate duobꝰ modis existente non in rebus: sed in nobis est eius causa.

Ueritur Utruꝫ difficultas cognoscēdi res sit ex parte itell'ꝰ nr̄i cognoscentis. vel ex pte reꝝ cognoscibiliū. ¶ Et videt̄ ꝙ sit ex pte reꝝ. naꝫ res sunt cognoscibiles inq̄ztū sunt in actu ⁊ certe in se ⁊ determinate. scōm ph̄m. nono huius. caplo vltimo. sed multe res sunt de se potentiales. vt mā. ⁊ multe icerte. vt tp̄s ⁊ motus. multe ideterminate. vt īfinitū. ergo difficultas cognoscēdi tales res est ex parte ipsaꝝ reꝝ. nō ex parte itell'ꝰ nr̄i. ¶ Cōfirmat̄ per cōmētatorē scdo metha. caplo primo. ꝙ difficultas itelligēdi formas mālēs est ex pte ipsaꝝ formaꝝ. ⁊ non ex pte intell'ꝰ nr̄i. ¶ P̄. sicut se h̄z mā summe disposita ad susceptionē forme: ita intell'ꝰ summe dispositꝰ se h̄z ad intellectionē rei. ſꝫ qn̄ mā est summe disposita ad susceptionē forme nō est difficultas recipiēdi formaꝫ ex parte māe. sicut pꝫ de lumine in medio. qꝛ. n. mediū q̄ztum est de se est summe dispositū: iō difficultas recipiendi lumē nō est ex parte medij. ergo silr̄ se hēbit intell'ꝰ summe dispositꝰ ad intellectionē rei. sed intell'ꝰ nr̄ est summe dispositꝰ de se ad cognoscēdū res. cum in eo nō sit nisi sola priuatio cognitionis. ⁊ nō aliq̄d ꝯ̄rium cognitioni reꝝ. qꝛ si sic. in parte intellectiua esset ꝓpria alteratio. qō negat ph̄s quīto ⁊ septimo phisicoꝝ. ¶ Itē per hoc differt sensus ab itellectu. qꝛ sensus corrūpit̄ ab excellenti sensibili. intell'ꝰ aūt magis habilitat̄ ⁊ ꝯfortat̄ ab excellēti intelligibili. Cuiꝰ rō est. qꝛ sensus est poᵃ organica. nō aūt itell'ꝰ. ergo si itell'ꝰ nō pōt intelligere: iste defectꝰ erit ex parte reꝝ. ¶ Cōtra est ph̄s hic qui dicit ꝙ difficultas vel cā difficultatis nō est in rebꝰ: sed in nobis. qō ꝓbat. qꝛ sicut oculi noctue. ⁊c̄.

Respondeo Una opinio est cōmentatoris. ꝙ reꝝ q̄dā sunt mālēs. ⁊ q̄dā imālēs. Dicit ergo ꝙ ex pte itell'ꝰ nr̄i est difficultas cognoscēdi s̄bas separatas ⁊ nō ex pte eaꝝ. ſꝫ in intellectione s̄be mālis est difficultas ex pte rei. Cuiꝰ rō assignat̄. qꝛ vnūq̄dq̄ꝫ est cognoscibile scōm ꝙ est in actu. qꝛ ergo s̄be imālēs sunt oino in actu. mālēs vero nō sunt simplr̄ in actu. iccirco nō h̄nt imālēs de se ꝙ difficulter cognoscant̄. mālēs aūt h̄nt de se difficultatē cognoscēdi. ¶ Sed ꝯtra hoc qō dicit̄ de substantijs mālibus arguit̄ sic. ſi in rebꝰ mālibꝰ est difficultas ex parte eaꝝ. ergo hoc idē erit cōparādo illas res ad oēm intellm̄. ꝯn̄s est falsum. sicut pꝫ respectu itell'ꝰ diuini. ergo ⁊ an̄s. ꝓbatio ꝯn̄tie. qꝛ da oppositum. s. ꝙ difficultas cog̃scēdi nō sit respectu cuiuscūq̄ꝫ intell'ꝰ ſꝫ respectu itell'ꝰ alicuiꝰ. s. nr̄i. tūc sic. cum iste s̄be sint eedē ad quēcūq̄ꝫ itellm̄ cōparent̄: sequit̄ ꝙ nō est difficultas ex parte eaꝝ. ſꝫ ex pte itell'ꝰ nr̄i cui cōparant̄. ¶ Aliter ergo dicēdū. ꝙ tota difficultas cognoscēdi reꝫ est tm̄ ex pte itell'ꝰ nr̄i. vn̄ Ari. qui videt̄ inuere duos modos istiꝰ difficultatis locutꝰ est dubitatiue. qꝛ dicit forsan. ideo subdit q̄si determinādo se ꝙ nō in rebꝰ sed in nobis est cā huius difficultatis. ¶ Si q̄ras. q̄re ergo ꝑfectius cognoscit̄ vna res q̄z alia. Rn̄deo ꝙ difficultas nō est ex pte rei. ſꝫ ꝑfectio cognitionis pōt intelligi duplr̄. vel scōm ꝓportionē. vel simplr̄. ꝑmo mō ita ꝑfecte itelligunt̄ res mālēs sicut imālēs. ⁊ vna res sicut alia. nam scōm ꝓportionē ita ꝑfecte mouent itellectuꝫ res h̄ntes paꝝ de entitate. sicut h̄ntes multum. exēpluꝫ paruus ignis scōm ꝓportionē sue virtutis ita ꝑfecte cōburit combustibile: sicut magnꝰ. Sꝫ scdo mō nō eque ꝑfecte cognoscunt̄ oēs res. sicut magnus ignis ꝑfectius cōburit q̄z paruus simplr̄ loquēdo ⁊ ceteris paribus. Ratio huiꝰ est. qꝛ cognoscibilitas sequit̄ entitateꝫ vel rem scōm ꝙ res est ens. qꝛ per idem est ens ⁊ cognoscibile. naꝫ sicut res se h̄z ad esse: ita ad cognoscibilitatem ⁊ veritatem. ex scdo huius. Cōcedo ergo ꝙ difficultas cognoscendi vel q̄ztum ad mālia vel q̄ztum ad immālia est ex parte intell'ꝰ nr̄i. mālia. n. nō sunt eque in actu sicut imālia. ideo simplr̄ non ita perfecte cognoscunt̄. cognitio tn̄ que pōt de illis haberi eque faciliter habet̄ scōm proportionē: sicut de imaterialibꝰ. qꝛ ita faciliter mouet intellectum māle sicut imāle scōm cognoscibilitatem suam: nō tn̄ eque intense simplr̄ loquēdo. sicut exēplificatum est de igne magno ⁊ paruo quoꝝ vterq̄ꝫ scōm ꝓportionem caloris sui eque faciliter calefacit. licet non simpliciter.

Ad argumenta Ad ꝑmū dico ꝙ vnūq̄dq̄ꝫ cognoscit̄ inq̄ztuꝫ ens. illa ergo que sunt imꝑfectiora in entitate nō h̄nt ita ꝑfectaꝫ cognitioneꝫ simplr̄. tn̄ cognitio eaꝝ ꝓportionata ita facilr̄ est de eis q̄ztū est ex pte sui sicut de q̄buscūq̄ꝫ alijs q̄ztū ex parte ipsoꝝ. nec plus ꝯcludit rō. ¶ Ad scōm dico ꝙ minor est falsa. cum dicit ꝙ intell'ꝰ nr̄ est summe dispositꝰ ad intellectionem rei. Ad ꝓbationē dicendū. ꝙ ista idispō non est ꝓpter ꝯtrariū. sicut oculus noctue nō h̄z ꝯ̄riū lumini solis. ſꝫ hoc est ꝓpter debilitatē virtutis sue in cōprehēdēdo. ¶ Ad tertiū de drīa inter sensum ⁊ itellm̄. dicendū ꝙ difficultas ista nō est in itellectu qꝛ debilitat̄ per organū. sed qꝛ virtus itellectus debilis est in cognoscēdo: sensus aūt h̄z vtrūq̄ꝫ impedimentū. s. tam ex parte organi ad cuiꝰ corruptionē debilitatur. q̄z ex parte debilitati in virtute cognitiua.

¶ Sicut. n. nicticoracū oculi ad lucem diei se h̄nt: ⁊ sic aīe nr̄e intellectus ad ea que sunt oium nature manifestissima.

Queritur Utrum sbe imãles possint cognosci scdm suas qdita
tes ab intellectu viatoris. ¶ Videt q sic. pri
mo per cõmentatorem. qui in loco illo dicit
sic. q hoc exemplũ aristo. nõ demõstrat res
abstractas itelligere esse impõle nobis. sicut
est impõle vespertilioni aspicere solem. qz si ita esset nã ocio
se egisset. qz fecisset illud qd in se nãliter est intelligibile non
esse intelligibile ab aliquo itellectu. sicut si fecisset solem nõ
apphensum ab aliquo visu. ¶ Itẽ. intells nihil intelligit nisi
sub rõne imãlis. ex tertio de aia. ergo maxime intelligit sim
pliciter imãlia. ɔ̃ntia pz. qz vbi maxime est ratio formalis
obiecti: illud est maxime apphensibile a potentia. probatio
antecedẽtis. qz pp̃ter hoc actio itells agẽtis ponit vbi obm
mãle fiat aliquo mõ imãle vt sic fiat natum ad mouendum
intellm põlem. Cõfirmat qz cõmẽtator tertio de aia recitat
opinionem. Auẽpe. qui vult q itells põt abstrahere forma
lea mãli. z sic quiditatẽ sube mãlis a singularibus. quod si
in qditate sic abstracta adhuc remanet aliquid mãle: adhuc
potest vlterius abstrahere formale a mãli quousqz tandem
deueniat ad quiditatẽ simplr imãlem. z hanc cognoscit: qz
hanc abstrahit a singularibus. ¶ Itẽ. de subiecto demostra
tionis. opz esse notum qd est. ex pmo poste. sed de substãtijs
abstractis multa a phis demonstrant. sicut pz duodecimo
hui⁹ de intelligẽtia prima. s. q sit sempiterna. z q moueat si
cut appetibile z intelligibile nõ mota. z q est viua. z q sem
per actu intelligit. z q seipsam itelligat sicut obm pmũ. ita
etiã probat nũm intelligentiarum iuxta nũm orbium celestiũ
mobiliũ. ergo qditates oium istorum phi cognouerũt. ¶ Con
tra Aristo hic in lra. Sicut se hz oculus nicticoracis ad lucẽ
diei: sic itells noster ad ea que sunt manifestissima in nã. cu
iusmodi sunt sbe separate. sed primũ est impõle. ergo z 2m.
¶ Itẽ. plus distat intelligibile increatum ab intellectu creato
qz intelligibile creatum a sensu. sz intelligibile creatum nõ
põt apprehẽdi a sensu. ergo multo min⁹ intelligibile icrea
tum ab intellectu creato. ¶ Itẽ. non plus se extẽdit potentia
passiua qz potẽtia actiua sibi corrñdens. sed potẽtia actiua
intellectus que est intellect⁹ agens nõ se extẽdit vltra fantas
mata z sensibilia. ergo nec intells põlis: qui est potẽtia pas
siua. ¶ Itẽ. si sic. ergo homo posset nãliter ad beatitudinẽ at
tingere. ɔ̃ns est falsum. ergo z ãns. ɔ̃ntia probat ex decimo
ethicorum vbi dicit phs q felicitas consistit in speculatio
ne istarum substantiarum.

In ista qõne sic procedam. Primo premittam vnam
opinionem. scdo subiungã eius improbatio
nem. Tertio dicam aliter ad qõnem. ¶ Quãtũ ad primum
est opinio q aia coniuncta corpori non põt itelligere sbarum
abstractarum quiditates. Cuius motiua sunt duo. Primum
est q aia cõiuncta corpori nihil intelligit nisi abstrahẽdo a
fantasmatib⁹. sed sube separate nõ faciunt fantasmata nec
põt cognosci ex his que faciunt fantasmata. ergo zc. pbat
maior. qz leso organo fantasie: intells impedit ab adiscẽdo
incognita: z a speculando cognita. qd nõ esset: nisi in vtraqz
operatione fantasmatib⁹ indigeret. tum qz cũ volumus ali
quid intelligere formam⁹ nobis idolũ quo id aspicimus.
vnde tertio de aia dicit dicit q sic se hñt fantasmata ad itel
lectũ: sicut sensibilia ad sensum. minor hz duas partes. pma
pbat sic. qz fantasia est motus factus a sensu scdm actũ. ex se
cũdo de aia. sed sbe separate nõ sunt sensibiles. ergo nec fan
tasiabiles. scda pars pbat. Tum qz effect⁹ qui nõ adequat
potentiã cause non inducit in cognitionẽ qditatis cause. qz
quiditas talis cause excedit effectũ illũ. sed sbe separate si co
gnoscant per illa que faciũt fantasmata in nobis tñ cogno
scunt per effect⁹ hõ. qui. s. nõ adequant potentiam sue cause.
ergo zc. Tum qz finiti ad infinitũ nulla est pportio. ergo nec
alicui⁹ effect⁹ sensibilis est pportio ad qditatem dei. si ergo
quiditas dei que est pma cã effect⁹ nõ põt cognosci per effe
ctũ. multo minus qditas alterius sube sepate. cum qlibet
alia minus causat qz prima. scdm primam ppositionem de
causis. ¶ 2m motiuũ est: q qz qditas sube mãlis est pprium
obm intells nri põlis. ergo nihil poterit per se itelligi a no
bis. quod nec est mãlis qditas. nec cognoscibile per talẽ qdi
tatem. sz sbe separate sunt hõ. ergo zc. primũ manifestum est
de qditate sbarum imãliũ. 2m pbat. vt pus per inadequationẽ
z iproportionẽ. maior ostẽdit. qz obm pportionat po cui⁹
est intells aũt est po existẽs in mã. nõ tñ opat mediãte orga
no. ergo obm ei⁹ erit existens in mã. nõ aũt ɔsiderat inqñtũ
existẽs in mã. talis aũt est qditas sbe mãlis abstracta per in
tellectũ agentẽ. Cõfirmat. qz nisi qditas mãlis eẽt obm intel
lectus põlis nõ videret necesse ponere actionem intellectus
agentis circa obm intellectus possibilis.

Quantum ad 2m. ɔtra istam opinionẽ arguit p
quinqz rõnes. ¶ Primo sic. oẽs hoies
scire desiderant. ex pmo metha. ergo maximã sciam maxime
desiderabũt. sic etiã in plogo arguit phs maxima autẽ scia
est circa maxime scibilia. cuiusmodi sunt pe cãe que sũt sbe
separate. ergo scia pmarum cãrũ maxime desiderat ab hoie nã
liter. sz desideriũ nãle nõ est ad impõle. ex pmo metha. nam
alias eẽt frustra. ergo põle est hoi hr̃e sciam de pmis causis:
que sunt sbe abstracte vel separate. ¶ Itẽ. scdo quia phs. 10.
ethico. pbat. q felicitas hois ɔsistit in speculatione verita
tis. z ɔcludit in fine capituli q sapiens erit vtiqz felicissim⁹.
z sz ipm in. 6. ethico. sapiẽtia est circa altissimas cãs. ergo in
speculatione altissimarum cãrum ɔsistit felicitas hois. ad feli
citatẽ aũt hois. cum sit finis pprius hois nõ est ipõle homi
ni ptingere. nã vt dicit scdo hui⁹. nullus conat ad terminũ
nõ futurus venire. ¶ Itẽ nã dedit hoi necia ad attingẽdum
hũc finẽ. sicut põt probari a simi de stellis. sicut ponit scdo de
celo z mũdo. q si stelle per se moueri possent motu pgressi
uo: nã dedisset eis instrumẽta z organa ad motum. ¶ Rñ
det ad istas duas rõnes q põle est hoi scire sciam maxime
scibilẽ. qñtũ ad primã rõnẽ. z speculari altissimas cãs qñtum
ad scdam non tñ in hac vita. sicut oẽs desiderant in hac vita
beatitudinẽ. scdm Augusti. 13. de trinitate. ad quam nõ pos
sumus ptingere in hac vita. ¶ Contra. felicitas de qua lo
quit Aristo. decimo ethicorum. haberi põt in hac vita. dicit
enim sic. quare erit vtiqz felicitas speculatio qdam. opus aũt
erit z exteriori psperitate. nõ enim per se sufficiẽs nã ad spe
culari. sed opz corpus sanum esse z cibum z reliquũ famu
latum existere zc. sed certũ est q illa non habent nisi in hac
vita. Confirmat. qz non est certum. tum ex intẽtione phi q
ponat aliam vitã esse. qz in diuersis locis. vt in scdo de ani
ma. z 12°. huius videt loq dubitatiue. sed certum est secũdũ
ipsum felicissitatẽ esse finem hois. z per ɔ̃ns põlem attingi.
ergo hoc debet poni in aliquo statu quem certũ sit illũ cer
titudinalr posuisse. ¶ Itẽ. cõtra responsionẽ in se arguit pri
mo sic. potentia improportionabilis alicui obiecto nõ põt
per aliquem habitũ aduenientẽ sibi cognoscere per se illud
obiectũ. ergo si potẽtia intellectiua anime coniuncta corpo
ri sit improportionabilis quiditati substantie separate: per
nullum habitum quem reciperet cum eadẽ remanebit sepa
rata poterit fieri proportionabilis. ergo intellectus separa
tus non cognoscet illas sbas separatas. sicut nec coniunct⁹.
probatio maioris. quia omnis habitus receptibilis in ali
qua potentia. vel respicit pro obiecto pprio obiectum istius
potẽtie puta. si sufficiat ad eliciendũ oẽm actũ illi⁹ potentie
in ratione proximi principij z formalis elicitiui. vel respicit
pro obiecto pprio aliquod particulare ɔtentũ sub obiecto
potẽtie. sicut pz de diuersis habitib⁹ potẽtie itellectiue. Exẽ
plum primi. habitus methaphisicus forsan. Exẽplum scdi.
habitus geometricus vel arismeticus. nunqz tñ habitus re
spiciẽs pro obiecto aliquid improportionabile potẽtie po
terit recipi in tali potentia. ¶ Itẽ. si intellectus separatus co
gnosceret aliquod obiectum per se quod modo non potest
cognoscere. puta. quiditatem talium substantiarũ. ergo nõ
esset eadem potẽtia tunc z mõ. qz eiusdem potẽtie est idem

obiectū. ex scđo de aīa. ¶ P. tertio ad principale sic. pħs secūdo huiꝰ arguit sic. si fines eēnt īfiniti nullus eēt agēs per intellm. ꝯñtia illa nō valet nisi agēs per itellm itenderet nō solū finē primū. sed oēs fines eēntialr ordinatos. nullū aūt agēs per itellm intēdit agere pp finē quē nō cognoscit. ergo agens per intellm cognoscit nō solū finez primū. sed etiam oēs eēntialr ordinatos in vltimū. si ergo nō posset illuz vltimum cognoscere nō est agens per intellm. qđ pħs negaret. ¶ P. quarto sic. in scđo huiꝰ arguit pħs sic. si cause eēnt infinite: nihil ꝯtingeret cognosci. illa ꝯñtia nō valet nisi ad cognitionez cuiuslibet oporteat cognoscere oēs cās. si ergo nō ꝯtingit intelligere primā cām que est maxima cā cuiuslibet effectꝰ: nullū effectū ꝯtingit itelligere. ¶ P. q̄nto sic. veritas rei aut est ꝯformitas rei ad ꝓpriam mensurā. aut nō est sine illa ꝯformitate. ergo si ꝯtingat itelligere veritatez alicuiꝰ rei nāllis poss erit itelligere ꝯformitatē illius rei ad ꝓpriā mensuram. illa mensura est ꝓprie idea in mente diuina. sed ꝯformitatē ad ideā nō ꝯtingit itelligere: nō itellecta idea. cum respectus non intelligit sine termino. ergo si est aliq̄ veritas a nobis intelligibilis. per ꝯñs ⁊ idea. ¶ Rñdet ad oēs istas q̄nq; rōnes q̄ nō ꝯcludūt nisi q̄ cognoscimus de substātijs separatis q̄ sunt vel in q̄ztū sunt cause oium istoꝝ inferioꝝ. nō aūt ꝓpter q̄d cum effectꝰ deficiens nō sufficiat ad cāndū notitiam de q̄d est cause. ¶ Aliter rñdet q̄ cognoscimus de illis substantijs q̄ nō sunt. q̄ s. nō sunt aliq̄d istoꝝ inferioꝝ. per hoc enim cognoscimus ipsas esse cās excedētes respectu horum. nō aūt cognoscimus q̄d sunt. ⁊ hoc ꝯcludunt dicte rōnes. ⁊ nō plus. ¶ Sed ꝯtra. pmo ꝯtra vtrāq; solutionez simul. nam scđm pħm quarto huius. rō quā facit nomē est diffinitio. diffinitio aūt exprimit q̄d rei. ergo vbicūq; intelligimus rōnem quā significat nomē. ibi possumꝰ intelligere quid est res. sz vbicūq; imponimꝰ nomē ad significandū ibi possumus itelligere rōnem quā significat nomē. nullus enim significat per vocē: qđ nō intelligit. substantijs aūt abstractis vel separatis imponimus noīa ꝓpria significatiua ipsaꝝ. qđ pz. q̄ de nullo sunt vera illa que de deo affirmantur: nisi de illa sba separata cui hoc nomen imponimꝰ. ergo possumꝰ intelligere q̄d sunt. ¶ Secūdo ꝯtra primā responsionē specialr arguit sic. naz scđm pħm scđo posterioꝝ. capitulo illo. Iterum aūt speculandū. vbi tractat de cognitione si est ⁊ q̄d est. vult expresse q̄ q̄n cognoscit si est per se: tunc cognoscit q̄d est. q̄n aūt cognoscit si est per accidēs. nec cognoscimus si est. neq; q̄d est. cum ergo de substātijs separatis cognoscimus si est scđm te. non tn̄ per accidēs. q̄ hoc nō est cognoscere si est. sequit q̄ de ipsis possumus cognoscere quid est. maxime de deo vbi idem est si est. ⁊ q̄d est. ¶ P. impossibile est cognoscere compositionez aliquoꝝ: nisi cognitis terminis vel extremis. q̄ scđm pħm primo perhyermenias. caplo de verbo. esse significat quādam compositionē: quaz sine compositis nō est itelligere. sed esse imediate inest q̄ditati illerū substantiaꝝ. ergo si cognoscimus substātias esse. ⁊ per ꝯñs esse q̄ditati eaꝝ iesse sequit de necessitate q̄ cognoscimus q̄ditates eaꝝ. ¶ Tertio ꝯtra rñsionem secūdam arguit specialr sic. quia in omni ꝓpōne negatiua est aliqua ꝓpositio affirmatiua prioꝝ. ergo si cognoscat de sba separata quid nō est: opz cognoscere quid est antecedēs pz. ex scđo perhyerm. capitulo vltimo. vbi dicit pħs q̄ illa propositio. bonum nō est malū. est vera. q̄ hec affirmatiua prior est vera. bonum est bonū. ⁊ quarto huius dicit pħs. notior itaq; est dictio: q̄z opposita negatio. stant ergo dicte rationes improbantes dictam opinionem.

Quantum Ad 3m est dicēdum ad q̄ōnē q̄ sbe separate possunt itelligi scđm q̄ditates ꝓprias ab itellectu viatoris scđm modum qui dicet. Cōclusio ista pz. tum ex improbatione dicte opinionis. tum ex nono huiꝰ caplo vltimo. vbi dicit. q̄ ignorātia de illis nō est in nobis sicut cecitas: sed talis est in non habentibꝰ intellectuz. tum q̄ si effectꝰ ducit in cognitionem cause. ergo magis in cognitionez magis cause. q̄ magis dependet ab illa. magis enim ducit in cognitionem efficientis q̄z materie. q̄ deus posset facere illum sine mā. non autē posset facere sine efficiente. magis etiam ducit in cognitionez efficiētis remoti. q̄ minus pōt fieri sine illo. ¶ Ad vidēdum aūt quo mō iste substātie a nobis cognoscant. notandum est q̄ sex sunt gradus cognitionis sensitiue q̄bus correspōdēt alij sex gradus cognitiōis itellectiue. Prima cognitio est ituitiua que respicit obm vt presens est. scđa est abstractiua. que. s. est per spēm non intuitiuam. sed pōt esse in absentia obiecti. Tertia est per accñs corrñdens pme cognitioni. s. per priuationem per se cognoscibilis. puta. cognitio obiecti p̄sentis oppositi obiecto primo mō. Quarta est cognitio per accidens scz per priuationē cognoscibilis per se scđo mō. puta. cognitio alicuius obiecti oppositi obiecto secūde cognitionis. qđ in eius absentia cognoscit per spēm tn̄ genitā ab opposito. Quinta est cognitio per cōpositionē speꝝ diuersoꝝ sensibilium. Sexta est cognitio alicuiꝰ per accidens. puta alicuius cui accidit obiectū per se. Exemplū pmi. visus videt colorē. Exemplū scđi. fantasia imaginat colorē visum. Exēpluz tertij. visus videt tenebrā. Exemplū quarti. fantasia imaginat tenebrā. Exēplū q̄nti. fantasia imaginat montē aureū. Exēplum sexti. homo videt per figurā ⁊ colorē ⁊ cetera alia que sibi accidunt. ¶ Silr etiā corrñdenter dicunt sex gradus cognitionis itellectiue. Prima cognitio est ituitiua que dicit notitia visionis que est de obiecto presenti: vt pñs est in sua existētia. Secūda cognitio est abstractiua que est obiecti presentis in sua specie genita ab obiecto qđ pōt esse absens in sua existētia. Tertia est cognitio obiecti oppositi obiecto primi modi. Quarta est cognitio obiecti oppositi obiecto scđi modi. Quinta est cognitio alicuiꝰ ex ꝯceptibꝰ aggregatis. Sexta est per accidens. cum aliq̄d cognoscit per spēm illius qđ sibi accidit. Exēplum primi. cognitio beatorum in p̄ria ⁊ illa cognitio visionis est nobis forte impossibilis pro statu isto. de quo alias. Exemplū secūdi. cum itelligo rosaz absentem. Exemplū tertij. cuz itelligo aliqđ oppositū ꝯtrarie vel forte priuatiue obiecto intuitiue viso. vt cum itelligo nō visum obiectum intuitiue. Exemplū quarti. cum intelligit oppositū ꝯtrarie vel ꝓuatiue obiecto abstractiue cognito. puta cū itelligo nō rosam abstractiue cognitā. Exēplū q̄nti. cum itelligo aliq̄d esse ens infinitum. necessariū. sempiternū. Exemplū sexti. substātia itelligit per speciez accidētis: scđm vnam opinionez. ¶ Ad ꝓpositū dico q̄ quiditas substantiarum separatarum nō intelligit nec pmo nec secūdo nec tertio nec quarto: sed quinto modo. s. in ꝯceptu aggregato. ⁊ aliqualiter sexto modo. s. per effectus suos. Sbe enim separate cognoscunt per hoc q̄ multa apprehensa simul concipiunt. que oia nunq̄z alibi iueniunt. ⁊ nulli alij ꝯueniunt. ⁊ iste est ꝯceptus aggregatus. puta de deo. q̄ est ens infinitum necessarium ⁊ primū. ⁊c. que omnia nulli cōueniunt simul accepta nisi deo. ⁊ sic de alijs intelligentijs. ¶ Et sic patet ad questionem.

Ad argumenta Ad primum fundamentū cum dicit q̄ nihil intelligimus nisi abstrahendo a fantasmatibꝰ. aut itelligit q̄ nihil intelligimus nisi cuius cognitionem accipimus a fantasmatibus. aut itelligit q̄ nihil intelligimus nisi cuius spēs scđm se prius fuit in fantasia. primo modo detur maioꝝ. sz minor est fasa. sic enim de substātijs separatis possumus intelligere quid sunt. sicut pz ex precedētibus. si intelligit scđo modo. sic illa maior est falsa. q̄ tunc nihil esset per se itelligibile nisi per se sensibile. quia nihil aliud facit propriā spēm in fantasia. quod est falsum. ⁊ ꝯtra oēs naz aīa multas rerū q̄ditates itelligit que nō faciūt ꝓpriā spēm in fantasia. vt incorporea. Item aīa seipsam cognoscit. Vñ aīa diffinit scđo de aīa. cognoscit etiā suas potētias ⁊ suos actus. ⁊ itētiones secundas. ⁊ multa alia. quorum nullum facit propriaz speciem in fantasia. patet etiam quomodo oia intelligimꝰ per

abstractionem a fantasmatibus.qꝛ nec in tertiā nec in quartam nec in quintā nec in sextā cognitionē veniret itellectꝰ: nisi pesset prima vel scḋa.tn̄ multa nō cognoscit pmo mō nec scḋo mō.⁊ ita nō abstracta.sed cognoscit ea per abstracta.qꝛ cognoscit ea alijs modis sequentibus.¶Ad illud de lesione organi.dico ꝙ cū ibi nō est equalitas obꝫ vtriusqꝫ potētie.sed cū est ordo nālis potentiaꝝ pro statu isto.qꝛ itellectus nihil pōt intelligere nisi fantasia pus fantasiet circa illud.¶Ad illud de idolo formato.bn̄ verum est ꝙ inde icipit cognitio sed vltra intell's ꝓgredit ad nō hn̄tia idola respuens idola.¶Ad illud qḋ adducit de' inadeq̄tione effectus.dico ꝙ nō plus ꝯcludit nisi ꝙ effectꝰ sbe separate non ducit in cognitionem pfectā sue cause.sed hoc nō obstante pōt ducere in cognitionem aliq̄ꝫ impfectaꝫ.¶Ad illud qḋ addit de improportione finiti ad ifinitum.dico ꝙ licet finiti ad infinitū nō sit aliqua proportio cōmensurationis.pōt tn̄ esse proportio cognoscētis ad cognituꝫ.que ꝓportio magis requirit dissimilitudinē q̄ꝫ silitudinē.vt dicet.¶Ad 2m fundamētum opinionis dicēdum.ꝙ illa ꝓbatio.s.quiditas nālis est per se obm itell's:est falsa.si intelligit obm pmū.sub cuius rōne oīa alia itelligunt.qꝛ ostēsum est multa alia per se ⁊ scḋm suam q̄ditatē itelligi a nobis.quoꝝ nullū est sba nālis.¶Ad ꝓbationeꝫ de ꝓportione obiecti ad potentiā.dico ꝙ illa ꝓportio est mouētis ad mobile que magis req̄rit dissimilitudinē q̄ꝫ silitudinē.qḋ ꝓbat.qꝛ aliter intellectꝰ angelicus qui nō est itell's in corpore nec in mā scḋm eos nō posset intelligere quiditatē sbe nālis:que est in mā. Item intellectus noster nō posset intelligere q̄ditatem rose ipsa non existente.cum talis quiditas nō sit tunc nālis.Itē scḋm Auicēnam pmo methā.ens ⁊ res prima impressione imprimunt in anima.que tn̄ nō sunt quiditates nāles.⁊ sic de multis alijs posset dari instātia.¶Dicendū ergo ꝙ iter obm ⁊ potentiā nō requirit proportio in esse nec in modo essendi.nec in nā vel essentia:quia tunc oculus corruptibilis quo mō videret solem incorruptibileꝫ? ⁊ quare stella vel luna nō cognoscit solem? requirit ergo proportio dissimilitudinis que est inter motiuum ⁊ mobile.si aūt corpus pōt mouere intellectum.ergo multo magis incorporeuꝫ.cuiusmodi sunt substantie separate.

Ad primum principale.de illa similitudine ad vespertilionem pꝫ q̄d dicendū sit scḋm expositionē cōmētatoris positā in opponēdo.qꝛ illud exemplū Aristotelis nō demonstrat res abstractas itelligere esse impossibile nobis.sic inspicere soleꝫ esse impoe vespertilioni.qꝛ si ita eēt nā ociose egisset.qꝛ fecisset illud quod de se nāliter est intelligibile.nō esse ab aliquo intellectu itelligibile.¶Sed ꝯtra rōnem cōmētatoris dicit satis ꝓbabilr ꝙ in suo argumēto est fallacia ꝯn̄tis.nō.n.seq̄t.si nā fecisset intelligentias non intelligibiles a nobis.ergo nec ab aliquo. Est etiaꝫ alius defectus in argumēto.quia frustra dicit:qḋ ad finē ordinat ad quē nō pōt ptingere.sicut habet scḋo phisicorum.capitulo de casu ⁊ fortuna.sed substantie separate scḋm suam intelligibilitatē nō ordinant ad itellectionē nostram vt ad finē.ergo nō sunt frustra intelligibiles.licet nō possint intelligi a nobis.Exemplū.sol.n.nō est frustra.licet nō possit videri a vespertilione.¶Ideo dicit aliter ꝙ silitudo illa intelligit de potētia recipiendi ꝓpriam spēm obiecti genitam ab obiecto per quam fit scḋa notitia que dicit abstractiua.⁊ tunc est impl'e vtriqꝫ.sed in vespertilione est impossibilitas simplr.in nobis autem nō simplr.sed scḋm istū statum in quo tn̄ recipimus spēs a sensibilibꝰ.¶Aliter dr ꝙ similitudo intelligēda est de quinto gradu notitie intellectus.q̄ꝫtum ad difficultatem.nō q̄ꝫtū ad impoitatē scḋm cōmenta.¶Ad 2m cum dicit ꝙ plus distat intelligibile increatū.⁊c̄.dicendū est ꝙ verum est in esse.nō tn̄ in cognoscibilitate nec in ꝓportione obiecti.¶Ad 3m dicit vno mō ꝙ maior est falsa de illa potentia actiua que tn̄ est vnius.passiua aūt est ꝯtrarioꝝ.nisi loquamur de potentia actiua prima.

¶Aliter potest dici ꝯcessa maiore ꝙ intellectꝰ in actu possibilis nō dr amplius passiuus.⁊ vt factꝰ in actu circa effectꝰ sbaruꝫ inālīū quos apphendit per sensus q̄rit vlteriꝰ eaꝝ cognitionē mō pexposito.¶Ad 4m cum dr ꝙ hō posset nāliter attingere beatitudinē.nego ꝯn̄tiā.cuiꝰ rō est.qꝛ beatitudo ꝯsistit in notitia intuitiua eaꝝ.qualis nō habet a nobis pro statu isto.vt dictū est supra.¶Cōtra.eiusdem poe circa idem obm est eadem actio spē.ergo cognitio nr̄a pro nunc nō differt spē ab illa visione.⁊ tunc omnes essemus beati. licet illi qui sunt in patria essent beatiores.sicut etiam inter eos vnꝰ beatꝰ clarius q̄ꝫ alius videt deū.aūs pꝫ.qꝛ siue actio specificet ab obto siue a potētia.si vtrūqꝫ est idem ⁊ actio est eadeꝫ spē.¶Rn̄deo illa cognitio differt spē a nr̄a cognitione.ad ꝓbationem dicēdum ꝙ verū est q̄n potētia est eadeꝫ ⁊ obm idem.⁊ scḋm eunde modū agūt.⁊ adinuiceꝫ se hn̄t. aliter posset actio specifice variari.Exemplū.aqua idē obm infrigidat ⁊ humectat.que sunt actiones alterius spēi.Ignis etiam cōburit lignū prope positum.⁊ nō remotū.sed tn̄ calefacit.Item ista variatio pōt esse pp mediuꝫ.Exēplū.aliter videt visus per aquā.⁊ aliter per aerē.etiā sol videt aliter in mane q̄ꝫ in meridie ꝓpter medium vaporosum.Item ista variatio pōt esse ꝓpter lumen.nam aliter videt obm aliqḋ in lumine candele.⁊ aliter in lumine solis.Item etiā variatio pōt esse ꝓpter rōnē cognoscēdi.naꝫ aliter videt aliq̄d per spēm ꝓpriā rectā.aliter per reflexā.vt pꝫ de obto viso in speculo reflectente.Ad ꝓpositum.ista visio que est in via.⁊ illa que est in patria.habent diuersa lumina rep̄sentatiua obiecti.que adinuicem specie distinguuntur.

¶Et manifestū est ꝙ res hn̄t pncipiū: ⁊ ꝙ cause rerū entiū nō sunt ifinite.⁊c̄.

Queritur Utrū sit ponere statuꝫ in omni genere cāruꝫ.¶Et videt ꝙ nō.qꝛ motꝰ nunq̄ꝫ icepit:maxime circularis.ex.8.phisicoꝝ.⁊ sic hoc.ergo nec gn̄atio vnq̄ꝫ incepit.ex scḋo de gn̄atione.⁊ per ꝯn̄s fuerūt ifinite gn̄ationes.sed q̄libet gn̄atio hꝫ propriam causam efficientem proximum fineꝫ ⁊ nālem in his que generant per ꝓpagationeꝫ.ergo omnes cause fuerunt infinite.¶Preterea.inter pmuꝫ efficiens ⁊ quodlibet efficiens ⁊ sic de alijs causis nāli formali ⁊ finali:distantia infinita.ergo possunt accipi media infinita.aūs pꝫ specialiter de pmo efficiēte qḋ est infinitum.⁊ alio efficiente finito.sed inter finitum ⁊ ifinitum est infinita distantia.ergo.⁊c̄.probatio consequentie.quāto aliqua magis distanti.tanto iter illa possunt esse plura media.ergo si distāt in infinitū.infinita possunt esse media inter illa.¶Contra. philosophus hic in littera.

Respondeo In ista q̄ōne pmo aliq̄ distinctiones pmittent.scḋo ꝯnes aliq̄ adducent.¶Quantū ad pmū sit ista pma distinctio.ꝙ cāruꝫ quedā sunt per se.quedā per accn̄s.Uoco causaꝫ per se que scḋm ꝓpriā nām causat.⁊ non scḋm aliq̄d sibi accidens.sed cām per accn̄s voco que nō scḋm nām ꝓpriā sꝫ scḋm aliq̄d sibi accn̄s causat.exēplū pmi.edificator edificat.⁊ hō hoiem generat.exemplum secundi.musicum edificat.⁊ albū gn̄at. ¶Secunda distinctio sit ista.ꝙ cārum quedā sunt eēntialiter ordinate.⁊ quedam accidētaliter.Exemplum primi.vt homo ⁊ sol sunt cause essentialiter ordinate hominis gn̄ati. Exemplum secundi.pater ⁊ auus sunt cause filij.¶Differt aūt ista distinctio cārum a prima.nā aliud est loqui de causis per se.⁊ per accn̄s.⁊ aliud est loqui de causis essentialiter ordinatis.⁊ accidentaliter ordinatis.nam in primo est tantum cōparatio vnius ad vnū.s.cause ad causatum.in scḋo est comparatio duaꝝ vel pluriū causarū inter se.in q̄ꝫtum ab eis est causatū.¶Notandū aūt ꝙ cause eēntialiter ordinate differunt a causis accidentaliter ordinatis triplr.Prima differentia est.qꝛ in causis essentialr ordinatis:secunda

inquantum causat dependet a prima. licet non in esse. unde causa secunda non agit nisi in virtute prime. sed in accidentaliter ordinatis: secunda non dependet a prima inquantum causa. licet dependeat in esse suo. vel in aliquo alio. patet de filio qui potest generare patre mortuo. Secunda differentia est. quod in causis essentialiter ordinatis est causalitas alterius ordinis et alterius rationis. quia superior semper est perfectior. sed in accidentaliter ordinatis non est sic. Ista differentia sequitur ex prima. nam nulla causa dependet essentialiter in causando a causa eiusdem rationis. quia in causatione alicuius sufficit unum unius rationis. Ex ista differentia sequitur manifeste quod cause essentialiter ordinate sunt alterius ordinis et speciei: cause autem accidentaliter ordinate eiusdem speciei. Tertia differentia est quod omnes cause essentialiter ordinate simul necessario concurrunt et requiruntur ad causandum. Alioquin. aliqua per se causalitas deesset effectui. sed in accidentaliter ordinatis non necessario requiritur simultas omnium in causando. et hec tertia differentia ex prima et secunda sequitur: si bene attendatur.

Quantum ad secundum ostendam tres conclusiones. ¶ Prima conclusio sit ista. In causis essentialiter ordinatis est impossibilis simpliciter infinitas. Hanc probo sic. Causa ut causa habet rationem primi. si ergo cause sint infinite: non est dare primam. et per consequens nec ultimam. et sic omnes erunt medie. tota ergo universitas causatorum essentialiter ordinatorum est causata. vel ergo ab aliqua sui ordinis et universitatis. vel ab aliqua causa que non est aliquid sui ordinis et universitatis. non primo modo. quia tunc illa esset causa sui. cum tota illa universitas ponatur causata. ergo est secundo modo. nam tota universitas dependentium dependet non ab aliquo illius universitatis. illa ergo causa a qua dependet erit prima et etiam essentialiter ordinata et sic habeo propositum. ¶ Preterea si in causis essentialiter ordinatis est processus in infinitum. ergo dabitur infinitum in actu. consequens est falsum quod nullus ponit. consequentia patet ex tertia differentia supradicta. quia omnes cause essentialiter ordinate sunt simul et concurrunt ad effectum. ¶ Preterea prius est quod est propinquius primo ex .5. metha. capitulo de priori. ergo ubi nullum est primum. ibi nihil est essentialiter prius. si ergo cause essentialiter ordinate essent infinite nulla esset prior et essentialiter ordinata. quod est differentie oppositum in adiecto. ¶ Preterea in essentialiter ordinatis semper superior est perfectior in causando. ex secunda differentia supradicta. ergo si in infinitum est superior in infinitum est perfectior. et per consequens infinite perfectionis in causando. ergo non causans virtute alterius. quia quodlibet causans virtute alterius est dependens ab alio et imperfecte causans. illa ergo que est infinite perfectionis est simpliciter prima. et habetur propositum. ¶ 2a conclusio sit ista. in causis accidentaliter ordinatis est impossibilis infinitas. nisi ponatur status in essentialiter ordinatis. Hanc ostendo sic. quia accidentalis infinitas si ponitur: hoc erit non simul sed successive tantum. ut alterum post alterum. Tunc sic omnis infinitas successiva habet causam perpetuantem ipsam. que causa in infinitum durat. Illa causa perpetuans non potest esse aliquid illius successionis. quia omnia successiva sunt eiusdem rationis. ergo est aliquid prius essentialiter. et alterius ordinis a quo dependet quelibet causa illius successionis. Et tunc illa causa erit prima et essentialiter ordinata. et habetur propositum. ¶ Maior probatur. quia nulla difformitas perpetuatur nisi in virtute alicuius permanentis quod nihil est illius difformitatis vel illius successionis. ¶ 3a conclusio sit ista. quod si negetur in causis essentialis ordo: adhuc infinitas in causis est simpliciter impossibilis. Hanc ostendo sic. certum est quod in entibus aliquid est effectum. ergo a se. vel ab alio. vel a nullo. non a se. quia secundum Augustinum primo de trinitate. nihil est quod seipsum gignat ut sit. nec erit a nullo. quia a nullo nihil est effectivum. ergo ab alio. illud aliud erit prima causa. et per consequens in illa erit status. Si dicatur quod illa agit in virtute alterius prioris. Contra. quia erit essentialiter ordinata. quod negabas. Sic ergo patet ad questionem quod infinitas in causis essentialiter ordinatis est impossibilis simpliciter.

Ad argumenta Ad primum conceditur quod posita generatione infinita quod cause sunt infinite. sed iste sunt accidentaliter ordinate. ut predictum est. ¶ Sed est dubium de causa materiali. utrum materie sint infinite. Respondeo. posito quod materie essent plures: forsan non esset inconveniens ipsas esse infinitas successive. sicut conceditur de aliis causis accidentaliter ordinatis. tenendo tamen cum philosopho quod tantum una est materia omnium formarum. ut patet primo physicorum. et primo de generatione. Dico tunc quod non sunt infinite. sed manet una materia numero in generato et corrupto. quia generatio unius est corruptio alterius. et econverso. ¶ Contra. septimo huius dicitur quod generans generat aliud propter materiam. ¶ Respondeo quod intelligit quod alia est materia in generante et genito. tamen cum hoc potest stare quod sit eadem successive in generato et in corrupto. et hoc in infinitum. ¶ Ad 2m dicendum quod duplex est distantia. quedam dimensiva. et quedam perfectiva. si loquamur de distantia perfectiva. sic concedo antecedens. quod inter primum efficiens et quodlibet aliud est infinita distantia. sed tunc nego consequentiam. sicut patet de contrariis que maxime distant tali distantia. et tamen aliqua sunt contraria non habentia medium. ad probationem consequentie patet quod procedit de distantia dimensiva. de qua antecedens est negandum. sicut patet de se. quia inter deum et creaturam non est distantia dimensionalis. sed perfectionalis.

¶ Sed si infinite essent pluralitate species causarum non esset ita cognoscere.

Queritur Utrum infinitum possit cognosci a nobis. ¶ Et videtur quod sic. nam deus est infinitus. sed deum possumus cognoscere. sicut probatum est superius. ergo infinitum cognoscitur a nobis. Confirmatur quia cognitio rei est per omnes causas. secundum philosophum hic in secundo. ergo per primam causam. sed prima causa est infinita. ergo infinitum cognoscitur a nobis. ¶ Preterea illud cuius diffinitio et passiones assignantur a nobis et ei nomen imponimus intelligitur a nobis. sed infinitum est huiusmodi. sicut patet tertio physicorum. capitulo de infinito. ergo etc. ¶ Preterea omnes species quorumcunque generum sunt intelligibiles a nobis. quia diffinibiles. sed species numeri et figure sunt infinite quia ultra unam speciem datam potest accipi alia. et sic in infinitum. ergo possunt cognosci. Si dicas quod iste non sunt vere species quia non existunt. Contra. species rose est vere species. licet rosa non existat. ¶ Preterea aristoteles quarto physicorum. capitulo de vacuo arguit sic si duo corpora possunt esse simul. ergo et infinita. ergo a simili si due species possunt esse simul intellectu. ut clarum est quod sic. ergo et infinite. et quelibet est principium cognoscendi. ergo infinita possunt cognosci a nobis. ¶ Contra. secundo huius. si cause formales essent infinite nihil contingeret scire. Idem dicitur primo physicorum contra Anaxagoram ponentem principia infinita. quia tunc nihil esset cognoscibile. ratio philosophi non valet si infinitum possit cognosci.

In ista questione primo premittam unam opinionem. secundo dicam aliter ad questionem. ¶ Quantum ad primum dicitur quod infinitum non potest intelligi a nobis secundum intentionem philosophi in littera. ¶ Pro qua opinione arguitur sic. obiectum proprium intellectus nostri est quiditas rei materialis. ergo nihil est a nobis cognoscibile nisi sub ratione quiditatis rei materialis. sed infinitum non est aliquid materiale nec contentum sub quiditate materiali. ergo non est a nobis cognoscibile. ¶ Preterea si infinitum posset intelligi a nobis. vel hoc esset unica intellectione. vel pluribus. sed neutro modo est a nobis cognoscibile. ut ostendam. ergo etc. maior patet a sufficienti divisione. minor probatur. quia non una. quia tunc cognosceret per speciem unam genitam ab obiecto. Tunc sic. omne agens agit secundum quod est ens. ergo quod causat unam speciem est unum in actu. omne autem tale habet unam formam. infinitum autem non habet formam. quia forme est terminare. infinitum autem non terminatur. ¶ Secundo probatur quod infinitum non posset pluribus intellectionibus cognosci. quia si sic tunc essent in intellectu plures species simul. sed plures species intelligibiles sunt plures forme eiusdem rationis. et per consequens sunt incompossibiles in eodem. ex quinto huius. non ergo possunt simul perficere intellectum. ergo etc. ¶ Preterea obiectum et potentia proportionantur. sed inter finitum et infinitum non est proportio. ergo intellectus noster cum sit finitus in essendo. et per consequens in

operando nõ poterit intelligere ĩfinitũ. Ĥis p̃missis r̃ndet
scḋm istã opinionẽ ad rõnes in oppositũ. ¶ Ad primũ de
deo dr̃ q̄ vtiq3 de⁹ est ĩfinit⁹. ⁊ põt cognosci a nobis. nõ tñ
sub rõne ĩfiniti. qḋ ꝓbat̃. qꝛ deus nõ cognoscit̃ nisi per effe
ctũ. nullus aũt effect⁹ adequat̃ ei. ⁊ p ꝯñs nõ põt ducere in
cognitionẽ ei⁹ scḋm q̄ ĩfinit⁹. ¶ Ad ꝯfirmationẽ per idẽ. qꝛ
licet p̃ma cã sit ĩfinita: nõ tñ cognoscit̃ a nobis scḋm q̄ ĩfini-
ta. ¶ Ad aliud dr̃ q̄ multis ĩponim⁹ noĩa que tñ non sunt
intelligibilia. Exẽplũ. significamus. n. nihil. ⁊ tñ nihil nõ est
intelligibile. Cũ etiã dr̃ q̄ ĩfinitũ diffinim⁹. ⁊c̃. dr̃ q̄ diffini
tio est duplex q̄dã ẽ diffinitio qd rei. q̄dã v̄o qd noĩs. p̃ma
bñ arguit diffinitũ ẽẽ cog̃scibile. s3 2ª nõ. qꝛ põt ẽẽ tã3 entis
q̃3 nõ entis. ⁊ tñ nõ ens nõ est itelligibile. talis. n. diffinitio
infiniti est posita tertio phĩsicoꝝ. ¶ Ad aliud cu3 dr̃ de spẽ-
bus nũi ⁊ figure. R̃ndet̃ q̄ sole ille spẽs que in suis singula
rib⁹ p̃nt per sensum app̃hendi sunt a nobis cognoscibiles.
tales aũt sunt finite. ¶ Ad vltimu3 arguit̃ a sĩli. dr̃ q̄ nõ est
sĩle hic ⁊ ibi. qꝛ locus est termin⁹ corporis. ⁊ h3 rõne3 forme
in q̃3tũ terminãs ip̃m corp⁹. corp⁹ aũt locatũ est sicut mã: forͤ
enim est terminate. ⁊ mãe terminari. spẽs v̄o intelligibiles
h̃nt respectu intell'ꝰ modũ forme ĩformãtis ⁊ p̃ficientis. itel
lectus v̄o modũ mãe ⁊ p̃fectibilis. nũc aũt si vna forma po
test terminare ⁊ ĩformare duo. pari rõne ĩfinita. qꝛ termina
tio ⁊ informatio est a parte ei⁹. ideo sequit̃ q̄ si vn⁹ loc⁹ põt
terminare ⁊ recipere duo corpora pari rõne infinita. ⁊ pp̄ l3
illud añs est ĩpoſe. s3 si mã põt p̃fici a duabus formis nõ
oppositis. nõ ꝓpter hoc sequit̃ q̄ ab ĩfinitis. qꝛ hoc argue-
ret ip̃si⁹ materie infinitã capacitatem. licet ergo intell'ꝰ pos-
sit informari a duab⁹ spẽb⁹ simul: non pp̄ hoc sequit̃ q̄ ab
infinitis. ¶ Aliter dicit̃ q̄ ꝯña phĩ est intelligẽda q̃n est tan
ta repugnãtia respectu paucoꝝ: q̃3ta est respectu pluriũ. sic
est in ꝓposito phĩ. qꝛ est tanta repugnãtia ex parte loci q̄ in
eodem loco sint duo corpora. q̃3ta si sint plura. ideo sequit̃
q̄ si duo corpora possint esse simul. ergo ĩfinita. nõ aũt sic est
de spẽbus. qꝛ nõ est tãta repugnãtia esse simul duas spẽs in
intellectu. sicut plures vel ĩfinitas. ¶ Cõtra istas solutiones
arguit̃. ⁊ p̃mo ꝯtra primã. cum dr̃ q̄ de⁹ nõ põt cognosci a
nobis scḋm q̄ infinitus. Cõtra. qꝛ nos intelligimus deum
vt creatorem. sed vt est creator est infinitus. qꝛ poͣ creatiua
est infinita. ergo intelligim⁹ eũ vt infinitũ. ¶ P̃. deus intel-
ligit̃ a nobis vt est finis vltim⁹. sed vt sic est infinit⁹. ergo in
telligim⁹ eum vt infinitũ. ꝓbatio maioris. qꝛ vt in hoc scḋo
dicit̃. omne agens per intellectũ cognoscit vltimũ finem. vt
vltimus est. arguit̃. n. ibi sic si fines essent ĩfiniti. ergo nullu3
agens per intellectũ est. qꝛ oẽ tale cognoscit finẽ vltimũ pro
pter quẽ agit. ꝓbatio minoris. qꝛ omni bono finito ꝯtingit
intelligere aliud magis bonũ. si ergo de scḋm q̄ vltimus
finis nõ sit bonũ infinitũ. ergo possumus itelligere maius
bonũ deo scḋm q̃3 vltimus finis. ergo aliq̄d aliud p̃ter deũ
erit vltimior finis quod est hereticũ ⁊ absurdum. ¶ P̃. oĩs
cognitio cõplexa p̃supponit cognitionem terminoꝝ. sed in
finitum attribuimus deo ⁊ remouemus a creatura. dicẽdo
q̄ deus est infinit⁹ ⁊ creatura non. ergo cognoscimus ip̃m
infinitũ scḋm q̄ est alteru3 extremum illius cõplexionis. ⁊
vt sic attribuit̃ deo: ⁊ remouet̃ a creatura. ¶ Cõtra scḋa3 cũ
dr̃ ad argumentũ q̄ nihil significat̃. ⁊ tñ nõ est intelligibile.
Arguitur. qꝛ voces sunt signa rerum mediantib⁹ ꝯceptib⁹
ergo nihil significat̃ quin prius precõcipiat̃ ⁊ preintelligat̃.
añs p3 p̃mo peryermenias. voces sunt signa passionũ que
sunt in aĩa. ⁊ ibidẽ dicit̃ q̄ sicut voces sunt signa passionũ.
sic passiones sunt signa rerũ. Cõfirmat̃. qꝛ quarto hui⁹ dr̃. q̄
si nihil intelligit̃: nihil significat̃. ¶ P̃. impoſe est intelligere
dr̃iam extremoꝝ: nisi ipsa extrema intelligant̃. sed nos intel
ligimus dr̃iam inter ens ⁊ nihil. ergo cognoscimus ens ⁊
nihil. Confirmat̃. qꝛ priuationes ⁊ negationes sunt intelli-
gibiles. cum de ipsis formẽt̃ alique ꝓpõnes. ⁊ tñ priuatio
nes ⁊ negationes sunt formalr̃ nihil. ¶ Cõtra tertiã solutio
nem de spẽbus numeri. videt̃ q̄ possumus intelligere nu-
meros infinitos. qꝛ per spẽm vnius vnitatis põt intelligi
alia vnitas. sicut vult Augustin⁹ q̄ per spẽm vni⁹ solis pos
sumus intelligere quot volum⁹ soles. per spẽm ergo vnius
vnitatis p̃nt intelligi nũi infiniti per replicationẽ vnitatis.
nõ dico simul ⁊ successiue. sed hoc sufficit. ¶ Cõtra sulutio-
nem quartã licet. n. sĩlitudo nõ valeat oĩno. tñ nõ videt̃ esse
aliq̃ repugnãtia ex parte intell'ꝰ q̃n possint infinite spẽs ẽẽ
intellectu in actu primo. sicut centrum põt terminare infini
tas lineas. põt. n. intell'ꝰ vt videt̃ scire ĩfinita in habitu si eẽt
qui imprimeret ĩfinitas spẽs in ipso. verũ est tñ q̄ itell'ꝰ nõ
põt nãliter infinitas spẽs acquirere. Cui⁹ rõ est. qꝛ op3 q̄ ac
greret illas spẽs ex actib⁹ suis. ⁊ per ꝯñs q̄ p̄cederent actus
infiniti. qḋ est impoſe. tñ q̄ intell'ꝰ h̃eat ĩfinitas spẽs per in-
fusionẽ: nõ videt̃ incõueniens. sicut forte habuit aĩa xp̃i. de
quo alias. qꝛ magis est alterius negotij. nec rõnes facte pro
opinione cogunt. ¶ Et ideo ad primã cũ dr̃ q̄ ꝓpriũ obm̃
intellect⁹ nr̃i est q̄ditas rei mãlis. dico q̄ falsu3 est. sicut ostẽ
sum est supra. q̄one de cognitione s̃baru3 separataꝝ. põt tñ
pro nũc ostẽdi vnica rõne. sic nullus habitus poͤ põt aliq̄d
h̃re pro obto cõius obto illi poͤ. qꝛ nunq̃3 habitus excedit
poᵃᵐ cuius est. sed habitus metha. h3 pro obto ens in q̃3tũ
ens. vt ipsemet ꝯcedit qui est alterius opinionis. ens aute3
in q̃3tũ est cõius q̄ditate mãli. ergo q̄ditas mãlis nõ est obie
ctum adequatũ itell'ꝰ. ¶ Ad 2ᵐ r̃ndeo q̄ infinitũ põt intel-
ligi vnica itellectione. Ad ꝓbationẽ cu3 dr̃ q̄ h̃ret cognosci
per vnã spẽm ꝯcedo q̄ põt cognosci per vnã spẽm. nõ tñ ge
nitã ab eo. sicut ꝓbatio procedit. vel dato q̄ gigneret vnam
spẽm: nõ sequit̃ ex hoc q̄ infinitũ esset terminatũ. qꝛ forma
terminat illud in quo est illa aũt spẽs genita ab ĩfinito non
eẽt in ĩfinito. sed in ipso intellectu finito cognoscẽte. ¶ Con-
tra illud etiam qḋ dr̃ q̄ nihil itelligit̃ a nobis vnica intelle-
ctione nisi per vnam spẽm. arguit̃ sic. omne qḋ põt ẽẽ vnu3
extremũ vni⁹ cõpõnis apud itell'm põt itelligi vnica itelle-
ctione simplici. sed poſe est aliqua duo quoꝝ due spẽs sunt
in intellectu ẽẽ vnũ extremũ vni⁹ cõpõnis apud intellectu3.
ergo ⁊c̃. maior ꝓbat̃. qꝛ intell'ꝰ tantũ illud app̃hendit sim-
plici app̃hẽsione p̃mo qḋ cõponit cũ alio. ꝓbatio minoris.
qꝛ mons aureus nõ itelligit̃ vna spẽ. cũ nihil vnũ tale sit in
re extra: qḋ vnã spẽm facit in sensu. ⁊ per ꝯñs nec in itelle-
ctu. ⁊ tñ ꝯstat q̄ mons aureus est extremu3 vni⁹ cõpõnis.
vt si dicat̃ q̄ mons aureus est figmẽtũ. vel aliq̄d tale. ¶ P̃.
multa possumus simul scire. ergo simul itelligere. ꝯñtia p3.
qꝛ cuiuslibet sciti in actu: est spẽs in itellectu in actu. añs ꝓ-
batur. qꝛ si ꝯsidero vnã ꝯ̊nem per spẽm in actu. ⁊ cognosco
per poſe alias duas ꝯ̊nes in habitu. si nõ habeo spẽs illarũ
duarum in actu: op3 ergo me ingrere spẽs illarum ꝯ̊num.
sed pono p poſe q̄ singulare nõ sit extra in re qḋ possit face
re spẽm in sensu. ⁊ per ꝯñs nec intellectu. vel tũc nunq̃3 itel
ligam illam ꝯ̊nem. vel habeo illã spẽm in actu. sicut de pri-
ma ꝯ̊ne. nec ex virtute fantastica potest abstrahi species illi⁹
ꝯclusionis. qꝛ ibi nõ possunt ẽẽ simul due spẽs scḋm te. sicut
in itellectu. nec est incõueniẽs plura accidẽtia ⁊ plures spẽs
eiusdẽ rõnis ⁊ generis scḋm esse intentionale esse in eodem
s̃bto simul. sic duo lumina sunt in eadẽ parte medij. de quo
dicet̃ amplius q̄nto huius. ¶ Ad 3ᵐ de ꝓportione obti ad
potentiã dicẽdũ sicut prius. ⁊ potest sic argui ꝯtra eu3. que
ro de qua ꝓportione loqueris. qꝛ vel de ꝓportione nume-
rali. vel de ꝓportione p̃fectionis. vel de ꝓportione finiti ad
finitum. primo modo nõ põt. qꝛ eadem poᵃ numero potest
in plura obiecta numero. secũdo modo nõ vt itelligit̃ pro-
portio p̃fectionis quod aliquotiens sumptũ reddit aliud.
visus enim infinities sumptus non reddet solem qꝛ est alte
rius rõnis. tertio modo nõ. qꝛ ꝓportio potẽtie ⁊ obiecti est
ꝓportio mouẽtis ⁊ moti. ⁊ tñ si aliquid mouet̃ a finito põt
etiã moueri ab infinito. sicut celũ põt moueri a deo qḋ nũc
mouet̃ ab angelo. ¶ Ad formã iam supius dictũ fuit q̄ illa
ꝓportio cum sit motui a mobile magis req̄rit dissĩlitudi-
nem q̃3 sĩlitudinẽ. ¶ Opinio ergo p̃dicta nõ cogit q̃3tũ ad

rationes nec valet quantum ad responsiones.

Quantū Ad sm̄ pncipale pmo pmittā q̄sdam distinctiones. scđo oñdaȝ aliq̄s ɔclusiones. ¶ Quantū ad pmū sit ista pma distinctio q̄ infinitū pōt tripl'r accipi. s. negatiue priuatiue ꝛ ɔtrarie. pmo mō dicit infinitū quod nō est aptū natū finiri sed repugnat sibi eo modo quo dicit tertio phi. q̄ punctus est infinitus sicut vox est inuisibilis. Infinitū priuatiue dicit qđ priuat fineȝ vel finitatē in apto nato finiri. ꝛ hoc sonat vocabulū. Infinitum ɔtrarie est qđ negat finitatē ponendo eius oppositū. ꝛ isto mō loquit aliter ꝛ boetius sup predicamēta. capitulo de qualitate: vbi dicit sic ph̄s. qualitati inest hr̄e ɔ̄riuȝ sicut iniustitia contrariat iustitie: iniustus enim cōtrarie dicit eo q̄ habet habitū ɔ̄riū ex actibus generatū. sic infinitū contrarie negat finitatē cū positione ɔtrarij puta infinitū extēsum sine terminis. ꝛ sic loquit ph̄s pmo phi. ɔtra pmenidem ꝛ melissum. Istud infinitū ɔ̄rie dañ pōt dupl'r intelligi. vno modo q̄ sit actu existens sine terminis. alio modo q̄ sit in potentia. quod diffinit ph̄s tertio phi. s. infinitū est cuius quātitatē accipientib9 semp est aliqd extra accipe. ita q̄ q̄ticūq̄ accipiat semp est aliqd extra. si tñ esset priuatiue vel negatiue nō semp esset aliqd extra accipe. ergo infinitū duobus modis vltimis. s. priuatiue ꝛ ɔtrarie semp est in q̄titate molis vel virtutis. q̄titas aūt ois dicta ꝓprie vel methaphorice est magnitudo vel multitudo dicta proprie vel methaphorice. ergo ois infinitas talis est in magnitudine vel multitudine ꝓpria vel methaphorica. ¶ Secunda distinctio sit ista q̄ infinitū pōt dupliciter accipi. vno modo pro rōne infinitatis in se. alio modo pro substrato rōni infinitatis. ꝛ pro eo quod subest tali rōni aliud est. n. querere de rōne infinitatis in se: ꝛ aliud de eo qđ subest tali rōni infinitatis. sicut aliud est querere de ente per accidēs. aliud est q̄rere de eo qđ subest vel est sub ente per accidens. ph̄s. n. sexto huius ꝓbat q̄daȝ de ente p accñs. ex quo sequit q̄ de ente p accñs pōt esse scia. ꝛ tamē ibi ꝓbat q̄ de ente per accñs non potest esse scientia. primū intelligit de rōne entis in se. 2m de illo cui inest. sic in proposito dicitur de infinito.

De secūdo declarabo. 8. ɔclusiones. prima ɔclusio sit ista. Infinitū ɔtrarie in magnitudine vigoris vel pfectionis a nobis est intelligibile. hanc oñdo sic. de9 est infinitus ɔtrarie in magnitudine pfectionis. sed deus est a nobis intelligibilis. ergo ꝛc̄. maior pȝ. q꞉ deus est infinitus ꝛ nō negatiue nec priuatiue. ergo cōtrarie. minor est ostensa superius. ¶ Scđa ɔclusio sit ista. Infinitum ɔ̄rie in multitudine nō pōt cognosci a nobis sil' tanq̄ vnū obiectū. hāc oñdo sic. itellect9 qui icludit ɔtradictionē est impossibilis. sed itellect9 intelligēs ifinitū ɔtrarie in multitudine est hm̄oi. ergo ꝛc̄. maior est euidēs. sȝ minor pȝ ex p̄cedētib9. tū q꞉ nō est dare ifinitū in re in actu. tū q꞉ ifinita multitudie sunt itelligibilia ifinitis actibus: qđ repugnat itellectui nr̄o. ¶ Tertia ɔclusio sit ista. Infinitum cōtrarie in multitudine nō pōt intelligi a nobis successiue. puta itelligēdo vnū post aliud. hāc ostendo sic. Si ifinitū in multitudine pōt itelligi successiue. ergo cōtingit infinitū ptransire. ɔñs est euidenter falsuȝ. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ɔ̄ñe. q꞉ si cōtingerēt itelligere infinitū in multitudine successiue. oporteret totā istaȝ multitudineȝ ptransire. ¶ Notādū aūt est q̄ ista conclusio videt ire ad mentē phi. ꝛ certū est q̄ de actibus itellectus actu ifinitis siue sil' siue successiue. q꞉ v̄tus nō sufficit ad tot actiones hn̄das sil' siue successiue ꝛ hoc mō loquit ph̄s. habitualiter āt itelligi ifinita per spēs ꝓpas nō q̄dem nāl'r acq̄sitas sȝ a deo ipressas forte nō est ipossibile. de quo alias. ¶ Quarta ɔclusio sit ista. ifinitū ɔtrarie in magnitudine quātitatis molis nō pōt itelligi a nobis. hāc oñdo sic. itellect9 qui icludit contradictionē est ipossis. sȝ itelligere ifinitū in tali magnitudie icludit ɔ̄dictionē p q̄to nō est dare tale ifinitū in re. ergo ꝛc̄. ¶ Quinta ɔcl'o sit ista. ifinitū p̄uatiue i magnitudie molis nō pōt itelligi a nobis. ista ꝓbat sic̄ precedens. q꞉ nō est dare aliquam talem magnitudineȝ que sit apta nata finiri. ꝛ nō sit actu finita. ꝛ iō intellectus itelligēs tale ifinituȝ repugnat rei. ¶ Sexta ɔcl'o sit ista. ifinitū p̄uatiue in multitudine nō pōt intelligi a nobis. hoc pȝ sic̄ p̄cedēs. q꞉ nulla est multitudo que sit apta nata finiri. ꝛ nō actu finita. quare intellectus itelligēs multitudinē infinitā repugnat rei. ¶ Aduertendū q̄ oēs p̄dicte ɔclusiones accipiūt infinitū pro re substrata ꝛ que subijcit rōni ifinitatis. ¶ Si aūt querat de ifinito accepto pro rōne ifinitatis in se. sit ista septima ɔclusio. s. q̄ infinitū isto mō pōt itelligi a nobis: quam sic oñdo. impoſe est aliqd intelligere inesse vel nō inesse alteri nisi ip̄m prius apprehendat ab itellectu simplici sȝ infinitū omni mō dictum possumus cognoscere alicui inesse vel nō inesse. ergo necīo ipsuȝ infinitū vt sic pri9 est apprehēsuȝ ab itellectu. Ex oib9 p̄dictis ɔcludo correlatiue q̄ ifinitū acceptū pro re substrata sic est impossibile intelligi vel nō itelligi. sicut est poſe esse vel nō esse ex pte rei. vñ infinitū pfectione sic̄ est de9 est intelligibile a nobis. Infinitū aūt in magnitudine molis vel in multitudine sm̄ actū nō. Item infinitū in essentialiter ordinatis vel in actu vel in potētia seu priuatiue seu ɔ̄rie nō pōt itelligi a nobis. cui9 rō est q꞉ repugnat rei. ifinitum aūt siue in multitudine siue in magnitudie: siue in q̄buscūq̄ accītaliter ordinatis si in potētia accipiat pōt intelligi a nobis. ꝛ h̄ potētial'r acceptū. vt sic sp itellectus cōformet rei. ¶ Octaua ɔclusio sit ista. Infinitū negatiue pōt intelligi a nobis. h̄ pȝ. q꞉ p̄ctus vel vnitas pōt itelligi a nobis. sȝ ipa sunt ifinita negatiue. ergo infinita negatiue pñt a nobis cognosci. Ex predictis pȝ quid sit dicendum ad questionem.

Ad argumēta Ad pmū ꝛ ad ɔfirmationē pȝ q̄ vež ɔcludūt. q꞉ arguūt de ifinito in magnitudine pfectionis. qđ est de9. vñ Damascenus q̄rto sententiaž. q̄ hoc solū possum9 scire de deo q̄ est ifinitus ꝛ icōprehensibilis. ¶ Ad aliud cū arguitur q̄ infinitū pōt diffiniri ꝛ passiones de eo demōstrari. dicēdum q̄ ꝓbat de ifinito accepto nō p re substrata sȝ p rōne ifiniti in se. ¶ Ad aliud de infinitate spēž nūeri ꝛ figure. dico q̄ oēs sunt itelligibiles a nobis nō sil' sȝ successiue: tñ nō ɔtingit ptransire. ¶ Ad vltimū cū arguit q̄ si duo corpora ꝛc̄. dictuȝ est q̄ ifinite spēs pñt esse simul in itellectu actu pmo. nō nāl'r sed si a deo ifundant sicut suplus tactū est. ꝛ tñ nō sequit q̄ itellectus in actu scđo possit intelligere ifinita. ¶ Ad auctētes phi in oppo^m dico q̄ itelligit q̄ ifinitas in multitudie que itelligit per diuersas spēs nō pōt itelligi a nobis esto q̄ intellectus hr̄et ifinitas spēs apud se. q꞉ nō posset elicere simul ifinitos actus ꝛ opationes. nec posset itelligere vnum post aliud q꞉ nō posset ea ptransire. ¶ Et h̄ de scđo methaphīce.

¶ Ampli9 āt mľtis exn̄tiū nō isunt oib9 oia. quo nāq̄ mō poſe est vñ pncipiū eē in imobilibus. aut boni naturam? ꝛc̄.

c **Irca tertiuȝ li**bruȝ metha. ¶ Queritur vtž in imobilibus sit causa efficiens ꝛ finalis. ꝛ vr̄ q̄ sic. nā medium demōstrationis reducit ad genus cause efficientis. sed sc̄ie mathe. que sunt de imobilibus vere demōstrāt. ergo in imobilibus est de inuenire rōnem efficiētis. maior est nota ex scđo phisico. vbi ph̄s prin9 demōstrationis enumerat iter causas efficientes ratione medij. ¶ Item pmo posterioꝝ dicit q̄ prin9 demōstrationis sunt cause conclusionis. mediū aūt nō est causa mālis: q꞉ nō itrat ɔclonem. nec est causa formalis nec finalis. relinquitur ergo q̄ sit cā efficiēs. ¶ Preterea imobilia sunt entia. ergo hn̄t rationem finis. añs pȝ. sȝ ɔ̄ñs

probatur. qz quod habet rationem entis habet rationem boni: cum bonum z ens conuertantur. finis autem z bonū sunt idem. vt dicitur hic. ℭContra Arist. hic in littera.

Rn̄deo ad q̄ōnē. p̄mo p̄mittā aliq̄s distinctiones scd̄o dicā ad q̄ōnē. ℭQuantum ad primū sit ista prima distinctio q̄ imobilia sunt in duplici genere. quedā sunt immobilia mouentia vt deus z intelligentie. quedam que non mouent nec mouentur vt mathematica. ℭSecunda distinctio sit ista q̄ duplex est efficiens. quoddā dans esse sine motu. quoddam dās esse cū motu. exemplū primi. deus qui non agit interueniente motu. exemplum secundi. omne agens physicum. ℭTertia distinctio sit ista. q̄ duplex est finis. quidā qui attingitur mediante motu. quidam qui attingitur sine motu. primus finis corrn̄det secundo efficienti: scd̄s finis p̄mo. ℭQuarta distinctio sit ista. q̄ motus reperitur in aliquo tripl'r. s. vel effectiue. vel subiectiue. vel terminatiue. exemplū p̄mi. deus z intelligentie: exm̄ scd̄i. celum z quodlibet mobile. exemplū tertij. albedo z quelibet forma motū terminās. ℭQuinta distinctio sit ista: q̄ finis reperitur in aliquo dupl'r. vno modo qz ipsuz est finis. alio mō qz ordinatur ad finē. exemplū primi. deus qui est finis oium: exemplū scd̄i. creatura omnis que ad deū vt ad finem ordinatur.

Quantū Ad scd̄z videndū est p̄mo de efficiēte. 2°. de fine. de primo si sit sermo de imobilibus p̄mo mō que. s. sunt imobilia mouentia. sic dico duo. primū est q̄ deus est efficiēs imobile sine motu. secundū dictū est. oē efficiens imobile aliud a prima causa est efficiens per motū. Si aūt sit sermo de imobilibus scd̄o modo. que. s. nec mouent nec mouentur vt sunt mathe. sic dico q̄ nullo modo reperitur in eis realiter loquendo rō efficientis. nec cum motu nec sine motu. nā mathe. vt talia nō habent esse aliqd̄ reale. ℭDe scd̄o q̄ꝛtuz est de fine si sit sermo de imobilibus p̄mo°. que. s. sunt mouētia sic dico duo. p̄mū est q̄ loquendo de fine p̄mo mō qui est ipz qd̄ est finis. sic finis reperitur in p̄ma cā que est oium finis. 2m dcm̄ est q̄ loquēdo de fine scd̄o mō put finis reperitur in aliquo qz ipsuz ordinatur ad finez. sic dico q̄ finis reperitur in oi creatura siue mobili siue imobili. ℭSi aūt sit s̄mo de imobilibus scd̄o mō. sic pōt dici q̄ in eis nō est finis aliquo modo real'r loquendo. Uel posset dici q̄ in eis est finis scd̄o modo vt finis reperitur in aliquo s̄m q̄ ipsuz ad finē ordinantur. nā mathe. eodē modo quo sunt aliquid circa primā cām ordinantur ad ipsaz ad quaz oia entia vt ad finem naturaliter ordinantur.

Sed Hic est vnū dubiū vtrū in imobilib9 possit motus repiri. ℭDicēdū q̄ de motu subiectiue aliter est s̄m viā phi. aliter s̄m viā theologi. nā s̄m phz nec deus nec intelligētie pn̄t esse subm̄ motus sed sunt simpl'r imobiles. ℭSed s̄m viā theologoꝝ oēs intelligentie p̄ter primā possunt moueri etiā localiter. qz moueri de loco ad locū non repugnat angelo. ℭDe imobilibus autez mathe. pz q̄ in eis nullo mō est motus subiectiue real'r loquendo. Si aūt loquamur de motu terminatiue simpl'r. negādū est motū in imobilibus esse. de deo qdē pz. qz est oino iterminabilis. de intelligentijs etiā pz. qz licet sint p̄ducibiles in esse non tn̄ per motū. qz deus a quo p̄ducte sunt non p̄ducit aliqd per motū. De mathema. aūt pz. qz non p̄ducuntur in esse per motuz. ℭSi aūt loq̄mur de motu effectiue. sic dico q̄ tā in deo q̄z in intelligentijs est repire motū. qz oēs mouent vt mouere pn̄t. De mathe. aūt pz. qz nec mouent nec mouentur realiter loquendo. sic ergo pz ad q̄ōnē. ℭAd primū in oppositū dicēdū est q̄ lz mediū respectu ꝯclōnis dicatur h̄re rōnē efficiētis nō tn̄ est h̄ real'r loq̄ndo z per motuz. sic loqtur h̄ phs. ℭContra. qz discursus demōstratiu9 vr̄ est qdā mot9. ℭRn̄deo. q̄ nō est mot9 realis. qz sit p itellectū. ℭAd s̄m dicendū q̄ non oē bonum habet rōnē finis nisi illud ad qd̄ oia alia ordinantur. mathe. aūt lz aliq̄'r possint dici esse ordinata ad finē extrisecū. tn̄ in eis nō est finis ad quē aliud ordinantur. ita q̄ vnū sit finis alterius proprie loquendo.

ℭNō āt ē po'e gen9 exn̄tiū vnū eē neqz vnū: neqz ens. nā necesse dr̄ias cuiuslz generis eē z vnū eē qualz: imp'e est aūt predicari: aut spēs generis de proprijs differētijs aut gn̄is sine suis specieb9. Quare si est vnuz genus: aut ens: nulla differentia: nec vnum: nec ens erit. zc̄.

Querit Utrꝝ genus p̄dicetur de dr̄ia per se. Et videtur q̄ sic. nā hō per se est rōnalis. ergo rōnale p se est hō. ergo rōnale per se est aial. ꝯn̄a p9 p̄baf. qz ppō necessaria ꝯuertitur in necriū. ex p̄mo priorꝝ. ergo per se in per se. 2a ꝯn̄a p̄batur. qz hō per se est aial. si ergo rōnale per se est hō. sequitur q̄ per se est aial. ℭP. hō per se est aial. hō p se est rōnalis. ergo rōnale per se ē aial. ista illatio p̄batur. qz sic ex p̄missis necijs sequitur ꝯclo necia. ita ex per se per se. ℭP. septimo hui9 dr̄: q̄ qn̄ aliqd de alio predicatur per se p̄mo mō. vnū p̄dicatur de alio. et in abstracto. ergo iste sunt ve. humanitas est rōnalitas. z humanitas est aialitas. qz iste sunt per se in p̄mo mō. hō est rōnalis. hō est aial. ergo sequitur q̄ rōnalitas est aialitas. z tunc ꝯcretuz p̄dicabitur de ꝯcreto per se p̄mo°. dicēdo q̄ rōnale est aial. ℭP. si gen9 per accn̄s p̄dicatur de dr̄ia. ergo per accn̄s predicatur de specie. ꝯn̄s est falsuz: ergo z an̄s. p̄batio ꝯn̄tie. qz qn̄ aliquid p̄dicatur de aliquo per accn̄s: predicatur per accn̄s de quocunqz in quo illud formal'r includitur. dr̄ia aūt formal'r icluditur in spē. ergo si gen9 p̄dicatur per accidens de dr̄ia. p̄dicatur z de spē per accn̄s. ℭContra. qz si sic. ergo vnū animal erit multa aialia. ꝯn̄s est falsuz. ergo z an̄s. p̄batio ꝯn̄e qz aial z rōnale includuntur in ꝯceptu spēi. puta hois. aut ergo idem aial importatur per genus z dr̄iā. aut aliud z aliud. si p̄m. ergo erit nugatio in diffinitione hois. si 2m. hr̄ ppm̄. q̄ hō erit duo aialia.

Rn̄deo q̄ gen9 nō p̄dicatur per se de dr̄ia. qd̄ pz per Auicenā qnto methaphice dicentē. q̄ lz genus z dr̄ia p̄dicentur de toto. i. de specie. nō tn̄ significant totū per se. sz genus significat m̄ale. dr̄ia aūt formale vtrūqz aūt significat ptē spēi per modū toti9. z sic m̄ale est extra formale: sic ꝯceptus generis est extra ꝯceptum differentie.

Ad argumēta Ad p̄mū negāda est ꝯn̄a. sz est fallacia ꝯn̄tis. p̄seitas aūt significat cāz p̄dicati esse in subiecto supi9 aūt non hz cām quare inferi9 sibi insit. sz magis ecōuerso. in subiecto ergo pōt eē cā inherentie p̄dicati: licet in p̄dicato nō sit cā q̄ subz sibi insit. Ad p̄bationē dico q̄ non valet silitudo de ppōne per se z necia. Ratio hui9 est. qz antecedens nō pōt esse verum vel necessariū: nisi etiā ꝯsequēs sit veꝝ vel necessariū. alioquin posset esse verū sine illo. ppō ergo ꝯuersa nō pōt esse va seu necessaria que se hz vt antecedēs: nisi ppositio conuertens que se habet vt cōsequens sit vera seu necia. verūtamē an̄s potest habere cām quare p̄dicatū vel ꝯsequens sibi insit. lz nō econuerso vt dictū est. alioqn vniuersalis affirmatiua cōuerteretur simpl'r. qz per se presupponit de omni. ppō ergo per se non necio ꝯuertitur in per se. ℭAd 2m per idez. qz licet ex p̄missis necessarijs que se hn̄t vt antecedēs in sillogismo non possit seq ꝯclusio nisi necessaria que se hz vt ꝯsequens. alioquin premisse possent esse vere sine ꝯclusione. tamen ex p̄missis per se pōt sequi cōclusio per accidēs. licet necessaria. ℭCōtra. p̄mo posterioꝝ. dicitur. q̄ si per accn̄s. ergo non necessarium. Rn̄deo. illud est veꝝ de accn̄tib9 comparatis ad subm̄. p̄dicatio enim per accidēs generis de differentia. non est aliqs modus per accidēs qui opponitur ad necessariū. de quo per accidens habetur primo posterioꝝ quādo. s. predicatur accidens de accidente. vel accidens de subiecto. vel subiectū de accidente. z de tali verum est q̄ si per accidens. ergo

non necessarium. dr̄ia aūt non est proprie accidens generis. nisi accipiendo accidens alicuius quod est ex̄ ɔceptū quiditatiuū ꝛ formalez. ꝛ ideo talis p̄dicatio per accidens potest simul stare cū ne̅cio ¶ Ad tertiū dicenduz ꝙ premisse sunt false. s. humanitas est aīalitas ꝛ similiter humanitas est rōnalitas. Ad ꝓbationez est sciendū ꝙ duplex est concretio. ꝛ duplex est abstractio. vna ɔcretio est ad subm̄: puta qn̄ aliquid denominat aliud qđ est extra suā essentiam. alia est ad suppositū. puta qn̄ aliquid significat aliquid per modū denominantis aliqd ꝓprie nature. exempluz primi. albū qđ denominat subz. exemplū secūdi. vt hec albedo est albedo. Sil'r est duplex abstractio correspondens. vna a subiecto. alia a supposito ꝓprio. exemplū primi. cū albedo abstrahit ab homine. exēplū scđi. cū albedo abstrahit ab hac albedine. ꝛ homo ab hoc homine. ¶ Ad formā ergo rōnis dico ꝙ dictuz phi septimo hui⁹ verū est de ɔcretis ꝛ abstractis scđo modo. sed nō p̄mo modo. vnde si hec est vā. hic homo est homo: hec est vera. hec humanitas est humanitas. nō tamē sic se hz in concretis ꝛ abstractis p̄mo modo. nō. n. valet. si homo est albus. ergo humanitas est albedo. Ratio hui⁹ est. qꝛ in predicatione per se p̄mo° est p̄dicatio rōne q̄ditatis. quādo aūt p̄dicatū est intra q̄ditatē subiecti: p̄ciso quocūqꝫ alio adhuc est de intellectu subi. sed si sit concretū ad subm̄: subm̄ est extra. nec predicatū est idē subiecto. Ad ꝓpositū dico ꝙ rōnale in concreto ideo predicat̄ de hoīe. qꝛ rōne suppositi significat per modū toti⁹. in abstracto aūt aufert̄ iste modus: ꝛ significat per modū partis. pars aūt nō p̄dicat̄ de toto. quare iste ambe sunt false. humanitas est aīalitas. humanitas est rōnalitas. ¶ Ad quartū nego ɔñtiā. ad ꝓbationē dicendū ꝙ ista maior est vera: si illud dat intelligere ꝛ facit vnū per accidens cū alio. differentia autē cū genere nō facit vnū per accidens. sed vnū per se. ¶ Aliter dr̄ ꝛ est idē ꝙ si genus predicat̄ de differentia per accidēs: ꝓprie nō est predicatio per accidens. qꝛ non est in aliquo istoꝝ triū modorum qui ponuntur primo poste. sed est per accidens largo modo. eo ꝙ predicatū est extra rationem subiecti. ꝛ sic per accidens diuidit̄ cōtra per se primo vel secundo modo.

¶ Sil'r āt se hz circa nūc i tpe. n̄. n. hoc cōtingit fieri ꝛ corrumpi: attn̄ videt̄ aliquid sꝑ eē. nō substātia aliq̄ existēs: ꝛc̄.

q Verit Utrū idez nunc vel instans sit in toto tpe. ¶ Et est vna opinio satis cōis que orit̄ ex hoc tertio. ꝛ etiam ex q̄rto phycoꝝ. capitulo de tpe. ꝙ est idem scđm substantiā in toto tpe. licet sit aliud ꝛ aliud s̄m esse. Quod ostendit̄ sic. substātia ipsius nunc correspōdet subē ipsius mobilis. variatio aūt ipsi⁹ nunc s̄m esse correspōdet variationi mot⁹. vñ s̄m defluxuz motus variat̄ nunc scđz esse. licet maneat idem secundū substantiam ꝓpter identitatez mobilis in toto motu. ¶ Sed ɔtra istaz opinionē inquantū v̄ba vident̄ sonare arguit̄ per duas rōnes phi q̄rto phicoꝝ. p̄mo sic. illa dr̄ simul' que sunt in eodē nunc indiuisibili. si ergo idē est nūc in toto tpe. ergo illa que fuerūt in millesimo anno: ꝛ que sunt hodie erunt simul. qđ est falsuz euidēter. ¶ Respondet̄ ꝙ oīa p̄nt esse in eodē nūc realr̄. sicut vnū mobile realiter per suū motū hz eē in oībus ꝑtibus spacij. non tn̄ oīa sunt in eodē nūc s̄m rōnē sicut nec est idē mobile s̄m rōnē. vt hz esse in diuersis ꝑtibus spacij. ¶ Cōtra. vniformitas simultatis accipienda est correspondēter idētitati ipsi⁹ nūc. vt que sunt in eodē nūc realr̄ sint simul realr̄. ꝛ que sunt in eodē nunc s̄m rōnē sint simul s̄m rōnē. si ergo in toto tpe est idē nūc realr̄. ꝛ alteꝝ s̄z rōnē. sequit̄ ꝙ illa que fuerunt in millesimo anno ꝛ que sunt hodie erūt simul realr̄ ꝛ s̄m veritatē. licet nō sint simul s̄z rōnē. qđ nullus sane mētis diceret. ¶ P̄. scđo. cuiuslibet continui sunt duo termini distincti. s̄z tp̄s est qđdā ɔtinuū cuius termini sunt ipsa nunc. ergo ipsa nūc sunt distincta. Ista ratio declarat̄. qꝛ ipsum nunc s̄m subam est aliqđ indiuisibile de genere q̄ntitatis. tūc q̄ro cui⁹ ɔtinui sit terminus vel cui⁹ discreti sit ps: qꝛ oē indiuisibile qđ est per se de gñe quātitatis vel est termin⁹ ɔtinui. vel ps discreti. si ponit̄ ps discreti. ergo tp̄s ponit̄ discretū. qđ p̄hs nō ɔcederet ꝓprie loquendo: Si ponit̄ terminus ɔtinui opz ergo ꝙ sit aliud ꝛ aliud s̄m ꝙ terminat aliā ꝛ aliā ꝑtem ɔtinui. qđ est ꝓpositū. Respōdet̄ ꝙ vnū ꝛ idem nunc s̄m rem potest terminare aliquod tp̄s ex vtraqꝫ parte sicut vnū ꝛ idē mobile per suū motum terminat aliqđ spaciuz ex vtraqꝫ parte. qꝛ prius existens in principio alicuius spacij fit postea per motuz in fine illius spacij. ¶ Contra. qꝛ illa esse accidunt illi nunc eidē s̄m substantiā ꝛ scđm rē. qꝛ per te illud nunc manet idē sub diuersis esse. ꝛ per ɔñs illa esse accidunt sibi. ergo nunc tpis non per se sed per accidens est terminus tpis. quod est falsuz. nā oē indiuisibile de gñe q̄ntitatis per se terminat q̄ntitatez vel est pars discreti. quare sequit̄ ꝙ tale idē nunc nō sit indiuisibile per se de genere q̄ntitatis. ¶ Preterea illa esse quero cuius generis sint si sunt indiuisibilia de gñe q̄ntitatis. ergo sufficiunt ad terminandū ꝓpriū ɔtinuū absqꝫ illo nūc s̄m subam. qđ nullus diceret. Si aūt sint alteri⁹ gñis. puta qualitatis. ergo q̄litas per se est rō terminandi ɔtinuum in gñe q̄ntitatis. qđ est falsuz. vident̄ ergo rōnes phi stare. nec ipse eas aliqn̄ soluit. ¶ Preterea ad principale. si idez nunc s̄m subam flueret per totū tempus. ergo totus eius fluxus cōponeret̄ ex indiuisibilibus. ꝛ per ɔsequens tempus cuz s̄m eos nunc fluens causet tempus. ɔñs est manifeste falsuz. ergo ꝛ antecedens. ꝓbatio consequentie. qꝛ nunc indiuisibile non posset fluere nisi scđm esse diuersa que necessario sunt indiuisibilia. ꝓbat autē p̄hs sexto phisi. ꝙ indiuisibile non pōt moueri. qꝛ tūc motus eius componeret̄ ex indiuisibilibus. qꝛ prius pertransit minus vel equale q̄z maius. ergo tēpus esset cōpositū ex indiuisibilib⁹. quod est contra p̄hm. ¶ Preterea oīs mutatio hz aliquā mensuraz. si ergo idem nunc scđm subam mutatur scđm diuersa eē. oportet ipsius vel suorum esse q̄rere aliq̄z mensuram. illa vel erit tempus vel erit nunc. ꝛ sic in infinitū. ¶ Dicēdū ergo aliter ꝙ nunc est aliud ꝛ aliud scđm subam in toto tpe. sicut est alius ꝛ alius punctus in tota linea. sed ad saluandū p̄hm qui p̄ma facie videt̄ dicere oppositum est notandum ꝙ non est intentio phi ꝙ idem nunc maneat in toto tempore. s̄z quodcūqꝫ vnum nunc de pluribus consideratū secūdum se est idem. ꝛ hoc est dicere esse idem scđm subam. consideratum autem in ordine ad tp̄s preteritum ꝛ futurum non. sed cum sit terminus preteriti ꝛ principium futuri dr̄ distingui s̄m eē. qꝛ alia est ratio finis ꝛ principij. vt sic. vnum ergo nunc habet identitatem secundum subam. i. a se ꝛ scđm se ꝛ habet diuisionez scđm esse respectu partium temporis. ꝛ non est tanta identitas instantis in toto tempore cum sint infinita instātia q̄nta est idētitas vnius instātis. ergo in toto tpe necesse est esse aliud ꝛ aliud nunc secūdū subam. ¶ Et ad hoc valet declaratio philosophi quam isti addunt pro se de mobili quod manet idem. non q̄dem mobile vt absolute precedit mutationem. qꝛ h̄ mō non est tempus mēsura eius nec aliquid pertinens ad tp̄s. sed forte vt sic euū est mensura eius de quo alias. sed mobile vt est sub vna mutatione est idē s̄z subam. i. scđm esse illi⁹ mutationis considerate in se vel s̄m se. est autem aliud s̄m esse. idest vt sub illa mutatione terminat preteritum ꝛ initiat futuꝝ. ꝛ secūdū hoc dicit̄ alibi ꝛ alibi esse non q̄dem actu sed in eodē vbi medio inter extrema inq̄ntum illud terminat motum scđm prius vbi. ꝛ inchoat motum scđm posterius vbi. dicit̄ aūt alibi ꝛ alibi esse quatenus mutari est aliquid vtriusqꝫ extremi. ¶ Et hec de tertio methaphisice.

¶ Ens āt mltis modis dicit̄. s̄z ad vnū ꝛ ad vnā aliquā naturā. s̄z nō equoce. ꝛc̄.

Circa quartuz librum methaphisice. Queritur. Utrum ens vniuoce predicetur de oibus entibus. vr qp nõ. per porphiriũ. Sigs inqt oia entia vocet equiuoce nũcupabit. ¶ Confirmatur. qr nihil vnum predicatur vniuoce de omnibus pp infinitatem entium in natura. ¶ Cõtra phs hic a. d. qp ens multiplr dr nõ tñ equoce. ergo vniuoce si vniuocum ꝛ equiuocum sunt immediata.

Rñdeo In ista qõne pmo recitabo vnã opinionẽ. scdo dicã aliter ad qõnẽ. ¶ Quãtuz ad pm sciendũ est qp est vna opio antiq̃ quã et sequunt aliqui moderni tenentes ptem negatiuã. pro qua arguit multiplicit. pmo auctoritatibus. nã 4°. hui9 dicit phs qp ens dr de entibus sicut sanũ de sanis. ꝛ qp metha. est vna scia non qr oia illa de qbus est dicant sm vnũ sed ad vnũ. i. nõ vniuoce sed analogice. ergo subm metha. qd est ens nõ est vniuocuz sed analogũ. ¶ Itẽ. 7°. hui9 dr qp qualitates ꝛ cetera accñtia sunt entia sicut logici dñt nõ ens esse ens ꝛ nõ scibile esse scibile. ꝛ sicut vas dr salubre ꝛ corpus: sed in oib9 istis nõ est vniuocatio ei9 qd dicit de plurib9. patet. g. ꝛc̃. ¶ Itẽ. pmo phi. dicit phs qp pncipiũ pcedendi ꝯtra Parmenidem ꝛ Melissum est qm ens dicit multiplr. Arguit etiã per rõnes ꝛ pmo sic. si ens est vniuocum ad oia entia. ergo ens est genus. ꝯñs est falsuz ꝛ ꝯtra phm 3°. metha. ergo ꝛ añs. pbatio ꝯñe. qr tũc ens diceret in qd de plurib9 drntib9 spẽ. qd est ppriuz gñi. ¶ Confirmat rõ. qp si ens est hõ. ergo pdicat de entibus sm rõnẽ alicuius vlis. nõ drĩe. qr nõ pdicat in quale. nec pprij. nec accidentis. qr h sunt ex essentiã ei9 de quo dñr. nõ sic ens. nec ẽt pdicat vt spẽs vt pz. ergo relinquit qp pdicat vt genus. ¶ Preterea si ens est vniuocũ ad decez gña. ergo descendit in illa per aliqs drĩas. sint. a. ꝛ. b. aut ergo. a. ꝛ. b. icludũt ens aut nõ. si sic. ergo in cõceptu cuiuslz gñis gñalissimi includeret bis ens. ꝛ per ꝯñs nugatio. Si nõ. ergo. a. ꝛ. b. non sunt entia. ꝛ tũc. nõ ens erit de intellectu entis. nã. a. ꝛ. b. includũtur in cõceptib9 decẽ genez. ¶ Preterea. illa que sunt totaliter ꝛ imediate sub extremis ꝯdictionis nihil est cõe vniuocũ. sed deus ꝛ creatura. suba ꝛ accidens sunt hõ. nã sunt sub istis extremis ꝯdictionis. dependere ꝛ nõ dependere. causatum ꝛ nõ causatũ. esse ab alio ꝛ nõ esse ab alio. pz ergo qp nihil est eis cõmune vniuocũ. pbat maior. qr ois ꝯcept9 cõis est neuter respectu illoz quib9 est cõis. sed nullus ꝯceptus respectu ꝯdictorioz est neuter. sz est necio alter illoz. aliogn ꝯdictoria hrent mediũ. ¶ Preterea. que sunt primo diuersa in nullo ꝯueniunt. sz de9 est primo diuersus a creatura ꝛ vnũ pdicamentũ ab alio ergo nec deus ꝛ creatura nec decẽ gña ꝯueniũt in aliquo. nec per ꝯñs in aliquo conceptu cõi vniuoco. maior est euidens. sz pa ps minoris de deo ꝛ creatura pbat. qr aliogn deus hret quo ꝯueniret ꝛ quo differret a creatura. ꝛ ita nõ esset simplr simplex. 2a ps de decẽ gñib9 pbat. qr alr nõ esset negatiua imediata qñ negat vnũ genus gñalissimũ ab alio. ꝯñs est falsuz. ꝛ ꝯtra phm pmo poste. pbatio ꝯñe. qr tunc extrema illius negatiue ꝯueniunt in aliquo toto. puta in ente. qd nõ põt esse in ppositione imediata negatiua. sicut dr pmo poste. vbi supra. ista ergo negatiua. q̃titas nõ est suba. non ẽt imediata. ¶ Preterea vbi tñ est vnitas attributionis nõ põt esse vnitas vniuocationis. sed oia entia attribuunt ad subam in rõne entis: vt dr in h quarto. Itẽ creature ad deũ in rõne entis opz ponere vnitatem attributionis. ergo ens nõ est vniuocum predictis.

Quantũ ad sz alia est opio quã teneo tanq̃ verã. qp ens est vniuocũ deo ꝛ creature. sube ꝛ accñti: ꝛ gñalr oib9 entibus de qbus pdicat. ¶ Ad cui9 euidentiã pmo pmittã vnã distinctionẽ. 2°. oñdã triplicẽ ꝯclusionem. ¶ De pmo sciẽdũ est qp vniuocatio est triplex. q̃daz est vniuocatio phyca. q̃dã logica. ꝛ q̃dã metha. vniuocatio phisica est vnitas nãe ex nã rei circũscripto oi ope intells: de illa vniuocatione loqt phs. 7°. phisi. qñ dic. qp in spẽ spãlissima est ppe cõpatio ꝛ nõ in gñe. q̃tenus spẽs dicit vnã nãz ꝛ vniuocã. nõ aũt gen9. sz latet equocationes in gñibus. gen9. n. dr equocũ equocatione oppoa vniuocationi phyce eo qp nõ corrñdet sibi vna nã vel ypostasis extra. sz plures sm qp dicit cõmẽ. ꝛ themisti9 sup pmũ de aia. vniuocatio ista solũ est in spẽ spãlissima que ṽe dicit vnã nãz vnitate reali: minore tñ q̃z sit vnitas numeralis. sicut declarabit in. 7. ¶ Uniuocatio logica est. vnitas alicui9 realitatis vel intẽtionis pme sub vna intẽtione logica ꝯcepte. vbi grã. sub intẽtione gñis vel drĩe vel alicui9 alterius scde intẽtionis. Logic9. n. ꝯsiderabit hõ intẽtiones scdas adiunctas pmis. Ex quo ꝯcludo correlarie pmo qp aliqd trãscendens est pprie vniuocũ vniuocatione logica. qr lz nulla scda intẽtio in gñe puta gen9 ꝛ drĩa cõpetit alicui trãscendẽti ꝛ exñti ex genus. sicut pz. aliq̃ tñ cõpetit sibi puta intentio vlitatis que est logica ꝛ 2a intentio. ¶ 2°. ꝯcludo qp aliqd esse vniuocuz vniuocatione logica ꝛ equocũ equocatione phyca nõ repugnat. pz. n. ex pdictis qp genus est equocũ equocatione phyca. ꝛ tñ est vniuocũ vniuocatione logica. ¶ Uniuocatio methaphsica est vnitas alicuius pme intẽtionis abstrahibilis per itellm a plurib9 ex nã rei circũscripta q̃cũq3 itẽtione 2a vel logica. ꝛ h mõ transcendẽtib9 nõ repugnat vniuocatio. vt dicet. ex quo ꝯcluditur correlarie qp aliqd est vniuocũ metha. qd nõ est vniuocũ pprie phyce loquẽdo. ¶ De 2° sit ista pa ꝯclusio. Ens cõiter sumptũ nõ est vniuocũ oibus entib9 vniuocatione phisica. hãc oñdo sic. ꝯceptui entis cõiter sumpti non rñdet vna nã in re ex̃. ergo ꝯcept9 entis nõ est vniuoc9 vniuocatõe phisica. añs est euidens. qr ꝯceptui entis in cõi subsunt oia entia de qb9 certũ est qp nõ dñt aliq̃z vnã nãz. ꝯña ẽt pz ex pcedentibus. ¶ 2a ꝯclo sit ista. ens cõiter sumptũ est ṽe vniuocũ oibus entib9 vniuocatõe logica. hãc oñdo sic. illd qd dicit aliq̃z vnã realitatẽ vel pam itẽtionẽ ꝯceptã sub aliq̃ itẽtione logica est vniuocũ vniuocatõe logica: sz ens cõiter sumptũ est hõ. g. ꝛc̃. maior pz ex diffõne vniuocatõis logice posite supi9. minor ẽt. est euidẽs. qr lz ens cõiter sumptũ nõ ꝯcipiat sub itẽtione gñis vel drĩe vel alicui9 alteri9 scde itẽtiõis in gñe: ꝯcipit tñ vel põt ꝯcipi sub itẽtione vlis que vtriq3 est itẽtio secunda vel logica. ¶ 3a ꝯclo sit ista. ens cõiter sumptũ est ṽe vniuocũ oib9 entib9 vniuocatõe metha. sic itelligẽdo qp ens dicit aliquẽ vnũ ꝯceptũ realẽ abstrahibilẽ ab oib9 entib9 participantib9 ens qditatiue. sz quez ꝯceptũ ens est pdicabile de oi ente vniuoce ꝛ realr. ꝛ ingt: hãc oñdo sic. ois itellls certus de vno ꝯceptu ꝛ dubi9 de duob9 in qb9 ille cert9 qditatiue icludit. hz ꝯceptũ illũ de quo est cert9 aliũ a cõceptib9 de qb9 est dubi9 ꝛ vniuocũ illis. sz itellect9 hois põt esse cert9 de aliq̃ qd sit ens dubitãdo vtrũ sit de9 vel creatura. suba vel accñs. ꝛ sic de alijs in qb9 cõcept9 entis qditatiue icludit sicut pz: g ꝯcept9 entis est ali9 a ꝯceptibus dubijs ꝛ vniuoc9 eis ita qp ex se est neutrũ ꝛ icludit in vtroq3 istoz. maior pbat. qr ipossibile est eũdẽ ꝯceptũ eidez itellectui sil esse certũ ꝛ dubiũ. ergo vel est ali9 ꝛ hr ppom. vel nullus. ꝛ tũc non est certitudo de aliq̃ ꝯceptu. est ergo ali9. ꝛ si qditatiue icludit in illis: seqt qp nõ tñ est ali9 sz ẽt vniuoc9. minor declarat. pmo de deo ꝛ creatura. qr quilibet phs antiquus fuit cert9 illud qd ponebat pm pnm esse ens. puta vn9 qui posuit ignẽ pnm: alius aquã. qlibet. n. erat certus ignẽ vel aquã esse ens. erat tñ dubium vtruz esset ens creatũ vel icreatũ. pm vel non pm. non. n. erat certus qp esset ens pm. qr tunc fuisset certus de falso. falsum aũt nõ ꝯtingit scire. nec erat certus qp eẽt nõ pmũ qr tũc non posuisset oppositum. ¶ 2° pbat de suba ꝛ accñte. Nam phi diuersi diuersimode opinati sunt de lumine quoruz vnus ponit qp sit accñs. ali9 qp sit corpus ꝛ suba: ꝛ illa qdẽ q ponit qp est sba est cert9 qp est ens. sz nõ est cert9 qp sit sba qr tũc eẽt certus de falso. nec qp nõ est substantia qr oppositũz ponit.

¶ Respondet ꝙ quilibet talis philosophus habuit duos conceptus in intellectu suo ꝓpinquos qui ꝓꝑ ꝓpinquitatem analogie videntur esse vnus ꝯceptus. ⁊ ꝓꝑ istã ꝓpinquitatem qua videntur vnus conceptus videt esse cert⁹ de vno ꝧ est de illis duobus dubie conceptis. ¶ Contra. q꞉ ex ista euasione videt destrui ois via ꝓbandi vnitatẽ vniuocã alicuius cõceptus. Si.n. dicis hoiem hr̃e vnũ ꝯceptũ cõem ad sortẽ ⁊ platonem. negabit tibi ⁊ dicet tibi ꝙ sunt duo cõceptus. ſ꞉ videt vnus ꝓꝑ magnã ꝓpinquitatẽ ⁊ sĩlitudinem. ¶ Confirmat rõ pncipalis q꞉ ois ꝯcept⁹ p̃dicabilis de pluribus ſm vnũ nomẽ ⁊ vnam rõnẽ est vnus vnitate vniuocationis. hec.n. est descriptio vniuoci in antepredicamẽtis. sed concept⁹ entis est hꝰ. nã p̃dicat in qd ⁊ icludit qditatiue in entib⁹ inferiorib⁹ de qbus dicit ꝙ pꝫ. ⁊ per ꝯñs predicat ſm nomẽ ⁊ diffõnẽ. ergo ꝯceptus entis est vniuocus. ¶ P. p̃ma dignitas seu p̃mũ pn̄ᵐ nõ est multiplex. ergo nec ens. ⁊ per ꝯñs vniuocũ. añs pꝫ. q꞉ primũ principiũ nõ est distinguendũ cũ sit notissimũ ⁊ firmissimũ ex 4° hui⁹. ꝯña ꝓbat. q꞉ primũ principiũ ꝯstituit ex ente. q̃re si primũ principiuꝫ nõ est multiplex. ergo nec ens ex quo ꝯstituit. ¶ P. ꝓbatur spãlr ꝙ sit vniuocũ ad substantiã ⁊ accidens sic. si ens nõ est vniuocũ substãtie ⁊ accñti. ergo intellect⁹ nr̃ nõ põt hr̃e ꝯceptũ qditatiuũ de substãtia. ꝯsequẽs est euidẽter falsuꝫ. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñe q꞉ substãtia nõ imutat imediate itellectũ nr̃m ad intellectionẽ sui cũ non intelligit pro statu isto nisi per spẽm accñtis sensibilis. sed nullus ꝯceptus qditatiuus sube põt haberi per imutationẽ accñtis sensibilis nisi possit abstrahi a ꝯceptu accñtis: ⁊ ille ne̾cio sic abstract⁹ est vniuocus alias nõ esset abstrahibilis. talis aũt ꝯcept⁹ maxime vr̃ esse ꝯcept⁹ entis. nã nullus alius esset qditatiu⁹. maior pꝫ. q꞉ qcq̃d p̃sens ⁊ imediate imutat intellectũ illi⁹ absentia potest nãlr ab intellectu cognosci qñ non imutat sicut appet in 2° de aia. ꝙ visus est ꝑceptiu⁹ tenebre qñ lux nõ est p̃sens: nec visus imutat. ergo si intellect⁹ imutat a suba imediate ad actum circa ipsuꝫ: sequeret ꝙ qñ suba non esset p̃sens posset ei⁹ absentia nãliter cognosci. ⁊ ita posset nãliter cognosci in hostia ꝯsecrata nõ esse subam panis. qd̃ est manifeste falsuꝫ. nullus ergo conceptus qditatiu⁹ hr̃ de suba nãliter imediate a suba cãtus: sed cãtũ causatus ⁊ abstractus p̃mo ab accidente. ⁊ talis non est nisi ꝯceptus entis. ¶ Preterea. signuꝫ distributiuũ nõ distribuit terminũ equocũ pro suis significatis. q꞉ termin⁹ equocus nõ hꝫ vnũ ꝯceptũ qui sit diuisibilis in plures. sed signũ distributiuũ additũ enti ipm ens distribuit pro suis inferiorib⁹. sequit.n. omne ens. ergo suba. ergo accñs. ergo ens nõ est equiuocũ. ¶ Preterea. vnius potentie est vnũ primum obiectũ. sed primũ obiectũ intellect⁹ est ens vt cõmune oibus. ergo ens sic commune est aliquod vnũ. ⁊ per ꝯñs vniuocũ. maior pꝫ. q꞉ potẽtia mouet ab obiecto ſm formã obiecti. ⁊ nisi habeat vnam formaꝫ nõ mouebit. ⁊ ideo dr̃ q̃rto hui⁹ ꝙ intellect⁹ qui nõ intelligit vnũ. nihil intelligit. ꝓbatio minoris. q꞉ illud est primũ obiectuꝫ itellect⁹ sub cuius rõne oia intelligunt. sicut pꝫ de obiecto visus. ſ꞉ nec rõ sube nec accñtis: ſ꞉ sola rõ entis reperit in oib⁹ intelligibilib⁹. ergo ens est primũ obm̃ itellect⁹ nr̃i. ¶ Pro ista ꝯclõne faciũt oẽs rões adducte pro prima ⁊ 2ᵃ ꝯclõnibus prime qõnis isti⁹ scripti posite in p̃mo. ⁊ ideo iste rões sufficiant. licet multe possent adduci.

Ad argumẽta

alteri⁹ opinionis. ¶ Ad illud q̃rti meth. de sano ⁊c. dico ꝙ ph̃s q̃rto metha. ꝯcedit ordinẽ essentialẽ iter spẽs eiusdem gñis. nam ibi vult ꝙ in quolibet gñe est vnũ primũ qd̃ est mensura oium alioꝝ. mẽsurata aũt hñt ordinẽ essentialẽ ad mensuram. ⁊ tñ nõ obstante tali attributione nullus negat ꝯceptũ generis esse vnũ. q꞉ predicat in quid de plurib⁹ differentib⁹ spẽ. Si.n. genus nõ haberet vnũ ꝯceptũ aliũ a conceptibus speꝝ. nullus ꝯcept⁹ diceret in quid de pluribus. ſ꞉ quilibet de seipso. ⁊ sic idem predicaretur de eodeꝫ. ⁊ nõ genus de spẽ. Confirmat. q꞉ ph̃s septimo ph̃icoꝝ. vt iam allegatum est dicit. ꝙ in generibus latent equiuocationes ꝓꝑ qd̃ non põt esse cõꝑatio ſm genus. nõ tñ est ibi equiuocatio in gñe quantũ ad logicũ. ſ꞉ quantũ ad realẽ phisi. q꞉ nõ est ibi vnitas nãe. oẽs ergo auctes que essent de illa mã. siue in metha. siue in ph̃ica possent exponi ꝓꝑ diuersitatẽ realẽ illorum in quibus est attributio. cũ qua diuersitate stat vnitas conceptus abstrahibilis ab eis. sicut pꝫ de gñe. cõcedo ergo ꝙ accñs hꝫ attributionẽ essentialẽ ad subam. ⁊ per ꝯñs ꝙ ens est analoguꝫ ad ea. ⁊ tñ ab ꝧ ⁊ ab illo põt abstrahi vn⁹ ꝯceptus cõis vniuoc⁹. nã analogia realis ⁊ vniuocatio methaphisicalis. realr nõ repugnãt in eodẽ cõceptu. ¶ Ad illud qd̃ adducit de septimo metha. dicendũ ꝙ argumẽtũ de sili nõ ꝯcludit. pro tanto ergo est verũ ꝙ accñtia sunt entia sicut logici dicũt nõ ens esse ens ⁊c. q̃tenus inter substãtiã accñs est analogia ſm ꝑfectius ⁊ imperfecti⁹. cum qua tñ stat vera vniuocatio. vt dcm̃ est. vnde ibidẽ dicit Aristo. ꝙ talia non dicunt equiuoce. ſ꞉ ad vnum. ¶ Ad aliud de p̃mo ph̃icorũ ꝯtra ꝑmenidẽ ⁊ melissuꝫ dicẽdũ ꝙ ph̃s loq̇tur de multitudine suppositoꝝ. que non repugnat vniuocationi. vt est dictũ in exponẽdo lr̃am. Principiũ eniꝫ ꝯtra eos est accipere. ꝙ ens multiplr̃ dr̃. nõ equiuoce. ſ꞉ multiplr̃. idest de multis. ad inquirẽdũ de quo itelligũt. sicut si diceret oia eẽ vnuꝫ aial. ꝯtra eos eẽt distinguẽdũ de aiali. ⁊ querere de quo aiali intelligit. i. quereret. vtꝝ oia essent vnus hõ. vel vnus asinus. ¶ Ad primã rõnẽ. nego ꝯñtiã. ꝙ ens esset genus. Ad ꝓbationẽ. dicẽdũ ꝙ ꝓcedit ab insufficiẽti. nã aliqd̃ deficit enti rõne cui⁹ nõ põt esse genus. s. ꝙ ens de aliqb⁹ cõib⁹ drñs p̃dicat. de illis. s. que sumunt ab alia re q̃ꝫ sit res a qua sumitur genus. tales.n. differentie sicut est forte rõnale includunt ens qditatiue. ſ꞉ ꝧ est ꝯtra nãm gñis p̃dicati. s. qditatiue de drĩa. ¶ Ad ꝯfirmationẽ de illis qnq̃ꝫ vlibus positis a porphirio. dicendũ ꝙ porphiri⁹ ordinat librũ suũ ad p̃dicamẽta Aristo. sicut ipsemet ꝓmittit in ꝓhemio. loquit ergo de illis vlib⁹. que aliquo mõ inueniunt in linea p̃dicamẽtali. ſ꞉ p̃ter illa est aliqd̃ vle qd̃ est trãscendẽs. qd̃ nõ ptinet ad aliqd̃ p̃dicamentũ. ergo ens est vle trãscẽdens p̃dicatũ in qd. nec tñ est genus nec spẽs. nec ꝓpriũ. ⁊c. ¶ Ad aliud concedo ꝙ ens descẽdit in decẽ gñia per aliq̃ ꝯtrahentia que ꝓprie nõ sunt drĩe. cũ aũt q̃rit. aut icludũt ens. aut nõ. dico ꝙ nõ icludunt ens formalr̃. sicut nec passiones entis. nec vltime drĩe vt iferius ondam. ⁊ tñ nõ sunt nihil. cum ergo arguit ꝙ nõ sunt entia. dicẽdum ꝙ nõ sunt entia formalr̃. sunt tamen entia realiter ⁊ essentialiter. ꝙ aũt illud qd̃ nõ est ens formalr̃ dũmõ sit ens realiter sit de itellectu entis nullũ est icõueniens. sicut rõnale qd̃ nõ est aial formalr̃ est tñ de itellcũ hois: qui est ṽe aial. ¶ Ad aliud de extremis ꝯtradictiõis. ⁊c. aut itelligit ꝙ illa sunt sub extremis cõtradictionis totalr̃. ꝧ est. ꝙ illa p̃cise sunt extrema ꝯ̃dictionis. ⁊ tũc minor est falsa. q꞉ deus vel suba nõ est p̃cise ꝧ qd̃ est esse nõ ab illo accipiẽdo proportionabilr̃. qm̃ illa ne̾cio dr̃ ẽt de chimera. sicut nec creatura est p̃cise illa ne̾cio nõ necesse esse. q꞉ ꝧ ẽt ꝯuenit chimere. ſ꞉ tã de⁹ q̃ꝫ creatura. tã suba q̃ꝫ accñs est aliqd cui ꝯuenit alteꝝ extremũ ꝯ̃dictõis. si ergo sic accipias mã. ꝙ quibuscũq̃ ꝯueniũt extrema ꝯ̃dictiõis: ipa nõ vniuocant in aliq̃ cõi. illa maior est falsa. nã oia diuidẽtia per se aliqd̃ cõe sunt talia ꝙ de ipis dñr extrema ꝯ̃dictiõis. ⁊ tñ vniuocant in ipo cõi diuiso. Silr̃ in ꝓpo° de⁹ ⁊ creatura: sba ⁊ accñs pñt recipe p̃dicationẽ ꝯ̃dictõis. ⁊ tñ hñt aliqd̃ substractũ cõe illis extremis ꝯ̃dictionis. rõne cui⁹ pñt hr̃e aliqd̃ cõe. ¶ Ad aliud dcm̃ fuit in pᵃ rõne pncipali hui⁹ scripti de deo ⁊ creatura ꝧ sint p̃ diuersa in realitate. q꞉ in nulla realitate ꝯueniũt. nõ tñ sũt p̃ diuersa i ꝯceptu reali. quo°ãi possint eẽ ꝯueniẽtia in ꝯceptu reali ⁊ nõ in realitate. dcm̃ fuit ibi. Qd̃ ãt dr̃ ꝙ negatiua in qua negat vnũ gen⁹ gñalissimũ ab alio nõ eẽt imediata. nego ꝯñtiã. Ad ꝓbationẽ cũ dr̃ ꝙ extrema eẽnt in aliq̃ toto: dico ꝙ non sunt in aliquo toto quod possit esse mediuꝫ in aliqua figura sillogistica remouendo vnum ab alio. cuꝫ de vtroq̃ꝫ affirmatiue ipsuꝫ ens predicat. patet hoc cuilibet

sciēti artem sillogiçandi. ¶ Ad vltimum de attributione dico ꝙ attributio sola nō ponit vnitatē vniuocationis. qꝛ vnitas attributōis minor est vnitate vniuocationis. minor aūt vnitas nō arguit maiorē. tñ minor pōt stare cū maiori. sicut que sunt vnū gñie sunt vnuz spē. lꝫ vnitas gñis sit minor vnitate spēi. Silr in ꝓposito dico ꝙ lꝫ vnitas attributionis nō arguat vnitatē vniuocatōis. tñ cū vnitate attributionis stat vnitas vniuocatōis. lꝫ vna nō sit alia formalr. Exēplū. spēs eiusdē gñis hñt eēntialē ordinē ꝛ attributionē ad pmū in illo gñe ex decimo methaphice. ꝛ tñ cū hꝫ stat vnitas vniuocatōis ꝯceptꝰ ipis gñis respcū spēꝝ. Silr in ꝓposito in rōne entis in qua est vnitas attributōis ipa attributa hñt vnitatē vniuocatōis. ¶ Ad argumētū in oppositū de ꝓportiōe dꝛ: vnoꝰ ꝙ ipe allegat aliū dicēdo. Si gs. ꝛc. ita ꝙ nō videt loq ꝓm itentionē ꝓpriā. ¶ Alr dꝛ ꝙ verꝫ est accipiēdo equiuocū sic accipit apud physicū realē: sicut etiaꝫ genꝰ realr dꝛ equocū. ꝛ de tali equocatione logt porphirius. ¶ Cōtra. ipe fuit logicus. ꝛ ita logice videt loquutū fuisse. ¶ Respōdeo ꝙ multa dicunt in logica nō logice. sicut in 2°. metha. ꝙ in omni moto est materia. ꝛ tamē hoc ꝯsiderare magis pertinet ad phisicum: qꝫ ad methaphisicum.

¶ Quedā .n. dicunt entia qꝛ sunt subē: ꝛ qdā entia qꝛ sūt passiones: ꝛ quedā accidentia: ꝛ quedā qꝛ sunt vie ad substātiaꝫ aut ad relationē: aut qꝛ sunt non ens. ꝛc.

Querit vtrꝫ negatio habeat distinctā formalitatē: ab affirmatiōe cui opponit. ¶ Et vr ꝙ nō. nam quod hꝫ distinctā intelligibilitatem nō hꝫ distinctam formalitatē. sꝫ negatio est hꝰ. ergo ꝛc. ꝓbatio minoris. qꝛ nō ens nō est obiectū itellectus. ꝛ per ꝯñs nō pōt distincte intelligi. ens. n. est obiectuꝫ adequatū intellectus. illō ergo qō subterfugit rōnem entis subterfugit rōnē obiecti itellectꝰ. sꝫ negatio nō est ens. ergo nō pōt itelligi distincte. ¶ Confirmat. qꝛ priuatio cognoscit per habitū. ꝛ negatio per affirmationem. ꝓm doctrinā phi. vnde affirmatio intelligitur in negatione. ¶ Preterea. iter affirmationem ꝛ negationem nō est dare mediū. cū sint contradictoria. sꝫ si negatio posset distincte concipi. qō opꝫ ꝯcedere si habeat distinctam formalitatem. tunc affirmationi ꝛ negationi eēt aliqō cōmune ꝛ mediū. s. posse ꝯcipi. ¶ Preterea. ois formalitas est aliqd positiuum. qꝛ actus intellectꝰ cum sit positiuus non videt posse terminari ad obiectū qō nō est positiuum. sed negatio nō est aliquid positiuuꝫ. ergo nō hꝫ ꝓpriam formalitatem. ¶ Contra. illa dñr habere distinctas formalitates ex nā rei: quoꝝ vnū manet in aliquo: altero nō manente. sed illa negatio manet in hoie ex nā rei: homo nō est asinus. cuius opposita affirmatiua. s. homo est asinus. nō manet in hoie sicut pꝫ. ergo illa affirmatio ꝛ negatio opposita distinctas habēt formalitates ex natura rei.

Rñdeo Primo ꝓmittā aliqua necessaria. 2° dicam ad qōnē. ¶ Quantū ad primū ꝓmo ꝓmittam rōnē formalitatis. quā describo sic. Formalitas est ratio obiectalis in re apprehensa ab intellectu ex natura rei quaꝫ nō opꝫ semper mouere intellectū dūmō actum intellectus possit terminare. Quod dico pro tanto qꝛ lꝫ aliquid possit terminare actū intellectꝰ nō tñ semper pōt intellectū ad sui itellectionē mouere. sicut cōiter dꝛ ꝙ relationes nō mouent itellectū rōne dependentie. ꝛ qꝛ nō sunt aliqd absolutū. ꝛ tñ termināt actū itellectꝰ. Silr ꝓprietates indiuiduales ex eo ꝙ nō hñt rōnē qd. iō nō mouēt itellectū. ꝛ tñ termināt actū eiꝰ. silr negatōes termināt lꝫ nō moueāt itellectū: qꝛ tenꝰ non sunt entia. Itaqꝫ tria requirunt ad hꝫ ꝙ aliqd moueat intellectū. pm. ꝙ sit ens. 2m. ꝙ sit absolutū. tertiū. ꝙ hēat rōnem qd. vel eēntie. ꝓp pm remouent negationes. ꝓp 2m relationes. ꝓp 3m ois ꝓprietas ypostatica. vel ꝓprietas ꝓsonalis in diuinis. ꝛ proprietates indiuiduales: que oia: licet actum intellectus terminēt: nō tñ mouēt intellm. ¶ Ex ista descriptione ꝯcludo correlarie. ꝙ quecūqꝫ pñt distincte ꝯcipi per intellectum hñt distinctas formalitates ex nā rei. ¶ Sꝫ ꝯtra vltimū positū in descriptione. s. ꝙ aliqd posset terminare actū itellectꝰ. qō nō pōt mouere itellectū: instat. nā visus vr moueri a relatione quā dicis nō posse mouere itellm. naꝫ ex alio ꝛ alio ordine oboꝝ sit alia ꝛ alia visio. qō nō eēt: nisi ille ordo moueret visuꝫ. ordo aūt est relatio. si ergo relaᵒ pōt mouere visum. pari rōne ꝛ intellm. ¶ P. vniꝰ potētie. ꝛ actꝰ vniꝰ rōnis. est vna rō obiectalis ꝛ vniꝰ rōnis. sꝫ oēs actꝰ intellectꝰ sunt vniꝰ potētie. ꝛ sunt actꝰ vniꝰ rōnis in rōne talis actꝰ. ergo eorū est vna rō in obo. sꝫ hꝫ nō pōt eē rō terminatiua distincta a motiua. qꝛ sic eēnt alie ꝛ alie rōnes obales ergo ille rōnes nō sunt sic distincte qn oē obm terminās itellm moueat ēt itellm. ¶ P. si rō terminādi sufficit ad obm itellcs. ergo vbi aliqd terminabit actū itellectꝰ ex nā rei. illud eēt obm reale itellectꝰ. sꝫ 2e itētiones termināt actū itellectꝰ ꝛ tñ nullus diceret ꝙ sunt obm reale itellectꝰ. ¶ Rñdeo ad pm ꝙ ille ordo nō mouet visuꝫ lꝫ extrema illiꝰ ordinis que hñt rōnē absoluti. lꝫ ille ordo sit qdā rō ꝯnexa ꝛ sine qua nō. vñ ordo ille. cū nō sit obꝫ ꝓpriū nec cōe sensus. iō nō solū nō mouet sensuꝫ. sꝫ nec eūt terminat. vñ cognitio eiꝰ ptinet ad altiorē potētiā qcūqꝫ sit illa. siue sensus cōis siue itellectꝰ. vel dato ꝙ ille ordo aliquoꝰ ꝑcipiat a sensu. dico ꝙ ex hꝫ nō seqt ꝙ moueat sensuꝫ: sꝫ sufficit ꝙ terminet actum eiꝰ. ¶ Ad 2m dico ꝙ rō obi nō est ꝓcise mouere. sꝫ accidit: sicut pꝫ in poa nutritiua ꝛ augmētatiua. ꝛ in alijs potētijs mere actiuis. hñt. n. obꝫ nō motiuū potētie: sꝫ terminatiuū tñ actꝰ poe. cum ergo in oi obo sit rō terminatiua. seqt ꝙ obm vt obm hꝫ rōnē terminādi nō mouēdi cui alludit nomē obi. nā obm vr significare illō qō obijcit poe. ꝛ circa qō terminat actꝰ alicuiꝰ. ¶ Ad aliō de scdis itētionibꝰ dico ꝙ 2e intētiones nō termināt ex nā rei. nā ipe fabricant per actū itellectꝰ negotiātis: iō nō frustra posui ꝙ formalitas sit rō repta in re ex nā rei. ¶ 2m qō ꝓmitto est hꝫ. ꝙ distinꝰ. formalis siue per formalitates iportat nō idētitatē aliqꝝ quoꝝ vnū excludit aliō a suo ꝯceptu formali in ꝓmoꝰ dicēdi per se. vt oē illō rō dꝛ distingui ab alio formalr qō nō est idē sibi in pꝰ dicēdi per se. ¶ 3m qō ꝓmitto est hꝫ. ꝙ negatio cōpat ad duas affirmatōes. qꝛ vnaꝫ icludit ꝛ ꝓsupponit. aliā vō destruit ꝛ excludit. vbi grā. hō nō est asinꝰ respicit affirmatiuā istā. hō est asinꝰ. ꝛ ista hō est hō. pam destruit sicut pꝫ. scdaꝫ supponit ꝛ icludit vtualr in suo subo. nā pro tāto ista est va. hō nō est asinꝰ pro quāto hō est hō. negaꝰ aūt distinguit ꝛ plificat ꝓm distinctionē ꝛ plificationē affirmatōis quā destruit. ꝛ sic est vna vniꝰ. ꝓꝫ. p. ꝓmo plar. qꝛ vni affirmatōi vna neꝰ opponit. nō āt sic ꝓꝫ affirmationē quā icludit. qn imo vniꝰ affirmatōis sint plēs negationes. vñ illiꝰ. hō est hō. sūt ille negatiue. hō nō est asinꝰ hō nō est lapis. ꝛ sic de alijs qbuscūqꝫ i qbꝰ negat aliqd vē de hoie.

Quantū Ad 2m rñdeo ad qōnem ꝓm duas conclusiones. ¶ Prima conclusio est ista. negatio nō habet distinctā formalitatē ab affirmatione quaꝫ includit ꝛ supponit. Hanc ōndo sic. qō non habet distinctaꝫ conceptibilitatem ex nā rei a conceptibilitate alterius: non habet distinctam formalitatem a formalitate illiꝰ. sed negatio est hꝰ respectu affirmationis quā icludit ꝛ supponit. ergo ꝛc. maior pꝫ ex precedentibus. ꝓbatio minoris. nihil est distincte ꝯceptibile ab eo quod includit in rōne sua intrinseca. sed negatio includit in sua rōne affirmationē quā supponit. nā de rōne negationis est nō. tantū ꝓdicatū negatuꝫ. sed etiā subm. qō est virtualiter ipsa affirmatio supposita. ¶ Confirmat. qꝛ impossibile est intelligere negatiuā hāc. hō nō est asinꝰ. nisi itelligat hō qui subijcitur in illa ꝓpōne negatiua. intelligendo aūt hoiem: intelligit virtualiter ꝙ homo est homo. quare negatio illa non potest itelligi sine illa affirmatiua quam supponit. ¶ 2a ꝯclo sit ista. negatio hēt distinctā formalitatē ab affirmatiōe quā destruit ꝛ excludit

hāc ostēdo sic.illa quoꝝ vnū dicit pfectionē simplr:ꝛ aliud impfectionem ex nã rei:hñt distinctas ꝯceptibilitates ꝛ formalitates.sed in deo nō eē asinū dicit pfectionem simplr.ꝛ sua affirmatio quã excludit dicit impfectionem ex nã rei.s. deū eē asinū.ꝛ hoc ex nã rei.sicut pꝫ.ergo negatio ꝛ affirmatio hñt distinctas formalitates.¶Silr pōt poni exēplū in creaturis.nam ista negatiua:hō nō est asin⁹.dicit perfectionem in hoie.affirmatiua aūt opposita dicit impfectionē.s. hō est asin⁹.¶Pꝫ.illud qd nō est idē alteri in pmo mō dicendi per se distinguiꝛ ab eo formalr.ꝛ per ꝯñs hꝫ distinctã formalitatem.sed negatio est hmōi respectu affirmationis quam excludit.ergo ꝛc.maioꝛ pꝫ ex precedētibus minoꝛ etiam pꝫ qꝛ nulla negatio includiꝛ in conceptu affirmationis.nec est sibi idem in primo modo.

Ad argumenta Ad primum dico qꝫ minoꝛ est falsa.Ad pbationē dico qꝫ ens est obm adequatū intell's scdm totū ambitū analogie sue quã hꝫ scdm ordinē entium ad primuꝫ ens.ꝛ hec est intentio phi in hoc quarto.vbi ponit subm metaphisice: ens vt ens.ꝛ ostendit hoc debere intelligi scdm analogiam entium ad primū ens.inter que enumerat negatiões ꝛ priuationes.que dicunꝛ entia scdm aliqꝫ reductionē ad primū ens.¶Ex quo pꝫ qꝫ scientia metaphisice extendit se nō tm̄ ad entia positiua.sed etiam ad negatiua ꝛ priuatiua.qꝛ ens quod est eius sbm extendit se ad vtraqꝫ.Qꝫ si inferius phs distinguit ens a non ente.vbi loquiꝛ de primo principio.qꝛ impoīe est idem esse ꝛ non esse.intelligendū est qꝫ loquiꝛ de ente vt determinaꝛ ad ens positiuū.sic.n.ens ꝛ nō ens se excludūt.¶Ad confirmationem dicendum qꝫ si phs dicit negationeꝫ cognosci per affirmationē.ꝛ priuationē per habitum.hoc est verum pro qꝫto per spēm habitus cognoscitur priuatio.ꝛ per spēm affirmatiōis cognosciꝛ negatio.nihilo minus tñ nō sequiꝛ quin possint distincte cognosci.De negatione vero posset dici spāliter qꝫ ipsa cognosciꝛ per affirmationē quã icludit.ꝛ ab illa nō cognosciꝛ seoꝛsum.¶Ad aliud dico qꝫ inter ꝯdictoria realr nō est mediū reale.sed est eis aliqua rō cōis ꝛ intentio rōnis que dici pōt de vtroqꝫ.s. posse ꝯcipi ex parte obiecti.nec hoc est incōueniens.cū necesse sit ꝯcedere ꝯdictoria posse itelligi.quocūqꝫ modo ponanꝛ.¶Ad aliud diciꝛ vno mō qꝫ non opꝫ si actus intell's sit positiuus:qꝫ illud qd terminat sit positiuū.¶Contra.qꝛ actus specificanꝛ ab obiectis.Rñdeo.licet act⁹ arguanꝛ distingui ex obiectis.tamē non specificanꝛ.qꝛ nihil specificaꝛ formalr per illud qd est sibi extrinsecū.vel dicã qꝫ specificanꝛ ex obiectis motiuis solum.¶Aliter diciꝛ.qꝫ formalitas attēdiꝛ penes ipm ꝯcipi abstracte sumptū.ꝛ illud est quid positiuuꝫ.licet ipm substractū huic qd est ꝯcipi sit positiuuꝫ vel negatiuū.ita qꝫ in re qcqd ꝯcipiꝛ.vel est positiuū.vel negatiuū.sꝫ hoc quod dico ꝯcipi penes qd attēdiꝛ formalitas abstrahit ab vtroqꝫ.sicut ens ꝯsideratum a methaphisico est ens positiuū.ꝛ tñ est cōmune saltē cōmunitate analogie enti positiuo ꝛ negatiuo.qꝛ vt habeꝛ hic in lra:methaphisicus ꝯsiderat negationes ꝛ priuationes.qd nō esset verum:nisi ꝯtinerentur sub ente.qd est subm methaphisice.alias obm non eēt adequatū sciētie.¶Ex quo ꝯcludo correlarie.qꝫ qꝛ obm habitus nunqꝫ excedit obm potētie idcirco obm intellect⁹ extendit se ad ens positiuum ꝛ negatiuū.quare negationes ꝛ priuationes poterūt vtiqꝫ distincte ꝯcipi ab itellectu cum non subterfugiant obm eius.ꝯcedo.ergo qꝫ ois formalitas est aliquid positiuū.ꝛ tñ negatio est intelligibilis:nō intellecta affirmatione.quia cū ex nã rei ab ea distinguaꝛ.ideo cogitur intellectus ad eam distincte cōcipiendū.¶Ex oibus dictis pꝫ qꝫ subm methaphisice.ꝛ obm intellectus.ꝛ formalitas sunt equalis ambitus ꝛ extendētia se ad omne ens taꝫ positiuum qꝫ negatiuum.

¶Si igitur ens ꝛ vnū idem ꝛ vna natura:eo qꝫ se adinuicē ꝯsequunꝛ sicut principiū ꝛ causa:sed nō vt vna rōne ostēsa.nil aūt differt nec si silr suscipiamus sed ꝛ preopere magis.idē.n.ꝛ vn⁹ homo.ꝛ hō.ꝛ ens hō:ꝛ nō diuersuꝫ aliquid ostēdit scdm distinctionē repetitaꝫ.homo.ꝛ ens homo.ꝛ vnus homo.

Queritur Utrū vnuꝫ ꝛ ens significent eandem nãm.¶Et videꝛ qꝫ nō.qꝛ si sic.ista erit vera.tm̄ vnū est ens.ꝯñs est falsuꝫ.ergo ꝛ añs.falsitas ꝯñtis pꝫ ex pmo phisicoꝝ.vbi improbaꝛ pmenides qui posuit tm̄ vnuꝫ esse.pbatio ꝯñtie.qñ aliqd pdicaꝛ de aliquo ꝯuertibilr predicaꝛ de eo cum dictione exclusiua.sicut si hō ꝛ risibile ꝯuertunꝛ:veꝝ est qꝫ hō tm̄ est risibilis.¶Pꝫ.diuidens nō significat eandē nãm cuꝫ diuiso.sed vnū diuidit ens.ergo nō significat eandē nãm cū ente.pbaꝛ maioꝛ.qꝛ da oppositū.tunc vnū diuidēs ex quo opponiꝛ ꝯdiuidenti nō pticiparet diuisum.si.n.rōnale dr̄et eandē nãm cum aiali:irrōnale nō participaret aial.Silr in pposito.cū vnū ꝛ multa diuidant ens:si vnum significaret eandē nãm quã ens.ergo multitudo eēt nō ens.ꝛ sic vnū ꝛ multa nō eēnt dr̄e entis.¶Pꝫ.vnū est determiati gñis.ens aūt nō est determinati gñis.ergo nō significat eandē nãm.pbatio maioris.qꝛ cui⁹ spēs oēs sunt determinati gñis:ipꝫ est determinati gñis.sꝫ oēs spēs vni⁹.s.sīle ꝛ dissīle.eqle ꝛ ineqle.sunt determinati gñis.qꝛ de gñe relatiōis.¶Cōtra phs in lra qui dicit qꝫ ens hō:ꝛ vn⁹ hō idē significant.Qd pbaꝛ dupl.r.tum qꝛ nō separanꝛ in gñatione ꝛ corruptione.tum qꝛ ens ꝛ vnū pdicāt eandē nãm ꝛ eēntiã cuiuslibet per se.ꝛ nō per accñs.ergo significant eandē naturam.

In ista qōne sic ꝓcedam.pmo qdam opinio pmittetur.scdo eius iprobatio apponeꝛ.3°.ad qōnē aliter diceꝛ.¶Quantū ad pmū sciēdū est qꝫ est vna opinio Auicē.cui⁹ ꝯclusio est.qꝫ ens ꝛ vnū significāt aliã naꝫ.¶In sua aūt positione dicit tria.¶Primuꝫ dictum est.qꝫ ens ꝛ vnū predicanꝛ de oib⁹ entib⁹.2m qꝫ nō sunt idē scdm nãm:licet sint idē sbto:sicut passio ꝛ sbm.que sunt idē sbto.3m dictū est qꝫ vnuꝫ est determinati gñis.s.de gñe qꝫtitatis.ꝛ per ꝯñs nō ꝯuertiꝛ cū ente.¶Primū dictū supponit tanqꝫ verum.2m dictum pbaꝛ.tripl.r.tum qꝛ si vnū ꝛ ens significāt eandē naꝫ.g multitudo nō est ens.ꝯñtia pbaꝛ sicut prius in opponēdo.tum scdo.qꝛ dicēdo ens vnū:eēt nugatio.qd est falsum.ꝯñtia pꝫ.qꝛ tūc idē bis diceret.tuꝫ tertio.qꝛ qd significat idem alicui predicaꝛ de eo in qd.sed vnuꝫ nō pdicaꝛ in qd de ente.sed tm̄ denoiatiue.ergo ꝛc.¶Tertiū dictū pbaꝛ sic.ois vnitas est de gñe qꝫtitatis.ergo vnū nō est ꝯuertibile cum ente:nec dicit eandem naturã cuꝫ eo.antecedens probatur.qꝛ ois vnitas que cū alia ꝯstituit nūm est de gñe qꝫtitatis sicut ꝛ ipse nūs constitutus.nam si ꝯstitutuꝫ est in gñe qꝫtitatis.sequitur qꝫ constituentia sunt in genere qꝫtitatis.sed quecunqꝫ vnitas est hmōi.ergo ꝛc.cōsequentia patet.quia ens est transcendens.quia nihil qd est determinati generis est conuertibile cum ente.

Quantum Ad 2m sciendū est qꝫ ꝯtra Auicennã arguit suus emulus cōmentatoꝛ cōmento tertio.Si vnū non dicit eandem nãm cum ente:sed aliquid additū.accipio istam qꝫ hō est vnus.vnūqdqꝫ autē est vnum sua vnitate.tunc sic.aut hō est vnus per se.aut per accidēs.si per se.habeꝛ ppositum:qꝛ hō qui est qdam ens est vnus.nō per aliqd additum.si hō est vnus per accidens.ergo per aliquid additū.ꝛ tunc querã de illo addito.qꝛ vel est vnū per se.vel per aliud.si per se.pari rōne standuꝫ est in primo.si per aliud.qraꝫ de illo alio sicut prius.ꝛ sic vel erit ꝓcessus in isinitū.vel stabiꝛ in aliquo qd est vnū per se.ꝛ nō per aliqd additū.Sed qcqd sit de ꝯne.ista rō tñ nō conclu

dit.sed peccat dupl'r.pmo p fallaciã figure dictionis:mutã do quo in qd.sicut hõ est albus.per se vel per accidẽs.si per accidens.ergo per aliud.z tũc querã de illo alio vtruz sit album per se vel per accidẽs.si per accidens.ergo per aliud.z tũc querã de illo alio.z sic pcedendo vt prius.quare sequit q homo sit albus per se.Iste modus arguẽdi nõ valet.qz concludit euidenter falsum.mutat.n.quo in qd.naz albedo est pn^m quo hõ est alb^9.nõ tñ hz rõnẽ qd.qz albedo nõ est alba pprie loquẽdo.iõ dato q hõ sit alb^9 per aliud.qz p albedinem.nõ tñ dz vlteri^9 qri.vtrũ albedo sit alba per se.vel per accñs.nisi mutet quo in qd.Silr in pposito ipm vnũ dato q sit aliud ab ente.nõ põt qri.vtrũ sit vnũ p se vel per aliud sed mutat quo in qd.nã ipm vnũ sic hz rõnem quo ens est vnũ:q nõ põt hre rõnẽ qd.vnitas.n.nõ est vna pprie loquẽdo.scdo peccat rõ p equocationẽ.naz sicut per se dr dupl'r.s.pmo mõ.z scdo.ita etiã per accñs dr dupl'r.vno^o.vt opponit per se pmo mõ.alio mõ.vt opponit per se scdo mõ.ens ergo denoiatuz ab vno est vnũ p accñs.vt opponit p^o mõ per se.nõ tñ vt opponit scdo mõ.nã vnũ cũ sit passio entis pdicat de ente p se scdo mõ.¶ Si ergo iferas.si p accñs.ergo p aliud.Rñdeo.q p aliud dr dupl'r.vno^o p aliud ab vtroqz extremo.alio mõ per aliud ab altero extremo tñ.ens gĩ est vnũ per aliud.nõ p^o mõ.sz scdo mõ.sicut hõ est risibilis:nõ p aliud ab ipo hoie.sz p aliud a risibili.qz per formã ppriã que est aliud a risibili.z nõ aliud ab ipo hoie.ita dr in pposito.¶ Dimissa ergo ipugnatiõe cõmẽta.Alr arguo 𝔠 Auicẽnã z p 𝔠tra pmũ dictũ.cũ.n.dicit q ens z vnũ pdicant de oib^9.qro an pdicant de oib^9 vniformiter.aut difformiter.nõ vniformiter.qz vnũ sẽp pdicat dnoiatiue.cũ sit passio.ens autẽ pdicat qditatiue.lz forsan aliqñ possit denoiatiue pdicari.Si dicas q pdicat difformiter sic itelligendo q ens pdicat qditatiue de oib^9.vnũ vo de oib^9 denoiatiue.Cõtra p^m istat z arguit q ens nõ pdicat qditatiue de vltimis drñtijs.qd pbat dupl'r.pmo sic.Sint due drie.a.z.b.tũc vel.a.z.b.icludunt ipm ens qditatiue vel nõ.si nõ.hr ppositũ.qz ens nõ pdicat de eis in qd.Si vo icludũt ipm ens.cum nõ sint oino idẽ iter se hñt quo 𝔠ueniũt.z quo drnt.ergo.a.z.b.nõ erũt pmo diuersa nec vltime drie.sz drntes.ergo drnt alijs drntijs.sint ille alie.c.z.d.tũc arguit de istis.sicut de prorib^9.qz vel icludũt ens qditatiue.vel nõ.z sic pcedendo.vel erit ire in ifinitũ in drntijs.vel stabit ad aliqs oino nõ icludentes ens qditatiue.qd est ppositũ.qz sole ille erũt vltime.¶ P.scdo pbat idem a silĩ.sicut est in cõpõne reali:ita est in cõpõne 𝔠ceptuũ.qz sicut ens cõponit ex actu z po^a in realia 𝔠cept^9 cõpositus.per se vnus cõponit ex 𝔠ceptu potẽtiali z actuali:seu determinabili z determinãte.Sicut ergo resolutio entis cõpositi stat vltimo ad simpl'r simplicia.s.ad actũ vltimũ^9 z po^am vltimã que sunt pmo diuersa.ita q nihil vni^9 icludit aliqd alteri^9:aliogn nec hoc eẽt pmo act^9.nec illud eẽt pmo po^a.nã qd icludit aliqd potẽtialitatis nec est p^o act^9.nec ecõuerso.Silr opz etiã in 𝔠ceptib^9 q ois 𝔠ceptus cõposit^9 per se vn^9 resoluit in 𝔠ceptũ determinabilẽ z determinantẽ.ita q illa resolutio stat ad 𝔠ceptus simpl'r simplices.s.ad 𝔠ceptum determinabilẽ tñ qui nihil determinãs icludit.z ad 𝔠ceptũ determinantẽ tñ q nihil determinabile includit.𝔠ceptus ille determinabilis est 𝔠ceptus entis.𝔠ceptus aũt determinãs est 𝔠cept^9 vltime drie.isti ergo 𝔠cept^9 erũt pmo diuersi.ita q vn^9 nihil icludit alteri^9.z sic ens nõ poterit pdicari in qd de vltimis drñtijs.¶ Si autez loquit Auicẽna de pdicatiõe a parte entis siue sit qditatiua siue denoiatiua forte verũ dicit.¶ Cõtra 2^m dictũ arguit sic.quecũqz sunt idẽ realr dicũt eandẽ nãm.sz ens z vnũ.subm z passio sunt idem realr.ergo zc.pbatio minoris.illa quoz sepatio includit 𝔠dictionẽ sunt idẽ realr.sz ens vt vnũ.sbm z passio sunt hm.qz eoz sepatio icludit 𝔠dictionẽ.ergo zc.maior pz.qz sicut ex separatiõe aliquoz arguit distinctio realis.aliogn 𝔠tingeret eidẽ simul eẽ z nõ eẽ.qd est oppositũ pmi pncipij.ita ecõtrario ex ipossi separatiõe aliquoz siue 𝔠dictione pbat eoz idẽtitas realis.pbat minor ex qrto hui^9 de vno z ente.que se 𝔠sequunt in gñatiõe z corruptione.¶ Probat etiam gñalr de oi passio.nam si ppria passio eẽt separabilis a sbto:tũc ineẽt sibi 𝔠tingẽter.z per 𝔠ñs cũ scia sit de necessarijs.sillogismus 𝔠cludẽs passionẽ de sbto nõ eẽt scientificus.qd est manifeste falsum.¶ Cõtra 3^m dictũ arguit multipliciter.Primo sic.Si vnitas eẽt de gñe qñtitatis.gĩ qñtitas erit posterior oib^9 alijs pdicamẽtis.𝔠ñs est falsum.tuz qz qñtitas ponit prior oib^9 pdicamentis accidentalib^9.tum qz imediatius inest sbe qz aliqd aliud pdicamẽtũ.𝔠ñtia probat.qz qcqd est prius priori:est prius posteriori.sz cũ vnuz sit passio oium pdicamẽtoz.z passio sit nãliter posterior quocũqz sbto.sequit q oia alia sunt priora ipso vno.vnuz aũt ponit prius ipsa qñtitate.cuz sit pn^m in gñe qñtitatis.qre sequit q alia pdicamẽta sunt priora qñtitate.¶ P.sba prior est omni accidẽte.ex septimo hui^9.sed prius in suo priori est cognoscibile sine posteriori.ergo sba in suo priori est intelligibilis sine qñtitate.z intelligit vt vna.qz indiuisa a se.z diuisa a quocũqz alio.talis ergo vnitas est sine qñtitate.¶ P.nullũ trãscendẽs est determinati gñis.sed vnũ est transcendẽs.qz 𝔠uertit cum transcẽdente.s.cũ ente.ergo vnũ nõ erit alicui^9 determinati gñis.¶ P.nihil vni^9 pdicamẽti est passio alterius extra illud pdicamentũ.se vnitas est passio ois entis.ergo non est alicuius determinati pdicamenti.maior pz qz passio est eadẽ realr cum sbto.pdicamẽta aũt sunt realiter distincta z impermixta.ergo zc.

Quantum ad tertiũ principale sic pcedaz.pmo pmittam aliquas distinctiones.scdo ostẽdam aliquas 𝔠nes.¶ De pmo sit hec pma distinctio.q vnũ dupl'r dr.qddam est.n.vnũ qd est pn^m nũi.z qddã qd 𝔠uertit cum ente.pmũ vnũ est in gñe qñtitatis.2^m vnuz est transcendẽs z passio entis.Et qz qdlibet vnũ est principiũ alicuius nũi:ideo sit ista scda distinctio.q nũs est duplex.vnus de gñe qñtitatis.alius trãscendẽs.pmus nũs causat ex diuisione 𝔠tinui.secũdus nũs causat ex diuisione seu distinctione essentiarum.pn^m primi nũi est vnum de gñe qñtitatis.pn^m secũdi est transcẽdens:quod conuertit cum ente.z ideo primus nũs est qñtitatum.secundus est quiditatuz.¶ Tertia distinctio sit ista.q vnum quod 𝔠uertit cum ente potest accipi dupl'r.vno modo cõmuniter large z simpl'r.z sic est passio vnica entis 𝔠uertibilis cum ente simpl'r.Alio modo põt accipi stricte.determinate z scdm qd.z hoc mõ opponit multitudini.z est passio entis nõ vnica.sz disiuncta.z est passio 𝔠uertibilis cũ ente nõ simpl'r.sed cũ disiunctione.¶ De scdo sit ista prima 𝔠clusio.ens z vnum nõ dicunt eandem nãm 𝔠uertibiliter.si vnuz accipiat pprie.stricte z secundum quid.si aũt accipiat vnum cõmuniter z simpliciter.sic vnum z ens dicunt eandẽ nãm conuertibiliter.Prima pars 𝔠nis probat sic.qz si ens z vnum sic acceptuz dicerent eandem nãm 𝔠uertibiliter:de quocũqz predicaret vnum z alterũ.sed ens pdicat de multitudine.ergo z vnũ.quod est falsum de vno sic accepto.Scda pars 𝔠nis sic pz.quia de quocũqz predicat ens.de illo predicat vnum large z cõmuniter sumptum.z hoc modo multitudo est vnũ sicut ens.¶ Secũda 𝔠clusio sit ista.ens z vnum non dicunt eandem nãm quiditatiue.z formaliter.Hanc ostendo sic.tum pmo.quia eẽt nugatio dicẽdo ens vnuz.sicut quãdo dicimus homo aial.vel ecõtra.tum secundo.quia predicarent de se in abstracto.z sic ista eẽt vera.entitas.quod est falsum.𝔠sequentia patet.quia que sunt idem quiditatiue vident de se in abstracto pdicari adinuicẽ.vt forte verũ est dicere.humanitas est animalitas.nõ curo de exemplo.exempla enim ponimus.zc.primo priorum.tum tertio.qz ens z vnum non predicant de seinuicem in qd.ergo nec dicunt eandẽ naturã quiditatiue z formaliter.𝔠ñtia pz.sed antecedens pbat.quia cum vnũ sit passio.entis predicat de ente per se in 2° mõ.ens aũt de vno per se nullo mõ:sed per accidens pdicat.qz scdm pbm primo posterioz.predicationes

per se nõ ↄueniunt. tũ quarto. qꝛ illud qḋ nõ ↄtinet in aliquo eoꝝ que diuidũt ens sufficiẽter ⁊ icludũt ipm q̄ditatiue: nõ icludit ens q̄ditatiue. sed vnũ ⁊ alie passiones entis sunt hꝰ. ergo vnũ ⁊ alie passiões entis nõ icludũt ens q̄ditatiue. maioꝛ p꜒. ꜱ minoꝛ pbat. qꝛ ens sufficienter videt diuidi: tã ꝗ̃ in illa que icludũt ipm q̄ditatiue in ens icreatũ ⁊ in decẽ gña. ⁊ in partes eẽntiales decẽ gñum. ꜱ vnũ ⁊ passiones entis nõ est aliqḋ decẽ gñum. vt p꜒. nec etiã est ens ex se increatũ. qꝛ ↄuenit entibꝰ creatis. nec est spẽs in aliq̃ gñe. vel pñᵐ eẽntiale alicuiꝰ gñis. qꝛ oẽ tale icludit limitationeꝫ. nullũ aũt trãscẽdens de se est limitatuꝫ. aliogn repugnaret enti infinito. nec posset de ipso dici formalr̃. qḋ est falsuꝫ qꝛ oĩa trãscẽdentia dicunt pfectionẽ simplr̃. ⁊ ↄueniunt deo in summo. tũ q̄nto. qꝛ si vnũ icludit ens q̄ditatiue. vel icludit ipꜩ pcise. vel addit aliq̃d aliud. nõ pmo mõ. qꝛ tũc illud ens eẽt passio suĳpsiꝰ. si. 2°. mõ illud aliud qḋ addit sit. a. ergo. a. includit ens. vel nõ. si icludit. ergo vnũ icludit ens bis. ⁊ sic eẽt pcessus in infinitũ. vel vbicũq̃ stet illud erit vltimuꝫ qḋ erit de rõne vniꝰ. si nõ icludit ens: vocet. a. tũc sic. vnuꝫ rõne entis nõ est passio. qꝛ ideꝫ nõ est passio sui. ergo illud aliud inclusum qḋ est. a. est passio entis pmo. ⁊ est tale qḋ nõ icludit ens q̄ditatiue. p꜒ ergo ex pdictis ꝙ ens ⁊ vnũ nõ significant eandẽ nãm formalr̃ ⁊ q̄ditatiue. silr̃ est de aliis passionibus entis. ¶ 3ª ↄclusio sit ista. ens ⁊ vnũ dicũt eandẽ nãꝫ realr̃. licet distinguant formalr̃. vt ostensum est in precedẽti q̃ne. ista ↄclusio p꜒ per phm. in ista. tũ qꝛ nõ separant q̄tũ ad gñationẽ ⁊ corruptionẽ. tũ qꝛ sunt idẽ realr̃ in tertio de quo pdicant per se. non per accidẽs. ergo iter se sunt idẽ realiter. ¶ 4ª ↄclusio sit ista. vnum qḋ est passio entis dicit formalr̃ aliq̃d positiuũ. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiam sciendũ ꝙ q̄daꝫ doctoꝛ tenet oppositũ: dicens. ꝙ vnuꝫ vt distinctũ formalr̃ ab ente: non dicit formalr̃ aliq̃d positiuuꝫ. sed dicit formalr̃ duplicẽ negationeꝫ. prima negatio est suĳpsius seu a seipso indiuisio. ⁊ hec negatio fundat sup identitatem eiusdem a se: qua. s. ipm est ipm. Secũda negatio est diuisio a quocũq̃ alio qḋ nõ est ipm. ⁊ hᷓ negatio põt dici nõ idẽtitas alteri. ita ꝙ prima negatio est negatio diuersitatis. ⁊ scḋa idẽtitatis. ¶ Pro ista q̃ne sua arguit pmo sic. illud positiuũ qḋ dicit formalr̃ ipm vnũ scḋm te vt distinguit ab ente. vel est vnũ. vel non vnum. nõ est dicendũ ꝙ nõ vnũ. ergo vnũ. tunc sic. vel est vnũ positiue seipso. vel aliquo alio. si aliquo alio de illo querat. ⁊ sic in ĩfinitum. si seipso. ergo sua vnitas nõ addit aliq̃d supra se ipm. ergo silr̃ dicã de ente. s. ꝙ seipso positiue est vnum. ⁊ per ↄñs vnum vt formalr̃ distinguit ab ente nõ dicit aliq̃d positiuũ. ¶ P̄. ens vt scḋm suam rõnem formalẽ distinguit ab vno. vel est vnũ. vel non. ⁊ opꜩ dicere ꝙ est vnũ. aliogn scḋm suam rõneꝫ formalẽ non distingueret ab altero. tunc vt pus. si illa vnitas dicit aliq̃d positiuũ. q̃ro de illo. ⁊ sic in ĩfinitũ. vel standũ est in hoc ꝙ ens positiue seipso est vnũ. ergo vnitas nõ addit supra ens aliq̃d positiuũ. ¶ P̄. quecũq̃ in creaturis formalr̃ distinguunt ⁊ q̃lliber est positiuũ distinguit realr̃. ergo si vnuꝫ ⁊ ens formalr̃ distinguunt ⁊ q̃llibet est positiuũ. distinguit etiã realiter. sed hoc est falsum. ergo illud ex quo sequit. maioꝛ p꜒. qꝛ cũ neutruꝫ istoꝝ positiuoꝝ sit infinitũ intensiue nõ icludit per idẽtitatem realitateꝫ alterius. Et ↄfirmat. qꝛ aliter hõ nõ eẽt vnus scḋm sbaꝫ. vt dicit hic lr̃a. ¶ Sꝫ ↄtra hanc opinionẽ arguitur. ⁊ pmo ↄtra q̃nem in se. scḋo reduco rõnes in cõtrariuꝫ. Cõtra q̃nẽ sic. nulla negatio est idẽ realr̃ alicui p se positiuo. sed vnũ per te est idẽ realr̃ ipsi enti. ergo vnũ nõ est negatio formalr̃. maioꝛ pbat. qꝛ aliter idem eẽt realr̃ positiuũ ⁊ realr̃ negatiuũ. qḋ videt implicare ↄdictionẽ. Scḋo reduco rõnes ↄtra eum pmo sic. scḋm te vnũ supra ens addit dupliceꝫ negationẽ. accipio eam. tunc sic. vel illa vnitas siue duplex negatio est vna seipsa. vel alio. si seipsa: pari rõne standũ erit in pmo. s. ꝙ ens sit vnum sine duplici negatiõe. ⁊ sic aliq̃d esset formalr̃ vnũ sine vnitate. qḋ videt absurdũ. si est vnum aliquo alio. querã de illo. ⁊ sic vel pcedet in ĩfinituꝫ. vel stabit in aliquo alio qḋ est vnũ seipso sine illa duplici negatione. qḋ est manifeste falsum. ¶ P̄. illa ratio peccat per fallaciam figure dictionis. mutãdo quo in qḋ. ¶ Vñ r̃ndeo ad formã. ⁊ dico ꝙ vnum addit supra ens aliquid positiuũ. q̃n dicit illud vel est vnum seipso: vel aliquo alio. dico ꝙ vnum cum sit pñᵐ quo nõ dꜩ dici ꝓprie vnũ. qꝛ sic hrẽt rõnem qḋ. sicut albedo non est alba. licet illud sit quo aliquid est album. q̃ñ ergo dicis ꝙ eodem modo erit de ente. nõ valet ille modus arguẽdi. mutãdo quo in quod. dicam. n. ꝙ illud positiuuꝫ qḋ dicit vnũ formalr̃ nõ est vnuꝫ formalr̃: nec formalr̃ non vnum. sed est vnum quo ens est vnum. ¶ Secundã rõneꝫ reduco sic. qꝛ querã de illo negatiuo sicut prius. ⁊ ↄcludetur ↄtra te. ¶ Ad formaꝫ r̃ndeo ꝙ ens vt distinctum formalr̃ ab vno nõ est vnũ formalr̃. nec nõ vnũ. sed abstrahit ab vtroq̃. si tñ non vnum accipiat positiue vel ↄtrarie. non priuatiue solum vel negatiue. nam vtrũq̃ ens vt sic formalr̃ acceptum est nõ vnum. sicut ↄceptus entis dicit esse finitus vel infinitus formalr̃ positiue. sed est nec finitus nec infinitꝰ. ¶ Aliter potest dici ꝙ ens si accipiat vt distinguitur ab vno ⁊ queratur vtrum sit vnum vel nõ vnũ. potest dici ꝙ ly vt. vel accipit reduplicatiue. vel specificatiue. si primo modo. sic ly ens vt distinguit ab vno. nec est vnum vel nõ vnum ↄtrarie vt dictum est. si specificatiue. sic ens vt distinguit dicit esse vnũ. ⁊ est sensus ꝙ ens quod distinguit formalr̃ ab vno est vere vnũ. sed ex hoc nihil habes. ¶ Tertiã rõnẽ reduco sic. scḋm te ens ⁊ illa duplex negatio differunt formalr̃. ergo ⁊ realr̃. qḋ est ↄtra te. ↄñtia pbat scḋm te. qꝛ cum neutrũ sit infinitũ intensiue nõ icludit per identitatẽ realitatẽ alterꝰ. nec refert dicere vtrum sint ambo positiua vel nõ. sed hoc accidit dũmodo neutrum extremoꝝ sit infinitũ intensiue. qꝛ per te illa est cã pcisa. qꝛ quecũq̃ differũt formaliter: differũt ⁊ realiter. ¶ Ad formam: dẽt maioꝛ. si itelligat realr̃. i. ex nã rei. nõ tñ sic realr̃ distinguunt sicut res ⁊ res. ⁊ tunc concedo argumẽtũ. ⁊ sic eẽt in ꝓposito. ¶ Aliter posset dici ꝙ ratio nõ est ad ꝓpositũ. qꝛ arguit de his que sunt in creaturis. ens aũt ⁊ vnũ cum sint trãscẽdentia abstrahunt a creato ⁊ increato. ⁊ reperiunt in vtroq̃. ¶ Dimissa ergo hac opinione: pbatur quarta ↄclusio ꝓposita. pmo sic. qꝛ vnũ dicit pfectionẽ simpliciter. ꜱ negatio nõ dicit pfectioneꝫ simplr̃ de se formalr̃. ergo ipm vnum nõ est pura negatio. maioꝛ p꜒. qꝛ in quolibet melius est ipm ꝗ̃ non ipm. ⁊ hec est descriptio pfectiõis simplr̃. quã ponit Ansel. monologion 3°. ⁊ ꝓpter hoc summa vnitas attribuit pmo enti: cui nulla cõpetit impfectio. minoꝛ p꜒. qꝛ priuatio hꝫ rõnem mali. vt sic. ⁊ silr̃ negatio. ¶ P̄. nunq̃ in puationibꝰ aliqua reducunt ad primũ tale. qꝛ nõ est dare summũ malũ. sed sicut oĩa bona reducunt ad summũ bonũ ita oĩa vna ad primũ vnum. ergo vnum nõ hꝫ formalr̃ rõneꝫ priuationis. ¶ P̄. nulla priuatio suscipit magis ⁊ minus. sed vnum suscipit magis ⁊ minus. qꝛ simplex est magis vnum ꝗ̃ cõpositũ. ergo vnũ nõ dicit solam priuationem. ¶ P̄. negatio nõ hꝫ rõnem mensure. sed opꜩ mensuram esse aliquid positiuum. vnum aũt hꝫ rõneꝫ mẽsure in quolibet genere. ex decimo huius. ergo ⁊c̃. ¶ P̄. impossibile est aliquod positiuum componi itrinsece ex priuationibus. sed numerus est aliqḋ positiuũ qḋ cõponit itrinsece ex vnitatibus. ergo vnitates nõ sunt formalr̃ puatiões. Sed doctoꝛ qui est alterius opinionis r̃ndit ad istas rõnes dicendo ꝙ vnũ ⁊ per ↄñs nũs. duo dicit. s. aliq̃d positiuum quod est ipsum ens vel plures entitates. ⁊ dicit aliquid negatiuũ. s. ipsam vnitatẽ vel plures vnitates. quaꝝ quelibet dicit formaliter duplicẽ negationẽ. ita ꝙ vnum licet formaliter dicat negationeꝫ: tamen dicit fundamentũ positiuũ. s. ipsum ens. cui est idem realiter. ¶ Dicitur ergo ꝙ vnuꝫ est perfectio formaliter. non simpliciter. sed ratione fundamenti q̄tum ad primaꝫ rõnem. ⁊ dicit ꝙ plura reducuntur ad summũ vnũ. nõ formaliter: sed rõne fundamẽti q̄tum ad secundã rõnem. ⁊ ꝙ vnum suscipit magis ⁊ minus. nõ formaliter: sed ratione fundamenti: q̄tum ad tertiam rõnem.

⁊ ꝙ vnū hꝫ rōnem mēſure.non formalr̄.ſed rōne fundamē ti.q̄ꝫtū ad q̄rtā rōnē.⁊ ꝙ nūs q̄ꝫtum ad illud qđ dicit poſitiuū cōponit̄ ex vnitatibꝰ rōne fundamēti.inq̄ꝫtuꝫ vō dicit aliqd negatiuū cōponit̄ ex vnitatibꝰ vt dicit̄ formalr̄ aliqd negatiuū.q̄ꝫtū ad q̄ntam rōnē. ¶Sed ꝯtra iſtā rñſionē lꝫ videat̄ apparēs.arguit̄.nam vnū eſt vā paſſio entis vel rōne fundamēti.vel rōne alicuiꝰ additi ſupra ens.non p̄mo mō qꝛ idē foret paſſio ſuimet.ſi ſcđo mō.vel illud additū eſt poſitiuū.⁊ ſic habeo ꝓpoſitū.vel eſt negatiuū.⁊ tūc ꝯtra tū qꝛ nulla negatio vel priuatio eſt idē realr̄ cū poſitiuo.qꝛ vt ſupra argutum eſt idē eēt realr̄ negatiuū ⁊ poſitiuū.ſed paſſio que eſt vnū eſt idem realr̄ cum ſbto qđ eſt ens.tum qꝛ negatio eſt realr̄ ⁊ formalr̄ nihil.ſi ergo vnū eſt negatio ſequit̄ ꝙ nihil ⁊ nō ens eſt realr̄ paſſio entis.⁊ ſic ꝙ idem eſt realiter ens ⁊ realiter nō ens ⁊ nihil.que vident̄ abſurda.ſtat ergo ꝯcluſio ꝙ vnum addit aliqd formalr̄ poſitiuum ſupra ens. ¶Ad rōnes Auicēne in oppoſitū.Ad primā.nego ꝯñtiam.cuius falſitas pꝫ ex tertia diſtinctiōe:⁊ prima q̄ne.nā equiuocat de vno ſumpto ſimplr̄ vel ſcđm qd. ¶Ad ſcđam nego ꝯñtiam.ad ꝓbationē dicenduꝫ ꝙ nō repetit̄ oīno idem bis.qꝛ cum identitate reali ſtat diuerſitas formalis vel diſtinctio formalis ex nā rei.que tollit nugationē.⁊ ideo dicē do ens vnū nō eſt nugatio. ¶Ad tertiā negat̄ maioꝛ dummodo ſit inter illa diſtinctio formalis ⁊ ex nā rei:ꝑꝑ quā diſtinctionē paſſio non p̄dicat̄ in qd de ſbto.⁊ ſilr̄ dico in propoſito. ¶Ad quartum nego añs.Ad ꝓbationē dicendū ꝙ duplex eſt numerus.ſicut pꝫ ex ſecunda diuiſione. vnitas ergo que eſt p̄nm nūi cāti ex diuiſiōe ꝯtinui:vtiq̄ꝫ eſt de gñe q̄ꝫtitatis.ſꝫ de tali vno nō loquimur nūc:ſꝫ de vno qđ eſt p̄nm nūi cauſati ex diuiſione eſſentiaꝝ.Si inferas.ergo ois vnitas eſt de genere q̄ꝫtitatis.eſt falſa ꝯñtia.

Ad argumenta principalia cū infert̄.ergo tm̄ vnū eſt ens.ꝯcedo accipiendo vnum ꝓportionabiliter cum ente.ſ.ſi cōiter:cōiter.ſi particulariter:particulariter.nam cū vnū ſit paſſio entis vniformiter accipit̄ ſicut ipm ens. ¶Cū dicit̄ ꝙ hoc infert contra parmenidē p̄mo phicoꝝ.dicēdum ꝙ parmenides poſuit omnia entia vnum ſignificatum ⁊ particulare ſimplr̄ ⁊ ſcđm rem.ꝯtra queꝫ bene valet improbatio phi.ſꝫ ego non pono ſic. ¶Ad 2m dicendū ꝙ vnū diuidens ipſum ens eſt vnum ſumptuꝫ ſcđm quid ⁊ determinate.⁊ de hoc arguit rō.de quo conceſſum eſt in prima q̄ne ꝙ non dicit eandem nām ꝯuertibilem cuꝫ ente.ſed hoc nō obſtāte vnū ſumptū ſimplr̄.quod eſt paſſio entis dicit eandē nām ꝯuertibilē cuꝫ ente. ¶Ad 3m dicendū ꝙ vnum non eſt determinati generis.cum ſit tranſcendens.Ad ꝓbationem dicēdū ꝙ minoꝛ eſt falſa.qꝛ lꝫ ideꝫ ſimile equale dicant̄ relationes ⁊ videantur eſſe de genere relationis:tm̄ poſſunt accipi tranſcendenter.quatenus omne ens omni enti comparatū:vel eſt ideꝫ:vel diuerſum.vel ſimile vel diſſimile.equale vel inequale. ¶Et ſic patet ad queſtionem.

¶Hoc aūt omniū firmiſſimū eſt principioꝝ. Tex.cōmen.nono.

q **Uerit̄** Utrum iſtud principiū.Impoſſe eſt idē ſimul eē ⁊ nō eſſe:ſit firmiſſimum ⁊ notiſſimuꝫ. ¶Et arguit̄ ꝙ nō triplici via.tum quia eſt falſum.tum qꝛ eſt aliud eo notius.tum qꝛ ꝯtingit dubitare de eo.⁊ per ꝯñs errare. ¶Ex p̄ma via arguit̄ ſic.quia aliqua oppoſita poſſunt eidē ineſſe.ergo ⁊ ꝯtradictoꝛia.ꝯñtia pꝫ.qꝛ ꝯdictio icludit̄ in qualibet ſpecie oppoſitionis.cum ſit prima oppoſitio.ex quarto huiꝰ.añs ꝓbat̄ duplr̄.p̄mo de ꝯtrarijs que p̄nt eidē ineſſe.qꝛ cuicūq̄ꝫ ineſt genꝰ ineſt aliqua ſpēs eius.ſed ſcutū cuiꝰ vna medietas eſt alba ⁊ alia medietas eſt nigra eſt coloratū.ergo denominat̄ ab aliqua ſpecie coloris.qua aūt rōne denoiat̄ ab albedine.pari rōne a nigredine.ergo ſimul erit albū ⁊ nigrū.

que ſunt ꝯria.ſcđo ꝓbat̄ idem añs de relatiue oppoſitis.qꝛ idē eſt duplū ⁊ dimidiū.ſequit̄.n.ſi aliqd.eſt duplū ad hoc.ergo eſt duplū.qꝛ oppm ꝯñtis nō ſtat cuꝫ añte.ſilr̄ ſeqt̄.ſi eſt dimidiū ad h.ergo eſt dimidiū.ergo eſt duplū ⁊ dimidiuꝫ. ¶Ex 2a via arguit̄ ſic.ꝓpō affirmatiua eſt notioꝛ negatiua.qꝛ notioꝛ eſt affirmatio q̄ꝫ oppoſita negatio.vt dr̄ in h q̄rto iſra.ſꝫ iſtud p̄nm eſt ꝓpō negatiua.vt pꝫ.ergo aliqd eſt notiꝰ iſto p̄nō. ¶P.in ſillogiſmo ex oppoſitis ꝯclō dꝫ eē notioꝛ p̄miſſis in falſitate.ſed in p̄miſſis accipiunt̄ oppoſita ꝯdictorie.in q̄ne aūt negat̄ idē a ſe.Exēplū.hō eſt aial.hō nō eſt aial.ergo aial nō eſt aial.ergo aliqd in falſitate eſt notiꝰ q̄ꝫ ſit oppoſitū p̄mi p̄ncipij.⁊ p ꝯñs aliqd eſt notiꝰ in v̄itate p̄mo p̄nō.ſ.oppoſitū illiꝰ falſi notioꝛis. ¶Ex tertia via arguit̄ ſic.ois nr̄a cognitio icipit a ſenſu.ſꝫ circa oēm cognitionē ſenſitiuā ꝯtingit errare.ergo circa itellectiuā.ſꝫ illud p̄nm cognoſcit̄ cognitiōe itellectiua.pꝫ.ergo ⁊c̄. ¶P.ꝯtingit ſcire in vlī ⁊ ignorare in particulari ex ſcđo prioꝝ.ita ꝙ ꝯtingit opinari in particulari oppoſitū vlis.ſed illud particulare eſt ꝯdictoriū vlis ſciti.vt oēm mulā eē ſterilē ⁊ hāc nō.ergo ꝯtingit ꝯtradictoria opinari. ¶Cōtra.phs hic in littera.

Rñſio Dicendū eſt cum phō ꝙ hoc primū p̄nm eſt firmiſſimum.ex eo ꝙ ꝯueniunt ſibi conditiones principij firmiſſimi.tum quia circa ipm non cōtingit errare nec dubitare.tum quia nō eſt ꝯditionale.tum quia neceſſe eſt venire in mentē habēti terminos ipſiꝰ.Iſte autē ſunt tres ꝯditiones principij firmiſſimi. ¶Prima cōditio ꝓbat̄.ſ.ꝙ non contingit circa ipm dubitare.qꝛ ſi ſic tūc poſſet opinari ꝯtraria ineſſe eidem.vt ꝙ idem ſit calidū ⁊ frigidum.ſic enim arguit cōmenta.⁊ phs in textu. ¶Sed cōtra iſtam rōnem arguit̄.⁊ videt̄ ꝙ peccat.nam ois rō ad ipoſſe cuiꝰ ꝯcluſio nō eſt in falſitate notioꝛ q̄ꝫ p̄miſſa interimenda peccat.⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.qꝛ ꝯñs nō eſt magis incōueniens q̄ꝫ añs.nam ſi aliqs opinat̄ ꝯdictoria eſſe ſimul.multo magis ꝯria. ¶Rñdet̄ duplr̄.p̄mo ꝙ ꝯñs eſt magis ipoſſe ſcđm ſenſum.nam phs dicit in fine huius q̄rti.ꝙ nullus ſenſus dicit idē ſimul eē ⁊ nō eē. ¶Aliter rñdet̄ ꝙ phs hic non arguit ꝯtra negantes p̄mū p̄nm.ſed ad recipiētes ipm ꝓbando ꝙ ſit firmiſſimū.notius eſt aūt in falſitate ꝙ ꝯrie opiniones de ꝯrijs ſunt ſimul in aial:q̄ꝫ ꝙ primū p̄nm ſcđm itellectū eſt notius.notiꝰ eſt.n.mihi ſcđm itellectū ꝙ ꝯrie opiniones nō p̄nt ſimul eſſe in aia mea q̄ꝫ ꝙ iſtud p̄nm ſit firmiſſimū.q̄re nō opꝫ fugere ad aliqđ notiꝰ ſcđm ſenſum.Uñ notandū ꝙ phs ⁊ cōmētatoꝛ nō ducūt ad hoc incōueniens ꝙ aliqs opinet̄ ꝯtrarie oppoſita.ſed ꝙ ꝯrie opiniones ſint in aia eius.ſicut opiniones ꝯdictorioꝝ.licet cōmētatoꝛ magis videat̄ ire ad ipſa oppoſita. ¶Scđa ꝯditio ꝓbat̄ ex hoc ꝙ oēs ꝓpōnes reducunt̄ ad iſtā.quare nō eſt ꝯditionalis.pꝫ. ¶Tertia ꝓbat̄ ex hoc ꝙ eſt p̄ma dignitatū.quare nō poteſt acquiri per aliud.ergo ſtatim cognoſcit̄ notis terminis.ſicut dictum eſt in exponendo litteram.

Ad argumēta in oppoſitū. ¶Ad p̄mum de prima via negando añs.cum dicit̄ ꝙ aliqua oppoſita poſſunt eidem ineſſe. ¶Ad primā ꝓbationē de contrarijs dicendū ꝙ illa contraria nō inſunt ſcuto ſimplr̄:ſed ſm qd.cum enim dicit̄ ꝙ cuicūq̄ꝫ ineſt genus ⁊ aliqua ſpecies.dico ꝙ verum eſt ꝙ ieſt aliqua eiꝰ ſpecies vel ſimplr̄.vel ſecundū quid.ſic eſt in ꝓpoſito.quia ſcuto ineſt albedo ⁊ nigredo ſecundū aliam ⁊ aliā partem.iſto modo etiam.ſ.ſecundum quid ineſſe eidem contradictoria nō eſt impoſſe.ſicut dicet̄ inferius in hoc eodem quarto.ſic enim nō inſunt ſcđm idē. ¶Ad ſcđam probationē de relatiuis dicendū per idē ꝙ nō eſt ſcđm idem.naꝫ mons dicit̄ magnus ⁊ paruus.⁊ idē duplū ⁊ dimidiū.nō ad idē ſꝫ ad diuerſa.iferre ergo idē eſſe ſimplr̄ magnū ⁊ paruū.dupluꝫ ⁊ dimidium.eſt ignorantia elēchi.Conſequentie tamen ille que ſunt Ariſto.in predicamentis.ſ.ꝙ ſi aliqd eſt duplum ad hoc.ergo duplū.⁊c̄.ſunt bone.per hoc enim ꝓbat phs magnum ⁊ paruum nō eſſe contraria.qꝛ dicunt̄ de eodem.

nō tñ simplr̄.ſꝫ ſcd̄m qd̄.q̄ꝛ incōparatiōe ad diuerſa. ¶Ad primū de ſcd̄a via dico ꝙ illud p̄nm̄ eſt realr̄ ⁊ formalr̄ affirmatiuū.q̄uis ſcd̄m voceꝫ ſit negatiuū.ſicut ⁊ iſta ꝓpō.non impoſſe eſt hoiem currere.vnde valet iſtā poſſe eſt hoieꝫ currere.ſequit̄ etiā illud p̄nm̄.ipoſſe eſt idē ſimul eē ⁊ nō eē: ideꝫ valet q̄ꝫ iſta.neēe eſt idē nō ſimul eē ⁊ nō eſſe:que eſt affirmatiua de mō.⁊ tali negatiua nō eſt.nec̄ū aliq̄ꝫ affirmatiuam eſſe notiorē.¶Ad aliud de eadē via dicēdum ꝙ pħs in libro prioꝝ docet multos ſillogiſmos ex ypotheſi per quos nō ꝯtingit aliquid ꝓbare.docet.n.ſillogiçare ex falſis.ſcd̄m queꝫ modum nunq̄ꝫ aliqd ꝓbat̄.ſilr̄ de ſillogiſmo circulari.ſcd̄m quem nihil cōtingit probare.imo eo ipſo ꝙ eſt circularis nihil ꝓbat.ſilr̄ dicetur in propoſito de ſillogiſmis ex oppoſitis.¶Aliter dicit̄ ꝙ notius eſt ipoſſe eſſe aliqd ſimul eſſe ⁊ nō eſſe:q̄ꝫ negatio eiuſdē de ſe que ꝯcludit̄ in ſillogiſmo ex oppoſitis.vñ licet forſan aliq̄s negaret ꝙ idē ſit ipm̄.tñ nunq̄ꝫ ꝯcederet ꝙ idē ſit ipm̄ ⁊ nō ipm̄.vñ noti⁹ eſt in falſitate ꝙ ideꝫ ſit ipm̄ ⁊ nō ipm̄.q̄ꝫ ꝙ idē nō ſit ipm̄ p̄ma rñſio eſt melior.¶Ad aliud de tertia via dicendū ꝙ oīs deceptio que pōt fieri extra per ſenſuꝫ nō falſificaret primū p̄nm̄.nunq̄ꝫ enim aliq̄s ſenſus iudicat ꝙ hoc ſenſibile ſit ⁊ nō ſit in eodem inſtāti.vel dato ꝙ ſenſus erraret circa ipm̄:tñ per intellectū tanq̄ꝫ per po^{ām} nobilioreꝫ corrigeret̄ error ſenſus. ¶Ad vltimū dicendum ꝙ verum eſt ꝙ ꝯtingit ſcire in vlī ignorando in particulari.cui⁹ cā eſt.q̄ꝛ non ꝯtractat̄ minor cum maiori.vñ ſm̄ pħm primo poſterioꝝ maior pōt ſciri prius tp̄e q̄ꝫ minor vel ꝯclō qñ.ſ.minor nō applicat̄ cū maiori.ſi tñ applicet̄ eodem tp̄e ſcit̄ ⁊ minor ⁊ maior ⁊ ꝯcluſio. ¶Ad formam cū dicit̄ ꝙ ꝯtingit ignorare in pticulari ⁊ ſcire in vlī.dico ꝙ verū eſt ꝓpter hoc q̄ꝛ neſcit̄ illud pticulare ꝯtineri ſub illo vlī.ſed ꝓpter hoc nō ſciunt̄ ꝯdictoria.nō.n.opinor ꝯdictionē niſi opiner hāc mulā eē ꝯtētā ſub mula.⁊ hoc nō facio vt ſupponit̄.ꝙ ſi opinarer hanc mulā ꝯtineri ſub mula impoſſe eſt ignorare hāc mulā eē ſterilem.nam applicata maior cū minori ſtatim ſcitur vt dictum eſt.

¶Natura nāq̄ꝫ principiū ⁊ aliarum dignitatum hec omnium ⁊c̄.

Queritur Utrū hoc p̄nm̄.ipoſſe eſt idē ſimul eē ⁊ nō eē ſimplr̄ ſit p̄muꝫ ⁊ videt̄ ꝙ nō q̄ꝛ eſt reſolubile in alia p̄na priora.ſ.in terminos ꝓprios q̄ ſunt p̄na incōplexa.vnūq̄dq̄ꝫ.n.reſoluit̄ in ea ex qb⁹ cōponit̄. ¶Cōtra.pħs hic in lr̄a qui dicit ipſum primū omnium dignitatum.

Respondeo primo p̄mittā q̄dam vtilia.ſcd̄o dicā ad q̄ōnē. ¶Quantū ad p̄m ſit iſtud p̄mū dictū.ꝙ q̄dā ꝓpōnes ſunt affirmatiue ⁊ q̄dā negatiue.ꝓpō affirmatiua vocat̄ idētidica.i.dicēs ⁊ notans idētitatē p̄dicati ad ſubm̄ ſiue ſit idētitas accñtalis ſiue eēntialis.Exemplū primi.hō eſt albus.Exēplū ſcd̄i.hō eſt aīal.ꝓpō negatiua vocat̄ diuerſidica.i.dicens vel notās diuerſitatem p̄dicati ad ſbm̄.Exēplū.hō nō eſt aſin⁹. ¶Scd̄m dictū ſit iſtud.ꝙ in ꝓpōnib⁹ iſtis ſiue ſint affirmatiue ſiue negatiue eſt ordo in p̄mitate:nam q̄dam eſt p̄mo p̄ma.⁊ q̄dā ſcd̄o p̄ma.q̄dam tertio p̄ma:⁊ ſic per ordinē:ſm̄ ꝙ plus vel minus accedunt vel recedūt ad ꝓpōnē p̄mo primā.Exemplū in affirmatiuis:hō eſt hō.eſt p̄mo prima.hō eſt aīal rōnale eſt ſcd̄o p̄a.hō eſt aīal eſt tertio prima.hō eſt riſibilis eſt in q̄rto gradu.hō eſt albus eſt in q̄nto gradu.⁊c̄.pꝫ.n.ꝙ iſte hñt ordinem in primitate.ſi ꝯſideret̄ idētitas extremoꝝ.ſilr̄ eſt dare ordinem in negatiuis.nam prior eſt iſta.hō non eſt equus.q̄ꝫ iſta.hō nō eſt hinibilis. ¶Tertiū dictū eſt ꝙ ideꝫ in cōparatiōe ad diuerſa eſſe p̄us ⁊ poſterius nō eſt incōueniens.ſicut pꝫ in linea p̄dicamētali.naꝫ gen⁹ ſubalternū eſt pri⁹ reſpectu ſpēi ſpālıſſime.⁊ poſteri⁹ gñe gñaliſſimo.Silr̄ in ꝓpoſito ꝓpō ſcd̄o p̄ma eſt prior reſpectu ꝓpōnis que eſt tertio prima.⁊ poſterior ꝓpōne que eſt primo prima.

Quantum ad ſcd̄ꝫ dico ꝙ iſtud p̄nm̄ ipoſſe ē ⁊c̄.nō eſt p̄mū ſimplr̄.i.p̄mo p̄mū.hoc ꝓbo ſic.q̄ꝛ illud p̄nm̄ cui⁹ termini nō ſunt p̄mo p̄mi nec vltimo vltimi nō eſt ſimplr̄ p̄mo p̄mū.ſꝫ h̄ p̄nm̄ eſt h⁹.ergo ⁊c̄.maior pꝫ.q̄ꝛ iſta duo ſūt de rōne p̄ncipij ſimplr̄ p̄mi.ꝙ ſit p̄ primū in eēndo.⁊ vltimo vltimū in reſoluēdo.minor ꝓbat̄ ⁊ p̄mo de termino ſbto q̄d eſt idē.cōcept⁹.n.ille nō eſt p̄mo prim⁹ cū ſit reſolubilis in duos alios ꝯcept⁹.q̄ꝝ vn⁹ eſt abſolut⁹ alter reſpectiu⁹.ꝯcept⁹ aūt ſilr̄ iclud̄es abſolutū ⁊ reſpectiuū nō eſt eq̄ue p̄us ſicut ꝯcept⁹ icluſi in quos reſoluit̄.iſte aūt ꝯcept⁹ idē ens eſt h⁹ q̄ꝛ li idē dicit ꝯceptū reſpectiuū.li ens dicit ꝯceptū abſolutū vel ſaltē neutrū ⁊ idifferenteꝫ ad abſolutū ⁊ reſpectiuū.ꝓbat̄ etiā minor de termino p̄dicato q̄ eſt eē ⁊ nō eē.ille aūt ꝯcept⁹ eſt aggregat⁹ ex affirmatiuo ⁊ negatiuo.ergo eſt reſolubilis.ergo nō eſt p̄mo p̄m⁹ nec vltimo vltim⁹.¶P̄.nulla ꝓpō modalis eſt p̄mo p̄ma.q̄ꝛ eſt reſolubilis in aliā de ineē:ſꝫ iſtud p̄nm̄ impoſſe eſt ⁊c̄.eſt ꝓpō modalis.ergo nō eſt p̄mo p̄ma.¶Si ergo q̄rat̄ q̄d eſt p̄mū cōplexū ſimplr̄.⁊ p̄mo p̄mū.dico ꝙ iſtud ens eſt ens: iſtud enim.p̄nm̄ hꝫ terminos p̄mo p̄mos:⁊ vltimo vltimos.⁊ p̄ ꝯñs qui nō ſunt reſolubiles in aliquos p̄ores.imo oīs reſolutio ꝯceptuū ſtat ad ꝯceptū entis vt ad ſimplr̄ p̄mū iter ꝯcept⁹ q̄ditatiōs.¶Ad argumētū in oppoſitū dicendū ꝙ pħs vocat iſtud p̄nm̄ p̄mū nō ꝙ ſit ſimplr̄ p̄mū.ſꝫ q̄ꝛ eſt primū reſpectu iſtoꝝ.ſ.de quolibet affirmatio vel negatio.oē totū ⁊c̄.⁊ ſi ab eq̄libus ⁊c̄.reſpectu iſtoꝝ hoc eſt primū.⁊ dr̄ dignitas dignitatū.ſicut.n.totū ⁊ pars.eq̄le ⁊ ineq̄le nō itelligunt̄ niſi itellecto ente.ita nec hoc p̄nm̄.oē totū ⁊c̄.de quolibet ⁊c̄.⁊ ſic de alijs nō itelligunt̄ niſi itellecto hoc p̄nº cui⁹ intellect⁹ depēdet ex itellectu entis ex quo componitur.

¶At vero nec ꝯtradictōis mediū nihil eē ꝯtingit.ſed neceſſariū.aut dicere aut negare vnum de vnoquoq̄ꝫ.

Queritur Utrū iter ꝯdictoria ſit dare mediū.⁊ videt̄ ꝙ ſic.nā eſſe ⁊ nō eſſe ſunt ꝯdictoria.ſꝫ iter eē ⁊ nō eē eſt mediuꝫ ipſa gñatio.vt dr̄ 2º.hui⁹.q̄ ⁊c̄. ¶P̄.q̄to magis extrema diſtant tāto ſunt plura media iter ipſa.ergo ſi infinite diſtāt infinita erūt media iter ipſa.ſed ꝯdictoria diſtāt in infinituꝫ ergo ⁊c̄.ꝓbatio minoris.q̄ꝛ oī finito ꝯtingit itelligere maius.ſed nō ꝯtingit itelligere maiorē diſtantiā q̄ꝫ que eſt iter ꝯdictoria.q̄ꝛ q̄cūq̄ꝫ daret̄ illa caderet ſub ꝯdictione.ergo ⁊c̄.¶P̄.iter oīa relatiua mediū eſt relatio.ſꝫ ꝯdictoria adinuiceꝫ referunt̄.nā opponunt̄.⁊ oppō eſt q̄dā relatio.ergo iter ꝯdictoria eſt media relatio.¶P̄.inter ꝯdictoria eſt mediū ꝑ abnegationem vtriuſq̄ꝫ extremi.naꝫ ſcutū cui⁹ medietas eſt alba ⁊ medietas nigra.nec eſt album nec non album.¶P̄.ſi inter ꝯdictoria nō eſt mediū.ergo de quolibet eſt vera affirmatio vel negatio.ꝯñs videt̄ falſum.nā ambe iſte videntur falſe.oīs hō eſt albus:⁊ oīs hō nō eſt albus.ergo añs eſt falſum ex quo.ſequit̄.¶Cōtra pħs hic in littera.

Responſio in iſta queſtione premittā dupliceꝫ diſtinctiōem.¶Secundo dicaꝫ ad queſtioneꝫ.¶Quantū ad primū ſit iſta prima diſtinctio ꝙ medium inter aliqua pōt eſſe duplex.ſ.vel ſcd̄m formaꝫ vel ſcd̄m ſubm̄.Exemplū primi in ꝯrijs mediatis.croceū enim eſt q̄dam media forma inter album ⁊ nigrū. Exemplū ſecūdi.in priuatiue oppoſitis lapis enim nō eſt videns neq̄ꝫ cecus.¶Scd̄a diſtinctio ſit iſta ꝙ mediuꝫ pōt eſſe ⁊ alio mō accipi duplr̄.vt habet̄ in textu hui⁹ cap̄ li.ſ.poſitiue ⁊ negatiue.Exemplū primi.rubedo eſt mediū inter albū ⁊ nigrū.⁊ hoc mediū eſt eiuſdē generis cū extremis.Exemplū ſecundi.mediū ſcd̄m ꝙ accipit̄ per abnegationem vtriuſq̄ꝫ extremi.vt q̄d nec eſt egrū nec ſanum.ſcd̄m medicos enim ponitur aliq̄ forma ſiue diſpoſitio que eſt media iter egritudinē

medm 2m fo
et 2m subm

Medm positi
negatiue.

ꝛ sanitatē. que dicit neutralitas. ¶ Tertia distinctio sit ista. ꝙ aliquo mō accipit mediū dupl'r. qꝛ qđdā est mediū interpōnis. qđdā p̄suppōnis. Exēplū p̄mi. clau⁹ ꝯiungēs duos postes. ꝛ viscus seu gluten. Exēplū scđi. q̄ntitas isto mō mediat iter formā sbalē ꝛ mām. forma. n. sbalis reqrit ꝛ p̄supponit mām q̄ntā ꝛ dispositā. nō ꝙ q̄ntitas mediet iter formam ꝛ mām. q̄si qdā clauus ꝛ viscus: cum forma sbalis attingit imediate mām. sed solum dr̄ mediū pro q̄nto p̄exigit ꝛ presupponit ad introductionem forme in materiam.

Quantū ad scđm dico istā ꝯnem. ꝙ iter ꝯdictoria nō est mediū quocūqȝ mō sumptū. Hoc ꝓbo sic. q̄ncūqȝ aliqd inest alicui per se eius oppositū nullo mō inesse pōt. nec per se nec per accidēs. pȝ inducēdo. sed carere medijs inest ꝯdictorijs per se. scđm illud phi p̄mo posterioꝝ. ꝯdictio est oppositio cui⁹ non est dare medium secūdum se. ergo ꝯdictio nullo modo hȝ mediū. ¶ Sȝ ꝯtra diffinitionē illam primi posterioꝝ arguit. qꝛ nō videt ꝓpria. qꝛ conuenit ꝯtrarijs imediatis. que nō habent mediū scđm se. saltē scđm formam. ¶ Responsio. dicēdū est ꝙ diffinitio data est multiplex. eo ꝙ negatio potest cadere sup ly scđm se. vel per se. vt sit negatio perseitatis. vel potest esse econuerso. vt ly per se cadat sup negationē. vt sit perseitas negationis. primo mō non accipit in illa diffinitione. sed scđo modo. ꝛ est sensus ꝙ p̄seitas affirmat ꝛ cadit sup negationē. vt sic ꝯtradictio sit oppositio cuius per se non est mediuȝ. ex quo sequit ꝙ nullo modo habet medium. ex quo carere medio per se inest sibi. sed primo modo put p̄seitas negat: ꝛ est negatio p̄seitatis: sic carere medio pōt conuenire ꝯtrarijs imediatis. ꝛ etiaȝ priuatiue oppositis. quatenus carent medio scđm formā. tamē hoc nō obstante habent mediū per accidens. s. scđm sbm. natura carere medio non inest eis per se. vt ly per se cadit sup ly nō hr̄e medium. ꝛ est perseitas negationis ꝛ ideo nō repugnat eis hr̄e mediuȝ. saltē per accidēs: modo preexposito. ¶ Ad primū in oppositū: cū dicit ꝙ eē ꝛ nō esse sunt ꝯtradictoria. dicendum ꝙ eē pōt dupl'r accipi. vno mō. esse simpl'r. alio mō scđm quid. ꝛ sil'r nō esse potest accipi dupl'r. vno mō simpl'r. alio mō scđm qd. modo inter esse simpl'r ꝛ nō esse simpl'r bn̄ est mediū: eē scđm qd. vt gn̄atio. ꝛ dico esse simpl'r eē p̄fectū. ꝛ esse scđm qd esse in fieri. vel sic. esse accipit vno mō pro eē gn̄aliter. put includit esse simpliciter: ꝛ scđm quid. ꝛ nō esse pro non esse simpl'r. ꝛ isto mō sunt ꝯdictoria nec est mediuȝ inter ipsa. secūdo vero mō nō sunt ꝯdictoria. sed habent medium. s. ipsum fieri vel eē imperfectū. nam inter non ens simpl'r. ꝛ ens in actu. ꝛ perfectū esse: est medium ens siue esse imp̄fectuȝ. ꝛ hoc secūdo modo loquit phs scđo metha. vnde dicit sic. ꝙ sicut semp est mediū inter esse ꝛ nō esse. s. gn̄atio: ita existētis ꝛ nō existētis. i. entis ꝛ non entis est mediū quod fit. ꝛ pȝ per exempla sua que ponit ibi. s. ꝙ ex adiscente fit sciens. ꝛ ex puero vir. isto ergo modo non ꝯtradicunt esse ꝛ non esse. ¶ Sed ꝯtra. ois per se mutatio mediat inter per se terminos. sȝ termini generationis sunt ꝯtradictorij. s. esse ꝛ non esse. ergo inter eē ꝛ non esse que sunt ꝯdictoria vere est mediū. ꝓbatio minoris. nam generatio est a nō subiecto in subiectū. ꝛ corruptio ecōtra. vt dicit qnto phisicoꝝ. ibidē etiā dicit ꝙ gn̄atio ꝛ corruptio sunt ꝯdictoria. ¶ Cōfirmat. qꝛ hic in textu vt apparuit paꝝ ante phs ꝓbans ꝙ nō sit mediuȝ inter ꝯdictoria. s. iter ens ꝛ nō ens. arguit sic. qꝛ si sic. ergo est aliq̄ mutatio media inter gn̄ationē ꝛ corruptionē. sed illa ꝯñtia nulla eēt nisi termini gn̄ationis ꝯdicerent. ¶ Rn̄deo. ꝙ termini gn̄ationis non sunt ꝯdictorij. sed se hn̄t sicut habitus ꝛ priuatio. ꝛ isti sunt termini primi nō solum in gn̄atione. sed etiā in q̄cūqȝ alia mutatione. ¶ Ad illud qđ dicit de qnto phisicoꝝ dicēdum ꝙ phs accipit per non subiectū priuationē forme. per subiectū habitū vel formaȝ. ¶ Ad illud quod addit. ꝙ gn̄atio ꝛ corruptio sunt ꝯdictoria. per ꝯdictoria intelligunt priuatiue opposita. nam priuatiue opposita sunt sicut ꝯdictoria circa subiectuȝ aptū natū qđ est sbm mutationis. ¶ Ad ꝯfirmationem de quarto huius dicendum ꝙ argumentū est a minori. s. ꝙ si est mediuȝ inter ꝯdictoria: multo magis inter q̄cūqȝ alia opposita. ꝛ ita iter priuationē ꝛ formā. ꝛ sic est mutatio aliq̄ media iter illa que terminant ad formaȝ q̄ est gn̄atio. ꝛ illa que terminant ad priuationē que est corruptio. ¶ Sed ꝯtra istaȝ rn̄sionē arguit. p̄mo. qꝛ videt ꝯcedere ꝓpositū. nam scđm te priuatio ꝛ forma sunt termini gn̄ationis sed priuatio ꝛ forma sunt ꝯdictoria circa susceptibile. etiam per te. si ergo inter priuationē ꝛ formā sit mediū: sequit ꝙ inter ꝯdictoria sit meduȝ. ¶ P̄. contraria imediata sunt ꝯdictoria circa sbm. pari ratione sic p̄uatiue opposita. ergo sicut inter priuationeȝ ꝛ formā est gn̄atio ꝛ corruptio scđm te ita posset esse inter ꝯria imediata. ¶ Rn̄deo ad primuȝ. ꝙ termini gn̄ationis pn̄t cōparari vel ad sbm. vel ad ipsam gn̄ationē. si p̄mo modo. sic hn̄t rōnem ꝯdictiōis. nec hn̄t mediū isto modo. nam sbm vel necio est sub forma. vel sub priuatione. si secūdo modo. sic nō hn̄t rōnē ꝯdictionis. ꝛ ideo hn̄t gn̄ationē mediā. sicut dictū est. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ de rōne ꝯdictionis sunt duo. s. ꝙ alteꝝ necio insit. ꝛ ꝙ alterum nihil ponat. ꝯria aūt imediata circa sbm aptum natum hn̄t vnam ꝯditionē. s. ꝙ alterū necio inest. sȝ deficit secunda ꝯditio. qꝛ vtrūqȝ est aliqd positiuū. ꝛ illa duo requirunt ad gn̄ationem ꝛ corruptioneȝ. vtraqȝ aūt ꝯditio est in priuatiue oppositis. pȝ. qꝛ non est sile de his ꝛ ꝯrijs imediatis. ¶ Ad 2ᵐ principale dicendū. ꝙ distātia est duplex. q̄dā est dimensiua. ꝛ illa est proprie distantia que est de genere q̄ntitatis. ꝛ q̄dam est distātia p̄fectiua seu p̄fectiōis. ꝛ illa est transumptiue dicta. ꝛ transfert ad alia. vt ad opposita. cum ergo dicit ꝙ q̄nto magis distant extrema: tanto sunt plura media. dicēdum ꝙ illa maior est vera de distantia dimensiua. ꝛ tūc minor est falsa. qꝛ ꝯdictoria non sic distant. maior aūt est falsa de distantia perfectiua ꝛ trāsumptiue dicta. qđ pȝ. qꝛ ꝯria imediata maxime distant isto mō. ꝛ tn̄ nullū hn̄t medium. ꝯdictoria ergo hn̄t distantiā priuatiuaȝ. pro q̄nto vnum ꝯdictoriorum est priuatio alterius. non autē hn̄t distantiā dimensiuaȝ. de qua ꝓcedit rō. ¶ Ad illud qđ addit in minori ꝙ ꝯdictoria distant in infinitū. dicendū ꝙ ibi nō reqrit distantia infinita. qđ ꝓbat. qꝛ q̄ntūcūqȝ aliq̄ paruȝ distant: pōt esse ꝯdictio inter ipsa. qꝛ de quolibet est veꝝ alterū ꝯtradictorioꝝ. q̄ntūcūqȝ ergo distat modicuȝ aliqd ab vno ꝯdictorio: de eo predicat aliud ꝯdictorium. cuȝ ergo dr̄. distantia ꝯdictionis est infinita. glosanda est ꝓpō infinita. i. indeterminata. qꝛ quecūqȝ minima distantia sufficit. ꝛ maxima etiā in infinitū pōt eē. Unde ꝯdictio minimam distantiā ponit: ꝛ p̄mittit maximā. primā dicit positiue. secundam vero p̄missiue. vn̄ non sequit ꝙ ibi sit infinita distātia positiua. pōt tn̄ ibi esse gr̄a materie alicui⁹. puta si alteꝝ extremū sit infinitum positiue. vt deus. ꝛ nō deus. vnde sicut dicteȝ est ꝯdictio minimā distantiā reqrit ꝛ maximaȝ p̄mittit. ita ꝙ indifferenter q̄ntum est de se saluat in q̄cūqȝ. ¶ Ad 3ᵐ cum dicit. ꝙ inter oia relatiua est mediū relatio. dicendū ꝙ veꝝ est de intentionibus. sic enim est media relatio. ꝛ hoc modo oia opposita sunt in genere relationis. q̄ien⁹ oppositio que est genus eorum est in gn̄e relationis. ꝛ sic ꝯdictoria secūdū istam intētionē habent vtiqȝ mediū relationē ipsaȝ. loquēdo tn̄ de rebus substratis intentioni nō est veꝝ ꝙ referant. nec per ꝯn̄s ꝙ habeant medium relationē. naȝ hō. ꝛ nō homo. nō referunt adinuicem. ¶ Ad 4ᵐ de illo scuto dr̄ vno modo ꝙ nō est incōueniens illud scutū esse albū. ꝛ nō albū. qꝛ hoc non est scđm idem. naȝ vnū contradictoriū inest pro vna parte. ꝛ alterū pro altera. ideo neutruȝ inest simpl'r. sed vtrūqȝ scđm quid. ¶ Cōtra. qꝛ tunc mediū ita est iter ꝯtradictoria. sicut est inter ꝯria imediata. ¶ Rn̄sio. in ꝯrijs imediatis datur sbm medium cui neutrum inest neqȝ simpl'r. neqȝ secundū qd. lapis. n. neqȝ est sanus. neqȝ est eger: neqȝ cecus. neqȝ videns. sed inter ꝯtradictoria non potest dari aliquod mediū vel sbm cui neutruȝ insit vel simpl'r. vel scđm qd. qꝛ de quocūqȝ dicitur alterum ꝯdictoriorū: vel simpliciter. vel

secundum quid. vt in proposito de scuto. In contrarijs autem imediatis ⁊ etiam in priuatiuis est dare aliquod subiectum: cui neutꝝ inest nec simplr. nec ſm quid. vt pꝫ in exemplo predicto de lapide. ¶ Aliter respondet. ꝙ cū querit vtꝝ tale scutū sit album vel non album. neutrū est dandū. qꝛ nihil denominat ab accidente: nisi simpliciter insit. vnde scutum illud non est albū simplr. neqꝫ est nigꝝ simplr. ¶ Contra. si hoc scutū non est simplr albū. nec simplr nigrum. ⁊ sic de alijs. ergo non est coloratū. ꝯsequens est euidenter falsuꝫ. ergo ⁊ añs. consequentia ꝓbat. qꝛ quicquid denominat a genere. denominat ab aliq̄ eius spē. ex 2° topicoꝝ. ¶ Responsio. ꝯña non valet. Ad ꝓbationē dicendū. ꝙ ad destructionē cuiusliꝫ inferioris non sequitur destructio superioris: in p̄dicatione denominatiua. nisi destruat quodlibꝫ inferius: nō solū in se: sed etiā in coniunctione cuꝫ alio oppo°. vt dicendo sic. nō est albū. neqꝫ nigrū. neqꝫ albū ⁊ nigrū simul. ergo nec coloratū. sic exponit illa consideratio. sed in ꝓposito nō est sic. qꝛ licet quodlibet inferius destruat in se non tn̄ in ꝯiunctione ad aliud oppositū. tale enim scutū est albū ⁊ nigrū simul. ⁊ neutrū seorsuꝫ. Uel pōt exponi alr sic. denoiatum a gn̄e opꝫ denoiari a spē aliq̄. vtrū est aliq̄ illaꝝ denominationū de qbus est sermo ibi. sic ꝙ est albuꝫ vel hꝫ albedinē. vel huic inest albedo. ꝑmus modus non est verus in ꝓposito. vt scutū illud dicat albū vel nigrū. sed duo alij modi sunt veri in ꝓposito. nā veꝝ est dicere ꝙ illud scutum hꝫ albedinē ⁊ sibi inest albedo. silr est de nigredine. ¶ Aliter dicitur ꝙ hec est simplr vā. ꝙ scutū non est coloratū. qꝛ nullo colore. non. n. est albū vel nigrū. sicut duo habentes vineaꝫ: neuter hꝫ vineā. sicut dī sexto thopicoꝝ. ¶ Ad vltimū principale dī ꝙ contradictio nō est in terminis incomplexis. ⁊ ideo neutrū predicatur de quolibꝫ in talibꝰ. ¶ Contra. qꝛ quinto huiꝰ dī ꝙ alteꝝ contradictorioꝝ dī de quolibet. sed ꝓpō cōplexa de nullo p̄dicat. ergo ꝯdictio hꝫ accipi ſm terminos incōplexos. ¶ Preterea. homo. ⁊ nō hō. sunt opposita non ꝯrie. tū qꝛ alteꝝ nihil dicit positiue. tum qꝛ in substa nō est ꝓprie contrarietas. vt dī in p̄dicamentis. nec opposita priuatiue. qꝛ nō homo dicit de eo quod nō est natuꝫ esse homo. puto de lapide. priuatio aūt nō sic. nec opposita relatiue. pꝫ. ergo relinquit ꝙ ꝯtradictorie opponant. ¶ Aliter ergo dicendū. ꝙ ꝯtradictorioꝝ sp alterū dī de vnoquoqꝫ in incōplexis. dūmō terminꝰ de quo dī nō accipiat distributiue. Rō huiꝰ est. qꝛ vni supposito pōt inesse vnū. ⁊ alteri alteꝝ. vñ neutra istaꝝ est vera. ois hō est albꝰ. ois homo est nō albus. ¶ Sciendū etiaꝫ ꝙ ꝯtradictoria nō est necesse p̄dicari de quolibet cuꝫ reduplicatione. vñ vtraqꝫ istaꝝ est falsa. hō inquātū homo est albus. hō inquātū homo est nō albus. qꝛ tunc de necessitate vel omnis homo esset albꝰ. vel nullus homo esset albus. ¶ Et hec de quarto methaphisice.

¶ Accidit aūt multotiens dictis causis ⁊ multas eiusdē esse causas: non ſm accidens. vt statue. ⁊c̄. Textu cōmenti scdi.

Circa quintum librum methaphisice. Queritur primo. Utrum eiusdem effectus sint plures per se cause. ¶ Uidetur ꝙ non: quia si vna sufficit alia superfluit. sed quelibet per se causa videtur sufficere in suo genere sine alia. ergo. ⁊c̄. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

Respondeo In ista questione primo premittā aliqs distinctiões. 2° ondā aliqs ꝯclones. Quātū ad ꝑmū sit ista ꝑma distinctio. ꝙ causarū quedā sunt eiusdē ordinis. qdā sunt alteriꝰ ordinis. Ille dicunt eē eiusdē ordinis que sunt in eodē gn̄e eq̄. ꝑ° ⁊ eiusdē spēi. Sꝫ dicunt alteriꝰ ordinis que in eodē gn̄e sunt eēntialiter ordinate ſm ꝑus ⁊ posteriꝰ. ⁊ sunt alteriꝰ spēi. Exēplū ꝑmi. duo hoies eq̄ ꝑmo trahētes nauim. exēpluꝫ scdi. hō ⁊ sol in gn̄atiōe hois. ¶ Scda distinctio sit ista. ꝙ cāꝝ eiusdeꝫ ordinis qdā sunt totales. qdam pꝛtiales. Dicit aūt cā totalis que in illo gn̄e cāe nō idiget ad suā cālitatē aliq̄ cā eiusdem ordinis secū ꝯcausantes. sꝫ sola per se sufficit. Sed dr̄ cā partialis que in illo gn̄e cāe nō sufficit ad cāndū effectū: sꝫ indiget alia cā eiusdē ordinis secū ꝯcausante. exēplū ꝑmi. ignis gn̄ans ignē. exēplū scdi. duo hoies trahētes nauē: quoꝝ alter de se nō sufficeret ad tractionē. ¶ Tertia distictio sit ista. ꝙ cāꝝ q̄dā sunt eiusdē gn̄is. ⁊ q̄dā alteriꝰ gn̄is. exēplū primi. oēs cause efficiētes. ⁊ formales. ⁊ hꝰ. exemplū scdi. si accipiant cause diuerse vna mālis. altera efficiens ⁊c̄.

Quantū Ad 2m sit ista ꝑma ꝯ. ꝙ eiusdē effectꝰ possunt eē pl̄es cause alteriꝰ ⁊ alterius gn̄is. ⁊ totales. Hec pꝫ per ph̄m in lr̄a. qꝛ es. ⁊ forma statue. ⁊ factio ipsiꝰ: sunt cause statue: quarum q̄libet in suo ordine est cā totalis huiꝰ statue. hoc etiā hr̄ expsse tertio huiꝰ 2a q̄one: vbi dicit ph̄s. ꝙ contingit eidē ineē oēs modos cāꝝ: vt domus. vñ qdem motꝰ. i. cā efficiens. est ars ⁊ edificatoꝛ. cuius vero cā. i. cā finalis. est opatio. i. vsus. puta habitatio. ⁊ mā. i. cā mālis sunt terra lapis ⁊ ligna. spēs. i. forma est rō. i. ꝓportio siue cōpositio domꝰ. ¶ Scda ꝯclusio sit ista. ꝙ eiusdem effectꝰ pñt esse plures cause eiusdē gn̄is ⁊ totales: si sint alterius ordinis hoc pꝫ per exēplū. qꝛ deus sol ⁊ homo ꝓducūt hoiem quoꝝ q̄libet est cā totalis ⁊ sufficiens in suo ordine: ⁊ q̄libet est de gn̄e cāe efficiētis. ¶ Tertia ꝯclusio sit h̄: ꝙ eiusdē effectꝰ pñt esse plures cause eiusdē gn̄is ⁊ eiusdē ordinis. si sint cause partiales. Hoc pꝫ per exēplū. sic. n. plures trahētes nauem sunt cā tractꝰ nauis. Iteꝫ pr̄ ⁊ mr̄ sunt isto mō cāe plis. ¶ Quarta ꝯclō sit ista. ipoīe est pl̄es cās eē eiusdem gn̄is ⁊ eiusdē ordinis ⁊ totalis eiusdē effectꝰ. Hec ꝓbo sic. qꝛ si sic. ergo effectꝰ nō dependet eēntialr ab aliq̄ haꝝ causaꝝ. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. Sint. a. ⁊. b. totales cause ipsiꝰ. c. pꝫ ꝙ. c. nō depēdet ab. a. qꝛ pōt esse sine. a. nam sufficiēter hꝫ eē per. b. qd̄ ponit totalis cā eiꝰ. ⁊ per idē pōt hri ꝙ nō depēdet eēntialr ab ipso. b. qꝛ hꝫ eē sufficiēter per ipm. a. qd̄ ponit totalr cā eius. ergo ipm. c. non dependet nec ab. a. nec ab. b. eēntia. Sꝫ hec rō nihil valet ꝯtra secūdam ꝯnem. qꝛ cause alterius ordinis ⁊ totales nō supfluūt. quatenus rōne ordinis eēntialis oēs simul regrunt ⁊ sunt alterius rōnis. qd̄ nō est in proposito. ¶ Ad argumentum in oppositum pꝫ ꝙ seipsuꝫ soluit. arguit enim de causis totalibus eiusdē gn̄is ⁊ ordinis. aliter non concludit. ¶ Ad illud in oppositum. pꝫ ex dictis.

¶ Quapropter ⁊ natura principium: ⁊ elementum: ⁊ mens: ⁊ voluntas: ⁊ substātia: ⁊ qd̄ cuius causa: multoꝝ enim ⁊ cognitionis ⁊ motus principiū est bonū ⁊ malum. Textu cōmenti primi.

Queritur Utrū finis sit ꝑnm. ¶ Arguit ꝙ nō. qꝛ de rōne ꝑncipij est eē primū. vt pꝫ in c. p̄cedēti. sꝫ de rōne finis est esse vltimuꝫ. vt habet in ca°. de pfecto ergo finis nō est ꝑnm. qꝛ primū ⁊ vltimū opponunt. ¶ Cōtra. ph̄s h̄ in lr̄a in fine capli p̄cedētis. ¶ Iuxta hoc q̄ro 2°. vtrū finis sit cā. Et vr̄ ꝙ nō. qꝛ vel esset cā ſm ꝙ ens. aut ſm ꝙ nō ens. nō scdo mō: qꝛ non ens nullius est cā. finis aūt ponit cā enti. nec ꝑmo mō: qꝛ finis nō est cā nisi ſm ꝙ mouet efficientē ad agenduꝫ. sed qñ finis est non mouet efficiens. scꝫ cessat ab actione. qꝛ habitibus pñtibꝰ cessat motꝰ ꝑmo de gn̄atiōe. ¶ Cōtra ph̄s hic in littera. ¶ Iuxta hoc q̄rit 3°. vtruꝫ finis sit cā efficiētis. videt

ꝙ nō.q2 ſi ſic ſequerent̃ tria icōueniētia. ¶ Primū ꝙ idem reſpectu eiuſdē erit cā ⁊ cātū: ⁊ per ꝯñs ꝓus ⁊ poſteri⁹ nālr. qḋ p3 ex hoc.q2 etiā ipm efficiens eſt cā finis ſicut ecōuerſo. vt dr̃ hic in textu. ¶ Scdm incōueniens eſt. ꝙ idē eēt cā ſui ⁊ prius ſeipſo.qḋ p3 ſic.q2 qcqd eſt cā cauſe eſt cā cāti. ⁊ qcqd eſt prius priori eſt ꝓus poſteriori.ſi ergo finis eſt cā efficiens. ⁊ efficiēs eſt cā finis.ſequit̃ ꝙ finis eſt cā finis.ſilr pōt argui de priori ſicut p3. ¶ Tertiū incōueniēs eſt ꝙ in demonſtratione eſſet circulus.qḋ p3 ſic.nam demōſtratio ꝑꝑ qd eſt per cām.ergo cū efficiēs ſit cā finis poterit demōſtrare finē.ergo etiā ſi finis ſit cā efficiētis.ergo per finē poterit demonſtrari efficiens.⁊ ſic erit circulus. ¶ Cōtra ph̄s hic in lr̃a. ¶ Juxta hoc querit̃ 4°. vtrū finis ſit maxime cā.⁊ vr̃ ꝙ nō na3 finis eſt cā extrinſeca.ergo nō eſt maxime cā. ꝯñtia p3 q2 mā ⁊ forma ſunt cauſe itrinſece.intrinſecū aute3 videt̃ magis ꝯferre ad eſſe rei ꝙ̃ extrinſecu3.ergo mā ⁊ forma erunt magis cauſe ꝙ̃ finis. ¶ P.ſi finis eſſet maxime cā:tūc nobiliſſima cauſata hr̃ent illā cām.ꝯñs eſt falſum.q2 imobilia ſunt nobiliſſima cauſata:⁊ tñ nō hn̄t cām finalē.vt dicit ph̄s 3°.huius vbi aſſignat cām ex hoc ꝙ finis eſt alicui⁹ actionis.actio aūt eſt in motu.ſed imobilia nō hn̄t motum. ¶ P.ſi finis eſſet maxime cā:tūc maxime certa cognitio eſſet per fine3.ꝯñs eſt falſu3 nam maxime cognoſcimus qd ipm eſt per formā.nā ph̄s vbiq3 circūloquit̃ qd per formā. ¶ Cōtra cōmētator capitulo de principio ⁊ fine dicit expreſſe hoc.

Rñdeo Circa iſtas qōnes ſic ꝓcedā.primo diſtinctiōes aliquē ꝑmittent.2° ad qōnes dicet. ¶ Quantū ad primū ſit iſta ꝑma diſtinctio ꝙ finis eſt duplex vt habet̃ ſecūdo de aīa.ſ.finis gratia cuius ⁊ finis quo. dicit̃ aūt finis grā cuius:ipm obiectū qḋ ꝑ opationē attingitur vt deus qui attingit̃ a btis ꝑ actū intellectus ⁊ volūtatis ſed finis quo dicit̃ ipa opatio qua obiectū attigit̃ puta ipſa volitio ſeu itellectio. ¶ Scda diſtīctio ſit iſta ꝙ finis grā cuius aliquādo ꝑ opationē ineſſe producit̃:aliqñ nō ſed preſupponit̃:exēpliū ꝑmi de forma nāli que ꝑ motū ⁊ gñationē ꝓducit̃:vñ qnto huius:caplo de nā dr̃ ꝙ finis gñatiōis eſt forme:⁊ ille finis ē obiectum qḋ attingit̃ actiōe ſiue opatione trāſeunte:ꝑ quā ꝓducit̃ ineſſe:exemplum ſecūdi:de⁹:⁊ iſte finis eſt obiectum qḋ attigit̃ opatiōe ſeu actione imanēte:puta ꝑ actū itellect⁹ ⁊ volūtatis.hoc ēt ſcdo mō ſe hab3 obiectū ſenſus ad ſenſum. ¶ Tertia diſtinctio ſit iſta que ponitur ab Auic.qnto metha.caplo qnto:ꝙ res dr̃ eē cāta duplr.nā res dicit̃ aliquando cāta in ſua cāūtate: aliquādo in ſuo eſſe:primo mō cā finalis precedit oēs alias in cauſalitate:quia mouet agentem:⁊ agens ex appetitu finis mouetur ad agendum:vt attingat finem:efficiens autem habet rōnē cāti reſpectu finis non ꝗ̃tum ad ſuum eſſe:p3.ſed ꝗ̃tu3 ad cauſalitatem:ſecundo āt mō ipſe finis eſt cauſatus. ſicut forma cauſari dicitur ꝗ̃tum ad ſuum eſſe:patet.

Quantum Ad ſcdm dico ad oēs quattuor queſtiones:⁊ teneo ptē affirmatiuā ꝙ̃ ꝓbat̃ primo auctoritatibus.nā Aui.vbi ſupra caplo eodē circa finē.dicit ꝙ ſi de vnaq̃q3 cārū eēt ſcia:de cā finali eēt nobilior.⁊ ipſa eēt ſapiētia ⁊ nobilior alijs ptib⁹ illius ſciētie.vñ ſm eū cā finalis eēt cā cāru3. Jtē cōmentator in fine capli de ꝑn° dicit ꝙ illud ꝑnm.ſ.finale itendit̃ ad ſciēdū in hac ſcia. ⁊ illud eſt cā finalis oēs aūt cauſe nō ſunt ꝑna niſi ꝑꝑ illud. Jtē Ariſt.2°.phiſico.dicit ꝙ ſicut eſt ꝑnm in ſpeculationib⁹ ſic finis i agibilib⁹.vñ oēs cāūtates reducunt̃ ad cāūtatē finis vt ad primū.nam extrinſeca ꝓus cānt.q2.n.extrinſeca cānt. iō ⁊ intrinſeca cānt ⁊ nō ecōuerſo.extrinſeco2 aūt ꝓus cauſat finis.q2.n.ille mouet efficientē rōne amat.iō agēs agit ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Si vero queras que cāūtatū iſta2.ſ.materie ⁊ forme ſit prior.dicendū ꝙ cāūtas forme.qḋ.n.ꝓpinquius eſt ꝑmo eſt ꝓus:ſ3 cāūtas forme eſt h⁹ ꝗ̃ten⁹ eſt ꝓpinquior efficiēti ⁊ fini.eſt ergo iſte ordo ꝙ prima cāūtas eſt nā rei eſt finis.2a eſt efficiētis.3a eſt forme.4a materie. ¶ Arguit̃ etia3 rōne ad ꝓpoſitum ſic.omne per ſe agens agit ꝓpter finem.

ergo finis h3 rationē principij.ſic intelligendo ꝙ finis eſt cā cauſa2 vt predictū eſt.na3 ꝑmo venit in mentē agentis ſub rōne boni appetibilis:nā eſt bonū ⁊ optimū alio2 vt dr̃ in lr̃a.agens aūt motū a fine ꝓducit formā qua ꝓducta cōicat̃ materie:⁊ vltro ſequit̃ ꝙ mā ſuſtentet forma3.ex qbus p3 ꝙ in toto iſto ꝓceſſu finis h3 rōnem principij.añs rōnis ꝓbat̃ ſic.q2 oē agens in cuius actione pōt accidere error agit ꝑꝑ finem.ſ3 oē agens per ſe eſt h⁹.ergo oē agens per ſe agit ꝑꝑ finē ⁊ dico agens per ſe ad remouēdū caſu3 ⁊ fortunā cum oē agēs per ſe ſiue agat nālr ſiue a ꝓpoſito agit ꝑꝑ finē vt ꝓbat̃ 2° phyſico2.ꝓbatio maioris.nam 2° phyſico2 dr̃ illa actio fruſtra eſſe que non ꝯſequit̃ finē intētū.ſi ergo nullus finis ſit intentus nullū agēs ageret fruſtra nec erraret.ergo omne agēs qḋ pōt errare agit ꝑꝑ finē.tale aūt eſt agens nāle quod pōt errare:⁊ hoc etiam eſt verum de agente per intellectum.

Sed eſt dubiū cū finis ꝓduct⁹ ab efficiente habeat nobili⁹ eſſe extra ex̃ in re ꝙ̃ extra ex̃ in intellectu tñ.nā ꝑm eſt eē reale.2m intētionale.vr̃ ꝙ magis ſit cā ꝑmo mō ꝙ̃ ſcdo mō.nā nobilius eſt eſſe cāe inquātū cā ꝙ̃ cāe inquātū cātū. ¶ Dicendū ꝙ eē nobilius pōt intelligi.ſ. vel ſimplr vel ſm qd.ꝑmo mō eſſe rei factibilis nobilius eſt in mente artificis ꝙ̃ in ſe.ſicut lapis nobili⁹ h3 eē in mente dei ſimplr ꝙ̃ in ꝓpria nā.ſilr archa in mēte artificis.nā primū eē eſt imāle ⁊ incorporale rōne ei⁹ in quo eſt.ſ3 2m eſt māle ⁊ corpale.ſic p3.Si vo loquamur de eē ſ3 qd.ſic lapis vel archa h3 nobili⁹ eē in ſe ⁊ in ſua nā ꝙ̃ in mēte cuiuſcūq3 artificis q2 vt in ſe h3 reali⁹ ⁊ verius eē lapidis vel arche ꝙ̃ in mēte dei vel artificis.Ad ꝓpoſitū.finis vt h3 eē in itellectu ⁊ in mēte agētis h3 nobilius eē ſimplr ꝙ̃ in re ex̃ ⁊ vt in ſe.nō tñ eē ſm qd:vt arguit rō.ſm ergo primū eē h3 rōnē cāe:⁊ ſic nobili⁹ eſſe ſimplr rñdet fini vt eſt cā ꝙ̃ fini vt eſt cātū ⁊ productū. ¶ Ex ꝑdictis colligit̃ ꝑs affirmatiua cuiuſl3 illaru3 qōnū licet mixtim ſit poſita quodāmodo veritas illarum.

Ad argumēta Ad primū p3 ex ꝑdictis.nā finis eſt ꝑmū ſm ꝙ eſt in mēte artificis.⁊ vltimū ſm ꝙ eſt in re ex̃.ꝑmo° eſt primū principium.2°.mō nō:ſ3 magis eſt ꝑncipiatū. ¶ Ad 2m pro ſcda qōne dico ꝙ finis eſt cā ſm ꝙ eſt ens ꝑſentatū in mēte ſiue intētione agentis.ſic.n.mouet agēs ſub rōne diligibilis. ¶ Ad illud primi de gñatione dico ꝙ ph̄s loquit̃ de termino motus qñ eſt realr ꝑñs ⁊ ꝓduct⁹ iā per motū.tūc.n.ceſſat mot⁹. nō tñ vt eſt ꝑſens in intētione.finis aūt vt eſt cā h3 eē in mēte.⁊ nō in re ex̃. ¶ Ad tertiū pro tertia qōne nego ꝯñam ad qōlibet illo2 triū incōuenientiū que iferunt̃.cū.n. infert ꝑ° ꝙ idē reſpectu eiuſdē eſſet cā ⁊ cātū ꝓus ⁊ poſteri⁹.dicendū ꝙ ille ꝗ̃tuor cāe ſunt eq̄ ꝑmo in ſuo gñe.⁊ tñ vna pōt eē ꝓr alia ſicut in alijs gñaliſſima ſunt ꝑma gñā ſimplr:⁊ tñ vnū ꝑdicamentū eſt pri⁹ alio:vñ prioritas in cāis eſt equoca ſicut cāūtas.tūc ad formā dico ꝙ nō eſt incōueniens idē eſſe ꝓus ⁊ poſteri⁹ cā ⁊ cātū prioritate ⁊ poſterioritate ⁊ cauſalitate diuerſimode dicta. Jn eodē tñ gñe cauſalitatis ⁊ prioritatis eſt impoſſibile.vñ efficiēs eſt cā finis.⁊ ꝑ ꝯñs prim in rōne cāe efficiētis.finis āt eſt cā efficiētis:⁊ ꝑ ꝯñs prior in rōne finis ⁊ deſiderabilis. ¶ Cū vo iferṫ ſcdo ꝙ idē eēt cā ſui ipi⁹.dicendū ꝙ cū dr̃ ꝙ qcqd eſt cā cāe ⁊c̃. in illa ꝓpōne accipiuntur tres cāe ſed tñ variat̃ cā prima reſpectu medie.⁊ media reſpcū vltime.q̄re cōmittit̃ fallacia accñtis.ꝑmo.n.cā accipitur in gñe cāe efficiētis.cū dicit̃ ꝙ qcqd eſt cā cāe.ſ3 ſcdo ſumit̃ in gñe cāe finalis.eſt cā cauſati.vñ in talib⁹ ſic variatis nō eſt ꝓpō vera.Si vero vna cā ſit prima reſpcū ſcde in gñe cauſe efficientis ⁊ illa 2a reſpectu tertie in eodem gñe cauſe tunc eſt ꝓpō vera. ¶ Ad illud de ꝑoritate dicendū per ide3. cū.n.dr̃ ꝙ idē eſſet pri⁹ ſeipſo.non valet.q2 mutat̃ prioritas ſicut prius.cū infert tertio ꝙ eſſet circulus in demonſtratione.nego ꝯña3.Ad ꝓbatione3 dicēdū ꝙ nō eſt circulus in demōſtratione niſi qñ eſt vtrobiq3 idē genus demōſtrationis qḋ nō eſt in ꝓpoſito.nā ſicut cā eſt equoca ſic ⁊ demōſtrationes.op3 ergo ad circulū demōſtrationis ꝙ ide3 gen⁹ ꝓpter

quid sit in vtraq3 demonstratione.nam aliter non erit circulus. ¶ Aliter pōt dici ad argumentū ꝙ finis non est causa finalis efficientis sed effectus. vnde cū3 dicit ꝙ agēs agit ꝓpter finē:non est intelligendū ꝓpter finē suū. sed ꝓpter finem sui effectus. ⁊ tunc p3 ꝙ tūc nihil mali sequit ex predictis. ¶ Sed contra ph's hic in littera dicit ꝙ efficiēs ⁊ finis sunt sibi inuicem cause. ¶ Respondeo veꝝ est in causando vel fm causalitatē non fm id quod sunt. qꝛ.n. efficiēs amat finē ideo efficit effectū:illud tm̄ quod est finis non est causa eius qd̄ est efficiens. nec etiam efficiens est sp cā ipsius finis salte respectu finis gratia cuius qꝛ ille presupponit nec producit ab efficiente. ¶ Ad primū qrte questionis cū dr̄ ꝙ cāe intrinsece sunt magis cāe. dicēdū ꝙ falsu3 est. qꝛ illa que est pma causalitas omniu3 est verioꝛ. talis est causalitas finis. nā oēs alie causalitates dependēt a fine vt ostensu3 est vnde veꝝ est ꝙ effect⁹ est a causis itrinsecis imediatis. ⁊ primis tamē nō magis simplr̄. ¶ Ad 2m ꝯcedo ꝙ nobilissima cāta habent finalē cām. cū aūt adducit ph's tertio huius: dicēdū ꝙ illa auctoritas nō multū cogit qꝛ ibi in tertio ꝓcedit modo disputatiuo vt ibi declaratū fuit in scripto ⁊ determinatū qualr̄ in imobilib⁹ inueniat rō finis ⁊ efficiētis. ⁊ cū ꝓbatur ꝙ ois finis est finis alicui⁹ actionis dicendu3 ꝙ duplex est actio. s. imanēs ⁊ trāsiens. l3 ergo negef ab imobilibus rō finis qui attingit actione trāseunte qui ꝓprie habet rōnem mot⁹ sicut loqt philosophus. nō tamē negat finis qui attingit actione imanente. ¶ Ad tertiū cū infert ꝙ maxime certa cognitio esset per fine3: dicit vno mō ꝙ veꝝ est. vnde oēs cāe possunt per finē demōstrari. ideo potissima demōstratio ⁊ certissima est per finē. qꝛ sicut pncipiū in speculationibus ita finis in agibilib⁹. ergo sicut pma sunt certissima: sic ⁊ finis: cū ergo dicit ꝙ maxime cognoscimus per formā ipm quod qd est: dico ꝙ falsu3 est. nā lqd̄ qd est rei ⁊ diffinitio potest accipi ab oi cā. ¶ Aliter dr̄ ꝙ cognitio rei pōt accipi duplr̄. s. simplr̄ ⁊ fm ꝓportionē: vt dictū fuit in scdo ⁊ in primo. dico ergo ꝙ aliq certius cognoscunt fm proportionē cognoscentis. ⁊ tamē nō sunt notiora simplr̄. sicut mālia sunt notiora nobis s3 ꝓportionē q3 imālia: ⁊ tamē imaterialia sunt notiora simplr̄. ¶ Silr̄ in ꝓposito cognitio per finē est simpliciter notioꝛ: tm̄ cognitio de illa fm ꝓportionē suā est notioꝛ per formā qꝛ forma est ꝓximioꝛ cā q3 finis. vnde primo posterioꝝ dicit ꝙ cognitio per cām propinquam est ꝓpter qd. sed per remotā qꝛ. ¶ Ex oibus pdictis patet vnū correlarium. s. ꝙ finis est causa causaꝝ q3tu3 ad causare. ⁊ vt h3 esse in mente. sed efficiens q3tum ad esse reale extra.

¶ Differunt aute3 in tantum ꝙ agentia quide3 ⁊ singularia simul sunt ⁊ nō sunt: ⁊ ipsa ⁊ quorum cause. ⁊c̄.

Querit Utrū causa pticularis ⁊ in actu simul sit ⁊ non sit cū effectu pticulari. ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ si sic. ergo in principio mot⁹ cessat motus. ꝯn̄s est euidēter falsum. ergo ⁊ antecedēs. ꝓbatio ꝯn̄tie. habitibus p̄sentibus cessat mot⁹. pmo de gn̄atione. accipiat ergo aliqd̄ efficiens per motu3. certum est ꝙ in pn° mot⁹ est efficiens in actu. ergo ⁊ effectus erit in actu. sed existēte effectu in actu cessat mot⁹. ergo cessat in pncipio. ¶ Preterea mouens nāliter prius est moto. ⁊ si adinuice3 referant nihil min⁹ vt dr̄ quarto huius. ergo mouēs pōt eē sine moto sicut pri⁹ sine posteriori. ergo cā in actu sine effectu in actu. ¶ Preterea scitū in actu est cū scie in actu. sed scitu3 in actu pōt esse sine scientia. ergo causa in actu sine effectu in actu. ꝓbatio minoris. qꝛ referunt 3°. modo relatiuoꝝ vbi nō est eentialis ordo nec mutua depēdētia qꝛ sciā depēdet a scito vl' scibili. ⁊ nō ecōuerso. ¶ Preterea de⁹ est sp cā in actu si ḡ cā in actu ⁊ effect⁹ in actu sil' sunt. seqt ꝙ effect⁹ dei sp fuisset in actu. ⁊ sic mundus ab eterno est. qd̄ est hereticū. ꝙ aūt deus sit sp causa in actu p3. qꝛ si prius fuisset causa in potentia ⁊ postea in actu: per ꝯn̄s mutaret. ¶ Contra. ph's hic ⁊ 2°. physicorum. ¶ Iuxta hoc qrit 2°. vtrū cā in potentia sit simul cū effectū in potentia. videt ꝙ sic. nam relatiua simul sunt ⁊ non sunt. sed causa in potentia ⁊ effectus in potentia referunt secundo modo relatiuorum calefactū ⁊ calefactibile in quo modo est mutua dependentia: essentialis sicut in primo ⁊ per hoc distinguitur a tertio modo. ergo causa in potentia ⁊ effectus in potentia simul sunt ⁊ nō sunt. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

Rn̄deo Circa istas duas qōnes pmo q3dā opinionem ptractabo. scdo aliter rn̄debo. ¶ Quātum ad primū est vna opinio que videt egidij sup scdo phisicoꝝ. ꝙ causa efficiēs per motū h3 duplicē effectū. vnū imediatū. s. ip3 fieri. aliū mediatū. s. factū esse. ¶ Ex hoc dicit ad questione3 duo. primū dictū est ꝙ ista ꝓpositio est vera de causa in actu ⁊ de effectu imediato. s. ipso fieri. hoc probat. qꝛ quando causa est in actu tunc mouet. ⁊ quando mouet ipsum fieri tunc est imobili. ⁊ ideo simul sunt causa mouēs ⁊ ipsum fieri siue moueri. ¶ Secundū dictū est ꝙ ista ꝓpositio nō est vera de cā in actu. ⁊ effectu mediato. quod probat sic. qꝛ si sic oia euenirent de necessitate. supposito illo ꝙ oia haberent causas per se. ꝯn̄s est falsu3. vt p3 sexto huius. ꝯsequentia probat sic. Sit aliquid faciendū tertia die ⁊ vocet. a. si. a. fiet ab aliq̄ per se causa sit illa causa. b. si. b. habeat aliā causa3 sit. c. ⁊ sic reducendo ad aliqd. quod nūc est. sit. d. quod est causa ipsius. c. tunc sic. si. d. est causa in actu ⁊ est necessaria. ⁊ ipsu3. c. est necessario in actu ex ypotesi. ⁊ si. c. ergo. b. ⁊ si. b. ergo. a. ergo omnia necessario euenirent. Sic enim arguit ph's sexto hui⁹ capitulo tertio. vnde iste due propositiones non sunt simul vere. s. ꝙ cuiuslibet fiendi sit dare aliquā per se cām: ⁊ ꝙ posita causa in actu necessariū sit ponere effectū in actu. nā ex his duab⁹ ꝓpositionibus sequit cōclusio ipossibilis modo predicto. s. ꝙ oia erunt de necītate. non ꝓpter prima3 ꝓpositionē qꝛ ꝯcessa illa tanq3 vera adhuc ꝯclusio sequeret ꝓpter secundā. ergo scda est impossibilis. ¶ De secunda questione dicit ab istis ꝙ cā in potentia non oportet ꝙ sit sil' cū effctū. rō est qꝛ causa in potētia est prioꝛ effectu qꝛ pōt esse sine eo. Sed contra ista3 opinione3 arguit reducendo rōnem primā ꝯtra eos de fieri quod ponit effectū imediatū. nā posita pri⁹ ꝓpositione qua3 concedunt ⁊ hanc quā ipsi dicunt ꝙ posita causa in actu necessario sit ipsu3 fieri in actu: arguo vt pri⁹. qꝛ. d. existēte in actu necesse est. c. fieri: ⁊ ex. c. b. ⁊ ex. b. a. fieri. ergo oia futura fierēt de necessitate. ¶ Preterea ꝯtra ip3 dictū in se vt opponit non vr̄ veꝝ. s. ꝙ cā pticularis ⁊ effectus imediatus sint sil'. qꝛ ponamus ꝙ sint multe cāe agentes non per motū. si cā existente in actu nece est est imediatū effectū eē in actu. ergo oia pducibilia a talib⁹ causis de necītate euenirēt. qd̄ falsu3 est. quia possunt illa contingenter cāre sicut cāe agentes per motu3. ⁊ magis etiā vt p3 de mobilitate per voluntatē. Ad formā rōnis dicēdū ꝙ ibi est fallacia fm qd ⁊ simplr̄. ꝯcedo. n. ꝙ qn̄ cā in actu causat necessario seqt ꝙ effect⁹ est in actu. Si aūt inferamus. ergo necessario est effectus: nō valet. qꝛ cā est in actu ꝯtingēter: vnde ꝯn̄tia non valet effect⁹ necīo necessitate ꝯn̄e est in actu. si cā sit in actu. ergo effectus necīo est. nisi poneret ꝙ esset cā necessario in actu. nunq3. n. ex necessitate conditionalis seqt necessitas ꝯn̄tis: nisi an̄s sit necessarium. sed nō est ita in ꝓposito si sit cā in actu ꝯtingenter. ¶ Contra illud ad qd̄ dicūt q3tū ad scda3 qōnem de causa in potētia ⁊ effectu in potentia. videt. n. ꝙ simul sint ⁊ nō sint. qꝛ referūtur secundo modo relatiuoꝝ que mutuo dependent.

Quantū Ad fm dico tria. primum est ꝙ illa dr̄ia inter causas in actu ⁊ in potētia respectu effectum ꝓportionabilr̄ acceptoꝝ non est accipienda q3tu3 ad ipsas relationes cause ad effectu3. quia sic simul est causa in potentia ⁊ effectus in potentia sicut causa in actu. ⁊ effectus in actu. nam omnia hec referūtur vno genere relatiuo-

rum.s.secundo modo. Sed veritas huius dicti accipienda est in fundamentis relationū vt sit sensus ꝛ relatio cause in actu ꝛ effect⁹ in actu nō possunt fundari nisi in ente in actu. ꝛ ideo sic relationes simul sunt ꝛ nō sunt. ita ꝛ fundamēta eoꝝ. sed relationes cāe in potentia ꝛ effectus in potētia non requirunt fundamenta in actu. ꝛ ideo non opȝ fundamenta eoꝝ simul eē licet relatiōes simul sint: nā si relatio cāe in potentia fundaret in ente in actu sicut iste edificator est nō opȝ relationē effect⁹ in potentia sibi corrñdentem fundari in aliquo ente in actu. nō.n. oportet simul existere edificatorem ꝛ edificabile. qꝛ edificabile potest fundari in ente in potentia. ¶ Scōm dictū est ꝙ illa differētia nō est itelligenda de fundamentis relationū inq̄ʒtū fundamēta sunt. qꝛ sic vtreqꝫ relationes simul sunt ita ꝛ fundamēta simul sunt. s. in actu sūt inq̄ʒtū fundamēta. hoc est actu sunt sub illis relationib⁹. Sȝ est itelligēda de fundamētis compatis ad exñtiā. qꝛ in cā ꝛ effectu in actu si vnū fundamētū existit in actu ꝛ aliud: nō sic de cā ꝛ effectu in potētia. ¶ Tertiū dicitū est. ꝙ illa differētia nō est itelligēda de fundamētis absolute acceptis sed sub relationib⁹. nō.n. sequit ꝙ si vnū fundamentū existat. s. cāe in actu: ꝙ fundamentū effect⁹ in actu existat qꝛ fundamentuȝ absolute existere pōt in actu sine relatione. sȝ si fundamentū cāe in actu est sub relatione in actu: fundamentū relationis effect⁹ existit sub relatione in actu. ¶ Est ergo in sūma dr̄ia sic accipienda hic idē. nō quidē inter relationes. qꝛ sic vtriqꝫ nec̄io simul sunt. nec iter fundamenta relationū inq̄ʒtū fundamēta. qꝛ etiaȝ illa vtriqꝫ necessario simul sunt. cū sine illis vt sic non sint relationes: nec inter ea que sunt fundamenta ꝫm se ꝯsiderata. qꝛ sic neutrobiqꝫ nec̄io sunt simul in actu. nec nec̄io simul in potētia. Sed itelligit differētia de fundamentis actu existētibus sub relationibus compatis ad existētiā ꝙ nō absolute sint ad exñtiā sub relationib⁹. vt sit sensus. ꝙ si est a cā in actu: illa relatio est in actu. ergo necesse est aliquid existere in quo fundat relatio cāe in actu ꝛ effectus in actu. sȝ si est cā in potentia. sic edificator. nō opȝ aliqȝ ens in actu esse in quo fundet illa relatio in potentia. sȝ sufficit habere aliquod fundamentum ens in potentia.

Ad argumēta Ad p̄mū dicendū ꝙ ꝯñtia nō tenet. Ad pbationē dico. ꝙ eo mō quo agēs per motū est in actu: effect⁹ est in actu. s. modo preexposito. Sed dū mot⁹ est ipm agens nō est cā in actu ipsius facti esse vsqꝫ ad vltimū instās accipiēdo tamē effectū respectu cui⁹ est mouēs actu ille effect⁹ est in actu. s. ipm fieri. qꝛ dū mouet nō est cā in actu nisi ipsi⁹ fieri. sȝ in vltimo instanti est cā in actu facti esse. ꝛ tunc cā ꝛ effect⁹ sunt simul in actu. vñ si cā est in actu in fieri: simul erit effectus in fieri. si est actu in facto esse: erit simul effect⁹ in facto esse. qñ ergo dr̄ ꝙ habitibus. p. c. m. dr̄⁹. dicendū ꝙ p̄nte habitu siue effectu in facto esse cessat mot⁹. nō aliter. ꝛc̄. sic aūt est tm̄ p̄ns in fine motus. ¶ Ad 2ᵐ de q̄rto hui⁹. dicēdū ꝙ mouens est simul natura cū effectu. accipiēdo ista vt sunt sub relationib⁹ mō p̄dicto. tamē res subiecta mouēti est prior re in qua fundat relatio effect⁹. phs aūt loquit de fundamētis. nō de relationib⁹. vñ ibidē dr̄. ꝙ sensibilia possunt esse nō exñtibus sensibus. qꝛ sensibilia ꝛ sensus dr̄r relatiue tertio mō. dictū est āt ꝙ dr̄ia illa itelligēda est: nō de fundamētis absolute sed vt sunt sub relationib⁹. ¶ Ad tertiū dicēdū. ꝙ scitū in actu. ꝛ sciā in actu simul sunt. ꝛ nō sunt. cū dr̄. ꝙ referunt tertio mō. dico ꝙ falsum est. nisi accipiēdo sciam in actu. ꝛ scibile nō scitū. vnde sciendū ꝙ scibile ꝫm se ꝛ essentialr̄ refert ad sciam in potentia. ꝛ scia in potentia ꝛ scibile simul sunt ꝛ nō sunt nec accidit sibi ꝙ sciat in po^a. accidit tm̄ lapidi. sicut accidit Iohāni ꝙ sit pr̄. nō tm̄ accidit pr̄i ꝙ sit pr̄. vnde sic scia in po^a essentialiter dependet a scibilitate ꝛ ecōuerso. ꝛ scia in actu depēdet a scito in actu. ꝛ econuerso. quando ergo dr̄ ꝙ accidit scibili ꝙ sciat: est intelligēdū de re subiecta. s. lapide vel ligno. probatio huius. qꝛ scibile nō est scibile nisi qꝛ eius pōt esse scia. naȝ si esset scibile ꝛ eius non esset scientia in potentia: esset scibile ꝛ nō scibile. ergo in ratione scibilis vt scibile est: includit scia in potentia sicut suum per se correlatiuū. De hoc amplius in caplo de ad aliquid. ¶ Ad quartuȝ de deo. negat antecedens. qꝛ deus semp fuit. nō tm̄ semp fuit causa in actu. quando dicit ꝙ esset mutatus. dico ꝙ nō valet. qꝛ agens voluntariū cuiusmodi est deus: voluntate antiqua non mutata pōt causare, qñ sibi placet sine mutatione sui. Exēpluȝ. sicut si ego vellem modo sedere cras: sine mutatione voluntatis mee possem sedere, cras. Similiter de deo. qꝛ q̄cq̄d facit vel facturus est: ꝛ sciuit ꝛ voluit se facturū voluntate antiqua ꝛ ab eterno. ꝛ ideo facit q̄cq̄d facit sine mutatione sui. facta solū mutatione ex parte effect⁹. hoc aūt determinare quō se habeat magis ptinet ad negociū theologicū. sed hoc p nūc sufficiat. qꝛ effectus nouus pōt esse causa nō mutata. ¶ Ad argumentum pro secunda questione: pȝ quid dicenduȝ sit ex his que dicta sunt in corpore questionis.

¶ Horum quidē vtiqꝫ altera causa cēndi necessaria: horuȝ autem nulla: sed pp hec alia sunt ex necessitate. ꝛc̄.

q

Uerit Utꝝ nec̄ia habeat cām sui eē. ¶ Uidet ꝙ non per Aucen. p̄mo methaphice caplo sexto. cui⁹ ratio est ista. oē hñs cāȝ amota vel circūscripta causa pōt nō esse. ergo seq̄t ꝙ nullus effect⁹ sit necessari⁹. qꝛ posse nō eē repugnat necessario. ¶ Preterea. cā efficiens est p̄n^m vnde motus. sed in imobilibus nō est mot⁹. ergo imobilia que sunt necessaria nō hñt cām efficientē. ꝛ per ꝯñs nec aliquā aliā causaȝ. Confirmat qꝛ tertio hui⁹ dr̄. ꝙ in imobilibus nō ē efficiens neqꝫ finis. ¶ Contra. secundo huius dr̄. ꝙ necessarioꝝ ꝛ sempiternoꝝ sunt cause. Idem dicit hic in littera.

Rñdeo In ista q̄one p̄mo quasdā distinctiones p̄mittā ꝛ declarabo. 2° quoddam dubium tangā ꝛ remouebo. tertio dicā ad q̄onem. ¶ Quantum ad primū sit ista prima distinctio. ꝙ nec̄ia sunt in duplici gñe. quedā sunt cōplexa. q̄daȝ incōplexa. Exemplū primi. ppō necessaria. siue sit principiū. siue ꝯclō. exemplū scōi. deus ꝛ intelligentie ꝫm viā philosophoꝝ qui posuerunt ea necessaria esse. ¶ Scōa distinctio sit ista. ꝙ nec̄itas est duplex. q̄dam est necessitas simpliciter quedam ꝫm quid. prima dr̄ nec̄itas ꝯñtis. puta quando tā añs q̄ȝ ꝯñs sunt in se nec̄ia. exemplū. si homo est aial. necessario est sensibilis. scōa vocat necessitas ꝯsequentie: puta quando ꝯñs nō est necessariuȝ, nisi posito añte. sic tm̄ ꝙ tā añs q̄ȝ ꝯñs sunt in se ꝯtingentia. exemplū si hō currit: hō mouet. ¶ Tertia distinctio sit ista. ꝙ ad hoc ꝙ effect⁹ sit necessarius: opȝ cām esse nec̄iaȝ in essendo ꝛ in cāndo. qꝛ altero istoꝝ deficiēte. pōt effectus non esse. Exēplū. sit. a. cā. b. si. a. non est nec̄iū in causando: nec. b. eius effectus erit necessarius. nō cānte. a. nō erit. b. silr̄ si. a. non est nec̄iū in eēndo: nec ipȝ. b. qꝛ nō exñte. a. nō erit. b. vtrūqꝫ istorū est in cōplexis. p̄n^a. n. in se sunt nec̄ia. ꝛ nec̄io cānt cōclusiones qꝛ rō cause nec̄io causantis est ꝙ destructo effectu illa destruatur. sic est de principijs respectu ꝯclusionis. qꝛ ad falsitatem conclusionis arguit falsitas premissaꝝ.

Quantū Ad 2ᵐ est vnū dubium. Utꝝ in rebus sit aliquis effectus nec̄ius. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ sic. scōm viā phoꝝ. nā scōm eos agente scōa cā: p̄ma causa nec̄io agit. posuerūt. n. ordinē ꝛ ꝯnexioneȝ cāꝝ esse nec̄iam. Tunc sic. in causis essentialr̄ ordinatis vna nec̄io cānte: alia nec̄io cāt. sed cāe reꝝ sunt essentialr̄ ordinate. ꝛ aliq̄ cā in rebus nec̄io cāt. ergo ꝛ oēs alie. ꝛ per ꝯñs p̄^a cā. maioꝝ pȝ qꝛ hec est vna dr̄ia iter cās essentialr̄ ordinatas. ꝛ accn̄talr̄ ordinatas. vt dictū fuit, 2° hui⁹. ꝙ cāe eēntialr̄ ordinate sil' ꝯcurrūt ad cāndū. ꝛ nō sic accn̄talr̄ ordinate. minor pȝ q̄ʒtum ad primaȝ partem ex ypothesi phoꝝ. 2ᵐ veꝝ est. qꝛ multe sunt cause essentialr̄ ordinate. 2^a ps minoris pbat ex dr̄ia' inter

causas nāles. ꝛ a ꝓposito. qꝛ causa nālis nečio causat. sꝫ causa a ꝓposito: contingenter. ¶ Sed tenēdo viā theologorū dicit in incōplexis de qbus nunc est sermo non est effectus simpliciter necessarius. ꝓbatio huius. qꝛ in causis essentialiter ordinatis prima causa causante cōtingēter: oēs alie cāInt ꝯtingenter. sed prima cā q̄ est deus causat ꝯtingēter. qꝛ ois actio dei ad extra est ꝯtingens: ergo oēs alie causant cōtingenter. maior pꝫ. sed minor ꝓbat. nam effectus necessarius reqrit cām necessariā. ꝛ quantū ad causalitatē ꝛ quantū ad esse. vt dcm̄ est: sic ꝙ destructo effectu cā destruit. si ergo ꝑma causa causaret aliquē effectū necessariū. ad destructionē effectus nečio arguit destructio cāe prime. ꝛ ita eius entitas nō esset oino independens ꝛ absoluta. qđ est absurdū. ¶ Pro ista conclusione sunt multe alie rōnes. ꝛ etiaꝫ pro opinione phoꝝ. que cā breuitatis pro nūc dimittant. sunt enim prolixioris ꝛ altioris negocij. nec ratio posita a phis cogit. nam secūda pars minoris est falsa. cum dꝛ ꝙ aliqua causa causat necessario. cum ꝓbat ex differentia cause nālis ad cām a ꝓposito. ¶ Dicendū ꝙ necessitas est duplex. s. necessitas simpliciter. ꝛ necessitas ꝫm quid. cā ergo nālis necessario causat necessitate ꝫm quid. ꝛ sub oditione. puta si cā sit pro eo ꝙ cā prima nālis ex nāli colligantia ad effectū nečio dum est causat illū. sed illa causatio est ꝯtingens simplr. sicut ꝛ illa cā ꝯtingenter est. ignis ergo dū est nečio callefacit. tamen qꝛ ignis contingēter est. ideo simplr ꝯtingēter cāt. sed nec sic est necessitas in prima cā. qꝛ tūc esset simplr necessitas. cuꝫ illa conditio sit simplr necessaria. s. ꝙ deus sit. quod enim necessarium est ex suppositione nečia: est simplr nečium hoc enim est necessitas ꝯñtis. illud aūt suppositū in alijs causis nālibus nō est simplr necessarium. per illā ergo necessitateꝫ conditionatam ꝛ ꝫm quid differt cā nālis a cā a ꝓposito. qꝛ agens a ꝓposito supposito ꝙ sit. nō sequit ꝙ nečio agat. sed pōt non agere. ex eo ꝙ agit ex libertate voluntatis.

Quantū Ad 3m dico ꝙ nečia complexa puta conclusiones hñt cām sui esse. vt dcm̄ est. ꝫm etiam phos multa nečia incōplexa. puta corpora celestia ꝛ intelligentie. ꝛ alia a prima, forsan ꝫm eoꝝ mentē habēt cāꝫ sui esse. licet ꝫm viā veroꝝ theologorum aliter sit dicenduꝫ. vt patet ex predictis aliqualiter.

Ad rōnes in oppositū. ¶ Ad primam dicendū: ꝙ duplex est nečiū. s. necessarium effectiue ꝛ nečiū formaliter ꝛ per se nečium. Effectiue dicit qđ per se excludit oēm aliā priorē cām efficientē a qua producatur. ꝛ sic solus deus est necessarius effectiue. seu in gñe cause efficientis. sed necessarium per se ꝛ formaliter non excludit quin ab alia possit esse effectiue seu principatiue. sicut dicimus de psonis ꝓductis in diuinis. nam verbū diuinuꝫ lꝫ sit quoddā necessariū formalr. nō tamē excludit quin sit ab alio. puta a pre principatiue. ¶ Ad auicē. ergo dicenduꝫ est ꝙ loquit de nečio effectiue. cū ergo arguit ꝙ amota vel circūscripta causa. cātū nō esset nečiū ex se. veꝝ est in gñe cause efficientis tamē quo effectus necessarius requirit cām necessariam. nō tantū in cāndo. sed etiā in essendo. ideo posito tali effectu nūq̄ȝ posset eius esse realiter circūscribi. talis ergo effectus esset nečius de se formaliter licet dependeret ab alio efficiēter vel effectiue. ¶ Ad 2m dico. ꝙ nō est simplr de rōne efficientis ꝙ sit prīnm vnde motus. qꝛ accidit efficienti sꝫ ꝙ hꝰ ꝙ agat per motuꝫ. qꝛ efficiens potest agere sine motu. tū qꝛ in nālibus cōiter est verum ꝙ efficiens agit per motum. ideo dꝛ ꝙ illa descriptio efficientis qua dꝛ prīnm. vnde motus est a posteriori ꝛ a notiori quo ad nos in imobilibꝰ. ergo est ꝑnm efficiēs nō tñ vñ motꝰ. ꝛ per hoc idē pōt rñderi ad cōfirmationē que adducit. ¶ Ad argumētū in oppositū qđ vr facere ꝯtra opionē theologoꝝ. dꝛ vno°. ꝙ phs 2°. huiꝰ logt de nečijs cōplexis. de qbus ꝯcessuꝫ est ꝙ pñt habere cām sui esse. sꝫ ista rñsio non est tenēda. qꝛ ꝯrāu fuit ibi dcm̄. ¶ Dico ergo alr ꝙ logt via phoꝝ que nō est mō recipiēda in ꝓposito. cū repugnat veritati theologie. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ lꝫ in cōplexis non sit aliquis effectus simpliciter necessarius. nec per ꝯñs necessaria cā simplr: tñ sicut est effectus necessarius ꝫm quid: ita sunt cāe necessarie ꝫm quid. vt dictum fuit. ꝛ hꝫ modo dici posset ꝙ incomplexis necessaria habent causam sui esse. eo mō quo sunt nečia. s. non simpliciter. sꝫ ꝫm quid.

¶ Numero quideꝫ quoꝝ materia vna.

Querit Utꝝ mā que est altera ps cōpositi sit cā indiuiduationis. ¶ Et arguit ꝙ sic. nam qnto methaphẏsice. dr. illa sunt vnum nūo: quoꝝ mā est vna. ¶ Sed ꝯtra illā opionē arguit. qꝛ si mā est cā indiuiduationis: vbi eadē est mā ibideꝫ est indiuiduū. sꝫ eadē est mā in gñato ꝛ corrupto. ergo gñatū ꝛ corruptū erūt idē indiuiduū. qđ est falsuꝫ. ¶ Cōfirmat. si ꝑmo ex aq̄ gñet ignis. ꝛ 2°. ex igne gñet aq̄. pꝫ ꝙ aq̄ ꝑmo gñata. ꝛ 2°. corrupta hñt eādē mām ꝛ sunt eiusdē spēi. ergo aq̄ prius corrupta ꝛ scđo gñata erūt vna nūo. qđ est fīm. qꝛ tunc per nām corrupta possent redire eadē nūo qđ est ꝯtra Ari. vbiq̄ꝫ. ¶ P. qđ est cā indiuiduationis est cā distinctōis. sꝫ mā nō est cā distinctionis. qꝛ actꝰ est qui distinguit. ex 7° huiꝰ. mā aūt nō est actꝰ. ergo ꝛc. ¶ P. mā est de essentia spēi. vt ꝓbat septimo ꝛ octauo huiꝰ. sꝫ qđ est cā spēi nō est cā indiuiduationis. qꝛ tūc spēs essent idiuidua. ergo nō est cā idiuiduationis. ¶ Cōfirmat. qꝛ ꝯtractiuū est ex nām illius qđ ꝯtrahit. sꝫ mā est de rōne spēi. ergo spēs seu nā specifica non pōt per mām ꝯtrahi ad hāc idiuiduationē seu hecheitateꝫ. nec auctas hic posita cogit. nā equocat de mā. ¶ Ad cuius euidētiā est sciēdū. ꝙ mā ꝛ forma opponunt relatiue ex 2° phicoꝝ. quot aūt modis dr vnū correlatiuoꝝ tot modis dr ꝛ reliquū. ex ꝑmo thopicoꝝ. Forma aūt q̄tuꝫ spectat ad ꝓpositū duplr accipit. s. vel pro forma ptis. vel pro forma totius. que est ipa qditas. Silr mā considēter dr duplr. qꝛ qdā est mā q̄ opponit forme ptis. ꝛ hꝫ est mā que est pnm eēntiale rei ꝯstituēs rē cū forma ꝛ vnū ens per se. quedā est mā que opponit forme totiꝰ ꝛ ipi qditati. ꝛ per ꝯñs est ex rōnē qditatis formalr. ꝛ hꝫ est mā que est dña seu proprietas indiuidualis. que est cā ꝓpria hecheitatis ꝛ idiuiduationis. que dici pōt hecheitas. ¶ Cū ergo dicit phs. ꝙ illa sunt idē nūo quoꝝ mā est vna. logt de mā nō ꝑmo° dicta. sꝫ 2°°. que pro pte ꝛ ꝯgrue vocat mā. q̄tenꝰ ꝯstituit rē in eē vltimo subiicibili ꝛ māli. nō aūt in eē formali. qꝛ vt dcm̄ est nō ptinet formalr ad formalē qditatē rei. ꝛ ista expō ꝯsonat lre phi. Subdit. n. ꝙ illa. sunt vnū spē quoꝝ rō est vna. rō qdē sumit pro qditate que dicit forma totius respectu esse indiuidualis.

¶ Amplius autem alia secundū numerum sunt vnum: alia secundum speciem: alia secundū genus: alia ꝫm analogiam.

Querit Utruꝫ scđa diuisio vnius que dꝛ logica. que tangit in littera. sit ꝯueniens. ¶ Uidet ꝙ non. qꝛ vel est eadem cū prima. vel nō. non eadeꝫ. qꝛ esset insufficiens. cum priꝰ habeat qnq̄ membra. ꝛ illa quatuor tm̄. nec est alia. qꝛ duo mēbra illius diuisionis coincidunt cū duobꝰ alterꝰ diuisionis. s. vnū gñe. vnuꝫ spē. ¶ P. illa diuisio vnꝰ vel est diuisio vniꝰ vniuoci vel equoci. nō est diuisio vniuoci. qꝛ tunc multum qđ sibi opponit non diceret tot modis quot ipm vnū. cuiꝰ oppositū pꝫ ꝛ innuit in lra. ꝯñs ꝓbat. qꝛ quando aliqd vniuocum dr multis modis: nō opꝫ suū oppositū tot modis ꝛ equalibus dici. pꝫ de rationali ꝛ irrōnali que nō diuidūtur in equalia. qꝛ de pluribꝰ dicit irrōnale q̄ȝ rōnale. nec est diuisio equoci. tū qꝛ ois ꝓpō in q̄ poneret vnū vel mlta eēt distinguēda. tū qꝛ ad vnū mēbꝝ nō posset sequi aliud cuiꝰ oppositū dr in lra. s. ꝙ vnū membꝝ diuisionis ꝯuenit oibꝰ mēbris. nā in eodē caplo dꝛ ꝙ vnū esse est principiū numeri esse. ergo vnū esse: est principiū numeri. ex quo pꝫ. ꝙ vnum

numero quod est vnum membrū illius diuisionis:est cōe
omnibus mēbris. ¶ Preterea ꝯtra ptes diuisionis arguit.
naȝ dicit vnū numero esse cuiꝰ materia est vna numero. qḋ
si sic. nullum imateriale esset vnū numero. ꝯsequens est fal/
sum. qꝛ sicut vnitas prior infert vnitatem posterioreȝ. vt di/
cit in littera. ita per oppositum de multitudine. qꝛ multitu
do posterior infert priorem. sed in imaterialibus est multi/
tudo specifica. ergo ⁊ multitudo numeralis. ⁊ per cōsequēs
vnū numero. ¶ P. sequeret ꝙ ꝯtraria essent vnā numero:
qꝛ eoꝝ materia est vna numero ex pmo de gnatione. ¶ Cō/
tra. philosophus hic in littera.

Rn̄deo In ista qōne duo dico. ¶ Pri*m* dcm̄ est. ꝙ
illa scda diuisio est sm intentiones logicas
⁊ fundamēta intentionalia. prima aūt diuisio est sm funda/
menta realia. ⁊ ideo modi scde diuisionis fundant sup mo
dos prime: eo modo quo intētiones fundant in rebꝰ. ⁊ ideo
pma diuisio dicit realis. ⁊ scda logica. ¶ 2m dictū ptinet ad
sufficiētiā scde diuisionis declarandaȝ. que sic hri pōt. qꝛ in/
tellectus intelligēs aliqd sub rōne vniꝰ: aut intelligit illud
sub rōne incōicabilis. aut sub rōne cōicabilis ⁊ pdicabilis
de pluribꝰ. si pmo mō. sic est primus modus. s. vnū nume/
ro. si 2°. aut est cōicabilis luribꝰ differentibꝰ nūo. ⁊ tūc est
vnitas spēi. aut pluribꝰ differētibus spē. ⁊ tūc est vnitas ge/
neris: vltra aūt illā vnitatē vel similē. qḋ dico ꝓpter cōitatē
entis. quod non est ꝓprie. spēs neq; genus. nō est inuenire
aliquē ꝯceptū vnū pdicabilē de pluribꝰ pdicatione qditati/
ua. tn̄ compando vnū ꝯceptū cōissimū alijs cōissimis si silr
se habeāt respectu suoꝝ inferioꝝ in pdicādo in qd de eis in
uenit vnitas ꝓportionis siue analogie. ⁊ sic diuisio est suffi/
ciens. ¶ Sȝ ꝯtra pmū dictuȝ instat sic. qꝛ si scda diuisio dat
sm intētiones seu fundamēta intētionalia: tot eēnt vnitates
quot fundamēta. ⁊ ecōuerso. sed hꝫ est falsum. qꝛ plura sunt
fundamēta intētionalia q̄ȝ illa q̄tuor. s. genꝰ differentia pro
priū ⁊ accidens. ¶ P. si sic. ergo ille vnitates erunt nihil. qḋ
videt falsuȝ. ꝓbatio ꝯñe. qꝛ omne minꝰ ens ente intētionis
est oino nō ens. sȝ passio fundata in ente rōnis est minꝰ ens
ipso ente rōnis. qꝛ ois passio est minoris entitatis q̄ȝ sit sbȝ.
ergo ille vnitates fundate sup fundamēta intētionalia erūt
nō ens ⁊ nihil. ¶ Contra 2m dictū arguit ꝙ repugnat pmo
dicto. naȝ duo membra nō sunt accepta sm fundamēta intē
tionalia. vnū est q̄tū ad pmū modū sm ꝙ dicit ꝙ vnū nu/
mero est cuiꝰ mā est vna. sȝ materia nō est in ꝯsideratione in
tellectus sȝ est ens reale. 2m mēbꝝ est quātū ad q̄rtū moduȝ.
qꝛ aliq̄ est ꝓportio nō exñte intellectu. nā tūc silr se haberent
octo ad q̄tuor sicut sex ad tria. ergo vnitas ꝓportionis non
causat ab intellectu. ¶ Sȝ ille instātie nō cogūt. ¶ Ad pmā
dicēdū vno mō ꝙ illa diuisio vniꝰ dat sm ꝙ vnitas intētio/
nalis fundat in quocūq; ꝯsiderato vt qd. sȝ pdicata in quid
non sunt nisi q̄tuor enumerata. illa aūt alia de qbus instat
pdicant in q̄le. ¶ Aliter dr ꝙ illa diuisio assignat sȝ ꝙ vni/
tas cuiuslȝ intelligit in se. nō vt cōpat ad alia. ⁊ sȝ diuersos
gradus vnitatis. per pmū excludit ꝓpriū ⁊ accidēs. qꝛ si in se
ꝯsiderent: reducunt ad vnū spē vel gn̄e. qꝛ oē ꝓpriū vt sic est
idē gn̄e vel spē. Silr est de accidēte. Per 2m excludit vnitas
diffōnis ⁊ dr̄ie. que vt dr sm diuersos gradus cōpant ad il
la de qbus dn̄r. Prima tn̄ rn̄sio melior vr. ¶ Ad scdaȝ instā/
tiā dicēdū ꝙ sicut est dare gradus in entibꝰ realibꝰ. ita in en
tibus rōnis. ⁊ ideo maior est falsa. nō. n. opȝ ꝙ qcqd est mi/
nus ens ente rōis sit nō ens. nā lȝ illa res rōnis que subijcit
alteri rei rōnis sit magis res aliq̄ mō. nō tn̄ seqt ꝙ res fun/
data sit nihil. ¶ Ad aliud ꝯtra 2m dcm̄ exponit mēbꝝ pmū
de quo instat sic. qḋ dr vnū nūo nō predicat de pluribus. ⁊
hec est vnitas singularis ⁊ sic fundamētū eiꝰ est singulare qḋ
est fundamentū intētionale. ꝓbatio huiꝰ. qꝛ vle ⁊ singulare
referunt adinuicē. sȝ vle est intētionale. ergo ⁊ singulare qꝛ
sunt sil nā. res aūt prime intētionis ⁊ scde nō sunt sil. ¶ Con
firmat ista expō per illḋ qḋ hr tertio huiꝰ. qōne tertia. lȝ vnū
numero dicatur aut singulare. nihil differt dicere. ¶ Ad ali/
ud de proportione dicendum. ꝙ dupliciter accipitur pro/
portio. vno modo sm fundamenta realia. sicut in numeri.
Alio modo sm fundamenta intētionalia. sicut pdicati ⁊ sbi
prima pōt esse sine intellectu: ⁊ de illa arguit rō. scda nō pōt
esse sine intellectu. cū pdicari ⁊ subijci ptineant ad actū intel/
lectus. ⁊ de illa loquit hic phs. qꝛ pdicata hn̄t hanc ꝓportio
nem in predicando in quid de contentis sub se.

Ad primū principale dr ꝙ 2ª diuisio est alia a pª.
nec coincidunt. qꝛ nec 2ª diuisio nec pª
diuidit vnū sȝ rōnē vniꝰ. s. sȝ rōnē indiuisionis. sȝ sȝ funda/
menta sup que pōt vnitas fundari. ⁊ tunc hec diuisio dfert a
pª sm fundamēta diuersa. qꝛ prima fundamēta sunt realia.
2ª aūt sunt intētionalia. ¶ Cōtra. naȝ res prime intētionis
nō fundant in rebꝰ scde intētionis. sȝ vnitas que est in gn̄e
q̄ntitatis. puta vnū ꝯtinuitate est vnitas pme intētionis. ⁊
sic de alijs vnitatibꝰ. ergo talis vnitas nō pōt fundari sup
fundamētū intētionale. vt vr dicere rn̄sio supponens vt vr
rōnē vnius. vt vnū est eē reale ⁊ pme intētionis. fundamen
ta aūt posse esse nunc realia. nūc intētionalia. ¶ Aliter ergo
dicit ꝙ vnitas diuisa pmo: est realis. sȝ 2° diuisa est rōnis. ⁊
silr se hn̄t fundamēta eaꝝ correspondēter. tūc pȝ ꝙ duo mēbra. s.
vnū gn̄e. ⁊ vnū spē nō coincidūt nec ꝯueniūt hꝫ ⁊ ibi. ¶ Ad
cuiꝰ euidētiā notādū. ꝙ sicut iā dcm̄ est in pmo libro ⁊ in se/
ptimo amplius dicet. ois vnitas cāta ab intellectu hȝ vnita
tē in re a qua originat. sicut ignis gn̄at ignē sibi silem in spē.
nullo ēt itellectu exñte. ⁊ pro tāto illa gn̄atio ꝯcedit vniuoca.
⁊ ex illa vnitate in re mouet intellꝰ ad inueniēdū vnitatem
intētionalē que in illa vnitate reali fundat. ⁊ hꝫ vnitas realē
in pmis mēbris pme diuisionis. vnitas aūt rōnis que fun/
dat in tali vnitate est in scda diuisione. ¶ Ad 2m posset dici
ꝙ vnū hꝫ diuisuȝ equoce dr ab vno priꝰ diuiso. tn̄ istḋ vnuȝ
in se ⁊ illḋ in se nō sunt equoce dcā quo ad suos modos lȝ
vnitas hꝫ in suis modis ⁊ ibi in suis differāt sȝ magis ⁊ mi
nus. cū ergo arguit ꝙ multū nō sic dr. dico ꝙ falsuȝ est qꝛ si/
cut vnū dr sȝ magis ⁊ minus de aliqbꝰ sic ⁊ suū oppom qḋ
est multū dr tot modis. nō tn̄ opȝ. oppom diuidi in tot infe
riora sic aliḋ oppm sic tu arguis de rōnali ⁊ irrōnali qn̄ er/
go dr pmo thopicoꝝ ꝙ qt modis dr vnū oppositoꝝ ⁊c̄. nō
est itelligēdū de mltitudine suppositoꝝ sȝ significatoꝝ. cū er/
go dicebat ꝙ tūc ꝓpō in qua ponit vnū esset mltiplex ⁊ di
stinguēda: ꝯcedo accipiēdo vnū qḋ est cōe vtriq; diuisioni.
nō aūt vt accipit seorsuȝ in hac diuisione vel illa. ¶ Ad aliḋ
pncipale dr vnoꝰ a cōmētatore ꝙ est dr̄ia inter vnū nūo ⁊
vnū qḋ est pnm nūoꝝ qꝛ vnū nūo est in mā. ⁊ iō tale vnū nō
est in rebꝰ imālibꝰ. sȝ vnū qḋ est pnm numeroꝝ. nō est in mā.
⁊ iō tale vnū est in imaterialibꝰ. ¶ Sȝ ꝯtra hꝫ qḋ dr ꝙ vnuȝ
qḋ est pncipiū nūoꝝ nō est in materia. qꝛ illud dcm̄ vel equi
pollet vli negatiue vel pticulari negatiue. si primo mō. ergo
nullū vnū pnm nūoꝝ erit in mā qḋ est falsū. ꝓbatio qꝛ aliqs
nūs est in materia: qui. s. causat ex diuisione ꝯtinui. ergo ⁊
aliqd pncipiū nūi est in mā. qꝛ qḋlibet diuisuȝ est vnū nūo:
si aūt nullū vnuȝ pnm nūi esset in mā. ergo nullus nūs esset
in mā. Si equipollet pticulari negatiue. ita ꝙ loquatur de
vno qḋ cōuertit cū ente qḋ ponit esse aliḋ ab vno qḋ est pn/
cipiū nūi. Contra qꝛ illud vnū nō tn̄ ꝓprie est in rebꝰ ima/
terialibus. sȝ ēt in mālibus qꝛ ꝓbatū est vnū nūo esse in mā
libus. ergo in oibus pōt esse pnm nūoꝝ. ¶ P. arguit de 2°
membro. qꝛ aut dr̄ia quā ponit mā est. aut hȝ itelligi ꝙ oē
vnū numero est in materia sed est falsuȝ. nā in imaterialibꝰ
est aliqua vnitas maior vnitate spēi. sȝ nulla alia est maior
q̄ȝ vnitas nūalis. ergo vnuȝ numero est in rebꝰ imateriali/
bus. maior pȝ. qꝛ aliqs angelus est ita vnus ꝙ nō pdicat de
pluribus. puta gabriel. ergo est magis vnum q̄ȝ vnuȝ spē.
¶ Aliter exponit qdā expositor ꝙ vnitas numeralis causat
ex vna materia sm ꝙ substat dimensionibus terminatis. ⁊
ideo negat in imaterialibus pluralitatē idiuiduoꝝ sub vna
spē. Silr per hoc rn̄det ad aliud de ꝯtrarijs: qꝛ ꝯtraria non
hn̄t vnā materiā talē sil. ¶ Sed ꝯtra primuȝ arguit. qꝛ non

soluit' qꝛ in imālibus etiā scd̄m eū est vnū nūo. ꝛ tñ ibi non est talis mā que subsistet talib⁹ dimēsioib⁹ terminatis. ¶ Cōtra 2ᵐ. qꝛ si simultas hūti vnam mām reqrit: illa erit simultas tpis. ꝛ tūc abstracta a tpe nō poterūt hēre illam vnitatez. sed hoc ꝯñs est falsum. qꝛ mathematica sunt abstracta a tpe: ꝛ tñ in mathematicis sunt multa nūo eiusdē spēi vt dictuȝ fuit pmo ꝛ scd̄o hui⁹. ¶ Aliť dr̄ ꝙ vnitas nūalis nō diffinitur per hoc ꝙ dicat ꝙ est illa cui⁹ mā est vna nūo. qd̄ ꝓbat qꝛ ens scd̄e itentionis q̄lis ista est vnitas vt dictū est nō diffinit per ens pme itentionis cuiusmodi est mā. etiā accepta ꝓ dr̄ia indiuiduali que est ꝓpria cā vnitatis nūalis ꝛ indiuiduationis. nec est circūlocutio per conuertibilia: accipiēdo mām que est altera pars compositi ꝛ eēntialis. nam multa sunt vnū nūo que carent tali mā puta imālia. sed accipiēdo sic mām erit qdā exēplificatio p exēplū magis manifestuȝ: qꝛ manifestioꝛ est nobis vnitas mālium q̄ȝ imāliū. nō tñ excludit qn vnitas nūalis sit etiā in imālibus. ¶ Sȝ tñ iuxta mentē phi pus dictā accipiendo mām ꝓ illa hecheitate seu dr̄ia idiuiduali. dicendū ꝙ licet illa notificatio nō sit ꝓprie diffinitio. est tñ descriptio qdam seu circūlocutio etiam per ꝯuertibilia. nam omne vnū nūo hȝ talē mām ꝛ econuerso. ¶ Ad illud etiā de ꝯrijs: dicendū est ꝙ lȝ hēant eandē māȝ successiue accipiēdo mām pro sbto mot⁹ vel mutatiōis. nō tñ hñt eandē hecheitatem seu differentiā indiuidualez. nec per ꝯñs erunt vnū numero vt pȝ ex predictis.

¶ Secundū se vero dicunt esse q̄cunqȝ significant figuras p̄dicatiōis: quotiens enim dicitur totiens esse significat ꝛc̄.

q

Ueritur Utruȝ ens distinguat in decem p̄dicamenta scd̄m diuersos modos p̄dicandi. videt ꝙ sic. nam ens nō pōt ꝯtrahi ad aliqd̄ determinatum per dr̄ias sicut genus ꝯhit ad spēs. nam vt arguit tertio huius. ille dr̄ie essent nō ens ꝛ nihil: cum nulla dr̄ia pticipet suum genus vel cui⁹ est dr̄ia diuisiua seu ꝯstiua. si ergo ens non ꝯhit ad diuersa gñā per dr̄ias: relinquit ꝙ ꝯtrahit scd̄m diuersuȝ modū p̄dicādi q ꝯsequit diuersum modū eēndi. Confirmat per pħm in lr̄a qui dicit ꝙ quotiens diuidit ens totiens eē significat ꝛ pp hoc ea in que diuidit pmo ens dicunt p̄dicamēta. qꝛ distinguunt scd̄m diuersum modū p̄dicādi. ¶ Cōtra. qꝛ modus predicādi sequit modū eēndi. ergo distinctio p modos p̄dicandi nō est prima de qua querit questio.

Respondeo Hic est vna opinio tenens partē affirmatiuā ꝓpter rōnes positas in pede. dicit enim ꝙ p̄dicatum pōt se hēre triplr̄ ad subiectum. vno mō vt est idem quod est subiectum vt dicēdo sortes est animal. ꝛ hoc predicatum significat sbam. secūdo mō vt predicatum sumat ab eo quod est in subiecto qd̄ qdem vel inest ei absolute vt ꝯñs mām ꝛ sic est q̄ȝtitas vel vt ꝯñs formam: ꝛ sic est qualitas. vel inest ei non absolute sed in respectu ad aliud. ꝛ sic est relatio. tertio modo. vt predicatū sumat ab eo quod est extra subiectū. qd̄ est duplr̄. vno mō vt sit extra subiectum omnino. quod qdem si non sit mensura subiecti predicat per modum habitus: vt sortes est calciat⁹. si aūt sit mensura ei⁹ extrinseca vel est tp̄s vel est locus. ex parte temporis est qñ. ex parte loci est ipm vbi. non considerando ordinem partium in loco. quo considerato erit predicamentum situs. Alio modo vt illud a quo sumit predicatio scd̄m aliquid sit in subiecto de quo predicat. ꝛ si qdem scd̄m principium sic est agere. nam pñᵐ actionis in sbto est agere. si aūt scd̄m terminum: sic p̄dicabit vt pati. nam passio terminat in subiectum patiens. ꝛ hoc mō assignat predicamētoꝝ distinctionem. ¶ Sed ꝯtra illam opinionē arguit. nā pmi modi p̄dicandi simplr̄ nō sunt nisi duo. s. in qd ꝛ in quale. nec sunt nisi quatuoꝛ p̄dicata est pmo thopicoꝝ. nec sunt nisi qnqȝ vlia. scd̄m poꝛphirium ergo penes moduȝ predicandi non possunt distingui predicamenta: ponendo ꝙ sunt decem. ¶ P̄. si sic. cū esse qd̄ significat p̄dicationem alicui⁹ de aliquo scd̄m te significat totiens quotiens sunt p̄dicata eēntialiter: sequit ꝙ in omni p̄dicatione est nugatio. qꝛ cōpositio tenet se ex parte p̄dicati. ꝛ sic idem bis diceret. s. ipm predicatū qd̄ significat esse aliqd̄ ꝛ ipm esse compōnis: qd̄ est ex parte p̄dicati. ¶ P̄. esse significat quandā compōnē quaȝ sine extremis nō est itelligere. ex pmo perihermē. sȝ illa cōpositio causat ab intellectu. ergo ꝛ illud eē. ꝛ per ꝯñs esse significat aliqd' scd̄e intētionis. sed ens scd̄e intētionis non diuersificat ꝓpter distinctionem rerū prime intentionis. nec ecōuerso. ergo predicamenta que sunt prime intētionis nō distinguunt scd̄m distinctionem talis eē vel modi p̄dicandi. qui est res scd̄e intentionis. ꝓbatio assumpti. qꝛ genus qd̄ est scd̄a intētio scd̄m eandem rōnem dicit de sba: ꝛ de qualitate: que sunt res prime intentionis. ergo scd̄a intētio non variat ad variationem rerum prime intentionis. Siliť aial quod scd̄m se est res pme intētionis: nō variat ad variationem generis vel speciei que sibi attribuuntur ab itellectu. ꝓut ponit genus subalternuȝ. qꝛ est genus respectu inferiorum. ꝛ species respectu superiorū: ꝛ sic pȝ ꝙ res prime intētionis: non variant propter variationem rerum secūde intentionis. ¶ Respondet ꝙ modus predicandi est duplex. quidam intētionalis. ꝛ qdam qui se tenet ex parte rei. Dicunt ergo ꝙ non quilibet modus intentionalis predicādi distinguit predicamenta. sed illi soli qui sunt modi ipsaruȝ rerum predicamentoꝝ. qꝛ alium modum p̄dicandi habent quantitas ꝛ qualitas ex nā rei. puta qꝛ qualitas p̄dicat per modum informātis. ꝛ q̄ȝtitas per modum mēsurantis. tu aūt arguis de modo intētionali. puta de ipso eē siue cōpositione ꝓpōnis. que est secūda intentio. ¶ Cōtra si diuersus modus predicandi ex nā rei ponit distinctionez predicamētorum. ergo in quolibet genere vno erūt duo genera generalissima. ꝓbatio ꝯñtie qꝛ alius modus p̄dicandi scd̄m istū modum est abstracti. alius ꝯcreti. qd̄ pȝ. qꝛ modi intentionales p̄dicandi quos excludit nō causant falsitatem in propositione. sed isti modi abstracti ꝛ concreti faciunt falsitatez in propositione dicendo: album est albedo. illa aūt est vera. albedo est albedo. ergo isti modi duo sunt ex pte rei. ¶ P̄. diuersus modus predicandi realis est in diuersis generalissimis accidentiū. ꝛ tñ non cōpetit sibi nisi in comparatione ad sbam. qꝛ comparādo eas ad ꝓprias spēs ꝛ ad ꝓpria inferiora: vniformē modum hñt predicandi. s. in qd. si ergo predicamēta distinguunt penes modos p̄dicandi: illa que diuersimode predicant de sba erunt predicamēta diuersa. sed hȝ sunt accidētia in concreto. quia accidēs in abstracto nō predicat de substantia. ergo ipsuȝ quale erit predicamētum ꝛ nō qualitas. quod est falsum. ꝛ contra Auicē. tertio phisice sue. capitulo secūdo. vbi ꝓbat ꝙ si aliquid hȝ rōnem generis in q̄ȝtuȝ predicat in quid. ergo qd̄ verius predicat in quid verius est genus. sed talia sunt abstracta. ¶ P̄. si diuersi modi predicandi distinguerent genera. aut illa distinctio sola sufficit aut cuȝ hoc requirit diuersitas eoꝝ que p̄dicant. si prima sufficit. ¶ Cōtra. tum qꝛ p̄dicamēta nō erunt diuersa entia realr̄: ꝛ per se. tuȝ qꝛ negatiua in qua negabit vnū predicamentū de alio nō erit prima negatiua. ꝯñs est falsum. ꝛ ꝯtra pħm primo posteriorum. capitulo. figuratū aūt. ꝓbatio ꝯñtie. veritas negatiue est ex diuersitate extremorum. sicut veritas affirmatiue ex idētitate. vbi ergo maioꝛ diuersitas: ibi verioꝛ negatio. sȝ diuersitas que est in re est maioꝛ q̄ȝ diuersitas in mō p̄dicādi solū. sȝ ista hō nō est asin⁹: est diuersitas. in re. g̃ ipa erit verioꝛ poꝛ ꝛ imediatioꝛ q̄ȝ ista. sba nō est q̄ȝtitas. vbi scd̄m te est tantū diuersitas in mō p̄dicandi. ¶ Si detur aliud mēbrū. s. ꝙ cuȝ diuersitate in modo predicandi requiritur diuersitas rerum que predicantur. sequitur ꝙ distinctio predicamentorum secundū diuersos modus predicandi non erit prima. quod est ꝯtra

pħm.etiam ɔtra eos.pbatio huius.qꝛ res que predicaẜ est prioꝛ q̃ modus pdicandi.ergo aliqd distinguit ipsa gña prius q̃ modus predicãdi. ¶ Ex pdictis colligiẜ q̄ omnes vie diuisiue ad ostẽdendũ sufficientiã pdicamentoꝝ videnẜ dupl'r peccare.cuꝫ pmo.qꝛ ostẽdũt oppositũ ppositi.s.q̄ diuisio entis in decẽ gña nõ sit pma. Si.n.pus fiat diuisio in ens per se.ꝛ in ens non per se.ꝛ vltra vnũ mẽbꝛuꝫ subdiuidaẜ:vel ambo.erũt multe diuisiones subordinate.ꝛ sic ens non imediate diuidiẜ in decẽ gña.cum 2°.qꝛ nõ pbant diuisionẽ illã sic debere fieri:ꝛ nõ alr.opꝫ.n.pbare q̄ diuiũꝫ sic diuidiẜ.ꝛ q̄ diuidẽtia sic ɔstituant gñalissima.ꝛ etiã q̄ pcise sic diuidiẜ ꝛ nõ alr. ¶ Dicendũ ergo q̄ tenẽdo diuisionẽ esse sufficientẽ:ipsa diuiso entis in decẽ gñalissima est pma.nec est alia trimẽbris aut bimẽbris pos ea.ita q̄ ens descendit in decẽ gña nõ per diuersos modos pdicãdi.ſꝫ per modos eẽndi distinctos ex nã rei.quoꝝ glibet hꝫ rõneꝫ ɔtrac'tiui respectu entis ꝛ ɔstitutiui respectu alicui⁹ pdicamẽti.naꝫ sicut ens prima sui diuisione simpl'r descẽdit per finitũ ꝛ infinitũ in ens creatũ ꝛ icreatũ tanq̃ per modos itrinsecos.sic ens finitum ꝛ creatũ cui⁹ est diuisio in deceꝫ gña:ɔtrahiẜ ꝛ descendit prima ꝛ imediata diuisione in decẽ gña per proprios modos eẽndi.sint.a.ꝛ.b.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad pmũ dicendũ q̄ licet nõ ɔhaẜ per dr̃ias pp̃rie sumptas.ɔhiẜ tñ per aliquos modos eẽndi:qui largo modo:licet impropꝛie põt dici qdã dr̃e.cuꝫ iferẜ.q̄ essent nõ ens.ɔcedo formal'r loquẽdo.qꝛ semp ɔtrac'tiuũ est extra rõneꝫ formalẽ ɔhibilis.si vltra iferas.ergo erit nihil.nego ɔñtiã.qꝛ erũt ens real'r.licet nõ formal'r.est.n.dare mediũ inter ens formal'r.ꝛ nihil.s.qd̃ est ens real'r.ſꝫ nõ formaliter.nec nihil:sicut etiã fuit declaratũ quarto hui⁹.de passionib⁹ entis.ꝛ de vltimis differentijs. ¶ Ad aliud de pħo dicẽdũ.q̄ eẽ est equocũ.s.ad eẽe pme itentionis.ꝛ scd̃e itentionis.eẽ aũt qd̃ pdicaẜ est esse prime itentionis.dicẽdo hõ est.i.hõ est existens.eẽ aũt qd̃ est scd̃e itentionis.i.qd̃ est eẽ vniens seu esse ppõnis:non predicaẜ.cuꝫ ergo dicit pħs q̄ quotiens diuidiẜ ens totiens esse significat.dicẽduꝫ q̄ illud esse non est esse ppõnis qd̃ est cõpositio.sed esse pme intẽtionis dictuꝫ denoiatiue ab ente.ꝛ illud esse significat idẽ vnicuiq̄ cathegorice.nam ens non diuiditur in decem genera que sunt decem predicamenta entium.sicut vox in significationes.cum ens non sit equiuocũ ad decem genera.vt ostẽsum fuit quarto huius.

¶ Quecũq̄ in eadẽ substantia entia differentiam habent.

Queritur Utrũ possibile sit duo accidentia dr̃ia tantũ nũo esse in eodem subiecto. ¶ Uideẜ q̄ sic:naꝫ multe species eiusdem speciei sunt in eadẽ parte medij:ꝛ in eodem oculo.sed ille sunt quedam accidentia.ergo ꝛc̃. ¶ Cõtra.philosophus hic in littera.

Respondeo Ut appareat qual'r ppõ quã pħs hic in lr̃a ponit sit itelligenda:declarabo gnq̄ ɔnes. ¶ Prima ɔcl'o sit ista.nõ implicat ɔdictionẽ duo accidẽtia itẽtionalia dr̃ia solo nũo esse in eodeꝫ. Hanc ostendo per rõnem positam in pede sic.q̄ qꝛ in eadẽ parte medij ꝛc̃.que dr̃nt solo nũo.ergo duo accñtia intẽtionalia dr̃ia solo.nũo eẽ in eodẽ non icludit ɔdictionẽ. ɔñtia est euidens.qꝛ hꝫ spẽs sunt entia intentionalia scd̃m cõem modũ loquẽdi.añs pbaẜ.qꝛ si ponantur multa alba in medio:oculus existens in quocũq̄ puncto medij poterit videre ipsa.ergo põt hr̃e spẽs eoꝝ.ꝛ distincte videt ea.ergo hꝫ distinctas spẽs. Silr in virtute imaginatiua sunt due species eiusdẽ spẽi vel rõnis.qd̃ pbaẜ per eandẽ rõneꝫ. ¶ Rñdeẜ q̄ nõ in eadẽ parte medij sunt spẽs hui⁹ albi ꝛ illius.ꝛ silr de oculo.q̄ sunt in diuersa parte oculi. ¶ Cõtra.ponatur hic vnum album tantũ.s.ouum.spẽs illius erit in toto medio illuminatio q̃tum durat virtus eius.ponaẜ etiaꝫ aliud album.tunc spẽs eius erit in eadẽ parte medij cũ spẽ alterius albi.aut sequiẜ q̄ illud aliud non videbiẜ ab oculo disposito.cuꝫ scd̃m te nõ possit gignere spẽm suã qd̃ est ɔtra sensuꝫ manifeste.aut q̄ erũt in eadẽ pte. ¶ Sed dices q̄ gignẽdo spẽm suã corrũpit spẽm alteri⁹ albi. ¶ Cõtra.qꝛ pono q̄ sit debilius alio.aut ergo erit simul spẽs eius cũ spẽ alterius.aut corrũpet.vt dicis.sed non põt corrũpere cũ sit debilius.ex ẏpotheſi.ꝛ sic pꝫ q̄ ille spẽs erũt i eadẽ pte medij. ¶ Silr pbaẜ q̄ sint in eadẽ parte oculi vel fantasie.nam si nõ.organum visus vel fantasie.cum sit satis paruũ q̃titate cito eẽt occupatũ spẽb⁹.puta duab⁹:vel trib⁹.ꝛ tũc nõ posset sentire de nouo aliqd̃ obm nouiter rep̃sentatũ.cum spẽs ei⁹ non possit recipi in organo visus vel fantasie.ſꝫ illud ɔñs est manifeste ɔtra sensuꝫ.ergo falsuꝫ est illud ex quo sequiẜ. ¶ Alr rñdeẜ.q̄ due spẽs per cõparationem ad obiecta quoꝝ sunt effect⁹ sunt due.rõne võ medij in quo sunt subiectiue sunt vnum. ¶ Cõtra dupl'r.tum qꝛ talis spẽs si est vna:est intensioꝛ altera seorsuꝫ.ꝛ per ɔñs illa talis vna spẽs in medio vel in oculo nõ ducet in albedinem remissaꝫ que multiplicauit vnam spẽm.ꝛ eadẽ rõne nec in alteraꝫ.qꝛ illa spẽs cõposita ex vtraq̄ est improportionabilis vtriq̄.rep̃sentabit ergo aliq̃ intensioreꝫ ꝛ pfectiorẽ vtraq̄ istaꝝ.ꝛ sic ille albedines nullo mõ videbunẜ ab oculo.tum qꝛ ex quo illa spẽs composita est vna nũo.nõ rep̃sentabit duas albedines distinctas.sed aliqd̃ vnũ itensius vt pus. ¶ Cõfirmaẜ.qꝛ distincta actio est distincti entis.si ergo spẽs rep̃ntet ꝓuo distincta obiecta.sequiẜ q̄ erũt distincte.ꝛ non vna. ¶ Scd̃a ɔclusio sit ista.nõ est impol'e duo accidẽtia realia respectiua:differentia solo numero esse in eodem. Hanc ostendo sic.iste vnus pr̃ hꝫ multos filios.ergo in eodem sunt multe relationes reales.puta plures pr̃nitates que sunt eiusdem speciei.probatio ɔñtie.pater diciẜ qꝛ genuit ex quinto huius.capitulo de ad aliqd.ergo si multis actibus genuit multis paternitatibus est pater. ¶ Respondeẜ q̄ non sunt multe paternitates simul sed pater eadem paternitate referẜ ad multos filios.vnde pater non est pater quia genuit hunc filiũ signatum.sed qꝛ genuit filium in cõmuni.Silr fundamentũ paternitatis non est iste actus signatus.sed actus in cõmuni.ꝛ sic est vna paternitas per se.q̄ aũt sunt plures filij hoc accidit. ¶ Cõtra.qꝛ pr̃nitas in isto pr̃e ad hunc filiũ signatuꝫ dicit maiorẽ vnitatẽ q̃ sit vnitas spẽi.alioquin nõ esset maioꝛ vnitas pr̃nitatis cum seipsa q̃ cũ aliq̃ alia.puta cũ pr̃nitate platonis.qd̃ euidẽter apparet falsuꝫ.sed maioꝛ vnitas vnitate spẽi nõ est nisi vnitas particularis.s.hec paternitas.ergo in isto patre ad hunc filiũ est hec pr̃nitas.sed per hanc non referẜ ad plures filios.pbatio hui⁹.qꝛ destructo hoc filio destruitur hec pr̃nitas.si per candẽ ad aliũ filiũ referaẜ:illo alio filio existẽte existit hec pr̃nitas.nam relationes mutuo simul sunt ꝛ nõ sunt.g̃ hec pr̃nitas simul erit.ꝛ nõ erit.quod est ɔtradictio manifeste. ¶ Hꝫ responsio supponit falsum.q̄ actus gñandi sit fundamentum pr̃nitatis.qꝛ in eo qd̃ non est nõ potest aliquid fundari.sed illo actu trãseunte paternitas manet.ergo ꝛc̃.de hoc etiam diceẜ infra:capitulo de ad aliquid. ¶ Tertia conclusio sit ista.non est impol'e duo accidẽtia realia absoluta nõ educta de potentia materie:differentia solo numero esse in eodem. Hanc ostẽdo sic.nam scd̃m pħm in pꝛhemio.ex multis memorijs fit ꝛ generaẜ vnum experimentum.sed illud multe memorie sunt cognitiones eiusdẽ speciei.qꝛ de singularibus eiusdeꝫ speciei.scd̃m ipm in lr̃a.ꝛ sunt accidẽtia realia ꝛ absoluta.sicut pꝫ.ergo nõ est impossibile talia accidẽtia solo numero dr̃ia eẽ in eodem. Hec posset dici q̄ ille plures cognitiones sint in diuersis partibus organi.vel potentie.dato enim per impossibile q̄ species obiectorum singularium essent in alia ꝛ in alia parte organi:tamen cognitio est in tota potẽtia cognoscentis dato q̄ per formã que hꝫ eẽ in parte cognoscat.

¶ P. memoria est ex diuersis specieb⁹ simul in memoria sensi
tiua. ſʒ ille plures memorie sunt p̄ſa accñtia realia ⁊ absolu
ta. pʒ ēt ꝙ ſint eiuſdē ſpēi qꝛ ſupponit̄ ꝙ ſint de ſingularib⁹
eiuſdē ſpēi ergo ⁊c̄. ꝓbatio maioris. ſi nūc memoror vł' ima
ginor de illo albo p̄ꝰ viſo: hēo ſpēm ⁊ cognitionē eius in
memoria. ſtatim etiā imaginor de alio albo viſo ergo hēo
ſpēm ⁊ cognitionē illi⁹. ſʒ cū hac ſpē in cognitiōe manet p̄or
ſpēs vel cognitio albi p̄oris. alioqn nō poſſeʒ iteꝝ imagina
ri de p̄ori albo. niſi iteꝝ videret illud. ⁊ ſic acqrere ſpēm illi⁹.
cui⁹ oppoſitū expimur q̄tidie. ḡ opʒ ꝙ maneāt ſimul. ¶ 4ª
ꝯclō ſit iſta. nō eſt impoſſe duo accñtia realia ⁊ abſoluta edu
cta de poᵃ mãe ſi nō per motū educant̄ dr̄ia ſolo nūo eſſe in
eodē. Hāc oſtēdo ſic. duo lumina diſtincta ſunt in eadeʒ pte
medij. ſʒ duo lumina diſtincta ſunt accñtia realia abſoluta:
educta de poᵃ mãe: nō p motū. ſicut pʒ. qꝛ in iſtāti mediū il
luminat̄ ab vtroqʒ. ḡ p̄ſa talia accñtia nō eſt ipoſſe eē in eodē
ſil'. ꝓbat̄ maior ponant̄ due cādele. vna hic. ⁊ alia ibi. ponat̄
ēt corp⁹ mediū deſuꝫ. ſiēt due vmbre. ſi ḡ amoueat̄ illō corp⁹
mediū: lumē vtriuſqʒ cādele icedet iceſſu directo vſqʒ ad lo
cū vbi fuerit corp⁹ deſuꝫ. ⁊ ita erūt duo lumina in eadē pte.
nā vmbra eſt p̄uatio lumis. ḡ amoto obſtaculo lumē vtri
uſqʒ cādele erit vbi vmbra p̄fuit. qꝛ hit⁹ ⁊ p̄uatio circa ideꝫ.
ſiunt. ¶ Rñdet̄ ꝙ duo lumia p cōpationē ad ſb̄m. ſ. ad me
diū: ſunt vnū lumē. ⁊ duo p cōparationē ad cādelas a qb⁹
ſunt effectiue. ¶ Cōtra. qꝛ ſi illa lumia eēnt vnū ſb̄o ⁊ duo
p cōpationē ⁊ ꝓceſſum a cādelis. ſeq̄t ꝙ iſti duo radij eſſent
geometrici ⁊ nō viſuales. nā ſcḋʒ rōnē linee eēnt ibi duo ra
dij. ſʒ nō ſcḋm aliq̄ q̄litatē nālē ſupadditaꝫ linee viſuali. ⁊
tūc ꝯnes pſpectiue de iterſecatiōe radioꝝ ⁊ ꝯſiles que depē
dēt ex diuerſitate radioꝝ eēnt tm̄mō ve ſm̄ geometricā ꝯſi
derationē nō ſcḋm pſpectiuā. qꝛ pſpectiu⁹ ꝯſiderat vt eſt in
mā ſenſibili. ¶ 5ª ꝯclō ſit iſta. ipoſſe eſt duo accñtia realia ab
ſoluta educta de poᵃ mãe p motū nālē dr̄ia ſolo nūo eſſe in
eodē. hāc oſtēdo ſic. qꝛ mot⁹ nō eſt niſi in mobili diſpoſito ſi
ue diſpōne oppoſita for͂ iducēde vt ꝯr̄ia vel media. naꝫ ois
mot⁹ eſt iter ꝯr̄ia vel media. ex 5º phiſicoꝝ. ſʒ ſi agēs iueniat
in mobili formā eiuſdē ſpēi forme ſue nō iuenit ipm̄ ſub di
ſpōne oppoſita. ergo nō mouet ipm̄ ſimplr̄ iducēs aliā for
mā. ſʒ augebit p̄exiſtētē in mobili. ¶ P. ⁊ eſt q̄ſi idē argumē
tum. q̄cūqʒ forma nō eſt iducibilis niſi poſt aliā formā incō
poſſeꝫ tūc corruptā ipſa tm̄ pōt eē vnica in vno ſuſceptiuo.
ſʒ ois forma iducibilis p motū vel mutationē nec̄cio termi
nans motū. nec̄cio ad ſui iductionē p̄exigit in ſuſceptiuo for
mā icōpoſſeꝫ tūc corruptā. ergo q̄cūqʒ talis forma eſt vnica
in vnico ſuſceptiuo. ꝓbatio maioris. qꝛ illa forma inducta
manēte nō iducet̄ alia poſtq̄ʒ illa eſt iducta ſi ſit eiuſdē ſpēi.
qꝛ illā ſcḋam nō p̄cederet alia icōpoſſis. iam. n. in iductione
p̄me q̄libet incōpoſſis eſt expulſa. ¶ Itē nec due tales neqʒ
ſiſes ſimul iducerent̄. qꝛ vel hoc eēt ab eodē agēte vel'a diuer
ſo. nō ab eodē. qꝛ ſi efficiēs eſt vnū ⁊ mā vna effect⁹ erit vn⁹.
vt habet̄ q̄rto hui⁹. nec a diuerſis. qꝛ ſi illa ſint approximata
diuerſis partib⁹ mobilis puta vn⁹ ignis ad caput: alius ad
pedes agūt in diuerſas ptes p̄mo. ⁊ iducēt vnā formam. qḋ
ꝓbat̄. qꝛ itenſiorē q̄ʒ alter ſolum iduceret q̄ñ nō ſimul agūt.
Silr̄ ſi ponant̄ in eodē ſitu reſpectu eiuſdē ptis paſſi iduce
rent vnā formā itenſioreꝫ ſicut p̄ꝰ. ꝓbatio minoris. qꝛ ois
mot⁹ nālis eſt iter terminos incōpoſſes. ita ꝙ ad aduentuꝫ
termini ad quem corrūpit̄ forma ꝯr̄ia. que fuit terminus a
quo. ita ꝙ nulluꝫ agens nāle mouet vel mutat mutatione
termināte motū aliqḋ niſi hñs formā ſue forme. incōpoſſi
bilem: ⁊ iō nō pñt plures eiuſdē ſpēi ſimul eē per motū nec
per mutationē p ſe terminātē motū. ¶ Cōtra principale qꝛ
duo ꝯr̄ia pñt eē ſimul in eodē ſb̄o in eē remiſſo. ergo ⁊ duo
accñtia eiuſdē ſpēi etiā educta per motū. aūs eſt euidēs. ſed
ꝯñā pʒ a minori. qꝛ min⁹ repugnāt duo accñtia eiuſdē ſpēi
q̄ʒ duo ꝯr̄ia etiā remiſſa. ¶ Rñdeo. nego ꝯñtiā. ad ꝓbatio
nē nō valet. naꝫ repugnās nō eſt cā in ꝓpoſito icōpoſſitatis
duoꝝ accñtiū eiuſdē ſpēi: ſʒ eſt cā qꝛ per motum iducunt̄ vt
preoſtēſuꝫ eſt. iō agēs inducens ſcḋam formā intēdit p̄mā.
⁊ ſit vnica itēſior. ſʒ ꝯr̄ia manēt ſimul in eſſe remiſſo diſtincta
ex eo ꝙ ex duab⁹ formis ꝯr̄ijs nō apta nata fieri itēſior vna.
manēt aūt ſimul ex eo ꝙ vnū ꝯr̄iū agens nō hʒ plenū dñiū
ſupra aliud: ⁊ iō remutiūt ſe inuicē ⁊ nō totalr̄ ſe corrūpūt.
¶ Ad argumētū in oppoſitū dico ꝙ itētio p̄bi eſt ſm̄ hanc
ꝯnē q̄ntā. nam per motū nō pñt induci forme due eiuſdem
ſpēi. vñ oēs forme hñtes diſtam in ſb̄to' eodē ſi iducant̄ per
motū nec̄cio differant ſpē. tm̄ de alijs nō inductis per motuꝫ
nō itendit p̄bs. nec eſt nec̄ium mō dicto in q̄tuor ꝯnibus
p̄mis. ¶ Argumētū ad aliā partē ꝯcludit pro prima ꝯclu
ſione ſicut pʒ. ſic ergo pʒ ad queſtionem.

¶ Priora ⁊ poſteriora dicuntur quedā
quidem tanq̄ʒ exiſtente aliquo primo ⁊
principio in vnoquoqʒ genere: quod pro
pinquius quidē principio aliquo deter
minato: aut ſimpliciter: aut natura: aut
ad aliud aut vbi: aut ab aliq̄bus: vt hoc
q̄dem ſcḋm locum in exiſtendo propin
qui⁹: aut natura alicui loco determiato:
vt medio: aut vltimo: aut ſicut euenit.

Queritur Utrū hec ſit rō cōis ⁊ pro
prie aſſignata de priori. ſ.
p̄ꝰ eſt qḋ eſt p̄nº ꝓpinquus. vr̄ ꝙ nō. nā in
tpe eſt dare p̄ꝰ ⁊ poſterius cuꝫ tps ſit nūs
mot⁹ ſcḋʒ p̄ꝰ ⁊ poſteri⁹ ex q̄rto phiſi. ſʒ in
tpe nullū eſt p̄nᵐ ſcḋm p̄bm. ergo ⁊c̄. ¶ Cō
firmat̄. qꝛ in gñationib⁹ p ꝓpagationē vnū gñans eſt prius
alio dato ꝙ gñatio fuerit ſine p̄º. ḡ p̄ꝰ nō dicet̄ qḋ eſt p̄nº
ꝓpinquus. ꝯñtia tenet: qꝛ ibi nullū eſt p̄nᵐ poſita ypotheſi.
aūs pʒ. qꝛ adº. auus eſſet p̄ꝰ gñans q̄ʒ pr̄ ⁊ pr̄ q̄ʒ fili⁹. ¶ P.
ſi prius eſt qḋ eſt p̄mo ꝓpinquus. ḡ p̄nᵐ nō eſt p̄ꝰ p̄ncipato
ꝯñs videt̄ falſuꝫ. ꝯñā ꝓbat̄. qꝛ ſi p̄nᵐ eſt p̄ꝰ. hoc erit reſpectu
alicui⁹ p̄ncipij. ḡ p̄nᵐ erit p̄ncipij per ſe. ⁊ ſic in iſinitū qḋ eſt
impoſſe. ¶ P. habet̄ hic in lr̄a. ꝙ aliq̄d dr̄ p̄ꝰ. qꝛ remotius
a pñti nunc. vt in p̄teritis. ⁊ tunc vtimur pñti nūc vt p̄mo.
vt dicit̄ in lr̄a. ergo non omne prius eſt principio ꝓpinquius
ſed aliq̄ñ poſterius. ¶ Contra. p̄bs hic in littera.

Respondeo ⁊ dico ꝙ illa ratio ſeu diffinitio
cōis p̄oris eſt bñ aſſignata ⁊ con
ueniēs tm̄ eſt aduertēdū ꝙ aliter ꝯuenit p̄orib⁹ eēntialr̄ or
dinatis. alr̄ accñtalr̄ ordinatis. nam in eſſentialr̄ ordinatis
eſt vera depēdētia poſterioris ad p̄muꝫ ſimplr̄. vñ in cauſis
eēntialr̄ ordinatis nihil cāt ſine p̄mo ſimplr̄. nō ſic eſt in ac
cidentalr̄ ordinatis. qꝛ accidit huic reuolutioni celi. ꝙ alia
p̄ceſſerit. nā potuit fuiſſe ēt p ipoſſe ſi p̄ma non fuiſſet. ¶ In
eēntialr̄ ergo ordinatis dr̄ p̄ꝰ in reſpectu alicui⁹ p̄mi ſim
plr̄. ſ. in accñtalr̄ ordinatis per cōparationē ad aliqḋ p̄muꝫ
nō ſimplr̄ ſʒ ſcḋm q̄d. vt reſpectu illi⁹ qḋ ponit̄ eē p̄ꝰ ⁊ hoc ac
cidit. pp qḋ pʒ. ꝙ vtriſqʒ eſt pri⁹ ⁊ poſteri⁹ in cōparatiōe ad
aliqḋ p̄mū. vel ſimplr̄ vel ſcḋm q̄d. ⁊ ſic itelligēdo ꝯueniēs
eſt diſſō ſiue rō prioris. ¶ Ad p̄ᵐ in oppoᵐ pōt dici ꝙ ptes
tpis ſunt accñtalr̄ ordiate. accidit. n. dieī pñti ꝙ heſterna p̄
ceſſerit: vt dictū eſt. iō in tpe nō eſt p̄nᵐ ſimplr̄ ſed ſm̄ q̄d. ita
ꝙ p̄ꝰ in tpe ⁊ ſilr̄ p̄nᵐ ſunt ex aſſignatiōe nr̄a. ⁊ nō ſimplr̄
dato ꝙ tps eēt eternū: vt ꝓbat rō. ¶ Cōtra. qꝛ ſi ſic. ḡ tps nō
eēt in gñe q̄ntitatis: ꝯñs eſt falſum ⁊ ꝯ̄ p̄bm in p̄dicamētis.
ꝯñtia tenet qꝛ tūc tps nō eēt reale ens. cū p̄ꝰ ⁊ poſterius in
tpe dependeant ab aīa ⁊ ab aſſignatione nr̄a. ¶ P. ſequere
tur tunc ꝙ vel primus mot⁹ eēt ſine tpe vel ꝙ ille mot⁹ de
penderet ab aīa: quoꝝ vtrūqʒ eſt falſum. primuꝫ q̄dē qꝛ tps
eſt paſſio primi motus ex quarto phiſicoꝝ. ſcḋm etiā qꝛ eſt
ens reale ⁊ extra aīam. ¶ Rñdeo quedam ſunt entia pure

realia. vt sunt entia nature. q̄dam pure rōnis vt scōe inten-
tiōis quedā partim sic ⁊ partim sic vt vniuersalia que iclu-
dūt aliqd rei ⁊ aliqd rōnis. tale est tp̄s. nā tp̄s mālis est ens
reale. cū sit idē qꝺ motꝰ mālr qui est ens reale. formalr tn̄ ⁊
vt hꝫ rōnē nūi scōm ꝓus ⁊ posteriꝰ. ex q̄rto phisi. hꝫ esse ab
aia. Si ergo accipit tp̄s mālr: sic vtriqꝫ est in gn̄e q̄ztitatis si-
cut ⁊ motꝰ. scōm vō ꝙ dicit cōpōnē ex māli ⁊ formali non
est in gn̄e cū sit qꝺdā ens cōpositū per accn̄s ex re ⁊ intentio
ne. ¶ Sic ergo est intelligēdū. ꝙ in tpe est aliqꝺ ꝓnm. non tn̄ si
ne aia: nō ꝙ sit simplr ꝓmū. sꝫ respectu alicuiꝰ prioris ⁊ po-
sterioris: puta ista dies icipit a mane: ⁊ ꝓma hora dr̄ prope
mane: ⁊ alia hora est. scōa. ⁊ sic deicepß cōparādo vnā partē
tpis ad aliā. ¶ Cōtra. si in tpe scōm se nō est ꝓnm sed in aliq̄
parte eiꝰ respectu alteriꝰ ptis tūc tp̄s nō hꝫ scōm se ꝓus ⁊ po
sterius. sꝫ solū respectu aliquaꝝ ptiū. sꝫ hoc est icōueniēs. q͛
diffinitio ꝯuenit per se toti: ptibꝰ aūt per accn̄s. sꝫ diffinitio
tpis est ꝙ tp̄s est nūs motꝰ scōm ꝓus ⁊ posteriꝰ. ¶ P̄. tp̄s est
ꝯtinuū. ergo nō est ibi aliqꝺ nūc in actu de se qꝺ est ꝓus re-
spectu cuiꝰ dicat̄ alia pars posterior. sꝫ solū in poª q̄ztū est ex
parte tpis. ꝓbatio ꝯn̄tie. q͛ si sic eēt de se discōtinuū. ¶ Rn̄-
deo ad ꝓmuꝫ ꝙ si ti scōm se accipiat̄ pro toto tpe veꝝ est ꝙ
scōm se nō hꝫ ꝓus ⁊ posteriꝰ. sꝫ ex hoc nō seq̄t qn ipi isit ꝓus
⁊ posteriꝰ. q͛ scōm partē hꝫ ꝓus ⁊ posterius ex assignatione
nr̄a. ¶ Ad aliud bn̄ ꝯcludit ꝙ in tpe nō sit aliqꝺ nūc in actu
q̄ztū est de se ⁊ sine ꝯsideratiōe nr̄a. Sic. n. est idē qꝺ motꝰ ⁊
per ꝯn̄s ꝯtinuū. tn̄ in ꝯsideratiōe aie hꝫ rōnē nūi ⁊ per ꝯn̄s
discōtinui: ⁊ discreti. ⁊ hoc mō est ibi dare aliqꝺ tūc in actu
scōm nr̄am ꝯsiderationē. ⁊ sic ꝓus ⁊ posteriꝰ modo ꝓdicto.
¶ Ad ꝯfirmationem nō plus ꝯcludit nisi ꝙ nō eēt ibi ꝓnm
simplr. eēt tn̄ scōm qd ⁊ in respectu. nam tres gn̄antes acci-
dentalr ordinati hn̄t quartū pro ꝓnº respectu cuiꝰ dicunt̄
inter se ꝓores ⁊ posteriores. ¶ Ad aliud vno mō ꝯcedit̄ ꝯn̄s
scꝫ ꝙ ꝓnm nō est ꝓus sed est ꝓmū absolute. diffinitio aūt di
cta dat̄ de ꝓori nō de ꝓmo. ¶ Aliter dr̄. ꝙ illa rō seu descri-
ptio seu diffinitio ponit̄ de illis que sunt post ꝓnm ⁊ nō ꝓ-
prie de ꝓnº. ¶ Ad vltimū dōm ꝙ hoc nūc p̄ns nō est ꝓnm
respectu cuiꝰ dicat̄ ꝓus posteriꝰ in ꝓterito nisi mediante ali
quo nūc ꝓterito ꝓori. q͛ est aliqꝺ nūc ꝓus respectu cuiꝰ illa
in ꝓterito dicant̄ ꝓora vel posteriora. vt qꝺ est ꝓpinquius
illi dicat̄ prius ⁊ qꝺ est remotius dicat̄ posteriꝰ. nō est ergo
simplr prius ⁊ posteriꝰ in ꝓterito respectu p̄ntis nisi vt re-
spiciat nunc precedens. ⁊ sic intelligēda est littera phi.

¶ Quantum vero dicitur quod est di-uisibile in ea que insunt: quorum vtrūqꝫ aut singulū vnum aliquid: ⁊ hoc aliquid natum est esse ⁊c̄.

Queritur Utrū ꝓpria rō q̄ztitatis scōm ꝙ est gn̄alissimū sit
diuisibilitas. videt̄ ꝙ nō. q͛ si sic ergo ptes
post diuisiōes differūt iter se. ꝯn̄s est falsū.
q͛ q̄ro q̄lr. aut. n. differūt formalr. aut ꝑ ac
cidēs. nō ꝑ accn̄s: q͛ q̄ztitas eēt diuisibilis
ꝑ accn̄s. idē. n. est ꝓnm diuisionis ⁊ distinctiōis ptiū diuer-
saꝝ. nō formalr q͛ dr̄ia formalr est specifica. ergo ptes diui-
se differēt specifice qꝺ est falsuꝫ inq̄ztū sunt ptes q̄ztitatiue.
¶ P̄. ꝓpa rō gn̄is eq̄lr est in oibꝰ spēbꝰ: sicut genꝰ eq̄lr ꝓdi-
cat̄ de oibꝰ: sꝫ diuisibilitas non est hꝫ in ꝓposito. ḡ ⁊c̄. ꝓba-
tio minoris. q͛ q̄ztitas ꝯtinua est diuisibilis in poª. discreta
aūt diuisa in actu. nā si est actu senarius duo ternarij sunt
actu ptes ⁊ ꝑ ꝯn̄s ipse senariꝰ ē diuisus actu. vn̄ etiā infra i
caplo de colobō. dr̄ ꝙ nūs hꝫ ptes aliquo mō diuisibiles si
cut q̄nariꝰ binariū ⁊ ternariū. ex quo pꝫ. vt videt̄ ꝙ nūs nō
fit tm̄ ex vnitatibꝰ. ⁊ iō idē qꝺ ꝓus. hoc idē hr̄ septimo eucli
dis ꝓpōne q̄nta. vbi dr̄ ꝙ ois nūs minor est pars maioris.
¶ P̄. cuiꝰ est poª eiꝰ est actꝰ. libro de somno ⁊ vigilia. si ergo
diuisibilitas est ꝓpria rō q̄ztitatis ꝯuenit oi q̄ztitati. ḡ actu
diuidi ꝯuenit oi q̄ztitati qꝺ falsum est. q͛ diuidi in actu re-
pugnat ꝯtinuo. naꝫ qꝺ diuidit̄ nō est in actu ꝯtinuū. ¶ P̄.
si sic. ergo idiuisibilitas ꝯuenit oi q̄zto. ꝯn̄s est falsum. q͛ est
dare minimū. gn̄atū in q̄ztitatibꝰ nālibꝰ. s. minimā carnē ⁊
minimuꝫ os. ex ꝓ phisicoꝝ. ergo an̄s est falsum ex quo seq̄t.
¶ P̄. si sic ergo cuicūqꝫ inesset diuisibilitas illud esset per se
spēs q̄ztitatis. ꝯn̄s est falsum. ergo ⁊ an̄s. ꝯn̄ia pꝫ. sꝫ falsitas
ꝯn̄tis apparet. tum q͛ locus nō nūat̄ hic iter spēs q̄ztitatis:
tum q͛ tp̄s ⁊ motus sunt q̄daꝫ diuisibilia. ⁊ tn̄ ponunt̄ hic
inter species q̄ztitatis per accidens.

In ista qōne ꝓmo vna opinio recitabit̄. scōo ad qō-
nē alr̄ dicet̄. ¶ Quātū ad ꝓm est vna opinio
ꝙ diuisibilitas nō est ꝓpria rō q̄ztitatis sed magis rō men-
sure. nā sicut qualitas est dispō sbē ita ꝙ q̄ztitas est mēsura
sbe. ¶ Pro ista opinione arguit̄. q͛ dr̄ in ꝓdicamentis ꝙ
oro est q̄ztitas. mēsurat. n. syllabas. ergo mēsurare est ꝓpria
rō q̄ztitatis. ¶ P̄. ꝓbat̄ ꝙ sit magis ꝓpria rō q̄ꝫ diuisibili-
tas. nā illud ex cuiꝰ distinctiōe assignat̄ distinctio in spēbus
q̄ztitatis est magis ꝓpria rō q̄ztitatis. sꝫ rō mensure est hꝫ ⁊
nō diuisibilitas. ergo ⁊c̄. ꝓbatio minoris q͛ supficies ⁊ lo-
cus sunt distincte spēs q̄ztitatis q̄tenꝰ distinguunt̄ in rōne
mēsure. q͛ locꝰ est mēsura extrīseca supficies itrinseca. nō tn̄
distinguunt̄ in rōne diuisibilitatis sicut pꝫ. Cōtra istaꝫ opi-
nionē arguit̄. nā rō gn̄is eq̄ ꝑ iest oibꝰ spēbꝰ. nam genꝰ eq̄lr
de oibꝰ dr̄: sꝫ rō mēsure nō iest eq̄lr ꝯtinuis ⁊ discretis: sꝫ di
scretis magis: ꝯtinuis āt nō nisi inq̄ztū ptīcipāt rōnē discre
ti vel nūi sicut dr̄ in decimo huiꝰ. caplo scōo. ergo rō mēsu-
re non est ꝓpria rō gn̄is q̄ztitatis. ¶ P̄. si sic. ꝙ maxime hē-
bit rōnē mēsure ꝑ se maxime erit q̄ztitas. sꝫ vnitas maxime
hꝫ rōnē mēsure. ex decimo huiꝰ. caplo eodē. ergo vnitas ꝑ
se maxime erit spēs q̄ztitatis: qꝺ est euidēter falsum. q͛ nō
est in gn̄e nisi per reductionē. ¶ P̄. rō mēsure ꝯuenit omni
gn̄alissimo. q͛ in oi gn̄e est vnū primū qꝺ est mēsura oium
illiꝰ gn̄is. ex decimo huiꝰ. ḡ nō est ꝓpria rō q̄ztitatis. ¶ Di-
ces duplex est mēsura q̄dā mēsura mēsurās ꝑ replicationeꝫ
que aliquotiēs ducta reddit suū totū. q̄dā est mēsura scōm
ꝑfectione ⁊ cognitionē. q̄uo albedo mēsurat colores ⁊ illud
qꝺ ducit in cognitionē alteriꝰ dr̄ mēsurare illud. prima mē
sura est ꝓprie q̄ztitatis. scōa vō nō. sed cōpetit alijs gn̄ibus.
¶ Cōtra. q͛ adhuc stat prima rō q͛ mensura per replicatio
nem nō equalr ꝯuenit ꝯtinuis ⁊ discretis. nam in discretis
est simplr minimū reddēs per replicationē totū. nō sic in cō
tinuis. vt habet̄ decimo huiꝰ. q͛ nihil est ibi minimum nisi
punctū: qꝺ nunq̄ꝫ reddit totū per replicationē. ergo rō mē-
sure nō erit rō ꝓpria q̄ztitatis. cū nō ꝯueniat equalr oibus
spēbus. ¶ Nec rōnes pro ꝓma opinione cogūt solū. n. pro-
bant rōnē mensure cōpetere q̄ztitati. nō tn̄ ꝙ sit ꝓpria rō di
cta equaliter de omnibus speciebus.

Quantū ad 2m declaro tres ꝯnes. prima sit ista. di
uisibilitas in partes eiusdem rōnis non
est essentialis rō q̄ztitatis. hanc ostēdo sic. nullus respectus
formalr est essentialis rō alicuius absoluti. sed diuisibilitas
est formalr respectus: q͛ dicit q̄zdam aptitudinem ad diui
sionem. ergo non erit essentialis rō q̄ztitatis qꝺ est ens ab-
solutum. maior pꝫ. ex quarto huius. vbi phs ponentes oia
apparentia vera ducit ad hoc incōueniēs ꝙ oia tunc essent
formalr ad aliquid. ¶ P̄. poª ⁊ actus sunt eiusdem gn̄is. ⁊
eiusdem essentie q͛ diuidit omnes ens. sed actu diuidi nō
est essentiale q̄ztitati. q͛ omnis q̄ztitas esset actu diuisa. ergo
nec potentia ad diuidi est de eius essentia. esse autem diui-
sibile dicit potentiam ad diuidi. ¶ Contra hanc conclusio-
nem instat̄. nam illa rō scōm quaꝫ est distinctio specifica vi-
det̄ essentialis generi: sed diuisibilitas est hmōi. vt pꝫ in lit-
tera: vbi secundum diuersum modum diuisibilitatis. puta
scōm vnam diuisionem vel secūdū duas. ⁊c̄. ponit phs di-
uersas species q̄ztitatis. ¶ Preterea in ꝓdicamentis dicit̄
ꝙ q̄ztitas ꝯtinua est cuius partes copulant̄ ad vnū termi-
num cōmunem. discreta vero cuius partes non copulant̄.

ergo de ratione vtriusq; est habere partes. sed omne habēs partes est diuisibile. ergo rc.

Rñdeo ad pmū diuisio generis aliqñ fit p dr̃ias p prie dictas. aliqñ p passiões circū loquētes dr̃ias essentiales q̃ sūt ignote nob. exēplū pmi. aial diuidit p rōale z irratiōale. exēplū scdi. ens diuidit p potētiam z actū. numer⁹ p par z ipar q̃ nō sunt dr̃e sed magis positiões. sic est in pposito. nā diuisibilitas est passio q̄titatis. z sic se. cundū diuersum modum diuisibilitatis distinguit phs diuersas species q̄titatis. ¶ Ad 2m bene pcludit q̄ essentiale est q̄titati habere ptes nō tñ diuisibilitas q̄ pseqf hēre partes vt quedam passio que non est essentialis ratio q̄titatis. ¶ Secunda cōclusio sit ista. q̄ diuisibilitas in ptes eiusdem ratiōis ē ppria passio q̄titatis. hāc ostēdo sic. illud qd̄ inest alicui p se primo z secūdū q̄ ipsū: videt esse ppria eius passio. sed diuisibilitas inest q̄titati isto modo. ergo rc. minor p3. q: diuisibile ee inest omni q̄titati: ipsi qdē3 q̄titati inest per se primo. sed speciebⁿ p se nō pmo. cuicunq; eñ inest diuisibilitas in partes eiusdē rōnis h̄ est p q̄titatē. vñ si substantia corporea hēat ppriās partes eiusdē ratiōis licet hēat eas de se extensas z diuisibiles in potētia: tamē actu extensas z diuisibiles habet p q̄titatē. ¶ Ex hoc concludo correlarie q̄ ista ppositio. q̄titas est diuisibilis. ē per se secūdo modo. sicut iste color ē visibilis. vnde sicut visibilitas est respectus quidā in colore p cōparationē ad visum. sic diuisibilitas est respect⁹ in q̄titate. z dicit habitudinē ad diuisionē3. vñ notificatio phi de q̄titate posita in principio huius capli ē notificatio p ppriā z primā3 passionē eius: z nō ē pprie diffinitio. ¶ 3ª pclo sit ista. diuisibilitas in partes eiusdē rōnis ē pma passio q̄titatis. ¶ Ad cuius euidētiā est sciendum q̄ q̄titatis a pho assignant q̄tuor passiões. pma ē diuisibilitas in ptes eiusdē rōis: scda ē esse finitū vł infinitū: z h̄ supponit primā. nā qd̄ est finitū psupponit aliqd̄ qd̄ d3 finiri. z illū necessario pīntelligif diuisibile. tertia ē equale z inequale que pseqf z presupponit secūdā. s. finitum z infinitū. sicut p3. quarta ē mensure q̄ etiā psupponit tertiā. nā omnis mēsura pīntelligif eq̄lis vel ineq̄lis mēsurato. q: eni3 ē equale vel ineq̄le ideo mēsurat z nō ecōuerso. ¶ Unde ex his p3 ordo istar passionū q̄titatis q̄ diuisibilitas est prima passio simplr̄. prime due cōpetūt q̄titati in se. sed alie due i respcū ad aliud. p3 de se. de pma passione habet hic in lr̄a. z tertio phicor capl'o de infinito. de scda habet primo phicor. vbi dr̄ q̄ finitū z infinitū soli q̄titati pgruit. de tertia habetur in pdicamētis vbi dr̄ q̄ ppriū est q̄titati scdm eam equale vel inequale esse. de quarta habetur plane decimo huius capitulo secundo. sic ergo ad questionem.

Ad primum in oppositū3 dr̄ q̄ partes q̄titatis diuise differūt p accñs. q: s. p partes substantie in quibⁿ sunt. ¶ Contra. q: querif de partibus substantie. vel differunt p se vel p accñs. si per se z formaliter. ergo specifice. qd̄ falsum est. si per accñs. ḡ p aliud. z sic in infinitū. quia illud aliud non potest esse q̄titas. quia sic esset circulus. ¶ Preterea rō stat. q: si partes diuise differunt p accñs ergo totū fuit diuisibile p accñs vt arguebam. ¶ Dicendū ergo alr̄ q̄ partes q̄titatis diuise differunt se ipsis formalr̄ per prima indiuiduatiua de genere q̄titatis. ergo illa pars est hec. z similr̄ illa est hec per suum primum indiuiduās. z tamē nō sequif q̄ differant specifice: na3 non omnis dr̄ia formalis est specifica nisi esset p differētias specificas z essentiales. ¶ Ad 2m dicendum q̄ minor est falsa. Ad pbationē dicēdū q̄ q̄titas discreta nō est diuisa actu sicut nec continua sed solū in potentia: nec actu duo ternarij sunt partes senarij: sed solū in potētia. alias ex distinctis speciei z actu distinctis specie fieret vnū specie. qd̄ est falsu3. nā eadem rōne binarius z ternarius eēnt ptes qnarij. dico ergo q̄ partes numeri sunt vnitates. cū ergo adducif euclides z philosophus in lr̄a. casu de colobon. sic sic glosandi q̄ numer⁹ minor ē pars maioris. i. vnitates in numero minori sūt partes maioris in numero maiori. vt sic partes numeri dicant diuisibiles pro q̄to potest accipi pars maior z minor in numero. puta que h3 duas vnitates: z que h3 tres vnitates. ¶ Ad 3m cū dicif q̄ cuiⁿ est po ͣ eius est actus. dicendum q̄ duplex est po ͣ quedam abijdens actū. quedam simul stans cum actu. Exēplum pmi. corruptibile est in po ͣ ad corruptione3: z tñ nunq̄ illa po ͣ simul est cum actu q: adueniente actu sbum est in corrupto esse. z non in po ͣ ad corrumpendu3. Exemplum scdi. homo est risibilis. na3 si actu ridet nihilominus est aptus ad ridendu3. q: illa aptitudo que est risibilitas est propria passio hominis z passio nunq̄ derelinqt subiectū. ¶ Ad propositu3 continuū est diuisibile in pma. pmo mō. quando actu diuidif iam non est continuu3. cuius ergo est po ͣ eius est actⁿ. successiue qdem primo mō simul aut scdo modo. ¶ Ad q̄rtū dicif cōiter q̄ q̄tū dupl'r potest intelligi. q: vel in q̄tū mathematicū vel in q̄tū nāle. primo modo est diuisibile in infinitū nec est dare minimū. scdo modo est dare minimū q̄tenus forma nālis regrit sbum determinatu3. quod si vlteriⁿ diuidaf non potest ibi reseruari forma nālis. sed corrūpef incontinens. hoc modo loquif phs primo phicorum. hic aūt loquif de q̄to vt q̄tum est. ¶ Ad q̄ntū dicif q̄ locus non est in genere q̄titatis per se. tū q: non est diuisibilis per se. sed per accñs. s. ad diuisionem supficiei. nam locus mālr̄ est ipsa supficies. tum q: est ens per accñs compositum ex superficie: z quodam respectu imobilitatis. Sic enim diffinif quarto phicorum q̄ locus continentis vltimum imobile primū. ¶ Contra. in predicamentis ponitur in specie quantitatis.

Respondeo q̄ illa que phs dicit in pdicamentis non sunt omnino vera. nec loquif scdm intentionē propriā sed famose scd3 opinionē aliorum. ¶ De motu vō z de tpe dicif a quoda3 q̄ sunt q̄ta z diuisibilia per accñs q: mot⁹ est formalr̄ q̄t⁹ per magnitudinem. z tps per motum. vt videt dicere phs hic in lr̄a. z sic sic. sunt q̄ta per aliud ergo per accñs. ¶ Contra. q: illud quod h3 ptes eiusdē rōnis distinctas realr̄ a partibⁿ alteriⁿ h3 propriā diuisibilitatē aliā a diuisibilitate alteriⁿ. sed motus z tempus z magnitudo sunt hmōi inter se. ergo rc. probatio minoris. tum q: ptes tpis z mot⁹ sunt ptes que non pñt esse simul cū sint de gñe successiuor. ptes autem magnitudinis in omni instanti simul sunt: cu3 magnitudo sit de gñe pmanētiū. tū q: ptes tpis z mot⁹ sunt priⁿ z posteriⁿ. sed ptes magnitudinis sūt omnes simul. ergo diuisibilitas hec z illa nō erit eadē. ¶ P. hic in lr̄a dicif q̄ propria passio q̄titatis est magis z minus. tunc sic. quod h3 propriū magis z minus aliū a maiori z minori z alteriⁿ h3 propriam diuisibilitate3 z distinctā a diuisibilitate alteriⁿ. sed mot⁹ est huiusmodi respectu magnidinis. ergo rc. probatio minoris q: magnitudine existente tanta potest motus esse maior si transit mobile tardū: z minor si transit mobile velox. ¶ P. continuū est cuius partes copulanf ad aliquē terminū cōmunē. tunc sic. cuius partes copulanf ad aliū terminū cōmunē h3 aliā continuitatē. sed ad aliud indiuisibile copulanf partes motus. s. ad mutatū esse. partes autem magnitudinis ad punctū. ergo alia est continuitas huius z illius. ¶ Preterea arguif sic contra rōnem eorum. cum dicunt sunt q̄ta per aliud. ergo per accidens. primo contra antecedens sic q: si sunt q̄ta per aliud. aut illud aliud est ipsum mobile. vel terminus mot⁹ vel spaciū. non est ipsu3 mobile vt dicif plane in lr̄a. nec est terminus motus quia tunc alteratio non esset continua. cū forma que est terminus alterationis non sit q̄ta vel diuisibilis nisi per accidens. ex septimo phyſi. nec est spaciu3 quia vt dicif. quinto phyſi. sup spaciū discōtinuū potest ee mot⁹ continu⁹. sicut p3 ex motu facto sup cordas cithare pulsate. Scdo ḡ pña3 q̄ nō valet. arguo. n. sic. musca ē musca p aliū q: est sbā ab alio effectiue. ḡ musca est per accñs in gñe sbe. pña est euidenter falsu3. ¶ Dōm ergo q̄ l3 musca sit ab alio effectiue substantia. est tamen formalr̄ sbā sm se. Silr̄ est in

ppoſito mot⁹ eſt effectiue q̃tı⁹ a magnitudine ⁊ formal'r de ſe. concedo ergo pp̄ tres rõnes ſupradictas ꝙ motus eſt formal'r q̃tus non q̃titate magnitudinis ⁊ ꝙ motus ⁊ tēpus ſunt formal'r q̃ta a ſeipſis. ¶ Sed lȝ eorum ꝯña nõ valeat opȝ tamen ſaluare añs pp̄ p̄hm qui hic dicit ꝙ motus ⁊ tempus ſunt q̃ta per aliud. ⁊ ad aliud quod arguit ꝯ añs dõm ꝙ de rõne ꝯtinui ſunt duo. vnũ eſt diuidi in ſemꝑ diuiſibilia. aliud eſt ꝙ habeat vnitatē ex hoc ꝙ p̄tes copulant̄ ad terminũ cõem. quo ad p̄mũ põt ꝯcedi qđ mot⁹ ꝯſequit̄ magnitudinē ita ꝙ mot⁹ diuidit̄ ad diuiſionem magnitudinis. ⁊ tp̄s ad diuiſionē mot⁹. ⁊ ſic intelligit p̄hs. ſed quo ad vnitatem non opȝ q̃ non requirit̄ tanta vnitas in magnitudine ſicut in motu. q̃ motus poteſt eſſe continuus ⁊ vnus lȝ magnitudo ſit diſcontinua vt arguebatur. quia ergo motus non eſt diuiſibilis de ſe ſed per aliud ideo. ponit̄ q̃titas per accidens.

¶ Hec aũt vt mot⁹ ⁊ tp̄s. etenim hmõi q̃ta q̃dã dñr ⁊ ꝯtinua: eo ꝙ illa diuiſibilia ſunt quoꝝ ſunt he paſſiões. Dico aũt nõ qđ mouet̄ ſed qđ motũ eſt. nã per eē q̃tum illud ⁊ motus eſt quantus: tp̄s vero per ipſum motum. ⁊c̃.

¶ Viſo ꝙ motus hȝ aliq̃ȝ q̃titatem ⁊ diuiſibilitatē formal'r a quantitate magnitudinis reſtat dubiũ cõparãdo tp̄s ad motũ. **Queritur** ergo. Utrũ tp̄s ſit idē cũ motu real'r. ſic ꝙ q̃titas qua motus eſt q̃tus formal'r ſit ipm̄ tp̄s.

Dicendum ꝙ tp̄s eſt idē mal'r qđ mot⁹. diſtictũ tñ formal'r. ⁊ ꝑ ꝯñs q̃titas qua motus eſt q̃t⁹ formal'r eſt ipſum mal'r: nõ tamē formal'r. ¶ Cõtra. nam cui⁹ p̄tes copulant̄ ad aliũ terminum hȝ formal'r aliam continuitatem ⁊ q̃titatē. ſed ad aliũ terminũ copulant̄ p̄tes tp̄is ⁊ p̄tes mot⁹. q̃ p̄tes tp̄is ad nunc: p̄tes autē mot⁹ ad mutatũ eſſe. ¶ P̄. quod hȝ propriũ magis ⁊ minus aliud a maiori ⁊ minori alteri⁹ hȝ diſtinctam cõtinuitatem ⁊ q̃titatē ab alia. ſed tp̄s eſt hmõi reſpcũ mot⁹ q̃ in minori tp̄e eſt maior mot⁹ ſi mobile ſit velox ⁊ in maiori minor ſi ſit tardū mobile. ¶ P̄. relatiua realia differunt real'r. ſed tēpus ⁊ mot⁹ ſunt hmõi. g̃ ⁊c̃. probatio minoris. q̃ mēſura. ⁊ menſuratum differunt real'r. ſed tempus eſt menſura motus. ergo q̃titas mot⁹ non eſt tp̄s real'r. ¶ P̄. omnis mot⁹ eſt de ſe formal'r ſucceſſiuus. ſed non oīs mot⁹ hȝ in ſe tp̄s ſed ſolum p̄m⁹ mot⁹ ergo ſucceſſio cuiuſlibȝ mot⁹ non eſt tēpus. ¶ Uidet̄ ergo pp̄ iſtas rõnes ꝙ q̃titas qua mot⁹ eſt q̃t⁹ eſt alia non ſolum a magnitudine ſed etiam a tempore. ita ꝙ tres ſunt ſpēs q̃titatis ꝑmanentis. ſ. corp⁹. ſupꝑficies. ⁊ linea. ⁊ due ſucceſſiue. ſ. mot⁹ ⁊ tempus. ſed ille rõnes non cogunt. ¶ Ad cui⁹ euidentiam p̄mitto tres diſtincõnes. p̄ᵃ eſt ꝙ duplex eſt mot⁹. ſ. cõis ⁊ p̄m⁹. ſ. mot⁹ p̄mi mobilis. ali⁹ eſt motus ſpālis ⁊ ſcđari⁹. puta oẽs alij a p̄mo. ¶ 2ᵃ diſtinctio ſit iſta. ꝙ tp̄s eſt duplex. ſ. cõe ⁊ ſpāle. de p̄mo tractat̄ q̃rto p̄hicoꝝ caplo de tp̄e. vbi dicit ꝙ idē eſt tp̄s oium in celo ⁊ in terra. ⁊ in mari. ⁊ illud r̃ndet motui p̄mo pro menſura. de ſcđo põt intelligi qđ ibi dē dr̃ ꝙ tp̄s eſt numerus mot⁹. lȝ hoc ſit cõe vtriq; tp̄i. ⁊ tale tp̄s ſpāle eſt ꝓpria menſura mot⁹ iferioris. ita ꝙ quot ſunt mot⁹ ꝑticulares tot ſunt tp̄a hꝰ ſpālia. ¶ 3ᵃ diſtinctio ſit iſta. ꝙ duplex eſt menſura. q̃dã itrinſeca. quedā extrīſeca. Exēplũ p̄mi. q̃ duratio rei ⁊ vltima ſupꝑficies corporis. Exemplum ſecundi locus.

Tunc ad p̄mũ. dico ꝙ minor eſt falſa ⁊ lõ dicēdũ ꝙ ſicut tp̄s eſt idē real'r cũ motu ita ⁊ nũc cũ mutato eē. tñ cũ illa idētitate reali ſtat aliq̃ diſtinctio ex nã rei. vel ſaltē ſm̄ rõnem pp̄ quã diuerſa noīa ſortiunt̄. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ minor eſt falſa. ſi motus ⁊ tp̄s vniformiter accipiant̄. ſ. motus prim⁹ ⁊ tp̄s cõe. mot⁹ inferior ⁊ tp̄s ſpāle. rõ tñ accipit tp̄s cõe. ⁊ motũ aliquē iferiorē. ſic enim veꝝ ē ꝙ ſcđȝ velocitatē ⁊ tarditatē mobilis in maiori tp̄e erit minor mot⁹: ⁊ in minori maior. ⁊ ſic nõ plus ꝯcludit niſi ꝙ tp̄s cõe qđ ē paſſio p̄mi mot⁹ diſtinguit̄ real'r a motu iferiori. qđ ꝯcedo. tñ lȝ nõ obſtãte qđlibet tp̄s ē idē real'r cũ ꝓprio motu cuius eſt paſſio ꝓpria ⁊ menſura: ¶ 3ᵐ. cũ dr̃ ꝙ menſura ⁊ menſuratũ differũt real'r. dico ꝙ veꝝ ē de mēſura extrinſeca: ⁊ ſic cõparando tēpus cõe ad motus inferiores quoꝝ ē mēſura extrinſeca differt vtriq; ab eis real'r: tamē ſi tēpus cõmune cõparet̄ ad motũ p̄mũ cui⁹ eſt mēſura intrinſeca non differt ab eo real'r nec ſic refert̄ real'r ad ipſum. Sil'r eſt de tēpore in ſpāli ſi comparat̄ ad motũ inferiorē cuius eſt intrinſeca mēſura. ¶ Ad quartũ dicēdũ ꝙ lȝ non omnis mot⁹ hēat in ſe tēpus cõe ſed ſolũ p̄m⁹ motus: nihilomin⁹ quilibet motus hȝ ſuum tēpus ꝓprium qđ eſt ꝓpria ⁊ intrinſeca mēſura. Ex his pȝ ad quintũ argumētũ ꝙ motus ⁊ tp̄s nõ ponunt̄ q̃titates per ſe. q̃tenus hñt diuiſibilitatem ꝑ aliud q̃ motus ꝑ magnitudinē ⁊ tp̄s ꝑ motũ modo preexpoſito.

¶ Ad aliqđ dñr alia ꝑ ſe: vt dupluȝ ad dimidiũ: ⁊ triplũ ad tertiã partē. ⁊ total'r m'ltiplicatũ ad m'ltiplicati p̄tē: ⁊ ꝯtinẽs ad ꝯtentũ. Alia: vt calefactiuũ ad calefactibile ⁊ ſectiuũ ad ſecabile ⁊ oio actiuuȝ ad paſſiuũ. Alia v̊o vt mēſurabile ad mēſurã: ⁊ ſcibile ad ſciaȝ ⁊ ſēſibile ad ſēſum.

q

Queritur Utꝝ p̄hus ꝯuēienter aſſignet ⁊ ſufficiēter tres modos relatiuoꝝ. ⁊ videt̄ ꝙ non. nam iſti tres modi fũdant̄ ſuꝑ diuerſa gnãliſſima: g̃ nõ ſunt relatiões vni⁹ generis. ſed in diuerſis gnãliſſimis ſunt qđ videt̄ abſurdum. ꝓbatio ꝯſequētie. q̃ relatio eſt idem cuȝ fundamēto: vel aliud. ſi idem habet̄ ꝓpoſitũ. q̃ ſicut fundamēta ſunt in diuerſis p̄dicamentis ita relatiões. ſi relationes ſunt aliud a fundamēto tñ cũ accipiēt ſpēm ⁊ diſtinctionē a fundamentis tanta erit diſtinctio in relatioib⁹ q̃ta ē in fundamētis diſtinguentibus. ſed fundamēta diſtinguunt̄ genere. ergo ⁊ relationes. ¶ Preterea: aliq̃ ſunt per ſe relatiua q̃ nõ ꝯtinent̄ ſub aliquo iſtoꝝ modoꝝ. ergo iſti modi iſufficiēter ſunt aſſignati. ꝯña eſt euidens. ſed ꝓbat̄ añs. q̃ multa ſunt relatiua ſm̄ genus. ſicut medicia refert̄ q̃ ſcia. ⁊ ſunt relatiua ꝑ ſe. q̃ qđqđ eſt de intellectu generis eſt de itellectu ſpēi. Si ergo gen⁹ depēdet ad aliqđ ſequit̄ ꝙ ſil'r ⁊ ſpēs. huiuſmodi aũt relatiua ſecundum gen⁹ nõ ꝯtinent̄ ſub aliquo iſtoꝝ triũ modorũ. ¶ Contra philoſophus hic in l'ra.

Reſpondeo ꝙ iſti tres modi ſunt bñ ⁊ ſufficiēter aſſignati. vbi ſciēdũ eſt ꝙ q̃uis relatiões habeãt diſtinctiões ſpecificas ſȝ ꝓprias differentias ſicut ⁊ alia: tamē q̃ latēt nos ⁊ ſunt ignote nobis accipimus diſtinctiones earum ꝑ fundamēta ꝑ que circũloquimur eaꝝ dr̃ias ſpecificas. q̃ forte ꝓpter earũ modicã entitatē latent nos: ita ꝙ ex fundamentis innoteſcit nobis diſtinctio eaꝝ relationum ſiue effectiue ſiue materialiter ita ꝙ illa diſtinctio ſit extrinſeca.

Ad primum in oppoſitũ. nego ꝯñaȝ. Ad ꝓbationē. dđm ꝙ relatio nõ eſt idē cũ fundamēto real'r. licet ſit veꝝ de q̃buſdã de quo alias. cum ergo arguit̄ ꝙ tãta ē diſtinctio in relatiõib⁹ q̃ta in fũdamētis: dico ꝙ falſum eſt ex eo ꝙ fundamēta ſunt diſtinguētia extrinſeca in q̃b⁹ nõ ē veꝝ ꝙ eq̃lis ſit diſtinctio in diſtincto ſicut in diſtinguēte. exēplũ. aia ⁊ v̇mis diſtinguunt̄ inter ſe nõ tñ ſicut ſol ꝓducens vermē effectiue. ⁊ deus creans aīam

Sil'r etiā nec est necessariū loquēdo de distinguentibus intrinsecis: nā due spēs spēcialissime distinguunt: nō tñ se totis: qꝛ ꝯueniūt in gñe. ⁊ tñ dñie specifice distinguunt se totis. Sil'r in ꝓposito fundamēta pñt distingui gñe. relatiōes tñ erūt eiusdē gñis. vñ sic ẜlitas pōt fundari in re cuiuslꝫ gñis. ita nō repugnat qn sup duo distincta gñalissima possit fundari relatio eiusdē gñis imo eiusdē spēi. ¶ Ad 2m dicēdū ꝙ añs est falsuꝫ. Ad ꝓbationē dico ꝙ relatiua ſꝫ gen⁹ lꝫ nō ꝯtineant directe sub istis modis: tñ reducunt ad aliquē istoꝝ. Aliter dr ꝙ est q̄si idē qđ ph's loqt de relatiuis ꝑ se ꝑmo. illa vō que referunt rōne gñis nō referunt ꝑmo ſꝫ solū ꝑ se. ipꝫ aūt gen⁹ qđ refert per se ꝑ cōtinet sub aliq̄ istoꝝ triū modoꝝ sicut pꝫ de scia que refert 3° mō. vñ ad ipsum genus cōe qđ sic refert reducunt ipsa relatiua ſm genus. sic possunt pertinere ad eundem modū lꝫ nō eque ꝑmo. q̄liter aūt tertius modus distinguat a primo ⁊ scđo. ⁊ scđs a primo: dicet infra.

¶ **Dicunt āt ꝑma qdē ſꝫ nūeꝝ: aut simpl'r: aut detēminate ad ipos: aut ad vnū: vt duplū qdē ad vnū vt nūer⁹ determinat⁹. Multiplex vō ſꝫ nūerū ad vnū nō determinatū: aut vt hunc: aut hunc emiolium aūt ad subemioliū ſm numeꝝ ad nūeꝝ determinatū: supparticulare aūt ad sub superparticulare ſm indeterminatos: vt multiplex ad vnū. alias ad numeruꝫ. ⁊c̄.**

Querit Utrꝫ ꝑmus modus relatiuorū fuerit bñ assignat⁹. videt ꝙ nō. nā idē nō refert per se ad diuersa qꝛ alias idē diceret bis. vt dr ifra. ſꝫ idē continēs refert ad multa ꝯtenta. pꝫ. ergo ⁊ cetera. ¶ P̄. oīa relatiua sūt opposita vt pꝫ in ꝑdicamentis: ⁊ sil'r in hoc eodē q̄nto. ſꝫ ꝯtinēs ⁊ ꝯtentū nō sunt opposita. ergo ⁊ cetera. ꝓbatio minoris. qꝛ in ꝑdicamētis. caplo de quātitate: dicit ꝙ paruū ⁊ magnū respectu diuersoꝝ nō opponunt. Sil'r duplū ⁊ dimidiū: qꝛ idē est duplū ad h. ⁊ dimidiū ad aliđ. ¶ P̄. idētitas est relatio rōnis. ergo nō est vera relatio. añs pꝫ. qꝛ ſꝫ p'hm caplo q̄rto. idētitas est vna q̄ñ itellect⁹ vtit vno vt duob⁹. ergo est relatio rōnis. nec per ꝯñs est in eodē gñe cū relatione reali. ¶ P̄. idē siłe ⁊ equale fundat sup vnū ⁊ sup partes vnius. vt vr h in littera. ſꝫ in omni gñe est vnū. ergo idē simile ⁊ equale est in omni genere. male ergo dicit ꝙ vnū in substantia determinate est idem: ⁊ sic de alijs. ¶ Contra. ph's hic in littera.

Rñdeo Ad questionē ⁊ dico qđ ꝑmus modus bñ est assignat⁹ vbi notandū est ꝙ sicut fuit dcm̄ relationes primi modi fundant super rem de gñe quantitatis ⁊ principaliter sup numeꝝ: ⁊ inde fundant super cōtinua inquantuꝫ habent aliqualiter rōnem numeri inter se.

Ad primū Argumētū possꝫ negari maior. qꝛ idē pōt referri ad diuersa per se lꝫ nō per se ꝑ. vt dr in lrā. ꝯcessa tamē illa maior dicēduꝫ est ad minorem. ꝙ ꝯtinens pōt accipi dupl'r. s. mał'r vel subiectiue. alio mō formal'r ⁊ sub rōne formali ꝯtinētis. ꝑmo° idē ꝯtinens pōt referri ad diuersa ꝯtenta. sicut idē pr subiue ad multos filios. tñ ꝯtinentia formal'r dñr multipl'r q̄tiēs multipl'r dr aliđ extremū. ⁊ sic idē ꝯtinens formal'r nō refert per se ꝑmo nisi ad vnū ꝯtentū. ¶ Ad 2m dicenduꝫ ꝙ relatiua ꝯsiderant dupl'r vno mō vt cōpata ad seinuicē. alio mō vt idē cōpat ad diuersa. ꝑmo° sunt opposita: scđo mō nō. nā idē est generans ⁊ genitū. vt pr habens filiū ⁊ prēm. pr non refert ad seipꝫ prēꝫ. sed ad prēm ei⁹. ⁊ illo mō pr ⁊ fili⁹ sunt opposita. vt .s. ad seinuicē referunt ⁊ nō aliter. sic in ꝓposito de duplo ⁊ dimidio. ph's aūt i ꝑdicamētis vult ꝓbare ꝙ magnū ⁊ paruū nō sunt ꝯtraria absolute. ſꝫ solū in respcū: aliogn opposita eēnt vā de eodē. ꝓ q̄zto idē mons est magn⁹ respcū hui⁹ ⁊ paru⁹ respcū illi⁹. ¶ Ad tertiū pōt dici ꝙ sicut vnū est multiplex. s. vnū nūo spē gñe ⁊ ꝓportione: sil'r ⁊ idētitas. licet ergo identitas nūalis sit relatio rōnis eo ꝙ relatiuū eē est ad aliđ se hr̄e. idē aūt nūo nō pōt ad aliđ eē nisi ad aliud rōne inq̄ztū itellect⁹ vtit vno simpl'r vt duob⁹. tñ idētitas gñe spē ⁊ ꝓportione est relatio realis. ⁊ vē est in gñe relationis ꝓ q̄zto hꝫ ꝯditiones relationis realis. ¶ Ad q̄rtū dicēdū ꝙ sicut ens dr multipl'r ita vnū. ꝯcedo. ergo ꝙ vnū iuenit in oi gñe sicut ens. cū ergo dr ꝙ relatio idētitatis nō erit ꝑcise in gñe subē. ⁊ sic de alijs duobus. dico ꝙ suba pōt sumi dupl'r. vno°. vt est res determinati gñis. alio mō ꝓ essentia rei que ē cōis oī generi. Sil'r q̄ztitas pōt sumi dupl'r. vl' put est res determinati gñis que pōt dici q̄ztitas molis. vel pro q̄ztitate ꝑfectionis ⁊ gradus essentialis rei. ⁊ sic ꝯuenit omni gñi. Sil'r qualitas pōt sumi vt est res determinati gñis. vel pro qualitate essentiali eo mō quo dñia specifica dr q̄litas. accipiēdo ergo illa ꝑmo°. put dñt res determinati gñis sic idētitas fundat sup vnū in suba ⁊ nō sup vnū in alijs gñibus. ¶ Sil'r itelligendū est de eq̄litate ⁊ silitudine. Sꝫ accipiendo 2°. vtrūq̄ꝫ idētitas pōt fundari sup vnū in suba cuiuslꝫ generis. ⁊ sil'r eq̄litas ⁊ silitudo. hoc. n. mō omne ens oi enti cōpatū est idē vel diuersum: simile vel dissimile. equale vel inequale.

¶ **Actiua vero ⁊ passiua: ſm potentiaꝫ actiuā ⁊ passiua: sunt ⁊ actiones potentiarū vt calefactiuum ⁊ calefactibile: qꝛ potest ⁊ iterum calefaciēs ad id qđ calefit. ⁊ secans ad id qđ secatur tanq̄ꝫ agentia.**

Querit Utrꝫ scđs modus relationis sit bñ assignat⁹. vr ꝙ nō. nā relatiuū nō est fundamētū relationis. ſꝫ poa actiua ⁊ passiua referunt. ergo relatio nō fundat sup ipoam actiuā ⁊ passiuā. ꝓbat maior. qꝛ cū relatiuuꝫ sit relatiuū relatione esset ꝓcessus in infinitū in relationibus si relatio sup relatiua fundat. mi. pꝫ. qꝛ poa actiua refert ad passiuam. ¶ P̄. idem nō pōt referri per se ad diuersa. sed si ſm potentiam actiuā aliquid dicat relatiue h erit ad dcm̄ ſm potentiam passiuam. cū ergo poa actiua per se referat ad agere: sequit ꝙ ideꝫ per se dicet ad duo. s. ad ipsum agere ⁊ ad potentiam passiuaꝫ. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

Rñdeo ꝙ mod⁹ ē bñ assignat⁹. ¶ Ad ꝑm i op̄m dico ꝙ ma. est dubia. qꝛ relō vr posse fūdari sup aliā relationē. ⁊ per ꝯñs sup relatiuū. sic ꝓportionalitas sup ꝓportionē. nec tñ eēt tūc ꝓcessus in infinitū. qꝛ erit deuenire ad aliq̄ꝫ ꝑam relationē. cui⁹ fūdamētū nō erit alia relatio nec ꝑ ꝯñs relatiuū. ¶ Al'r pt dici data maiori. ꝙ poa actiua ⁊ passiua dupl'r pñt accipi. vno°. circūscripta relatiōe potētialitatis. alio° icludēdū ipaꝫ. ꝑ°. nō sūt actu relatiua. ⁊ vt sic fūdāt relationes scđi modi. 2° sunt relatiua actu ⁊ tunc nō fundant ſꝫ sunt q̄d cōpom ex fundamento ⁊ relatione. ¶ Ad 2m dicit ꝙ sicut fuit dcm̄ iam idē referri ad plura per se ꝑmo impossibile est. sed per se non ꝑmo non est inconueniens. Sic est in ꝓposito. qꝛ poa actiua refert per se ꝑmo ad potentiaꝫ passiuaꝫ tantum. sed ad ipsum agere per se sed non primo.

¶ **Alia vero vt mensurabile ad mensurā. ⁊ scibile ad sciaꝫ: ⁊ sensibile ad sensum**

Querit Utrꝫ tertius modus sit bene assignat⁹. vr ꝙ nō. nā ambo relatiua sunt eiusdē gñis: aliogn relatio eēt duo gñalissima. ſꝫ relatiua dicta tertio°. nō sunt in eodeꝫ gñe. ergo nihil refert ſꝫ istū modū. mi ꝓbat ex .10. hui⁹ caplo. 9. vbi dr ꝙ iter relatiua nō est mediū. qꝛ non

sunt in eodē gñe ꝛ ponit exēplū de scia ꝛ scibili q̄ sunt relatiua 3°°.sic pꝫ.℃D.oē qd̄ hꝫ eē in gñe relatiōis ꝓpꝛiū illi⁹ esse est esse ad aliud siue sit ꝯꝑetū denoiatiuū siue sit for⁰.ſꝫ esse scibile nō est ad aliud se hr̄e. q: nō depēdet ad sciaꝫ.ergo scibile non est in genere relationis.℃Contra.p̄hs hic in littera.

Rñdeo dicēdo q̄ modus est bñ assignat⁹.℃Ad pᵐ in oppoᵐ dicēdū q̄ mi.est falsa.Ad ꝓbatio nē dicēdū q̄ p̄hs in.10.hui⁹ loquit̄ de gñe p̄hi.q̄le est idē inter opposita q̄ hn̄t ad inuicē trāsmutationē vbi ꝑus aliqd mutatur ad mediū q̄z ad extremū.ꝛ iō talia opposita hn̄t mediū. relatiua aūt nō sūt talia opposita q̄ adiuicē hn̄t trāsmutatiōnē.ꝛ iō carēt medio:nec sunt in eodē gñe p̄hi.ſꝫ h̄ nō obstāte sunt in eodē gñe logico de quo nūc est ꝑmo.℃Ad 2ᵐ dicēdū ad mino.q̄ scibile ꝛ scia pn̄t accipi dupl̄r.s.vniformiter vt ambo in actu.vel ambo in po⁰.pn̄t 2°° accipi difformit̄. puta vnū in actu.alteꝝ in po⁰.ꝑmo⁰ hn̄t mutuā depēdētiaꝫ sicut relatiua alioꝝ modoꝝ.ꝛ sic eē scibile est ad aliud se hr̄e ꝛ ecōuerso.nā scibile vt scibile est ſꝫ se.ꝛ eēntialr̄ refert̄ ad sciaꝫ in po⁰.nec accidit scibili q̄ sciat̄ in po⁰.nā scibile nō est scibile nisi q: ei⁹ pōt esse scia.q: si esset scibile.ꝛ ei⁹ non esset scia in po⁰.esset scibile ꝛ nō scibile.ꝛ ideo in rōne ei⁹ icludit̄ scia in po⁰ sic suū per se corre^m.vt nō solū scia depēdeat a scibili.ſed etiā ecōuerso.Silr̄ est de scia in actu ꝛ scibili in actu.2° aūt mō accipiendo ipm̄ nō hꝫ mutuā dependentiā.nā scibile in po⁰ nō depēdet a scia in actu.q: pōt esse scibile in po⁰ cuius nō erit scia in actu.℃Cōtra.quō ergo ille modus distinguit̄ ab alijs duob⁹ supradictis.nā p̄hs per h̄ distinguit istū modū ab illis.q: in illis est mutua dependētia.in isto aūt non. ℃Rñdeo q̄ in illo 3° mō.est sic in alijs mutua depēdētia.ſꝫ nō est mutua depēdētia realis.ſꝫ in vno extremo est realis ꝛ in alio rōnis.scia.n.realr̄ refert̄ ad scibile.scibile aūt ad sciaꝫ ſm̄ rōnē.est igit̄ dr̄ia q: in ꝑmis duob⁹ est oino mutua depēdētia realis.in 3° nō.ꝛ pp̄ h̄ dr̄ q̄ relatio iter deū ꝛ creaturā est in tertio mō q̄tenus creatura ad deū realiter refert.deus autem ad creaturam non nisi secundum rationem.

℃Scōm numerū quidē igit̄ ꝛ potētiā dicta ad aliquid oia sunt ad aliquid: eo q̄ ipsuꝫ qd̄ est alteri⁹ dicit̄:ipsuꝫ quidē:ſꝫ non eo q̄ aliud ad id. mensurabile vero ꝛ scibile:ꝛ intellectuale eo q̄ aliud ad ipsum dicitur ad aliquid dicuntur.ꝛc̄.

Uerit Utrū terti⁹ modus distinguit̄ a duob⁹ ꝑmis. arguit̄ p̄ q̄ nō ꝛ spālr̄ a ꝑmo⁰.nā mēsura ꝛ mēsuratū referunt̄ tertio⁰.referunt̄ etiā ꝑmo⁰.ergo tertius nō distinguit̄ a p̄.ꝓbatio minoris.q: ꝯtinēs est mēsura ꝯtēti.ꝛ duplū mensurat̄ dimidio que sunt relatiua ꝑmi modi.ergo ꝛc̄.℃D.q̄ non distinguat̄ a scđo arguit̄ sic.nā sensus ꝛ sensibile ponunt̄ relatiua tertij modi.ſꝫ sensus ꝛ sensibile referunt̄ ſm̄ potentiā actiuā ꝛ passiuā.q: se hn̄t sic mouens ꝛ motū.ex q̄rto hui⁹. vbi dr̄ q̄ sensibile est motiuū sensus.ꝛ mouens est ꝑus moto.g̃ sensus ꝛ sensibile referunt̄ 2°° ꝛ p̄ ꝯñs terti⁹ nō distinguit̄ a scđo.℃Cōfirmat̄.q: sensus est in po⁰ passiua.scđo de aīa.g̃ fundat relationē scđi modi.sensus ēt ponit̄ relatiuū tertij modi.g̃ ꝛc̄.℃D.scia est per se in gñe q̄litat̄.g̃ nō refert̄ ad scibile.vt dr̄ hic in lr̄a.ꝯña pꝫ.q: qualitas cū sit absolutū non dependet 2^m se ad aliud.℃Contra.p̄hs hic in lr̄a.

Rñdeo Dicest vn⁹ mod⁹ dr̄i qui fuit tractat⁹ supra exponēdo lr̄aꝫ.q̄ ille terti⁹ modus sic distinguit̄ a p̄.nā mēsura est dupl̄r.q̄dam q̄titatiua.ꝛ illa pertinet ad ꝑmū modū.q̄dā ꝑfectionis ꝛ illa ꝑtinet ad tertiū modū.alias nō differret a p̄:sic intelligēdo q̄ in ꝑmo⁰ relatiua se hn̄t sic excedēs ꝛ excessuꝫ.ita q̄ excessuꝫ aliq̄tiens sumptū reddit ipꝫ correlatiuū qd̄ est excedēs.Addit ēt q̄ mēsura ꝑfectionis que ꝑtinet ad tertiū modū fundat̄ sup essentiā oēm. q̄ten⁹ ois eēntia est sensibilis ꝛ scibilis potēs actiue mēsurare sensuꝫ vel sciaꝫ.Sꝫ mēsurari passiue fundat̄ sup ipm̄ habitū scientificū qui est de gñe q̄litat̄.℃Cōtra ꝑmū dcm̄ arguit̄ sic.tn̄.q: nō oē ꝯtentū mēnsurat ꝯtinēs q̄titatiue.añs pꝫ de q̄busdā nūis.naꝫ q̄nari⁹ nō mēsurat̄ q̄ternario.ſꝫ ꝯtineat ipꝫ.ergo excedēs ꝛ excessuꝫ nō se hn̄t ꝑmo⁰ vt dicebat̄. ℃D.tp̄s mēsurat motū mēsura q̄titatiua ꝑtinēt ad ꝑmuꝫ modū.tn̄ tp̄s nō excedit motū nec aliq̄tiens sumptū reddit ipꝫ.si mot⁹ sit ifinit⁹ ſꝫ viā p̄hi.℃Cōtra illud qd̄ addit̄ appropriādo istū modū obo ꝛ hitui cognitiuo.arg̃r.nā in oi gñe est aliqd pᵐ qd̄ est mēsura oium in illo gñe.ex.10.hui⁹.ergo circūscripto oi alio hitu de gñe q̄litatis est aliqd in gñe sbe qd̄ mēsurat eēntiā oiuꝫ illi⁹ gñis.silr̄ est in alijs gñib⁹.℃Dicēdū ergo alr̄.q̄ terti⁹ modus distinguit̄ sic a p̄.q: relatiōes ꝑmi modi fundant̄ ꝑcise supra rē de gñe q̄titat̄.relationes vō scđi modi fundant̄ sup rē de gñe actionis ꝛ passionis:ꝛ sup pn̄ agēdi ꝛ patiēdi q̄ pn̄t eē in multis gñib⁹.ꝛ nō solū de gñe sbe.nā oēs forme pn̄t eē actiue p̄ter q̄z q̄titas ꝛ for⁰ relatiua.relatiōes aūt tertij modi fundant̄ in oi re cuiuscūq3 gñis.ēt sup ideā in mēte diuina.p̄ q̄to est mēsura ꝛ ꝑfectio ideati.pn̄t ēt fundari sup res diuersoꝝ geneꝝ.p̄ quāto ois res cuiuscūq3 gñis est intelligibilis ꝛ scibilis.ꝛ pōt mēsurare hitū cognitiuū q̄ est de gñe q̄litatis.Pꝫ g̃ ex dictis quō tertius modus distinguit̄ a duob⁹ ꝑmis.nā nō distinguit̄ ab eis p̄ mutuā depēdētiā vel nō mutuā.vt dcm̄ est.ſꝫ p̄ fundamēta.q: ꝑm⁹ mod⁹ fundat̄ ꝑcise sup rē de gñe q̄titatis.Secūdus aūt sup rē de gñe actiōis ꝛ passiōis.vel sup pn̄ agēdi vel patiēdi q̄ sūt po⁰ actiua vl' passiua.terti⁹ vō sup rē cuiuscūq3 gñis p̄ q̄to in oi gñe est dare vnū pᵐ qd̄ ē mēsura oiuꝫ alioꝝ.pt̄ ēt fundari sup res diuersoꝝ geneꝝ.mō ꝑposito.

Sed est vnū dubiū.q̄liter scia mensuret̄ a scibili.Ubi est sciēdū q̄ scia est dupl̄r.q̄dā speculatiua.q̄dā practica.practica ēt est dupl̄r.vt dcm̄ fuit in ꝑmo libro ꝛ ēt hr̄ 3° de aīa.ca.de mouēte.q̄dā ordinatiua ipsi⁹ opari.ꝛ h̄ est practica vl'is.q̄dā est opatiua imediate.ꝛ h̄ ē practica ꝑticularis.puta scia artificialis.loq̄ndo de scia p̄ctica ꝛ speculatiua p°.ipꝫ scibile mēsurat sciaꝫ.p̄ q̄to talis scia cātur a reb⁹. ſꝫ loq̄ndo de scia opatiua ibi ipm̄ scibile hꝫ rōnē mēsurabilis.ꝛ ipa scia rōnē mēsure.ex eo q̄ artificialia cāns̄ a scia practica q̄ est ars.vt dcm̄ fuit tertio huius.ꝛ.8.in eodē q̄nto ca. de cā.h̄ mō se hn̄t oia nālia ad sciam dei:sicut artificialia ad sciam nostram.q: scia dei est causa rerum sicut mensura.

Ad primū in oppᵐ.pꝫ ex dictis q̄ mēsura ꝛ mensuratū alr̄ se hn̄t in p°.q̄z in 3°.℃Ad 2ᵐ.dicēdū.q̄ sensus est equoc⁹ ad ipaꝫ poᵐ nālē sensitiuā.ꝛ ad ipꝫ actū sentiendi.sensus p°.fundat relationē scđi modi. ꝛ sic ꝓcedit rō ad oppᵐ ꝛ sua ꝯfirmatio.sic.n.est po⁰ passiua. sensus aūt.2°°.fundat relationē tertij modi.silr̄ intelligēdū est de intellectu ꝛ sic sensus mēsurat̄ a sensibili:ꝛ intellectus ab intelligibili.℃Ad aliud.ꝯcedo q̄ scia est in gñe q̄litatis ꝛ nō per se in gñe relatiōis.q: diuersoꝝ gñuꝫ ꝛ nō.ꝛc̄.nhilo⁹ tn̄ scia que est habit⁹ est priᵐ fundamētū relatiōis tertij modi ꝛ sic est in gñe relatiōis denoiatiue.sic q̄ternarius qui est de genere q̄titatis fundat duplicitatē que est in gñe relatiōis.

℃Nō est aūt itellectio ad hec cui⁹ est itellect⁹.bis.n.idē dictuꝫ vtiq3 erit.silr̄ aūt ꝛ alicui⁹ visus ē visus ꝛ nō cui⁹ ē visus:q̄uis hoc veꝝ sit dicere:ſꝫ ad colorē aut ad aliqd tale.illo vō mō bis idē diceret̄.ꝛc̄.

Uerit Utrū idem referat̄ ad duo vel ad plīa p̄ se.Uidet̄ q̄ sic.nā idem continēs dr̄ ad mlta ꝯtenta.sic vnus numer⁹ ꝯtinet mltos.silr̄ vna potentia actiua refert̄ per se ad ipm̄ agere ꝛ ad potētiā passiuā.silr̄ idem

pater dicit per se ad plres filios. ℂ P̄.ad quod dependet vel refert gen⁹ ad idē dedēdet vel refert spēs.ergo spēs refert ad suū ꝓpriū correlatiuū, ꝛ ad relatiuuꝫ gn̄is.ꝛ ad vtrūqꝫ per se.Ex^m.duplū qd̄ est spēs multiplicis refert ad suū submultiplex qd̄ est correlatiuū multiplicis.ꝛ ad dimidiū qd̄ est ꝓpriū correlatiuū. ℂ P̄.spēs per se refert ad gen⁹.scd̄ꝫ porphiriū.sꝫ spēs per se refert ad idiuidua.ergo idē per se refert ad plura.ꝓbatio minoris.spēs per idiuidua diffinit.cū dr̄ spēs est qd̄ p̄dicat de plurib⁹ dr̄ntib⁹ nūo.i.de idiuiduis.quero vel idiuidua ponunt in diffinitione speciei sicut genus.vel sicut subm.vel sicut correlatiuū.non vt genus vel subm.pꝫ. ergo sicut correlatiuum. ℂ Contra.qꝛ tunc idem bis diceretur.quod phs habet pro inconuenienti hic in littera.

Rn̄deo In ista qōne p̄ p̄mittā vnā distinctionē. 2° ondā triplicē ꝯlonē. ℂ Quātū ad p̄mū sciēdū q aliqd ꝯuenire alicui ꝯuenit duplr̄.vno° per se p̄mo. alio°.p se nō p̄. Illud cōpetit alicui p se p̄mo qd̄ cōpetit ei p suā spēꝫ ꝛ ꝓpriā rōnē specificā. Sꝫ illd̄ cōpetit alicui p se nō p̄mo qd̄ cōpetit sibi p cāꝫ in se:nō tn̄ ꝓpriā rōnē specificaꝫ.ꝛ hinc est q illd̄ qd̄ iest p se ꝛ p̄ inest adeq̄te ꝛ ꝑm q ipsuꝫ.non aūt qd̄ inest per se non p̄mo. Exemplū p̄mi h̄re tres inest sic triangulo.exemplū secundi.habere tres inest sic isocheli.

Quantū Ad 2^m sit ista prima ꝯclusio. Impoꝭe est idē ferri ad plura per se p̄mo. Hāc ondo sic.qꝛ si sic.ergo vna relatio est eēntialr̄ plures.ꝯn̄s est falsuꝫ. ergo ꝛ an̄s.ꝓbatio ꝯn̄e.qꝛ nō est eadē hitudo per se p̄mo ad plura.sꝫ relatio est hitudo ꝑm se.ergo relatio que eēt rō referēdi vnū ad plā per se p̄mo.eēt necīo plres eēntialr̄. ℂ Dices q eēnt plures relationes.ita q refert ad plā distictis ꝛ ꝓpiis relatiōib⁹:ꝛ ad qōlꝫ p se p̄mo.Cōtra qꝛ vnū relatiuū est vnicis relatiōe relatiuū.sic vnū albū est vnica albedie albū.ergo si penes tales relatōes.iā nō erit idē relatiuū.nisi mālr ꝛ sbiue. ℂ P̄.ad p̄ncipale.qꝛ si sic.tūc idē h̄ret plres diffōnes ꝓpas. ꝯn̄s est falsuꝫ.ergo ꝛ an̄s.ꝓbatio ꝯn̄e.qꝛ ēt p vtrūqꝫ correlatiuū eq̄ p̄ diffiniret:nā ꝑꝫ porphi.in relatis opꝫ in vtroruqꝫ rōnib⁹ vtrisqꝫ vti.falsitas ꝯn̄tis est euidēs:ꝛ ꝓbat.qꝛ tūc posset cognosci p vnā diffōnē.ꝛ nō p aliā. ℂ P̄.si sic.vel idē relatiuū est plā relatiua.vel idē sil' erit ꝛ nō erit.ꝯn̄s est euidēter falsuꝫ q̄ꝫtū ad vtrāqꝫ ptē.ꝓbatio ꝯn̄e.def q.c.referat ad.a.ꝛ ad.b.ad vtrūqꝫ p se p̄mo.tūc destructo.a.pōt referri ad.b.ꝛ destructo.b.ad.a.qꝛ ergo correlatiua sil' sunt ꝛ non sunt.vel dabis q ipꝫ.c.est duo relatiua.vel q destructo.a.est ꝛ nō est. nā destruet destructo.a.ꝛ manebit manēte.b. ℂ Scd̄a ꝯclo sit ista nō est ipoꝭe idē referri ad plā p se:nō p̄. Hoc appet per duo vltima argumēta posita in pede.nā ad dimidiū refert duplū p se p̄mo.vt ꝓpriū correlatiuū.sed ad correlatiuū sui gn̄is.s.ad submultiplex refert per se nō p̄mo.silr̄ spēs refert p̄mo ad gen⁹ vt ad p̄mū correlatiuū.sꝫ ad idiuidua p se non p̄mo.sic ergo itelligēda est ista ꝯclo.q idē pōt referri ad diuersa nō p̄.qꝛ p̄ ꝛ per se ad correlatiuū ꝓpriū.ꝛ per se nō p̄° ad correlatiuū sui gn̄is vel ad aliud. ℂ Tertia ꝯclo sit ista.qn̄ refert idē ad duo:ad vnū per se p̄mo.ad alid̄ p se nō p̄.posito illo ad qd̄ refert p se p̄mo.necīo ponit correlatiuū p se nō p̄mo.nō tn̄ est necessariū ecōuerso.sꝫ pōt eē p se correlatiuū sine p̄mo correlatiuo. Hāc ondo sic.qꝛ si nō.ergo vnum extremū correlatiuū simul est ꝛ nō est.ꝯsequens est falsuꝫ.ergo.ꝛ an̄s.ꝓbatio ꝯn̄tie.correlatiua sil' sunt ꝛ nō sunt.referat ergo .a.ad.b.p se p̄mo.puta duplū ad dimidiū.ꝛ ad.c.p se nō p̄°. puta ad submultiplex.tūc existēte.b.i.dimidio.necīo est.a.i. duplū.cui⁹ est per se p̄mo correlatiuū.sed destructo.c.i.submultiplici qd̄ est p se correlatiuū dupli ꝛ nō p̄^m.destruit.a.i. duplū.si ergo.b.i.dimidiū posset esse nō exn̄te.c.i.submultiplici.sil' esset ꝛ nō esset ipsuꝫ.a.i.duplū.qꝛ eēt ad eē dimidiū. ꝛ destrueret per se ad destructionem per se correlatiui qd̄ est submultiplex.ꝛ iō nō pōt esse.b.destructo.c.verūtn̄ qꝛ ipsuꝫ .c.i.submultiplex qd̄ est per se correlatiuuꝫ ponit tn̄ esse generis ꝛ nō ponit necīo aliqd posteri⁹ ipo genere.ideo ipsuꝫ .c.i.submultiplex.qd̄ est p se correlatiuū pōt esse nō existente .b.idest dimidio.quod est primum correlatiuum.

Ad primū in oppositū de ꝯtinente ꝛ ꝯtento ꝛ de po^a actiua in cōpatione ad passiuā ꝛ agere.de p̄re dico ad plures filios.pꝫ ex his q̄ dcā sūt supi⁹: nā ꝯtinēs lꝫ sit ideꝫ mālr ꝛ subiue ad plā ꝯtēta ad q̄ refert p se p̄:est tn̄ plura ꝯtinentia formalr̄.nā ꝓpriis ꝛ distinctis relationib⁹ cōtinentie refert ad qōlibet illoꝝ. Silr̄ dicendū est de p̄re dico ad plures filios.de potētia aūt actiua dcm̄ est q refert ad po^am passiuā p se p̄mo.sꝫ ad agere per se nō p̄mo.ꝛ hoc nō est incōueniēs.vt pꝫ ex scd̄a ꝯlone. ℂ Ad aliud per idē.nā vt pꝫ ex p̄dictis:spēs refert p se p̄mo ad suū ꝓpriuum correlatiuū vt duplū ad dimidiū.sꝫ refert ad correlatiuum sui gn̄is p se nō p̄mo.s.ad submultiplūx. ℂ Ad tertiū dicendū per idē.q spēs regert p se p̄mo ad genus.sꝫ ad idiuidua per se nō p̄mo. ℂ Ad alid̄ in oppositū de pho dicēdū.q si intellect⁹ per se eq̄ p̄mo diceret ad intelligentē ꝛ ad itelligibile. idē bis diceret.vel dato q refert ad vtrūqꝫ.nō tn̄ eque p̄mo. vel nō relatione eiusdē gn̄is.nā respectus quo accidens dependet ad subm:est respectus extrinsecus adueniens.vt dicitur in septimo huius.nec est respectus de genere relationis scd̄m se. ℂ Et hec est de quinto methaphisice.

ℂ Quoniā vero phisica sciā est circa genus qōdā entis:natura circa talē est substātiā in qua est p̄ncipiū motus ꝛ stat⁹ in ea palā:qꝛ nec actiua nec factiua est.factiuaꝝ.n.i faciēte p̄ncipiū:aut ītellect⁹:aut ars:aut potētia q̄dā:actiuaꝝ vō q̄ i agēte.p heresis:idē.n.agibile ꝛ eligibile.ꝛc̄.

Circa librū sextuꝫ methaphisice. ℂ Querit p̄mo. Utrū scia practica sortiat suum esse practicum ex ordine ad finem que est praxis vel ex obiecto. ℂ Videt q ex fine.nam tertio de anima dicitur.q intellect⁹ extensione sit practicus. ꝛ differt a speculatiuo fine. ℂ P̄.p̄mo huius dicitur q practica est minus nobilis q̄ꝫ speculatiua.qꝛ est gratia vsus:lꝫ auteꝫ argumentum non valeret nisi vsus esset per se finis practici habitus. ℂ P̄.2°.huius dicitur.q finis speculatiue est veritas.practice vero opus. ℂ Contra.philosophus hic in lr̄a. qui distinguit scientiam practicam tam actiuaꝫ q̄ꝫ factiuā. a speculatiua penes obiectum vel subiectum.

Rn̄deo In ista qōne primo aliq̄ supponent.2°.ad qōneꝫ dicet. ℂ Quātū ad primum opꝫ hic supponere aliq̄ que in p̄mo sunt ostensa in ꝓlogo huius.ꝛ etiā in qnto. ℂ Primū est qd sit praxis.2^m est.q duplex est finis.s.finis gr̄a cuius.ꝛ finis quo.de quo dcm̄ est in quinto libro. ℂ Similiter tertio.q extēsio qua scia practica extenditur ad praxim stat in duplici relatione vel respectu aptitudinali.s.in respectu prioritatis nālis ꝛ in respectu conformitatis. ℂ Quarto opꝫ presupponere q scientia causatur ab obiecto ꝛ a potentia mediante actu vt a duabus causis partialibus integrantibus vnam totalem cām effectiuam.

Quantū Ad 2^m est vna opio q̄ dicit q illud a quo scia dr̄ practica est finis.qui est ipa praxis. Pro qua opione arguit per auctoritates positas in pede. ℂ P̄.per rōnem sic.scia non dicit practica ex obo.ergo ex fine.ꝯn̄a est euidens.ꝓbatio antecedentis dupliciter.primo. qꝛ intellect⁹ extensione sit practic⁹.3°.de aīa.quod nō est verū. nisi de eodem intellectu prius speculatiuo ꝛ postea ꝛ extēso ad opus.ergo circa idem obiectuꝫ pōt esse consideratio spe-

culatiua ꝛ practica. ꝛ per ꝯsequens nõ erit practica ex obie-
cto. ¶ Scdo sic. qꝛ medicina diuiditur in practicã ꝛ specula-
tiuam. ꝛ tamen ipsa est de aliquo eodem subiecto sic vel sic
accepta. s. de sanitate vel corpore sanabili. ¶ Alius doctor ꝑ
eadẽ opinione arguit sic. rõ quiditatiua rei accipit a per se
causis eius ex quibꝰ habet esse per se ꝛ essentialr: sꝫ finis per
se notitie practice est per se cã eiꝰ. ergo rõ quiditatiua notitie
practice accipit a per se fine eius. qui est opus seu praxis. ex
2°. huius. ¶ P. notitia practica est illa que conformiter se
hꝫ appetitui recto. ex sexto ethicoꝝ. ergo ratio notitie practi
ce accipit ex appetitu recto. sicut ex regula. appetitus rectus
est appetitus finis vt intenti ꝛ amati. ¶ Contra istã opinio
nem arguit sic. si scia dicit practica ꝑpter extensionẽ ad finẽ.
quero. aut ꝑpter extensionẽ actualẽ. aut aptitudinalem. non
ꝑpter actualem. qꝛ tunc eadẽ scia aliquando esset practica.
aliquando nõ. cū aliquando extendat. aliquando nõ. tū qꝛ
faber nõ intẽdẽs opari vel nõ operans actu nõ hrẽt cogni-
tionẽ practicã. qḋ est falsuꝫ. ergo erit practica ꝑpter extensio
nẽ aptitudinalẽ. tunc sic. nunq̃ꝫ aptitudo ꝯuenit vni natu-
re ꝛ repugnat alteri nisi ꝑpter aliqḋ absolutū in tali nã in-
trinsecū. qꝛ. n. hec nã est talis. ideo cõuenit sibi talis aptitu-
do. ergo ꝓsupponit in ipa scia aliq̃ ꝯditio intrinseca ꝑpter
quã conuenit sibi aptitudo talis. ista aũt cõditio scie est ab
aliq̃ causa eiꝰ priore. cause aũt priores eiꝰ sunt itellectꝰ ꝛ obie-
ctū. ergo practicū esse ꝯuenit scie ab obo ꝛ ab itellectu. nõ er-
go a fine. ¶ Contra. qꝛ finis est cã ꝑma. ẜm Auicennaꝫ sexto
methaphẜice. ergo a fine põt scia esse talis nãe vt ei ꝯueniat
talis aptitudo. ¶ Rñdeo. finis nõ est cã nisi inquãtū amatꝰ
ꝛ desideratus mouet efficiens ad agẽdū. aptitudo aũt dicta
ꝯuenit scie. siue finis sit amatus siue nõ. nã põt esse in itelle-
ctu dcã scia q̃litercūq ꝫ voluntas se habeat. etiaꝫ si voluntas
per ipossibile nõ eẽt cõiuncta intellectui. exẽplū. scia scriben
di adhuc est practica. siue voluntas amet opus. siue nõ. talis
ergo aptitudo non ꝯuenit scie a fine tanq̃ꝫ a finali cã: qꝛ ni-
hil est ab aliq̃ cã illa cã non causante. ¶ Dices ꝙ finis est ap
tus amari anteq̃ꝫ aptitudo ista isit scie pratice. ita ꝙ illa pra-
cticabilitas est a fine. nõ vt amatus. sed vt amabilis. ¶ Con-
tra effectꝰ nõ hꝫ a causa aliqd inquantuꝫ ipsa est apta nata
cãre nisi actu causet. sꝫ finis vt amabilis tm̃ est in aptitudine
causandi. ergo nõ cãt aliqd nisi vt actu amatus mouet effi-
ciens ad agẽdū. ¶ P. ad ꝑncipale sic. si finis facit sciaꝫ eẽ pra
cticã. vel hoc est vt elicitꝰ est. ꝛ habitus in re extra. vel vt est
cognitꝰ. vel vt est itentus. non vt elicitꝰ ꝛ habitꝰ iã in re ex̃.
qꝛ sic est posterior scia ꝛ effectꝰ eius aliquo mõ. effectꝰ aũt nõ
distinguit nec specificat suaꝫ cãm. si vt cognitꝰ. habet ꝑposi-
tū. qꝛ sic hꝫ rõnẽ obiecti. si autẽ vt intẽtus. hoc iã improbatū
est. qꝛ nãlr anteq̃ꝫ finis itendat. iã scia est talis. s. practica. nec
rõnes huiꝰ opinionis cogunt. ¶ Ad auctoritatem tertij de
aia. dicendū ꝙ loquit de fine vt cognito. nam intellectꝰ rõ-
cinans ꝑpter aliqd. ratiocinat ꝑpter finẽ cognitū a quo sū-
mit priñm demonstrationis practice. sic aũt finis hꝫ rõnem
obiecti. ¶ Ad aliḋ de ꝑmo methaphẜice dicendū. ꝙ practica
nõ est gr̃a vsus vt per se finis. hꝫ tm̃ aliquã aptitudinem ad
vsuꝫ. ẜm ꝙ vsus est per se obm eiꝰ. vel aliqd v̾tualiter inclu
dens vsuꝫ: q̃le phs nõ posuit esse aliqḋ ens: nisi ens ad finẽ.
omne aũt tale obꝫ est ignobiliꝰ obo speculabili. ꝛ ideo talis
ordo ad praxim arguit ignobilitatẽ practice respectu specu-
latiue. ¶ Ad aliud de. 2°. methaphẜice dicendū. ꝙ speculati
ua ꝛ practica habent diuersos fines. loquendo ẽt de per se fi
ne intra genꝰ cognitionis. tm̃ illi fines nõ ꝑmo distinguunt
ipsas. sꝫ prior distinctio sciaꝝ est ab obis. ¶ Ad primã rõnẽ
nego añs. cū ꝓbat ꝙ intellectꝰ extensione fit practicꝰ. dico ꝙ
intellectꝰ speculatiuus ꝛ practicus non sunt circa ideꝫ obm
nec intellectꝰ speculatiuus quacūqꝫ extensione fit practicus.
Aristo. aũt ponit tres gradus intellectus. quoꝝ primus est
considerare tm̃ speculabilia. scḋs est ꝯsiderare agibilia in vlĩ
non dictando ꝓsequi vel fugere. tertiꝰ est. iam ꝓsequi vel fu-
gere vel dictare ꝓsecutionẽ vel fugã in ꝑticulari. intellectus
ergo existens in scḋo gradu in quo est imperfecte practicus
extendit se ad tertiū ꝛ fit ꝑfecte practicus. dicendo se velle ꝑ-
sequi vel fugere. ita ꝙ illa extensio est intellectus imperfecte
practici ad considerationẽ ꝑfecte practicã. puta ab apprehen
sione terribiliū ad dictamẽ completū de eis: precipiendo fu
gam vel ꝓsecutionẽ. dato ꝙ etiaꝫ intellectꝰ speculatiuus fi-
at practicus. nõ est ad ꝓpositū. qꝛ speculatiuū ꝛ practicū sunt
differentie accidentales intellectus. sed sunt eẽntiales scie in
cõmuni. sicut dicet in sequenti qõne. ꝛ ideo scia speculatiua
non extendit nec fit practica. ita ꝙ impoẽ est circa idẽ obm
esse sciam practicã ꝛ speculatiuam. ¶ Ad aliã ꝓbationeꝫ de
medicina. dicendū. ꝙ quando accipitur aliqḋ mediū inter
duo extrema quãto plus recedit ab vno extremo: tãto plus
accedit ad aliud extremuꝫ. tunc scia pure speculatiua ꝛ scia
pure practica que imediate nata est esse ꝯformis praxi elici
ende que est practica ꝑticularis. sunt q̃dã extrema iter que
est media scia practica vlis. que. s. non est nata esse imediate
cõformis praxi eliciẽde. ꝛ ideo põt dici aliquo mõ speculati
ua respcū scie practice ꝑticularis que imediate dirigit in pra
xim eliciẽdã. ita in ꝓposito põt distingui medicina in theo
ricã seu speculatiuã. que. s. est de vlibus causis ꝛ curis. ꝛ in
practicã: que est de ꝑticularibus ꝓpinquioribus praxi. tamen
ẜm veritatẽ illa vlis que respectiue dr speculatiua est practi-
ca simplr qꝛ virtualr icludit ꝑticularẽ ꝛ est directiua praxis.
licet mediate. ¶ Ad primam rõnẽ alterius doctoris reducit
contra eū nã assumpta maiori addã minoreꝫ sic. sꝫ finis per
se notitie speculatiue est scire. ergo rõ q̃ditatiue notitie specu
latiue accipit a per se fine. qui est scire. nõ ab obo. qḋ nullus
sane mentis diceret. ꝛ ipe tenet oppositū. ¶ Ad formã. dico
ꝙ finis quo. non est causa finalis. sed finis gr̃a cuius qḋ est
ipm obiectū est cã finalis. ꝛ ipse est qui causat notitiã practi
cam. nõ aũt finis quo. nisi quatenus hꝫ rõnem obiecti ꝛ vt
est cognitus. ¶ Ad aliud nõ valet. non. n. est intelligendum
sicut videt accipere argumentum ꝙ scia practica se habeat
ad appetitū rectum conformiter passiue. sed se habeat con-
formiter actiue. nam habet rõnem directiui ꝛ regulatiui. ꝯ
non valet. ¶ Sed est alia opinio quam teneo. s. ꝙ scia pra-
ctica sit practica ex obo. Quod ꝓbat auctē phi sexto ethico-
rum. vbi distinguit rõcinatiuū a scientifico penes obm ne-
cessariū ꝛ ꝯtingẽs. ¶ P. tertio de aia assignat phs obiectuꝫ
practicū bonū: nõ qḋcūqꝫ: sed agibile ꝛ ꝯtingens. ergo scia
est per se practica ex obo. nõ ergo ex praxi vt ex fine. ¶ P. ar
guitur rõne sic. illud a quo scia practica hꝫ duplicem respe-
ctum. s. prioritatis nãlis ꝛ conformitatis est illud a quo est
scientia practica: obiectum est hṁ. ergo ꝛc̃. maior est euidẽs.
nam esse practicū stat in duplici respectu. vt ostensum fuit
in primo huius. minor pꝫ. primo de conformitate. nam ip-
sam hꝫ ab obiecto. qꝛ obiectū vel est rectitudo praxis. vel ali
quid virtualiter includens ipsam rectitudineꝫ. ideo. n. ipsi
scientie practice est praxis conformabilis vt sit recta. qꝛ scia
practica est talis obiecti. Secundo declaratur minor de re-
spectu prioritatis. hunc enim respectum habet scientia pra-
ctica. non solum ex rõne potentiaꝝ ordinatarū naturaliter
q̃tenus itellectus est prior volũtate. ꝛ praxis est actꝰ volũtati
elicitus vel imperatus. sed hoc habet ab obiecto. eo ꝙ non
semper illa scia ꝛ intellectio prior est practica. nisi sit deter-
minatiua rectitudinis ipsius praxis formaliter vel virtuali-
ter. ꝛ hoc habet ex obiecto. ¶ Confirmatur. qꝛ a quo res ha-
bet esse effectiue ab illo habet tale esse proprium. sed scientia
habet esse effectiue ab obiecto. ergo ab obiecto habet es-
se ꝙ sit practica vel speculatiua. non dico formaliter. sed
effectiue. prima enim diuisio scientiarum est ex obiectis
Sic ad questionem.

Ad auctoritates in oppositum: responsum est respon-
dendo ad argumenta prime opinionis.

¶ Quarit si ois scia aut actiua: aut factiua: aut theorica: phisica theorica q̃dã ẽ. ꝛc̃.

Queritur Utrum practicū ꝛ speculatiuū sint differentie eēntiales sciētie in cōi. ¶ Videt̃ ꝙ non. qꝛ affirmatio ꝛ negatio nō sunt differētie essentiales alicuius positiui. sȝ practicum ꝛ speculatiuū se hñt sic affirmatio ꝛ negatio. naȝ practicū dicit extensionē ad praxiȝ. sȝ speculatiuū negat illā. ergo ꝛc. ¶ Cōtra phs h̄ in lr̃a. vbi diuidit sciam prima diuisione per practicū ꝛ speculatiuū. sȝ pma diuisio vr̃ eē per drĩas eēntiales.

Rñdeo Primo pmittā vnā distinctionē. 2°. oñdā duplicē ꝯclusionē. ¶ Quātū ad pmū dico ꝙ practicum ꝛ speculatiuū dupl'r possunt accipi. vno modo vt practicū accipiat̃ pro esse aptitudinali directiuo seu pro illo duplici respectu aptitudinali de quo dcm̃ est supra. ꝛ speculatiuum accipiat̃ pro negatione illius duplicis respectus seu extensibilitatis ad praxim. Alio modo pōt accipi practicum siue praxibilitas pro rōne quadam siue conditione intrinseca ipsi notitie. que quidē est sibi ratio fundandi talem respectum ꝛ aptitudinem. speculatiuum autē vel speculabilitas pro ista rōne itrinseca pro qua repugnat tali notitie aptitudo seu respectus aptitudinalis predictus. impossibile enim est aliquā aptitudinem ꝯuenire vni nãe ꝛ repugnare alteri nisi alicuius conditionis intrinsece.

Quantū Ad 2m sit ista pma ꝯclusio. speculatiuū ꝛ practicū pmo mō non sunt differentie essentiales scie in cōi. Hāc oñdo sic nullus respectus formaliter vel negatio respectus est drĩa essentialis alicuius absoluti. sed scia est qōdam ens absolutum. qꝛ q̃litas. practicum aūt pmo mō dicit formal'r respectū. speculatiuū vero negationem ei⁹. ergo practicū ꝛ speculatiuū pmo modo nō sunt drĩa essentiales scie in cōi. ¶ Si q̃ras. qd ergo erūt? Dicēdū ꝙ sunt q̄dā passiones disiuncte scie in cōi. eo mō quo dicimus par ꝛ impar eē passiones disiunctas nūi. Sicut enim numer⁹ est par vel impar. sic scia est practica vel speculatiua. ¶ Scda ꝯclusio sit ista. practicū ꝛ speculatiuū scdo mō dcā sunt differentie essentiales in cōi. Hanc psuadeo sic. illa que faciunt differre essential'r spēs contentas sub gñe sunt drĩe essentiales ei⁹. sed speculatiuū ꝛ practicum sunt h⁹ respectu scie in cōi. ergo ꝛc. minor pȝ. qꝛ ex quo practica ꝛ speculatiua sunt due species ꝯtēte sub scia in cōi. vt sub gñe opȝ dare differentias essentiales quib⁹ distinguunt̃. illas voco cōditiones seu rōnes intrinsecas eaꝝ per quas vni conuenit duplex respectus predictus. ꝛ alteri repugnat.

Ad rationes in oppositū dicendū. ꝙ practicū ꝛ speculatiuū pmo° dicta se habēt sic affirmatio ꝛ negatio. ꝛ hoc mō nō sunt drĩe eēntiales ꝛ tūc ad argumētū ꝯcedit̃. ꝛ facit pro pma ꝯclusione. Si aūt practicū ꝛ speculatiuū sumant̃ scdo mō: vtrūqꝫ est aliqd positiuū. ꝛ tunc argumētū nihil fac̃ qꝛ accipit minorē falsum.

¶ Quare tres erunt philosophie theorice: mathematica: phisica: theologia.

Queritur Utrū trimēbris diuisio speculatiue scie. que est in phicaȝ. mathematicam: ꝛ diuinā: sit ꝯueniens. ¶ Videt̃ ꝙ nō. tū qꝛ diminuta ꝛ isufficiens. tum qꝛ supflua. Pro prima via arg' sic. Logica est scia speculatiua. ꝛ tñ nō continet̃ sub aliqua istaꝝ. pȝ ergo ꝙ ista diuisio sit diminuta. ꝯsequētia est euidens. añs pbat̃. qꝛ logica nō est circa factibilia. nec circa agibilia. ꝛ per ꝯñs non est practica. ergo speculatiua. ¶ P̄. ens equaliter diuidit̃ in decē gña. ex qnto huius. ergo cum vnū diuidēs. s. q̄ntitas facit scientiam specialē. puta mathematicam. eadē rōne ꝛ qōlibet alioꝝ. ꝛ sic erūt plures q̄ȝ tres. ¶ P̄. suba corporea facit sciaȝ specialem. ergo ꝛ incorporea. ergo erunt plures q̄ȝ tres. añs pȝ. qꝛ de suba corporea est scia spālis. s. phica ꝛ nãlis: in qua cōsiderant̃ proprie passiones eius. pbatio ꝯsequētie. qꝛ suba incorpea habet pprietates ꝛ passiones alias a passionib⁹ entis. sicut ꝛ corporea. hȝ etiā pfectiores passiones: q̄ten⁹ est ens pfecti⁹. ergo si de sba corporea est scia spālis p̄ter metha. multo magis de sba icorporea. ¶ Ex 2a via arguit̃ sic. metha. ꝯsiderat qditates oiuȝ entiū. erga ꝛ oiuȝ passiōes. ꝛ p ꝯñs nulla est alia scia ab illa. qꝛ supflueret. ꝯñtia est euidēs. pbatio añtis pȝ per phm in lr̃a hic in pn° sexti. nulla ingt alia scia rōnem facit de qō qd est sbi. sȝ psupponit qō qd est sui sbi. vel. s. ex sensu. vel accipit aliunde. ¶ P̄. de q̄ntitate non tm̃ tractat mathematicus. sed etiā metha. ꝛ nãlis. vt pȝ ex 2° phisicoꝝ. ergo mathema. nō distinguit̃ ab eis. ꝛ per ꝯñs supfluit. ¶ Contra Arist. hic in littera. ꝛ Auicen. primo metha. sue.

Rñdeo In ista qōne pmo ingrā de sciaꝝ distōne. 2°. de Aristo. itentiōe. 3°. de qōnis solutōe. ¶ Quātū ad pmū est vna opinio. ꝙ cū scia sit habit⁹ ꝯ̊nis ex pmo poste. tot erūt scie distincte specifice quot sunt ꝯ̊nes demōstrabiles. ¶ Pro qua opinione arguit̃ sic. habit⁹ inotescunt per actus. sed respectu diuersarum ꝯ̊nū sunt diuersi actus sciendi distincti specifice. ergo habitus sunt diuersi specie. minor pbat̃. qꝛ actus sciēdi circa diuersas ꝯ̊nes sunt distincti plusq̄ȝ nūo. ergo specifice. ꝯñtia pȝ. qꝛ drĩa maior q̄ȝ drĩa nūalis est specifica. pbatio añtis. qꝛ si nō. ergo tales act⁹ circa diuersas ꝯ̊nes nō plus distinguerent̃: q̄ȝ actus sciēdi circa eandē ꝯ̊nē frequēter elicit⁹. nam ois drĩa nūalis est eq̃lis. ¶ Sȝ ꝯtra. qꝛ si sic. ergo ipsa geometria vel q̄cūqꝫ alia scientia nō est vna nisi vnitate aggregatiōis ex multis scientijs. ꝯñs est falsum. ꝛ ꝯtra Arist. primo ꝛ 2°. poste. ꝯñtia pȝ. quia geometria continet multas ꝯ̊nes specifice differentes. ¶ Confirmat̃. quia si sic scientia mathe. ꝛ nãlis possent dici vna scientia aggregatione. sed hoc est incōueniens. s. ꝙ tantam vnitatē habeant inter se scientie que ponunt̃ simpliciter diuerse: quantam habet vna earum in se.

Alia est opinio que dicit ꝙ sciētia est vna specifice que est circa sbm vnū ad qō oia attribuunt̃: hñs vnā rōnē formalem ꝯsiderādi oia que cōsiderat: ꝛ tñ scia est vna nūo in vna aia ex multis actib⁹ itelligēdi gñata: eo mō quo in vno appetitu est vna temperantia ex multis actib⁹ gñata. differūt tñ h̄ ꝛ ibi. qꝛ forma recipiēs magis ꝛ min⁹ aliqñ inducit̃ vno actu vel plurib⁹ ꝯformib⁹. vt tēperātia. aliqñ inducit̃ pluribus difformib⁹: vt scientie: in quaꝝ gñatione talē pcessum ponunt. s. bm ordinē acq̄rēdi sciētiā. ipsa enim gñat̃ pmo ex actib⁹ cognoscēdi pmū pnm vni⁹ scie. ꝛ tūc hr̃ totū eē illius habit⁹ sciētifici. lȝ in gradu infimo. ꝛ tūc ille habitus dr̃ eē intell's ill⁹ pncipij. vlteri⁹ cognoscēdo alia pna auget̃ ille habit⁹. ꝛ dr̃ intell's plurīū pn°ꝝ. Ulterius ex principijs deducēdo ꝯ̊nes amplius auget̃. ꝛ dr̃ esse scia istarum ꝯ̊num: semp tñ idē habit⁹ manēs nō hñs drĩam nisi tm̃ rōnis. Hoc pbat̃ sic. qꝛ pnm pfectius cognoscit̃ qñ ex ipso ꝯclusio deducit̃. qō nō eēt nisi habit⁹ pncipij itenderet̃. ergo nō gñat̃ ali⁹ sȝ auget̃ pexistēs. ¶ Sȝ ꝯtra hāc opinionē arguit̃. nā bm ipsos: act⁹ nãliter sunt gñatiui habit⁹. p hoc ꝙ nãl'r relinquūt suā silitudinē in passo. sȝ agētiū drñtiuȝ specifice scdm pprias passiōes sunt reales silitudines specifice distincte. ergo act⁹ distincti spē: cuiusmodi sunt itellectiōes diuersoꝝ pn°ꝝ ꝛ diuersaꝝ ꝯ̊nū nō gñabunt eundē habitū spē. ¶ Cōfirmat̃. qꝛ vbi est eadē cā: est idē effect⁹. sȝ actus drñtes morales vt tēperātie ꝛ iusticie gñant diuersos habit⁹ spē: ex eo ꝙ scdm pprias rōnes specificas iprimūt poc silitudines nãles drñtes specifice. ergo sil'r erit in pposito. videt̃ enim extra rōnem. ꝙ qdam habitus gñat̃ ex actibus vniformib⁹. Et quidam ex difformibus. poterit. n. dici eadem ratione ꝙ nō sit nisi vna virtus moralis que gñat̃ ex quocūqꝫ actu. ꝛ deinde auget̃ nō tm̃ per actus siles. sȝ etiā per difformiores. ¶ P̄. aristo. 6° ethicorū distinguit intellectū a scia sicut habitū aliū spē. lȝ sit eiusdē gñis ppinquoris q̄ȝ sit alterū eoꝝ cum opinione ꝛ prudentia. ¶ Cōfirmat̃ ista rō. qꝛ veruȝ inquātū euidens est aptū natum cāre in intellectu habitū cognitiuū sui. sed simpl'r alia est ratio euidētie in principio ꝛ

in ꝯne.qꝛ in p̄n° pp se ⁊ ex terminis.in ꝯne aūt pp aliud ⁊ per discursuꝫ.ergo ali⁹ erit habit⁹ in itellectu qui est ꝯnis: ab illo qui est principij.nec rō opposita cogit.Cum.n.dr̄.ꝙ p̄u^m magis cognoscit̄ q̄ꝫ cōclusio que ex ipso deducit̄.hoc si verū est nō ꝯcludit qn sit ali⁹ habit⁹ ꝯnis.nā licet sit alius. habitus tamen principij intenditur propter speculationeꝫ principij in se. ¶ Alia est opinio inter istas medians quam teneo. Dr̄.n.ꝙ cū habitus intell'is sit q̄dam qualitas gn̄ata ex frequēti ꝯsideratiōe vel ex vnica pfecta inclinās intell'm ad ꝯsil'em respectu complexi speculandi:pōt poni duplex habit⁹.Un⁹ ꝓprius qui formal'r inclinat ad speculationē eius tanq̄ꝫ nālis similitudo ex eius ꝯsideratione derelicta. Alius cōmunis qui virtual'r inclinat ad speculationē alterius in quo tale cōplexum alteꝝ virtual'r continet̄.primo modo pōt ꝯcedi prima opinio ꝙ tot sint sciētie quot sunt scibilia isto modo.hoc modo probat ratio adducta pro ista opinione.scd̄o auteꝫ modo pōt esse vnus habitus respectu complexoꝝ multoꝝ.cum enim ꝯnes sint in principijs virtualiter.⁊ principia sunt virtual'r in sb̄to.nam terminus qui est subiectū includit predicatum in p̄mis principijs.⁊ hoc vel essentialiter si sint per se p̄mo modo.vel virtualiter si sint per se secundo modo.qꝛ in q̄ꝫtū sic est:sequit̄ ꝙ in subiecto incomplexo quiditatiue cognito virtualiter ꝯtineantur principia cōclusiones de tali subiecto.⁊ sic tota notitia que de tali subiecto nata est haberi.⁊ etiaꝫ vlterius que nata est haberi de alijs per rationem eius.siue sint inferiora cōtenta sub illo.siue sint aliqua attributa ad ipsum vt ad primum:omnia virtualiter cōtinent̄ in ipso subiecto.ita ꝙ habitus qui inclinat formal'r ad speculandū tale sb̄m ƀm rōnem q̄ditatiuā:inclinat etiaꝫ virtual'r ad omnia complexa predicta.sed primo ad considerandū de subiecto ipso.per se aūt.sed nō primo:ad ꝯsiderandū de alijs per rōnē ei⁹.⁊ ita respectu oīum istoꝝ est vnus habitus virtual'r.prima ergo distinctio scientiaꝝ scd̄m ꝯnes scitas pōt esse scd̄m sp̄es specialissima.sed illa que est scd̄m virtualem cōtinentiam pōt poni distinctio scd̄m genera proxima.sic intelligendo ꝙ in vna notitia subiecti omnes scientie primo modo dicte virtualiter contente sunt vnius generis tantū.sed notitia continens est vna specie.sicut ⁊ sb̄m cuius est.⁊ hoc mō pōt itelligi illud primi posteri.ꝙ vna sciētia que est vni⁹ gn̄is subiti.sit vna.vel vnitate specifica.vel vnitate gn̄is primi.mō preexposito. ¶ Ultra scientiā secundo mō dictā est minor vnitas scientie que est respectu multoꝝ veroꝝ cōplexoꝝ ad que nō inclinat virtual'r vnus habit⁹ sb̄ti nec p̄mo nec per se vt dicebat̄ in scd̄o modo.sed tm̄ in po^a ⁊ in vl'i.sicut habitus inclinans formal'r ad ꝯsiderandum aliq̄d sb̄m cōmune inclinat ad consideranduꝫ ꝓpria inferiora de ipsis tm̄ in vl'i. que.vꝫ.sciēda sunt per ꝓprias rōnes inferioꝝ ⁊ nō per nām cōmunis.⁊ ista vnitas minima pōt dici vnitas generis remoti.intelligendo simili modo vt expositū est in scd̄o mō de scientia virtual'r que in se est vna sp̄ē.sed scientie omnes formaliter in ista virtualiter contēte sunt vna gn̄e remoto.

Quantum Ad 2^m principale dico tria. ¶ Primum est.ꝙ philosophus loquitur de scientia speculatiua reali que considerat intentiones primas abstractas a singularibus realibus ⁊ dictas de illis in quid.per quod excludit̄ logica:que est de secundis intentionibus que de nulla re prime itentionis predicant̄ in quid. ¶ Secundum dictū est.ꝙ loquitur de scientia speculatiua stricto modo dicta.que scilicet ex natura sui ⁊ sui subiecti ordinatur tanq̄ꝫ ad finem ad scire tm̄.⁊ non que ordinat̄ ad scire directiuū in aliquam operationem que non est essentialiter speculatiua per quod excludit̄ practica vl'is.que largo modo dicitur speculatiua:eo modo quo medicina vl'is theorica vocatur. ¶ Tertium dictuꝫ est.ꝙ Aristo.loquit̄ de scientia speculatiua possibili acquiri ab hoie ex lumine naturali intell'is.s.ex p̄ncipijs cognitis via sensus.qꝛ cognitio nr̄a orit̄ a sēsu.ꝑ posse.ꝑ q̄d excludit̄ speculatiua cognitio de substantijs sepatis quantū ad propria ipsaꝝ.vt dicet̄ infra.

Quantū ad tertiū principale dico istā ꝯclusioneꝫ ꝙ scia speculatiua cū triplici determinatione predicta sumpta:sufficienter diuidit̄ hic a pħo in tres ptes.s.sic intelligendo ꝙ illa diuisio sit primaria que.s.est cōtenta imediate.sub diuisio.q̄d sic pꝫ.nā talis diuisio nō pōt esse in scias hn̄tes vnitatē p̄mo mō.qꝛ ille sunt sp̄es specialissime ⁊ remotissime a diuiso.q̄re opꝫ ꝙ sit in hn̄tes vnitatem scd̄o vel tertio modo.sed istaꝝ vnitatū vtraq̄ꝫ corrn̄det vnitati subi v̄tualiter ꝯtinentis totaꝫ sciam.vt dcm̄ fuit supra.ergo sequit̄ ꝙ scd̄m distinctioneꝫ taliū subiectoꝝ est diuisio taliū sciaꝝ. Hanc ꝯclusionē sic expositam ꝓbo sic.sub̄a ꝓpria prima ⁊ speculabilia ⁊ realia de quibus pn̄t aliq̄ sciri via sensus sunt tm̄ tria.ergo tm̄ sunt tres scie speculatiue ꝓprie reales ⁊ scibiles nāliter via sensus:ꝯn̄a est euidens ex predictis.an̄s ꝓbat̄ sic.nā ab oibus speculabilibus realib⁹ potest abstrahi vnuꝫ cōe q̄d est ens hn̄s ꝓprias passiones. ex quarto hui⁹.vt sunt oia transcendentia denominatiua. puta vnū.bonū.actus.potentia.⁊c̄.ergo de ente est aliq̄ scia possibilis quantū ad tales passiones.⁊ etiā necc̄ia.qꝛ cognitio nr̄a ꝓcedit cōibus ad ꝓpria.ex p̄mo pħicoꝝ.ens autem est sub̄m reale.nam predicat̄ de rebus in q̄d ⁊ est sub̄m proprie speculabile.qꝛ circa ens inquātum ens nō est nata esse speculatio directiua in aliq̄ opatione que sit v̄e praxis ⁊ alterius generis a speculatione. Iteꝝ passiones eius possunt ostendi de ip̄o ex principijs cognitis via sensus. habemus ergo vnū subiectū primuꝫ q̄d habet oēs ꝯditiones p̄dictas. ⁊ sic pꝫ vna ps antecedentis. ¶ Ulterius qꝛ habitus in vl'i nō est respectu ꝓprioꝝ nisi in potentia tantuꝫ ⁊ scd̄m quid: ad h̄ ꝙ intellect⁹ circa alia speculabilia pficiat̄:opꝫ descendere inferi⁹ ⁊ querere subiecta sp̄alia. ¶ Notandū ergo ꝙ sub ente occurrunt primo decē generalissima de q̄bus ex principijs notis via sensus nō sunt demōstrabiles alie passiōes q̄ꝫ trascendentes.⁊ ideo nullū istoꝝ est subiectū alterius scie a methapħica. ¶ Ulterius si opꝫ diuidere ad inueniendū subiectū alicui⁹ scie.nō opꝫ ꝓcedere diuidendo aliq̄d genus accn̄tis.nam q̄dlibet illoꝝ ⁊ q̄libet sp̄es cuiusꝫ illoꝝ in aliq̄ sp̄ē sub̄e mediate vel imediate v̄tualiter ꝯtinet̄.⁊ ita q̄dcūq̄ꝫ istorum ponet̄ pro sub̄o licet forte hr̄et aliā passionē scibileꝫ de se nō tamen esset primū sub̄m.quare non accipit̄ prima distinctio sciaꝝ penes aliq̄d istoꝝ.opꝫ ergo diuidere substātiam precise:vt subiectum primū habeat alterius scie:aliud a subiecto methapħisice.diuisa autem substantia per corpoream.⁊ incorpoream.alterū membrū.s.incorporea:dicit̄ ad metha.pertinere. Cuius ratio est hec.qꝛ ⁊ si substantia incorporea habeat passiones sibi p̄mo inherentes:nō tamen nobis scibiles via sensus:sed sic sunt note de ipsa sole passiones entis.vnde veꝝ est ꝙ illa substantia est sub̄m scie speculatiue possibilis intellectui potenti cognoscere ipam sub ꝓpria ratione.sed nō nobis. ¶ Restat.ergo substantia corporea:cui absolute cōsiderate inest p̄mo quātitas ꝯtinua.⁊ secundo quātitas discreta.⁊ mediante quātitate oia que ꝯsequunt̄ quātitatē.vt sunt relationes fundate sup quātitatē. ⁊ etiā qualitates q̄re sp̄ēi.⁊ ille passiones sunt de ipa cognoscibiles ex principiis cognitis via sensus.ergo ipa pōt esse ⁊ est sb̄m scie speculatiue poss'is nobis.⁊ alteri⁹ a methapħica: ⁊ hec nominat̄ mathematica.que quāuis dicat̄ eē de quāto vel de quātitate.iō est:qꝛ mathematica nō multuꝫ cōparat q̄ꝫtitatē ad substantiam corporeā.sed posteriores passiones ad quantitatē que est p̄ma passio.⁊ qꝛ ipa nota est iesse sb̄to ideo quasi supponit vt formalis rō subiecti.tamē scd̄m v̄itatē primū sub̄m virtute ꝯtinens oia est sub̄a corpa.⁊ sic pꝫ scd̄a ps antecedentis. ¶ Ulteri⁹ eadē substantia corpea non contracta ad iferiora.sed alio modo ꝯsiderata.inquantū .s. habēs formā que est prin^m determinate opationis ⁊ mot⁹ ⁊ getis habet multas passiōes sic sibi iherētes ⁊ scibiles scd̄m viam sensus.ergo quo ad istas passiones est alia tertia speculatiua.que dicitur pħica.seu nālis.⁊ sic patet tertia pars.

antecedentis. ¶ Preter istas tres non pōt inueniri aliqua alia scia speculatiua: que nō cōtineat sub istis. vel sub aliqua istaꝝ. puta si sit de aliq̄ substantia inferiori. vel in aliq̄ istarū includat. puta si sit de aliq̄ accidēte ḡ tātū sunt ille tres diuidētes sciaꝫ speculatiuā penes tria subiecta habentia conditiones superius expressas. ꝛ sic patet totū antecedens. ¶ Et sic patet ad questionē.

Ad primū In oppositū. pꝫ ex secūdo articulo. ꝙ logica licet sit specłatiua: nō tñ ē realis. ꝛ iō nihil ad ppᵐ de ea. ¶ Ad 2ᵐ dicendū ꝙ suppōit falsuꝫ scilꝫ ꝙ quātitas sit subiectū mathēatice. sic dictū ē in tertio articło. ¶ Ad tertiū. dictū ē in tertio articło. qꝛ lꝫ de substantia incorporea sit possibilis aliq̄ scia speculatiua. nō tamē est nobis cognoscibile naturalr via sēsus. ꝛ ideo nihil facit ad ppositū. ¶ Ad quartū. dictū fuit in pmo libro. ꝛ etiā i vno notabili exponēdo litterā. añcedēs enīꝫ ē falsuꝫ. nā methaphisica nō ɔsiderat oīuꝫ quiditates. nisi tātū in vlī. ꝛ mō pre exposito. ¶ Ad vltimū dicēdū. ꝙ licet methaphisica. mathematica. ꝛ phisica. tractāt de quantitate. differenter tamen. qꝛ methaphisica in quātū ē ps entis ꝛ habet rationē entis. phisica autē vt potest esse subiectum motus mathematica vero sub ratione propria quantitatis.

¶ Quoniā itaqꝫ multiplicit̄ dicitur ens primuꝫ de eo qḋ ſm accñs ē dōm ꝙ nulla est circa illud specłatio. signū aūt: nulla scientia enim neqꝫ actiua neqꝫ factiua studiosa est de eo: neqꝫ theorica. ꝛc̄.

Querit Utrū de ente p accñs pīo mō possit esse scia. ¶ Uidet ꝙ sic. nā de quocūqꝫ pōt eē demr̄atio pōt eē sciētia. qꝛ demōstratio ē sillo⁹ faciens scire pīo poste. sed ḋ ente p accñs pīo mō ḋmōstrat hic aristo. aliq̄. sic pꝫ ḡ ꝛc̄. ¶ P̄. scia subalternata ē de ente per accidēs pīo mō. ergo de tali ente per accidens pōt esse scientia. cōsequētia est euidēs. ꝛ antecedēs probat. tū inducēdo i pspectiua. musica. ꝛ astrologia. nā de linea visuali multa pbat perspectiu⁹: q̄ p solā rationē linee nō insunt. alioqn pspectiua esset pure geometria. silr oñdit multa q̄ p solā rōnē visualitatis nō isunt alr eēt pure nālis. ergo qḋ qd ē subī ei⁹ includit ābo. que qdē nō cōstituūt nisi vnū p accñs. tū qꝛ quelibꝫ talis scia subalternat duabus. qꝛ vtriusqꝫ ɔclōnes ɔtinent i ea p pncipijs. qḋ nō eēt: nisi subꝫ icluderet suba āboꝝ. ¶ Cōtra phs hi lr̄a.

Rñdeo In ista qōne q̄ pmittā aliq̄s distictōes. 2° oñdā aliq̄s ɔ̄nes. ¶ Quātū ad pᵐ sit illa pma distinctio. ꝙ ens p accñs dr̄ vno mō. vt ly p accñs puat pseitatē i entitate rei p se accepta. Alio°. dr̄ vt ly p accñs puat pseitatē i entitate rei nō i seꝫ i ɔpatōe ad aliqꝫ cām. pter cui⁹ intētionē euenit mō pdcō i exponēdo lr̄aꝫ. ¶ 2ª distictio sit ista. ꝙ esse sciētiā de aliq̄ dr̄ duplr̄. s. ppe ꝛ stricte. ꝛ large siue cōiter. Prop̄e qdē de illo dr̄ eē scia de q̄ aliqd scit. sicut ē subm de quo scit passio. Large aūt ꝛ cōiter dr̄ esse scia de illo qḋ scit. vt de conclusione seu de passione scita de subō. tūc. n. magis pp̄e diceret scia eius q̄ꝫ de ipso. ¶ 3ª distictio sit ista. ꝙ scia pōt distingui vl' ſm vnitatē spēi spālissime. vl' gn̄is intermedij ꝛ ppinqui vel etiā generis remoti. sic dcm̄ fuit i qōne pcedenti.

Quātū ad 2ᵐ pma ɔclo sit ista. de ente p accñs p̄ mō accipiēdo de q̄ ppe nō pōt eē scia p se vna vnitate spēī. hanc ɔclōnē oñdo sic. vni⁹ scibilis isto modo ē vna p se cā. sed talis entis p accñs nō pōt esse vna cā p se. ꝛc̄. pbatio minoris. qꝛ cū totū illud nō sit aliqḋ vnū ens. non poterit eē p se cā alicui⁹ vnius passionis. ꝛ ideo de tali nihil demr̄at nisi p alteꝝ ɔceptū quē icludit: ꝛ iō illi ɔceptui per se inest tale demr̄atū. nō aūt toti cōposito nisi p accñs. ḡ scia vna spē q̄ ē ɔclōnis demr̄ate nō est p se nisi ḋ altero ɔceptu aīnali ente cōplexo. ¶ 2ª ɔclo sit ista. de ente per accñs p̄ mō accipiendo non ppe sed cōiter. non pōt esse scia vna vnitate spēī per se. hoc apparet simi rōne: qꝛ de tali non pōt accipi ppriū mediū ad ipm demr̄andū nisi per ɔceptum alteri⁹: ꝛ ita nō scit nisi per accñs. ¶ 3ª ɔclo sit ista ꝙ de ente per accñs pmo mō accipiendo ppe pōt eē scia vna vnitate gn̄is pximi vel remoti. hanc oñdo sic. vni⁹ itelligibilis plēs passiōes ɔtinentis potest esse scia vna vnitate gn̄is primi vel remoti. sed ens per accñs p̄ mō. est hō. ergo ꝛc̄. probatio minoris. nā tale ens est aliq̄ mō vnū itelligibile vnico actu itelligēdi. nō tñ ita simplici ꝛ per se vno actu ɔcipiēdi ɔcipit hō alb⁹ sicut hō. tali ḡ enti nat⁹ est corrñdere hit⁹ p se ex talib⁹ actib⁹ gn̄at⁹. lꝫ ille habit⁹ non sit ita vnus sicut ille qui eēt alteri⁹ ptis tm̄. tale qdē totū pōt multas passiones icludere quas simul neutra ps per se icludit. nisi rōne alteri⁹ ptis vt dcm̄ est supra. ḡ habit⁹ ppri⁹ istius tot⁹ v̄tualr̄ iclinat ad oēs istas passiones sciendas de illo toto: q̄re oēs iste scie v̄tualr̄ ɔtinent in hitu qui est per se corrñdēs enti per accñs: ꝛ ita hñt vnitatē i gn̄e primo. lꝫ nō tantā sicut illi qui icludunt in habitu corrñdēte vni ɔceptui qditatiuo. ¶ Dices ꝙ linea visualis nō est itellibilis aliq̄ vno actu sed diuersis. ex qb⁹ diuersi habit⁹ relinquunt alter linee alter visualitatis. quoꝝ vterqꝫ virtualr̄ iclinat ad speculādū illa de suo ppo obo: que in illo obo v̄tualr̄ includunt. vt sic. sicut nec vna scia est de toto nisi per accñs. sic nec vnus habit⁹ v̄tualr̄ icludit illas scias que sunt de vna pte ꝛ alia. ¶ Contra qꝛ si sic dicat nō video q̄lis vnitas possit assignari scie subalterne. vt musice vel pspectiue nisi vnitas aggregationis. qḋ videt icōueniens ꝛ pōt caueri si via suprapposita de scia vna gn̄e teneat.

Ad primum in oppositū dōm ꝙ ens per accñs pōt vno° accipi pro cōceptu queꝫ per se importat hoc qḋ est ens per accñs. alio° pro illa re substrata cui icst ꝛ de qua denoiatiue pdicat. 2° mō accipiēdo itelligēdū est dcm̄ Ari. nō p̄ mō. argumētū aūt nō pcedit nisi p̄ mō accipiēdo. exēplū a simi. si oñdat ꝙ de ifinito ꝛ de vacuo nō est scia. hoc nō itelligit de ɔceptu iportato. nā de infinito ꝛ de vacuo multa demr̄at Ar. 3° ꝛ 4°. phyſi. sed itelligi pōt de illo substrato qḋ itelligit denoiari a tali conceptu. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ex solutione qōnis q̄ño de ente per accñs pmo mō pōt eē scia eo mō quo ibi expositū est. ꝛ alr̄ neq̄ꝫ auc̄tas Ari. ad ppositū facit. nā itelligit ſm pmam ꝛ scḋam ɔ̄nem.

¶ Q autē scia non est accñtis palaꝫ. scia nāqꝫ omnis: aut est eius quod semp: aut eius quod ſm magis: ꝛc.

Querit Utrū possit eē scia de ente per accñs 2° mō dcō. vr̄ ꝙ sic. nā de q̄cūqꝫ pōt eē demr̄atio ꝛ scia. qꝛ demr̄atio facit scire. ex p̄ poste. sed de ente per accñs secūdo mō. demr̄at Ar. hic aliq̄ sicut pꝫ. ḡ ꝛc̄. ¶ P̄. qḋ hꝫ cām determinatā pōt per illaꝫ sciri. sed ens per accñs 2° mō. est hō ergo ꝛc̄. pbatio mioris. qꝛ scḋm phm hic in lr̄a tale ens per accñs puenit a cā nāli q̄ est vt in plurib⁹ ꝛ non a cā que est ad vtrūlibꝫ. sꝫ cā nālis: est determiata cū pducat ex necitate. ꝛ per hoc distiguit a voluntate. ḡ ens per accñs hꝫ cām determinatā. ¶ P̄. qcqd venit a cā iuariabili est necīū. ꝛ per ɔ̄ns scibile. sꝫ ens p accñs est hō. ḡ ꝛc̄. ma. pbat. qꝛ nō vr̄ effect⁹ q̄ñqꝫ euenire ꝛ q̄ñqꝫ non nisi qꝛ cā q̄ñqꝫ se hꝫ sic vel alr̄ ad ipm qḋ non videt posse eē sine mutabilitate cāe. si ḡ cā sit imutabilis. ꝛ effect⁹ erit imutabilis ꝛ necīus. ꝛ per ɔ̄ns scibile. pbatio mi. qꝛ a pmo ente prouenit q̄libet effect⁹ positiuus ꝛ per ɔ̄ns ens per accñs licet respectu eius non sit ens per accñs. pmū aūt ens est imutabile ex octauo phyſi. ¶ Contra Aristo. hic in littera.

In ista qōne pmo premittā aliquas distinctiones. scḋo oñdam aliq̄s ɔclusiones. ¶ Quantum ad pmū supponēdo tres distinctiōes positas in pcedēti que

ftione: Sit ista qrta distinctio. scia potest duplr accipi. vno mō. pro habitu ōnis put. s. est notitia habita per cām necessariā. alio modo accipif pro q̄cūq3 determinata notitia per cām per se l3 non necessariā. ¶ Quinta distinctio fit ista. q aliqd pōt sciri duplr vel absolute vel reduplicatiue.

Quātū ad 2^m^ fit ista pma pclō. de ente per accñs scđo mō accepto. s. reduplicatiue. s. in q̄3tū ens per accñs nō pōt eē scia. hoc apparet per rōnē Arist. q2 oē illud de quo est scia est semp vl' vt frequēter. l3 ens par accñs in q̄3tū per accñs nō est hm̄ō. ḡ zc. maior p3. q2 ens per accñs 2° mō. dr in cōparatiōe ad aliā cā3 pter cui⁹ itentionē euenit q̄nq3 non tñ semp nec frequēter: z ideo vt sic tale ens per accñs nō est scibile. ¶ 2ª pclō fit ista. de ente per accñs scđo mō non reduplicatiue sumpto sed absolute pōt eē scia. hac ōndo sic. oē illud qđ h3 cām determinatā a qua euenit semp vel frequēter est scibile per illā cā3. sed ens per accñs scđo mō. nō in q̄3tū ens per accñs. l3 absolute sumptū ē hm̄ō. ḡ zc. pbatio minoris. l3. n. ex cōparatiōe solis ad çodiacū nō possit sciri q pluat sub cane. q2 sic nō habef cā pluuie. tñ ex cōparatione alteri⁹ planete ad solē vel ad aliū planetā vel ad stellas fixas. vel respcū lune sic eleuate in cōparationē multoz simul. pñt sciri hec que sunt cōcurrētia z sunt cāe pluuie vt in plib⁹. z sic gñalr in alijs. nullū enim est ens per accñs respcū alicui⁹ qđ nō sit per se effect⁹ respectu alicui⁹ alteri⁹ vel alioz pcurrētiū.

Ad primum in oppositū rñsum fuit in preden ti q̄ōne distinguendo de ente per accñs scđm q pōt accipi pro pceptu que3 iportat hoc qđ est ens per accñs. vel pro re substrata de qua ille pcept⁹ denoiatiue pdicaf. scđo mō non est scia de ente qui accñs in q̄3tū per accñs. sed pōt esse pmo mō de ente per accñs. ḡ scđo mō. qđ est ens casuale z fortuitū si aliqd hic demonstraf ab Aristo. per rōnē casualis sciēf de illo pceptu iportato. ¶ Ad 2^m^ dico q mi. est falsa. Ad pbationē dōm q l3 tale ens prouenīat a cā nāli tamē q2 euenit preter ei⁹ intentionē ideo talis cā nō est determinata nec vt in plib⁹ respcū talis effcūs. l3 sit determinata vt frequenter respcū effect⁹ pprij quē intēdit. ¶ Ad 3^m^ dōm q ma. est vera de cā pxima. mi. vō de cā remota. iō argumentū non pcludit q2 equocat. ¶ Sed ptra. q2 ma. est vera de cā remota. qđ pbo sic. nā si pma cā necessario cāt mediate. a. necessario mouet ipm. a. z. a. necessario motu3 necño mouet. b. z sic vsq3 ad proximā cām. cū posterior nunq̄3 moueat nisi mota a priori. Si ḡ sola pma cā pcedaf mouens necessario. seqtur q oēs necño mouebūt. z sic stabit argumentū. ¶ Alr ḡ dōm q ma. est falsa. Ad pbationē dico q cā voluntaria sine sui mutatione pōt alr se hre ad effectū per solā mutationē alteri⁹ a quo effect⁹ depēdet: ita q solū ex pte effect⁹ sit mutatio. agens aūt volūtariū per voluntatē antiq̄3 est cā effect⁹ noui. exemplū. si volo nūc me sedere cras. tali volūtate exñte vniformi sedebo cras. ita q est effect⁹ nou⁹ a volūtate antiq̄ non mutata. sic dōm est de pmo ente q ipm volūtate antiq̄ z eterna vult qcqd vult. ita q ab ei⁹ volūtate immutabili euenīūt effect⁹ noui quotidie. Arist. ad oppositū intellexit scđm pmā pclusionem.

¶ Quā aūt cōplio: z diuisio est in mente z non in rebus: q aūt ita ens alteru3 ens a proprijs zc.

Queritur Utrū ens ve3 debeat separari a psideratiōe metha. videf q non. nā metha. est scia z cōissima. ḡ maxime videf esse circa pmū ob3 scibile z intelligibile. sed primum obm scibile z intelligibile videf esse ve3. ergo zc. minor p3. q2 nō videf aliqd posse poni nisi ve3 quod conueniat omnibus intelligibilibus si sit distinctum obiectum contra obiecta alia3 potentia3. ¶ Confirmaf. q2 scđo hui⁹ dicif q vocari phi. veritatis sciā3 recte se h3. z logf ibi de metha. ergo ipsa erit de vō. ¶ Pt. vnūqđq3 sic se h3 ad eē sic se h3 ad veritatē ex 2°. hui⁹. ḡ verū pūertif cū ente. sed metha. ē de ente. ergo z de vō. ¶ Pt. si ve3 excludif a psideratiōe metha. h nō est vt vr̄ nisi q2 dicit aliqd diminutū. s3 h est falsu3 nā q̄ diminuūt ō pfectiōe entis nō attribuunf p enti. vt p3 de cāto z finito z hm̄ō. s3 ve3 attribuif deo i sūmo. vñ dr 2° huius q principia sempiterno3 necē ē semp eē verissima. ḡ veru3 non debet excludi a consideratione metha. ¶ Contra. philosophus hic in littera.

In ista q̄ōne pmo ptractabo opinionē vnā. scđo rñdebo aliter ad q̄ōnē. ¶ Quātū ad pmū ē vna opinio q̄ ponit duo pmū ē q ve3 est primū obm intellect⁹: qđ pbat sic. obm potētie propriū determiaf ad potētiā cui⁹ est obiectū. sed ve3 ē hm̄ō respectu intellect⁹. ergo ve3 ē ob3 primu3 intellect⁹. maior p3. q2 obiectū appetit⁹ vt bonum determinat ens ad appetitū ḡ a sili videf in alijs potentijs. puta de intellectu q obm intellect⁹ determinat ens ad intellectū. minor declaraf q2 pter ens nō videf aliud determinās ipm ad intellectū nisi ve3 q2 ens vt ens de se est indifferēs ad sensibile z intelligibile. ¶ Secūdū dcm̄ ē q ens ve3 nō ē de cōsideratōe metha. qđ pbaf vno dcō sic. nullū distrahēs z diminutū ē de psideratiōe metha. cū metha. sit maxia scia. s3 ens verum est huiusmodi. ḡ zc. probatio minoris. q2 cū itellect⁹ tēdat i obm in q̄3tū in intellectu ē: sequif qđ ve3 cū sit ob3 intellect⁹ dicet rōnem entis in intellectu: z ideo rōnē entis diminuti z distracti. nam eē in intellectu diminuit ab ente z abstrahit. ¶ Cōtra pmū dcm̄ aguif sic: pmū obm potētie fm sua3 rōnē formalē ē pus simplr ipa potētia vel saltē actu potētie. s3 ve3 cū s3 te dicat rōnē entis i intellectu nō ē nālr pri⁹ ipo acto. nā nō cōtingit cognoscere seu itelligere rōnē entis in intellectu vt cogniti. nisi intelligēdo actū itelligēdi p quē sic est in intellectu. ḡ ens ve3 scđm te nō ē pmū obm itellect⁹. ¶ Pt. illud nō est primū obm itellect⁹ qđ nō itelligif actu directo sed reflexo tm̄. sed ve3 fm te ē hm̄ō. ḡ zc. maior p3. q2 actus directus pcedit nālr actū reflexū. cum ḡ in q̄lib3 actu ieniaf formalis rō obi. ipo l' eē est illud qđ cog̃scif tm̄ actu reflexo eē pmū obm potētie. minor p3. q2 scđm te ve3 itelligif sic rō intelligibilis q̄ h3 itelligi plus q̄3 obiectum. puta si lapis fuerit intellect⁹ reflectendo sup rōnē obiecti. ¶ Pt. etiā dr ptra secūdum. ipo l' eē est obiectū habitus excedere obiectū potētie cuius est habit⁹. sed ob3 metha. est ens. ergo cū rō entis sit por rōe veri: ip l' eē est q ve3 sit pmū obm itellectus alioquin aliqd esset subm metha. qđ nō h3 rōnem intelligibilis in q̄3tū tale. ¶ Pt. illud qđ scđm ppriā rōnē pōt intelligi nō in q̄3tū includit aliud ita est p se intelligibile sic illud aliud. z p ōns eque erit pmū obm intellectus. sed bonū in q̄3tū distinguif contra ve3 z vt non includit eius rōnem. ita est per se intelligibile fm suam propria3 rōnē. sic econuerso ve3 in q̄3tum veru3 nō includit bonum. ergo bonum eque erit primum obiectū intellectus sicut ve3. qđ est ptra te z contra veritatē quia tunc vnius potentie essent duo obiecta prima. probatio mi. tum quia intellectus intelligens differētias boni in q̄3tu3 bonū z veri in q̄3tū ve3 cognoscit eq̄ pfecte ex vtraq3 parte. ergo etiā cognoscit extrema. cum hec differentia non pueniat bono nisi fm ppria3 rōne3 z vt differt a vero tum quia si nō intelligeref bonū nec aliqd aliud nisi vt includeret verū: sequif q nec bonū. nec quiditas rei intelligeref nisi per accidens. cum per accidens includit verū. Et ita intelligitur per accidens z nō simpliciter. sic coruscus nō cognoscitur simplr si cognoscit in q̄3tū veniens. ¶ Propter istas rōnes pcedēdū est. q primū obiectū itell'us nō potest eē aliqd nisi formalr vel saltem realit z essentialit includaf i quocunq3 per se intelligibili. sic obiectū visus non est nisi quod essētialiter includif in quolibet per se visibili. puta lux vel color. cum autem vnumquodq3 ens sit per se intelligibile. z nihil possit in quocunq3 ente sic includi nisi ens. sequitur q primum obm intellectus est ens. vñ Aui. primo metha. capitulo quinto. dicit q ens prima impressione imprimif in ani

ma.oēs aūt in rōnes trāscēdētes que sunt passiones entis.
puta verū.bonū 7c.sunt posteriores pmo obto:7 q̄libet eaꝝ
est eq̄ p se itelligibilis.nec vna hꝫ magis rōnē obti itell'ꝰ q̄ꝫ
alia.¶Improbatio scdi dicti pꝫ ex iprobatiōe pmi.q2 ex eo
seqꝫ q2 supponit ill'd.¶Nec rō p p̄ dicto cogit.naꝫ sicut fuit
dictū in p libro.po^r aie q̄dam sunt disperate:7 taliū sunt
obiecta simplr diuersa.q̄dā sunt subordinate queādmodū
se hn̄t oēs po^e sensitiue respectu itell'ꝰ.7 taliū sunt silr obta
subordinata.vt sicut po^a est sub po^a:ita obm sub obo.obm
ergo intell'ꝰ est cōissimū 7 abstractissimū 7 ista abstractio 7
cōitas est determinatio talis obti.nec opꝫ q̄ determineꝫ p
aliqd posteriꝰ ente.Supponit ēt rō vt credo vnū falsum.s.
q̄ bonū determinet obm appetitꝰ q2 sicut ens sub rōne en-
tis est pmū obiectū intell'ꝰ.ita q̄ volūtatis de quo alias.

Quantum ad 2^m primo pmittā aliquas distin-
ctiones.2° addam aliquas cōclusio-
nes.¶De pmo sit ista pma distinctio.q̄ veritas est duplex
quedā est in rebus.q̄dā in itellectu.¶2^a distinctio sit ista q̄
veritas in rebus sumiꝫ duplr.vno° absolute scdm reꝫ.alio
mō per cōparationē ad itelligentē 7 cognoscētē.pmo mō su-
miꝫ triplr.vno mō.vt dicit absolute ꝯformitatē pducti ad
pducens.alio modo vt dicit determinate ꝯformitateꝫ pro
ducti ad producens.sm imitationē.tertio mō.vt supra istā
imitationē addit adequationem.pmus modus istoꝝ triuꝫ
licet videaꝫ esse cōis scdo 7 tertio inde si nomē imponaꝫ ad
significandū q̄dcūqꝫ istoꝝ triū sm ppriā rōnē esset equocū.
Scds modus inueniꝫ in creatura que imitaꝫ exēplar diui-
nuꝫ vel creatū.q2 illi a quo pduciꝫ assimilaꝫ aliquo modo.
Tertius inueniꝫ in filio dei qui est veritas in qua est sum-
ma silitudo ad pmū pducēs sm Aug.hec est ꝯformitas cū
adequatione.¶Scdo aūt mō principali.s.vt est veritas in
rebꝰ p cōparationeꝫ ad intell'm dr res vera triplr.vno mō.
inq̄ztū est de se manifestatiua sui cuicūqꝫ itellectui potenti
manifestationē cognoscere.alio mō.q2 est assilatiua itell'ꝰ si
bi assilabilis:puta mediāte actu vel aliq̄ spē.q̄lis nō est nisi
intell'ꝰ creatꝰ.alio mō.q2 facta manifestatione vel assilatio-
ne.res est in itellectu sicut cognitum in cognoscēte.¶Et est
sciēdū q̄ iste scds ternariꝰ distinguiꝫ a pmo.q2 habitudo ad
pducentē 7 ad intelligentē alia 7 alia est.lꝫ q̄nqꝫ idē sit intel
ligēs 7 pducēs.pn̄t.n.separi nā si per ipo^e deꝰ eēt pducēs
alicuiꝰ ꝯsilis 7 equalis sin imitationē 7 nō eēt itelligēs.eēt
primꝰ modus triplicꝰ sine scdo.silr ecōuerso.si eēt aliꝰ deus
intelligēs creaturas 7 nō pducēs.q̄n ēt distinguanꝫ pres
vtriusqꝫ ternarij inter se pꝫ ituenti.¶3^a distinctio sit ista q̄
veritas in itellectu est duplex sm eiꝰ duplicē opationē.qua
rū vtraqꝫ natꝰ est itell'ꝰ ꝯformari obto vt mēsuratū mēsure
ex 5° huiꝰ.caplo de ad aliqd.vna veritas dr incōplexa.alia
cōplexa.est aūt iter istas veritates dria vna.q2 veritati incō
plexe nō opponiꝫ falsitas.sed ignorātia tm̄.7 sic itelligiꝫ il-
lud tertij de aia q̄ intell'ꝰ circa qd̄ qd est semp est verꝰ.sicut
sensus circa ppriū obm.7 intelligēdū est pcise circa ꝯceptuꝫ
simplr simplicē.q2 circa ꝯceptū nō simplr simplicem.lꝫ nō
possit eē formalr falsus.tm̄ pōt eē virtualr falsus.apphēden
do aliqd sub determinatiōe sibi nō ꝯueniēte.vñ qnto huiꝰ
caplo de falso dr.q̄ est aliq̄ rō in se falsa nō soluꝫ de aliquo
falsa.7 tm̄ ista rō in se falsa est intelligibilis simplici apphen
sione.lꝫ ipsa nō exprimat aliqd qd nisi forte qd nois.secūde
aūt veritati.s.cōplexe opponiꝫ ignorātia priuatiue 7 falsi-
tas ꝯrie.q̄n.s.vniunꝫ que in re non sunt vnita.¶2^a dria est
in mō essendi veritatis in hac opatione 7 illa.lꝫ.n.in vtraqꝫ
opatione itell'ꝰ sit pprie veritas pma tm̄ nō est ibi obtiue:sꝫ
formalr.scda aūt est ibi formalr 7 obtiue.neutra.n.est in itel
lectu obtiue nisi reflectēte se sup actū suū cōparādo illuꝫ ad
obm.que reflexio.s.in cognoscēdo q̄ actus talis est silis vel
dissilis obto nō est nisi in cōpōne 7 diuisione.¶Ad cuius
maiorē euidentiā est notandū q̄ veritas incōplexa est habi
tudo ꝯformitatis 7 silitudinis actꝰ simplicis ad obm sim-
plex intelligibile.veritas aūt cōplexa ad obm cōplexū.veri
tas prima obtiue 7 formalr est in actu simplici.scda vero in
actu cōplexo que est cōpositio 7 diuisio.neutra āt est in itel-
lectu obtiue nisi in itellectu se reflectēte sup actū suū.7 cōpa-
rante ipm ad obm:vtruꝫ sit sibi similis 7 ꝯformis vel nō.7
tūc cognoscit istaꝫ ꝯformitatē 7 similitudinē que est forma-
liter ipsa veritas.hec autem reflexio 7 cōparatio nō est sine
compositione 7 diuisione.quare sequiꝫ q̄ in sola operatio-
ne complexa est veritas obiectiue.

Dubium tm̄ est vtrum hec veritas 7 illa sit relatio
realis vel rōnis.¶De veritate incōple-
xa dōm q̄ cū sit de tertio mō relatiuoꝝ q̄ sit realis ex parte
operationis.q2 opatio ista eēntialr depēdet ex obto vt men
suratū ad mensurā.sꝫ est rōnis ex pte obti.tū.q2 obm vt sic hꝫ
eē diminutū.nam eē cognitū distrahit ab ente.tuꝫ.q2 obm
est mēsura quare nō depēdet eēntialr ab opatiōe mēsurata.
¶De veritate cōplexa dōm est eodem mō.si ipsa sit illa con
formitas opationis ad obm vt pdictū est.si aūt vt qdā dnt
veritas cōplexa sit ꝯformitas inter partes obti.puta iter pre
dicatū 7 sbm tūc vtrūqꝫ erit relatio rōnis.q2 extrema vt sic
sunt entia rōnis sup quoꝝ habitudinē fundaꝫ ista ꝯformi-
tas que est veritas formaliter.¶Si auteꝫ detur vtraqꝫ opi-
nio.respondendū est sicut patet ex predictis.

De scdo principali sit ista pma ꝯclo.veritas in itellectu
scdm opationē cōplexā nō est de ꝯsideratōe metha-
rō huiꝰ est.q2 talis veritas vel est relatio realis vel soluꝫ rō-
nis scdm duas opiniones.si est realis ptinet ad ꝯsideratio-
nem libri de aia.vbi agiꝫ de potētijs aie.ex nā.n.actꝰ intell'ꝰ
cognosciꝫ q̄n est fundamētū talis relationis.¶Si est rela
tio rōnis scdm aliā opinionē.tūc ptinet ad ꝯsiderationē lo
gici.cuiꝰ est ꝯsiderare verꝝ 7 falsum.po^e 7 ipo^e.7 oēs alios
modos cōpositionis.silr dōm est de veritate incōplexa itel-
lectus.¶2^a ꝯclo sit ista.veritas in rebꝰ pmo mō sumpta.s.
per cōparationem ad pducentē ptinet ad cōsiderationem
metha.hanc ostēdo sic.illud reale verꝝ quod nō ꝯhit ens ad
q̄ztum nec ad motum:ptinet ad ꝯsiderationem metha.sed
verū reale dictū isto mō est hꝰ.ergo 7c.pbatio minoris.q2
vt pꝫ ex pdictis tale verꝝ iueniꝫ in diuinis vbi nec est motꝰ
nec q̄ztitas.¶3ª ꝯclusio sit ista.verum reale sumptū per cō-
parationem ad cognoscentem pmo mō illoꝝ trium ptinet
ad ꝯsiderationem metha.pbatio huius.nam tale verū con
uertiꝫ cū ente.ergo ptinet ad metha.sicut 7 ens cuꝫ quo cō-
uertiꝫ.añs pꝫ.q2 oē ens q̄ztuꝫ est de se est manifestatiuū sui
cuicūqꝫ itellectui potēti cognoscere ipm.¶4ª conclusio sit
ista.verū reale sumptū per cōparationē ad cognoscētē scdo
7 tertio mō istoꝝ triū nō ptinet ad ꝯsiderationē metha.ra-
tio pro scdo mō est q2 tale verꝝ nō ꝯuertiꝫ cum ente.pꝫ.nam
ꝯtrahiꝫ ad actū determinatū vt pꝫ.ergo non ptinet ad me-
tha.qui determinat de ente.¶Rñsio pro tertio modo est
q2 tale ens est verū diminutū ꝯtractū ad ens logicū vñ om
nes scde intentiones de tali ente pdicanꝫ 7 ideo pprie vt sic
excludiꝫ a metha.ꝯuertiꝫ tm̄ cum ente aliqualr.q2 logicus
ꝯsiderat omnia aliqualr vt metha.sed modus considera-
tionis est alius.s.per quid reale 7 per intentionē secūdam.
sicut etiaꝫ est ꝯuertibilitas entis simplr 7 diminuti.q2 neu-
trū alterum excedit in cōitate.nam qcqd est simplr ens pōt
eē ens diminutū:q̄ꝛ enꝰ oē ens pōt eē cognitū aut itellectū.

Ad argumenta in oppositū lꝫ pmū suppo
nit falsum in minori vt pꝫ
ex pmo articulo:pōt tm̄ rñderi ad oia simul q̄ nullū est cō-
tra dicta.arguiꝫ enim de vero reali mō pexposito.dictū aūt
phi precise excludit a ꝯsideratione metha.verum in intelle
ctu cōplexo qd̄ est in cōpositiōe 7 diuisione.sicut expresse pꝫ
in littera eius.¶Cōtra.a quo non excluditur consideratio
cause nec effectus.sed illa veritas in itellectu est effectus enti
tatis realis.iuxta illud in predicamentis in eo q̄ res est
vel nō est dr oro vera vel falsa.¶Rñdeo.maior est vera de
causa totali.non sic est in proposito.nam veritas triplex ex-
clusa omnino a metha.dependet ab itellectu.ita q̄ res ex se

non est sufficiens causa alicuius istaꝝ.ꝫ ad illā requirat᷑ vt ꝓbat auc̄itas allegata:ita ꝙ li in eo:nō dicit cām ꝑcisaꝫ veritatis in intellectu.sed requirit᷑ intell'ꝰ cōponēs predicatū cum sbto.℄Et hec de sexto metaphisice.

℄Nihil.n.ipsoꝝ est:nec scd̄m se aptuꝫ natum:nec separari poſ̄e substantia.

Jrca librum septimū.℄Querit᷑.Utruꝫ inherētia sit de eēntia accn̄tis.vr̄ ꝙ nō.naꝫ eēntia passionis ꝑcognoscit᷑ in demōstratiōe cū sit mediū in demr̄atiōe vt dr̄.2.poste.ꝫ inherētia eiꝰ nō ꝑcognoscit᷑ ꝫ ꝯcludit᷑ in demr̄atiōe.ḡ inherētia nō est de eēntia passionis.℄P̄.si sic.ergo dicēdo accn̄s iherēs.puta albedo iherēs:eēt nugatio.ꝯn̄s est falsum.ḡ ⁊ an̄s.ꝓbatio ꝯn̄tie.qꝛ addere aliqd̄ ei de cuiꝰ eēntia est:est nugatio.℄Cōtra.qꝛ si nō.ḡ iherētia alia dr̄ns ab accn̄te vel eēt sba vel accidēs.nō sba.pꝫ.nec accn̄s vt videt᷑ qꝛ tūc inhereret.⁊ sic eiꝰ eēt aliqua inherētia dr̄ns.⁊ sic in īfinitū.℄Cōfirmat᷑.qꝛ scd̄m boetiū accidētis esse est in esse.

de boetiu in lib° gcamentorus

Jn ista qōne ꝑmo ꝑmittā aliq̄s distinctōes scd̄o ostēdā aliq̄s ꝯnes.℄Quātū ad ꝑm̄ sit ista pͣ distinctio ꝙ cū li nomē accn̄s sit nomen ꝯcretū.pōt dupl'r sumi sicut qdlibet nomē ꝯcretū.vnoͦ pro per se significato nois q est ꝯceptus quē accn̄s nāl'r iportat q est ipa accn̄talitas siue ipsa accn̄tia qd̄ vr̄ sinonom̄ cū li qd̄ dr̄ iherētia.alioͦ pōt sumi ꝓ illo substrato qd̄ denoiat li ꝯcretū accn̄s.qd̄ est aliqd̄ ens decē ꝑdicamētoꝝ siue sit absolutū siue respectiuuꝫ.puta q̄ꝫtitas vel q̄litas vel relatio ⁊c̄.℄2ͣ distinctio sit ista.ꝙ iherētia est duplex.s.actualis ⁊ aptitudinalis.actualis est ipsa vnio accidētis existētis in ipso sbto exn̄te vt qdā actꝰ ⁊ ꝑfectio.cū potētiali ꝑfectibili.Jnherētia aūt aptitudinalis est ipsa dependētia siue eēntialis ordo accn̄tis ꝓm suā qditatē ad sbm ꝫ suā qditatē.differūt āt hec iherētia ⁊ illa.nā que est actualis circūscribit᷑ a demōstratiōe.demōstratio.n.abstrahit ab existētia ⁊ ꝯn̄tibꝰ rem in q̄ꝫtū existit.aliogn nō eēt necioꝝ.2ͣ autē inherētia.s.aptitudinalis que est passiōis ad sbm demonstrat᷑.ex quo pꝫ ꝙ illa scd̄a est alia a ꝑma.nā ista ꝑma est existētia vel ꝯditio ꝑꝑe exn̄tie.vn̄ pͣ nō semp iest accn̄ti.2ͣ vō semp iest siue sbto exn̄te siue nō exn̄te.℄3ͣ distinctio sit ista.ꝙ aliud est aliqd esse de eēntia alicuiꝰ puta.a.⁊ esse eēntial'r vel real'r idē ipsi.a.ꝑmū qdē isert scd̄m:ꝫ nō ecōuerso.qꝛ de essentia ꝑcise est illud qd̄ icludit᷑ in ꝯceptu qditatiuo.a.⁊ iōponit᷑ in rōne eiꝰ qditatiua nō vt additū sicut aial est de eēntia hois.pōt aūt aliqd eē idē real'r ⁊ eēntial'r alcui:ꝫ sit extra eiꝰ ꝯceptū formalē ⁊ qditatiuū.puta vnitas ⁊ vitas ⁊c̄.que sunt passiōes entis.hec.n.sunt extra ꝯceptū formalē entis.⁊ tn̄ nō dn̄t aliā rem ab ente.vt ꝓbatū fuit q̄rto huiꝰ.ꝑma est idētitas formalis.2ͣ est identitas realis ⁊ essentialis.

Quantū ad 2m̄ sit ista ꝑma ꝯclusio.neutra iherentia est de eēntia accn̄tis 2oͦ sumpti.s.accipiēdo accn̄s ꝓeo qd̄ hoc noīe denoiat᷑.⁊ hoc siue sit accidēs absolutū siue respectiuū.hāc ostēdo.ꝑmo q̄ꝫtū ad ꝑmā partem sp̄al'r sic.nullus respectꝰ est de eēntia absoluti.ꝫ vtraq̄ꝫ inherētia est formal'r respectꝰ.ergo ⁊c̄.ma.pꝫ.qꝛ al'r oia eēnt formal'r ad aliqd.qd̄ tanq̄ꝫ incōueniens cōcludit ph̄s.4ͦ.huiꝰ.ꝯtra opponētes de veritate apparentiū.℄P̄.q̄ꝫtū ad scd̄am partē arguit᷑ sic.qꝛ fundamentū respectꝰ est aliqd preter respectū.qꝛ nihil fundat seipm̄.vn̄ scd̄m Augu.li.de tri. omne qd̄ relatiue dr̄ est aliqd ꝑter relationeꝫ.ergo inherētia nō est de eēntia accn̄tis 2ͦ mō sumpti in quo fundat᷑.℄P̄.

qꝛ si sic.ergo q̄ꝫtitas qualitas ⁊ relatio.⁊ sic de alijs.nō erūt gn̄alissima.ꝯn̄s est falsuꝫ.ergo ⁊ an̄s.ꝓbatio ꝯn̄tie.qꝛ inherentia videt᷑ eē eiusdē rōnis in q̄ꝫtitate q̄litate ⁊ alijs accn̄tibus.ergo si est de eē vtriusq̄ꝫ pōt ab vtroq̄ꝫ abstrahi ꝯceptꝰ cōis dictus in qd de eis.iferioꝛ qdem ꝯceptu entis ⁊ supioꝛ eis ois talis est ꝯceptus gn̄is.⁊ ita q̄ꝫtitas ⁊ qualitas ⁊c̄.nō erūnt gn̄alissima.qꝛ h̄rent aliqd supra se veniens genus.pꝛima rō ꝓbat pro accidēte absoluto.due alie pro vtroq̄ꝫ.℄2ͣ ꝯclusio sit ista.inherētia 2ͣ.s.aptitudinalis est ideꝫ real'r vel eēntial'r accn̄ti 2ͦ.mō sumpto siue sit absolutū siue respectiuum.hāc ostēdo sic:qꝛ nulla aptitudo nālis alicuius distinguit᷑ real'r ab illo ente cuiꝰ est aptitudo.ꝫ inherētia aptitudinalis est q̄dam aptitudo nālis talis accidentis.ergo ⁊c̄.℄P̄.passiones entis dicte de inferioribꝰ nō dicūt aliud realiter ab ente in eis.ꝫ eē in se ens ⁊ esse inherēs sunt q̄dā passiones entis dicte de iferioribꝰ.s.de sba ⁊ accn̄te.ergo nec esse in se ens dicit aliud a sba:nec eē iherēs aliud ab accn̄te.ꝓbatur minoꝛ qꝛ eē in se ⁊ eē inherēs ꝑ eodē accipio sicut eē ꝑus ⁊ posterius.ꝑus aūt ⁊ posterius diuidunt ens vt passiones.℄3ͣ ꝯclusio sit ista.inherētia actualis nō est idē real'r accidēti scd̄o mō sumpto.qd̄ est absolutū.nec per ꝯn̄s est de eēntia eius.hāc ostēdo sic.ipoſ̄e est ꝙ idē real'r maneat ⁊ corrūpat᷑.alias eēt ⁊ nō esset simul.qd̄ est oppositū ꝑmo ꝑnͦ.sed manente ⁊ existēte accn̄te absoluto nō manet inherētia actualis.ergo ⁊c̄.minoꝛ pꝫ in sacramēto eucharistie.vbi accidentia sepata erūt sine iherētia actuali.alias si illa maneret:maneret sba panis.qd̄ est falsum.℄Sꝫ ꝯtra istā tertiā ꝯnē sp̄aliter istat᷑ multipl'r.ꝑmo sic.illud quo accn̄s est formal'r ens:est sibi real'r idē.ꝫ accn̄s est formal'r ens ꝑ iherētiā ad sbm.ḡ talis inherētia est sibi idē real'r ⁊ eēntial'r.ꝓbatio mi.qꝛ hic in l'ra dr̄ ꝙ accn̄tia sunt entia in eo ꝙ sunt tal'r entis.ḡ formalis rō entitatis in accn̄te est iherere real'r enti.i.sbe.℄Cōfirmat᷑.qꝛ quarto huiꝰ dr̄ ꝙ ens dr̄ de sba ⁊ accn̄te sicut sanuꝫ de sanitate in aiali ⁊ in vrina.sed nihil formal'r dicit sanum de vrina nisi habitudinē ad aial sanū.ergo nec ens dr̄ ctū de accn̄te dicit aliqd nisi habitudinē ad sbam.ergo accidens nō erit ens formal'r nisi per inherētiā ad sbam.℄P̄.si inherētia nō est de eēntia accn̄tis est aliud ⁊ inheret ipsi accidenti.qꝛ accn̄s dr̄ inherēs formal'r.q̄rit᷑ ergo de illa iherētia scd̄a qua pͣ iherētia iheret accn̄ti.aut ipa est eadē ipsi accn̄ti.vel ꝑme iherētie.aut est aliud.Si est eadē pari rōne standū fuit in pͦ.si est aliud erit ꝓcessus in īfinitū.℄P̄.respectꝰ accn̄tis ad sbm nō est minꝰ idē accn̄ti q̄ꝫ respectꝰ creature ad deū est idē creature.ꝫ ille est idē creature.ꝑut nūc suppono.ergo respectus accidētis ad sbam qui est inherētia est idē real'r accidēti.maioꝛ pꝫ.qꝛ creatura nō diffinit᷑ per ipsam eēntiā diuinā additā in sua diffōne.qꝛ tūc nihil h̄ret diffōnē in suo gn̄e cū deꝰ sit extra genꝰ.accn̄s tn̄ ꝑꝑ suū respectum ad sbm necio diffinit᷑ per sbm.vt dr̄ ifra in hoc eodē septimo.ergo ille respectꝰ accn̄tis ad sbam nō minꝰ est idē sibi q̄ꝫ respectꝰ creature ad deū.℄P̄.si iste respectꝰ accn̄tis ad sbaꝫ eēt aliud ab accn̄te.ergo erit posterioꝛ accn̄te.ꝯn̄s est falsum.ḡ ⁊ an̄s.ꝯn̄tia pꝫ.qꝛ respectus est posterioꝛ fundamēto.falsitas ꝯn̄tis ꝓbat᷑.tū.qꝛ accn̄s nō reqrit sbm nisi ꝑꝑ ipꝫ respectū quē hꝫ ad ipm̄.sed si ille respectꝰ est posterioꝛ pōt accn̄s manere illo respectu circūscripto.⁊ per ꝯn̄s pōt nō depēdere ad sbm.qd̄ est falsum.tū.qꝛ si accn̄s est prius illo respectu.ergo pōt cōplete ꝯcipi sine illo respectu.⁊ per ꝯn̄s cōplete diffiniri sicut prius sine posteriori.sed nō reqrit᷑ sbm nisi ꝑꝑ respectuꝫ quē hꝫ ad ipm̄.ḡ pōt diffiniri sine sbto.quod est ꝯtra ph̄m.in hoc septimo.℄P̄.si inherentia est aliud ⁊ posterioꝛ accidente saltem videt᷑ esse ꝑꝑria eius passio qꝛ nihil videt᷑ mediatius inherere accidenti q̄ꝫ habitudo ad sbm.ꝫ sbm per se esse sine propria passione includit ꝯdictionē.ergo impossibile est accidens esse sine ꝑꝑria inherētia.⁊ per cōsequens nō differūt real'r ꝓbatio mino.qꝛ alioquin nulla cōclusio esset simpl'r scibilis.qꝛ quecūq̄ꝫ conclusio probat passionem de subiecto.si aūt prima passio posset separari a sbto nulla

talis ɔclusio eēt simplr necīa: sed contingēs: nec per ɔ̄ns scibilis. ¶ Rn̄deo tenēdo dictas ɔ̄nes dicēdo ꝙ neutra inherentia qua accidēs inheret sbo est de eēntia accidētis. puta albedinis. ⁊ lȝ inherētia aptitudinalis sit idē realr accnti. tn̄ inherentia actualis distinguit realiter.

Ad primū data maio. dico ꝙ minor est falsa. cuȝ pbaꝭ per Aristo. hic in lr̄a dico ꝙ probatio peccat ex equocatione hui⁹ vocabuli in eo ꝙ. non n. semp in eo ꝙ est nota cause formalis illius qd̄ pcedit. naȝ vt dr̄. 5°. hui⁹. caplō de scd̄m ꝙ. vel in eo ꝙ. quotiens dr̄ cā totiens dr̄ in eo ꝙ vel s̄m ꝙ ip̄m. ergo in eo ꝙ. pōt eē nota cuiuscūqȝ cāe illi⁹ qd̄ pcedit. ⁊ iō cū suba vt p̄dictū est exponēdo lrām sit aliq̄ cā accn̄tis lȝ nō de eēntia ei⁹. iō accn̄s est ens in eo ꝙ est talr entis. i. talis cause ⁊ in tali ordine cāndi. nec tn̄ illa habitudo ad q̄ȝcūqȝ cām est ens formale vel eēntiale in cāto. qꝛ tūc nullū cātū eēt formalr absolutum. ¶ Ad ɔfirmatione de quarto hui⁹. dōm ꝙ sicut iam dictū fuit ibidem ꝙ illud sile nō currit sup q̄tuor pedes. dictū. n. est ꝙ in exemplis est ɔsiderare sile ⁊ dissile. nam qd̄ in oibus est sile idem vtiqȝ est ⁊ nō. exēplū. vt ait Damascen⁹. est ergo sile in pposito. qꝛ sicut est ordo eēntialis vrine ad aial in eo qd̄ sanū. ita est habitudo eēntialis iter subm ⁊ accn̄s in hn̄do entitatem sed est dissile qꝛ ille ordo eēntialis ad sbm nō est de essentia accn̄tis. sicut rō signi est eēntialr sanū vt dr̄ de vrina. in vrina. n. nō est aliq̄ forma absoluta a qua dicaꝭ sana. in accidēte aūt est aliqd absolutū pp qd̄ formalr dr̄ ens. lȝ super illud absolutū fundeꝭ ordo ad aliud. s. sbm. ¶ Ad aliud ɔcedo ꝙ inherentia inheret accidenti. puta albedini. aliogn albedo nō eēt formalr inherens. ⁊ cuȝ querit de illa secūda inherētia dico ꝙ illa est realr eadē p̄me. ⁊ ita est ibi statꝰ. qꝛ illa relatio est eadem fundamēto sine qua fundamētū esse icludit ɔtradictionē. hō est illa inherētia inherētie. qꝛ ɔ̄dictio est inherentiā albedinis ad supficieȝ esse in actu vel aptitudine ⁊ nō inherere actu vel aptitudine. sed pp rōnē oppositā nulla inherētia forme absolute est sibi eadem. qꝛ non est simplr repugnantia formam absolutam simplr esse ⁊ tn̄ nō inesse. ¶ Ad aliud. nego ma. ⁊ cum pbaꝭ per relationem creature ad deum: dico ꝙ nō est sile. cuȝ arguiꝭ de diffinitione. dicēdum ꝙ idētitas respectus ad fundamētuȝ: vel nō idētitas. nec dependentia eēntialis ⁊ nō eēntialis nō est rō ꝙ terminus talis respectus vel dependētie cadat in diffōne fundamenti dependētis. qꝛ tūc de⁹ magis poneret in diffōne cuiuscūqȝ creature q̄ȝ sba in diffōne accn̄tis. sed cā est qꝛ nulla forma pōt hr̄e ɔceptuȝ pfectū getatiuū ⁊ q̄ditatiuū nisi cointelligaꝭ illud cui⁹ est forma. diffinitio aūt exprimit conceptum pfectuȝ diffiniti. ⁊ ideo q̄ȝtūcūqȝ essentialia forme exprimerenꝭ sine illo cui⁹ est. ⁊ quiditas eius indicareꝭ. nō tn̄ esset ɔceptus pfectus getans itellm̄. ideo nec diffinitio. sed creatum quod est in se qd̄dā cōpositū subsistēs si ɔcipiaꝭ in se intell's quiescit ibi nō requirēs aliud cointelligere. ¶ Ad aliud ɔcedo ꝙ ille respectus est posterior accidēte. ⁊ cū dicis primo ꝙ tunc accidens nō necīo reqrit terminū respectus. nego ɔ̄ntiam. hn̄. n. pōt aliqd dependere a termino respect⁹ ⁊ nō dependere a respectu: si respect⁹ sit posterior eo. ⁊ cum dicis ꝙ nō reqrit terminum nisi pp istum respectuȝ dico: ꝙ verum est pp istum respectū vt ɔ̄ntē necīo nām fundamenti: sed non tn̄ vt reqsitum ad nām fundamenti tanq̄ȝ prius ipso. quod aūt sic est ppter aliud nō opȝ ꝙ in eodem ordine requiraꝭ in quo termin⁹ respectiuus. ¶ Cum dicis secūdo ꝙ posset ɔcipi sine illo respectu ⁊c. dicendū ꝙ accn̄s posset vtiqȝ intelligi q̄ȝtū ad qd̄libet qd̄ per se p̄mo includiꝭ in cōceptu formali accidentis. nihil oino nō intelligēdo de illo respectu. ¶ Sed dices ergo pōt diffiniri per sua essentialia. dico ꝙ bene pōt assignari aliqua rō indicās totā eēntiā accidētis. sed illa nō esset diffinitio. qꝛ nō eēt expssiua pfecti conceptus. intell's enim hn̄s illum ɔceptū semp dependeret ad aliquid aliud terminans dependentiam illius. ⁊ cuȝ dr̄ s respectus ille non necessario cointelligiꝭ. ergo nec termin⁹ respectus requiriꝭ ad ɔceptū accidētis. nego ɔ̄ntiā loquendo de ɔceptu getante intellm̄. ad illū. n. reqrit cointelligentia termini. nō tn̄ respectus ad terminū talis respectus siue dependētie. ¶ Ad aliud dicendū ꝙ illa inherentia actualis nō est per se passio accidentis. sed est accidēs per accidens ⁊ respectus etiā extrinsecus adueniēs saltē cuicūqȝ absoluto. Et cum dr̄ ꝙ imediate inheret. dico ꝙ est falsum: imo si accidens. puta albedo hȝ aliq̄ȝ ppriam passioneȝ. illa imediatius inheret sibi q̄ȝ illa inherentia. illa. n. passio fit. a. a. necīo inest albedini siue ɔiuncte sbo siue separate. inherētia aūt inest ɔtingenter ⁊ nō ex nā albedinis. sed a causa extrinseca. albedo. n. nō facit seipsam inherere sed ip̄m agēs albificans. ¶ Posset addi quarta ɔclusio ꝙ illa inherētia actualis est eadē realr accidēti relatiuo scd̄o mō sumpto. hāc ostēdo sic. illa relatio est eadē fundamēto sine qua fundamētū eē icludit ɔ̄dictionē. sed inherētia actualis accidētis. relatiui est hō. ergo ⁊c. pbatio mino. qꝛ respectus est realr habitudo inter duo extrema. ⁊ iō sicut tollere terminū ad quē ipsi⁹ respect⁹ est destruere respectum. ita tollere illud cuius est respect⁹ est destruere respectum ⁊ rōnem respectus. ⁊ per ɔ̄ns ɔ̄dictio est respectum nō inherere. qꝛ. n. respectus est respectus ideo requirit necessario subiectum vel fundamentū cui actualiter inheret. Sic ad questionem.

Ad primum in oppositū dōm ꝙ esto ꝙ inherentia aptitudinalis sit eadē realr vel essentialiter accidenti iuxta secundā ɔ̄nem: tn̄ qꝛ non est de essentia eius iuxta p̄mam ɔ̄nem alius ⁊ alius ɔceptus formalis ⁊ q̄ditatiuus sufficit ad pcognosci ⁊ ɔcludi. ¶ Ad 2m. facit pro p̄ma ɔ̄ne. nam cum inherētia distinguaꝭ ab accidēte ex nā rei. nō est nugatio dicēdo accidēs inherens. sicut nec dicendo ens vnū. ⁊ sic ɔcedo ꝙ inherētia non est de essentia accidētis. ¶ Aliter forte posset dici. ꝙ essentia passionis pcognosciꝭ q̄ȝtum ad quid nōis. sed demonstraꝭ q̄ȝtuȝ ad quid rei. ⁊ ideo non obstat ɔtra scd̄am ɔ̄nem. ¶ Ad primum pro parte opposita responsum est in corpore q̄onis. nam inherentia illa differēs ab accidēte vtiqȝ inheret nō ꝙ dē alia inherētia sed eadē sibi realiter. ita ꝙ standū est in secūdo. ¶ Ad aliud de boetio dico ꝙ intelligit ꝙ accidens hȝ de nā sua ꝙ insit saltem in aptitudine. non tn̄ ꝙ inherentia talis sit de conceptu eius intrinseco ⁊ formali.

¶ Quare primū ens ⁊ nō aliqd ens: sed ens simplr substātia vtiqȝ erit. multipliciter qdē igiꝭ diciꝭ ipsum primū. Sed sba oium primum rōne ⁊ notitia ⁊ tp̄e.

Queriꝭ Utrū sit verū ꝙ sba sit p̄muȝ oium accn̄tiū tp̄e. videꝭ ꝙ nō nam eterno nihil est prius tp̄e. sed aliqua accidentia sunt eterna sicut motus ex octauo phi. ergo tali accidente non est substantia prior tempore. ¶ P̄. si sic ergo substātia precedit tp̄s tp̄e. ɔ̄ns est falsum. qꝛ esset tp̄s ante tempus in infinitum. consequentia pȝ. qꝛ tēpus est accidēs quoddam. ¶ Contra. phs hic in littera.

In ista q̄one primo excludā multipliceȝ opinionē. scd̄o dicam aliter ad q̄onem. ¶ Quantuȝ ad primum est vna opinio cōmēta. quarto hui⁹. cuius sententia stat in hoc ꝙ si accidēs aduenit corpori postq̄ȝ est corpus vt accidens separabile. tunc est prius tp̄e omni tali accidente adueniente. si vero nō est accidens adueniens. sed inseparabile ⁊ semper simul cum eo. tunc sba composita non precedit accidens tp̄e. sed precediꝭ a mā sbe composite. ¶ Sed contra hoc arguiꝭ. tum. qꝛ hec opinio nō est ad mentē phi. tum. qꝛ in se est falsa. ex p̄ma via arguitur: nam phs supra eodem libro pbat ꝙ sba est primum ens ⁊ qualiter sit primū ens. puta tp̄e. sed primū nō est verū de mā. pbat. n. sbaȝ esse p̄mā qꝛ p̄dicaꝭ simplr in quid. ⁊ qꝛ alia sunt entia qꝛ

sunt taliter entis.ſʒ neutrū est veꝝ de mã.pmū nõ.qꝛ.9.me-
tha.dr.ꝙ mã pdicaṫ de noiatiue de mãto ⁊ nõ in qd.2^m etiã
nõ est verum de mã.nã accñtia nõ dñr entia qꝛ mãe.qꝛ nõ
sunt in mã vt in ſbto ſaltē accñtia pfecta.qð ḡ dr de accñtib⁹
inſepabilib⁹.q.ſ.mã pcedit ea non est de itentiõe phi.C Pꝫ.
de eodē pbat phs pmitatē tpis ⁊ cognitiõis ⁊ diffinitiõis.
ſʒ mã nõ pcedit cognitiõe.qꝛ est ſcibilis p analogiaʒ ad for-
mã ex pmo phicoꝝ.⁊ qꝛ act⁹ est por cognitione q̃ʒ po^a.ex.9.
metha.mã aũt est i po^a respectu accñtis.ſilr nec pcedit diffõ
ne.qꝛ ſba cõposita cadit i diffõne accñtis.⁊ nõ mã.nã.7.me
tha.dr ꝙ accñtia copulata hñt diffõnē p ppriũ ſbm.C Ex
2ª via arguiṫ ſic.Si mã pcedit accñs tpe aut hꝫ est veꝝ de mã
ſm ſe aut vt est ſub aliq̃ forma.nõ p mõ:qꝛ vt ſic non est ſub
tpe cũ ſit igñabilis ⁊ icorruptibilis.ex p phiſi.nec 2°.qꝛ vt
ſic aut est ſub forma accñtali.⁊ ſic nõ est por tpe.qꝛ vt est ſub
forma nõ est por forma.aut vt est ſub forma ſbali:⁊ tũc hr
ppoſitũ.qꝛ ſba cõposita est por.C Pꝫ.ſi ſic.ſequiṫ ꝙ ſint accñ
tia que nõ pcederenṫ ab aliq̃ ſba.ſ.accñtia ppria corpoꝝ ſup
celeſtiũ.qð est ꝯ phm.pbatio ꝯñtie.qꝛ in celo vel est mã vel
nõ.ſi nõ vt dicit cõme.in de ſba orbis.tũc talia accñtia nõ p-
cedunṫ.qꝛ mã nõ pcedit.nec põt dici ꝙ pcedanṫ a ſba cõpo-
ſita qꝛ illa accñtia ſunt iſeparabilia.ſi aũt ſit ibi mã illa non
pcedit tpe ſbam cõpoſitam cuʒ ſba celi ſit generalis ⁊ eterna
ſcdm phm.⁊ per ꝯñs non precedit accidentia.

Alia est opinio que dicit ꝙ ſba dupľr conſideraṫ.vno
mõ inquãtũ hec.⁊ ſic non pcedit nec͠io accñs tpe.
alio mõ inq̃ʒtũ ſba cõiter.⁊ ſic est prior accidēte tpe.pbaṫ ſic.
nam illud qð ꝯuenit ſpēi nõ repugnat gñi nec alicui iferio
ri rõne gñis.nam ſi hre alas ꝯuenit aui nõ repugnat aiali
hre alias.nec alicui inq̃ʒtũ aial.ſed aliq̃ ſba precedit tpe om
ne accñs.ſ.prima cã.ergo ſbe inq̃ʒtum ſba nõ repugnat pre
cedere omne accidēs tpe ⁊ duratione.⁊ per ꝯñs non repu
gnat alicui ſbe inq̃ʒtum ſba est.C Cõtra iſtam opinionem
ſunt rõnes pbantes cõmēta.expoſitionũ nõ eſſe ad menteʒ
phi.pꝫ.tum quia nõ ſequiṫ.deus qui est ſimpľr prius pre-
cedit.ergo ſba que est poſterior precedit.modo videṫ pecca-
re ſm ꝯñs.tũ quia deus nõ est in aliquo gñe vt videṫ rõ
opinionis ſupponere in mĩ. Item ſaluteʒ deus non prece-
dit tempore tempus vt ſuperius arguebatur.

Alia est opinio que dicit ꝙ ppõ phi est vera per ſe ⁊
falſa p accñs.⁊ ſiles ppões iueniunṫ a pho fre
quēter.vñ in.6.phi.ſupponit phs ꝙ in mobili ſit accipere
motum velociorē ⁊ tardiorē in iſinituʒ.⁊ tñ in octauo dicit
ꝙ aliqs motus ita velox est ꝙ nullus ſit velocior.ſicut mo
tus prim⁹.illa.n.ppoſitio vera est per ſe.ſ.rõne mot⁹ in ſe ac
cipiendo mouētia pportionabilia motui.est tñ falſa per ac
cidens.vt.ſ.ꝯhiṫ ad talē motũ vel taleʒ.ſilr in ppoſito ſube
inq̃ʒtum est de ſe non repugnat pcedere omne accidens tpe
ex quo.nõ dependet ab aliquo accidēte:nam ꝯcept⁹ cõplet⁹
⁊ qditatiuus põt de ſba haberi circũſcripto omni accñte.re
pugnat tñ alicui ſbe.ſʒ hoc accidit.⁊ iõ ppõ phi est vera per
ſe ⁊ falſa per accidens.C Cõtra.qꝛ ſi ſic.ergo ꝯcluſio demon
ſtrationis nõ est per ſe nec͠ia.ꝯñs est falſum ex pmo poſte.
qꝛ demõſtratio est nec͠ioꝝ ⁊ eoꝝ tñ que ſunt per ſe.pbatio
ꝯñe.qꝛ nec͠iũ est qð nõ cõtingit alr ſe hre.ex.5.metha.caplo
de nec͠io.ſed per te ſbm põt eē ſine paſſione.q̃re ꝯtingit alr
ſe hre q̃ʒ ꝙ paſſio inſit ſbto.C Cõfirmaṫ.qꝛ quero vñ ſit illa
accidentalis.nõ ex pte paſſionis.qꝛ ſemp ineſt ſubiecto.nec
ex parte ſubiecti qꝛ ipſum est cã neceſſaria paſſiõis.qũo er-
go est falſa per accidens illa propoſitio.

Quantũ ad 2^m dico tra.pmum est ꝙ qñ ſba diciṫ
prior tpe nõ accipiṫ hic tps vt diffiniṫ.4.
phi.nã primitas tpis est ipſi⁹ ſube inq̃ʒtum ſuba.est ſʒ tps
nõ est mēſura niſi motus ⁊ qetis ⁊ eoꝝ que ſunt in motu ⁊
quiete.ſuba aũt ſcdm ſe nõ est aliquid tale.ſed abſtrahit a
motu ⁊ quiete.ergo ⁊c̃.C 2^m dictum est.ꝙ non accipiṫ hic
tps pro quacũq; duratiõe vel mēſura extrinſeca ſucceſſiua
alia ab eēntia rei.nã de illa eēt q̃ſtio.qꝛ tũc ſba poſſet illam
pcedere cũ ſit ei accñs.⁊ ſic pcederet illã durationē.⁊ tũc q̃ra
tur.de illa duratiõe.⁊ ſic in iſinitũ. C 3^m dictũ est.ꝙ pus tpe
hic accipiṫ ſicut pꝫ in lra.qð põt ſeparari ⁊ eē ſine alio.⁊ aliud
nõ ſine ipo.⁊ iſto mõ ſba est por oi accñte vno^o.⁊ alio^o nõ.
C Vñ ſciēdũ est:ꝙ pus tpe vt dictũ est:est poſſe hre ſine aliaꝫ
exñtiã actualē ⁊ porē q̃ʒtũ est de ſe.ita.ſ.ꝙ ſibi nõ repugnat.
eo ꝙ in nihilo depēdet ab eo.⁊ tale pus ſatis põt dici pus
nã nihil.n.est pus nã qð nõ ſit ēt illo mõ pus tpe.ꝙ aũt ali-
qd poſſit pcedere aliud illo mõ põt eſſe dupľr.vno^o.qꝛ nõ
depēdet ab illo.alio^o qꝛ nõ est cã nec͠ia illi⁹.qð pbaṫ per op
poſitũ.qꝛ ſi nõ põt ab illo ſepari.hoc est.vel qꝛ depēdet ab il
lo.vel qꝛ est nec͠ia cã illius.C Ad ppoſitũ.dico ꝙ ſba cõpa-
rata ad accñtia ſepabilia est por tpe vtroq; mõ.cõparata aũt
ad accñs iſeparabile:puta ad ppriã paſſionē: est prior vno
mõ.qꝛ.ſ.nõ dependet.ſed nõ alio mõ qꝛ.ſ.est cã.imo hꝫ cãm
nec͠iaʒ reſpectu paſſionis.iõ nõ est prior iſto mõ.pmo ergo
mõ est ſeparabilis mõ pꝑpoſito.⁊ vt ſic non repugnat ſbe
exiſtere ſine quocũq; accidente.

Ad primũ principale pꝫ ex dictis.naʒ equiuocat
de tpe.lʒ.n.nihil.ſit pus motu eterno.
accipiēdo tps pmo mõ.tñ tali motu põt eſſe ſba por tpe.pu
ta ſba mobilis.qꝛ nõ depēdet ab eo.q̃ʒuis forſan nõ poſſit
ſepari inq̃ʒtũ cãt nec͠io.C Ad 2^m dr.ꝙ tps ꝯſideraṫ dupľr.
vno mõ vt est paſſio pmi mobilis.alio mõ vt est menſura.
primo mõ pcediṫ tpe a pmo mobili ſed nõ ſcdo mõ. C Cõ-
tra.qꝛ oē qð pcediṫ tpe ab alio non est tunc qñ pcediṫ.ſi ergo
tps vt paſſio precediṫ tpe ⁊ nõ vt est mēſura : ſequiṫ ꝙ illud
tps realiter ſimul erit ⁊ nõ erit.qꝛ tps vt paſſio nõ est qñ pce
diṫ.⁊ tps vt mēſura est qꝛ non precediṫ.ſed tps paſſio.⁊ tps
menſura ſunt idem realiter.ergo idē realr est ⁊ nõ est ſimul.
C Aliter ergo dicendũ ſicut pus.ꝙ nõ accipiṫ hic tps pprie
vt est nũs motus.ſubſtantia ergo precedit tps pprie dictũ:
tpe improprie dicto quatenus non dependet a tempore.

C Sed ſubſtantia oium primũ rõne. 93

Queriṫ Vtrũ ſba ſit pmũ oiuʒ accidē-
tiuʒ diffõne.ita ꝙ ſba cadit in
diffõne cuiuſcũq; alteri⁹.Videṫ ꝙ nõ.nam
diffinitio ppria ⁊ ſufficiens ꝯſtituiṫ ex gñe
pprio ⁊ drĩa.ſed oē accñs hꝫ gen⁹ ppriũ ⁊
ppriã drĩam.ergo diffinitio ppria ⁊ ſuffi-
ciens põt hri de accñte ſine ſba.maior pꝫ.ex 8°.metha.vbi
dr.ꝙ in diffõne est qd ⁊ q̃le.ſ.ꝯcept⁹ gñis qd est qditatiu⁹.
⁊ ꝯcept⁹ drĩe qui est q̃lificatiu⁹.minor pꝫ.qꝛ diuerſoꝝ gñm
⁊ nõ ſubalternatim poſitorum ſunt diuerſe ſpēs ⁊ drĩe.ſba
aũt ⁊ accñs ſunt in diuerſo gñe.C Pꝫ.rõ quaꝫ ſignificat no-
men est diffinitio.ex quarto metha.ſed nomen accidentis
nõ ſignificat ſbam.ergo ſba nõ dꝫ poni in ei⁹ diffõne.C Pꝫ.
ſi ſic.ergo erit nugatio dicēdo.naſus ſimus.ꝯñs est falſum.
ergo ⁊ añs.pbatio ꝯñtie.qꝛ ad vidēdũ nugationē ponenda
est rõ pro noie.ſʒ poſita rõne ſimi que est ſcdm te naſus ca-
uus:pꝫ ꝙ dicendo naſus ſimus:est dicere naſus naſus ca-
uus.C Pꝫ.accñs põt eē ſine ſbto.ergo ſbm nõ dꝫ poni in dif
finitione accñtis.ꝯñtia est euidēs.pbatio añcedētis.tum qꝛ
de⁹ est cã pfecta ſimpľr.pfectũ ſimpľr est qð nõ hꝫ excedētiã.
vt pꝫ.5°.hui⁹ ca^o.de pfecto.ſʒ ſi pma cã cuʒ 2ª poſſet facere.
qð nõ põt per ſe:hret excedentiã.qꝛ ipſa cũ ſcda excederet ſe-
ipſam ſolã.ergo ſi pma cã põt facere accidēs ꝯcurrēte ſbto
vt cã ſcda poterit ipm facere per ſeipm ſine ſbto.⁊ de facto
facit in ſacramēto altaris.tum qꝛ aliqua accidentia dicunṫ
ſeparabilia.poſſunt ergo ſeparari.⁊ per ꝯñs ſine ſubiecto
diffiniri.C Contra.Ariſto.in littera.

Rñdeo ad qõnē.⁊ dico cũ pho iſtã ꝯnē.ſ.ꝙ ſba est
primũ oium entiũ diffõne.ita ꝙ nec͠io ca-
dit in diffõne cuiuſlibet alteri⁹.hãc pbo ſic.omnis diffini-
tio pfecta exprimit pfectũ ꝯceptũ ⁊ qtatiuũ itellc͠s.ſed nul-
la diffinitio accidētis ſine ſba est h⁹.ergo nec͠io ſba cadit in
diffõne cuiuſlibet alterius.ſ.accidentis. maior pꝫ.ex rõne

diffinitiõis.probatio minoris.qꝛ omne accidens habet rõne forme inherentis.talis aũt non potest haberi pfectus cõceptus quietãs intellectũ sine illo cui inheret. conceptus aũt pfectus forme ĩherẽtis nõ põt haberi qetãs itellectũ:nisi cointelligaꝛ id cuius ẽ.ꝛ cui ĩheret.℄ Et ꝛ redit in idẽ.sic conuenit aliqbus qd:sic ꝛ diffõ.ſꝫ accñtia nõ hñt qd.nec sunt entia.nisi qꝛ entis mõ ꝑpposito i lr̃a.ǧ nec hñt diffonẽ:nisi qꝛ entis.i.sube.ꝛ p ꝯñs in eorũ diffinitiõe debꝫ poni substãtia.

Ad primum In oppositũ dicẽdũ ꝙ ñ oẽ cõstitutũ ex ꝓprio gñe ꝛ ꝓpria differẽtia est perfecta diffinitio.methaᶜ loquẽdo.ꝛ iõ i ꝓposito tale aggregãs genus ꝛ dr̃iaꝫ accñt.s non erit diffõ ꝓpter cãm dictã.qꝛ nõ exprimit quiditatẽ oĩno ꝛ pfecte pretermittendo habitudinẽ ad substãtiã.qꝛ ǧ diffinitio daꝛ cã inotescẽdi nobis ꝛ cõceptũ quidditatiuũ intellectᵘ.qđ nõ fit in ꝓposito.nisi suba addaꝛ.ideo oꝫ addere subm̃.℄ Contra quia qcquid predicatur de alio ꝓprie pdicaꝛ sm rationẽ alicuius pdicatorũ positorũ primo thopicoꝝ.vel sub ratione alicuius de quinqꝫ vlibus.sed dicẽdo sic.albedo ẽ colorꝛ.a.intelligẽdo p a.ꝓpriam dr̃iam:nõ ẽ pdicatio.nisi vt diffinitio:vt patet inductiue:ꝛ quia pħs describens diffinitionẽ dicit.ꝙ diffinitio est oꝫo indicans quid est esse rei.sed color.a.est hꝫ indicãs rõnẽ ꝛ quiditatẽ albedinis.ꝛc̃.℄ Rñdeo vno mõ ꝙ logice loquẽdo color.a.pdicatur de albedine vt diffinitio. qꝛ logicus extendit diffinitionẽ ad illã que ẽ ex gñe ꝛ dr̃ia solũ.nõ autẽ methaphisice loquẽdo.qꝛ nõ exprimit ꝯceptũ pfectuꝫ illius cuius est.si illud sit dependẽs.℄ Aliter põt dici ꝙ reducitur ad aliquid illoꝝ.sicut hõ ẽ suba aiata sensibilis: nec est genᵘ nec dr̃ia ꝛc̃.reducit tñ ad pdicatũ de diffinitione. lꝫ nõ sit va diffõ.hois quatẽus nõ exprimit ꝯplete totã rõnẽꝫ ꝛ eẽntiaꝫ hois.qđ tñ oꝫ facere diffõ.similiter dico in ꝓpoᵒ.

℄ Ad aliud dr̃.ꝙ accñs in cõcreto dat itelligere subm̃ in suo significato.pp qđ oꝫ poni in eiᵘ diffinitiõe.℄ Contra. quia tunc accidens abstractũ nõ diffiniret p subm̃ cũ nullo mõ det intelligere subm̃.ꝛ cũ accñs abstractũ sit veriᵘ ĩ gñe accñtis:habetur ꝓpositum ꝙ in diffiđõe accñtis qđ ẽ maxime accidens nõ poniꝛ subm̃.℄ Alr ǧ dõm ꝙ nõ ẽ pp modũ significãdi ꝯcretũ ꝙ poniꝛ subm̃ in diffinitiõe accñtis. ſꝫ iõ ẽ. qꝛ accñs scđꝫ se depẽdet saltẽ aptitudialr:ꝛ nõ ẽ ens nisi depẽdẽs sit.ꝛ pp h̃ poniꝛ subm̃ ad hoc ꝙ ꝯplete diffiniatur. pp ipsã reꝫ significatã.ꝛ vt hr̃ ꝯceptᵘ pfectus qetans intellectũ. ℄ Ad aliud dicẽdũ ꝙ nõ ẽ nugatio dicẽdo nasus simᵘ. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ sicut diẽ pħs infra.ꝙ rões tales seu diffinitões nõ sunt certe.qꝛ nasus nõ ẽ p se de itellectu simi.sed est additũ.℄ Cõtra.qꝛ tunc nõ differt dicere nasus simus.ꝛ nasus cauus.ꝛ p ꝯsequẽs idẽ erit simus ꝛ cauus. ꝯñs ẽ falsum.ꝓbatio ꝯñe.qꝛ tolle equalia ab equalibᵘ:ꝛ q̃ relinquuntur sunt equalia.si ǧ tollas ly nasus hincinde remãet ly simᵘ ꝛ cauus:ǧ simus ꝛ cauus erũt idẽ.℄ Rñdeo.ꝙ si simũ non hꝫ per seipsum nasum itra intellectũ suũ vt dcm̃ ẽ.nihilominus tñ nõ est ideꝫ simũ ꝛ cauum.qꝛ simũ nõ dicit tãtũ cauitatẽ:sed aliquã certã habitudinẽ ad nasum.rõne cuius differunt.℄ Ad aliud de prima cã.cõcedo añs.sed nego ꝯñaꝫ. quia dato ꝙ accñs esset separatũ:tñ dependet saltẽ aptitudinaliter ad subaꝫ:rõne cuius sine suba nõ posset perfecte diffiniri.ꝛ cum dicitur.accñs est separabile.dicẽdum.ꝙ non ẽ separabile qꝛ possit separi ꝛ eẽ p se sine subõ:nisi per potentiam diuinã.sed diciꝛ sepabile qꝛ corrũpiꝛ post separationẽ ẽt manẽte subõ.sicut ex alia pte dñr accñs iseparabilia.qꝛ non possunt non esse subiecto existente.

℄ Sed suba oiuꝫ pmũ rõe ꝛ noticia ꝛc̃.

19 **Queritur** Utrũ substãtia sit primuꝫ oiuꝫ ẽtiũ cognitiõe.℄ Uideꝛ ꝙ nõ:nã oĩs cognitio oriꝛ a sensu. ſꝫ accidẽtia sunt sensibilia.ñ suba.ǧ accñs priᵘ cognosciꝛ q̃ꝫ suba.℄ Et pmo d aĩa dr̃.ꝙ accidẽtia magnã pẽt ꝯferunt ad cognoscenduꝫ qđ qd ẽ.ǧ accñtia pcognoscunꝛ ipsi qđ qd ẽ ꝛ sube.℄ Contra.pħs septio methaphisice.

Rñdeo In ista qone p pmittã vnã distinctiõeꝫ.2ᵒ. ondam duplicẽꝫ cõclusionẽ.℄ Quãtũ ad pmũ:sit ista pma distinctio.qdã ẽ pmitas gñatiõis.qdã pmitas pfectiõis.q̃ ãt sunt pora gñatiõe sunt iperfectiora.ꝛ econuerso q̃ sunt pora pfectiõe:sunt posteriora gñatiõe.vt pꝫ ex.9ᵒ. methaphisice.

Quantũ Ad 2ᵐ sit ista pma ꝯclo.suba nõ ẽ pmuꝫ oiuꝫ entiũ cognitiõe:pmitate gñationis. Hanc ondunt due rõnes facte ad oppositũ.pꝫ.℄ 2ᵃ ꝯclo sit ista.suba est primũ oiuꝫ entiũ cognitione:pmitate perfectionis.Hꝫ ꝯclo ondo.nam cognitio ipsius qđ qd est ẽ pfectissima. vt dr̃ in eodẽ septimo.qđ ǧ maxime hꝫ qđ qd ẽ:ẽ pfectiᵘ cognoscibile.sed suba pfectissime hꝫ qđ qd est.ergo ẽ cognoscibile pfectissimũ:maior pꝫ.qꝛ ẽt i his q̃ non hñt simplr qđ qd ẽ vt sunt accñtia:iperfectissima ẽ eoꝝ cognitio.qm̃ cognoscitur qd eoꝝ eo mõ quo habẽt qd.ꝛ hec ẽ rõ pħi in littera.

Ad Argumẽtũ in oppositũ dicẽdũ ꝙ arguit de prioritate gñatiõis.vt dictum est.℄ Contra.qꝛ accidentia sunt priora cognitione ꝛ prioritate perfectiõis.nam cognoscibile non cognoscitur nisi qꝛ eius species est in cognoscente.sed in intellectu est species accidẽtis.non sube.ergo accidens perfectius cognoscitur.maior patet.sed secunda pars minoris affirmatiua probatur.qꝛ intellectᵘ agẽs est abstractiuus illoꝝ que sunt in fantasia.sed spẽs accidẽtis sunt i virtute fantastica.ǧ ꝛc̃.2ᵃ.pars negatiua ꝓbatur.qꝛ nihil est in intellectu quin prius fuerit in sensu.ex pmo poste.si ǧ spẽs sube eẽt in intellectu prius eẽt in sensu.ꝛ sic posset spẽs sube cognosci a sensu.qđ ẽ falsuꝫ.qꝛ oĩa sensibilia sunt accidẽtia. puta q̃ñtitas.q̃litas.ꝛc̃.℄ Rñdetur negando minorẽ. eo ꝙ spẽs sube ẽ in sensu inuoluta cũ spẽ accidẽtis.non tamen facit sensum nec ẽ prinᵐ sentiendi.sed appᵉhensa spẽ accidẽtis a sensu:virtus supior:puta intellectᵘ suffodiẽdo sub specie accidentis spẽm substantie:cognoscit subam p ꝓpriã spẽꝫ. eo mõ quo estimatiua in agno p spẽꝫ inimicitie quã suffodit p spẽm apprehẽsam p sensum:cognoscit inimicitiam lupi.lꝫ spẽm inimicitie nõ comprehendat p sensum.℄ Cõtra. qꝛ illud qđ pñs immutat intellectum eius absentia potest cognosci qñ nõ immutat.sicut visus cognoscit tenebrã quãdo nõ immutatur a lumine.ex 2ᵒ.de anima.si ergo intellectus potest cognoscere nãliter pñtiaꝫ sustãtie panis:ita ꝛ absentiam in sacro altaris posset cognoscere.quod est euidenter falsum.℄ Aliter dr̃.ꝙ in intellectu non est nisi species accidentis.q̃ immediate causaꝛ ab accñte ꝛ mediate a suba. ꝛ ideo primo representat accñs.2ᵒ.subam.℄ Cõtra.nulla species põt distincte repñtare illud qđ est pfectius eo cuᵘ ẽ species.sed suba ẽ por q̃ꝫ accñs.ẽt cognitiõe. vt hic dr̃.ǧ species accñtis nõ põt distincte representare subaꝫ.maior pꝫ.qꝛ alias similitudo alicuius albi remissi repñsentaret albũ intẽsuꝫ. ꝛ tũc qñcunqꝫ videretur albũ remissuꝫ videreꝛ albũ intẽsuꝫ qđ ẽ falsum.℄ Cõfirmatur.qꝛ cũ aliqñ accidens sit p se.vt in sacro:quomõ species accidẽtis repñtabit secũdario subam. cum ibi sint sola accidẽtia.℄ Aliter dr̃. ꝙ suba cognoscitur p discursuꝫ ab accidentibus arguendo ad subaꝫ.℄ Contra. qꝛ cũ omnis cognitio discursiua sit imperfecta: sequitur ꝙ suba iperfectiᵘ cognosceret q̃ꝫ accidens.qđ ẽ ꝯtra pħm hic. ℄ Aliter ergo dicẽdũ.ꝙ suba ẽ pfectius cognoscibile simpliciter.tamen aliqd aliud põt pfectius cognosci a nobis scđꝫ ꝓportionẽ cognoscibilitatis sue.nec illa repugnãt.Exẽplũ. species alicuius albi remissi pfectius mihi repñtat ipꝫ albũ cuius est spẽs.q̃ꝫ spẽs solis repñtet oculo aquile ipsum solem.ꝛ magis video albũ scđm proportionem visibilitatis sue:q̃ꝫ aqla solem ſꝫ ꝓportionẽ visibilitatis sue.licet simpliciter sol sit pfectius visibile q̃ꝫ tale albũ.℄ Ad formã. cũ dr̃ ꝙ illud pfectius cognoscitur cuiᵘ spẽs ẽ i intellectu. dico ꝙ veꝝ ẽ sm ꝓportionẽ sue cognoscibilitatis.ꝛ tamen hoc non obstãte suba de se ẽ pfectiᵘ cognoscibile in se:ꝛ etiam in nobis si possemus ad illã ptingere:sed nõ possumus i ista vita

ppõ ergo phi est sic itelligẽda q substãtia est primũ cognoscibile. pmitate pfectiõis simplr z in se. licet nõ nobis. vt sic dictũ phi intelligat methaphisice. z non aiastice. que distinctio patebit inferius in hoc eodem septimo.

Quare si spẽs materia est prior z magis ens: z ipso qd ex vtrisqz prior erit ppter eandẽ rationẽ. zc. 95

Queritur Utrũ forma sit prior mã z composito. z magis ens vtroqz. Uidet q nõ sit prior cõposito. nã oẽ p accñs est posteri⁹ eo qd est per se. ex 2°. phicoz. caplo de casu z fortuna. sed forma ẽ p accñs respcu cõpositi. g zc. pbatio minoris. qz fieri z gñari est per se via ad eẽ. g illud qd fit p se ẽ p se. z qd fit p accñs ẽ p accidẽs. sed cõpositũ fit p se. forma aũt per accñs. vt habet in hoc eodẽ septimo. g zc. Pñ. q nõ sit magis ens qz cõpositũ: nã illud dicit pfecti⁹ ens alio qd includit totũ illud z aliqd vltra. sed cõpositũ est hõ respcu forme. nã pter entitatẽ forme icludit etiam aliá entitatẽ. s. entitatez materie. Pñ. q nõ sit magis ens qz mã. nã qd plibus substat est magis suba. vt dr in pdicamẽtis. z p cõñs magis ens. Pñ. q nõ sit prior qz mã. nam posteri⁹ eẽntialr non potest esse sine priori. sed ecõuerso. si g forma est prior qz materia: videtur q materia nõ possit esse sine forma: sed econuerso: qd est absurdum. Contra. phs hic in littera.

Rñdeo In ista qstione declarabo tres cõclusiones. Prima cõclo sit ista. forma est prior mã. z magis ens. Hãc ondo. ois act⁹ est prior potẽtia simplr z prioritate pfectionis. ex. 9° metha. sz forma ẽ actus z pfectõ materie. mã aũt est pfectibilis vt potẽtia. g forma est prior mã z magis ens. Scda cõclo sit ista. forma ẽ prior cõposito. Hanc ondo sic. mã est prior cõposito sicut pricipiũ principiato. sed forma est prior mã. ex pma cõclone. g forma est prior cõposito. nã qcqd est prius priore est prius posteriore. Hanc rõnẽ tãgit Aristo. in lra. Cõfirmat. qz principiũ ẽ prius principiato. sed nõ tm̃ materia sz etiã forma est pncipiũ compositi ergo zc. Tertia cõclo sit ista. forma nõ est magis ens cõposito. Lз pz per scdam rõnẽ in pede. nã illud videt pfectius ens alio qd includit illud z plus. sed sic est cõpositũ respcu forme qz includit formã z mãm. g est magis ens z pfectius. zc. Cõtra. qz act⁹ est pfectio simplr. alr non attribueret pmo enti. g cui veri⁹ inest rõ act⁹ illud videtur simplr pfecti⁹. sed forma est pmo z essentialr act⁹. cõpositũ aũt nõ nisi p formã est in actu. ergo forma est perfectior simplr ipso composito. Rñdeo. cui inest veri⁹ rõ act⁹ illud pfectius z simplr. zc. dico q verũ est ceteris partib⁹. sed in pposito nõ sunt cetera paria nã ipm cõpositũ includit ipsaz formã. z p cõñs qcqd pfectiõis est in forma. z adhuc aliqd aliud addit ad pfectionẽ eius. Sed qd ad Aristo. q dicit q forma est prior z magis ens qz cõpositũ? Rñdeo q ly prius z magis intelligit nõ scdm pfectionẽ. sed scdm principalitatẽ z independentiã. qz entitas principij pricipalioris. qd est forma est indepẽdens respectu principiati qd est cõpositũ. z respcu pricipij min⁹ pncipalis qd est ipsa materia. principiatũ. n. dependet a principio potissime principaliori. z nõ econuerso:

Ad primum In oppositũ dicẽdũ q forma i cõposito hz duplex eẽ. s. esse ppriũ. z esse cõicatũ sibi a cõposito. p illud esse ppriũ qd est ens p se ẽ prior cõposito. illud tñ esse ppriũ nõ est eẽ exñte quo cõpositũ est p se ens. qz tali esse forma ipsa est p accñs. sicut pars p esse totius. sed est eẽ ppriũ forme tã qditatiuũ qz eẽntie. z scdm illud esse pcedit cõpositũ nalr. cũ g dr q forma est ens z fit p accñs: verũ est de entitate q est p se cõpositi. z de tali esse procedit pbatio. qz ad tale eẽ p se gñatio terminatur tamẽ nihilo min⁹ forma est ens p se secũdũ eẽ ppriũ. Ad 2m dicendũ q cõcludit pro tertia cõclusione. z ideo concedatur. Ad 3m dicẽdũ q p se rõ sube nõ est substare in potentia receptiua. sicut substat mã. sed rõ p se sube est p se existere separabilis: ab alijs nõ dependẽs. sed illud nõ cõuenit materie nisi p formã. Ad pbm in pdicamẽtis. dicendũ q pma suba nõ dr maxime suba. ex hoc solũ q substat alijs. sed qz existit in se nõ dependẽs. z ita in pposito intelligit respcu subaz scdaz z accidentiũ. z nõ respcu forme p quã prima suba subsistit. Ad qrtũ forte dici posset. q non solũ mã põt existere sine forma: sed forma sine mã per potẽtiã diuinã. sed nihil lз ad minorẽ. Alr g dicẽdum q duplex est ordo prioritatis nature. vnus. s. cũ cãlitate. alius sine cãlitate. licet q vbi est ordo prioritatis nature cũ cãlitate posterius non possit esse sine priori. põt tñ eẽ sine cãlitate. sic est in pposito. qz forma prior ẽ mã. sic q tñ nõ est cã eius. z ideo mã põt esse sine forma. vbi etiã est cãlitas posteri⁹ põt esse sine priori. dũtamen cãlitatem illius prioris possit supplere alia cã prior. Exẽplũ. accñs põt esse sine subo. nõ obstante q subm sit prius nalr z cã accidẽtis. quia causalitas subiecti potest suppleri a causa prima. sicut patet de facto in sacramento altaris.

Dico autẽ materiã que ẽ secundũ se nullatenus: neqz quid: neqz qualitas: neqz ad aliqd dr: qbus ens ẽ dterminatũ: ẽ. n. quoddã de quo pdicat horũ qdlibet. cui ẽ esse alterũ: z cathegoriarũ vnicuiqz zc.

96

Queritur Utrum mã sit ens. Uidetur q nõ. naz septio methaphisice dr mã nec est qd: nec qle: nec qzũ: nec aliqd aliorũ quibus ens determinatur. g nõ ens. Pñ. 5°. phicoz ad pbãdũ q gñatio non ẽ mot⁹ arguitur sic. qd mouet est. qd gñat nõ est. ergo gñatio nõ est motus. quare quomodo intelligitur in minori. quod gñatur nõ est? nõ potest dici. q intelligitur pro termino. qz sic etiam termin⁹ motus non est. nec potest dici q in minori ly quod gñatur accipiatur pro termino. z in maiori ly qd mouetur p subo. qz tunc argueretur in quatuor terminis g cum dicitur qd gñatur non est. accipitur p subo. sed subm generatiõis est materia. ergo mã nõ est ens. Contra mã est principiũ per se. ex primo phicoruz. z cã per se. ex 2°. methaphisice. g est aliqd ens. cõñ patet. quia qd nõ est nõ potest esse pricipiũ per se. nec p se causa.

Respondeo z dico duo. Primũ dcm̃ est q mã ẽ ens. pbatio huius. illud qd manet idẽ sub vtroqz termio mutatiõis ẽ ens z nõ nihil. sz mã ẽ hõ. g zc. pbatio minoris. qz fm cõmẽ. transmutatio facit scire mãm. oẽ. n. agens naturale reqrit passuz i qd agat. sicut ergo i trãsmutatiõe accidẽtali trãsmutãs trãsmutat aliqd manẽs idẽ ab vno termino ad aliũ terminũ. nã sicut albedo nõ fit nigredo sed aliquid cõe qd prius fuit album fit postea nigrum: sic in trãsmutatione subali. puta i gñatione generãs trãsmutat aliquid a forma in formã z illud ẽ mã. z hec ẽ rõ phi in pmo de gñatione. Sz dices. illud qd generationi subijcitur nõ est materia nec aliqd cõe gñato z corrupto: sed est ipm corrũpẽdũ qd nõ manet in fine gñatiõis. Confirmat ista rñsio. qz in gñatione simplr totũ trãsmutatur in totũ. pmo de gñatiõe. g nihil remanet cõe genito z corrupto. Cõtra. qz prius naturalr corrũpẽdũ nõ ẽ añqz gñatũ fiat. ergo si nihil corrũpẽdi manet i pmo istãti in quo gñans gñat: nihil sibi psupponit in qd agat. ergo gñat de nihilo. z p cõñs gñatio erit creatio. qd est falsuz. Dices q pducere de nihilo: vel non aliquo: põt esse duplr. vno mõ subiectiue. alio⁰ iniciatiue. agens nãle pducit de nõ aliquo subiectiue. sed non iniciatiue. qz pducit ex termino a quo. deus aũt vtroqz mõ pducit ex nihilo. z talis pductio est creatio. nõ sic in pposito. cũ illa pductio nãlis sit de aliquo saltem iniciatiue. lз non subiectiue. Contra. agens habẽs in sua

virtute actiua totũ effectũ non minus illũ pducit licet non apponat aliud per cui⁹ pñtiaȝ magis debilitet vtus ei⁹ ꝙȝ fortificet: sed per actionẽ in ꝯtrũ magis debilitat vtus actiua agentis ꝙȝ fortificet: qꝛ agens nãle agendo repatit. ergo si per te ignis gñans hȝ in sua vtute actiua totũ effectũ cum nihil eius supponat. sequit ꝙ ignis gñans ignẽ ex aq̃ non minus pducit ipsuȝ sine aq̃ ꝙȝ cũ aqua. ⁊ per ꝯñs talis pductio erit de nihilo tã subĩue ꝙȝ initiatiue. ⁊ per ꝯñs erit creatio. ¶ Confirmat. qꝛ agens nãle potens in aliquẽ totũ effectũ nec̃io aliqñ ipsuȝ faciet non impeditũ. ex 9° metha. ca° .4. sed per amotionẽ ꝯtrij siue corrũpendi amouet impedimentũ agentis. qꝛ ex actione in ꝯtrũ impedit in sua actione. ḡ non posito ipso corrũpendo in qd̃ agat nec̃io pducit totũ effectũ illũ ex nihilo vtroqȝ mõ ergo creabit. Nec cogit illud qd̃ adducit de pho. ꝙ totũ mutat in totuȝ. illa. n. pbatio Arist. vera est. si totũ accipiat cathegoreumatice. est. n. sensus ꝙ totũ ꝯstitutũ. puta aer: mutat in totũ aliud. puta in aquã. non aũt est vera si totũ accipiat sincathegoreumatice. qꝛ esset sensus. ꝙ q̃libet ps mutat in q̃ȝlibȝ ptẽ. qd̃ est falsuȝ. qꝛ manet mã comunis. ¶ Ad cui⁹ euidentiã est notandũ ꝙ ille dictiones dicunt cathegoreumatice que significant rem vel dispõnem rei que subijcit vel predicat in enunciatione. vbi grã. homo alb⁹ currit. homo. n. significat rẽ que subijcitur. albus võ dispõnẽ subi. ly currit significat rẽ que predicat. Dictiones aũt sincathegoreumatice dicunt que nõ significant rẽ nec dispõnẽ rei. sed determinant ipsaȝ rẽ: puta hominẽ accipi distributiue pro suis ptib⁹ subiutis. ¶ Ad ppositũ. totũ acceptũ cathegoreumatice significat ipsaȝ rẽ constitutã ex ptib⁹. ⁊ sic cũ in gñatione simplr̃ fiat mutatio in forma subali a qua principalr̃ est esse rei: sic tũc totũ dĩ transire in totũ. qꝛ totũ esse aeris in totũ esse aqua. vel econuerso: totũ aũt acceptũ sincathegorumatice determinat ipsam rẽ accipi pro q̃libet sui pte. ⁊ sic accipiendo esset sensus: ꝙ res secundũ q̃ȝlibet sui ptẽ: transiret in q̃ȝlibet ptẽ alteri⁹ totius: ⁊ ille sensus est falsus. vt pȝ ex pdictis. ¶ D. ad principale. mã est fundamẽtũ ⁊ receptaculũ oiuȝ formaꝝ nãliũ: vnde phus 2° de gñatione vocat eã pandaseos. i. receptaculũ formaꝝ. mã. n. per se est ps rei. vt dĩ infra in lib septimo. mã est ẽt per se subm gñationis. vñ Ari. p̃ de gñatione ait. ꝙ mã prima quã ibi vocat yle: est maxime subm gñationis ⁊ corruptionis. mã est etiã per se termin⁹ creationis. scd̃ȝ Augu. 12. confessionũ. est etiã ingñabilis ⁊ icorruptibilis. p̃ phi. est etiã p se cã ⁊ pncipiũ: vt pdicatũ est. sed certũ est ꝙ oia pdicta non pñt cõpetere nõ enti. ḡ mã nõ est nõ ens. sed vẽ est ens. ¶ 2m dcm̃ est. ꝙ mã est ens in potẽtia. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã est notãdũ. ꝙ sic dcm̃ fuit in q̃rto ⁊ in 5° hui⁹. ens in potẽtia dr̃ duplr̃. vno mõ vt obm potẽtie in quo est potẽtia. Alio mõ sic termin⁹ potẽtie ad quẽ est potẽtia. Exemplũ pmi. supficies dealbãda. Exẽplũ scdi. albedo gñanda. pa potẽtia dĩ subiua. 2a dĩ obiua. nec sunt eedẽ ille due potentie. pñt. n separi. qd̃ sic nũc est creabile. puta angelus est in potentia obiua nõ subiua. qñqȝ tñ sunt in eodẽ. qꝛ eadem potentia vt est in subo dĩ subiua. ⁊ illa eadẽ vt est illi⁹ ad qd̃ est dĩ obiua. ⁊ sic rosa nõ exñs cõpata ad sbm: est in potẽtia subiua. cõpata ad agẽs dĩ eẽ in potẽtia obiua. ¶ Ad ppositũ. mã dĩ ens in potentia nõ obiua: sic albedo anteq̃ȝ fit. tũ qꝛ esset simplr̃ non ens. tũ qꝛ talis potẽtia obiua numerat scd̃ȝ numeꝝ actuum mã aũt est vna respcũ oium formaꝝ. tũ qꝛ ens in potentia obiua nõ est subm trãsmutationis: sȝ termin⁹. mã aũt ponitur sbm. sed mã ponit ens in potẽtia subiua eo mõ quo supficies est in potẽtia ad albedinẽ. ita ꝙ mã est ens receptiuũ act⁹ subalis p̃. ⁊ act⁹ accñtalis scd̃ario. mã ḡ licet sit ens actu entitatiuo qꝛ est alqd distinctũ ex cãm suam. tñ distinguit ꝯ actũ distinguẽtẽ formalẽ ⁊ spẽcificũ. ⁊ ita describit per ens in poa. qꝛ maxime est receptiua act⁹. est ḡ ens in poa subiua ⁊ magis ꝙȝ subȝ accñtie. qꝛ sic minus hñs actualitatis. ⁊ magis capax actualitati vt pȝ de se.

Ad primũ In oppositũ dĩ vno mõ. ꝙ phs logt scd̃m opinionẽ alioꝝ. qd̃ pȝ ex duob⁹. p̃ ex epilogo. Ex his ḡ speculãtib⁹. 2°. qꝛ statiȝ arguit ad oppositũ. Sȝ ipose ẽ. ⁊c̃. ¶ Alr̃ dĩ ꝙ loquit de diuidẽtib⁹ ens p se. vñ sequit. nec aliqd hoꝝ qbus ens determinat. Sic etiã forma nõ est nec qd. nec q̃le. q̃re nec mã nec forma sunt p se in gñe. sed per reductionẽ. ¶ Ad 2m. ꝯcedo ꝙ in argumento Arist. vniformiter negat eẽ a subo gñationis ⁊ affirmat de subo motus. ⁊ logt de eẽ formali ⁊ spẽcifico ⁊ pfcõ. nã subm mot⁹ est aliqd̃ ens in esse pfcõ ⁊ formali. mã võ nõ. sed ex lib non sequit ꝙ sit nihil. sed est aliqd̃ ens distinctũ ex suã cãȝ. ¶ Cõtra. qꝛ motus est act⁹ entis in potẽtia. ex 3° phisi. ḡ nõ videt ꝙ sbm motus sit ens in actu. ¶ Rñdeo. de rõne subi mot⁹ vt sic non est ꝙ sit actu: sȝ potẽtia. tñ est quedã cõditio nec̃io cõcomitãs. sicut .n. esse q̃ȝtũ: est conditio ꝯcomitans sentiẽtẽ. sic entitas actualis est cõditio mobilis: ⁊ lib sufficit pho ad distinguendum gñationẽ a motu. vñ dico ꝙ subiecto mot⁹ vt sic: accidit ꝙ sit ens in actu pfecto. lȝ hoc sit qd̃dã nec̃io concomitans.

¶ Singulum enim nõ aliud videt esse a suimet substantia: ⁊ quod quid erat eẽ dicitur singuli substantia. ⁊c̃.

Querit Utrꝝ qd̃ qd est sit idẽ cũ eo cui⁹ est qd̃ qd est. ¶ Videt ꝙ non. nã 3° de aĩa dĩ ꝙ aliud est magnitudo: ⁊ magnitudinis esse. ⁊ caro: ⁊ carnis esse. sed per magnitudinis eẽ intelligit qd̃ quid est magnitudinis. silr̃ de carne. ⁊c̃. ¶ D. phus in lib 7°. ca°. de partibus diffinitionis dicit. ꝙ in conceptio cũ mã non est idẽ qd̃ quid est cũ eo cui⁹ est. sȝ oia nãlia concipiunt cũ mã. ex pmo phicoꝝ. ⁊ 6° hui⁹. ergo in talib⁹ nõ est idẽ qd̃ qd est cũ eo cui⁹ est. ¶ D. si sic. ḡ qd̃ qd est est gñabile ⁊ corruptibile sicut illud cui⁹ est. ꝯñs est falsum. ergo ⁊ añs. ꝯña pȝ. qꝛ si idẽ sunt: sequit ꝙ simul gñant ⁊ corrũpunt. falsitas ꝯñtis pȝ. ex capitulo sequenti. vbi dĩ ꝙ nec species generat. nec qd̃ quid est. ¶ Contra. phs hic ⁊ in septimo.

Rñdeo In ista qõne sic pcedã. p̃ vnã opinionẽ pertractabo. 2°. alr̃ ad qõnẽ rñdebo. ¶ Quãtũ ad pmũ est vna opinio. Cui⁹ pmũ dcm̃ est. ꝙ ipȝ qd̃ quid est est illd̃ qd̃ colligit ex pdicatis in qd. vt dcm̃ fuit supra. in ca° illo. ⁊ p̃ dicemus. ¶ 2m dcm̃ est. cũ illa pdicata in qd sint formaliter talia per rõnẽ sequit ꝙ qd est sit suba per rõneȝ dictã scd̃m se. illa. s. que hñt intellm cõpletũ per aliq̃ȝ driaȝ pprij gñis. ¶ 3m dcm̃ est. ⁊ sequit ex pcedẽti. ꝙ talia simplr̃ loquẽdo nõ sunt nisi sube. nã accidentia lȝ habeãt driaȝ proprij gñis: tñ sp dependent ad subm. ideo sequit ꝙ solũ sube hñt qd̃ qd est. ⁊ nõ accñtia: cũ includãt subm. ¶ Ex his dictis ꝯcludunt tres ꝯnes. ¶ Prima est. qd̃ qd est est idem cũ subo eo cui⁹ est in substãtijs. qd̃ pȝ p phm ex his dictis. nã qd̃ qd est nõ est nisi eoꝝ q̃ hñt pdicata in qd ⁊ talia. vt dicũt sube spẽs. ¶ 2a ꝯclo est. ꝙ in dictis per accñs qd̃ qd est non est idẽ cũ eo cui⁹ est. qd̃ pbat per argumẽtũ phi. qꝛ si sic. qd̃ qd est hois albi eẽt idẽ cũ hoie. qꝛ hõ alb⁹ nõ subijcit nisi rõne alteri⁹ ptis que est suba. ¶ 3a ꝯclo est. ꝙ pticularia nõ hñt qd̃ qd est idẽ sibi. qd̃ sic pȝ. qꝛ singularia non hñt pdicata in qd nisi pdicata spẽi. ⁊ ideo nõ hñt qd̃ qd est ppriũ: sed solũ hñt qd spẽi. qꝛ tñ includũt aliqd in se qd̃ est ex rõneȝ spẽi. iõ nõ sunt idẽ cũ qd̃ qd est spẽi. nec hñt aliud qd̃ qd est. ¶ Contra istã opinionẽ. ⁊ p̃ contra illa dicta arguit sic. qꝛ nihil est formalr̃ ens nisi suũ qd̃ qd est sibi insit. si ḡ qd̃ qd est esset ex pdicatis in qd collectũ fm rõnem nihil esset formaliter ens nisi per ꝯsiderationẽ itellectus qui facit pdicata in qd. qd̃ est inconueniens. quia tũc nullũ esset ens reale: sed rõnis tãtuȝ. maior pȝ in qnto ca°. vbi dĩ. qd̃ cui nõ est bono eẽ nõ est bonũ. ⁊ silr̃ cui non est ens formalr̃ non est ens. ¶ D. hic in lra dĩ. Singulũ. n. non aliud videt a suimet suba. ⁊ qd̃ qd erat esse dicit singuli sba. si ḡ qd̃ qd est esset suba scd̃m rõnem vt ipsi dicũt: singulũ esset ens rõis. ⁊ nullũ esset ens reale. ¶ D.

veritas in intellectu cōponentis orif ⁊ cātur ex re extra. s. q alia q̄ sunt cōposita in re sic ibi ɔcipiunt. ita q nālr prior est idētitas in re q̄ȝ in itellectu. si ḡ hō ⁊ qd qd est hois scd̄m rōnē sunt idē sequit: q homo anteq̄ȝ ɔsideret ab intellectu sit idē qditati sue: pter oēm intellectū. Unde videt dicendū q qd qd est idē qd res: nec depēdet a p̄dicatis in qd nec ab intellectu: sȝ est idē sine oi intellectu. ¶Ad auctē phi. que adducit dicendū. q ibi loquit logice. vt ipsemet dicit. vn̄ cū acciptūt pro se illā lrāȝ. in qua igit nō inerit rōne ipm dicente ipm. hic rō. n. qd qd erat singulis. accipit ibi qd qd erat esse genitiue. ⁊ non noiatiue. ad denotandū q accipit quod qd erat esse logice. vt est qddā collectū ex p̄dicatis in qd ⁊ per se p̄ mō. ⁊ hec est rō eius. ¶Prima ɔclo eoꝝ ⁊ scda ɔcedat: qr sunt phi. licet rō eoꝝ pro scda ɔclone peccet scd̄m accn̄s. vt dcm̄ fuit in sniando lrāȝ. ¶Sȝ ɔtra tertiā ɔclonē arguit sic. nā qd qd est est idē cū eo cui⁹ est: est aūt substātijs idē etiā secūdū te. sed p̄ma sba est maxime sba ⁊ maxime ens. ḡ prima sba que est singularis maxime hȝ quod qd est. ⁊ per ɔn̄s est idē suo qd qd est. ¶P̄. illud quod singulare addit ad spēm qcqd sit. aut facit vnū per se cū nā spēi. aut nō. si non: tūc cuȝ illud additū sit de eēntia p̄me sbe: sequit q p̄ma sba est ens per accn̄s. ⁊ per ɔn̄s non gn̄abit neq̄ȝ corrumpet per se. qd est falsum. vt pȝ ex primo hui⁹ in p̄logo: qr omnes generationes per se sunt circa singularia. Si vero facit vnū per se. ergo totū illud est idē sibi vere. ⁊ pōt habere p̄priū quod quid est. licet includat aliud a natura speciei.

Quātū ad 2ᵐ p̄ p̄mittā aliq̄s distinctiōs. 2° ondam aliq̄s ɔclones. ¶De p̄ sit ista prima distinctio. idē qn̄q̄ȝ ɔcipit ɔfuse. qn̄q̄ȝ distincte. p̄mo mō significat per nomē. 2° modo significat per diffōnē. ⁊ sic p̄ mō dicitur illud cui⁹ est quod quid est. 2° mō dr̄ qd. vn̄ qd qd est ⁊ illud cui⁹ est nihil differunt nisi in diuerso mō ɔcipiendi idem. ¶2ª distinctio sit ista. sicut forma pōt sumi duplr̄. ita ⁊ mā. nā mā ⁊ forma opponunt relatiue. ex 2° phi. ⁊ quot modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis ⁊ reliquū. ex primo thopicoruȝ. Forma aūt sumit duplr̄. vel pro forma ptis. vel pro forma totius. Exemplū p̄mi. aīa hois. Exemplū scdi. quiditas hois que est humanitas. Silr̄ mā dr̄ vno mō que corrñdet forme ptis. ⁊ sic mā est ps essentialis cōpositi. qr ɔstituit cuȝ forma vnū ens per se de gn̄e sbe. Alio mō dr̄ mā que corrñdet forme totius ɔtrahēs qditatē ad esse h̄. ⁊ h̄ est p̄prietas indiuidualis que cū ipa qditate specifica ɔstituit ipsum indiuiduū spēi vnū ens per se. de qua mā dcm̄ fuit. 5° h⁹. ca°. de vno. ¶3ª distinctio est. q eoꝝ que sunt. qddā sunt entia p se. qddā per accn̄s. Exemplū p̄mi. decē gn̄a: ⁊ oēs spēs oium generꝝ ⁊ oia indiuidua que sunt p se in gn̄e. que. s. nō includunt res diuersoꝝ generꝝ. Exemplū scdi. oia aggregata ex rebus diuersoꝝ p̄dicamentoꝝ siue diuersis noib⁹. vt homo albus. siue vno noie vt albū noiet. nā albū cū sit cōcretū accn̄tis includit diuersas res. s. sbam ⁊ accn̄s. ¶4ª distinctio sit ista. qddā hn̄t quod qd est p̄ ⁊ per se. vt hō ⁊ q̄libet spēs cōposita vl̄is. nā spēs dr̄ hr̄e quod qd est p̄ ⁊ per se. ex h̄ q qditas per nihil aliud aduenit eis: sed alijs. s. indiuiduis per ipsas ɔuenit. h̄. n. est hr̄e aliqd p̄. ex p̄ poste. qddā aūt hn̄t quod qd est per se. sed nō p̄. vt hic hō singularis abstrahēs ab exn̄tia ⁊ tpe. ⁊ tale indiuiduū est per se in gn̄e. qr nō includit res diuersoꝝ generꝝ. tale aūt indiuiduū hȝ quod quid est per se. qr nihil icludit tollēs vnitatē per se entis. tn̄ qr qditatē hȝ per aliud. s. per spēm quā pticipat. ideo nō p̄ hȝ qd qd est. qddā tn̄ hn̄t qd qd est. nec p̄ nec per se: sed per accn̄s. vt hic hō exn̄s ⁊ ens in tpe. nā tale indiuiduū icludit aliqd accn̄s ex rōnem qditatis. puta exn̄tia ⁊ esse in tpe. ⁊ alias ɔditiones mālēs q̄ tollūt per se vnitatē entis. vlteri⁹ si hō albus hēat aliq̄lr qd qd est hȝ ipsuȝ magis per accn̄s q̄ȝ hic hic hō exn̄s. nā hō albus est magis ens p accn̄s q̄ȝ hic hō exn̄s: qr icludit exn̄tiā. ⁊ si accipiat hic hō alb⁹ exn̄s. adhuc addit aliud accn̄s. puta albedinem. si et̄ hō albus accipiat vt abstrahit ab existentia: adhuc est magis ens per accn̄s q̄ȝ hic hō exn̄s. qr albedo est p̄prie ⁊ vere accn̄s. exn̄tia aūt nō est p̄pe accn̄s exn̄tie nisi p ut accn̄s alicui dr̄ large qcqd formalr̄ nō est idē illi. ḡ hō albus magis hȝ quod quid est per accidens: q̄ȝ hic hō exn̄s.

De scdo sit ista p̄ma ɔclo. ¶In dictis per se est idē qd qd est cū eo cui⁹ est. Hec p̄bat ex argumētis phi. tum qr singulū nō videt aliud q̄ȝ suimet substātia. sed quod qd est est substātia cuiuscūq̄ȝ extendendo substātiā ad omne gen⁹ entiuȝ. vt sumitur p essentia cuiuslibet rei. tū qr aliter nulla res esset scibilis: tū qr nulla res esset formalr̄ ens. vnde scire pfecte rē est scire suū qd qd est. nec aliqd est ens formalr: nisi qr sibi inest qd qd est. vt pȝ in textu. ¶P̄. sit. b. qd qd est ipsius. a. tūc sic. vel. b. includit p̄cise idē qd. a. vel includit plus vel min⁹ q̄ȝ. a. si idē p̄cise. habet p̄positū. si minus. ḡ non est p̄priū qd qd est. nā diffō est termin⁹ rei. termin⁹ aut est itra queȝ includit tota res ⁊ nihil est ex̄. ex qnto caplo de termino. si includit plus: abijciat ipm additū ab ipso. b. ⁊ tunc qd remanet est ipm qd qd est ipsi⁹. a. nihil includens plus q̄ȝ. a. ⁊ sic habet p̄positū. ¶Scda ɔclo sit ista. in dictis per accn̄s nō est idē qd qd est cū eo cui⁹ est. Hanc ondo sic: qd non hēt qd qd est nō est idē cū eo. sed ens per accn̄s nō habet qd qd est propter duplex significare. vt dictum fuit. ergo ⁊c̄.

Ad primū in oppositū dicēdū q carnis esse accipit pro qditate. ⁊ caro pro carne hn̄te materiā idiuidualē qd est pticulare. vult ḡ phs q ipȝ quod qd est carnis in spē nō est idē per se ⁊ p̄ indiuiduo. sicut nec indiuiduū hȝ per se ⁊ p̄ qd qd est: est tn̄ sibi idē per se nō p̄. sic etiā hȝ quod qd est nō p̄. ex q̄rta distinctione. Silr̄ dicendū est de magnitudine ⁊ magnitudinis esse. h̄. n. veꝝ est regulariter ⁊ vl̄r q eo mō quo res hȝ quod qd est: hȝ ipm idē sibi. si per se p̄ per se p̄. si per se nō p̄: per se nō p̄. si scd̄m qd ⁊ p accn̄s. scd̄m qd ⁊ per accidēs. singulū. n. nō videt aliud a suimet sba. etiā quod qd erat esse dr̄ singuli sba. scd̄m phm hic in littera. ¶Alr̄ dr̄. q quod qd est spēi nō est idē cū singulari. qr singulare aliqd addidit supra spēm. s. materiā indiuidualē. tn̄ singulare est idem cū suo p̄prio quod qd est. ¶Ad 2ᵐ dicendū. q phs accipit materiā que est p̄prietas indiuidualis. qn̄ dicit q in cōpōne cū materia nō est idē quod qd est: cū eo cui⁹ est. ⁊ sic ɔcedo q in talib⁹ nō sit idē per se p̄ mō p̄ex posito. ⁊ tunc minor rōnis nō sumit sub maiori: sed equocat de materia. vt pȝ: ⁊ sic nihil mali sequit. ¶Ad 3ᵐ ɔcedo ɔn̄s. si illud cuius est gn̄abile ⁊ corruptibile. qr qn̄ sortes gn̄at per se gn̄at suuȝ quod qd est: tn̄ q quid est hois. vt hō est spēs: nō gn̄at per se: sicut nec ipsa spēs. ⁊ hec est intentio phi vt in sequēti caplo. vbi dicit ɔtra platonē q nō generatur domus esse secundū q huius. sed in particulari.

¶Quedam enim ⁊ illic eadeȝ ⁊ ex spermate fiunt ⁊ sine spermate. Textu commenti. vigesimotertio.

g

Querit Utrū gn̄ata per putrefactionē sine spmate. ⁊ gn̄ata per p̄pagationē cū spmate: distinguant spē in natura. ¶Uidet q sic. nā alteri⁹ materie est altera forma. alioquin nō eēt forma p̄pa hui⁹ materie: ⁊ tūc quodlibȝ ex quolibet generaretur. sed altera est mā sic generatoꝝ. qr p̄pagata generantur ex spermate: putrefacta autē non sed aliquo corpore putrefacto. ergo habent alias formas: ⁊ per ɔn̄s specie distinguuntur. ¶P̄. generata a nā ⁊ a casu non sunt eiusdē spēi alias hō vt videt posset generari ex spermate asini. ⁊ ex infinitis materijs. sed p̄pagata sunt generata a natura. putrefacta a casu: vt dicit hic in septimo. ergo ⁊c̄. ¶Contra. phus septimo methaphisice qui dicit: q eadem sunt que fiunt ex spermate ⁊ sine spermate.

Rn̄deo Una est opinio Auicēne vt sibi iponit cōmētator octauo phisicoꝝ. cōmento. 46°. q oia q̄ generāt ex semine eadē specie pn̄t p putrefactionē sine

semine generari. que opinio cōiter nō tenet: qꝛ tūc aīalia pfecta. puta hō equus ꝛ hꝰ possent per putrefactionē gñari sine ꝓpagatione. quod est absurdum. ꝛ de hoie ꝯtra fidem.

Alia est opinio in extremo que est cōmētatoris in octauo phisicoꝝ. cōmēto. 46°. ꝙ eadē scōm spēm nō gñanf ex spmate ꝛ sine spmate. Cuiꝰ ꝓbatio est: qꝛ vnius nature vnus dꝫ esse modus cōicandi. que ḡ hñt diuersos modos cōicandi sunt alterius nature. ꝛ per ꝯñs alteriꝰ spēi. sed ꝓpagata ꝛ putrefacta sunt hꝰ. ergo ꝛc̄. maiorē ipse ꝓbat per rōnes positas in pede. ⁋ Sed ꝯtra illā opinionē arguif ꝑ Augustinū tertio de trinitate. caplo. 9°. dicētē oppositū. Cuius rō est ibidē. qꝛ generatū per putrefactionē ꝓpagat aliaꝫ ꝓpagantia. ꝛ tunc sunt vniuoca gñans ꝛ gñatū a se. ḡ ꝓpagata ꝛ gñata per putrefactionē sunt vniuoca ꝛ eiusdē spēi. añs pꝫ in apibꝰ: ꝛ in muribꝰ: ꝛ hꝰ. ꝛ euidēter pꝫ de plātis: qꝛ plante equoce gñate. i. nō de semine: postea ꝓducunt semē vniuoce ex quo generanf alie plante eiusdē spēi. ⁋ Itē. ipse cōmentator videf sibi alibi ꝯdicere. nā 2° de celo ꝛ mūdo. cōmento. 14. ꝯcedit ꝙ in accñtibus nō est semꝑ gñatio ab vniuoco. ꝛ ponit exemplū de calore. nā calor gñaf equiuoce ex motu ꝛ cōcursu radioꝝ. gñaf ēt vniuoce a calore in substātijs. ⁋ Dicit etiā 2° celi ꝛ mundi. cōmēto. 11°. ꝙ exitꝰ ignis a lapide nō est de caº trāslationis. sed de caplo alterationis. hꝫ est. nō gñaf per trāslatiōnē: sꝫ per alteratiōnē. gñatur ēt ignis per motū localē. vt ipse dicit 2° metha. cōmēto. 36. ꝛ pꝫ ꝑ metheo. de gñatione ipressionū ignitaꝝ. sed oīa ꝑdicta gñata equoce sunt eiusdē spēi cū gñatis vniuoce. ḡ ꝛc̄. ꝓbatio assumpti. qꝛ hñt easdē opationes ꝛ circa eadē obā. ab eisdē etiā ꝯseruanf ꝛ ab eisdē corrumpunf. eosdēq; motꝰ hñt siue q̄ztū ad sursum. siue q̄ztū ad deorsum. siue q̄ztū ad motū ꝓgressiuū. ꝛ eadē hñt organa motꝰ ꝓgressiui. ex vnitate aūt motꝰ ꝯcludit phs ꝑ de celo ꝛ mundo vnitatē nature. ꝛ idē cōmēta. cōmēto q̄rto dicit. ꝙ motꝰ vnus nō ꝓuenit nisi ex vnitate nature. ⁋ Confirmaf. qꝛ vt dꝛ ꝑ de aīa. membra leonis nō differūt a mēbris ceruī: nisi qꝛ aīa differt ab aīa. ꝛ aliqua sic ꝛ sic generata hñt membra eiusdē spēi. pꝫ de muribus. ꝛ apibus. ꝛ hꝰ. ergo hñt aīam eiusdē spēi. ꝛ per ꝯñs eādē nām. ꝛ gñalr quecūq; pñt ꝯcludere vnitatē specificā siue sumptā ex actibus siue opationibus concludūt ꝓpositū de vnitate specifica sic ꝛ sic gñatoꝝ. ⁋ Itē. sibi ꝯtradicit magister suus Aristo. hic in septimo. ꝛ paꝝ inferius. vbi vult. ꝙ sicut aliqua fiunt ab arte ꝛ a casu. qñ. s. principiū est in mā siue arte: qḋ esset principiū motꝰ factionis si idē fieret ab arte. ita vult ꝙ quedā nālia fiant a nā ꝛ a casu. q̇dā non. ibidē vult cōmēta. ꝙ illa pñt gñari sine semine. ꝛ per ꝯñs scōm ipsum equiuoce. in quoꝝ mā pōt induci v̄tute celesti aliqua virtꝰ silis virtuti in ꝓpagatis. ⁋ Ad eiꝰ rationē dicendū. ꝙ assumit maiorē falsam. s. eiusdē nature nō pōt esse nisi vnus modus cōicandi. Ad probationes eius dicetur statim.

Est ergo tertia opinio quā teneo. ꝙ ꝓpagata ꝛ putrefacta sunt eiusdē spēi: ꝓpter rōnes ꝯtra cōmētatorem adductas. nec teneo cū Auicēna. ꝙ oīa aīalia pñt vtroq; mō gñari. nihil. n. vniuoce gñabile est gñabile equiuoce. nisi sit ita imperfectū ꝙ tā cā vniuoca q̄ꝫ equoca sufficiant ad eius generationē. ꝛ ideo imperfecta entia vt sunt plante ꝛ quedā alia pñt vtroq; mō gñari. s. vniuoce ꝛ equoce. ꝑfecta aūt nō.

Ad primū in oppositū. cū dꝛ. ꝙ alteriꝰ māe est altera forma. dicēdū ꝙ vt pꝫ 5° huiꝰ. caº. de cā. mā est ex qua fit aliqḋ. cū isit. ꝛ addif cū isit: ad dr̄iam oppositi ex q̄ trāsmutato ꝛ corrupto fit res. nō tñ icxistit rei fcē. Si ḡ itelligas ꝙ forma eiusdē rōnis est māe eiusdē rōnis loquēdo ꝓpe de mā que est ietrñs rei. ꝯcedo. sꝫ si accipis māꝫ ꝓ opposito ex quo corrupto gñaf oppositū: tūc nego. ignis eni eiusdē spēi generaf siue ex aere corrupto siue ex aq̄ corrupta seu ex quocūq; alio corrupto. in propagatis aūt ꝛ putrefactis est mā eiusdē rōnis ꝑmo mō. sed non secundo modo. ⁋ Ad aliud. nego maiorē qꝛ sicut patet ex textu phi eadem possunt fieri vtroq; modo. s. a natura ꝛ a casu.

⁋ Et gñationes aūt naturales he sunt quaꝝ gñatio ex natura est. hoc āt ex quo fit quā dicimꝰ materiā. hoc āt a quo eoꝝ q̄ natura aliqḋ sunt hoc āt aliqḋ: hō vel plāte. vel aliqḋ aliḋ taliūꝫ q̄ maxie subas dicimꝰ esse. Textu cōmenti vigesimisecundi. Itē textu cōmenti vigesimiseptimi. Palaꝫ igitur ex dictis: qꝛ ꝙ quidē vt spēs: aut vt sba dicitur non fit. synodus autem secundum hanc dicta fit. ꝛc̄. 9.

Queritur Utrū tñ cōpositū ex mā ꝛ forma gñet per se ꝑ. videtur ꝑ ꝙ nō. nā illud nō inest alicui ꝑ: qḋ tñ inest sibi scōm vnā ptem. ex q̄nto ꝛ sexto huiꝰ. sed gñatio iest scōꝫ vnā ptē tñ. s. rōne forme. nihil. n. cōpositū realr hꝫ esse post nō esse nisi forma. ergo cōpositū non gñaf per se ꝑ. ⁋ Itē. ꝙ non tñ compositū arguif sic. forma per se gñaf. ergo non tñ cōpositum. ꝯña pꝫ. ꝓbatio añtis. tuꝫ ꝑ qꝛ mutatio nō denominaf nisi a per se termino. aliogn denominaref a re cuiuslibet gñis cū possit esse ad rē cuiuslibet gñis per accñs. sꝫ gñatio nālis denominaf a forma. nā forma est nā. ex 2° phi. Et ibidē dꝛ ꝙ gñatio est nālis qꝛ est via in nām. sed nō in nāꝫ que est mā: qꝛ mā ꝑsistit. nec in cōpositū qꝛ cōpositū non est nā sꝫ hñs nām vt ibidē dꝛ ergo dꝛ nālis qꝛ est in nām que est forma. ḡ forma est per se terminus eiꝰ. Tū scḋo. qꝛ qḋ de nouo hꝫ esse post nō esse: illud per se gñaf. sꝫ forma sola est hꝰ. qꝛ tota mā ꝑsupponif. ꝛ in cōposito nihil est nisi mā ꝛ forma. ḡ forma per se gñaf. ⁋ Itē. mā per se gñaf. non ḡ tñ cōpositū. ꝯña est euidēs. ꝓbatio añtis. tū ꝑ qꝛ. 8°. huiꝰ. caº. ꝑ phs vocat mām gñabilē ꝛ corruptibilē in istis inferioribꝰ. Tū secundo qꝛ 3° phisi. post datā diffōnē motꝰ exemplificat de gñatione ꝛ corruptione dicens ꝙ gñatio est actꝰ generabilis inquantū generabile. ꝛ corruptio actꝰ corruptibilis inquantū corruptibile. illud aūt cuiꝰ est actꝰ: est ipsa mā. ergo mā est gñabilis ꝛ corruptibilis. ⁋ In oppositum est phs in littera.

In ista qōne ꝑ ꝑmittā aliq̄s distinctiones. 2° oñdaꝫ aliq̄s ꝯnes. ⁋ Quātū ad ꝑmū sit ista ꝑma distinctio. ꝙ cū gñatio sit q̇dā mutatio pōt cōparari ad duo. s. ad sbm in quo est ꝛ qḋ trāsmutaf. ꝛ ad terminū ad quē ꝛ qui ꝓducif. ⁋ 2ª distictio sit ista. ꝙ terminare aliqḋ pōt esse duplr. sic̄ ꝛ agere. s. vel in rōne quo. vel in rōne qḋ. Exēpluꝫ de agere. hō itelligit vt qḋ. sed itellectꝰ hois vt quo. exēplum determinare. filiꝰ determinat dependentiam pr̄is vt qḋ. sed filiatio vt quo. Silr in ꝓposito. terminꝰ gñationis pōt itelligi vel de termino formali quo. vel de termino qḋ. dꝛ aūt terminꝰ qḋ ipꝫ cōpositū. sꝫ dꝛ terminꝰ quo illud quo cōpositū est formalr. siue subalr. siue accñtalr. iste terminꝰ est forma. s. terminꝰ formalis quo. ⁋ 3ª distinctio sit ista. ꝙ hꝫ qḋ dicif ꝑ accipif ab Ari. duplr. vno mō accipif ꝑ vt distinguif ꝯtra ptē. vt sic illud dicaf alicui iesse ꝑ. qḋ sibi nō iest scōꝫ ptē sꝫ sꝫ totū. hꝫ mō loquif Ari. 5° phi. caplo ꝑ. vbi distinguit moueri in per se ꝑ. ꝛ sꝫ ptē. ꝛ per accñs. pꝫ ibi. Itē 6° phisi. eodem mō accipit ꝑ. vbi dicit ꝙ si aliqḋ mouef ꝑ in aliq̄ tpe. mouef in q̄libꝫ pte tpis illiꝰ. ꝙ si nō. nō mouef ꝑ in illo tpe. ⁋ Alio mō accipif ꝑ vt dicit cālitatē ꝑcisaꝫ. Exēplū. triangulus hꝫ tres ꝑ. qꝛ hꝫ in se cāꝫ ꝑcisaꝫ ꝛ adeq̄tā passiōis talis. hꝫ mō loquif Ari. de ꝑ in ꝑmo post. caplo de vli. vbi diffinit vle. ꝙ est per se ꝑ ꝛ de oī ꝛ sꝫ ꝙ ipꝫ. ꝑmū ꝑ dicaf q̄ꝫtitatiuū ꝛ sit. a. 2m ꝑ dicaf q̄litatiuū ꝛ sit. b. ⁋ Differūt aūt hec duo ꝑ tripłr. ꝑma dr̄ia est qꝛ iesse aliqḋ alicui solū per ptē repugnat. a. ꝛ nō repugnat. b. Exēplū. hr̄e tres angulos iest triāgulo. ꝛ risibile hoi per ptē. qꝛ per suā formā siue dr̄iaꝫ specificā. ꝛ tñ ꝑmo

inest triangulo:non pmitate.a.sed pmitate.b.rõ hui⁹ est qr pars in exēplo dato nõ hʒ rõnē qd.sed quo.alr nõ ꝯueniret pmo toti pmitate.b. C2ª dr̃ia est que sequit̃ ex pma.qr qd inest alicui pmo.a.remouet̃ ab eo si remouet̃ ab aliq quod est aliqd ei⁹:exēplū.hõ nõ sanat̃ pmo.a.si man⁹ ei⁹ nõ sanat̃. rõ huius pʒ ex pdictis.sed qd inest alicui pmo.b.nõ remo-uetur ab eo si remoueat̃ ab alio.nõ solū qd non est aliquid eius sed etiā qd est aliqd ei⁹.exemplū.risibile inest hoi pmo .b.tñ risibile nõ remouet̃ ab hoie si remoueat̃ ab asino qui nõ est aliqd eius: vel si remoueat̃ a pede hois qui est aliqd eius.Silr hr̃e tres angulos nõ remouet̃ a triāgulo si remo-uet̃ a circulo qui non est aliqd eius:vel ab h̄ angulo:qui est aliqd ei⁹ vel ab illo. CTertia dr̃ia est que sequit̃ ex pdictis ꝙ qcqd inest alicui pmo.a.cõparat̃ sicut passio hõgenea ad subm hõgeneū:qr respcū talis pdicati sic inexñtis ptes sunt vnius rõnis.Exemplū:si hõ mouet̃ pmo.a.mot⁹ est qdam passio hõgenea:z homo silr est subm hõgeneū vt sic:qr vni-formiter totus homo z ptes hois mouent̃:sʒ qd inest alicui pmo.b.nõ opʒ sic esse:imo subm z passio vident̃ etheroge-nea.hr̃e nãqȝ tres angulos nõ vniformiter inest triangulo z partibus:imo nullo mõ iest ptib⁹ p se p̃:sʒ oino per accñs.

Quantū ad scdm sit ista pma ꝯclo.materia gñat̃ z corrumpit̃ subiue.hanc pbo sic.ois for-ma alicui formalr inexñs per necitatē denoiat ipʒ cui inexi-stit impossibile.n.est albedinē iesse alicui formalr nisi illud formaliter sit albū.sʒ gñatio formalr inest materie qr mã est subm gñationis.ergo necio gñatio denoiat mãȝ.z per ꝯñs mã generat̃ subiue.CP.ois mutatio est act⁹ entis in poten tia vt subi.ex 3º phi.sed generatio est quedā mutatio.ergo gñatio est act⁹ entis in potentia vt subi:sbm aūt gñationis est mã.ergo gñatio est act⁹ mãe.z per ꝯñs mã gñat vt subm. CP.gñatio est de nõ subo in sbm ex.5º phi.tūc sic.qcqd mu tat̃ a nõ subo in sbm generat̃. sed mã mutat̃ de nõ subo ad sbm.puta a non igne ad ignē.ergo mã generat̃.CSilr põt argui de corruptione que est mutatio a subo in non subm. nam mã sic mutat̃ z per ꝯñs corrūpit̃ vt subm.CP.Ari.5º phi.pbans ꝙ gñatio nõ sit mot⁹ arguit sic.qd gñat̃ non est. qd mutat̃ est.ergo gñatio non est mot⁹.qro pro quo accipit̃ in maiori ly qd gñat̃?non pro termino qr minor esset falsa. nã in h̄ nõ distinguit̃ gñatio a motu.qr sic termin⁹ gñatio-nis nõ est.sic nec terminus mot⁹.ergo accipit̃ pro subo.sed sbm gñationis est mã.ergo mã gñat̃.C2ª ꝯclo sit ista ꝙ mã nec gñat̃ nec corrūpit̃ terminatiue.hãc pbo sic.oē qd natura liter gñat̃ z corrūpit̃ vt termin⁹ hʒ materiā ptē sui.ergo zc. maior pʒ hic in lr̃a z ex pmo phi.nam materia est ex qua fit res cū insit.pbat̃ etiā rõne qr oē qd generat̃ aut corrūpit̃ vt terminus est pos̃e esse vel nõ esse de potētia intrinseca.vt pʒ ex scdo de gñatione.ergo qd per se generat̃ aut corrūpit̃ hʒ per se principiū quo põt esse z nõ esse:z illud est mã vt dcm̃ est supra z dicet̃ infra in h̄ eodē septimo.mi. principalis pʒ: qr alr esset pcessus infinitus in materijs. CP.oē gñabile z corruptibile vt termin⁹ est in potētia alicui⁹ subi.sed mã nõ est hȯ qr pmū potētiale in nulli⁹ est potētia.qr iā nõ esset pri mū potētiale.sed mã est pmū pncipiū potētiale.z pm subm ex pmo phi.z pmo de gñatione. CCõfirmat̃.qr illd quod supponit̃ in oi actione nãli.z illud ad qd stat resolutio ois gñationis z corruptionis ipos̃e est generari vel corrūpi:sed materia est hȯ nã ipa supponit̃ in oi actione nãli.ex primo phi.z ad ipsam resoluit̃ ois corruptio z gñatio ex primo de gñatione.ergo ipos̃e est ipsaȝ generari vel corrūpi.C3ª ꝯclo sit ista.forma nullo mõ est termin⁹ gñatiõis per se.pmo.hãc pbo sic.oē qd per se gñat̃ vt terminus.gñat̃ ex mã que est ps sui vt pbatū est in pma ꝯclone.sed forma nõ hʒ mãm ptēȝ sui.aliogn esset pcessus in ifinitū in formis.z in materijs er go forma nõ est per se pmo terminus gñationis. C4ª ꝯclo sit ista.forma est termin⁹ formalis quo gñatiõis.pbatio h⁹. illud quo formalr est z existit termin⁹ gñatiõis p se p est ter min⁹ formalis quo gñatiõis.ex p articulo.sed forma est hȯ.

pʒ de se.ergo zc.CQuinta ꝯclusio sit ista.cõpositū ex mate-ria z forma nõ generat̃ per se pmo pmitate.a.hãc oñdo sic. nã illud nõ inest alicui pmo.a.qd inest tñ scdm ptē.vt pʒ ex pmo articulo.sʒ gñatio inest cõposito rõne forme tñ.nihil .n.cõpositi simplr hʒ esse post nõ esse nisi forma sola.ergo cõ positū nõ gñat̃ per se pmo.a.CSexta ꝯclo sit ista cõpositū ex mã z forma generat̃ pmo pmitate.b.hanc oñdo sic.illud inest alicui per se pmo.b.qd inest sibi per cãm pcisaȝ que est aliqd ei⁹.vt pʒ ex pmo articulo.sed gñari inest cõposito per formā que est quo.sic risibile inest hoi per formā ppriā que est quo z aliqd eius.CP.oē illud qd fit ex mã que est pars sui.generat̃ per se pmo.sʒ cõpositū est hȯ.ergo zc.ma.pbat̃. oē illud qd per se fit est pos̃e esse z nõ esse potētia intrinseca. ergo hʒ principium intrinsecū quo põt non esse z esse.illud est materia minor patet.qr ex hoc compositū est compositū qr habet partē potentialem z actualē. pars aūt potentialis est materia.sic ergo patet quid dicendum sit.

Ad primū dicendū ꝙ pcedit de primitate.a.z sic ꝯcessuȝ est in qnta ꝯclone ꝙ cõpositū nõ generat per se pmo.CAd 2m ne⁹.añs.Ad pbationē pri mã dicendū ꝙ generatio dr̃ naturalis pmo qr est via in ens naturale qd est cõpositū.scdario vo qr est via in formā que est natura.quando ergo dr̃ ꝙ generatio dr̃ naturalis qr est via in naturā que est formali:qr nõ dicit cãm.imediatā sed remotā.CAd scdam pbationem dicendū ꝙ maior est vera de esse cõposito ex potentiali z actuali.tunc ad mi.dico ꝙ totū cõpositū hʒ esse post nõ esse: esse aūt forme nõ acquirit̃ per generationē inquantū forme sed inquantū cõpositi: z ideo per accñs.vt patet in lr̃a hic.CAd 3m principale nego añs si intelligas ꝙ mã per se generet̃ vt terminus.ad proba tionē pʒ ꝙ ostendunt mãm generari vt subiectuȝ.z hoc cõ-cessum est in prima conclusione:non tamen sic querit que-stio.nec Aristo.hic in littera.

CVerū igit̃ est quedaȝ spera p̃ter has aut domus p̃ter lateres aut nunqȝ facta est:si sic erat hoc aliquid:sed qr tale signi ficat.hoc autem z determinatum nõ est.

Verit̃ Ulťr rõ phi.ꝯcludat ꝯtra Pla tonem.s.ꝙ si ydee vel forme se parate sunt cause generantes ꝙ genitum nõ erit hoc aliqd.naȝ forma in cõposito est principiū generandi compositū qd est hoc aliquid.ergo si per se esset idem ageret.ꝯñs patet a simili.nã calor calefaceret silr separatus sicut cõiun-ctus.CP.nullum agens particulare agit nisi mediantibus qualitatibus actiuis z passiuis.ergo nullum tale agens in ducit formam substantialē.z per ꝯñs inducit̃ ab aliqua for ma separata ꝯsequentia pbat̃ qr nulluȝ agens inducit ali-quid pfectius z nobilius qȝ sit forma per quaȝ agit.omnis aūt forma substantialis est nobilior quacūqȝ qualitate acti-ua z passiua.CP.oia que generantur: generantur ab vni-uoco vt pʒ hic in littera.sed in putrefactis nõ est generans vniuocū nisi sit aliquod vniuocuȝ separatū.ergo zc.CP. consequentia Ari.non valet.nã aia intellectiua non est a ge nerante sed a creante qui est pura forma separata.z tamen genitum est hoc aliquid:non ergo valet consequentia com-men.z Aristo.CContra phs hic in littera.

Rñdetur hic a cõmen.cum magistro suo ꝙ ra-tio valet.quod pbat tripliciter primo sic.agens imateriale non dependet a materia in agēdo.sed ydea separata si ponitur est pura forma.ergo agens imate-riale non dependet a materia in agendo.tunc sic.vel produ cit sibi simile.vel non:si sic.habet̃ propositum.qr sicut ydea non est hoc aliquid sic nec generatū est hoc aliquid.Si nõ. hoc habet esse propter defectum ex parte materie.qr idem semper facit idē:secundo de generatione.sed materia circū-

scribit a tali agēte.si ergo gn̄ans est forma tm̄.ergo ⁊ genitū: ⁊ nō erit hoc aliqd sicut nec gn̄ans.¶P̄.si genitū est hoc aliquid.ergo gn̄at per trāsmutationē m̄ae.ergo gn̄ans erit cōpositū ⁊ nō forma tm̄.ꝓbatio ꝯn̄tie.q2 pura forma nō pōt trāsmutare mām.si ḡ gn̄ans nō est hoc aliqd ⁊ cōpositū.ḡ nec genitū.¶D̄r ad hoc ꝙ ydea in gn̄atiōe nō hȝ rōnē disponētis sȝ itroducētis formaȝ.ita ꝙ in gn̄atione opȝ dare duplex agēs cōpositū disponēs mām ⁊ aliud iducēs formā qđ est pura forma.nā sola forᵃ pōt iducere formā.¶Hanc rn̄sionē excludit cōmē.dupl̄r tn̄ q2 seq̄ret ꝙ genitū esset duo in actu.ex quo respectu ipsi⁹ ponunt duo agētia.vnuȝ.s.disponēs mām aliud iducens formā.tū q2 vnus effectus ſm ꝙ vn⁹ gn̄aret a duob⁹ agētib⁹.⁊ hec est 3ᵃ rō cōmē.que ꝓcedit ex vnitate cōpositi excludendo ꝑdictā rn̄sionem.sed iste rōnes nō ꝯcludunt.¶Prima nō concludit.q2 assumit falsum in maiori.s.ꝙ agens qđ nō est in mā non dependet in agendo a mā.q2 omne agens citra ꝑmū req̄rit mām in quā agit ⁊ tn̄ est aliqđ agens imāle ꝑter ꝑmū.¶Scđa etiaȝ ratio assumit ꝓpōnē falsam.s.ꝙ imāle nō potest trāsmutare mām.Tu ꝑmo.q2 si sic ꝑma cā nō posset trāsmutare mām.ꝯn̄s est falsuȝ.q2 q̄cq̄d pōt cā scđa effectiua pōt ⁊ ꝑma.ꝯn̄tia pȝ.q2 ꝑma cā est maxime imālis ⁊ nullū imāle est ita separatū sicut ꝑma cā.Tu 2° q2 impoīe est aliquid trāsmutare aliud per medium nisi trāsmitet mediū.sicut cōmē.in fine istius cōmēti.d.ꝙ forma separata pōt trāsmutare mām mediante corpore celesti.ergo pōt trāsmutare illud corpus medium alias ꝓcederet in ifinitum.⁊ illud corpus mediuȝ est māle vt nūc suppono.Tum 3° q2 ex dictis ꝓpri⁹ ꝯdicit sibi.dicit.n.ꝙ corpora celestia in illis que gn̄ant ꝑ putrefactioneȝ dant eis aliqd loco seminis.sȝ corpa celestia sunt forma ita ꝙ nō est ibi māᵃ receptiua forme ſbalis ſm ipsum in de ſba orbis.ḡ sola forma pōt trāsmutare māȝ.Tū 4° q2 trāsmutās trāsmutat inq̄ꝫtū est in actu.ex 6°.hui⁹.⁊ inq̄ꝫtū tale accidit sibi hr̄e ꝑnᵐ potētiale.ergo accidit trāsmutādi hr̄e mām ⁊ eē cōpositū.¶3ᵃ rō assumpta ex ipugnatiōe rn̄siōis nō valet.vn̄ ꝯtra ꝑmū arguit sic.mā est a deo.q2 ingn̄abilis ⁊ icorruptibilis.forma aūt a gn̄ante ꝑticulari.ergo cōpositū seu mā ⁊ forma erūt duo in actu.nō valet ꝙ sint duo in actu.q2 tota mā est in poᵃ ⁊ act⁹ seu forma adueniens facit vnū in actu.¶Cōtra 2ᵐ arguit sic.in causis eēntial̄r ordinatis opȝ oēs simul ꝯcurrere ad effectū.vt ōn̄suȝ fuit 1°.hui⁹.sȝ aliq̄s vn⁹ effect⁹ est ab agēte ꝑticulari ergo idē erit effect⁹ ab oib⁹ causis vl̄ib⁹ eēntial̄r ordinatis.⁊ veri⁹ ēt q̄ꝫ ab illo ꝑticulari.nō ergo est incōueniēs aliquē vnū effectuȝ actu eē a duob⁹ agētib⁹.imo hoc est necc̄iū.sȝ forte diceret plato ꝙ agens disponēs materiam ⁊ agens includens formam sint agētia essentialiter ordinata.

Dicendum al̄r ḡ ad q̄ōnem ꝙ ph̄s ꝓbat ydeas nō eē necc̄ias ad gn̄ationē nō q2 sint poīes.sȝ q2 nō sunt necc̄ie.⁊ hoc sufficit ph̄o.ꝙ auteȝ nō sint necc̄ie ꝓbat q2 nunq̄ꝫ ponēda sunt plura vbi vnuȝ sufficit.ex primo phi.ꝯtra anaxagorā.sȝ gn̄atio vniuoca pōt saluari sine ydeis.ergo nō opȝ ydeas ponere ꝑꝑ gn̄ationē.nō tn̄ ꝓbat.p.ꝙ ydee nō sint.⁊ hoc sonat l̄ra.dicit.n.⁊ si sint ydee ꝑter singularia nihil vtiles eēnt ad generationē.vn̄ nō vult eas simpl̄r nō esse.sed ꝙ propter generationē vniuocā non est necesse eas ponere.

Ad primū in oppositū posset negari ꝯn̄tia.s.ꝙ si forma in composito est ꝑnᵐ gn̄andi cōpositū:ergo sil̄r si per se eēt.nō sequit ꝙ si est per se separata ꝙ possit eē ꝑnᵐ.qn̄ enim est in cōposito est tn̄ ꝑnᵐ quo.⁊ nō est ꝑnᵐ quod.forma enim sic est ꝑnᵐ quo ꝙ non qđ.¶Aliter posset dici ꝙ ꝑꝑ ꝓbationeȝ que adducit de calore separato.s.ꝙ non est impossibile formā separataȝ esse ꝑnᵐ gn̄andi cōpositum.tn̄ nō est necessariū ⁊ hoc ꝓbat ratio.⁊ hoc sufficit ph̄o ꝯtra platonē vt dictuȝ est.¶Ad 2ᵐ sȝ nullum particulare agens agat nisi mediantibus qualitatib⁹ actiuis ⁊ passiuis.non tamen est intelligendum ꝙ qualitates actiue sint imediatū ꝑnᵐ agendi formam ſbalem.nulla enim qualitas attingit terminū gn̄ationis ſbalis sed soluȝ alterationē ⁊ dispōnem m̄ae ꝑcedente forme inductioneȝ.⁊ pro tanto agens gn̄ans d̄r agēs mediantibus qualitatibus talib⁹.¶Ad 3ᵐ dictū est in sn̄iando l̄raȝ.ꝙ oia aliqualiter sunt ex vniuoco.q2 agens vel hȝ formam quaȝ ꝓducit formal̄r.⁊ tunc est gn̄atio simpl̄r vniuoca.vel hȝ eaȝ tn̄ virtual̄r.⁊ tūc est vniuoca ſȝ qd.⁊ sic vniuocatio gn̄atiōis pōt saluari etiā in putrefactis sine pōne ydeaꝝ.¶Ad 4ᵐ concedo argumentum q2 non ꝓbat aliud nisi ꝙ genitum.⁊ hoc aliquid potest esse a pura forma.ꝯn̄tia tn̄ phi est bona mō ꝑexposito.q2 sufficit ph̄o ꝙ si genitū est hoc aliqd ⁊ compositum.nō opȝ gn̄antem esse formam separatam.sed sufficit ipsum generans esse compositum.

¶Dubitabit autem aliquis quare alia fiunt ⁊ a casu:vt sanitas:alia non:vt domus.⁊c̄.sic tamē vtriq̄ꝫ ignis ꝑꝑ hoc ⁊c̄. 11

Querit Utrū in mā reꝝ nāliū sit aliqua pars forme gn̄ande coagens ad cōpositi gn̄ationeȝ.vel aliqd qđ sit trāsmutabile i formā.vr̄ ꝙ sic.nā cōmē.8°.metha.d.ꝙ ex actu ⁊ poᵃ nō fit vnū nisi per agens extrahens ad actum.qđ nō largit ei multitudinē sȝ ꝑfectionē.dicit etiā in eodē octauo.ꝙ illud qđ est in actu.nō est aliud ab eo qđ est in poᵃ.sȝ illud qđ fuit in poᵃ est i actu ⁊ nō sunt duo diuersa.sȝ si nihil forme ꝑexisteret in mā agēs extrahēs vel educēs poᵃᵐ ad actū nō tn̄ largiret ꝑfectionē sȝ multitudinē.¶Itē illud qđ est i poᵃ.⁊ illud qđ est in actu essent aliqua duo diuersa cui⁹ oppositū ait cōmen.¶Cōtra ph̄s hic in l̄ra.d.ꝙ sicut domus fit tn̄ ab extra sic tn̄ vtriq̄ꝫ ⁊ ignis ergo .respectu ignis nullum ponitur actiuum intra passum.sed solum sufficit ipsa materia.ergo nihil aliud preexistit.

Respondeo circa istam q̄ōneȝ quidam dn̄t ꝙ sic ⁊ q̄dā ꝙ nō.ꝑ° ergo pars affirmatiua ꝑtractabit.2° pars negatiua declarabit.¶Quātuȝ ergo ad ꝑmā d̄r ꝙ in mām aliqd tale ꝑexistit.qđ ꝓbat duplici via.ꝑma sumit ex ꝑte vitāde creationis in gn̄atiōe nāli.2ᵃ ex ꝑte saluāde nālitatis.Ad hoc enim ꝙ forma nō fiat de nihilo nec creet ponit aliqd in mā ꝑexistens.ex quo fiat forma.Ad hoc etiā vt gn̄atio sit nālis ⁊ nō violenta ponit illud eē actiuū coagēs extrinseco agēti.¶Ex ꝑma via ar.sic.si nihil ꝑexigit in mā quod in formam nālē transmutet ergo ꝓductio forme nālis nō erit gn̄atio sed creatio.ꝯn̄s est falsum.ergo ⁊ añs.ꝯn̄tia ꝓbat.q2 creatio est de nihilo factio.sequit.etiā eadē rōne ꝙ qn̄ forma nālis corrūpit ꝙ anihiletur.q2 vnde res icipit in idē redit ⁊ resoluit.ergo agēs nāle posset creare ⁊ anihilare quod falsuȝ est.¶Ex 2ᵃ via ar.sic.si nihil in mā ꝑexigit.ergo gn̄atio forme nālis nō erit nālis.ꝯn̄s est falsuȝ.ergo ⁊ añs.ꝯn̄tia arguit.tū ꝑmo.q2 hic in l̄ra dicit ꝙ a nā fiunt in quorūcūq̄ꝫ mā est aliq̄ pars forme que sic mouet mām sicut mouet ab extrinseco.auctas est expissatum 2°.q2 oīs mā nālis hȝ ꝑnᵐ itrinsecū actiuū nāle.q2 nā est ꝑnᵐ mot⁹ ⁊ q̄etis ei⁹ in quo est.ex 2° phi.⁊ per hoc dn̄t nālia ab artificialib⁹.vt ibidē d̄r.sȝ illud ꝑᵐ non est forma inducēda.q2 nōdū est.nec mā.q2 ei⁹ nō est agere.ergo aliqd trāsmutabile in formā.tū q2 violentū est cui⁹ ꝑnᵐ est ab extra nō ꝯferente vim passo.ex 3° ethi.si ergo nihil est in mā coactiuū gn̄ationis forme.nullā vim ꝯfert passum.sequit ergo ꝙ gn̄atio ista eēt violēta nō nālis.tale aūt ꝑexactū dn̄t ꝙ est in mā a creante non a gn̄ante.⁊ est coeuū materie ex quo postea fit forma nālis.⁊ illud quidā eoꝝ vocāt inchoationē forme.q̄dā partē forme gn̄ande.quidam formā imꝑfectam.q̄dam rōnem seminalē.q̄dam potentiam actiuam materie ſm ponētes illud coagere extrinseco agenti q̄dam vocant illud purum potētiale.¶Unde hec opinio tenens

partē affirmatiuā hȝ qnqȝ modos dicēdi. prim⁹ modus dicendi est. ꝙ in mā est vna forma gñalis concreata ipsi māe. que est rō seminalis respectu gñis primi ⁊ vlterius aliorū sequētiū vsqȝ ad formā spēi spālissime. vñ'cōmē. pmo phi. dicit ꝙ mā pmo recipit formas vles ⁊ sic deinceps. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ forma gñis pozis vel est pars forme gñis posterioris vel nō puta ꝙ forma sube sit pars forme corporis ⁊ sic deinceps. si nō est pars. ergo nō euaderet creationem. qꝛ forma corporis erit nō de aliquo sui. si sic. ꝗ forma prior eadē nūo realiter est pars formaꝝ ꝯtraꝝ sibi mutuo per gñationem succedentiū. qḋ vr̄ impoſſe. ꝯñtia pȝ. qꝛ illa forma pōr manet p te. ⁊ est vna in vna mā. ¶ Pͦ. per gñationē nālē vel aliqd noui pducitur: vel nihil. si aliqd. ergo non euades creationē. qꝛ illud ꝗtūcūqȝ modicū fiet de nō aliquo. Si nihil. ergo erit nulla gñatio. sed erit qḋlibet in quolibet. ois enim pductio noua hȝ terminū nouū. ¶ Scḋs modus dicēdi est qui ponit respectu cuiuslibet forme ppriam inchoationē. ⁊ ideo tot quot sunt forme educibiles de po^a materie. ⁊ illā inchoationē dñt eē creante ⁊ eā vocant partē forme vel formā incōpletā que pficit a gñante. ¶ Cōtra. ꝙro quō ex pte pcedēte ⁊ pte sequēte fiat vnū. qꝛ vel sicut ex po^a ⁊ actu. vel sicut ex partib⁹ hōgeneis eiusdē rōnis. nō pmo°. tum qꝛ forma est actus. tum 2°. qꝛ forma pfecta ex illis ptib⁹ cōposita non esset simplex. nec 2° mō. qꝛ vel pars aduenīēs imediate educeretur de po^a. materie vel mediante pma. i. de po^a prime. si primū. frustra ponit pp vitandū creationem. qꝛ sine illa eque imediate educeret. si 2^m. ꝯtra. pmo qꝛ ipoſſe est duas partes forme eiusdē rōnis sic se hre ꝙ vna sit terminus ⁊ alia sbm trāsmutationis. tū 2°. qꝛ ꝙcūqȝ po^a actiua eque respicit qḋlibet in quo saluat rō obiecti pmi. ergo po^a gñatiua eque poterit in partē pexistentē sicut in partē subsequentem ex quo ponunt eiusdē rōnis. imo plus cū pars pexistēs sic imperfectior sequēte. ergo pma pars nō erit ingñabilis nec coeua. ¶ Pͦ. illud inchoatiuū itrinsecū ⁊ actiuū vel est efficiens per se actiuū ad gñationem vel nō. si sic. ꝯtra. tū pmo. qꝛ nihil impfect⁹ est sufficiēs actiuū respectu pfectioris. tū qꝛ semp ageret cū sit agēs nāle hñs semp passū approximatū. ergo forme simul educerent semp: vel saltē illa cui⁹ po^a actiua vel ichoatio eēt fortior: qḋ est euidēter falsū. Si nō. ergo agēs extrinsecū pus agit ꝗ itrinsecū. alr̄ itrinsecū semper egistet. lȝ impfecte. in illo ergo pōri ex quo eūtes inālitatē gñationis. ¶ 3⁹ modus dicēdi ponit cuiuslibet forme ppriam inchoationē sicut ⁊ 2°. sȝ illā dicit eē totā formā. ita ꝙ tota forma pexistit in mā nō tū vnita materie nec isormans eā. sed post per gñans fit vnio forme cum mā vt eā actu isormet. ¶ Cōtra. tū pmo. qꝛ ponit accñs sine sbto. qꝛ formā accidentalem nō isormantē mām. tū 2°. qꝛ ponit formā māle separatā ⁊ nō informātem mām. tū 3°. qꝛ ponit mām sine forma isormāte. que oia sunt ipoſſia per nāꝫ. ¶ Pͦ. nulla actio realis nālis per se terminat ad relationē. qꝛ ad aliqd nō est mot⁹. ex 5°. phi. sȝ vnio est relatio. ergo actio nālis agentis ꝗ vtiqȝ est realis nō terminat ad illā vnionē forme cū mā vt tu dicis. ¶ 4⁹ modus dicēdi ponit ꝙ tota forma pexistit vnita materie. sed pexist sm esse incōpletū accipiēs cōpletū eē per gñationē. ita ꝙ totū cōpositū pexistit sub alio mō essendi. s. sub eē incōpleto. ¶ Cōtra. qꝛ ois actio realis hȝ terminū realē. sed gñatio est actus realis. ergo ⁊c. Iste termin⁹ per te est modus eēndi pfect⁹ ⁊ nou⁹. tūc sic. vel ille modus eēndi est accñs. ⁊ tūc gñatio erit alteratio. vel erit sba. ⁊ tūc vel erit mā vel forma vel cōpositū. qcqd des. sequit ꝙ nō totū compositū pexistit. sed ipm vel aliqd eius nouiter producitur. ¶ Confirmat sic. qꝛ ois pductio sbalis noua hȝ terminum sbalem nouū. sed gñatio simplr̄ est hm̄. ergo ⁊c. ⁊ tūc idē qḋ prius. qꝛ tūc totum cōpositū nō pexistit. ¶ Pͦ. sequit ꝙ mā simul informet oibus formis ꝯrijs ⁊ qbuscūqȝ specifice distinctis. quod est absurdū sm phlam. tūc. n. rediret opinio Anax. ꝙ qḋlibet eēt in quolibet. ¶ Quintus modus dicēdi ponit in mā nām quādā pure potētialē quā vocat pn^m potētiale. que pexist in mā distincta tū a mā: trāsmutabilis tū in formā per actionē agētis nālis. ⁊ ista est po^a māe de qua educunt forme corpales. ¶ Cōtra. qꝛ pn^m potētiale vel accipit pro po^a obiectiua vel subiectiua. si subiua. tūc nō est aliquid aliud a mā ꝯtra te. mā. n. ponit sicut po^a sbiua. Si accipit pro po^a obiectiua ista nihil ponit. sic. n. est in po^a ante christus ⁊ albedo futura nōdum ens. ergo pure potētiale eēt nihil. si ergo ipȝ est trāsmutabile in formā tūc forma fiet de nihilo. ⁊ sic nō vitabis creationē. ¶ Pͦ. illud purū potentiale si est aliqd extra nihil est creator vel creatura. non creator pȝ. si creatura. ꝯ. qꝛ ois creatura hȝ respectū realē ⁊ actualem ad creatorē. cuiuslibet respect⁹ realis actualis est fundamentū reale actuale. qꝛ nō minoris entitatis est fundamentū ꝗ respect⁹ fundat⁹. ergo pn^m potētiale ē aliqḋ ens actuale reale. ¶ Pͦ. illḋ puꝝ potētiale vel erit pn^m vel est pars forme gñande vel nō vt pus. ꝯtra alios modos ponēdi arguitū est. ita ꝙ vel nō creatio vitabit: vel pp gñationē nālē nihil nouū pducet. quoꝝ vtrūqȝ ipsi reputant impoſſibile.

Quantū ad scḋm principale est opinio negatiua que dicit ꝙ vtiqȝ in mā ponēda est rō seminalis. nō tū coeua materie vel trāsmutabilis in formaꝫ. ita ꝙ aliqd forme pexigat in mā de quo fiet forma. ¶ Ad cui⁹ euidentiā suppono qd sit rō seminalis ⁊ in qbus sit ex his que dicta sunt in sniando circa pmū hui⁹ lectionis. Et vlteri⁹ pmo declarabit de semine. ꝙ semē sit. 2°. ad qd sit semen. ⁊ 3° ad qd sit rō seminalis. ¶ Quo ad primū pono talē rōnē de semine. Semē est qḋdā corpus impfectū pductū a gñante cui⁹ forma nō est itenta a nā pp se. sȝ pp alterū vt ex ipso gñet aliqd sile gñanti. ¶ Ad cui⁹ euidētiā est sciēdū ꝙ in nā est duplex pcessus. vn⁹ ascēsiuus ⁊ gñatiu⁹. vbi gr̄a. pcedendo a forma seminis vsqȝ ad formā sanguinis. ⁊ vltra ad formā embrionis. ⁊ vltra ad formam pfectā in spe. puta asini vel bouis. ⁊ iste pcessus est ab ipfecto ad pfectū. Alli⁹ est descēsiu⁹ ⁊ resolutori⁹. v. gr̄a. resoluēdo aial in cadauer. ⁊ cadauer in elemēta. vsqȝ ad mām primā. ⁊ iste pcessus est a pfecto ad iperfectū. illud aūt a quo icipit nā in p° pcessu est semē. ⁊ pȝ ꝙ ibi nō sistit sȝ pcedit vltra vsqȝ ad formā vltimā pfectā. ecōuerso est in 2° pcessu. ex qbus pȝ ꝙ semen est qḋdam corpus ipfectū pduct⁹ a gñante vt sit via ascēdendi ad formā vlteriorē ⁊ pfectā. ¶ Quantū ad 2^m dico ꝙ semen non ponit vt sit pn^m actiuum gñationis attingens terminum formalem gñationis qui est ipsa forma. hoc pbo duplr̄ pmo sic. qḋ nō est: nō est pn^m pductiuū sbe. agere. n. psupponit eē. sed semen in istāti gñatiōis non est. qꝛ gñatio hui⁹ est corruptio alteri⁹. ergo ⁊c. Dices ꝙ est pn^m dum est. Cōtra. qꝛ semē est aliqd de primo ꝯuertibile in illud qḋ dȝ gñari. sȝ oē tale hȝ rōnē passiui magis ꝗ actiui. ¶ Pͦ. 2° sic. nullū impfectū est pn^m efficiēs pducēdi pfectius. sȝ semē est qd impfecti⁹ regñanda. maior pȝ. qꝛ oē pn^m pductiuū vel est vniuocū vel equocū. qcqd des. vel est eque pfectū vel pfectius termino pducto ⁊ nullo mō impfectius. ¶ Dices ꝙ semē agit in virtute decidētis: ⁊ nō in virtute propria. ⁊ sic pōt pducere sbam ⁊ formā geniti. ¶ Cōtra. in virtute non entis eo mō quo nō est: nihil agit. sȝ decidens cū nō sit in rerū nā. puta pr̄ mortuus. vel etiā si sit. tū qꝛ nō est pñs corpori in qḋ dȝ semē agere. iō est nō ens vel hñs rōnē nō entis. ibi ergo in virtute illius nihil agit. Si ergo agit semen vel agit virtute ppria vel alicui⁹ sbe actualr̄ coexistētis. ¶ Cōfirmat. qꝛ in causis ordinatis accidentalr̄ nō opȝ sil' ꝯcurrere oēs ad effectū vt ostensū est 2° hui⁹. sed decidens ⁊ ipm semen sunt accidentaliter ordinata. ergo ⁊c. semen ergo nō agit in virtute decedentis.

Sed occurrit dubiū. a quo illa forma pducit si non a semine nec a pr̄e. ¶ Rñdeo in gñatis mediante seīe ⁊ maxime p ppagationē vt sūt aialia opȝ recurrere ad virtutē diuinā. ⁊ dico ꝙ imediate a deo pducit. pbatio. qꝛ nō a semie vt pbatū est: nec a pr̄e. qꝛ eo mortuo pōt fili⁹ gñā

ri. nec a forma vel virtute celi. q2 ipa est imꝑfectior q̃ forma aiati: nã ſm Aug. xi. de tri. caplo decimoſeptimo. oē viuens est ꝑſtantius nõ viuēte. ꝑponunt.n. viuētia nõ viuentibus. Nec preducit ab itelligentia vel ab angelo. tũ q2 ſcdm cõez ſcholaꝫ nõ pñt inducere vel educere formã de potẽtia mãe. tũ q2 agũt mediante motu celi. ſi ergo celum nõ poteſt. nec angelus mediãte motu celi põt. relinquit ergo ꝙ deus ⁊c. ¶Cõtra. g̃ oēs iſte forme nãles creant. ¶Rñdeo ad illud ſi deꝫ ꝯñs nõ vr aliqd ipoſe. vel alr negeẽ ꝯñtia. falſitas hui⁹ ꝯñtie patebit ifra. ¶De gñatis aũt imediate ⁊ ſine ſeie. puta cũ ignis gñat ignẽ: nõ opꝫ ſic dicere. de his.n. nõ ꝯcludũt rõnes facte ſicut pꝫ ſemẽ ergo nõ ponit vt ſic pn^{m} actiuũ reſpectu termini formalis gñatiõis. ſꝫ magis pn^{m} paſſiuũ ⁊ mãle. ¶Sꝫ nunqd ſemẽ agit ad alterationẽ putã vel pcedentẽ terminũ gñatiõis. ¶Dicendũ ꝙ nõ agit vt ſufficiens actiuũ. nam virt⁹ actiua agẽtis vniformis nõ põt cãre effectum difformẽ in paſſo vniformi. ſꝫ virt⁹ ſeminis eſt vniformis vt pꝫ. ⁊ mã ſilr. ergo virt⁹ ſeminis nõ põt efficere tantã difformitatẽ q̃tã appet in organis aialiũ. nec p ꝯñs põt alterare ad tãtã difformitatẽ ma. pꝫ. q2 difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agẽtis vel paſſi. Quid ergo? dico ꝙ virt⁹ que facit tãtã difformitatẽ organoꝝ in corpe aialis opꝫ ꝙ ſit agẽs difforme. ⁊ illud eſt actio difformis iſluentie ſiue caloris celeſtis. que q̃tũ ad hoc ꝯſona eſt virtuti diuine. nec puto incõueniens ſi ad iſtã actionẽ difforme aliquo modo concurrat ſemen vt concauſa.

Quantũ ad 3^{m}. dico ꝙ rõ ſeminalis non ponit vt ſit pn^{m} ꝓductiuũ forme ſbalis ſicut nec ſemen. ⁊ pp eaſdẽ rõnes. ¶Itẽ ſicut ſemẽ nõ eſt ſufficiẽs alterans ſine iſluentia celi: vt oſtẽſuꝫ eſt: ſic nec rõ ſeminalis que eſt aliq̃ forma ſiue virt⁹ actiua ſeminis. Sũt tñ ⁊ ſemẽ ⁊ rõ ſeminalis nõ ſufficiẽter: ſꝫ aliqlr ꝯcauſatiua ⁊ coactiua nõ ad formã ſbalẽ ſꝫ ad alterationẽ putã. Ex ꝑdictis oib⁹ ꝯcludit ꝙ nihil ꝑexiſtit in mã vt ichoatio forme vel actiuũ forme qd in ipſam formã nãlr gñatã nãlr tranſmutat. ⁊ ſic ad qõnẽ. ¶Ad argumẽta alteri⁹ opinionis. ad pmũ de creatione nego ꝯñtiã. ⁊ ad ꝓbationẽ cuꝫ dr ꝙ creatio eſt de nihilo factio. Rñdeo ꝙ li de nihilo põt dicere habitudineꝫ termini vel ſbti. Si dicit habitudinẽ termini ſic nõ diſtinguitur creatio a gñatiõe nãli. vtraqꝫ.n. eſt ꝓductio de nihilo. ſi dicat habitudinẽ ſbti ſic eſt tm̃ creatio. ⁊ nõ gñatio nãlis. creatio.n. eſt ꝓductio de nihilo. ⁊ nullo ꝑſuppoſito. ita ꝙ excludit cãlitatẽ cuiuſcũqꝫ cãe: tam mãlis q̃ formalis q̃ etiã efficiẽtis creati ꝯcauſantis ipſi creãti lꝫ aliqñ ꝯcurrat vt poſterius. vtputa ſi res creata ſuſcipiat in aliquo ſuſceptibili: oppoſitũ hui⁹ ſemp accidit in actiõe nãli. q2 ibi ꝑexigit ſbm ⁊ mã ꝯcauſans que eſt in po^{a} nãli ad formã hñs iclinationẽ ad eã tanq̃ carens ⁊ apta nata nãlr ſuſcipe eã. vñ ſi per impoſe forma nãlis ꝓduceret a nã nõ ꝯcurrẽte mã nec tranſmutata per nãm. talis ꝓductio eẽt creatio. ¶Vñ notãdum ꝙ creatio eſt ꝓductio iter ens ⁊ nihil ſimplr. gñatio vo eſt iter ens ⁊ ꝑuationẽ. que ꝑuatio ⁊ ſi nihil ſit formalr tñ preſupponit aptitudinẽ ⁊ inclinationẽ nãlẽ in ſbto aliquo cõcãntẽ. nõ ſic creatio. ¶Ex hoc ceſſat iſtãtia de gra ⁊ aia itellectiua. q2 ad iſtoꝝ ꝓductioneꝫ nõ ꝯcurrit aliq̃ cã ꝯcauſans ipſi ꝓducẽti: cũ iſte forme nõ educant de po^{a}. mãe. vñ ⁊ deus poſſet eas ꝓducere ſine ſuſceptiuo. ⁊ tunc pꝫ ꝙ nihil ſibi coageret. nũc etiã prius ex nã rei ꝓducunt a deo nulla alia cã ꝯcauſante. ⁊ in ſcdo ſigno nature vniunt q̃libet ſuo ſuſceptiuo. ſ. gra aie: ⁊ aia intellectiua corpori. pꝫ ergo ꝙ agens nãle non creat ⁊ eadem rõne non anihilat: eſto ꝙ nõ ꝓducat formã nõ ꝑſuppoſito aliquo in mã quod in forma nãliter tranſmutet. ¶Ad 2^{m} cũ infert ergo gñatio forme nãlis. nego ꝯñtiam. Ad cui⁹ euidẽtiã ꝑſupponendũ eſt ꝙ nãlitas gñationis ⁊ modus nãlis accipienda eſt ex parte paſſi ad formã nãliter inclinati: ⁊ non ex parte principij actiui inexiſtentis ipſi mobili vt ꝓbatũ fuit p rõnes tres 5° hui⁹. caplo de natura. Hoc ꝑſuppoſito rñdet ad ꝓbatiões ꝯñtie. ¶Ad primam dico ſicut dixi in ſententiando ꝙ phs h in lra loquit de parte forme nõ formalr. ſꝫ virtualr: eo mõ quo dicit calorẽ eſſe parteꝫ ſanitatis. ⁊ hoc mõ rõ ſeminalis põt dici pars forme gñande lꝫ ſit formalr nihil illi⁹ forme. ¶Ad ſcdam ꝓbationẽ cũ dr ꝙ ois gñatio nãlis hꝫ pn^{m} actiuũ dr ꝙ falſum eſt. Tu dicis ꝙ nã ſit pn^{m} mot⁹ ei⁹ in quo eſt. dico ꝙ eſt pn^{m} paſſiuũ nõ actiuũ. ⁊ per hoc nãlia dñt ab artificialibus. q2 in nãlibus pn^{m} paſſiuũ hꝫ determinatã iclinationem ad formã. in artificialib⁹ nõ. ſꝫ ibi vel iductio forme eſt ꝯtra inclinationẽ materie. vt pꝫ in edificijs ⁊ erectionib⁹. nam ꝯtra iclinationẽ grauiũ eſt ꝙ ponant ſurſum. vel ſaltẽ mã eſt in po^{a} neutra ad formas artificiales. ¶Contra. q2 nã dr magis de forma q̃ de mã ex 2° phi. ¶Rñdet. nã vt pn^{m} paſſiuum dr de materia: ⁊ de forma. nam per formam per quã res eſt talis per eandẽ eſt receptiua paſſionis ꝯñtis formam. exẽplũ. per eandẽ formã qua hõ eſt hõ eſt receptiuus riſibilitatis. ⁊ qua graue eſt graue vel leue eſt leue competit ſibi talis vel talis mot⁹. ¶Ad 3^{m} ꝓbationẽ ꝙ violentũ ⁊c. dicendũ ꝙ li nõ ꝯferẽte vim: dꝫ ꝯſtrui cũ li paſſo ⁊ nõ cuꝫ li pn^{m} extra: vt ſit ſenſus ꝙ violentũ eſt cui⁹ pn^{m} eſt ab extra ipſo paſſo non conferente vim. confert aũt vim paſſium nõ actiue ſed inclinatiue ⁊ diſpoſitiue. qñ. ſ. hꝫ nãleꝫ ⁊ determinatam incliationem ad formã inducẽdã. qd nõ eſt verũ de violento vt cum lapis fertur ſurſuꝫ. ſed ex hoc nihil habes. ſufficit.n. ꝙ materia naturaliter ſit inclinatã ad formã nãlẽ ad ſaluandam nãlitatẽ generationis. eſto ꝙ nihil actiuum ſit ex parte materie.

Ad cõmen. in oppoſitum dicendum ꝙ in illis duabus auctibus loquit de po^{a} obiectiua: ſic.n. agẽs nõ largitur multitudinẽ ſed ꝑfectioneꝫ. ⁊ illud quod eſt in actu ⁊ in po^{a} nõ ſunt duo diuerſa. q2 albedo in actu nõ eſt alia nec eſt cõpoſitior ſeipſa vt eſt in potẽtia obiectiua. ſꝫ eſt ꝑfectior. ſed loquẽdo de potẽtia ſubiectiua ſic agẽs multitudinẽ largitur ꝓducendo formã aliq̃ de nouo. Itẽ ens in po^{a}. ſ. mã. ens in actu. ſ. forma ſunt duo diuerſa ⁊ realiter diſtincta. ⁊ ſic nihil mali ſequitur.

¶Sed hic quideꝫ permittatur: ex quibus vero ſubſtantia eſt vt partibus perſcrutandum eſt. Si igitur eſt hoc quidẽ materia: illud vero ſpecies aliud ex his ⁊ ſubſtãtia eſt materia ⁊ ſpecies: ⁊ quod ex his eſt qdẽ vt materia pars alicui⁹ dr. 12

Querit Utruꝫ in reb⁹ nãlibus mã ſit pars qditatis rei ſpecifice. vr ꝙ nõ. nã 5°. hui⁹ caplo. de cã dr ꝙ oẽs ptes diffõnis ſunt forme. ergo mã nõ ptinet ad diffõnẽ nec per ꝯñs ad qditatẽ rei. ¶Itẽ ibideꝫ. ⁊ 2° de aia ⁊ alibi frequẽter Ari. noiat formaꝫ ꝙ qd eſt rei. ergo materia nõ ptinet ad qd qd eſt rei. ¶Itẽ h in 7°. parum poſt dicit ꝙ aia eſt ſba aiati. ⁊ ſpẽs. ⁊ quod qd erat eẽ. nõ mã. ¶Cõtra. octauo hui⁹ dr ꝯtra Platonem ꝙ omnis diffinitio habet quid ⁊ quale. ⁊ opꝫ eẽ vt materia: illud vero ⁊ forma.

Respondeo hic eſt opinio tenẽs ptẽ negatiuaꝫ pp auctẽs adductas in oppoſitũ ⁊ plures ꝯſiles. ¶Itẽ ar. rõnib⁹ ⁊ pmo ſic. qcqd hꝫ mãm eſt gñabile ⁊ corruptibile. ſꝫ ꝙ qd eſt nõ põt gñari ⁊ corrũpi. g̃ ꝙ qd eſt rei nõ includit mãm. maior ꝓbat ex h 7° caplo 5°. mã eſt qua res põt eẽ ⁊ nõ eẽ. iõ ſm phm ibidẽ in oib⁹ gñatis ſiue ab arte ſiue a nã eſt mã. q2 qdlꝫ tale eſt poſe eẽ ⁊ non eẽ. minor hr in lra vbi dr ꝙ q̃cũqꝫ nõ ꝯcipiunt cũ mã ſꝫ ſine mã vt rõnes. ſ. qditates ſperum: ſolũ hec non corrumpunt. ¶Itẽ ꝙ qd eſt eſt pn^{m} cognoſcẽdi illud cuius eſt vt dictum fuit ſupra in hoc eodẽ ſeptimo. caplo 4° ſed mã nõ eſt principium cognoſcendi rem. quia vt dr parũ poſt mã eſt de ſe

ignota.z ibidē cōmen.ait φ mā̄ siue sensibilis siue intelligi-
bilis ẜm se est ignota.ergo mā̄ nō ptinet ad qḋ qd est rei. ꝑ.
nihil ptinet ad qditatē rei qḋ ꝓhibet φ qd est idē eē cum eo
cuius est.sed mā est h9.ḡ mā nō ptinet ad rei qditatē.maior
est q̄si euidēs ex terminis.n. nihil pōt ꝓhibere identitatez
inter rez z suā qditatē nisi sit extraneū a rei qditate.vñ supra
caplo 4°.ꝓbat φ in dictis ẜm se qḋ qd est idē est cū eo cui9
est.mi. hr tn lr̄a in hoc eodē 7°.φ mā est ois ei9 qḋ nō est idē
cū suo φ qd est.z iferi9 ēt dr̄ φ ꝯcepta cū mā nō sunt idē.er-
go zc̄.¶Sz ista opio nō placet pp rōnes iferi9 ponēdas p
scḋa opinione.nec rōnes istius opinionis ꝯcludunt.

Ad primū in oppositū cuz dr̄ oē qḋ hz mām zc̄.
dicēdum φ corruptibile dicit poten-
tiā ꝓpinq̄z vel remotā.corruptibile in potentia remota dr̄
illud qḋ hz vñ possit corrūpi.non tñ pōt exire in actum nisi
prius sit in potētia ꝓpinqua sicut calefactiuū in po^a remo-
ta dr̄ qḋ hz vñ possit calefacere.sed nō pōt actu calefacere ni-
si sit in po^a propinqua.s.qḋ non ipediat z φ passum sit sibi
pn̄s.¶Ad ꝓpositum ignis est corruptibilis in 2° dicendi
per se.sicut color est visibilis ex scḋo de aia.tñ ignis nō est in
po^a ꝓpinqua vt corrūpat nisi sit in eē existentie.qḋ ergo est
gn̄abile z corruptibile primo hz mām ꝯctaz ad existentiā.
sic autem φ qd est nec est gn̄abile nec corruptibile vt dicit
pħus nec plus ꝯcludit rō.sz hoc non obstante qḋ quid est
speciei hz mām non ꝯctam.¶Ad 2^m cum dr̄ φ quid est.est
ꝑn^m cognoscēdi zc̄.illa rō reducit sic.nihil pōt pfecte cogno
sci nisi cognitis omnibus suis causis.vñ 2° huius ponit φ
cause nō sunt ifinite loquēdo tam de causis mālibus q̄z de
alijs.tūc sic.nihil est nec̄ium ad cognitionez rei nisi φ quid
est ẜm te.sed materia est nec̄ia ex 2°.hui9 ergo mā icludit in
ipso φ qd est.¶Ad formā dicēdū φ lz cognitio materie re
quirit ad cognitionem rei mālis.tñ aliter est rō cognoscēdi
formam:alr mām.nā sicut cause differūt in pfectione z en-
titate z cālitate in causando.ita z in causando cognitionez
rei cuius sunt.sicut ergo forma magis est ens q̄z mā:ita ma
gis cāt entitatē z cognoscibilitatez rei.qr etiā mā nō hz esse
nāliter nisi per formaz causantē ei9 eē in effectu.z iō etiā for
ma facit cognoscere mām.tñ vtrūq̄z postea est cā cognoscen
di cōpositū.dr̄ ergo mā ignota.qr nō est prima rō cognoscē
di illud cui9 est.nec potissima.¶Aliter dr̄ φ Ari.loquit de
cognitione scientifica z de mā ꝯcta ad eē existētie.illa qdem
est ignota sciētifice z cā ꝯtingētie rei.ideo nō facit cognitio-
nez sciētificā.sed si abstrahant a sensu illa quoꝝ est talis mā
non est de eis nisi opinio. ¶Ad 3^m cum dr̄ nihil ptinet zc̄.
dico φ minor est falsa.¶Ad ꝓbationē dicēdū φ Ari.loqui
tur ibi de mā ꝯcta per existere:vel de mā que est ꝓprietas in
diuidualis.in his.n.non est idē φ qd est cum eo cui9 est per
se primo:sicut Ari.intendit lz sit idē eo° quo hn̄t qd vt ostē-
sum est supra in hoc 7°.caplo 4°.

Alia est opinio tenēs partē affirmatiuā.¶Ad cuius
euidentiā suppositis trib9 distinctionib9 positis
in sentētiādo quaꝝ ꝑma est de spē.alia de mā.alia de simul
toto declarabo qnq̄z ꝯnes.¶Prima ꝯclusio sit ista mā nō
ꝯcta que est pars potētialis accepta absolute z vlr ptinet ad
qditatem specificam.hāc ostendo sic.Ari.8° hui9 caplo 2° re
citat opinionem diffinientiū res māles quoꝝ qdā diffinie-
bant per mām solū.qdaz per actū.qdā per vtrūq̄z.z isti vlti
mi diffiniebant pfecte.vñ ibi cōmendat architan qui cōple
xus est in diffōne mām z formam.¶ꝑ.ibidez.caplo 3°.di
cit φ opz terminū esse orōnem longā.z in diffōne esse hoc
qdem vt mā.illud vō vt forma.¶Itē in hoc 7°.iferius di-
cit φ parabola iunior aialis quā ꝯsueuit socrates dicere nō
bn̄ se hz.supfluū.n.est auferre materiā a qditatib9 rerū qua
rum quedā sunt hoc in hoc.i.forma in mā.hoc etiā dicit ali
bi frequēter in hoc 7° z in 8°. ¶ꝑ.arguit per rōnes.ꝑmo
sic.eēntia z qditas cuiuscūq̄z sbe est rō intrinseca sufficiēs eēn
di rei cui9 est.circūscripta quacunq̄z alia realiter differentie.
sed per te forma ignis est tota essentia z quiditas ignis.ergo
ignis est ignis sine mā:z per ꝯn̄s materia est supflua in nā.
quod est absurdum.ma.pz.quia albedo est ratio superficiei
essendi albaz.ergo multo magis igneitas eēndi ignē.¶ꝑ.
cuius essentia est incāta z ipm est incātū ꝑdicatū icludit in
sbio.qr cum eēntia rei z ipsa res sint idē realr pfecta idētita-
te:si vnū est incātum:z reliquū.ergo addito vtrobiq̄z illud
cui9 est eēntia incāta a causis itrinsecis ipm est incātū a cau-
sis itrinsecis.seu si qditas rerum mālium non icludit mām
nec erit causata māliter.ergo nec res mālis erit cāta māliter.
ergo frustra ponit mā in rebus mālibus.nec mā erit causa.
quia nō pōt eē cā nisi intrinseca.quod est absurdū euiden-
ter.¶ꝑ.omne ens completuz in genere nulli alteri vnitur
ad faciendum vnum per se.sed si vnitur facit vnū per acci-
dens.cū eo vel vnum aggregatiōe vt aceruus.sed si qditas
ignis est ipsa forma ignis sine mā.forma ignis est ens com-
pletuz in gn̄e.ergo cuicūq̄z vnit facit vnū per accn̄s.sz māe
vnit.ergo hec ignis cum mā nō est vnū per se.sz per accn̄s.
vel aggregatione vt aceruus.qḋ falsum est.ma.principali-
ter ꝓbat qr que faciūt vnū per se nō sunt cōplete gn̄e.sz per
reductionē vt sunt ꝑn^a z ptes rei.minor pz.qr ignis est com
plete in gn̄e.ergo z forma ignis si sit tota qditas ignis.¶ꝑ.
qḋ nō icludit aliquā qditatē in gn̄e.nec aliq̄ qditas in gn̄e
includit ipm.nec est in gn̄e p se.nec p reductionē:sz p te mā
est h9.vt ostendā.ergo mā nō est p se in gn̄e.nec p reductio-
nem.ergo erit nihil.qr nullū est ens extra gen9 nisi deus.mā
nō est de9.ergo nihil.maior pz.qr qcq̄d est in gn̄e p se est qdi
tas vel icludēs qditatē.vt ignis.z qcq̄d est in gn̄e p reductio
nē icludit in qditate alicui9 hn̄tis qditatē.minor est euidēs.
qr si mā nō ptinet ad qditatē.nec etiā icludit qditatē nec in-
cludit vt dicis.¶ꝑ.qn̄cūq̄z aliqua rō cōis ꝯuenit plibus.
ꝯuenit eis p aliqḋ cōe cui ꝯuenit ꝑmo illa rō.vt pz ex ꝑmo
post.z scḋo de aia.sz facere p se vnum cōuenit huic forme z
huic materie z illi.ergo zc̄.illud cōe est ipsa mā z forma cō-
muniter accepte que primo faciunt per se vnū.qḋ nō esset
nisi ipsa mā pertineret ad quiditatem rei cōmuniter acce-
pte.¶ꝑ.qcquid ponit in diffinitione sbe mālis ptinet ad
quiditatem eius.qr sba non hz diffōnem per additamēta.
sed mā ponit in diffōne sbe mālis.ex 6°.hui9.ergo zc̄.¶2^a
ꝯclusio sit ista.mā ꝯcta per iđiuiduationem ptinet ad qdita
tem simul totius qḋ est indiuiduū substātie distinctuz ꝯtra
vniuersale.hanc ostendo sic.singulariuz sunt cause singula-
res.ex quinto hui9 capitulo de causa.mā aūt z forma sunt
cause intrinsece rei.ergo indiuidui erunt cause indiuidue.
materia ergo indiuidua erat cā itrinseca z quiditatiua z in
diuiduuz substantie sic accepte.¶3^a ꝯclusio sit ista.materia
ꝯtracta per existentiā pertinet ad quiditatem simul totius
existentis.probatio huius.prima essentialia compositi exi-
stentis sunt existentia.non enim est intelligibile φ ex nō exi
stentibus componit intrinsece aliquod existēs.sed materia
est ꝑn^m essentie rei.ergo compositi existētis erit materia exi-
stens.¶4^a ꝯclusio sit ista.materia accepta pro parte itegra
li remota pertinet ad qditatem rei non ꝓprie z directe.sed
per reductionem.φ nō ꝓprie z directe ostendo sic.illud qḋ
nō intrat diffinitionez rei nō ptinet ꝓprie z directe ad qdi-
tatem eius.nam diffinitio est res includens qcq̄d est de qui
ditate rei.sed materia accepta pro parte itegrali remota nō
intrat diffinitionem rei.quia semicirculus nō est de diffini
tione circuli.vt dr̄ hic in lr̄a.ergo zc̄.Sed φ ptineat ad qui-
ditatem rei per reductionem ostēdo sic.nam quicq̄d princi
piat principiū principiat z principatū saltem per reductio
nem.quia qcq̄d est cā cause est cā cāti.sed materia sic accepta
est principium principij imediati.s.materie proxime z ime
diate nam circulus q̄ntū ad suū esse materiale proximum
componit ex semicirculis sicut paries ex lapidib9.ergo zc̄.
¶Quinta conclusio sit ista.materia contracta per accidens
preter necessarium nullo modo pertinet ad quiditatez rei.
hanc ostendo sic.qḋ pōt pfecte esse z perfecte intelligi in sua
quiditate sine alio:nō dependet ab eo nec includit illud in

sua qditate.sed sillaba composita ex lris cereis põt pfecte eē ꝛ intelligi in sua quiditate sine cera vel lris cereis.ergo cera vel lre cerce non ptinet ad qditatem sillabe nisi dicas sillabe ceree.ma.pꝫ ꝛ minor etiam.qꝛ hec sillaba.ba.põt esse ꝛ intelligi pfecte sine.a.ꝛ b.cereis.quia.b.ꝛ a.pñt esse cupree vel ferree.vel sine omni tali mā posset pferri hec sillaba.ba. ¶Aduertendū tñ ꝙ mā ꝯcta quocūqꝫ mō non est de rōne qditatis specifice.nam nā specifica abstrahit a quacunqꝫ ꝯctione accepta fm quatuor ꝯnes vltimas.ꝛ ideo soluꝫ mā accepta mō abstracta ꝛ in vli est de essentia spēi vt pma ꝯ pcedit.

Ad auctoritates phi oppm. ¶Ad pm cū dr ꝙ oēs partes diffōnis sunt forme.dōm ꝙ nō sunt forme sibi iuicē cōparate.sed respcū diffiniti.qꝛ de ipso formalr predicenf. ¶Ad scdam:de scdo de aia cum dr ꝙ forª est qd erat esse.dōm ꝙ hoc dicitur appropriate ex eo ꝙ forma est pncipalior cā ꝛ cōpletiua diffōnis ꝛ quiditatis rei non qn mā ēt ꝯcurrat. ¶Ad tertiā ꝙ aia est sba animati.dōm ꝙ Arist.accipit ibi sbam ꝛ ꝙ qd erat esse pro notiori pte diffōnis ꝛ nō p tota diffōne. quod pꝫ per ipmmet glosantē se statim ifra.si qd aut altera ꝛ nō est aia aial ꝛ sic hoc qdem dōꝫ.hoc aūt non dōm.sicut ergo nō vult ꝙ aia sit aial.sic non est diffinitio aialis.sed pncipalior ps ideo sic dōm.sic aūt nō ita ꝙ vnoº dr diffō.alio mō nō.

¶Abeūtes vero ex actu non palā vtrū quidē sunt aut nō sunt.sed semp dñr ꝛ cognoscunf vl'is rōne. 13

Queritur Utrū singulare sit per se a nobis intelligibile.videf ꝙ non per phm in lra q dicit ꝙ abeūtib⁹ a sensu non est palā an sint aut nō sint. ¶Itē 2º.de de aia dr ꝙ sensus est singulariū.intellect⁹ vlium. Ex his sic arguif.sicut se hꝫ sensus ad suum obm sic se hꝫ intellectus ad suum.ergo pmutatim sicut sensus ad intellectū sic obm sensus ad obm intellectus. sed sensus non est intellectus.ergo nec obꝫ sensus quod est singulare est obm intellectus. ¶Confirmaf.qꝛ diuersaꝝ potentiaꝝ sunt diuersa obiecta.ergo singulare quod est obm sensus non erit obm intellectus. ¶P.ꝙ quid est obm intellectus.ex tertio de anima.sed singulare non hꝫ pprie quod quid est.ergo ꝛc.pbatio minoris.tum qꝛ alias singulare esset diffinibile ꝛ de ipso esset pprie scia.quoꝝ vtrūqꝫ est ꝯtra phm in hoc septimo.tum qꝛ infinite possent esse scie cū infinitas non repugnet singularibus.tum qꝛ hñs notitiā perfectam de specie specialissima haberet imperfecam ꝛ impotentiam de quolibet singulari: sicut hñs pfectam notitiam de gñe hꝫ impfecte ꝛ in potentia notitiā de spē qlibet ipsi⁹. sed hoc ꝯñs est falsum.nā agēs p cognitionē non põt pfectissime se dirigere in agēdo nisi perfectissime cognoscat agibile qꝫtum sibi possibile est.sed artifex per artē de domo tñ vlem pfectissime se dirigit in faciendo hāc domū pticularēꝫ ita pfecte sicut si eandem prius aut vidisset aut nouisset ergo domus facta non est apta pfectius cognosci ab artifice qꝫ in vli. ¶P.ad principale.si singulare per se intelligitur.g vl'e nō per se itelligif.ꝯñs est falsum.ergo ꝛ añs.pbatio ꝯñe.qꝛ si vl'e ꝛ singulare per se intelliganf.aut ergo vl'e itelligif per eandē spēꝫ per quā singulare.aut per aliā.nō per eādē.tñ qꝛ idē repñtaret aliqd sub rōne distincti ꝛ indistincti.tum qꝛ si sic.s.per eādem aut vna spēs que est ipsi⁹ vlis esset oium singulariū.aut quecūqꝫ est alicui⁹ singularis ppria est ipsi⁹ vlis. nō pº qꝛ nulla spēs vnica est rō cogscēdi pl'a vt pl'a.nō scdo mō.qꝛ tūc qt eēnt intellectiones singulariū tot essent vliū. tñ qꝛ ambo.s.vl'e ꝛ pticulare sp itelligerenf sil:nisi itellectus vteref spē nūc ad hoc nūc ad illō:ꝛ illū vsuꝫ oporteret ꝙ pcederet cognitio hui⁹ ꝛ illius.tñ qꝛ illa eādē spēs aut esset ipsi⁹ vlis pmo.ꝛ sic nō posset repñtare singularia.qꝛ eēt idistincta ꝛ cōfusa.vel ipsius singularis pº ꝛ ex ꝯñti vlis.ꝛ tūc qt eēnt spēs singulariuꝫ tot essent spēs vliū.ꝛ sic spēs multiplicarenf in infinitū si debeant oia singularia cognosci. Si vō detur alia ps ꝙ per aliā spēm cognoscif.hoc nō vr.tum qꝛ vtraqꝫ spēs esset eque abstracta cum ab eodē fantasmate gignaf ꝛ vtute eiusdem intellectus agentis.q̄re ergo vna erit magis vlis ꝛ alia pticularis non videf.tum qꝛ si pmo gignaf spēs intelligibilis singularis ex fantasmate.aut ergo gigneſ alia vlis ex eodem vel etiam de illa spē:ꝛ tūc tot erunt spēs vles quot pticulares.ꝛ sic eiusdem vlis eēnt infinite spēs.aut nō necessario gigneſ spēs vlis.sed tñ voluntate.sed hoc est irrōnabile oino.cum gignitio spēi sit nālis.aut spēs scda vlis redit in idem cum pma ꝛ auget eam.ꝛ sic cognosco vlis poterit in infinitū intēdi.ꝛ etiā sequeref ꝙ quanto pl'a singularia vide tñ cogſam pfecti⁹ ipm vl'e quoꝝ vtrūqꝫ est manifeste falsum. ¶Contra.itellect⁹ cōplexus psupponit incōplexum.sed intellectus cōponit vl'e cum singulari dicendo.sortes est hō.ꝛ cogscit cōpōnem eē verā vel falsam ergo cognoscit vtrūqꝫ extremū i cōplexū alias cōponeret igrans.

Respondeo Ista qō est metha.qꝫtū q̄rit de itellectione simplr singulariū.ꝛ est ēt aiastica.i.ptinens ad librum de aia q̄tenus querit de intellectione singularis respcū intellectus nři.pmo ergo qō ptractabif vt metaphisica scdo de aiastica. ¶Quātū ad pm pmo pmittā tres distinctiones.2º ośdam tres ꝯnes. ¶De pmo sit ista pma distinctio singulare est triplex.qdā abstrahens ab exñtia.non.n. singulare determinaf qꝫtum est de se ad exñtia sicut nec vl'e, ꝛ tale pticulare est per se in gñe nihil includens preter nām spēi ꝛ proprietatem indiuidualeꝫ per quā est hoc. quelibet aūt coordinatio pdicamenti abstrahit ab exñtia.scdo sumitur inqꝫtum est exñs singulare ꝛ non includens aliqd accñs. ꝛ tale singulare põt dici simul totum vt dictum fuit supra. exñtia auteꝫ non est de rōne alicuius nec inqꝫtum qd nec inqꝫtum pticipat qd:qꝛ exñtia est oino extra qditatem formalem saltem in creaturis.3º sumif singulare inqꝫtum includens non solum exñtiaꝫ.sed alia accñtia circūstantia vt qꝫtitatem q̄litatem locū tps ꝛ hꝫ.ꝛ sic est eius aggregatū ꝛ vnuꝫ per accñs. ¶Scda distinctio est ꝙ intellectio est duplex.quedam que dr qditatiua seu abstractiua.ꝛ h abstrahit ab exñtia respiciens solū qditatem ei⁹ vt qditas est.alia est intellectio que dr intuitiua ꝛ visio.ꝛ hec respicit per se obm pñs in sua exñtia.ita ꝙ est exñtis vt exñs est. ¶Tertia distinctio sit ista.obm intellectus qdā est pmo itellectū.qdā nō pº. dr obm pº intellectū qd adeq̄t actuꝫ intelligendi.non pmo aūt itellectū dr qd non adequat.exēplum sili.qñ videf qꝫtū bipedale ipm totū adequat visioneꝫ.lꝫ aūt pars eius per se videaf non tñ adq̄t visionē. Silr aūt est de itellcu cum intelligere spēs.puta homo ipa spēs tota intelligif ꝛ adequat intellectionē ꝛ est pº itellcm.sed ptes spēi.puta genus ꝛ dñia lꝫ vtrūqꝫ p se itelligr nō pº:qꝛ neutꝝ adeq̄t p se itellectionē talē. ¶De 2º sit ista pª ꝯclō. Singulare qlꝫ mō sūptū ē p se intelligibile qꝫtū ē ex nā sua.hanc ośdo sic singulare est vē ens.g vē p se itelligibile.ꝯñtia pꝫ.qꝛ intelligibilitas absolute seqf entitatē cū ens sit obm intellect⁹ vt pbatū fuit 6º hui⁹ pbatio añtis.singulare icludit totā entitateꝫ qditatiuam supiorū:ꝛ includit vltra lꝫ pprietatē idiuidualē ꝛ exñtiā vel aliqd accñs qꝝ neutruꝫ diminuit.sed addit ad entitatē.g ad intelligibilitatē.ergo ꝛc. ¶P.pbaf de singulari pº spālr.nam tale singulare nihil includit aliud vltra vl'e nisi gradū vltime actualitatis ꝛ vnitatis que ipa dñia idiuidualis.lꝫ a tali singulari nō excludif intelligibilitas rōne alicui⁹ inclusi in vli supiori.qꝛ tūc vl'e nō eēt per se itelligibile.nec rōne alicuius additi.qꝛ tūc angelus pticularis nō eēt itelligibilis.nā si repugnaret singulari vt singulare est posse itelligi:angelus nō posset seipm itelligere.nec de⁹ seipm cuꝫ sit singularissimus. ¶Scda ꝯ sit ista. Singulare qlibet mō sumptū est pmum intelligibile qꝫtum est de se.hoc apparet ex significato nois. qd est p.qdcunqꝫ.n.aliud a singulari intelligif non includit singulare complete qꝫtum ad quicquid itelligibilitatis est

in eo qꝛ non includit illum gradum seu differētiam indiui
uidualē qua singulare est singulare. sed ipm singulare inclu
dit cōplete qcqd est itelligibilitatis in quocūqꝫ supiori. cum
icludit in suo ɔceptu oia supiora ꝛ non ecōuerso. singulare
ergo nō est natū itelligi vt pars inclusa in p̄mo intellecto. sꝫ
tm̄ vt p̄mū in quo alia superiora per se includunt. ¶ 3ª ɔclo
sit ista. Singulare p̄mo mō est itelligibile per se respectu in
tellectiōis abstractiue tm̄: ꝛ singulare scdo ꝛ tertio modo est
p̄mū intelligibile intellectione ituitiua tm̄. hec ɔclo hꝫ du
as partes vt patet ex scda distinctione. nā itellectio abstracti
ua abstrahit ab exītia obi. intuitiua autē est existentis obi
vt est existens. ergo singulare p̄mo mō qd̄ abstrahit ab existē
tia est obm̄ intellectionis abstractiue solum. ꝛ singulare se
cundo modo ꝛ tertio modo. qꝛ includit exītiam est obiectū
cognitionis intuitiue solum. ɔña est euidens de se ex signi
ficato terminorum.

Quantum ad scdm̄ oñdaꝫ tres ɔclones. Prima
ɔclo sit ista. Singulare quocūqꝫ mo
do sumptuꝫ est per se intelligibile a nobis pro statu ipso sal
teꝫ itellectione abstractiua. hanc oñdo sic. nā cognoscens per
se dr̄iam extremoꝝ per se cognoscit illa extrema dr̄ie. nā cū
dr̄ia sit per se q̄dam relatio non pōt cognosci non cognitis
extremis. sed intellectus noster per se cognoscit dr̄iam inter
singulare ꝛ vle. ergo per se cognoscit vtrūqꝫ extremuꝫ. Sic
enim arguit Arist. scdo de aia. de sensu cōmuni. ¶ P. intel
lectus discurrit a singulari ad vle ꝛ econuerso. ergo cogno
scit vtrūqꝫ extremū discursus. ɔña pꝫ. quia aliter discurre
ret ignorans. probatio ɔñie: qꝛ sicut per syllogismuꝫ cog̃sci
mus ɔ̃nem. ita per inductioneꝫ p̄nª. ex p̄mo post. sed nulla
potentia arguit discurrendo inductiue nisi intellectus. ergo
notiores sunt sibi p̄misse q̄ꝫ ɔ̃nes. ergo per se intelligit singu
laria a qbus arguit discurrendo. ¶ P. intellectus non ipo
nit noia rebꝰ q̄s ignorat: sed intellectus imponit ꝛ attribuit
noia singularibus qbus etiam attribuit scdas intentiones.
puta singulare idiuiduū ꝛ hmōi. de his facit etiam ꝓpōnes
ꝛ opiniones que oia ptinent ad itellectum. ergo intellectus
noster non ignorat singulare. ¶ P. icognita non possumus
diligere. scdm̄ Augu. sed magis ꝛ plus diligimus singulare
q̄ꝫ vle. qꝛ p̄ceptū de dilectione magis est singularis q̄ꝫ vlis.
vnde p̄mo Joānis. qui non diligit fratrē suū quē videt. de
um quē non videt quō poterit diligere? ergo intelligimꝰ sin
gulare. ¶ Confirmat: qꝛ nisi intellectus per se itelligeret sin
gulare: voluntas non posset per se velle actum singularem.
nec per ɔñs posset peccare. ɔñs est falsum. ɔñia pꝫ. qꝛ volū
tas non pōt per se velle: nisi qd̄ est per se actu ab itellectu co
gnitum. ¶ P. qcqd pfectionis est in potentia iferiori. s. sensi
tiua: est in potentia supiori que est itellectus: sed pfectionis
est in sensitiua cognoscere singulare per se. ergo multo ma
gis in itellectu. ¶ P. spēs per se rep̄ntat illud a quo gignit:
sed q̄libet spēs itelligibilis gignit a singulari. pꝫ. qꝛ non ab
itellectu agēte: qꝛ tūc eēt eiꝰ spēs ꝛ p̄nᵐ intelligendi ipm̄ itel
lectum agentē. ergo per se rep̄ntat ipm̄ singulare. ¶ P. nul
lius est distincta memoria nisi cuiꝰ p̄cessit disticta appr̄hēsio.
sꝫ itell's hꝫ distinctā memoriā actuuꝫ suoꝝ qui nō sunt sensi
biles. ꝛ ergo in q̄ꝫtū singulares. pꝫ. ergo hꝫ distinctā notitiaꝫ
eoꝝ qn̄ isunt. ¶ 2ª ɔclo sit ista. itellectus noster pro statu isto
nō per se itelligit singulare sub rōne propria singularitatis.
nec sensus sentiet. Hoc ꝓbat sic. ois potētia cognoscēs aliqd̄
obm̄ sub ꝓpria rōne pōt illud cognoscere ꝛ ab alijs distin
guere omni alio circūscripto ipso solo manente. sed nec itel
lectus noster nec sensus est hmōi respectu singularis. g̃ nec
intellectus noster nec sensus intelligit singulare sub rōne ꝓ
pria singularitatis. maior est euidens. sed prima pars mino
ris ꝓbat: qꝛ ois potentia cognoscens suū obm̄ sm̄ aliquaꝫ
vnitatem pōt illud distinguere ab omni alio quod non est
vnum tali vnitate. sed intellectus noster non pōt hoc respe
ctu singularis. ꝓbatio huiꝰ: qꝛ distictissima cognitio singu
laris videt esse alicuius intentionis quam itellectus distin
cte cognoscit. sit illa a. sed posita illa sola amota dr̄ia ꝛ tem
poris ꝛ loci. ꝛ amoto alio ꝛ alio gradu intentionis. ꝛ sic de
alijs accidentibus illi intentioni. non videt q intellectꝰ sci
at distinguere si ostendat sibi a quacūqꝫ alia re eiusdem intē
tionis ꝛ eiusdem spēi. ergo intellectus non cognoscit singu
lare sm̄ rōnem seu vnitatem singularitatis. 2ª pars mino
ris pꝫ per idem. qꝛ si hec albedo ponitur in eodem loco cuꝫ
hac albedine: manet quidem hec hec. ꝛ illa illa. quia hec nō
est hec: nec distinguitur ab illa per esse in loco. nunq̄ꝫ tamen
sensus discernit duas esse numero has albedines si sint eq̄
intense. simil'r non distingueret intellectus inter duo singu
laria circūscripta distinctione accn̄tali que est per locuꝫ. ma
gnitudinem: ꝛ figuram. ꝛ hmōi. puta si essent simul tempo
re ꝛ haberent eandem figuram. ꝛ magnitudinem. ꝛ eundē
colorem. talia. n. taꝫ intellectus q̄ꝫ sensus iudicaret esse vnū.
pꝫ etiam quia sensus non discernit diuersitatem radiorum
solarium. lꝫ ponantur cōmuniter continue variari. Ratio
huius minoris p̄ncipalis assignatur. quia potentia cogni
tiua in nobis cognoscit rem non sm̄ suaꝫ absolutaꝫ cogno
scibilitatem. in q̄ꝫtum. s. in se est manifesta. sed solum in q̄ꝫtū
est motiua potentie: qꝛ potentia cognitiua pro isto statu mo
uetur ab obiectis. sed nā singularis non mouet scdm̄ gradū
singularitatis. tum quia ille gradus non est principiū actio
nis sed limitatiuus principiorum actionis. tum qꝛ ideꝫ est
principium agendi ꝛ assimilandi. gradus autem singulari
tatis non est principiū assimilandi. sed magis p̄ncipium di
stinguendi. nullo aūt modo est p̄ncipiuꝫ assimilandi. ¶ Si
arguas contra. qꝛ actiones sunt p̄mo singulariū. ¶ Rn̄deo
sicut dcm̄ fuit in p̄mo huius. q si intelligitur de p̄nº quo: q
illud est nā. non tamen sine singularitate. ita q singularitas
concurrit sicut causa sine qua non eo modo quo color nō vi
detur nisi in q̄ꝫtitate. ergo intellectus ꝛ sensus cognoscūt sin
gulare sm̄ vnitateꝫ nature. que vnitas est minor minor vni
tate numerali: prior tamen vnitate vl'i. vt ꝓbatū fuit supra.
non tamen sine singularitate. ¶ 3ª ɔclo sit ista. intellectus no
ster pro statu isto intelligit singulare per lineam reflexam re
flectendo ad fantasmata. nam sm̄ Arist. tertio de aia. intelle
ctus intelligit singulare per lineam reflexam. Cōmē. vo hꝫ
per lineam speralē. ꝛ ipse sic exponit. q intellectione singula
ritatis qditas abstrahit a qditate donec restat qditas a qua
non possit abstrahi vlterius. ¶ Contra. qꝛ tūc esset linea re
cta ꝛ non speralis neqꝫ reflexa. ¶ Al'r ergo exponit q sicut
nā in agendo non per se intelligit vle: qꝛ tunc corpore gn̄ato
qd̄ est vl'ius q̄ꝫ aial vel homo: nō p̄cederet vltra ad gn̄atio
nem aialis vel hois. nec intendit p̄mo indiuiduū signatū:
qꝛ tunc gn̄ato vno tali. puta sorte. cessaret actio nāe. quod ē
falsum: sed intendit p̄mo inducere nām in aliquo supposi
to. ꝛ hoc est indiuiduū vagū. Simil'r in ꝓposito. spēs in san
tasia. ad quam se ɔuertit intellectus primo rep̄ntat indiui
duū vagū in quod p̄mo fert cognitio intellectus. quod pꝫ.
qꝛ qn̄qꝫ intelligit singulare ignorādo in qua spē sit. ꝛ in hoc
p̄mo signo in ipsa fantasia est ɔfusum subiectū cū acciden
tibus. vel mutuo accn̄a se mutuo ɔ̃hētia. 2º rep̄ntat nām ab
solute. s. qn̄ intellectus abstrahit vle ꝛ fert in nām p̄cise non
ɔsiderādo eiꝰ singularitatē. tertio reflectēdo ɔsiderationem
nature ad circūstantias signatas. vt. s. intelligat singulare. i.
nām que iest hō componit subiectū cū accn̄tibꝰ ꝓprijs deter
minantibꝰ talē nām. ꝛ per tales circūstātias. puta. qꝛ est hic.
ꝛ nūc. ꝛ cū tali figura. ꝛ cū tali colore. hō. ita q illius reflexio
nis terminus a quo ꝛ terminus ad quē est quid ɔfusum ꝛ
in medio est distinctū. nā g̃ itelligit determinata istis. ꝛ ē ibi
ɔceptꝰ nō simpl'r simplex. vt ens. nec ēt ɔceptꝰ simpl'r quidi
tatiuꝰ. vt hō. sed tm̄ ɔceptꝰ per accn̄s. ꝛ ille est determinatior
ɔceptꝰ ad quē deuenimꝰ in vita ista. nā ad nullū ɔceptū sin
gularis deuenimꝰ in vita ista cui ɔ̃dictorie repugnat inesse
alteri. ɔceptꝰ aūt singularis hꝫ rōnē singularitatis repugnat
ɔ̃dictorie iesse alteri. sed illū nō habemꝰ. ille g̃ ɔceptꝰ per ac
cidens est q̄ magis distincte possumꝰ intelligere singulare.

Ad argumenta In oppositū ad Ari. in lr̄a pz ꝙ loquit̄ de singulari vt exñs est. ꝛ de tali verꝛ est ꝙ nō est scia ꝓprie dicta. alias scientia fieret nō scientia. qꝛ mutato obiecto mutat̄ ꝛ habit⁹ idez manēs. ℂ Ad aliud de 2° de aia. ꝛ ad oēs auctēs ꝯsimiles. dicendū ꝙ sensus est singulariū cū precisione. qꝛ nō est vl'iū. intellectus aūt est vtriusqꝫ. ℂ Ad rōnem de mutata ꝓpositione. dicendū ꝙ ille modus arguendi nō valet in terminis se hñtibus ſm supius ꝛ inferius. exēplū arguere sic. sicut se hz hō ad nō hoiem. sic aial ad nō aial. ergo ꝑmutatiz. sic hō ad aial. sic nō hō ad non aial. sed ois hō est aial. ergo ois nō hō est nō aial. qḋ est falsuz. qꝛ asinus est nō hō. nō tñ nō est non aial. iō est falsa ꝯñtis arguēdo a destructiōe añtis ad destructionē ꝯñtis. nam nō hō in plus se hz q̃z nō aial. Similiter in ꝓposito. qꝛ obm intellectus est cōius q̃z obm sensus cōitate vl'itatis ꝛ ꝑdicationis. qꝛ obiecta sunt subordinata sic ꝛ potentie. iō nō pōt inferri ꝙ sic se habeat obm ad obiectū sic potentie inter se. sicut nec in alijs subordinatis ſm sub ꝛ supra. nā obiectū ꝯtinet̄ sub obo. ℂ Ad ꝯfirmationē dicendū sic fuit dcm̄ in ꝑmo hui⁹. ꝛ in 5° ca° de vno. ꝙ potētiarꝫ disparatarūz sunt oino oba dispata. vt pz de sono ꝛ colore. respectu. s. visus ꝛ audit⁹. sed potentijs subordinatis opz ꝙ sicut potentie sunt subordinate. ita ꝛ obiecta. ita ꝙ obiectū potentie inferioris est ēt obiectū potentie suprioris. sic se habent sensus ꝛ intellectus. ℂ Ad 2ᵐ principale dicendum ꝙ singulare nō hz quod qd est ꝓpriū distinctū a qḋ qd est spēi. qꝛ nō hz qḋ qd est per se ꝑmo. lz nō hēat ꝑmo. hz tñ per se. vt dcm̄ est. rō ergo nō plus ꝓbat nisi ꝙ singulare nō intelligit̄ a nobis sub rōne ꝓpria singularitatis. qꝛ nō hz aliud quid a quid spēi. illud aūt quod addit vltra spēm magis ptinet ad hecheitatē q̃z qditatē. ꝛ sic cōcedo ꝙ singulare nō est diffinibile nec scibile alia diffinitione vel scia q̃z spēi. ꝛ sic nō seqtur infinitas esse scias singulariū infinitoꝝ. qꝛ vna est oium cōmunis. ℂ Cum etiā arguit̄ de notitia iꝑfecta ꝛ in po°. dicendū ꝙ artifex ꝑmo intelligit domū in supposito vago. ꝛ ex ꝯsequenti ꝛ per accidēns intelligit domū hanc. qꝛ nāz dom⁹ per se intellectam sequit̄ singularitas in esse. ꝛ iō facit domū singularē per accñs qꝛ per accñs facit qḋ nō per se cognoscit. cognito eniz vl'i per accñs singulare intelligit̄. ℂ Ad 3ᵐ nego ꝯñaz. Ad ꝓbationē dī ꝙ per eandē spēm cognoscit̄ vl'e ꝛ pticulare aliter tñ ꝯsideratā: qꝛ vt dictū est illa spēs siue sit impressa intellectui siue in fantasmate ſm duas opiniones ꝑmo representat nām in aliquo supposito vago. 2°. nām absolute. 3° singulare signatū quod est ipsa nā circunstantionata accñtibus. ꝛ tunc nō habeo pro incōueniēti ꝙ eadē spēs sic ꝛ sic accepta aliquid sub rōne distincti ꝛ indistincti repñtet. sicut ēt eadē spēs que est vl'is est oium singularium ita ꝙ est eadē spēs ꝛ rō cognoscendi plura ſm aliaz ꝛ aliā rōnē. vel posset dari alia pars. ꝙ quecūqꝫ spēs est alicuius singularis sit ꝛ vl'is. nec sequit̄ tot esse intellectiones vl'ium quot singulariū. nā oēs spēs singulariū nō repñtāt nisi vnum vl'e. Quod ergo addit̄ ꝙ ambo vl'e. s. ꝛ pticulare sil' semp intelliguntur. dico ꝙ nō opz. sed per iperiū voluntatis intellectus pōt vti spē nūc ad hoc nunc ad illud. qꝛ intelligimus cū volum⁹. ex 3° de aia: ꝛ cū dicis ꝙ illū vsuz precedit cognitio huius ꝛ illius. dico ꝙ precedit ordine ꝑdicto. qꝛ illa spēs ꝑmo repñtat nām in supposito vago. scđo nām absolute. 3°. singulare signatū. Cum addit̄ ꝙ illa spēs est ipsius vl'is ꝑmo ꝛc. pz per idē qd sit dicēdū. nā ꝑmo est ipsi⁹ indiuidui vagi. nec ex hoc sequit̄ ꝙ quot sunt spēs singularium tot sint vl'ia. qꝛ oia singularia nō representāt nisi vnū vl'e. nec opz spēs multiplicari in infinitum nisi forsan successiue. si oia singularia debent cognosci ꝛ quodlibet intelligatur ꝓpria spē. 2° illa eadē spēs repñtat illā nām vl'ez absolute. ꝛ ex ꝯsequenti. ꝛ per accñs ipm singulare signatū mō preexposito. ℂ Alr̄ dr̄ ad hāc tertiā rōnē ꝙ vr̄ ꝓbare ꝙ per nullam intellectionez quam modo habemus abstrahendo sit possibile dare modum quo vniuersale per se intelligitur. ꝛ singulare per se. ꝛ facit pro secunda conclusione secundi articuli principalis.

ℂ **Si ergo genus simpliciter non est preter eas que vt generis species aut si est quidez vt materia est. Textu cōmēti quadragesimitertij.** 14

Q Ueritur Utꝝ ꝯceptus gñis sit ali⁹ a cōceptu spēi. ℂ Uidet̄ ꝙ nō. naz hic in lr̄a dī ꝙ genus nihil est ꝑter eas que sunt gñis spēs. ℂ Pꝛ. si sic. ergo gen⁹ nō ꝑdicaret̄ de spē. ꝯsequens est falsuz. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯñe. qꝛ tūc genus esset pars spēi. sed pars nō ꝑdicat̄ formalr̄ de toto. ergo nec genus de spē. ℂ Cōtra. si nō. aut ꝯcepus gñis est idē ꝯceptui vnius dr̄ie vel spēi tm̄. aut ꝯceptui cuiuslibet dr̄ie ꝛ spēi. si ꝑmo mō. ergo gen⁹ nō ꝑdicat̄ nisi de vna spē tm̄. qḋ est falsum. si 2° mō. ergo tot essent ꝯceptus gñis qt dr̄iaꝝ. vel si tm̄ est vnus ꝯceptus generis illi vni ꝯceptui erūt oino idē ꝯceptus dr̄iaꝝ. ergo inter se erunt idē. quoꝝ vtrūqꝫ est falsum. ergo necessario ꝯceptus gñis est alius a ꝯceptu dr̄ie. ꝛ per ꝯsequens speciei.

Rñdeo In ista qōne ꝑmo ptractabo vnā opinionē. scđo aliter dicā ad qōnē. ℂ Quantū ad ꝑmū est vna opinio que dicit ptē negatiuaz pp rōnes positas in pede qōnis. Modus ponēdi est iste gen⁹ ꝛ dr̄ia non sunt synonima. differunt. n. penes modos ꝯcipiendi eūdē conceptū. qui sunt rōnes determinabilis ꝛ determinantis. ita ꝙ rō gñis est rō determinabilis. rō dr̄ie vel spēi est rō determinātis. ℂ Sed ꝯtra. qꝛ si sic. ergo in diffōne est nugatio. ꝯñs est falsuz. ergo ꝛ añs. ꝯña pz. nā ſm te idē ꝯcept⁹ dī per gen⁹ ꝛ dr̄iam. ergo idē bis diceretur. ℂ Rñdet̄ ꝙ excusatur nugatio ꝓpter diuersos modos ꝯcipiendi. ℂ Contra. qꝛ tūc est nugatio qñ positis diffinitionibus pro noibus. idē bis dicit̄. vt ait phs hic in lr̄a paꝝ post. sed positis nominibus gñis ꝛ dr̄ie idē ꝯceptus bis dī nō obstante diuerso mō ꝯcipiendi. ergo erit nugatio. ℂ Cōfirmatur. qꝛ per phm hic in lr̄a. paruz post. hic est nugatio. bipes pedes habens. ꝛ tñ est alia rō ꝯcipiendi. ergo diuersa rō ꝯcipiendi nō excusat nugationē. ℂ Pꝛ. isti modi cōcipiendi aut sunt essentialiter intra ꝯceptū generis ꝛ dr̄ie. aut nō. sed sunt accidentales proprietates sub qbus ꝯcipiūtur. si scđo mō nō vitat̄ nugatio. ex quo ille rōnes sunt extra ꝯceptū quē ponis vnuz. si ꝑmo mō. aut ergo vtraqꝫ rō est essentialis intra ꝯceptuz spēi. aut nō. si non. ergo diffō essentialiter includit qḋ non ptinet ad spēm essentialiter. si sic. ergo conceptus generis ꝛ differentie sunt simplr̄ alij. qꝛ per alias rationes quas essentialiter includunt que sunt de per se conceptu spēi. ℂ Pꝛ. diffinitio dicit̄ esse ꝑmo. i. adequate eadē cū diffinito. sed ꝯceptus iteratus non est primo idez. ergo alter ꝯceptus generis vel dr̄ie superfluit in diffinitione quia alter sufficeret. ergo illa respōsio non est bona. ꝛ stat ratio contra opinionem.

Quātū Ad 2ᵐ ꝑmo oñdaz duas ꝯclōnes. scđo duo dubia excludaz. ℂ De ꝑmo sit ista ꝑª ꝯclō. ꝯceptus gñis est in se vnus. Hanc oñdo sic ois intellectus hñs in se certitudinē de aliquo. ꝛ dubitans de oibus determinantibus illud: hz de illo de quo est cert⁹ ꝯceptū vnū alium ab alijs de qbus dubitat. aliogn esset certus de nihilo. qꝛ de nullo ꝯceptu. sed intellectus pōt esse certus de inherētia ꝯcept⁹ gñis alicui. dubitādo de quocūqꝫ cōceptu spēi. vt si per ꝓprietatē ꝯuertibilē cū genere demonstraret ipm genus de aliquo demōstratione qꝛ. puta si per mouere demōstraret de aliq ꝙ sit aial de quo nescit̄ aliqua spēs gñis. sed dubitat̄. ergo intellect⁹ hz de illo gñe aliquē vnū ꝯceptū alium a ꝯceptib⁹ speꝝ de qbus dubitat. ℂ Pꝛ. dr̄ia sunt diuersa aliqd idē entia. ex 5° hui⁹ ꝛ ex decimo. ita ꝙ magis vnuz sunt dr̄ia in illo in quo ꝯueniūt: q̃z sūt in illo in quo dr̄nt. aliogn non essent dr̄ia. sed ꝑmo diuersa. ergo illud in quo

sunt idem est in se magis vnũ. q̃z illa in qbus dĩnt. sed spẽs gñis ꝓprie dĩnt differentijs. ꝛ sunt idez gñe. ergo genus est magis vnũ q̃z dĩe qb⁹ dĩnt. qd̕ nõ esset nisi gñis eẽt vnus ꝯcept⁹. nã si plẽs. ita eẽnt illi diuersi sicut ꝯcept⁹ dĩaꝝ quo ad hoc ꝙ spẽs nihil vnũ essent. ¶ P̄. gen⁹ ꝓprie ꝛ in qd p̄dicat̃ de spẽ. ergo ꝫm aliquez ꝯceptũ. non eundẽ spẽi. qꝛ tũc eẽt p̄dicatio eiusdẽ de se. ergo scd̕m aliũ ꝯceptũ a ꝯceptu spẽi. ꝛ silr̃ est de q̃lıbꝫ spẽ. sed ille ali⁹ a q̃lıbꝫ spẽ est vn⁹ in se. alias tot eẽnt gñia quot spẽs qd̕ est absurdũ. ¶ Cõfirmat̃ vltimo. qꝛ alias nomẽ gñis non esset vniuocũ nisi significarẽt vnũz ꝯceptũ. ¶ Si queras. q̃liꝫ ꝯceptus gñis est vn⁹: Respondeo. ꝙ gen⁹ dupl̕r ꝯcipit̃. vno mõ per se primo vt obiectuz adequans intellectũ. Alio° per se non primo qñ. s. ꝯcipit̃ in aliq̃ ꝯcepto adequãte intellectionẽ in quo genus includit̃. puta in spẽ vel indiuiduo. p̄mo°. ꝯcept⁹ gñis est vn⁹ numero sic intellectio est vna numero. ꝛ gñaliter ita vnica intellectione numero intelligit̃ magis vlẽ sicut min⁹ vlẽ. 2°° conceptus gñis distinguit̃ in diuersis. ita ꝙ lꝫ in se sit vn⁹ numero: nõ tñ vt ibi ꝯcipit̃. sꝫ est tot numero in quot includit̃. ita ꝛ ꝯcept⁹ gñis natus est esse vn⁹ numero qñ ꝯcipit̃ per se primo ꝛ indifferẽs ad oẽs alios. ꝛ est distinct⁹ numero vt inclusus in alijs ꝛ ꝯcipit̃ per se nõ p̄mo. Et ꝫm hoc est veꝝ illud qd̕ dr̃ decimo huı°. ꝙ gen⁹ scd̕m se est diuersum in diuersis spẽbus. ¶ Secũda ꝯclo sit ista. ꝯcept⁹ gñis est ali⁹ a ꝯceptu dĩe. Hoc statim pꝫ. qꝛ dĩa nõ p̄cipat gen⁹ nec econuerso. sed sunt oino alteri⁹ rõnis. vñ ꝯcept⁹ gñis est ita alius a cõceptu dĩe. ꝙ est p̄mo diuersus in nullo ꝯueniens cũ eo. vt patebit in sequẽti q̃ne. ꝛ ex hoc sequit̃ ꝙ est ali⁹ ꝯcept⁹ a cõceptu spẽi sicut partiale a totali. nã spẽs essentialiter ꝛ formaliter icludit ꝯceptũ gñis ꝛ dĩe. si ergo est ali⁹ a ꝯceptu dĩe. sequit̃ ꝙ est alius a ꝯceptu spẽi. nõ totaliter sed partialiter.

De scd̕o est vnũ dubiũ ex p̄missis. s. qd determinate concipit̃ per gen⁹. ꝛ qd per dĩam. ¶ Rñdeo. per dĩam ꝯcipit̃ vltim⁹ actus quo spẽs est illud qd̕ est. ꝛ per gen⁹ ꝯcipit̃ potentiale respcũ illi⁹ actus vltimi. hoc declaro sic nam per phm caplo precedenti. sicut rõ. i. diffinitio se hꝫ ad rem. sic p̄tes diffinitionis ad p̄tes rei. ꝛ etiaꝫ octauo huius dicit̃. ꝙ terminũ. i. diffinitionem oportet esse orationẽ longam. ꝛ exprimere qd ꝛ quale. in spẽ autez que ꝓprie diffinitur non sunt nisi due p̄tes essentiales. s. actus vltimus quo species est illud qd̕ est. ꝛ potentiale respectu illi⁹ actus vltimi. ergo differentia vltima specifica a qua est vnitas rei ꝛ diffõnis includit p̄cise de suo per se itellectu actũ vltimũ in re qui est causa vnitatis rei cõpletiua. gen⁹ aũt primũ precise includit per se ꝓpriũ potentiale respectu illius actus.

Secundũ dubiũ occurrit. quid istis ꝯceptib⁹ generis ꝛ dĩe corrñdet in re. ¶ Respondet qdaꝫ ꝙ in re sufficit dĩa intentionis que qdẽ dĩa nullam dĩaꝫ nec cõpositionẽ actualẽ ponit in re. sed tantũ potentialem. sic itelligendo ꝙ ipsa res est nata facere diuersos ꝯceptus in intellectu: ita ꝙ ista dĩa actu est solũ in intellectu ꝯcipiẽte. nec vt dicunt sufficit ad hoc dĩa rõnis que est quãdo res non est nata facere nisi vnũ ꝯceptũ qui tñ ꝯcipit̃ sub diuersis modis ꝯsiderandi. vnde scd̕m istã opinionem dĩa rationis nõ sufficit ad dĩam gñis ꝛ dĩe vt argutũ est in p̄mo articulo ꝯtra p̄mã opinionem. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ nec ista dĩa intentionis sufficit. nã ꝯcipiendo genus aut ꝯcipit̃ aliqd rei in spẽ aut nihil. silr̃ de dĩa. si nihil. ergo isti ꝯcept⁹ vident̃ ficticij nõ reales nec per ꝯñs dicunt̃ de spẽ. Si aliqd aut idẽ aliquid. aut aliud. si idẽ. tunc erit idez ꝯceptus generis ꝛ dĩe. qd̕ est falsum. si aliud habeo ꝓpositum. ꝙ in re est aliqua dĩa prior dĩa ꝯceptuum. ¶ Dices ꝙ aliquid rei cõcipitur ꝛ idẽ. nec sequit̃. ergo idez ꝯceptus. qꝛ eadẽ res nata est facere diuersos ꝯceptus. ¶ Contra vna res nata est facere vnũ ꝯceptũ adequatum. qꝛ alias non esset cognoscibile. nec vnico actu cognoscibile. sed scd̕m illuz ꝯceptũ sibi adequatũ formando vr̃ imutare intellectum q̃ntũ natũ est ipm imutare. ergo nõ formabit nisi vnũ cõceptũ. ¶ P̄. ad principale. oĩs dĩa prior nãliter omni actu rõnis est dĩa ex natura rei. sed obiecta nãliter p̄cedunt actus ꝛ distinctio obiectoꝝ distictionẽ actuũ. maxime qñ hec illa causat. vt hic ponit̃. ergo dĩa intentionis que est in ꝯceptib⁹ ꝯcludit dĩaꝫ priorẽ in obiectis que est realis. vel saltẽ aliq̃ ex nã rei. ¶ Aliter ergo dicendũ ꝙ ne habeamus cõcedere ꝯceptus simplr̃ diuersos gñis ꝛ dĩe esse ficticios. opꝫ ꝙ illis corrñdeant aliqua in re. realiter diuersa vel distincta aliquo mõ ex nã rei. sic ꝙ circũscripta omni opatione intellectus agẽtis vel possibilis ꝛ omni actu intellectus p̄supposito vel concomitante est in re dĩa. sed talis dĩa hꝫ gradus ꝫm ꝙ genus ꝛ dĩa possunt sumi ab alia ꝛ alia re. puta. si sint diuerse forme in aliq̃ spẽ. sicut in hoĩe. ita ꝙ ab vna sumat̃ genus ꝛ ab alia differentia. vel possunt sumi ab alia ꝛ alia realitate. puta. si sit spẽs simplex. vt albedo prima dicit̃ dĩa realis. 2ª dicitur dĩa formalis. vtraqꝫ tamen est ex natura rei.

Ad primũ In oppositum. iam dictũ est supra infniando. qꝛ auctoritas allegata est trũcata. vñ additur. aut si est qdẽ vt mã. ꝛ hec scd̕a pars disiunctiue est vera. vt p̄dictũ est. ¶ Ad scd̕m nego ꝯñam. ad ꝓbationẽ ꝯcedo ꝙ ꝯceptus gñis est partialis: pars aũt licet nõ p̄dicet̃ de toto per modũ partis tñ significata denominatiue p̄dicant̃. gen⁹ aũt lꝫ sit ps spẽi. tñ denominatiue p̄dicat̃. ꝛ sic significat totũ vel p̄tẽ per modum totius vt aıt Auicenna quinto metaphisice. in abstracto autem vltima abstratione non predicat̃. vnde ista est falsa. homo est aialitas. vel humanitas est animalitas. ¶ Contra. qꝛ p̄dicatio denominatiua excludit p̄dicationẽ in quid: sed gen⁹ predicat̃ de specie in qd. ergo ꝛc̄. ¶ Respõdeo duplex est denomiatio. vna subi ab accñte. alia totius a p̄te essentiali. p̄ma impedit p̄dicationem in quid. ꝛ 2ª non excludit ipsam. ꝛ talis est denominatio speciei a genere. genus aũt est pars essentialis speciei.

¶ Itẽ animalis habentis pedes dĩam scire opꝫ in quãtũ habens pedes: quare nõ est dicendũ habẽtis pedes aliud alatuz aliud nõ alatũ: si quid est est bene dicit: sed ꝓpter nõ posse facit hoc: sꝫ si aliõ habẽs scissos pedes: aliud nõ scissos pedes: he nãqꝫ sunt differentie pedis. nam scissio pedis pedalitas quedam est. ꝛc̄. 15

Queritur Utrũ dĩa diuisiua gñis inferioris includat formalr̃ dĩaꝫ supiorez. ¶ Uidet̃ ꝙ sic. nam qd̕ p̄dicat̃ de alio per se p̄mo mõ: includit̃ formalr̃ in illo. sꝫ dĩa supior est huiusmodi respcũ inferioris. ergo ꝛc̄. minor ꝓbatur hic in lr̃a. vbi dicit̃ ꝙ in diuisiõe gñis opꝫ p̄cedere per dĩas p se. ꝛ tũc 2ª diuidit p̄orẽ per se. nã fissio pedũ est pedalitas. qd̕ aũt predicat̃ de alio in abstracto p̄dicat̃ per se primo modo. ¶ P̄. si nõ. ergo dĩe specifice essent p̄ma p̄dicata. ꝯñs est falsum ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯsequentie. qꝛ tũc nõ haberent gen⁹ aliqd̕ dictũ de eis per se. qꝛ gen⁹ supius nõ p̄dicat̃ de eis. nec dĩa superior per te. illa aũt sunt p̄ma p̄dicata. ꝛ per ꝯñs gñalissima. de qbus nõ p̄dicant̃ p̄dicata priora per se. ꝛ tunc sequit̃ ꝙ ꝓpõ negatiua negans dĩam vnã ab alia. puta rationale nõ est irrationale. est imediata. ¶ P̄. qꝛ si nõ. ergo dĩa inferior nõ diuersificat ipm genus per se. ꝯñs est falsuz. qꝛ aial ꝫ ipsum qd̕ est. est diuersum per dĩas diuersas. vt dr̃ decimo hui⁹. ꝓbõ ꝯñe. qꝛ in gñe diuiso si sit inter mediũ: nõ est nisi gen⁹ supius. ꝛ dĩa ꝯstitutiua ei⁹. sed gen⁹ supius nõ includit̃ in dĩijs supioribus: pꝫ. nec dĩa cõstitutiua. puta sensibile ꝯstituens aial non distinguit̃ per dĩas vlteriores. qꝛ ipsa nõ includit̃ in illis. scd̕m te. ergo gen⁹ intermediũ se hꝫ ad ipsas dĩas inferiores sicut potẽtia ad actũ. sꝫ potentiale

nõ distinguit scdm suã essentiã per actũ qui est ex rõne ei⁹.z ecõuerso.ergo zc. ¶Cõtra.qz si sic ergo in differẽtijs erit pces sus in infinitũ.ꝯñs est falsum.ergo z añs:pbatio ꝯñe.qz si drie inferiores includerẽt supiorẽ.ergo essent drie.nã dria sunt diuersa aliqđ idẽ entia.in aliquo ergo ꝯuenirent.s.in dria supiori z differrent differẽtijs:z tunc qraz de illis.vtꝝ includãt driam supiorẽ.vel nõ.q̃re vel pcedit in infinitum. vel stabit ad aliq̃s drias que in nullo ꝯueniũt nec includũt aliqđ cõe. ¶Pꝫ.si sic.ergo dria inferior erit spẽs.ꝯñs est falsuz.qz tũc essent plura gña q̃z decẽ.cũ talis differentia nõ sit spẽs alicui⁹ illoꝝ geneꝝ.pbatio ꝯñe.omne quod hꝫ predicatũ de eo in quid z differentiam dictã in quale est species. qz compositũ ex genere z differentia.sed talis dria inferior hꝫ supiorem dictã de ea in quid scdm te.z aliaz qua differt ab opposita dria que dicit de ea in quale.ergo est vere spẽs.

Rñdeo Dicest vna opinio que dicit q̄ dria supior includit in iferiori.qđ pbat per textũ p hi. Tuz qz hic dr q̄ vltima dria seu finalis est suba rei.qđ non esset nisi includeret alias pcedẽtes.aliter nõ esset suba rei.Tũ qz hic dicit q̄ in diffinitione nõ opꝫ ponere alias drias sed solũmõ vltimaz.qz si alie apponant cũ prima erit nugatio. vt dicendo.aial bipes hñs pedes trãsponẽdo diffinitiones. nã dicto bipede supfluũ est ponere hñs pedes.Tũ qz hic dr q̄ in suba nõ est ordo.sꝫ si inferior dria nõ includit supiorẽ erit ordo.qz vna prior.alia posterior. ¶Contra istã opinionẽ arguere reducendo rõnes.z pmo primã.qñ dicit q̄ vltima dria est suba rei.Contra.qz diffinitio indicat subaz totã rei.sꝫ de suba diffiniti nõ solũ sunt oẽs drie sed ẽt gen⁹.ergo genus vel est de per se itellectu drie vltime vel gen⁹ supfluit in diffinitione.quoꝝ vtrũqꝫ est falsuz.ergo illud ex quo seqtur.s.q̄ finalis dria sit tota substãtia rei. ¶Pꝫ.oĩs diffinitio hꝫ partes:z sicut tota diffinitio totã rẽ expmit:sic pars partẽ.sꝫ dria finalis est pars diffinitionis ergo expmit partem rei.z nõ totã subam rei. ¶Cõfirmat.qz eodẽ mõ tractat hic phs de diffinitione z in octauo hui⁹ vbi dicit q̄ in diffinitione duo ponunt respcũ quoꝝ vnũ est vt mã.aliud vt forma. ¶Ad formã dico q̄ sic dictũ est exponẽdo lraz.phs nõ intelligit q̄ dria sit tota suba rei nisi cõpletiue.q̃tenus ab illa dria est tota suba rei cõpletiue. ¶2ª rõ reducit.s.q̄ ad dicta sua sequit nugatio.z nõ nobis.nã oĩs diffinitio.vel dat per genus pmũ z drias intermedias vsqꝫ ad vltimã.vel per genus primũ z driaz vltimã specificã.si pmo mõ sequit cõtra te nugatio.qz tũc dria itermedia ponet in diffinitione.z dria vltima includit oẽs intermedias.vt tu dicis.ergo dria intermedia dr bis.semel in se:z sel' in vltima dria.si 2°°.seqtur idẽ.nã gen⁹ pri^m includit driaz suã ꝯstitutiuã.z vltima includit eã silr.vt tu dicis.ergo bis dicet.puta dicẽdo aliter rõnale.qz sensibile includit in aiali qđ ꝯstituit:z ẽt in rõnali.sm te.ergo bis dicet. ¶Dices q̄ diffinitio nõ sic dat.sed per gen⁹ p^m z driã vltimã.Contra.tũ qz est ꝯtra phm hic in lra.qz oĩs diffinio vel dabit per gen⁹ pri^m z vltimã driam vel per pmũ gen⁹ cũ alijs intermedijs.Tũ qz h̃ vult boeti⁹ expsse libro diffõnum.vbi dicit.q̄ pmo in diffinitione accipiendũ est gen⁹ cũ dria.z videndũ est de diffinitione si sit cõuertibilis cũ spẽ diffinienda.z si min⁹ fuerit:accipienda est alia dria.z gen⁹ cũ dria prior erit loco generis.z sic quousqꝫ reddat spẽz diffiniẽdã.ergo nõ solũ pmũ gen⁹ ponendũ est cũ vltima dria:sꝫ ẽt cũ oĩb⁹ itermedijs. ¶Ad formã.dicẽdũ sic dictũ est exponẽdo lram.q̄ nõ est intẽtio phi qn sine nugatione posset dari diffinitio per gen⁹ z drias multas.sꝫ q̄ vltima dria est cõpletiua z pfectiua sube rei.qz si nõ.sequit nugatio vt dcm̃ est in exponẽdo lraz. ¶Tertia rõ reducit pbando q̄ in sba est ordo.nã oĩs sba diffinibilis cõponit ex gd z q̃li.ex 8° hui⁹.z forma est prior mã z magis ens vt dictũ est.s̃.z act⁹ est prior poª:tpe z pfectione.ex.9°.hui⁹.sꝫ in diffinitione vnũ est poª.vt mã.aliud act⁹.vt forª.ergo ibi est ordo.z per ꝯñs in sba diffinibili est ordo. ¶Ad for^am iã dictũ est in exponẽdo lram.s.q̄ phs itelligit q̄ ali⁹ z ali⁹ ordo nõ facit nec tollit nugationẽ qn sp seqt nugatio negando h̃ q̄ ab vltima dria sit vnitas z sba rei cõpletiue. ¶Alr ergo dicendũ ad qõnẽ q̄ dria inferior nõ includit formalr supiorẽ.pp rõnes tactas.tũ qz esset pcessus in infinitũ in drijs.tũ qz dria esset vna spẽs.tũ qz semp nugatio eẽt in diffinitiõe.

Ad argumenta In oppositũ. ¶Ad p^m dico q̄ minor est falsa.Ad pbationẽ.dico q̄ auctoritas Ari.itelligẽda est.nõ pdicatiue.sed diuisiue.nõ.n.vult phs nisi q̄ dria supior diuidat p drias iferiores p se.qz fissio pedis solũ didit hñs pedes.z nõ pedalitas pdicat de fissione pedis p se p mõ. ¶Ad 2^m nego consequẽtiã.Ad pbationẽ dicẽdũ q̄ hẽre pdicatũ in qd ꝯuenit dupl'r.formalr z directe.vl' solũ denoiatiue z idirecte.dria aũt nõ hꝫ pdicatũ in qd formalr.qz drie nõ habẽt cõmune pdicatũ de eis in qd p se p.itellige de dria que solũ est dria naz oĩs talis est se tota diuersa.sꝫ tñ dria hꝫ predicatũ in qd non formalr.sꝫ denoiatiue.s.ipm gen⁹.q̃tenus saltẽ indirecte est in gñe.z pter hoc nlla dria est gñalissimũ qz eẽ in gñe quocũqꝫ mõ repugnat gñalissimo. ¶Ad 3^m nego ꝯñaz.ad pbationẽ dicẽdũ.q̄ gen⁹ siue iferi⁹ siue supius se hꝫ vt potentiale.z distinguit per drias sic materia per formã.nec reputo incõueniens imo necessariũ q̄ potẽtiale diuidat per actuale z quod est extra rationẽ eius.Et sic sit dictum ad qõnem.

¶Primũ.n.sba que vniuscuiusqꝫ ppria vniuscuiusqꝫ que nõ iest alij:vl'e vero cõmune est. Textu cõmẽti q̃dragesi.qnti.

¶Ampli⁹ suba dicitur que nõ de subiecto:z vniuersale de subiecto aliquo dicitur semp. Textu cõmẽti q̃dragesi. sexti. 16

Queritur Utꝝ vniuersale sit aliqd in rebus. ¶Videt q̄ sic.naz oẽ qđ est tale p pticipationẽ reducit ad aliqd tale per essentiã.aliogn tale per participationẽ erit primũ tale per eẽntiã.sꝫ singulare est tale per pticipationẽ.vt hic hõ per pticipationẽ hois.aliogn hõ nõ pdicaret de singularib⁹.ergo hõ vl'is est hõ per eẽntiaz.z per ꝯñs est in reb⁹. ¶Pꝫ.suba est pmuz ens.vt dictũ fuit.s̃.z est ens reale.qz intellect⁹ nr nõ causat nisi accidens.sꝫ scđa suba est suba.z ponit vl'is.ergo vl'e est aliqđ ens reale. ¶Contra.phs hic in lra. Tum qz substantia vniuscuiusqꝫ est propria sibi.z non inest alteri.Tum qz substantia non dicit de subiecto.vl'e autem sic.Tum qz alias logica que est de vl'i esset sententia realis.quod est falsum.

Rñdeo In ista qõne pmo q̃sdam opiniones ptractabo.2° ad qõnẽ alr rñdebo. ¶Quantuz ad p^m est vna opio platonis scdm q̄ Ari.imponit sibi.que ponit ideas pter triplicẽ rõnẽ.Tũ pter entitatẽ formalez reꝝ.vt videtur pbare pª rõ de pticipatione posita in pede. Tũ pter sciam que est tantũ de necijs.singularia aũt sunt corruptibilia.Tum pter gñationẽ.nã scdm platonẽ gñans pticulare nõ sufficit. ¶Sꝫ ista opinio si ponat ideã esse quãdam subam sepataz a motu z ab accñtibus per accñs nihil hñs in se nisi nãm specificã pfectã q̃tũ põt est pfecta z passiones forte per se spẽi:aliogn de ipsa nihil sciret.si inquam sic ponat:nõ põt bene improbari.qz nõ videt repugnare absolute rõni entitatis tale singulare sic nãm hñs.nec absolute h̃ improbat Ari.sꝫ q̃tenus ponit incorruptibile z eiusdẽ rõnis cũ corruptibilibus.vt arguit Arist.ꝯtra h̃ in fine huius.ex h̃ q̄ corruptibile z icorruptibile differũt plusq̃ꝫ gñe. lꝫ in 7° vt dictũ fuit.s̃.arguat nõ ipossibilitas.sꝫ nõ necitas. qz.n.nihil nõ manifestũ ponendũ est a philosophãtibus nisi necẽitate.iõ Ari.arguit ꝯtra ideas ostendẽs q̄ nõ sunt necie pp illa pp que ponunt.q̄.n.nõ ponunt pp entitatẽ.nec ponunt pp sciaz.pbatũ est.s̃.ca.4°.Utꝝ aũt idẽ est.q̄ aũt nõ pp gñationẽ pbat.c.seqnti.Hoꝝ ãt que sunt.z ita simplr nõ

platonis opi

sunt ponēde idee. Si aūt vlteri⁹ ponat plato vt sibi iponit: q̄ dcā idea est formalr vl'e. ita q̄ per idētitatē p̄dicaſ de isto corruptibili p̄dicatione dicēte h̄ est h̄. statiz vr̄ icludere ꝯdi-tionē. s. q̄ idez nūo sit ꝯditas multoꝝ diuersoꝝ. ꝛ sit ex̄ ip̄sa. q̄ alr̄ nō esset icorrupti⁹. s̄m ergo p̄m modū illa opio si vr̄ i-possibilis. lꝫ nō sit necc̄a. sꝫ 2° est ipoſſi. ¶ Alia est opio lo-quēdo de vli s̄ꝫ itētionē Ari. q̄ ponit q̄ vl'e est in re. ¶ Pro qua tripl'r arguif. p̄mo sic. vl'e est aptū natuꝫ dici de plibus. sꝫ res est apta nata dici de pl'ib⁹. ergo vl'e est res. p̄batio mi-noris. q̄ si nō. tūc talis aptitudo repugnaret rei nec possꝫ si-bi ꝯferri ab itellectu. q̄ tūc itellect⁹ posset dare sorti hāc ap-titudinē. qd̄ est f̄lm. ¶ P̄. 2° sic. vl'e p̄dicaf de re. s. de singl'ari p̄dicatione dicēte h̄ est h̄. vt sortes est hō. sꝫ ipol'e est aliqd p̄-dicari de re nisi sit in re. ergo vl'e est aliquid in re. ¶ P̄. 3° qd̄ qd est absolute sumptū est v̄e res. q̄ est p̄u^m ꝛ cā. vt h̄etur in-fra. ca. sequēti. sꝫ ip̄m qd̄ qd est absolute sūptū est vl'e. ergo vl'e est v̄e res. p̄batio minoris. qd̄ qd est absolute sumptū expri-mif p diffōnē. ꝫ diffō non est nisi vniuersalis. vt dcm̄ fuit. s̄. ergo ꝛc̄. ¶ Modus ponēdi talis est q̄ in re est gradus limi-tationis. ergo singl'are est h̄. q̄ est ip̄a p̄prietas seu dr̄ia idiui-dualis. est et̄ ip̄a nā per ip̄ꝫ gradū limitata. ꝛ illa nō solū est itelligibil' sine illo gradu idiuiduali: sꝫ et̄ nā est p̄oꝛ in re tali gradu. ꝛ vt sic p̄oꝛ nō repugnat sibi eē in alio. q̄ vt sic nō est adhuc limitata ad h̄ singl'are. ꝛ nā vt sic p̄oꝛ est vniuersalis.

Sed ꝯtra istā opionē argr̄ tripl'r. p̄mo sic. vl'e est vnuꝫ obm̄ intell's nūo ꝛ vna itellectione nūo intellr. vt dcm̄ fuit. s̄. ita q̄ itellect⁹ attribuēdo ip̄ꝫ diuersis singl'ari-bus attribuit idē obm̄ nūo pl'es ꝯceptui vt p̄dicatū diuer-sis subiectis: dicēdo h̄ est h̄. sꝫ ipol'e vr̄ q̄ aliqd in re sit idē intel-ligibile nūero ꝛ sic attribuaf diuers̄. ergo vl'e nihil est in re. ¶ P̄. 2° cuicūq̄ inest subm̄ sub rōne qua est subm̄: ei inest ꝛ passio. si ergo hō inest sorti sub ea rōne qua hō est v̄e vl'e. vt tu dicis. ergo sortes erit v̄e vl'e qd̄ est falsuꝫ. ¶ P̄. 3°. si sic. sequif q̄ sensus hꝫ pro per se obō vl'e. qd̄ est falsum. p̄batio ꝯn̄e. q̄ nā nō mouet sensuꝫ inquātū h̄. lꝫ nō nisi h̄ vt dictuꝫ fuit de itellectione singl'aris. vr̄ et̄ q̄ itellect⁹ agens oino sup-fluat: si oē vl'e iā est in actu in re ex se. ¶ Contra modū ponē-di argr̄ dupl'r. Tū q̄ sequif q̄ tot sunt vl'ia quot singl'aria. q̄ queclīq̄ nā in quocūq̄ indiuiduo hꝫ illā rōnē vl'is que assignaf. s. illā indifferentiā ad pl'a. Tū q̄ in p̄dicatione vl'is de singulari: idem predicaretur de seipso.

Alia est opio in extremo. q̄ vl'e tātuꝫ est in intellectu. Pro qua arguif per cōmēta. q̄ itellect⁹ est qui fac̄ vl'itatē in reb⁹. sꝫ intellect⁹ agēs nō est potētia factiua sꝫ actiua. ergo ni-hil cāt ex̄ intellectū. ¶ P̄. vl'e est vnuꝫ in m'tis ꝛ de m'tis. ex p̄mo poste. ergo includit essentialr cōpationē ad supposita. vt p̄dicabile: ad subiicibile. sꝫ talis cōparatio nō est in re sed tātū in itellectu cōparāte. ergo ꝛc̄. ¶ Sꝫ ꝯtra istā opionē ar-guitur. nā obm̄ nāl'r p̄cedit actū. sꝫ vl'e est obm̄ itellect⁹. ergo vl'e nāl'r p̄cedit itellectiōēꝫ qn̄ intelligif. sed nō est actu in in-tellectu nisi per itellectionē. ergo vl'e nō est in intellectu tātū. ¶ P̄. subm̄ scie inquātū subm̄ p̄cedit intell'm. sed subꝫ scie vt subm̄ est vl'e. ergo ꝛc̄. p̄bō minoris. q̄ subm̄ scie vt sic est p̄mo tale cōparādo ad passionēꝫ. ꝛ si p̄mo tale. ergo de oi. ꝛ sic pōt esse scientia de eo.

Quantū ad 2^m p̄° p̄mittā aliq̄s distinctiones. 2°. iferā aliq̄s ꝯclōnes. ¶ De p̄mo sit ista p̄a distinctio. duplex est intētio. s. p̄a ꝛ 2a. Dico p̄am itētionē ip̄aꝫ rē positā in eē itel-lecto. ꝛ cognitio dr̄ p̄a q̄ res dr̄ intētio nō q̄ualiq̄ mō res. sed vt itellecta ꝛ cognita. Uoco itētionē scd̄aꝫ quādā relationēꝫ seu cōpationē itellect⁹. qn̄ intellect⁹ cōparat vnā p̄mā inten-tionē ad alterā. seu vnū intellectū alteri. ¶ Exēplū. intellect⁹ itelligēs hoīeꝫ ꝛ itelligēs aīal: cōparat vnū ad aliō s̄m rōnē p̄dicabilis ꝛ subiicibilis. que cōpatio ex p̄te aīalis dr̄ gen⁹. ꝛ ex p̄te hoīs dr̄ sp̄es. ꝛ sic s̄m diuersas compationes format diuersas intentiones scd̄as. puta gn̄is ꝛ sp̄ei ꝛ indiuidui ꝛ hō. ita q̄ oīs 2a intētio est formalr relatio rōnis. ¶ 2a distin-ctio sit ista. q̄ cū vl'e sit qd̄daꝫ ꝯcretū: pōt accipi dupl'r. vno

mō pro per se significatio: qd̄ est vl'itas. ꝛ 2a intentio que est q̄daꝫ relatio rōnis in p̄dicabili ad illō de quo est p̄dicabile. ꝛ hūc respectū rōnis significat h̄ nomen vl'e in ꝯcreto. ꝛ vl'i-tas in abstracto. Alio° sumif vl'e pro illo qd̄ denoiaf ab illa intētione vl'itas que est aliq̄ res p̄me itētionis. nā s. de iten-tiones applicanf p̄mis. ꝛ h̄ 2°°. pōt adhuc accipi dupliciſ. vno° pro illo qd̄ est q̄si subm̄ remotū denoiatū ab illa 2a in-tētione. ꝛ sic nā absolute sumpta dr̄ vl'e. q̄ten⁹ nō de se h̄. ꝛ io nō repugnat sibi ex se dici de multis. ꝛ nā sic accepta est ide-terminata p̄uatiue siue negatiue. Alio° pōt sumi pro ip̄so subō p̄pinq̄ qd̄ est ip̄a nā indeterminata ꝯrie. vt. s. ꝯiuncta ideterminationi actuali q̄si habitui ꝯrio. ꝛ h̄ mō nō est vl'e nisi nā sit actu ideterminata. ita q̄ sit vnū itelligibile nūo di-cibile de oi supposito. ꝛ illud est cōplete vl'e. ¶ Tertia distin-ctio sit ista. eē in intellectu ꝯtingit dupliciter. vno° subiue. vt sp̄ēs ꝛ habit⁹ sunt in aīa. alio° obiue. sic nūc loq̄mur. ꝛ hoc mō pōt esse dupliciter. vno° habitualiter siue in actu p̄mo. qn̄. s. est ibi per sp̄ēm manētē in itellectu vt imediate motiuū ad intellectionem. alio° actualiter siue in actu scd̄o. qn̄. s. actu mouet ꝛ itelligif. scd̄s modus isert p̄m. ꝛ nō ecōuerso. sic pꝫ. ¶ De 2° sit ista p̄a ꝯclusio q̄ vl'e sumptū p̄mo°. s. pro itētio-ne nihil est in reb⁹. sꝫ in itellectu tātū. Hāc p̄bo sic. puꝝ ens rōnis nihil est ex̄ in reb⁹. sꝫ vl'e sic acceptuꝫ est h̄. vt pꝫ ex di-ctis ergo ꝛc̄. ¶ Pro ista ꝯclōne pōt itelligi opio pri⁹ recita-ta. nā ista cōparatio que est itētio scd̄a nō est nisi subiue in i-tellectu cōparāte. ꝛ sic ꝯcludūt rōnes ibi posite pro opione. tn̄ sic pꝫ h̄ opinio incōplete loquif de vl'i. sic p̄cedunt rōnes ꝯtra eam. ¶ Scd̄a ꝯclusio sit ista. vl'e sumptū scd̄o mō. s. pro subō remoto itētionis est aliqd v̄e in reb⁹. Hāc p̄bo sic. illō qd̄ circūscripto oi actu itellect⁹ est v̄e. est aliqd in reb⁹. sꝫ vl'e sic acceptū est h̄. nā circūscripto oi actu itellect⁹ nā lapidis que ex se nō est h̄ sꝫ indeterminata negatiue. ergo tale vl'e est aliqd in reb⁹. Et pro ista ꝯclusione pōt itelligi scd̄a opio reci-tata p̄us. ꝛ sic ꝯcludūt rōnes ibi posite. tn̄ h̄ opio incōplete loquif de vl'i q̄ lꝫ nā sic sumpta sit indeterminata p̄uatiue vel negatiue ꝛ ꝯdictorie. nō tn̄ ꝯrie. qd̄ requirif ad cōplemētū vl'is. sic p̄cedūt rōnes ꝯtra opinionē. ¶ Sꝫ iux̄ istā ꝯclusio-nē orif dubiū. vtꝝ nā sic sumpta indeterminate ꝛ indifferēs que nō est de se h̄ h̄eat aliquā vnitatē realē minorē vnitate nūali. ex quo ponif nō eē h̄. ¶ R̄ndeo q̄ sic. pp qd̄ tertia cō-clusio sit ista. vl'e sumptū 2° mō est vnū vnitate aliq̄ reali mi-nori tn̄ vnitate nūali. Hāc ondo sic. vni⁹ potētie est vnū obꝫ. sꝫ potētia sensitiua. puta visus est vna potentia ergo habet vnū obm̄. nō vnū nūo. q̄ tūc nō posset videre nisi vnū co-lorē nūo. nec vnū per itellectū. q̄ p̄cedit actū itellect⁹ sic ꝛ sen-sus. ergo est vnū aliq̄ alia vnitate reali. q̄ sic obm̄ sensus in-quātū obm̄ p̄cedit itellectū: ita et̄ scd̄ꝫ suā vnitatēꝫ realē p̄ce-dit oēm actū itellect⁹. ¶ Dices q̄ obꝫ p̄mū ꝛ adeq̄tū sensus est aliqd cōe abstractū per itellectū ab oibus aliis p̄ticulari-bus obis. ꝛ ita nō h̄nt vnitatē nisi ꝯtinentis illa plura oba p̄ticularia. ita q̄ obm̄ sensus respcā vni⁹ act⁹ vtiq̄ p̄cedit in-tellectū. ꝛ tūc est aliqd̄ singulare. tn̄ obm̄ p̄m sensus adeq̄tuꝫ est aliqd̄ vl'e abstractū ab oibus particularib⁹, per itellectū. ¶ Sꝫ ꝯtra. q̄ vni⁹ actionis sensus: est vnū obm̄ scd̄ꝫ aliquā aliā vnitatē realē. vt et̄ tu ꝯcedis. sꝫ nō s̄ꝫ vnitatē nūalē. ergo s̄m aliā vnitatē realē que nō est nūalis. p̄batio minoris. q̄ po^a cognoscēs obm̄ s̄m aliquā vnitatē: distinguit ip̄ꝫ ab oi alio qd̄ non est hac vnitate vnū. p̄dicatū includif in subō. sꝫ sensus nō cognoscit obm̄ iquātū est distinctū a quolibꝫ qd̄ nō est vnū illa vnitate numerali. ergo sensus nō cognoscit obm̄ s̄m vnitatē nūeralē. ergo s̄m alienā. p̄batio assumpti. q̄ null⁹ sensus discernit hūc radiū solis differre nūeraliter ab alio radio. lꝫ ꝯtinue varienf in medio. q̄tenus accn̄a nō migrāt. similiter si per po^{am} diuinā ponāf duo corpa eq̄lia ꝛ oino similia in albedine. tūc visus nō distingueret illa duo alba: sꝫ iudicaret eē vnū albū tātū. sensus ergo nō cognoscit obm̄ s̄m vnitatē numeralē. ergo s̄m aliā vnitatē realem. ita q̄ etiā vni⁹ act⁹ sensus non est vnū obm̄ s̄m vnitatē nume-

ralem.¶P̄.ad ꝑncipale in oi gn̄e est vnū ꝑmū qᵭ est mensura omniū que sunt illiꝰ generis.ex decimo huiꝰ.ꝛ illa vnitas est realis.aliogn nō esset mensura nisi scd̄ꝫ ꝯsiderationē rōnis.ergo etiā nō essent aliq̄ entia posteriora que depēderēt a mēsura nisi eēt rō.ꝛ tūc ēt itellectꝰ posset attribuere alteri rōnē mēsure.sꝫ illᵭ tale nō est vnū nūo.tū q2 nullū singulare alicuiꝰ generis est mensura oium illoꝝ que sunt in illo gn̄e q2 in idiuiduis eiusdē spēi nō est ꝓ priꝰ.ꝛ ꝓ posteriꝰ.ex 3° huiꝰ.tū q2 sub spē albedis pñt dari duo idiuidua eq̄ alba.ꝛ tūc vnū nō eēt mēsura alteriꝰ.ergo illᵭ ꝑmū qᵭ est mēsura est vnū aliq̄ vnitate reali que nō est vl'is.¶P̄.idē sil'e ꝛ eq̄le fundat̃ sup vnū ex q̄nto huiꝰ caᵒ.de ad aliqd.ꝛc̄ sic nullo itellectu exn̄te est sil'itudo realis huiꝰ albi ad illud albū secūdū albedinē.ergo aliq̄ realis vnitas est ꝓximū fundamētū huiꝰ relationis.q2 talis relatio nō fundat̃ sup ens rōnis formal'r.nō est aūt vnitas nūalis. pꝫ.q2.ꝓ albū ꝛ illud albū nō sunt idē nūo.q2 nihil vnū ꝛ idē est sile sibiꝑ̄i.ergo est aliqua alia.¶P̄.circūscripto oi intellectu hic ignis gn̄at hunc ignē simile sibi in forma.q2 gn̄ans gn̄at sibi simile ꝓpter formā.vt dictū est in ꝓ 7°.ꝛ illa gn̄atio est vniuoca.sed gn̄atio vniuoca reqrit̃ vnitatē forme in gn̄ante ꝛ gn̄ato.illa vnitas nō est nūalis.ergo aliq̄ alia.ꝛ est realis.q2 circūscripto oi intellectu vt dictū est.¶P̄.si ois vnitas realis est nūalis.ergo ois diuersitas realis est nūalis.ꝯn̄s est fl'in.ergo ꝛ añs.ꝓbatio ꝯn̄e.q2 vnū ꝛ multa.idē ꝛ diuersuꝫ sunt opposita.ex decimo huiꝰ.ꝛ totiēs di vnū oppositoꝝ:q̄tiēs ꝛ reliquū.ex ꝑ° thopicoꝝ.ꝛ sic si tantū est vnitas nūalis:tātuꝫ est diuersitas nūalis.¶Itē oē diuersum est in se vnū:q2 vnū di qᵭ est ab alio diuersuꝫ.sic ergo est vnū:sic ꝛ diuersuꝫ.ergo si vnū nūaliter.ꝛ diuersuꝫ nūaliter.ꝛ nō plus.falsitas ꝯn̄tis ꝓbat̃.Tū q2 ois diuersitas nūalis inquātū nūalis est eq̄lis.ꝛ tūc tantū differret sortes a platone quātū a brunello. Tū q2 seq̄t̃ ex ꝓ q̄ tūc itellectꝰ nō posset abstrahere a sorte ꝛ a platōe aliqᵭ cōe magis q̄ꝫ a sorte ꝛ a brunello.ꝛ tūc qᵭlibꝫ vl'e eēt pure fictitiū.Pro ista ꝯclusione sunt etiā alie rōnes.sꝫ iste nūc sufficiāt.¶4ª ꝯclusio sit ista.vl'e 3° mō sumptū qᵭ est indeterminatū ꝯ̄rie nō est in itellectu actualiter de necessitate.Pro illa ꝯclusione faciūt rōnes cōtra tertiaꝫ opinionē.Tum.s.q2 obm nāliter ꝑcedit actū.Tū q2 ſbm scie inquātū ſbm precedit itellectū ꝛ habitū.¶5ª ꝯclusio sit ista.vl'e 3° mō sumptū est in intellectu habitualiter de necitate.Pro illa ꝯclusione faciūt rōnes ꝯtra scd̄aꝫ opionē.spāliter ꝑª.s.q̄ vl'e est vnū intelligibile nūero.¶6ª ꝯclusio sit ista.vl'e tertio mō sumptuꝫ ꝓm illud qᵭ est:est in rebꝰ.ꝓbatio huiꝰ.tū q2 relatio addita nāe qᵭ est esse in itellectu habitualiter hꝫ fundari in re.q2 illud qᵭ est in re hꝫ istaꝫ relationē.ergo illud qᵭ est vl'e est in re.tū q2 aliter cū scia sit de vl'ibus:sciendo aliqua de vl'ibus nihil scirem̄ de rebus sed tātū de cōceptibꝰ nr̄is.ꝛ tūc opinio nr̄a nō imutaret̃ a vero in falsuꝫ ꝓpter imutationeꝫ in existētia rei.vnde dici pōt q̄ vl'e est in re sic accipiendo q̄ eadeꝫ nā que est in exn̄tia determinata per gradū singularitatis est indeterminata negatiue ꝛ in intellectu obiue.ꝛ vt hꝫ hanc relationem ad intellectū vt ad cognoscentē est idetermināta ꝯ̄rie in determinatione sibi addita per intellectum.ꝛ tunc est completum vniuersale.¶Sic ad questionem.

Ad primū In oppositū.pꝫ q̄ equocat̃ de vniuersali.vnde ꝯcedo totū argumētū.ꝯcludit eni de ipsa nā que scd̄m id qᵭ est vtriqꝫ est in rebꝰ.¶Ad 2m per idē.nā ſba scd̄a est ſba.ꝛ est in re extra.ꝓm id qᵭ est in re.¶Ad alia in oppositū patet q̄ argumēta pℏi ꝓcedūt cōtra opinionē Platonis.ꝛ ꝯcedo q̄ vniuersale non est in rebus eo mō quo ponebat plato.¶Ad illud de logica dicendū.q̄ logicus nō ꝯsiderat res per se:nisi quatenus fundant secūdas intentiones quas logicus per se considerat.ꝛ ratione huius non dicitur artifex realis sed intentionis.

¶Manifestum est autem q̄ substantiarum esse existimataruꝫ plurime potestate sunt vt ipse partes animalium: nihil etenim separatum ipsorum est: quando autem separata fuerint:tūc entia sunt vt materia omnia.ꝛc̄. 17

Queritur Utrꝫ distinctio formalis ptiū organicaꝝ aialis sit ꝑ plures formas sūbales realiter aut specifice distinctas.¶Uidet̃ q̄ nō.nā si sic:q̄ manꝰ mortua nō esset manꝰ equoce.ꝯn̄s est falsuꝫ vt patet supra hic in septimo.ꝛ in 4° methe oroꝝ.ergo ꝛ añs.ꝓbatio ꝯn̄e.q2 quecunqꝫ differunt realiter vno corrupto nō est necessarium reliquum corrumpi.sed ꝓ posito forma totiꝰ ꝛ forma partis realiter sunt distincte.ergo.corrupta forma cōi.puta aia vel quacūqꝫ alia pōt remanere ꝓpria forma manꝰ.ꝛ sic eadē que prius.¶Cōtra.actio quelibet notificat formaꝫ.q2 forma dat esse ꝛ agere.ergo diuerse actiones ꝛ specifice distincte arguunt formas specifice distinctas.sed partes aialis organice habent operationes specifice distinctas.ergo ꝛ formas specifice distinctas.

Rn̄deo Licet ista q̄stio posset hr̄e magnū tractatuꝫ q̄tenꝰ q̄rit de multitudie ꝛ pluralitate formaꝝ.de qua mā recolo me ꝓlixius dixisse in q̄dam q̄stione ordinaria.tū q̄ꝫtū ad pn̄s sufficit sic ꝓcedā.ꝑmo ꝑmittā vnā opinionē.2° dicā aliter ad questionē.¶Quātū ad ꝑmū est vna opio tenēs partē negatiuā.modus ponēdi est iste.q̄ in bruto aut in quocūqꝫ alio viuo esto q̄ est aliq̄ forma mixti ꝑcedēs aiam illa est vna real'r.sed plures virtualiter ꝯtinēs multas ꝑfectiones scd̄m quas ꝯstituit diuersa organa que sunt ꝑncipia imperfecta diuersaꝝ opationū.vlterius etiam si det̃ q̄ aia ꝯtinet talē formā mixti nō opꝫ ponere ꝑter vnā formā.s.aiam que sit diuersaꝝ opationū ꝛ ꝑfectionū virtualiter cōtentiua.¶Arguit̃ aūt pro ista opinione multipliciter.ꝑmo q2 pluralitas nō est ponēda sine necessitate.sꝫ in ꝓposito nulla est necessitas ponēdi tales formas plures:cum vna ꝑfecta forma possit quicqd ille plures:quaꝝ est virtualiter cōtentiua.¶P̄.maior apparet distinctio in corpibus organicis inquātū aiata sunt:q̄ꝫ inquātū mixta sunt.pꝫ de videre.audire.ꝛ hᵭ.sed ꝓpter illam diuersitateꝫ nō ponunt̃ tales partiales forme integrantes vnaꝫ animā sensitiuam.ergo nō opꝫ ponere hanc diuersitatē in formā mixti.¶P̄.diuersa specie nō ꝯtinuant̃.sed aial est vnū cōtinuum.ergo non constat ex partibus specifice distinctis.maior ꝓbat̃.q2 quelibet illaꝝ formaꝝ ꝑficeret mām.que ergo esset rō continuandi.nō videt̃ posse dici.¶Confirmat̃.q2 ex duobus distinctis numero nō fit vnū numero.vt pꝫ.ergo multo minꝰ ex duobus specifice distinctis que magis differūt.¶P̄.diuiso v̄me vtraqꝫ ps viuit.sic pꝫ.vel ergo est aia vniꝰ spēi in vtraqꝫ pte.vel alteriꝰ spēi.si ꝑmū.ergo in toto erat ꝑus vna forma spē.ꝛ hr̄ ꝓpositū.Si 2° mō.ergo vnus vermis diuisus erit multa aialia ꝓm spēm.qᵭ nō vr̄.¶P̄.sicut aliquid est ens sic est vnū.ꝛ ꝑfectius ens ꝑfectius est vnuꝫ.sꝫ aial est ꝑfectius ens q̄ꝫ ignis.ergo ꝑfectius est vnum.qᵭ nō videt̃.si animal tot formas hꝫ.ꝛ ignis nisi vnū.¶P̄.quelibet forma sūbalis cū sua mā ꝯstituit suppositū de gn̄e sūbe.ergo aial vnū esset plura supposita:si tot hꝫ formas sūbales specifice distinctas.sic.n.arguit pℏs contra ponētes elementa manere in mixto ꝓm suas formas ꝑfectas vel imꝑfectas.q2 tūc mixtū est plura supposita.¶P̄.ex duobꝰ entibꝰ in actu nō fit vnū.vt dcm̄ est.8̄.sed plures forᵉ sunt plura in actu.nam forma essentialiter est actus.animal aūt est aliquod vnum.ergo nō pōt ꝯstare ex pluribꝰ ptibꝰ hn̄tibꝰ plures formas.

Quantū ad 2m est alia opio tenēs partē affirmatiuā quā reputo verā.¶Pro qua sic arg̃r pars aliqua aialis pōt separi ab aiali sine gn̄atione sed nō manet in actu post separationē per formā totiꝰ.hoc est euidens.ergo per formā ꝓpriā quā habebat prius.maior pꝫ ꝑ

sensum. vt si os abstrahaf a corpe aialis non pōt dici q̄ noua forma gn̄ef. qꝛ ita subito sicut pōt esse illa abscisio si fit in instanti nō pōt ab agente nāli noua forma itroduci sine alteratione p̄cedēte. ¶ Dices q̄ forma diuidif sic in aialibus annulosis. ¶ Cōtra. qꝛ os nō viuit sepatū. ergo nō h̄ȝ formā aiati nec partē ei⁹. ¶ Dices q̄ h̄ȝ ptē forme mixti que nō est aia. ¶ Cōtra. qꝛ diuerse mixtiōes sunt in diuersis ptib⁹ que nō videnf eē ab eadē forma mixti: sȝ ab alia ꝛ alia saltē partiali. ¶ P̄. vna forma mixti nō videf posse iformare māȝ dispositā ꝯrijs ꝛ repugnātib⁹ mixtionib⁹. sȝ in corpe aialis sūt tales mixtiones. ex p̄mo de aia. ꝛ pȝ. qꝛ cerebꝝ est frigiduȝ ꝛ coꝛ est calidū. ¶ P̄. s̄m viā Ari. libro de aialibus. coꝛ aialis p̄us ēt tpe gn̄af q̄ȝ alie partes aialis. ꝛ sic est assignare mltas mutationes cōpletas vnā añ aliā in gn̄atione aialis terminatas ad plures formas. ergo ꝛc̄. ¶ Si dicas q̄ nō gn̄af nisi vna forma mixti. seqf q̄ gn̄atio aialis est vn⁹ mot⁹ p̄lrissimus. ꝛ q̄ multe mutationes ꝯiter se h̄ūtes ad vnā formā terminenf. quoꝝ vtrūqȝ est falsum. ꝛ specialiter 2^m. qꝛ plurium mutationū numero plures sunt forme terminantes.

Est aūt vnū dubiū. a q̄ forma aial h̄ȝ vnitatē. est ne sicut aceruus? R̄n̄deo q̄ h̄ȝ vnitateȝ a forma mixti vel a aiati que est vltima ꝛ specifica. sȝ magis vr̄ a forma mixti ꝑp vnitatē cadaueri s̄uādā corrupta aia vel sepata. ¶ Sȝ ꝯtra. qꝛ vni⁹ pfectionis est vnū pfectibile p̄suppositū. ita q̄ vnitas pfectibilis p̄supponit vnitatē pfectionis nec est ab ea. sed talē vnitatē nō pōt dare impfectibili p̄cedēte formaȝ mixti. qꝛ illa vr̄ aceruus vel cumulus qdā. ¶ Confirmaf. qꝛ sequēdo viā istā nō pōt improbari q̄re toti⁹ vniuersi non est vna mā cōis ꝛ forma. vel quoꝝcunqȝ disparatoꝝ. ¶ R̄n̄deo ad primū q̄ ptes iste māles p̄cedentes formā mixti nō habent tātam vnitatē q̄ntā h̄ūt postea a forma. dico igif q̄ sufficit vnitas ordinis in illis ptibus. s. q̄ mā cum illis formis pluribus ordinef ad formā illam cōem aliqualiter illimitataȝ vt ad actū adequatū respectu cuius mā eaꝝ seorsuȝ est potentia adequata. ¶ Ad ꝯfirmationem dicendum q̄ non est simile. operatio. n. arguit formā. vbi igif videmus vltra proprias operationes correspondentes ptibus s̄m ꝓprietas formas. aliq̄ȝ cōeȝ sicut in aiali sensatio: ibi necessario arguif aliqua forma cōis actuans cōiter oēs formas. in toto aūt vniuerso hoc nō apparet. que enim est opatio ignis preter ignire? aut que opatio cōis ignis ꝛ aq̄ ꝛ sic de alijs? non videmus.

Dico ergo ad questionē q̄ in quolibet viuo p̄ter formam aiati est alia for^a cōis corporis ꝛ mixti ꝛ p̄ter has que sunt cōes toti aiali vel viuo sunt alie partiales specifice distincte tot quot organa distincta. nec rationes alterius opinionis cogunt.

Ad primū dico q̄ ponere istas plures formas est nec̄itas vitande ꝯtradictionis: que est maxima necessitas. nā aliter pars sepata sine gn̄atione vt p̄ma rō p̄cedit similis esset ꝛ nō esset. cū esse nō possit sine for^a ꝓpria. ¶ Ad sc̄m cū dicif de maiore distinctione apparente in organis inquantū aiata sunt ꝛc̄. dicendum q̄ non est simile hic ꝛ ibi. nā ibi nō apparet necessitas vitāde ꝯdictionis sicut hic. que est necessitas ponēdi plures formas tales. ¶ Ad 3^m cū dr̄ q̄ diuersa spē nō ꝯtinuantur. hoc aūt manifeste falsuȝ est. nā manus arida ꝯtinuaf corpori viuo aialis. ꝛ ramus siccus ramo viuo in arbore cū tn̄ mortuū ꝛ viuuȝ spē distinguanf. ꝛ cū dicif q̄ aial est vnū ꝯtinuū. dico q̄ nō est vere ꝯtinuū nisi solū s̄m lineā reflexam. qa eius nō est necessario vnus mot⁹. pōt. n. moueri manus pede qescente. sȝ est mediū iter v̄e ꝯtinuū ꝛ ꝯtiguū. Et cū q̄ris que forma eēt rō ꝯtinuandi. dico q̄ forma cōis que est alia ab illis. ¶ Ad ꝯfirmationē cū dr̄ q̄ ex duob⁹ nūo ꝛc̄. nego ꝯn̄am qꝛ q̄nto aliq̄ sunt magis vnū vnitate idētitatis tāto min⁹ nata sunt vniri ad ꝯstituendū vnū per se. exēplū. albū ꝛ nigrū magis sunt idem q̄ȝ mā ꝛ forma que sunt oino alterius rōnis. ꝛ tn̄ ex mā ꝛ forma fit vnuȝ per se. non aūt ex albo ꝛ nigro. lȝ sint idē gn̄e primo. ¶ Ad 4^m qd̄ p̄cedit de verme diuisio. dicēdūm q̄ ptes ille diuise h̄ūt aiam eiusdem spēi. sed si forsan h̄ūt organa distincta h̄ūt formas distinctas p̄ter illā cōem: que qdē nō sunt for^e aiati nec per ꝯn̄s vermis est plura aialia. ¶ Ad 5^m dico q̄ cōpo^m est veri⁹ vnū. sed nō indiuisibus. duplex est. n. vnitas. s. pfectionis ꝛ indiuisibilitatis. Et cum dicis q̄ aial nō est pfectius vnū q̄ȝ ignis si tot h̄ret formas: dico q̄ falsum est qꝛ maior vnitas nō s̄p est magis simplex. ¶ Ad 6^m qdē p̄cedit de suppositis. dico q̄ in codē esse supposita plura ꝛ in po^a vt sunt ptes in composito. ꝛ s̄m aliā ꝛ aliā partē māe nō est incōueniēs. sic est in ꝓposito. sȝ bene argumentū p̄cedit ꝯtra illā opinionē de mixtione. qꝛ cū quelibet pars mixti sit mixta in qualibet pte mixti essent quatuoꝛ supposita ꝛ q̄tuoꝛ forme quaꝝ vna ad aliā nō ordinaref vt pfectibilis per eā. ¶ Ad vltimū cū dicif q̄ ex duobus entibus in actu non fit vere vnū dico q̄ veꝝ est quando sunt in actibus vltimatis ꝛ non carent pfectiori actualitate. sed non est sic in ꝓposito. nam oia precedentia sunt in potentia respectu forme cōmunis ꝛ perfectioris.

Ad argumentū p̄ncipale cū iferf q̄ man⁹ mortua nō eēt man⁹ equoce cū viua. dicēdū q̄ man⁹ pōt dupl̄r ꝯsiderari. s. vel manus vt man⁹ vel man⁹ vt organū officiosuȝ ad exercendū op⁹ vite. sic est de oculo ꝛ alijs silr̄. Si p̄mo°. dico q̄ est man⁹ vniuoce q̄ȝdiu manet sub forma manus. Si 2°° sic est manus equiuoce. qꝛ sine aia nō pōt exercere opus vite. sic nec oculus videre sic intelligif illud 4° methauroꝝ ꝛ septimo metha. sed hoc nihil contra nos. quare ꝛc̄.

¶ Quoniam vero cōpositū ex aliquo vt vnū sit oē: sȝ non vt cumulus sed vt sillaba: ꝛ sillaba aut non est elementa: nec idē .b.ꝛ.a. nec caro: ignis ꝛ terra. dissolutis quidem. n. his hec non adhuc sunt vt caro: ꝛ sillaba. e'la vero sunt: ꝛ ignis ꝛ terra: est igitur aliquid sillaba non soluȝ elemēta ꝛc̄ vocalis vel consonans ꝛc̄. 18

Querif Utrū cōpositūȝ per se vnū dicat formalr̄ aliquā entitatem distinctā realiter ab entitate ptiū. vr̄ q̄ nō p̄ per cōmē. p̄mo p̄hi. vbi vr̄ dicere q̄ totuȝ est aliud a q̄libet pte nō tn̄ ab oib⁹ sil' sumptis. ¶ P̄. ad idē ar. sic. qꝛ si sic. ergo diffō nō dicit totā qditatē diffiniti. ꝯn̄s est falsuȝ. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯn̄e: qꝛ tūc in cōposito essent tres res. s. mā ꝛ forma vel gen⁹ ꝛ dr̄ia ꝛ illa 3ª entitas quā ponis. Diffinitio aūt nō est nisi due res. s. mā ꝛ for^a vel gen⁹ ꝛ dr̄ia. ¶ P̄. si sic. ergo for^a vnif māe mediante 3ª entitate. ꝯn̄s est falsuȝ. qꝛ tūc vita vniretur viuo mediante. ꝛ per ꝯn̄s circularitas erit magis intrinseca circulo q̄ȝ vita viuo. qꝛ illa circularitas non vnif circulo per mediū sed vita vnif viuo per me^m. qd̄ est incōueniēs. sequif ēt ꝓcessus in infi^m. qꝛ iter illā mām ꝛ entitatē est alia mediante qua mā vnif sibi. ꝛ sic vlteri⁹ in infi^m. ¶ Unus aūt alius arguit sic. qꝛ si sic. ergo ternari⁹ erit q̄ternarius. qd̄ est euidenter falsuȝ. ꝯn̄a ꝓbaf quia tūc ternari⁹ vltra tres vnitates que sunt ptes ei⁹ habebit aliā q̄rtā quā tu ponis aliā a partib⁹ que est entitas toti⁹. sȝ 4^a vnitas addita trib⁹ fac̄. q̄ternariū. ergo ternari⁹ erit q̄ternari⁹. ꝛ silr̄ pōt argui q̄ quaternarius erit qnari⁹. ꝛ sic de alijs. ¶ Contra p̄hs h̄in litteram qui expresse vult q̄ caro est aliquid aliud preter igneȝ ꝛ terram. ꝛ q̄ hec sillaba ab. est aliud ab elementis que sunt. a. b.

R̄n̄deo Ad vidēdū mentē p̄hi in h̄ declarabo tres ꝯclones. q̄ꝝ p̄^a est hec. Cōpositūȝ p se. puta cōpositū ex mā ꝛ for^a: dic̄ formalr̄ aliq̄ȝ entitatē distinctā realiter a suaꝝ ptiū entitate. hāc ondo sic. cōpositū ē termin⁹ generationis per se p̄. ergo dicit aliq̄ȝ entitatem realr̄ a ptibus

distinctaꝫ.añs pꝫ ex hoc septimo supra.ꝓbatio ꝯñtie.qꝛ terminꝰ gñatióis hꝫ aliquã ꝓpriã entitatẽ ꝓductã p.gñationẽ aliogn terminaret ad nihil. ¶ Cõfirmaf.qꝛ si ambe ptes existerent nihil hoi eẽt ꝓductio cópositi.exẽplũ in resurrectióe. nam resuscitatio ⁊ siłr gñatio est ad eẽ cópositi ⁊ non ad esse aie vel corpis. ¶ P̄.entitates ptiũ pñt existere corrupto cóposito.ḡ distinguunf realr a cóposito.ꝯñtia est euidens.qꝛ alr idẽ simł eẽt ⁊ nõ eẽt qḋ est oppositũ pmi pncipij.ſꝫ añs pꝫ p phm hic in lr̃a de ista syllaba ab.qua corrupta pót manere.a.⁊.b.Siłr est de toto cóposito ⁊ ptib⁹ ei⁹ vel realr vel saltez apud itellm ⁊ in sua rõne nõ repugnat ptes manere:nõ manẽte toto cóposito. ¶ P̄.cãe itrinsece cópositi aliqd cãnt. nõ se nec altera alterain.qꝛ pnª nõ sunt ex alterutris.ex primo phi.ḡ cãnt aliud.s cópositũ.ſꝫ oẽ cópositũ cãtũ realr distinguif a causis.qꝛ nihil cãt seipm.ḡ ⁊c̃. ¶ P̄.ois ꝓpria passio ⁊ ꝓpa opatio hñt aliqḋ sbm cui pmo in sunt.ſꝫ illud nõ est mã nec forª.pꝫ.igif aliqd aliud.illud est cópositũ. ¶ P̄.h est expssa itẽtio phi in pmo.phi.vbi pmo mouet dubiũ de pte ⁊ toto.vtrũ vnũ aut plura sunt ptes ⁊ totũ.seqf ⁊ soluit ⁊ si toti vnũ vtrũqꝫ.i.si vtraqꝫ ps est vnũ.⁊ idẽ cũ toto:est sicut indiuisibile.s.ipm totũ.qm eadẽ eisdẽ.i.tũc ptes erũt idẽ iter se sicut sunt idẽ toti.q̃re seqf totũ eẽ idiuisibile.cũ nõ habeat distinctas ptes.At vo si totũ est sicut vnum idiuisibile: nullũ erit q̃ꝫtũ.neqꝫ q̃le:qḋ est absurdũ. ¶ 2ª ꝯclo sit ista entitas cópositi alia ab entitate ptiuꝫ est entitas absoluta.hoc apparet p rõnes pcedẽtes.Tũ qꝛ gñatio nõ est p se ad respectũ.nec corruptio est p se a respectu.Tũ 3º.qꝛ absolutũ ⁊ maxime itrinsecũ nõ cãt aliqd formalr respectiuũ.qꝛ absolutũ nõ est ps eẽntialis respectiui.mã aũt ⁊ forma sunt itrinsece ⁊ absolute ptes cópositi. ¶ P̄.si nõ.ergo oia entia cóposita sunt vni⁹ gñis.ꝯñs est falsuꝫ.ḡ ⁊ añs.ꝯña ꝓbaf.qꝛ respect⁹ a respectu itrinsec⁹ aduenientẽ q̃lis eẽt iste.nõ distinguif gñe. ¶ Cõfirmaf qꝛ tũc oia entia eẽnt formalr respectiua.quod tanq̃ꝫ incõueniẽs ifert phs q̃rto hui⁹.ꝯtra opinionẽ de veritate apparẽtiũ. ¶ P̄.si nõ.ḡ nullũ cópositũ erit per se vnũ ꝯñs est falsum.ergo ⁊ añs.ꝯñtia ꝓbaf.qꝛ ille respect⁹ etiã si sit eẽntialis depẽdẽtie nõ sufficit ad vnitatez per se.qꝛ etiam inest vni p accñs.accñs.n.depẽdet eẽntialr ad sbm.cuꝫ quo facit vnũ per accñs. ¶ Cõtra istã opionẽ arguit Aureolus. qꝛ omne absolutũ pót de⁹ facere existere sine quocũqꝫ alio a quo realr distinguif.ſꝫ cópositũ est absolutũ per te.⁊ distinguif realr a mã ⁊ forma.ergo cópositũ pót existere sine mã ⁊ forma qḋ est euidẽter falsum qꝛ tunc aliqd esset ignis vel igneum sine forma ignis. ¶ Rñdeo.ꝙ maior est vera si illud absolutũ est pus nõ depẽdẽs essentialr ad aliud.⁊ sic.in ꝓposito deus pót facere mãm ⁊ formã sine cóposito.ſꝫ tunc minor est falsa.qꝛ cópositũ est posterius eẽntialr dependẽs. ¶ Cõtra.tũc deus nõ posset accñs facere sine sbto.qꝛ est posterius ⁊ eẽntialr depẽdens ad sbm. ¶ Rñdeo ꝙ nõ est siłe. qꝛ accñs nõ hꝫ sbm p causa itrinseca.sicut cópositũ hꝫ mãm ⁊ formã.nullus aũt effect⁹ simplr dependet ad cãm extrinsecã pter q̃ꝫ ad pmã.q̃tenꝰ oẽm cãlitatẽ extrinsecã pót deus supplere sine cã scḋa.nõ sic de itrinsecis.cũ cause itrinsece includunt impfectionẽ.s.esse partẽ cãti.iõ ad expõnẽ maioris illius.dico ꝙ nõ est verum si sit posterius eẽntialr ⁊ itrinsece ꝯstitutũ ab absoluto priori. ¶ Tertia ꝯclo sit ista.entitas compositi distincta a partib⁹ est forma toti⁹ que est q̇ditas. ¶ Ad cui⁹ euidentiã declarabo q̇nqꝫ p ordinẽ. ¶ Primuꝫ dictũ est.ꝙ forma totius nõ est alia a forma partis.puta.in hoie ab aia que sit supueniẽs illi ⁊ aliqd ipsi⁹ totius.⁊ dicaf esse forma totius eo ꝙ pfecti⁹ ꝯstituit cópositum q̃ꝫ forma partis.ꝓbatio huius.qꝛ tũc in hoie esset aliqua forma ꝯstituens hoiez que esset pfectior q̃ꝫ aia itellectiua.qḋ est absurdum dicere. ¶ 2ᵐ dictũ est.ꝙ forma totius nõ est aliqḋ mediũ vniens mãm forme ad ꝯstituendũ per se vnũ cum mã. ꝓbatio.qꝛ quero de illo q̃ḋ facit per se vnũ cũ mã ⁊ forma partis.qꝛ nõ est dare mediũ.ſꝫ etiã ipsa ex se vnif.⁊ standũ fuit in pmo.vel est pcessus in ifinitũ. ¶ 3ᵐ dictũ est ꝙ forma totius nõ est aliqua forma vltra formã partis.quasi pficiẽs mãm ⁊ formam.ꝓbatio hui⁹.qꝛ oẽ qḋ pficif ab aliqua vna forma hꝫ rõnẽ vni⁹ pfectibilis.sed mã ⁊ forma nõ sunt h̃ꝫ. ergo ⁊c̃.Tũ primo.qꝛ sunt alterius rõnis.Tũ 2º.qꝛ vnũ est ꝓprie pfectibile.⁊ aliud est act⁹ pficiẽs.⁊ hec est rõ q̃re faciũt vnũ p se.ex 8º hui⁹.ergo mã ⁊ forma nõ pficiunf ab aliqua vna forma cõi. ¶ 4ᵐ dictũ est.ꝙ forma toti⁹ est ipsa tota nã siue q̇ditas ꝯstituẽs totã entitatem.ita ꝙ nõ est forma iformãs.sed forma qua suppositũ est ens q̇ditatiue.nõ sic itelligendo ꝙ forma totius sit cã ipsi⁹ toti⁹ q̃si cãns totũ cuꝫ mã ⁊ forma partis.ſꝫ est ipm totũ pcise ⁊ absolute ꝯsideratũ.eo mõ quo loqf Auicẽ.5º metha.ꝙ eq̇tas est tm̃ eq̇nitas. ¶ 5ᵐ dictũ est.ꝙ forma toti⁹ est alia realr a forma ptis.hoc apparet ex dictis.⁊ ex pma ꝯue.qꝛ totũ dicit aliã entitatem.ſꝫ illa entitas est forma toti⁹.ergo ⁊c̃. ¶ Sꝫ ꝯtra ista arguit Aureolus.q̃ro inq̇t quo mõ imaginaris istã entitatez.aut.n.sic ꝙ ipsa fundetur super materiam ⁊ forma partis.aut sic ꝙ solum sup mãm.ita ꝙ mã sit ei⁹ pnᵐ sbiuũ.⁊ forma pnᵐ formale.nõ pmo mõ.qꝛ tũc forma i cóposito entificaret ⁊ q̇ditaret.nõ aũt entificaret.qḋ vr̃ falsuꝫ.nec 2º mõ.qꝛ effect⁹ formalis nõ differt a forma partis cui⁹ est effect⁹. ¶ Sꝫ ista rõ peccat multiplr.Tũ pmo.qꝛ querit fundamẽtũ illi⁹ cui⁹ nõ est fundamẽtũ ꝓprie.Tũ 2º.qꝛ ego dico ꝙ fundamẽtũ eius nõ est mã ⁊ forma.nec alteꝝ illoꝝ.ſꝫ ei⁹ fundamẽtũ ꝓpriũ ⁊ ꝓximũ est ipm suppositũ vel cópositũ.qḋ ꝓbatũ est eẽ aliud a partib⁹.oi.n.entitati formali corrñdet adeq̃te aliqḋ sicut corrñdet humanitati hoc qḋ dico hõ.nõ corp⁹ vel aia.⁊ hoc dato:tot⁹ pcessus rõnis erit nullus.Tum 3º.qꝛ dato ꝙ ei⁹ fundamẽtũ eẽt mã.⁊ forma pnᵐ formale.adhuc nihil probat.assumit enim falsum qñ dicit effectũ formalẽ nõ differre a forma.ois enim effect⁹ realr distinguif a sua causa nihil enim causat se.vñ volo ꝙ effect⁹ formalis nõ separaf a forma.qꝛ ipõe est aliquid esse formalr albũ sine albedine.sed non sequif.ergo non distinguuntur.Et sic ad questionem.

Ad primũ In oppositũ.dico ꝙ cõmẽtator ibidẽ nõ distinguit inter illud quod est per se.⁊ quod nẽcio ꝯcurrit.sic aũt se hꝫ vnio ptiũ.⁊ esse toti⁹.ꝙ necessario ꝯcurrũt nõ tñ opꝫ ꝙ sint idẽ. ¶ Ad 2ᵐ diffonẽ dr̃ vno° ꝙ diffinitio dicit totã q̇ditatem diffiniti.nõ cõprehẽsiue.sed explanatiue ⁊ indicatiue.q̃tenus explicat pnª itrinseca essentialia diffiniti. ¶ Aliter dicif.ꝙ diffinitio est q̇dã totũ hñs ptes.sicut ⁊ diffinitũ.Sicut ergo partes diffõnis se hñt ad ptes diffiniti sic totũ ad totũ.sicut supra dictũ est in hoc septimo.⁊ sic tota diffinitio est aliud a suis partib⁹.tota ergo diffinitio indicat totã essentiã diffiniti.nõ obstante ꝙ diffinitũ sit aliud a suis ptib⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõm.ꝙ procedit ex falsa imaginatiõe.nõ.n.forma vnif mãe mediante entitate totius.vt dictũ est in 2º dicto tertio ꝯnis.naꝫ illa entitas sequif vnionẽ cãrũ.sicut effect⁹ cãꝫ.nec illud qḋ addit est ꝓprie dictũ qꝛ tũc vita vniret viuo mediãte.nã vita nõ est forma que vnif.ſꝫ magis est sequẽs vnionẽ aie cuꝫ corpore.qꝛ viuere viuentibus est esse.scḋm phm.in tertio de anima. ¶ Ad quartũ nego ꝯñtiã.Ad ꝓbationẽ dõm.ꝙ nõ ois vnitas addita facit aliũ nũm.sed tm̃ vnitas partialis ⁊ mãlis. qualis nõ est vnitas totius.⁊ ideo nõ ponit in numerũ cũ alijs. ¶ Et hec de septimo metaphisice.

¶ Quod vero substãtia est materia palam: nã in omnib⁹ oppositis mutationibus est aliqd qḋ subijcif mutationibus: vtputa secunduꝫ locum quod nunc hic: iterum ⁊ alibi: ⁊ secunduꝫ augmentum quod nunc q̇dem est tantũ: iteꝝ minus: aut maius: ⁊ secundũ alterationẽ quod nunc q̇dẽ est sanũ iterũ laborat.⁊c̃.

Irca librum octauū metaphisice. Querif p̄mo. Utrū in motu alterationis opꝫ manere idē s̄bm simplr̄ sub vtroqꝫ terminoꝝ. ¶ Uidef q̄ sic. per ph̄m hic in lr̄a. ꝛ hr̄ idē primo de gn̄atiōe. vbi distinguif gn̄atio simplr̄ ab alteratione per hoc q̄ in alteratiōe manet idē s̄bm simplr̄ sub vtroqꝫ termino. nō sic in gn̄atione. ſꝫ totū trāsmutaf in totū. ¶ Contra. nā si ex aq̄ gn̄ef ignis p̄cedit alteratio in mā tanq̄ dispō ad formā ignis. sicut calefactio. illa alteratio durat vsqꝫ ad istās quo itroducif gradus vltimꝰ forme ignis. illa aūt calefactio cuꝫ sit mutatio finita opꝫ q̄ terminef. vel ergo terminabif in istāti quo itroducif forma ignis. vel in alio istāti citra. si def p̄mū: hēo ꝓpositū. qꝛ tūc est ignis ꝛ nō aq̄ que fuit s̄bm alteratiōis in termino a quo. Si def 2m. cū inter q̄libet duo istātia sit tp̄s mediū seqf q̄ i isto tp̄e itermedio cū cesset illa dispō siue alteratio nō magis est disposita mā aq̄ ad formā ignis q̄ꝫ in p̄nᵒ, qd̄ est icōueniēs. qꝛ tūc frustra fuisset alteratio. ¶ Uel si dicaf q̄ manet dispō iducta p alterationē. lꝫ alteratio cesset. hoc nihil valet. q̄re. n. nō statim in fine alterationis itroducif forma ignis cū facta sit in mā p̄fecta dispō. frustra. n. expectaret per illud tp̄s mediū. ¶ Dicco q̄ ista alteratio terminaf in vltimo istāti quo icipit eē ignis: ꝛ in eodem desinit eē aq̄. qꝛ nō est icōueniēs in eodē istāti vnū incipere eē. ꝛ aliud desinere esse. sine aliq̄ tp̄e medio imo lꝫ est necessariū in oi gn̄atiōe. qꝛ in eodē istāti in quo desinit forma corrupti icipit forma gn̄ati. alr̄ eēt q̄nqꝫ dare mām sine forma. silr̄ est in ꝓposito. nā ista alteratio hēbit idē s̄bm. s. aquā sub vtroqꝫ termino. ¶ Sꝫ nō euadis. qꝛ nō loquoꝛ de incipere ꝛ desinere ſꝫ de eē. qꝛ certuꝫ est q̄ alterabile in termino alterationis nō desinit eē: sed desinit eē tale. alias mobile in termino motus ad quē. nō q̄esceret. qd̄ est ꝯ ph̄m. 6° phi. q̄ aūt in eodē istāti idē sit aq̄ ꝛ ignis est ipoſſe. ¶ P̄. ad p̄ncipale arguo sic 2°. tota aq̄ calefit. sit. a. a. alteraf q̄dē. ꝛ tn̄ nō fit cōtinua depditio ꝛ resolutio s̄be aq̄. ita q̄ deueniaf ad vltimaꝫ p̄tē ipsiꝰ. a. sit. b. certū est q̄. a. ꝛ. b. nō est ideꝫ s̄bm simplr̄ ꝛ tn̄ a. est terminꝰ a quo. ꝛ. b. terminꝰ ad quē. ergo in ista alteratione nō manet idē s̄bm simplr̄ sub vtroqꝫ termino.

Rn̄deo Ad q̄onē sic. Duplex est alteratio. q̄daꝫ pura. cui non est annexa gn̄atio simplr̄. puta cū hō mutaf de albedine in nigredinē. sine aliq̄ corruptiōe sue s̄be. q̄dam est nō pura. cui est annexa simplr̄ gn̄atio eo mō quo dicimꝰ q̄ alteratio disponit mām ad formā s̄balē. ꝛ q̄ gn̄atio est terminꝰ alteratiōis. in p̄ª alteratione manet idē s̄bm simplr̄ sub vtroqꝫ termino. ꝛ sic loqf ph̄s primo de gn̄atiōe. ꝛ in isto loco. in s̄cda v̄o. nō. ſꝫ hoc accidit alteratiōi vt alteratio est. qꝛ lꝫ est rōne gn̄atiōis annexe. ꝛ iō ph̄s vbicūqꝫ loquēs de alteratiōe simplr̄ ꝛ de his que sibi p se ꝯueniūt: nō curās de his que accidūt. ꝯcedit simplr̄ q̄ in alteratione manet idē s̄bm sub vtroqꝫ termino. lꝫ non maneat aliq̄n idē rōne gn̄ationis annexe. ꝛ sic alteratio que est calefactio in exēplis supra positis nō terminaf ad caloreꝫ aque. ſꝫ ad calorē ignis. ita q̄ terminꝰ a quo est in aq̄. ſꝫ terminꝰ ad quem est in igne gn̄ato. ¶ Cōtra. si sic. vel accn̄s migraret a s̄bo in s̄bm vel gradus forme acq̄sitꝰ in p̄nᵒ alteratiōis nō erit idē nūo cum forma terminātē alterationeꝫ. eo q̄ accn̄s corrūpif ad corruptionē s̄bti. et si sit q̄litas simbola. corrupta ergo aqua corrūpif gradus caloris p̄cedens. q̄ꝫ vtrūqꝫ vr̄ impoſſe. ¶ Rn̄deo. 2ª pars disiunctionis est vera. nec reputo incōueniens in tali casu q̄ gradus precedens non sit idem numero cum forma terminante.

¶ Quoniā pluribus modis dicunf causę oēs opꝫ dicere causas contingētes vt hois: que causa nisi materia equidē mēstrua: eius autem nihil manens equideꝫ sperma. Textu cōmenti duodecimi.

Querif Utrū ad formationē corpis p̄lis mr̄ actiue aliq̄d cooperef. ¶ Uidef q̄ nō. naꝫ mā nihil agit ad gn̄ationē vel trāsmutationē. naꝫ vt dr̄ p̄mo ꝛ 12° huiꝰ. mā nō seipsam trāsmutat ad formā. ſꝫ lꝫ hꝫ facere agēs. ſꝫ mr̄ non opaf ad formatione corporis p̄lis nisi mediāte mēstruo qd̄ se hꝫ vt mā. vt h̄ dr̄. ḡ ꝛc̄. ¶ Cōtra. qꝛ si nō. ḡ nō magis esset mr̄ p̄lis q̄ꝫ alicuiꝰ aialis. puta vermis gn̄ati ex putrefactione in matrice. ꝯn̄s est euidēter falsuꝫ. ergo ꝛ aūs. ꝯn̄tia pꝫ. qꝛ tūc equaliter se haberent hinc ꝛ inde in potentia pure passiua.

Rn̄deo In ista q̄one sunt due opiniones. s̄m q̄ recitat Auicē. p̄ can̄. fen. p̄ma caᵒ. de mēbris. ¶ Una est Ari. 12°. de aialibꝰ. q̄ femina in tali p̄lis gn̄atione nō coopaf actiue: ſꝫ solū se hꝫ passiue. Modus ponendi est iste. q̄ solus pr̄ hꝫ rōnē actiui. ꝛ mr̄ rōnem passiui. ita q̄ ipsa ministrat totā mām p̄lis. ꝛ in solo semine p̄ris est vis actiua formatiua p̄lis. Un ibidē. 15°. de aialibꝰ. cōpat virtutē in semine p̄ris arti. ꝛ māꝫ ministrataꝫ a mr̄e cōpat ligno de quo artifex facit statuā. s̄ꝫ hoc ḡ tota formatio actiua est a p̄te viri cuiꝰ semē nō cedit in s̄bam p̄lis. ſꝫ ꝯuertif in spm̄ ꝛ calorē qbꝰ mediātibꝰ agit in semē mulieris ad formationē p̄lis. semē aūt mulieris est tota s̄ba p̄lis. ¶ Sꝫ ꝯtra hāc opinionē arguif. nā formā eiusdē spēi ꝯseqf poª nālis eiusdē spēi. ſꝫ masculus ꝛ femina sunt eiusdē spēi. ex. 10. huiꝰ. ḡ si formā viriꝰ ꝯseqf gn̄atiua. silr̄ alteriꝰ. ¶ Cōfirmaf. qꝛ alr̄ poª gn̄atiua huiꝰ ꝛ illiꝰ differēt sicut actiua ꝛ passiua. ꝛ ita eēnt poᵉ alteriꝰ rōnis. ¶ P̄. pr̄ nālr̄ diligit filiū suū. sic vnusq̄sqꝫ diligit opꝰ suū. ex 4° ethi. ſꝫ mr̄ plus diligit filiū suū. ex 8° ethi. ergo vr̄ q̄ filiꝰ sit aliq̄ mō opus eiꝰ. ¶ P̄. filiꝰ q̄nqꝫ plus assilaf mr̄i q̄ꝫ p̄ri. ḡ in mr̄e est aliq̄ virtꝰ actiua. aūs pꝫ. ſꝫ ꝯn̄tia ꝓbaf. qꝛ agēs itēdit assilare sibi effectū. ita q̄ effectꝰ nulli assilaf nisi pp aliq̄ꝫ eiꝰ actionē. ¶ Alia est opio Galiēni quā puto verā. q̄ mr̄ est cā actiua cū p̄re respectu formationis corpis p̄lis. tn̄ minꝰ p̄ncipalis ꝛ s̄cdaria. que cū p̄re integrat vnā cāꝫ totalē. ¶ Sꝫ ad hoc itelligēdū distinguo de plibꝰ causis ꝯcurrētibꝰ ad eundē effectū. q̄dā. n. ex equo cōcurrūt. sicut duo hois trahētes aliqd̄ idē corpꝰ. puta nauē. q̄dā ꝯcurrūt nō ex equo ſꝫ hn̄tes ordinē eēntialē. qd̄ pōt esse duplr̄. vnoᵒ. q̄ cā supioꝛ moueat iferiorē. ita q̄ iferioꝛ nō agat nisi qꝛ mota a supiori. exēplū. de poª motiua que est ī manu ꝛ baculo mouētibꝰ aliqd̄ idē corpꝰ. Alioᵒ sic q̄ cā superioꝛ nō moueat iferiorē nec dat ei v̄tutē qua mouet. ſꝫ superioꝛ hꝫ de se v̄tutē p̄fectiorē agēdi ꝛ iferioꝛ ip̄fectiorē quā nō recipit a cā supiori que est v̄tutis p̄fectioris. exēplū huiꝰ est in ꝓposito. qꝛ virtꝰ actiua mr̄is ꝛ poª actiua p̄ris ꝯcurrūt in gn̄atiōe p̄lis vt due cāe p̄tiales. ordinate q̄dē. qꝛ altera est p̄fectioꝛ reliq̄. nō tn̄ iperfectioꝛ recipit cālitatē a p̄fectiori. nec etiā tota cālitas est in cā p̄fectiori ſꝫ aliq̄d addit cā imperfectioꝛ in tn̄ q̄ effectꝰ pōt esse p̄fectioꝛ a cā p̄fectiori cum imperfecta. ꝛ nō pōt esse a sola perfectiori. Hanc opinionē teneo ꝓpter rationes ꝯtra primam factas.

Ad argumentū In oppositū factuꝫ. dōm ad minorē. q̄ mēstrua nō solū sunt mā. sic q̄ in eis nulla sit vis actiua. Ad ph̄m exponif q̄ mr̄ nō est cā agēs p̄ncipalis. ipsa. n. mistrat māꝫ p̄lis. qꝛ corpꝰ p̄lis plus formaf de mā mistrata a mr̄e. q̄ꝫ de mā. ministrata a p̄re. ꝛ pp lꝫ appropriate mēstrua dr̄ mā p̄lis alr̄ negaf ph̄s in ꝓposito. qꝛ Galienꝰ q fuit magis exptus in talibꝰ dicit oppositū. ꝛ ita expertis magis credēdum est

¶ Dupliciter eniz hoc ex hoc: aut quia principium erit: aut quia ex resoluto in principium [et]c. Textu cõmenti .xi.

Querit Utrũ in oĩ gñatione [et] corruptiõe simplr fiat resolutio vsq[ue] ad mãm pmã. ¶ Uidet[ur] q[uod] nõ. q[uia] vel in eodẽ istãti eẽt in mã for[m]a corrupti [et] for[m]a gñati. vel in alio [et] in alio. si i eodẽ. ergo sil' erũt ꝯrie forme in mã. qd est absurdũ. si in alio [et] i alio. cũ inter qlibet duo istãtia sit tps mediũ: eẽt aliqd tps in quo mã pma eẽt sine oĩ forma. [et] cũ ipa de se sit idifferẽs ad oẽs formas nõ magis gñaret[ur] ex vna for[m]a q[uam] alia. [et] p ꝯñs nã frustra egisset ad disponẽdũ mãm in toto tpe pcedenti. ¶ Sed ꝯtrarium videtur velle phs hic in littera.

Respõdeo q[uod] in oĩ gñatiõe [et] corruptiõe simplr opz fieri resolutionẽ vsq[ue] ad pmam mãz. [et] h statiz. vl' nõ stati. stati qdẽ in hñtib[us] tm̃ vnã formã. sz nõ statim in hñtib[us] plẽs formas. In hoie. n. in quo non dubito eẽ plẽs formas sepa:a vltima forma specifica [et] corrupto hoie. puta in morte: remanet mã sub forma icõpleta corpis que nõ est in aliq̃ spẽ spãlissima. sz est nãlr in ꝯtinuo fluxu vsq[ue] ad mãz pmã anteq[uam] de illa mã aliqd specifice distinctũ gñet[ur]. qua corruptiõe cõpleta pri[us] ordie nãe itroducit[ur] ab agẽte nãli forma aliq̃ specifica. puta forma vmis vel plãte. ¶ Sz ꝯ. gñatio vni[us] est corruptio alteri[us]. sz hõ in morte corrũpit[ur]. g[o] statiz aliqd gñat[ur]. q[ua]re scd̃m te non opz fieri resolutionẽ vsq[ue] ad mãz pmã. ¶ Rñdeo. q[uod] hõ in morte nõ corrũpit[ur] corruptiõe vltimata. s. quãtũ ab oĩ illud qd est aliqd ei[us]. q[uia] adhuc remanet for[m]a aliq̃ que fuit de eẽntia hois. pfecta aũt vltimata corruptiõe nectio aliud gñat[ur] q[uia] mã nãlr nõ existit sine forma. [et] sic corruptio vni[us] est gñatio alteri[us]. [et] ꝯuerso. sz in hñtib[us] vnaz solã formã nõ opz tm̃ expectare. sz corrupto aere statim gñat[ur] ignis. si ignis debeat ex aere gñari. ¶ Ad aliud qd obijcit[ur]. dd̃m q[uod] pcedit ex falsa imaginatiõe. nõ. n. est itelligendũ q[uod] in eodẽ istãti vel alio [et] alio fuit in mã forma corrupti [et] forma gñati. sz in eodẽ istãti vna desinit eẽ. [et] alia icipit pmo eẽ. nec ex hoc sequit[ur] q[uod] in eode istanti sint in mã forme ꝯrie. sz q[uia] in vno istanti vna icipit [et] alia desinit. [et] iõ nõ est dare istans vel tps in quo sit mã sine forma. nec per ꝯñs nã frustra agit. q[uia] in illo instãti mã est ita disposita ad vnã formã q[uod] nõ ad aliã. nec est dare mãm nudam.

¶ Nec omnis materia est: sed quoꝝ generatio est [et] transmutatio adinuicẽ: quecũq[ue] autẽ sine transmutatione sunt: hoꝝ autẽ nõ est materia. [et]c.

Querit Utrũ s[ubstanti]a corpis sempiterni. puta celi sit vẽ cõposita ex mã [et] forma. ¶ Uidet[ur] q[uod] sic. nã in eo qd mouet[ur] opz imaginari mãz. ex 2° hui[us]. mot[us]. n. docuit mãz. sz celũ vt pz mouet[ur]. g[o] celũ hz mãz. ¶ P[rete]rea. corp[us] celeste est aiatũ. g[o] cõpositũ ex mã [et] for[m]a. añs pz. p phm. 2° de celo [et] mũdo. [et] cõme. ibidẽ. [et] 12° metha. ex itentiõe silr Auicẽ. 9° metha. sue. expsse dicit q[uod] celũ est aiatũ. ꝯñtia pz. 2° de aia. q[uia] aia est act[us] corpis phici. [et]c. ¶ Cõtra. h dr in textu. q[uod] nec oĩs rei est mã. sz q[uo]ꝝ est gñatio [et] trãsmutatio adiuicẽ. q[ue]cũq[ue]. n. sine trãsmutari sũt: et nõ est hoꝝ mã. tũc sic. illa que nõ sunt trãsmutabilia adinuicẽ nõ hñt mãm. sed corpora celestia sunt h[uius]. pz ergo [et]c.

In ista qõne pp argumẽta facta sunt duo videnda. Primo vtrũ corpus celeste sit vẽ cõpositũ ex mã [et] for[m]a. 2° vtrũ sit aiatum. ¶ Ad vtrũq[ue] istoꝝ põt duplr rñderi. s. sz viã Ari. [et] scd̃m viã theologoꝝ. ¶ Si scd̃m viaz Ari. sic dico duas ꝯnes. Prima ꝯclo sit ista. In celo non est cõpõ ex mã [et] forma. Hanc ostendo sic. oĩs po[tenti]a passiua mãe est in po[tenti]a ꝯdictiõis. ex 9° hui[us]. sz nec celũ nec aliqd i celo est in po[tenti]a ꝯdictiõis. g[o] in celo nõ est mã. pbõ miorẽ. nullũ sempiternũ est in po[tenti]a ꝯdictiõis. q[uia] qdcũq[ue] sempiternũ est necũ ex 9° hui[us]. sz celũ est sempiternũ. sz phm in plib[us] locis. g[o] celũ nõ est in po[tenti]a ꝯdictõis. nec aliqd qd sit in ipo. ¶ Cõfirmat[ur] rõ. q[uia] si mã sit in celo. g[o] celũ est nãlr corruptibile. ꝯñs est falsum. [et] ꝯ phm p celi [et] mũdi. ꝯñtia pbat[ur]. q[uia] mãe est annexa puatio q̃ sp machinat[ur] ad maleficiũ. p phl. mã et ẽ q̃ res põt eẽ [et] nõ eẽ ex 7° hui[us]. ca° 7°. ¶ Rñdet[ur] vno° q[uod] i celo est mã. nõ tñ est corruptibile. q[uia] nõ hz ꝯriũ agẽs qd possit ipm corrũpere. [et] iõ remanet icorruptibile. q[uia] oẽ qd corrũpit[ur] a suo ꝯrio corrũpit[ur]. ¶ Cõtra dupl'r. Tum q[uia] illa solutio non euacuat qn celũ sit corruptibile q[uan]tũ est de se. q[uia] hz i se pn[cipiu]m corruptiõis. s. mãz. qua res põt eẽ [et] nõ eẽ. sicut ignis. esto q[uod] nõ corrũpat[ur]. qd phs negaret. Tũ q[uia] sm phm oĩ po[tenti]e passiue rñdet in nã aliq̃ po[tenti]a actiua. si igit[ur] celũ est corruptibile de se. vt hẽs ꝯcedere ponẽdo ibi mãm. opz in nã dare aliqd agẽs qd possit ipm corrũpe. ¶ Alr rñdet[ur]. q[uod] in celo est mã. nõ tñ eiusdẽ rõnis cũ mã istoꝝ iferioꝝ. [et] iõ illa mã nõ est in po[tenti]a ꝯdictiõis. nec põt q[uan]tũ est de se trãsmutari ab vna for[m]a in aliã. ¶ Cõtra. q[uia] si sic. g[o] erũt due mãe pme: alteri[us] [et] alteri[us] rõnis ꝯñs est falsum. g[o] [et] añs. pbõ falsitatẽ ꝯñtis. Tũ q[uia] nõ sunt duo fines pmi. nec duo efficiẽtes pmi alterius rõnis. g[o] silr nec due mãe alteri[us] rõnis. Tũ q[uia] dubiũ est. vñ sit illa alteritas in hac mã [et] illa. cũ sola forma distinguat [et] sepet. ex 7° hui[us]. Tũ q[uia] ꝯcessa hac alteritate saltẽ illa mã i celo est in po[tenti]a ad hãc formã quã hz. [et] ad puationẽ hui[us] forme. [et] ita de se erit in po[tenti]a ꝯdictiõis. sz mã nõ est de se rõ corruptibilitatis inq[uan]tũ est in po[tenti]a ad aliã formã ab ea quã hz sz inq[uan]tũ est in po[tenti]a ad puationẽ for[m]e quã hz. g[o] celuz est corruptibile. ¶ Alr rñdet[ur]. q[uod] i celo est mã [et] eiusdẽ rõnis. nõ tñ est in po[tenti]a ꝯdictionis. q[uia] forma ei[us] cõplet [et] satiat totũ suũ appetituz. [et] iõ ista sibi sufficit. ¶ Cõtra. q[uia] nulla for[m]a cõplet appetituz sue mãe respectu alteri[us] forme: nisi q[uia] dat actũ oppositum puationi isti[us] forme. sz forma celi nõ dat actũ oppositũ puatiõi forme ignis. pz. alr celũ eẽt formalr ignis. g[o] for[m]a celi nõ cõplet appetitũ sue mãe respectu forme ignis. maior pz. q[uia] si mã in celo est eiusdẽ rõnis est capax forme ignis [et] cuiuslz. ¶ P[rete]rea. nulla forma cõplet appetitũ sue mãe. nisi formalr vel saltẽ virtualiter ꝯtineat in se oẽs formas qb[us] sua mã est puata. sz forma celi nõ est h[uius]. g[o] [et]c. pbõ minorẽ. q[uia] nõ formalr. pz. et q[uod] non virtualr. pz de aia itellectiua. nullũ. n. ipfecti[us] ꝯtinet vtualr pfecti[us] se. aia aũt itellectiua est for[m]a ipfectissima oiuz. ¶ 2[ª] ꝯ sit ista. corp[us] celeste sm viã phi nõ est aiatũ. Hoc appet est p[ri]° ꝯne. q[uia] si sic. nectio hz mãm. cũ aia sit act[us] corpis. [et]c. ¶ P[rete]rea. vel eẽt aiatũ formalr aia itellectiua tm̃. vel cũ hoc alia aia. puta sensitiua. qcqd des. seq[ui]t[ur] q[uod] hz mãm. cũ aia sit actus corpis. vt dictũ est. [et] per ꝯñs corruptibile: vt deducit[ur] pma ꝯclo. ¶ P[rete]rea. vel celũ eẽt tm̃ aia. s. itellectiua. q[uia] phl nõ poneret ibi aiaz nisi itellectiuã vel pter aiam que esset de eẽntia celi erit aliqd aliud p se pfectibile p aiaz. nõ põt dari p[rimu]m. q[uia] cũ celuz sic pz sit formalr q[uan]tũ: seq[ui]t[ur] q[uod] solus itell's erit q[uan]t[us]: qd nõ ẽ itelligibile. nec põt dari 2[m]. q[uia] tũc celũ eẽt i po[tenti]a passiua [et] i po[tenti]a ꝯdictionis. ergo nõ erit sempiternũ [et] necũ. ¶ Sed cõtra. phs 2° de celo [et] mũdo. dicit celũ esse animatum.

Rñdeo si Ari. siue cõmẽtator ponat celuz aiatũ formalr: aia que sit p se de eẽntia celi: statiz recedit a pma ꝯne [et] ꝯdicit sibi ipsi. exponit[ur] tñ. ¶ Ubi sciẽduz q[uod] aia hz duplex officiũ respctũ corpis. s. iformãdi [et] mouẽdi naz est forma corpis. [et] est motrix corpis. vbicũq[ue] ergo phs vocat aiam celi: exponẽdũ sm ꝯditionẽ qua aia est motrix [et] nõ forma. [et] illa aia est itelligẽtia ppria ꝯiuncta huic orbi in rõne mouẽtis. [et] nõ in rõne iformãtis. Et q[uod] h sit itentio phi vr posse pbari ex. 8°. phl. vbi dicit phs q[uod] pmũ mobile diuidit[ur] in duo. quoꝝ vnũ p se mouet[ur]. [et] aliud est p se mouẽs imobile oio [et] p se [et] p accñs. illud qd mouet[ur] est celũ. sz mouens imobile est itelligẽtia. sz si itelligẽtia eẽt forma celi tũc moueret[ur] saltẽ per accñs. s. ad motuz celi. sm aũt viã theolo.

dico duas q̃nes. Prima ↄclo sit ista. corpus celeste est vere cōpositū ex mā̃ ꝛ forma. nā scdm eos illud chaos qd ab eis ponit antiq̃uis vsq; ad celū empyreū erat mā̃ oiuz corruptibiliū ↄtētoꝝ sub celo empyreo. ꝛ ista mā̃ q̃ztum est de se est eiusdē rōnis in oib⁹. vñ illud Geñ. pmo. In pn° creauit de⁹ celū ꝛ terrā. ꝛc. celū illud fuit celū empyreū plenū angelis. ꝛ terrā. i. mām̃ ifomē oiuz de terra vsq; ad celū empyreū. ita q̃ de ista terra de⁹ fecit pmo lucē. ꝛ sic de alijs scdm opa sex dieꝝ. ⁋ Sꝫ nūc est dubiū. qño celū sit corruptibile. si habeat mā̃ꝫ eiusdē rōnis. ⁋ Rñdeo. q̃ celū simplr loquēdo est corruptibile. cū hēat mā̃ꝫ qua pōt eē ꝛ nō eē. Uñ theologi hñt discordare a pħo in ppōne illa. q̃ celū est neciū ꝛ icorruptibile. q: q̃zñ est ex nā sua est simplr corruptibile. q: sibi iest po^a ad actū ↄtrū. tñ est icorruptibile scdm qd. q: corpus celeste nō hꝫ ↄtrū agēs ꝛ ita nō pōt corrūpi a ↄtrio agēte. Tuz. q: forma celi est alterius rōnis a formis elemētoꝝ. ꝛ iō celū nō est capax q̃litatū ↄtriaꝝ. ꝛ iō nō est alterabile nec corruptibile per nām. Tū. q: forma que non pōt pduci a nā. nō pōt corrūpi a nā. sꝫ forma celi est hɱ. ergo ꝛc. est. n. pfectissima inter oēs formas corpales. excludēdo corp⁹ humanū. cui⁹ aia nō pōt cāri a nā. sicut ergo for^a celi a solo deo creat. sic a solo deo pōt corrūpi. vñ Dama. 4°. de trini. ca°. decimo: dicit. q̃ celū de se est corruptibile tñ volūtate dei est incorruptibile. q: de⁹ disposuit illud nō corrūpi sꝫ ppetuo ↄseruari. ꝛ iō tñ subest volūtati diuine. vñ silr mō elementa quātū ad se tota pñt dici icorruptibilia. tū q: nō hñt ↄtrū agēs corrumpens totā formā elemēti. tū. q: de⁹ disposuit elementa ppetuo ↄseruari: sꝫ sint corruptibilia scdm ptes suas ꝛ etiaꝫ totaliter quātū est de se. ⁋ 2ª ↄclo est ista. corpus celeste nō est cōpositū ex corpe ꝛ aia: q̃ ita sit aiatū. Hoc pꝫ Dam. caplo 12°. vbi dicit expsse q̃ corpa celestia sunt inaiata. Similiter Jero. sup illud Isaye. Audite celi. ꝛ auribus percipe terra. dicit ibi glo. q̃ propheta non alloquitur inaiata. s. celū ꝛ terram. sed habitatores celi ꝛ terre.

Ad pmū in oppositū. dōm q̃ pħs sicut nunq̃ posuit formā nisi quā arguit opatio: ita nō posuit mām̃ nisi pōt quā arguere mot⁹. in celo autē scdm ipm nō est motus ad formā. sꝫ tñ ad vbi. ergo in celo nō est mā̃ nisi que est in po^a ad vbi ꝛ vñ quo. vt dr. 12° huius. ꝛ cōmen. de sba orbis sꝫ talis po^a non est mā̃ que est altera pars cōpositi. talis enim mā̃ est idē qd esse sbm susceptibile mot⁹. ꝛ ideo talis mā̃ est in pura forma. si pura forma. puta angelus sit per se mobilis. sꝫ nō loquimur hic de tali mā̃. ⁋ Ad 2^m nego añs. Ad pbōnē. dicendū q̃ pħs. cōmē. ꝛ Auicē. vel sunt negandi ↄdicentes sibi. vel sunt exponēdi modo predicto in cor^e questionis.

⁋ Quoniā vero q̃dā sine gñatione ꝛ corruptione sunt ꝛ nō sunt: vt puncta siquidem sunt: ꝛ totaliter spēs ꝛ forme: nō. n. album fit: sed lignum album. aut ex aliquo: ꝛ oē aliud quod fit: fit. ꝛc.

Querit Utrū accñs sit cōpositū ex partibus essentialiter distinctis. ⁋ Uidet q̃ sic naꝫ oē gñabile ꝛ corruptibile est cōpositū ex mā̃ ꝛ forma. sed accidētia sunt corruptibilia. ergo ꝛc. maior pꝫ. ex 7° huius. vbi dr q̃ mā̃ est q̃ res pōt eē ꝛ nō eē. ⁋ Pā si accñs est forma simplex. ergo est perfectius q̃ sba. ↄñs est falsuꝫ. ergo ꝛ añs pbatio ↄñtie. q: simplicitas est simpliciter pfectiōis in entib⁹. vñ deo sūme attribuit. ergo qd est simplici⁹ est pfecti⁹. si ergo accñs est oino simplex erit pfectius simplr q̃ꝫ sba cōposita ex mā̃ ꝛ forma. ⁋ Cōfirmat. q: cā ꝛ cātū diuidunt ens sicut pfectū ꝛ impfectū. ita q̃ cātū tenet ibi rōnem impfecti. q̃tenus est dependens. qd ergo magis cātum: est impfectius. Sꝫ posito q̃ accñs sit pura forma sba cōposita erit magis cāta. q: s. itrinsece ꝛ extrinsece. accñs aūt tñ extrīsece. ergo sba cōposita erit impfectior. ⁋ Cōtra. pħs hic in lra vult q̃ accñtia nō hñt mā̃ꝫ ex q̃. sꝫ in q̃. ⁋ Itē auctō. 6. pn°ꝝ dicit q̃ forma est simplici essentia ↄsistens.

Rñdeo In ista q̃ōne sic pcedā. pmo vnā opi. ptractabo. 2° ad q̃ōnē alr. rñdebo. ⁋ Quātum ad pmū est vna opinio que dicit q̃ accñs est realr cōpositū ex duob⁹. ⁋ Pro ista opinione argr. nam simplr simplex a quocūq; distinguit vt eē pmo diuersuꝫ. ꝛ nō drñs. vt pꝫ de mā̃ respectu forme. sꝫ accñtia nō sunt hɱ. g̃ ꝛc. maior pꝫ. ex significato vocabuli. q: alias eēt drñs nō pmo diuersuꝫ. minor pꝫ de duab⁹ spēbus accñtis. nā albedo ꝛ nigredo realr drñt per drias ppas. ꝛ realr ↄueniunt in gñe. s. in colore. g̃ sunt drñtes ꝛ nō p̄ diuerse. ⁋ Pā. oē diffinibile est de cōpositum. sꝫ accñs est de diffinibile. ergo ꝛc. maior pꝫ in ħ 3° superi⁹. vbi ↄcludit pħs ↄ platonē q̃ idee si sint forme simplices nō sunt diffinibiles. q: opꝫ diffōnē eē orōneꝫ longā. ꝛ ħ eē vt mām̃. illud vō vt formā. minor pꝫ. ex 7° hui⁹. vbi ostēdit q̃ accñtia sunt diffinibilia. nec obstat q̃ diffiniant ex additione. q: hoc nō est pp simplicitatem. sꝫ pp depēdentiā ad sbaꝫ. ⁋ Pā. 7° hui⁹ dr. q̃ cōpositū per se gñat. ꝛ ħ est veꝝ de oi gñatione. ergo ꝛ in gñe q̃litatis. sꝫ illud compositum nō est tantum ex accidente ꝛ subiecto. cū illud sit ens p accñs. ꝛ p ↄñs nō erit p se termin⁹ alicui⁹ mot⁹. q: ois mot⁹ p se terminat ad rē alicui⁹ gñis p quā est in eodē gñe. ens aūt p accidēs nō est p se in gñe. g̃ oꝫ q̃ accñs sit aliqd cōpositū itrinsece. qd p se gñet. ⁋ Pā. 10. hui⁹. ca°. 10. vult pħs q̃ for^e que hñt adinuicē trāsmutationē. cuiusmodi sunt ↄtra ꝛ media sūt eiusdē gñis pħci. ꝛ q̃ nō est trāsmutatio iter formas alteri⁹ gñis pħci. ꝛ drñ forme eiusdeꝫ gñis pħci. que hñt susceptiuū pm. ex 7° hui⁹. tale g̃ susceptiuū hñt media ꝛ ↄtria iter se idē. ꝛ nō idē cū alijs alteri⁹ ↄrietatis. puta colores hñt idē susceptiuū iter se. sꝫ nō idē cū sapoib⁹. Sꝫ qdcūq; sbm si ne potētiale alteri⁹ gñis a gñe q̃litatis sumat illō sicut est idē coloꝝ. ita ꝛ est ideꝫ coloꝝ ꝛ sapoꝝ. vt pꝫ de sba ꝛ q̃ztitate. q: vtraq; subest eidē coloꝛ ꝛ sapoꝛ. g̃ eidem susceptiuū penes qd distinguunt gñs pħica est aliqd itrinsecū ipis essentijs ipsoꝝ accñtiū. ꝛ hr ppositū. ⁋ Sꝫ ↄ istā opinionē arguit tripl̃r pmo sic. si accñs est cōpositū eēntialr. accipio gra exēpli albedinē cui⁹ pn^a sint. a. ꝛ. b. ita q̃. a. sit pn^m pōle. b. actuale. tūc sic. cū albedo iformet sbm: aut tñ. a. iformat illud sbm. aut tñ. b. aut vtrūq; pmo. aut neutrū. si neutruꝫ. ergo nihil iformat sbm. si. b. tñ vel. a. ergo albedo nō iformabit se tota ꝛ tunc ppria passio. puta iformare nō inerit pmo sbto suo. sed tñ per partē sui. nec vtrūq; p̄. pbo p̄ de. a. qd ponit pn^m mā̃le. q: si sic. tūc mā̃ sbe. cū sit pfectior q̃ꝫ. a. poterit aliqd iformare. ꝛ sic pcedit in infinitū. pbo. 2° de. b. q: act⁹ adeq̃t⁹ mā̃e pprie nō pōt dū ipm iformat aliud iformare. alr nō eēt adequat⁹. sꝫ. b. iformat. a. cui⁹ capacitas adequat actualitati. b. alr nō fieret vnum ex eis. ergo actualitas. b. nō extēdit se ad sbam. ⁋ Pā. 2° sic. iter illa pōt eē mot⁹ que hñt idē ppriū susceptiuū circūscripto qcūq; alio susceptiuo accñtali. sed due forme duaꝝ spēꝝ ↄtiaꝝ. scdm te. hñt idē susceptiuū ꝛ p se. q: eiusdē gñis vt tu dicis. ergo circūscripto sbto qd est susceptiuum aliud ꝛ accñtale. eis poterit eē mot⁹ iter ↄtias spēs. ꝛ p ↄñs ex albedine fit nigredo. sicut ex aere fit aq̃. qd est contra pħm in multis locis q̃ vult sbm ita eē neciū in transmutatione accñtali: sicut mām̃ in trāsmutatiōe sbali. ꝛ q̃ ex albedine nō fit nigredo. sꝫ ex albedo fit nigrū. ex pmo phi. ⁋ Pā. 3°. oē illud qd est imediatū pn^m agēdi. s. quo pmo agēs agit est tñ act⁹. ita q̃ nō icludit duo. s. po^am ꝛ actū. q: tūc nō eēt quo pmo agit. sꝫ ageret per partē que est actū. aliqd aūt accidens. puta calor. ponit imediatū pn^m quo p° agēs agit in aliq̃ actione. vt calefactiōe. ergo tale accñs est tantū actus.

Quantū Ad 2^m pmo pmittā vnā distōnē. 2° ondā duas ↄnes. ⁋ De p° sit ista p^a distinctio q̃ compō que est ex nā rei circūscripta illa que est rōnis est duplex. q̃dam est rei ꝛ rei: ꝛ hec cōpō pōt dici realis. alia est

realitatis ꝛ realitatis. ꝛ h͛ cōpō ḋr scḋm rōnes reales ꝛ scḋm formalitates. Uoco aūt cōpōnē rei ꝛ rei istā que est ex aliqb⁹ q̄ꝝ sepatio mutua nō icludit repugnātiā ex termis. q̄lis est cōpō ex mā ꝛ forᵃ. vel ex sbto ꝛ accn̄te. Uoco āt cōpōnē realitatis ꝛ realitatis istā q̄ est ex aliqb⁹ q̄ꝝ sepatio icludit ꝯdictionē pp coꝝ realē idētitatē. tn̄ vnū nō est aliud formalr. ita ꝙ vnū icludat in alio in p̄ mō dicēdi p se. ita ꝙ p̄nt eē distincta oīa formalia ꝛ distincta ꝯceptibilia distincte terminātia actū itell'is. q̄lis est cōpō ex gn̄e ꝛ dr̄ia. vbi ēt spēs est realitas simplex. ¶ De 2° sit ista p̄ma ꝯclō. accn̄s est forma simplex simplicitate opposita p̄me cōpōni. Probat͛ hec p rōnes factas ꝯtra p̄mā opinionē. ¶ Cōfirmat͛. q꞉ nō est ponēda pluralitas sine necitate. qn̄. s. p paucitatē p̄nt saluari apparētia. iuxta sniaȝ phi p̄mo phi. vbi cōmēdat Empe. p̄ Anaxa. pp paucitatē p̄nᵒᵖ. Rō hui⁹ est. q꞉ nā nihil facit frustra. sȝ nihil apparet in accn̄tib⁹ pp qḋ necio debeant poni cōposita ex duab⁹ ptib⁹ realr distinctis. vt patebit rn̄dēdo ad argumēta. ¶ 2ᵃ ꝯclō sit ista. accn̄s nō est forma simplex simplicitate opposita scḋe cōpōni. sȝ est cōpositū ex realitate gn̄is ꝛ realitate dr̄ie. Hāc pbāt due rōnes pro p̄ma opinione. tuȝ q꞉. s. accidētia nō sunt p̄mo diuersa. tn̄ q꞉ sunt diffinibilia.

Ad primū in oppoᵐ. dḋm ꝙ gn̄abile ꝛ corruptibile ḋr duplr. s. p se. ꝛ p accn̄s. Per se gn̄abile est illud cui⁹ aliqd p̄fuit qḋ postea est ps geniti. ex 7° hui⁹. caᵒ. 7°. Silr corruptibile p se est cui⁹ manet aliqd post corruptionē qḋ fuit ps cōpositi. ꝛ h͛ mō cōpositū gn̄at͛ tn̄ ꝛ corrūpit͛ in oī gn̄atiōe. ꝛ h͛ est cōpositū qḋ ꝯstat ex ista forma que p gn̄ationē iducit͛. ꝛ p corruptionē expellit͛. ꝛ ex illo qḋ trāsmutat͛. qḋ qdē in trāsmutatiōe sbali est mā. in accidētali est sbm. ꝛ ita cōpositū ex ipo sbto ꝛ forᵃ sbali est p se gn̄abile ꝛ p se corruptibile. cōpositū ex sbto ꝛ accn̄te est p se corruptibile eo mō quo est p se. accn̄s āt nō est sic corruptibile sine sbto. p accn̄s aūt pōt dici corruptibile: vocādo corruptibile qcqd p trāsmutationē nālē plusq̄ȝ fuit. ꝛ sic accn̄s est corruptibile. ꝛ ēt forᵃ sbalis mālis. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯn̄tiā. Ad pbōnē. dḋm ꝙ nō est incōueniēs ꝙ aliqd qḋ est simplr pfectiōis absolute loquēdo nō semp icludat illḋ eē simplr pfecti⁹ in quo est excellenti⁹ illud ꝯtū ad aliqd. sȝ tn̄ scḋm qd. exᵐ. sapiētia in se ꝛ absolute accepta est simplr pfectiōis. tn̄ si aliqs canis eēt sapiēs ꝛ cū sapiētia nō posset hr̄e rabieȝ ꝯuenientē cani: eēt canis impfectior cane nō sapiente. lȝ nō eēt ens impfecti⁹. q꞉ canis est limitatū ens ꝛ pōt repugnare cani illud qḋ in entitate ponit nobilitatē. Silr i ꝓposito. lȝ simplicitas sit pfectiōis simplr loquēdo ꝛ absolute tn̄ in rebus corruptibilib⁹ cōiter simplicib⁹ est impfecti⁹ nō pp maiorē simplicitatē. cū illa sit pfectiōis. sȝ q꞉ talis nā. s. corruptibilis nō pōt hr̄e tantā actualitatē cū simplicitate q̄ntā cū cōpōne. ꝛ actuali⁹ vlr est impfecti⁹. ¶ Ad ꝯfirmationē p ideȝ. lȝ. n. cātū sit simplr impfectū. q꞉ depēdēs. tn̄ illud ens limitatū cui⁹ entitas ꝓpa reqrit necio ꝙ sit cā. ū pōt eē ipfecti⁹ ens si est a plib⁹ cāu q̄ȝ aliud ens qḋ est paucioib⁹ cātuȝ. q꞉. s. nō recipit tantā pfectionē. nā in depēdētib⁹ pōt bn̄ dependens eē pfecti⁹ qḋ depēdet a plibus a quoꝝ qḋlibet recipit aliq̄ȝ pfectionē ad quā nullū per se sufficeret. vn̄ cōiter cāta pfectiora que nō imediate sunt a deo a plib⁹ causis dependent. q꞉ pp eoꝝ maiorē pfectionē nō sufficiūt ad cāndū ita pauce cāe sicut ad cāndū alia impfecta. ¶ Ad p̄mū. ꝛ ad 2ᵐ pro prima opinione. dicēdū ꝙ sadūt p 2ᵃ ꝯne. vt iaȝ dictū est. sufficit. n. ad saluandū ista ponere cōpōnē ex realitate ꝛ realitate. nec opȝ ponere cōpōnē ex re ꝛ re. ¶ Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ lȝ ens per accn̄s nō sit vnum sicut sba. nō tn̄ est nullo mō vnū. nec ita multa. sicut qn̄ sbm ꝛ accn̄s manēt sepata. vt hr̄ 7° hui⁹. caᵒ. de vnitate diffōnis. sicut. n. est vnitas aliq̄: ita illud totū est aliqḋ ens. ꝛ isti⁹ toti⁹ est gn̄atio. ꝛ h͛ p se. sicut in illo gn̄e est gn̄atio p se. ꝛ tn̄ p accn̄s respectu gn̄ationis sbe que est simplr p se. sicut totū est ens per accn̄s respectu sbe. ¶ Ad 4ᵐ. dḋm ꝙ lȝ idē sit sbm in se acceptū respectu coloꝝ ꝛ sapoꝝ. puta sba. tn̄ differt vt est sbm hoꝝ ꝛ istoꝝ scḋm diuersuȝ modū mixtiōis. nā cū vnūqḋq̄ȝ elemētū mixtas hēat q̄litates. iō scḋm diuersaȝ mixtionē istaꝝ q̄litatū elemētariū ꝯsequit͛ imediate aliud ꝛ aliud gen⁹ q̄litatū mixtaꝝ. puta. si cōmixtionē ignis in q̄ntū lucens cū terra in q̄ntū terminata. ꝛ aere ꝛ aq̄ in q̄ntū pspicua ꝯsequat͛ gen⁹ coloꝝ. sȝ cōmixtioneȝ ignis ꝛ aeris in q̄ntū calida digerētia humorē aqueū cōmixtuȝ terrestri sicco: ꝯsequit͛ gen⁹ sapoꝝ. ꝛ sic de aliis nō. ḡ opȝ q̄rere aliud ꝛ aliud sbm. puta. itrinsecū coloꝝ ꝛ sapoꝝ. sed ad hoc sufficit idē sbm extrinsecū. puta sba. qḋ sit p̄mū ꝛ ꝓpriū hoꝝ ꝛ illoꝝ scḋm diuersaȝ mixtionē q̄litatū diuersarum elementariū. ꝛ sic saluat͛ Aristo. decimo huius.

¶ Palaȝ autē: q꞉ si sint aliqualr numeri sube sicut sunt: ꝛ nō: sunt vt qdaȝ dicunt vnitatum: nā diffinitio numerus qdā diuisibilis: q꞉. n. ꝛ in idiuisibilia: nō. n. īfinite rōnes ꝛ numer⁹: aut tale. ꝛ quēadmodum nec a numero ablato aliquo aut addito ex qb⁹ numer⁹ est nō adhuc idē numerus est: sȝ alter quāuis minimū auferatur aut addat͛: sic nec diffō nec qḋqd erat eē. nec adhuc erit ablato aliquo aut addito. ꝛc̄. Textu cōmēti decimi.

Querit͛ Utrū i qditate formaꝝ nāliū suscipiētiū magis ꝛ minus sit dare gradus eēntiales itrinsecos scḋȝ quos ipsa suscipiat magis ꝛ minus. ¶ Uidet͛ ꝙ nō. nā hic in lr̄a ḋr. ꝙ forme sūt sicut nūi. ꝛ sicut nūs stat idiuisibili. ita ꝙ nihil pōt sibi addi vel diminui qn̄ mutet spēm. sic est de forma. ꝛ per ꝯn̄s nō hȝ gradus. ¶ P. ille gradus addit⁹ vel ptinet ad q̄ditatē specificā forme. vl nō. si sic. ergo albedo remissa nō est pfecta in spē albedinis. qḋ est falsum. si nō. ergo itēsa albedo erit vnū p accn̄s. q꞉ icluderet gradū q nō ptineret ad eēntiā ei⁹. Itē spēs nō diceret totā eēntiā idiuidui. cuȝ ille gradus nō ptineret ad spēm. ¶ Cōtra. ipole est aliq̄ȝ formā cōicare se alicui scḋm magis ꝛ min⁹: nisi in sua eēntia hēat gradus. alioqn scḋm eundē gradū participaret͛ a quocūq̄ȝ sbto. sed forma de qua querit͛ cōicat se alicui scḋm magis ꝛ minus. ergo in sua essentia habet gradus.

Respondeo Ista q̄stio magnū hȝ tractatū. supponit etiaȝ aliq̄s formas suscipe magis ꝛ min⁹. ꝛ est dubiū que forma sint tales. Utruȝ forma sbalis. de quo alias. ꝛ spālr de forma sbali diceret͛ forsan aliqd in. 11° libro. Tum. q꞉ de ista mā recolo me ꝓlixi⁹ dixisse alibi in quadā q̄ōne ordinaria. ideo q̄ntū ad p̄ns sufficit sic pcedā. p̄mo pro iprobatiōe q̄rūdaȝ opinionū ꝯnes aliquas declarabo. 2° ad q̄stionē aliqualr rn̄debo. ¶ Quātum ad p̄mū sit ista p̄ma ꝯclō approximatio vel remotio a suo ꝯrio nō est cā suscipiēdi magis ꝛ min⁹. Hāc ostēdo sic. q꞉ si sic. ergo vbi nullū est ꝯriū: ibi non est magis ꝛ minus. ꝯn̄s est falsum. ergo ꝛ an̄s. ꝯn̄tia pȝ. falsitas ꝯn̄tis pbat͛. tuȝ q꞉ lumē in medio pōt eē scḋm magis ꝛ min⁹. ꝛ cū in medio nullū est ꝯriū luminis. Tū scḋo. q꞉ eandē virtutē p̄nt diuersi participare scḋm magis ꝛ minus. non participando aliqd de vitio ꝯrio. puta. temperantiā vel iustitiā. Tum. q꞉ in statu inocētie scḋm magis ꝛ min⁹ fuisset grā in diuersis. ꝛ est hodie de facto in beatis: vbi tamen nullum est cōtrarium peccatū. Tum. quia hic separamur ab inuicē in predicamēto habitus. vbi secundū auctorē sex principioꝝ: nullum est contrarium. ꝛ tn̄ scḋm eundem. habitus. suscipit magis ꝛ minus. q꞉ armatior est eques: pedite. ¶ P. ad principale. accipiat͛ albedo permixta nigredini. fiat intēsior ꝛ perfectior.

⁊ tollat nigredo.tūc sic.aut illa albedo itendit per aduentū alicuiꝰ positiui.vel tm̄ per remotionem nigredinis.si pmū hr ꝓpositū.si 2m.ꝯtra.qꝛ nulliꝰ effectꝰ positiui pōt eē cā ꝑuatiua.sꝫ itendi est effectꝰ positiuꝰ.amotio autē nigredinis est tm̄ cā ꝑuatiua.ergo illa nō pōt eē cā illiꝰ itensiōis. ¶ Cōfirmat.qꝛ motꝰ denoiat a termino ad quē.ex 5o phi.sꝫ illa intensio albedinis est dealbatio.ex eodē 5o.ergo terminꝰ eius est aliq̄ albedo.⁊ per ꝯn̄s nō ista separatio nigredinis. ¶ 2a ꝯclo sit ista.nulla forma suscepit magis ⁊ minꝰ scdm dispōnem sbti.vel scdm eē in sbto remanēte eius eēntia imutata. Hāc ostēdo sic.qꝛ illud eē seu dispō vel est idē cū eēntia forme.vel nō.si idē.hr ꝓpositū.qꝛ cū illa dispō sit maior ⁊ minor.ergo ⁊ eēntia forme cui ponit eē idē suscipit magis ⁊ minus.si nō est idē.q̄ro de illo vtrū scdꝫ suā eēntia suscipiat magis ⁊ minꝰ.vel nō.si sic.hr ꝓpositū.si nō.hret ꝓcessus in infinitū. ¶ 3.habito termino sub rōne qua terminꝰ cessat motꝰ.qꝛ habitibus pn̄tibꝰ in mā cessat ois motꝰ ⁊ gn̄atio. pmo de gn̄atiōe.sꝫ p te in ꝑncipio calefactiōis hr caliditas scdm rōnē qua est terminꝰ calefactiōis.ergo in ꝑnº cessabit motꝰ.qd̄ est absurdū dicere.ꝓbatio minoris.qꝛ oē qd̄ mouet hꝫ aliqd de termino a quo.⁊ aliqd de termino ad quē. ex 6o phi.ergo in ꝑnº calefactiōis in ipso calefactibili est aliqd de eēntia caloris.si igit eēntia caloris non suscipit magis ⁊ minus:in ꝑncipio erit calor ꝑfectissimꝰ.scdm quē modū est terminꝰ motꝰ. ¶ Dices.ꝙ calor nō est terminꝰ scdm ꝑfectionem essentie.sed scdm ꝑfectius eē in subiecto. Cōtra.qꝛ si motꝰ est ad ꝑfectiꝰ vel ad ꝑfectū eē in sbto.illud qd̄ est eē in sbto vel est idē cum eēntia caloris aut aliud.si idem.ergo si illud esse nō est ꝑfectū.ergo nec essentia caloris.⁊ sic habetur ꝓpositū.si est aliud ⁊ accidēs:cum illud suscipiat magis ⁊ minus:habet ꝓpositū. ¶ Cōfirmat.qꝛ iter calorem maiorē ⁊ minorē est per se motꝰ.ex 5o phi.sed calor maior ⁊ minor sunt q̄dam forme de gn̄e q̄litatis.ergo aliqd de gn̄e q̄litatis est per se terminꝰ motus.⁊ tūc idē qd̄ ꝑus. ¶ 3a ꝯclo sit ista. radicatio maior vel minor forme in mā nō est cā suscipiendi magis ⁊ minus.hāc ostēdo sic.qꝛ illa radicatio vel est qd distinctū a forma vel nō.si nō.hr ꝓpositum.qꝛ cum ista radicatio sit maior ⁊ minor.ergo ⁊ forma.si est aliqd distinctū vel est forma absoluta vel respectiua.si absoluta habet propositū.si respectiua silr habet ꝓpositū.qꝛ magis ⁊ minꝰ in forma respectiua orit ex magis ⁊ minº in absoluta. ¶ 4.si sic.ergo vbi forma est magis radicata ibi sbm est magis tale.ꝯn̄s est falsum.nā ſm medicos febris ethica est magis radicata q̄ꝫ tertiana tm̄ tertiana est itensior.ideo tertianarius est magis febricitans.silr verecūdus est q̄nq̄ꝫ rubicūdior.⁊ tm̄ rubor est in eo minus radicatus q̄ꝫ in aliquo qui nō est tam rubeus.puta sanguineus.

Quantū ad 2m primo ad euidentiā tituli aliqua ꝑmittunt.2o.ex dictis veritas q̄nis concludet. ¶ De ꝑmo qꝛ ponit in q̄ōne vtrū in qditate forᵉ ⁊c. Notandū.ꝙ duplex est qditas.q̄dam specifica.q̄dam indiuidua.Ad cuiꝰ euidētiam notādū ꝙ in hac albedine indiuidua est tria ꝯsiderare.ꝑmo nām specificā.scdo gradū indiuidualē eēntialē que est tantitas eēntie idiuidui.3o dn̄ā idiuidualem qua indiuidui albedo est hec. ¶ Ponit secūdo ꝙ sit dare gradus.⁊ quia gradus arguit q̄ꝫtitatem:notādum ꝙ triplex est q̄ꝫtitas.s.q̄ꝫtitas mobilis vel dimēsiōis:⁊ q̄ꝫtitas ꝑfectiōis que respicit esse rei.⁊ q̄ꝫtitas virtualis que respicit agere.⁊ forte secūda coincidit cū tertia quatenus agere sequit esse. ¶ Hoc viso de gradibus forme de qbus q̄rit. ꝑmo vidēdū est an isti gradus sint.scdo qui sint.tertio quales sint. ¶ Si q̄ritur an sint.probo ꝙ sic.nā impossibile est eandē formam esse simul in diuersis scdm aliā ⁊ aliā rōnē participatā nisi illa forma compatiat secum pluralitatē illarum rōnum.sed aliq̄ forma.puta albedo participat a diuersis scdm aliā ⁊ aliā rōnē.ergo ⁊c.illas rōnes dico eē gradus. ¶ 2.impossibile est aliq̄ꝫ formā simul pluribus communicari nisi in se sit aliqualiter illimitata.exēplū de essentia diuina que vna existens cōicat tribꝰ.sꝫ oē illimitatū hꝫ rōnē q̄ꝫtitatis gradualis.ergo ois forma que simul pluribꝰ cōicat hꝫ gradus. ¶ 3.ois forma que in realr distinctis realiter diuidit.est in se realr diuisibilis.Sed aliq̄ forma.puta albedo realr diuidit in plibꝰ indiuiduis albedinis realr distinctis.ergo ipsa est in se realr diuisibilis.⁊ partes illas in quas diuidit voco gradus. ¶ Si q̄rit qd sint isti gradus assigno talē rōnē.gradus forme de quo nūc est sermo est portio ꝑfectionalis forme specifice extra eiꝰ ꝯceptū qditatiuū ipsam formā specificā ifra suū ꝯceptū eēntialr includēs inclusa realr itra ꝯceptū idiuidui.ista descriptio est satis euidens ituēti. ¶ Si q̄ras isti gradus q̄les sunt. Notandū.ꝙ gradus q̄dā sunt formarū.q̄dā essentiarū.q̄dā ꝑfectionū vnitiue ꝯtentarū in aliquo vno.⁊ hoc vltimo mō itelligo gradus.de qbꝰ nūc q̄rit. ¶ Ex his ꝯcludit ꝙ diuersitas horū graduū nō diuersificat spēm cū sint portiones eiusdē forme specifice. ¶ Itē ꝙ forma specifica est idiuisibilis q̄ꝫtū ad gradū specificū.diuisibilis vō q̄ꝫtū ad gradū ꝑfectionalē. ¶ Itē ꝙ pluralitas horū graduū nō est positiue ifra ꝯceptū positiuū specificū forme specifice sed solū ꝑmissiue.sed ifra conceptū indiuiduorū positiue reddēdo singula singulis pꝫ ꝙ indiuiduū cōpositum ex forma specifica ⁊ ꝓprietate indiuiduali ꝯtinet vnitiue istos gradus. ¶ Ponit tertio magis ⁊ minꝰ vbi sciēdū ꝙ magis ⁊ minꝰ ⁊ maiꝰ ⁊ minꝰ ꝯueniunt ⁊ dn̄t.ꝯueniūt dupl'r.Tū qꝛ vtrobiq̄ꝫ ē q̄dā cōparatio.Tū 2o.qꝛ vtrobiq̄ꝫ est cōparatio discōperantie.ex difformitate extremorum.Sed differunt multipl'r.qꝛ maius ⁊ minꝰ important cōparationē vnius ad vnū in se ꝑcise.sed magis ⁊ minus important cōparationē vniꝰ ad alterū nō ꝑcise.sꝫ in comparatione alicuius tertij quod participant.puta alicuius forme.2o qꝛ magis ⁊ minus sunt aduerbia.ideo distinguunt sicut modi.sed maius ⁊ minus sunt noia.iō sumunt nō modalr.sed noialr.⁊ significāt formas nō modos forme.3o qꝛ magis ⁊ minꝰ nō dicunt de forma participata.sed de ipsis participantibꝰ.sꝫ maiꝰ ⁊ minꝰ ecōuerso sicut pꝫ.4o qꝛ magis semp ꝑsupponit in forma maiꝰ.sed nō ecōuerso.sicut pꝫ de q̄ꝫtitate.qꝛ aliqd nō dr̄ magis q̄ꝫtū q̄ꝫuis maiorē hēat q̄ꝫtitatē. ¶ De scdo dico ad q̄ōnem ad ptē affirmatiuā.s.ꝙ forma suscipiens magis ⁊ minꝰ hꝫ itrinsece distinctos gradus:dico etiā ꝙ ꝑciosa rō suscipiēdi magis ⁊ minus est latitudo graduū in forma:siue qd̄ idē est illimitatio forme que participat.ꝓbatio huiꝰ.Tū ex iprobatiōe oium opi.ꝑcedētiū.nec vr̄ aliq̄ via ꝓbabilis nisi ista.Tū qꝛ ipoīe est formā pticipari scdm magis ⁊ minꝰ nisi in se sit aliqualr illimitata.qꝛ oppositū ꝑdicati isert oppositū sbti.dato.n.ꝙ nō sit illimitata q̄ūo pticipabit scdm aliū gradū ⁊ aliū. Tū 3o.qꝛ ſm Simpliciū sup ꝑdicamenta caplo de q̄litate.vbi recitat multas opi.de causis suscipiēdi magis ⁊ minꝰ ⁊ eas improbans cōmēdat opi.Archite dicēs sic. Mirabilr Architas breui sermone cām eius qd̄ est magis ⁊ minꝰ isinuat dicens.qualitas enim qꝛ ifinitatē q̄ꝫdā participat.ideo ſm rōnem eius est ꝙ suscipiat magis ⁊ minus ⁊ nō ex participantibus.⁊ sic ad questionem.

Ad primū in oppositum dicendū ꝙ phs loquit de forma seu de qditate inq̄ꝫtū exprimit per diffōnem.hec est qditas specifica.que vt sic abstrahit ab oi gradu vt dictū est ꝑus.vn̄ parū post subdit Ari.⁊ quēadmodū nec nūs hꝫ magis ⁊ minus nec que sꝫ spēm sba.sed siquidem cum mā.ita ꝙ li si qdē vel est due dictiones vt sit sensus quod si forma specifica hꝫ magis hoc qdē est cum mā.vel est vna dictio:⁊ tunc sensus est.siqdem cum mā.i.inferioribꝰ indiuiduis que respectu eius sunt mālia. nulla igit maioritas est in qditate vt qditas.qꝛ vt sic abstrahit ab oi ꝯditione mālī ⁊ indiuiduali. ¶ Ad 2m dicendū ꝙ iste gradus nō ptinet ad quiditatē specificam vt dictum est. ⁊ cum dr̄.ergo forma intensa erit vnū per accn̄s nō sequit. qꝛ illi gradus ⁊ si nō sint de essentia speciei sunt tm̄ de eēntia indiuidui vt predictū fuit.vlterius cū infert.ergo spēs nō

dicit totā eēntiā indiuidui nō seqꝛ ꝙ nā specifica ꝛ si in suo ꝯceptu abstrahit a q̄libet gradu tn̄ est idem cū q̄libet gradu realiter ꝛ includitur realiter in quolibet gradu.

¶ Palā itaqꝫ: qꝛ sic q̄dē acceptātibus vt ꝯsueuerūt diffinire ꝛ dicere nō ꝯtingit reddere ꝛ soluere dubitationeꝫ: si aūt vt dicim⁹ hoc q̄dē materia: illō vō forma: ꝛ hoc q̄dem potētia: illud vero actus: non adhuc dubitatio vtiqꝫ videbitur esse qō queritur. Textu cōmenti decimiquinti.

Uerit Utrū ex mā ꝛ forᵃ ꝯstituaꝛ per se vᵐ. vr̄ ꝙ nō. nā ex duob⁹ in actu nō fit vnū per se ex 7°. h⁹. sꝫ mā ꝛ forᵃ sunt duo in actu. ergo ꝛc̄. ꝓbō minoris de forᵃ pꝫ. qꝛ for⁹ est actus. de mā ēt pꝫ ex 7° h⁹ q̄ōne de entitate māe. ¶ P̄. q̄ magis distāt minus sunt nata facere vnū. sed mā ꝛ forᵃ maxime distant cum sint alteri⁹ rōnis. ergo ex eis minime est natū fieri vnū. ꝓbō maio. qꝛ partes ꝯtinui faciūt per se vnū que sunt eiusdem rationis. ptes autem in toto etherogeneo min⁹ faciunt vnū. qꝛ non sunt eiusdem rationis. ¶ Cōtra. ph̄s in littera.

Rn̄deo ad q̄ōnē dō cū ph̄o ꝙ sic. cui⁹ nō ē alia cā nisi qꝛ h̄ ē act⁹. illō vō poᵃ. vt. d. p. ¶ Ad cuius euidentiā sciēdū ꝙ sic̄ vnū in cōi imediate ꝯseqꝛ ens in cōi ita ꝙ illa ꝓpō. ens est vnū. est imediata. qꝛ nullū est meᵐ nobis noti⁹ ad h̄ demr̄andū: nec forte aliqō mediū aliud in re a q̄ditate extremoꝝ. vt dcm̄ fuit p̄mo h⁹. q. pᵃ. ita singula entia sm̄ ꝓpos ḡdus entitatis ꝯseqꝛ imediate ꝓpa vnitas. nec est alia rō diuerse vnitatis nisi alia entitas quā ꝯseqꝛ imediate. exᵐ. simplicia sunt vnū. ꝛ cōpōita sunt vnū. tn̄ alr̄ ꝛ alr̄. qꝛ alia ꝛ alia est entitas. sic̄ ergo oīno simplex se toto est ens ꝛ vnū. ita cōpositū est ens ꝛ vnū ex p̄ncipijs eēntialib⁹ cuiusmodi sunt mā ꝛ forᵃ que sola nata sunt aliqō ens per se ꝯstituere. vn̄ tale cōpoᵐ est per se vnū ꝓpa vnitate altei⁹ rōnis ab vnitate simplicis sic̄ ꝛ ei⁹ entitas est alia ab alia entitate. ¶ Si ergo q̄raꝛ q̄re ex mā ꝛ forᵃ fit vnuꝫ per se. dōm sic̄ dic̄. p. qꝛ h̄ est poᵃ illō vō act⁹. ¶ Si aūt q̄ras q̄re ex mā ꝛ forma fit vnū per se ꝛ nō ex subō ꝛ accn̄te. cū s̄bm sit vt poᵃ: accidēs vō vt forᵃ ꝛ act⁹. Rn̄deo ꝙ sic̄ in ḡnali nō est rō q̄re ens est sic vnū. ita etiaꝫ nō est cā q̄re ex istis ptib⁹ fit h̄ vnū nisi qꝛ sunt tales ptes. q̄re. n. ex q̄tuor el'is natum est fieri mixtū sm̄ vnā opi. ꝛ ex lapide ꝛ carne non est natū fieri: nō est cā. s. nisi qꝛ iste sunt ptes tales: ꝛ ille tales. ¶ Sic ergo in ꝓposito ex mā ꝛ forᵃ fit vᵐ per se. qꝛ forᵃ s̄balis est talis act⁹ ꝛ mā tale pōle. ex subō aūt ꝛ accn̄te fit vnū p accn̄s qꝛ accn̄s est talis act⁹. s̄bs talis poᵃ. ita ꝙ act⁹ ꝛ poᵃ itelligaꝛ ꝓportionabilr̄ vnitati si p se p se. si p accn̄s. p accn̄s. sꝫ q̄re ille act⁹ est per se act⁹. ꝛ ille p accn̄s. non est nisi qꝛ ista est forᵃ s̄balis ꝛ ille accn̄talis ꝛ he sunt ꝓpōes p se p̄mo note. ꝛ iō nō est q̄rendū pp q̄d. i. aliqua cā intrinseca. sed solū extrinseca. vꝫ agens vt. d. p. in lr̄a.

Ad primū in oppᵐ dōꝫ ꝙ ex duob⁹ in actu formali ꝛ ꝑsō nō fit vnū per se ꝛ sic intelligit .p. mā aūt licet sit ens in actu entitatiuo ex eo ꝙ est aliqō ens ex nihil vt ōn̄sū est in 7°. est tn̄ ens in poᵃ opposita actui formali. ꝛ iō ex tali poᵃ ꝛ actu opposito p̄t fieri vnū vt p̄ōn̄sum est. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ vnitas est duplex. q̄dā vnionis. q̄dā idētitatis. cū ergo dr̄ ꝙ q̄ magis distāt min⁹ faciūt vnū. dico ꝙ falsuꝫ est de vno vnitate vniōis. imo q̄ꝫto aliq̄ sunt magis diuersaꝝ rōnū tāto magis sunt nata. facere tale vnū. Si aūt maior itelligaꝛ de vno vnitate idētitat: sic p̄t ꝯcedi totū argᵐ. ꝛ tc̄ nihil ꝯtra nos. qꝛ q̄ꝫto sūt magis vni⁹ rōnis tāto sūt min⁹ vnibiᵃ vt ex eis fiat vnū. ꝛ iō min⁹ fieret vnū ex duabus formis vni⁹ rōnis q̄ꝫ ex mā ꝛ forᵃ que sūt alteri⁹ rōnis sꝫ forte fieret magis vᵐ vnitate idētitatis. ¶ Cōtra. qꝛ totū hōgeneū cui⁹ ptes sūt vni⁹ rōnis est magꝭ vnū ēt vnitate vniōis q̄ꝫ totū etherogeneū cui⁹ ptes sunt alterius rōnis. ꝛ sic pcedebeat ꝓbō maioris. ¶ Rn̄deo in toto hōgeneo sꝫ ꝯtingat qō dr̄: tn̄ p se ptes in q̄s est diuisio toti⁹ que ꝓprie dn̄r eēntiales: sicut potētiale ꝓpriū ꝛ actuale: nunq̄ꝫ p̄nt eē vni⁹ rōnis. sꝫ necīo sunt p̄mo diuerse. q̄cūqꝫ aūt sunt vnius rōnis: sunt tn̄ itegrales ꝛ ꝯtineꝛ oēs sub vna parte eēntiali. s. sub māli: ꝛ potētiali vt in ꝓposito de ptib⁹ hōgeneis que oēs se tenēt ex pte māli ꝛ potētiali. ꝛ nō sub illo qō est aliq̄d actuale a quo est vnitas compositi completiue.

¶ Quapropter iq̄ꝫtū sil' natū ē nihil pati ip̄m a seip̄o: vnū. n. ꝛ nō aliud est ꝛc̄.

Irca librū nonū methaph̄isice. Queriꝛ p̄°. Utrū aliq̄d possit moueri a se ipso. vr̄ ꝙ nō. Tū qꝛ dr̄ in lr̄a ꝙ nihil aptū est pati ip̄m a se ip̄o. vnū. n. ꝛ nō aliud est. Tū. ex diffōnib⁹ po° actiue ꝛ passiue. nā poᵃ actiua est p̄nᵐ trāsmutādi aliud inq̄ꝫtū aliud: ꝛ poᵃ passiua ab alio inq̄ꝫtum aliud. ¶ P̄. si sic: tūc tale semp ageret in se ip̄ꝫ. ꝯn̄s est falsū. ḡ ꝛ an̄s. ꝓbō ꝯn̄e. qꝛ actiuo nāli ꝛ passiuo sufficiēter approximatis ꝛ nō impeditis necīo sequiꝛ actio vt dr̄ infra caᵒ. 3° sed sic eēt in proposito sm̄ te. qꝛ actio illa nō dependeret ab extra ex quo idem est agēs ꝛ passum. ¶ Cōtra ph̄s 8° ph̄i. vult ꝙ omnia aialia moueant seipsa.

Rn̄deo in ista q̄ōne p̄ vnā opi. ptractabo. 2° ad q̄ōnē alr̄ rn̄debo. ¶ Quātū ad p̄ᵐ ē vna opi. q̄ ḡnalr̄ tenet illā ꝯnē negatiuaꝫ. ꝙ. s. nihil mouet se nisi forte p ptē. ex eo. s. ꝙ vna ps mouet aliā. ꝛ h̄ non est qꝛ aliqua ps eēntialis mouet aliā sꝫ qꝛ vna ps q̄ꝫtitatiua mouet aliā distinctā loco. ¶ Pro ista opi. arguiꝛ triplr̄. p̄ p rōnē sumptā ex 7° ph̄i. vbi dr̄ ꝙ nihil moueꝛ a seip̄o. qꝛ tūc nō q̄esceret ad q̄etē alteri⁹. sꝫ q̄dꝫ mobile q̄escit ad q̄etē alteri⁹. qꝛ ad q̄etē ptis. nā oē mobile hꝫ ptē q̄ q̄escēte pꝫ ꝙ totū nō moueꝛ. ḡ nihil moueꝛ a seip̄o p̄. ¶ P̄. 2°. ipōle est ideꝫ sm̄ idē eē sil' in poᵃ ꝛ in actu. sꝫ mouēs mouet iq̄ꝫtuꝫ est in actu ꝛ mobile nō moueꝛ nisi inq̄ꝫtū est in poᵃ vt pꝫ ex diffōne mot⁹. ḡ impōle est ꝙ idē moueat seip̄m. ¶ Cōfirmaꝛ qꝛ agēs ꝛ patiēs sunt ꝯ̄ria. ex p̄ de ḡnatiōe. sꝫ idē nō ꝯ̄riaꝛ sibi ip̄i. ¶ P̄. 3°. impōle est relōnes reales oppositas fūdari i fundamēto vno limitato. sꝫ actiuū ꝛ passiuū siue motiuū ꝛ mobile referuꝛ sm̄ relōnes reales ꝛ oppositas ptinētes ad 2ᵐ modū relatiuoꝝ. vt pꝫ ex 5° hui⁹. caplō de ad aliq̄d. ergo ipōle est idē eē actiuū ꝛ passiuū siue motiuū ꝛ mobile. maior declaraꝛ. qꝛ fundare relōnes reales oppositas attribuiꝛ essentie diuine rōne sue illimitationis. ¶ Ex hac ꝯnē ḡnali dr̄ in sp̄ali per ordinē p̄mo ꝙ nullū s̄bm est effectiuū sui accn̄tis siue sit accidēs coeuū ꝛ p se. siue p accn̄s. 2° ꝙ nihil mouet seip̄m ad vbi. 3° nihil mouet se ad q̄ꝫtitatē. vn̄ aiata vegetatiua non mouēt se in nutritione vel augmētatiōe. sꝫ mouēt alimētū qō in se ꝯuertūt. ¶ 4° ꝙ nihil mouet se ad q̄litateꝫ vn̄ nec aq̄ calida fit frigida a se effectiue. nec semē aiati alterat seip̄ꝫ. sꝫ semē maris distinctū loco ꝛ s̄bto agit in semē a m̄re ministratū. ¶ 5°. ꝙ nulla poᵃ cognitiua est p̄nᵐ actiuū cognitionis. sꝫ tn̄ passiuū. ob̄m aūt est actiuū. idē dr̄ de poᵃ appetitiua ꝛ ad singula ip̄oꝝ adducuꝛ diuersa. ¶ Quātum ad 2ᵐ est alia opi. quā teneo. q̄ tenet ptē affirmatiuā ad cui⁹ euidētiā declaro tres ꝯnes: pᵃ ꝯclō sit ista ḡnalis. pōle est ꝙ aliq̄d agat in seip̄m. q̄ ꝯclō est ꝯ̄dictoria p°ꝯnis alteri⁹ opi. hanc ōn̄do sic. extrema actiui ꝛ passiui sunt adeq̄ta. sic itelligēdo ꝙ qōcūqꝫ actiuū respicit p p̄ ob̄to tale passiuū. vbi grā. taꝫ calefactiuū in cōi q̄ꝫ qōcūqꝫ calefactiuū pticulare respicit p p̄mo ob̄to calefactibile in cōi ꝛ nō h̄ vel illud. Ex his hr̄ ista

ꝓpō. ꝙ q̄ðlibet ꝯtētū sub ꝑmo obto alicuiꝰ est per se obm
eiusdē lꝫ nō ꝑmo. vt q̄ðcūqꝫ calefactiuū respicit q̄ðcūqꝫ cale
factibile ꝑ ꝑ se obto. ꝛ ecōuerso q̄ðcūqꝫ calefactibile respicit
q̄ðcūqꝫ calefactiuū. hucusqꝫ. maior. sꝫ possē est ꝙ aliquid sit
actiuū ꝑm a. eo mō quo aliud est actiuū ꝑm. a. vt p. a. intelli
gat forma ꝓducibilis. idē etiā sit passiuū ꝑm. a. sicut q̄ðcūqꝫ
aliud passiuū ꝑꝫ a. ergo illud rōne actiui ita hꝫ seipm ꝑ obo
in rōne passiui. sicut q̄ðcūqꝫ aliud. ꝫ ita pōt in seipꝫ agere sī
cut in aliud. maior est manifesta ex h̄ ꝙ relō actiui ꝛ passi
ui in cōi hñt extrema cōia adeq̄ta. ꝓbo minoris. multi effe
ctꝰ sunt nati ꝓduci ab actiuo equoco ꝛ non vniuoco. vt pꝫ
de leuitate in igne gñato. istā forᵃᵐ actiuā equocā opꝫ pone
re formā sbalē aut aliq̄ꝫ aliā q̄litatē. hñs ꝫ istā formā est ꝑ se
leuificatiuū. i. effectiuū leuitatis. sꝫ forma pōt eē in aliq̄ leui
ficabili vt pꝫ in exº ꝓdicto de igne. naꝫ q̄cūqꝫ forma in igne
gñante poneret actiua respectu leuitatis: eadē est in igne ge
nito ꝛ est ꝑor nālr ipsa leuitate. pꝫ. cū sit ꝑᵐ actiuū. ꝫ non est
ꝯdictio ꝙ ipsa in sit igni genito leuitate nō exñte. ꝛ tñ pꝫ ꝙ
pōt īncē illi. ꝫ sine ꝯdictiōe idē pōt eē leuificatiuū ꝛ leuifacti
bile. Rñdet ad mi. ꝙ ipa concessa negat vltima ꝯñtia. ex eo
ꝙ agēs oꝫ eē approximatū passo ꝛ ita distinctū situ. sic autē
nō pōt se hr̄e idē ad seipm. Cōtra. tum. qꝛ hec approxima
tio nō vr̄ nec̄ia ad agēdū vt icludit distictionē situs nisi qñ
maior pñtia nō est possīs iter actiuū ꝛ passiuū. si ergo hec pre
sentia sufficit. ergo multo magis maior pñtia sufficit. ista. s.
que est sine distinctione situs. tuꝫ. qꝛ aliogn si poneret ignis
inexistēs aque sicut angelus inexistēs celo lꝫ non vt forma:
tūc nec ignis calefaceret aquā nec angelus moueret celum
que sunt absurda. tū. qꝛ nō opꝫ agens esse pñs patienti nisi
qꝛ virtus agētis nō pōt attingere indistantiā ꝓportiona
tā vt aliqd ꝑficiat. sꝫ si passum eēt secū ꝑfectius attingeret a
virtute agentis. sicut ergo idē est veriꝰ sibi pñs si est actiuū ꝛ
passiuū ꝑꝫ idē q̄ꝫ aliud posset eē sibi pñs: sic verissime saluat
illa ꝯditio ꝑꝑ quā appropinquāt. realr. n. nō pōt eē maior
pñtia q̄ꝫ eiusdē ad se. ergo v̄issime erit actio. stat igit rō quā
reputo achillē. ex qua rōne si attēdis descendo in gñalia. pꝫ
ꝙ rō dicta nō ꝓbat ideꝫ posse in se agere nisi rōne equoca: ꝛ
h̄ qñ est capax forme que nata est terminare actionē equocā
me actiue iam habite. ꝛ sic itelligēdum est regulariter ꝙ so
luꝫ tūc ꝛ vlr pōt aliqd in se agere qñ ꝯcurrūt illa duo. s. qñ
hꝫ formā que est ꝑnᵐ agēdi equoce ꝛ qñ cū h̄ est capax talis
actiōis. ¶ 2ª ꝯclo sit ista. nihil pōt se mouere cāndo in se for
mā sbalē. hāc ostēdo: nullū imꝑfectius est ꝑnᵐ actiuū respe
ctu ꝑfectionis. qꝛ siue sit actio equoca siue vniuoca semꝑ ꝑnᵐ
actiuū est eq̄ ꝑfectū vel ꝑfectiꝰ termino ꝓducto. sꝫ nulla for
ma sbalis potest nouiter aduenire vt faciat cōpositū per se
vnū qn illa sit ꝑfectior q̄cūqꝫ entitate ꝑcedēte ipsam. qꝛ ifor
mis sbalibꝰ semꝑ vlterior est ꝑfectior. ergo nihil pōt se mo
uere cāndo in se formā subalem. ¶ 3ª ꝯclo sit ista. nihil pōt
in se aliqd agere q̄cūqꝫ vniuoca actiōe. hāc ostendo. qꝛ si sic.
ergo duo idiuīdua absoluta ꝛ eiusdē spēi possunt simul eē
in eodē. ꝯñs est falsum vt pꝫ q̄nto huiꝰ. ꝓbatio ꝯñtie. qꝛ tūc
rō seu ꝑnᵐ quo agēdi ꝛ terminꝰ actionis essent eiusdē spēi.
ex quo ponit actio vniuoca. ꝛ tñ differrēt nūo' qꝛ nihil est
ꝑnᵐ agēdi se. ꝛ pꝫ ꝙ vtrūqꝫ tā rō agendi se q̄ꝫ terminꝰ actio
nis eēt forª absoluta. ¶ Ex dictis ꝯcludo correlarie ꝑº ꝙ cū
augmētatio ꝛ morꝰ ad vbi sit ab agente siue mouēte equi
uoco quatenus nec q̄ñtitas aliqua nec vbi est forma actiua.
cum etiā multe alterationes sint ab agēte equiuoco. vt vlr
ille que sunt ad qualitates nō actiuas stricte loquendo de
actiuis. ois etiā qualitas pōt esse ab agente equiuoco licet
aliqua possit esse ab vniuoco. qꝛ inq̄ꝫtuꝫ sic est. sequit ꝙ in
gñe non repugnat alicui sbe cāre in se q̄ꝫtitatem ꝛ qualita
tem ꝛ vbi. ꝯcurrētibꝰ aūt duabꝰ ꝯditionibº supradictis in
prima ꝯne cābit. ꝛ hoc vel accñs coeuū sibi ꝛ ita sine muta
tione. vel non coeuum sibi ꝛ ita per motū vel mutationeꝫ.
¶ Scdo descēdo ad spālia ꝛ dico ꝙ sbm cāt in se ꝓpriā pas
sionem ꝑpter cām dictā. ꝛ addit alia rō. qꝛ ois potētia pu

rē passiua est in potētia ꝯdictiōis. vt dr̄ in hoc 9º. istra: sꝫ sbꝫ
non est in potentia ꝯtradictionis ad passionem: aliter inesset
ei ꝯtingēter ꝛ per ꝯñs nō eēt scibilis ꝑ demrationē. igit ꝛc̄.
hꝫ ergo subm aliq̄ꝫ potentiā actiuā intrinsecā respectu pas
sionis. ¶ 2º dico ꝙ grauia ꝛ leuia mouent se ad vbi effecti
ue. aialia etiā mouent se ad vbi motu ꝓgressiuo sicut pꝫ ex
dictis. ¶ 3º. ꝙ animatū mouet se effectiue ad q̄ꝫtitatē motu
augmentationis. ¶ 4º. ꝙ aqua calefacta seipsam frige
facit. ꝛ semen seipsum alterat effectiue. ¶ Quinto potentia
appetitiua ꝛ cognoscitiua mouent se ad actum saltē ꝑtialr
ꝯcurrente obo vt alia causa ꝑtiali. de q̄bus omnibꝰ discur
rere per singula esset ꝓlixuꝫ nimis ꝛ ideo sufficiat sic ea bre
uiter tetigisse. pꝫ ergo ex oibus his. improbatio prime opi.
nec eiꝰ rōnes cogūt. ¶ Ad pmā que sumit de 7º phi. dicen
dū ꝙ equocat de ꝑmo. nā ꝑmo duplr dr̄ vt dcm̄ est 7º hu
ius. vno mō vt diuidit ꝯtra ptē. ꝛ iō q̄ð sic inest ꝑmo remo
uet ab eo cui inest. si remouet ab eo q̄ð est aliqd eius. ꝛ ideo
nihil sic ꝑmo mouet si aliq̄ eiꝰ pars quiescat. Alio mō dr̄ pri
mo vt dicit ꝑcisā adeq̄tionē eē eo mō quo triāgulus hꝫ tres
ꝑmo. q̄ð aūt sic inest ꝑmo alicui nō remouet ab eo si remo
ueret ab eo q̄ð est aliqd eiꝰ. nā triāgulus nihil minꝰ hꝫ tres.
lꝫ ptes triāguli. puta vnus angulus nō habeat tres. Est er
go ibi intētio phi. ꝙ nihil mouet seipm ꝑmo vtraqꝫ ꝑmita
te. qꝛ seq̄ret ꝯdictio. s. ꝙ q̄esceret ad quietē ptis ꝛ nō q̄esceret.
nā q̄escēte pte nō pōt moueri ꝑmo ꝑma ꝑmitate. ꝛ tñ nō re
pugnaret sibi moueri ꝑmo scd̄a ꝑmitate. vt pꝫ ex dictis. sed
ex h̄ nihil mali seq̄tur ꝯtra nos. qꝛ poterit aliq̄ð moueri a se
ꝑmo scd̄a ꝑmitate vt puta qꝛ hꝫ in se v̄tutē qua pōt se mo
uere effectiue ꝛ equoce. q̄ð. n. sic ꝑmo mouet nō oꝫ ꝙ q̄escat
ad q̄etē ptis que est aliqd eiꝰ. ¶ Ad 2ᵐ dicendum ꝙ duplex
est actꝰ. s. formalis ꝛ v̄tualis. Exᵐ ꝑmi. ignis est actu calidus
formalr. exᵐ scd̄i. sol est actu calidus nō formalr. sꝫ v̄tualr. pꝫ
qꝛ sol in v̄tute est calidus. isti aūt duplici actui rñdet duplex
poª passiua. s. formalis ꝛ v̄tualis. ¶ Ad formā cū dr̄. impos
sibile est idē ꝑm idē sil' esse in poª ꝛ in actu. ꝯcedo istā accipi
endo actū ꝛ poᵃᵐ vniformiter. si formalr formalr. si v̄tualr
virtualr. tūc minor est falsa in ꝓposito. nā qñ aliqd mouet
se cū sit actio equoca nō vniuoca nō pōt dici ꝙ sit in actu for
mali. sed est in actu v̄tuali. ꝛ in poª formali. ꝛ illa non repu
gnat. bñ aūt reputo impossē idē eē in actu ꝛ in potentia vni
formiter accipiēdo. ¶ Ad ꝯfirmationē dicēdū per idē. nā cū
agēs ꝛ patiēs dicant eē ꝯria: itelligēdū est de agēte vniuoco.
sic enim agens ꝛ patiēs habent formas ꝯtrarias formaliter.
ꝛ tūc nihil ꝯtra nos. ¶ Ad tertiū dicēdum ꝙ non est incon
ueniens relationes reales oppositas fundari in eodem fun
damento non simplr sed aliqualiter illimitato. vbi notan
dū ꝙ quedā sunt relationes reales opposite que sunt incō
possibiles in eadē nā ꝛ supposito vt sunt relationes cāe ꝛ cā
ti. huius ratio est. qꝛ cātū dependet realiter a cā. idē aūt non
pōt essentialiter dependere a seipso. Quedam sunt relatio
nes reales opposite que sunt incompossibiles in eodē sup
posito non tñ in eadē nā illimitata vt sunt relationes ꝓdu
centis ꝛ ꝓducti. patet in diuinis. ratio huius incōpossibili
tatis est quia ꝓducens est prius origine q̄ꝫ ꝓductum. idem
aūt suppositum non pōt esse prius origine seipso. Quedaꝫ
sunt relationes opposite reales que neutro modo sunt in
cōpossibiles. vt sunt relationes mouentis ꝛ mobilis. cuius
rō est. qꝛ omnis incōpossibilitas relationū realiū reducēda
est ad aliq̄ꝫ priorē. ꝛ vbi ista prior non inuenitur. ibi nec illa
posterior concludit. nunc incōpossibilitas in illis duobus
membris redducit ad ordinē seu dependentiaꝫ essentialem
vel originis. sed in illo tertio modo reducit dependentia ta
lium relatiuoꝝ ad dependentiā accidentalem. non est autē
inconueniens idem suppositū depēdere a se accidentaliter.
¶ Ad formā dicendū ꝙ fundamentū relationū mouentis
ꝛ mobilis qñ aliquid mouet se lꝫ nō sit simpliciter illimita
tū: est tamen aliqualiter illimitatum quatenus idem habet
rationem mouentis ꝛ mobilis aliter ꝛ aliter.

Ad primũ in oppositũ dicẽdũ q̄ ille auctoritates soluũt seipsas. nã in p̄ma addit̃ inq̃tũ sil' natũ est. ⁊ in scd̃a inq̃tũ aliud. l3. n. idem moueat se: tñ s̄m aliã ⁊ aliã rõnez mouet se ⁊ mouet̃. vt p3 ex dictis. ¶ Ad rõnez que addit̃ nego ꝯñaz. Ad p̄batione dicẽdu3 q̄ actiuo ⁊ passiuo approximatis nõ semp̄ seq̃t̃ actio. qd̃ põt cõtingere ex q̄nq3 causis. p̄mo q̄ habito termino agens nõ agit. exẽplũ: graue qñ est in termino nõ põt se mouere. 2° quãq3 etiã nõ habito termio põt ipediri ne agat pp̄ v̓tutẽ ꝯrãa fortiorẽ. exẽplũ. aq̃ bulliẽs p̄ñte igne calefaciẽte nõ frigide fac̃ seipsaz. 3° si nõ est totalis cã actiua s3 aliq̃ cũ ipo si illud aliud nõ adsit nõ agit. exẽplũ. tenẽdo q̄ in potẽtijs cognitiuis ob3 agat cũ potẽtia nõ poterit potẽtia agere sine obo. 4° si aliq̃ actio nãlr̃ p̄supponat̃ sue actioni. q2 illa nõ posita nõ aget. exemplũ. nihil itelligẽs nihil vult. ex eo q̄ act⁹ volũtatis p̄suppo nit nãlr̃ actũ itellect⁹. 5° si sit agẽs liberꝝ cũ ex se põt nõ agere. exm. intellectu oñdẽte aliq̃d: volũtas põt illud non velle pp̄ sui libtatẽ. dato ergo q̄ idẽ agat vel moueat seipsu3: nõ seq̃tur q̄ semp̄ agat. q2 põt impediri aliquo dictoꝝ modoru3.

¶ Palã q2 ⁊ potẽtiaꝝ alie erũt irrõabiles: alie cũ rõne. q̃propter oẽs artes ⁊ sciẽ factiue potẽtie sũt. p̄ncipia nãq3 p̄mutatiua in alio: aut inq̃tũ aliud: ⁊ q̃ q̃dẽ cũ rõne oẽs ꝯtrarioꝝ sunt eedẽ: ⁊ q̃ irrõnabiles vna vni⁹: vt calidũ calefaciẽdi solu3. Textu cõmẽti tertij. Itẽ textu cõmẽti. x. Tales q̃dẽ potẽtias nece qñ vt p̄ñt actiuũ ⁊ passiuũ appropinq̃t: hoc q̃dẽ facere: illõ v̓o pati: illas vero nõ necesse: he q̃dẽ. n. oẽs vna vni⁹ factiua: ille aũt ꝯtrarioꝝ. ⁊c̃.

Querit Utrꝝ drĩa quã assignat ph̃s inter potẽtias rõnales ⁊ irrõnales sit ꝯueniens. s. q̄ ille sint oppositoꝝ. ille v̓o vnius oppositi tñ. vr̃ q̄ nõ. ⁊ p̄mo de rõnalib⁹. q2 si sic. ergo aliq̃s põt sil' agere opposita: ꝯñs est falsum vt dr̃ h̃ in lr̃a. ergo ⁊ añs. p̄batio ꝯñe q2 h̃ñs potẽtiã põt illud cui⁹ est illa poa. ergo h̃ñs potentia3 ad opposita põt simul ad opposita. ¶ P̄. scd̃o. nulla est poa que nõ põt in aliq̃d. s3 poa rõnalis cũ non possit sil' in opposita nõ vr̃ posse in aliq̃d nisi determinet̃ vt dr̃ hic in lr̃a. determinata aũt nõ vr̃ esse nisi vnius oppositi. ¶ Scd̃o ꝯtra aliud mẽbꝝ arguit̃. s. de potẽtijs irrõnalib⁹. p̄° sic. poa solis est poa irrõnalis. p3. s3 poa solis est oppositoꝝ. ergo poa irrõnalis est oppositoꝝ nõ vni⁹ tñ. p̄bõ minorẽ. q2 sol põt in oppositos effect⁹. dissoluit. n. glaciẽ ⁊ idurat lutũ. ¶ Cõfirmat̃: q2 inferi⁹ in h̃ nono dr̃ q̄ ois potẽtia ꝯdictionis est. ⁊ declarat h̃ ph̃s etiã in actiuis. ¶ P̄. s̄m Aristo. potentia irrõnalis ponit̃ esse oppositoꝝ. frigus. n. nõ tñ ifrigidat. sed etiã est cã per accñs caloris. vt dr̃ q̃rto phisi. similiter p̄ijciẽs pilã ad parietez est cã resilitionis: videt̃ ergo q̄ dicta differentia non sit ꝯueniens. ¶ Contra. ph̃s hic in littera.

Rñdeo tenẽdo cũ ph̃o drĩã eẽ bñ assignatã. In ista q̃one sic p̄cedit̃. q2 p̄° q̃o sit intelligẽda hec drĩa exponet̃. 2° de cã hui⁹ drĩe inq̃ret̃. ¶ Quantum ad p̄m dico tria. p̄mu3 dcm̃ est q̄ ista drĩa intelligẽda est de potentijs actiuis tñ. vt sit sensus q̄ poa actiua irrõnalis cuicũq3 cõparet̃ siue actiõi quã elicit siue termino quẽ p̄ducit. sic est illi⁹ q̄ manente eadẽ nã ipa nõ põt esse actiua alteri⁹ q̃3 ei⁹ cui⁹ ex se põt: frigiditas. n. manẽs frigiditas nõ põt esse p̄ductiua caloris nec elicitiua calefactionis. si tñ est de se actiua. nã q̃eq̃d circa ipsa3 frigiditatẽ fieret. l3 illud possit aliquid facere ad esse caloris: nũq̃3 tñ frigiditas faceret ad h̃. Similiter potentia rationalis sic est actiua oppositoꝝ: siue sint ꝯtraria siue ꝯtradictoria: q̄ manẽs nã vna q̃tũ est de se: est sufficiẽs p̄ductiuu3 oppositoꝝ p̄ductoꝝ: si est oppositoꝝ p̄ductoꝝ. ⁊ sufficiens elicitiuũ oppositaꝝ actionũ: si est oppositaꝝ actionum. ¶ 2m dcm̃ est in qd̃ illa drĩa est sic intelligẽda vt p3 ex p̄mo dicto. q̄ poa rõnalis sit oppositaꝝ actionũ siue actiõis ⁊ negationis ei⁹. s. q̄ possit agere ⁊ nõ agere. Si aũt actio accipiat̃ ẽt pro re acta vel p̄ducta. tũc sic est oppositoꝝ actoꝝ sic est oppositaꝝ actionũ. p̄mo tñ mõ itelligẽda est h̃. vt. s. est actionis ⁊ negatiõis. vt patebit in seq̃nti articlõ. ¶ 3m dcm̃ est. q̄ poa actiua accipiẽda est nõ p̄ respcũ pot que est ad oppositos effect⁹ s3 pro fundamento respect⁹ qd̃ est p̄nm actionis.

Quantũ ad 2m. supposita illa cã que vr̃ ph̃i posita sup̄i⁹ in 2a le. hui⁹ noni. Ad maiorẽ adhuc euidẽtiã p̄mo videndũ est de drĩa in se. 2°. de intẽtione ph̃i circa ipsã. ¶ De p̄mo sciẽdũ est q̄ p̄a distinctio pot actiue est s̄m diuersu3 modũ eliciẽdi opationez: q̄. n. poa agat circa h̃ obm vel circa illud l3 aliquo° distinguat ⁊ oñdat distinctionẽ poꝝ. nõ tñ ita imediate. nõ. n. poa cõpat̃ ad obm circa qd̃ opat̃ nisi mediãte opatione quã elicit h̃ vel illo mõ. Iste aũt modus eliciendi p̄priã opationẽ nõ põt esse in gñe nisi duplex. nã poa actiua aut est de se determinata ad agendũ. ita q̄ q̃tũ est ex se nõ põt nõ agere qñ nõ impedit̃ ab extrinseco. aut nõ est ex se determinata. s3 põt agere hũc actũ vel oppositũ. põt etia3 agere vel nõ agere. p̄ma poa dr̃ cõiter nã. 2a v̓o dr̃ voluntas. vñ p̄a diuisio p̄ncipioꝝ actiuoꝝ est in nãm ⁊ voluntatẽ seu p̄positũ. sic p3. ex 2° ph̃i. vbi ph̃s ponit duas cãs mouẽtes per accñs. s. casu3 iuxta nã3. ⁊ fortunã iuxta p̄positũ ⁊ volũtatẽ. Si ergo querat̃ cã hui⁹ drĩe q̃re. s. nã est vni⁹ tñ determinate. i. cuiuscũq3 vel q̃rũcũq3 est determinate est ex se illi⁹ vel illoꝝ: volũtas est oppositoꝝ. i. ex se indeterminate est hui⁹ actiõis vel opposite aut actiõis vel nõ actionis. pro q̃to põt agere vel nõ agere. Dicendũ q̄ hui⁹ nulla est cã. sic. n. effect⁹ imediat⁹ ad cãm cõpat̃ ex se ⁊ p̄mo sine cã media. aliogn iret̃ in infm. ita cã actiua vr̃ imediate se h̃re q̃tũ ad suã actionẽ inq̃tũ ip3 elicit. nec est dare aliq̃3 cãm q̃re sic elicit nisi q2 est talis cã. s3 h̃ est illud cui⁹ cã q̃rebat̃. Sic ergo calidũ calefacit q2 calidũ. nec ista p̄põ. calidũ calefacit. est mediata. s3 est imediata in 2° vel 4°°. per se. sic ⁊ hec. calidũ ex se determinate calefacit. Silr̃ ista. volũtas vult ⁊ volũtas nõ vult indeterminate determinatiõe ex se vel itra se. ¶ S3 h̃ est vnũ dum. q̃ũo volũtas reducit̃ ad actũ si est indeterminata ex se ad agẽdũ ⁊ nõ agẽdũ. ¶ Rñõ. duplex est indeterminatio. vna est que est ex insufficiẽtia. que est ex põlitate ⁊ defcũ actualitatis sic mã nõ h̃ñs formã est indeterminata ad actũ for̓. Alia est indetermiatio sup̄abũdãtis sufficiẽtie que est ex illimitatõe actualitatis vl' simplr̃ vl' q̃dãmõ. p̄° indeterminatũ nõ reducit̃ ad actũ nisi pri⁹ determinet̃ p̄ formã ab alio. 2°°. idetermĩnatũ põt se determinare. si. n. h̃ poss3 h̃ñdo actũ limitatũ mlt̃o magis si h3 illimitatũ. q2 tũc nõ caret aliq̃ qd̃ fuit simplr̃ p̄nm agẽdi. aliogn d̃s q̄ est sũme indeterminat⁹ ad q̃3cũq3 actionẽ idetermiatõe illimitatõis. nõ posset aliq̃d agere. qd̃ est falsu3: idetermĩnatio aũt que ponit̃ in volũtate nec est mãlis nec ip̄fectõis inq̃tũ ipa est actiua. sed est excellẽt: p̄fectiõis ⁊ pot aliq̃lr̃ illimitate nõ alligate ad determiatũ actũ. ⁊ iõ põt seipaz determinare. ¶ De 2°. vr̃ dum q̃ũo ea q̃ dcã sunt faciãt ad itẽtionẽ ph̃i. nã ipe nõ ponit dictã drĩaz iter nã3 ⁊ volũtatẽ. s3 iter poam rõnalẽ ⁊ irrõnalẽ p̄ rõnalẽ itelligẽs solũ itellm vl' sciaz. p3 in lr̃a. ¶ Rñõ. intell's ⁊ volũtas p̄ñt cõpari ad act⁹ p̄p̄os q̃s eliciũt. vel ad act⁹ aliarũ poꝝ iferioꝝ in qb⁹ h̃ñt aliq̃3 cãlitatẽ. puta intellect⁹ oñdẽdo ⁊ dirigẽdo. volũtas v̓o in volẽdo ⁊ iperãdo. ⁊ p3 q̄ p̄a cõpatio est eẽntialior. p̄mo° itellect⁹ cadit sub nã. ẽ. n. de se dterminat⁹ ad itelligẽdũ. ⁊ nõ h3 in p̄tãte sua itelligere ⁊ nõ itelligere: assẽtire ⁊ nõ assentire p̄posito obo. volũtas aũt opposito mõ se h3 ad p̄p̄u3 actũ eliciendũ ⁊ nõ eliciẽdũ: ⁊ pp̄ h̃ in diuinis ponunt̃ due p̄ductiões. vna p̄ modũ nãe cui⁹ p̄ncipiũ est itellect⁹. ita q̄ itellect⁹ est idẽ p̄ncipiũ cũ nã. alia põit

per modum voluntatis.loquendo ergo sic intellectus cadit sub potentia irrōnali.nihil.n.formalr̄ est liberꝝ nisi voluntas.ſm hāc ꝑmā cōparationē nō loquit̄ phs hic de itellectu. ¶Scđa vo cōparatio vr̄ q̄si accītalis:qꝛ ille potētie nō cōparant̄ ad act⁹ aliaꝝ potentiaꝝ nisi mediātib⁹ actib⁹ ꝓpriis vt vr̄.qꝛ ꝓprij illis alijs sunt ꝑores:⁊ h̄ mō nunq̄ intellectus est principiū alicui⁹ opationis exterioris sine voluntate ꝯcurrente ⁊ determinante intellectum:⁊ h̄ mō loquit̄ hic phs de intellectu ⁊ alibi frequenter.vn̄ de voluntate nunq̄ vel paꝝ loquit̄ phs vt distinguit̄ ab intellectu practico qui est principiū opationis exterioris dirigēdo potentias exequentes vbi semꝑ ꝯcurrit voluntas imperās executionem opis.vn̄ phs aliqn̄ distinguit nām ꝯtra artē ⁊ ꝯtra intellectu.aliqn̄ ꝯtra ꝓpositū seu voluntatē.per qđ p₃.ꝙ per oīa illa intelligit vnū principiū in artificialib⁹.nā ad opus artis ꝯcurrūt illa tria integrātia vnū principiū ꝑfcm̄ artificialiū. Ex quo p₃ ꝙ potētia rōnalis dupl'r pōt sumi.s.incōplete ⁊ cōplete.incōpleta qdē potētia rōnalis est intellect⁹ vel ars vt ꝑcedūt volūtatē.⁊ de tali videt̄ hic loq phs cū dicit.ꝙ op₃ illā determinari per volūtatē vel ꝑ heresim. volūtas aūt determinatiua intellect⁹ est potētia rōnalis cōpleta vel saltem ꝯcurrit ad cōpletā.⁊ sic veꝝ est potētiā rōnalē eē oppositoꝝ mō ꝑexposito.qn̄ ergo phs hic allegat̄ in textu.p₃ ꝙ loquit̄ de potentia rōnali incompleta. ¶Ad ꝑm̄ in oppositū nego ꝯn̄am.potētia.n.rōnalis put dr̄ esse volūtas est ꝯrioꝝ nō sil' faciendoꝝ.s₃ pōt se determinare ad alterutrū. ¶Ad ꝓbatione dicendū sicut. Ari.r̄ndet in lr̄a ꝙ hn̄s potentiā rōnalem nō h₃ potentiā faciēdi opposita sil'. ¶Cōtra in illo nunc in quo est vnū oppositoꝝ.q̄ro aut est potētia ad alteꝝ oppositoꝝ.aut non.si sic.hr̄ ꝓpositū vt videt̄ qꝛ pōt opposita simul. si nō.ergo potentia illa in h̄ nūc nō est nisi vnius oppositi. ¶R̄n̄deo ꝙ in eodē nūc pōt agere ad oppositū nō in sensu cōpōnis s₃ in sensu diuisionis.qꝛ sic ꝯtingēter se h₃ ad vnū.ita ad reliquū.sic in eodē nūc quo sortes sedet:pōt nō sedere in sensu diuisionis.nā ꝯtingēter sedet:⁊ iō nō sequit̄ ꝙ possit in opposita sil'. ¶Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ si arguit̄ de volūtate illa pōt in actū nulla determinatiōe in illa ꝑcedente actū.ita ꝙ ꝑª determinatio ⁊ tpe ⁊ nā est in positiōe act⁹.Cū dr̄ ꝙ nihil pōt nisi pri⁹ determiet̄.falsū est de volūtate.si aūt arguit̄ de intellectu cognoscēte opposita qui est potētia rōnalis incōpleta:tūc est veꝝ ꝙ respcū extrinsecū nō pōt aliqd nisi determinet̄ aliūde.qꝛ illoꝝ ex se est per modū nature non potēs s₃ ad alteꝝ determinare:vel ergo ambo aget vel nihil.s₃ si de itellectu ꝯcludat̄ ꝙ nō est sufficiēs potētia rōnalis ꝯcedit̄ ſm ꝑdicta.imo si per impossē solus itellect⁹ eēt cū v̄tutib⁹ inferiorib⁹ sine voluntate nihil posset fieri nisi determinato mō nāe.qꝛ nulla eēt potētia sufficiēs ad faciēdū alteꝝ oppositoꝝ. ¶Ad aliud argumentū de sole.iā supi⁹ dcm̄ est ꝙ for⁹ solis ⁊ q̄cūq₃ for⁹ nālis si est illimitata ⁊ ꝑncipiū oppositoꝝ in diuersis materijs:sic est illoꝝ determinate:sic illa for⁹ que est vni⁹ est illi⁹ determinate.nā nō est in ptāte sua alterutrū illoꝝ agere p̄n̄te passo receptiuo forme hui⁹ ⁊ illi⁹.sic nec si esset vni⁹ tm̄.vn̄ sol ꝑsente passiuo liq̄facibili sic liq̄facit ꝙ nō pōt nō liq̄facere.sil'r est ꝑsente passiuo ꝯstringibili.potētia aūt rōnalis.puta volūtas agēs siue circa h̄ oppositū in qđ pōt siue circa illud.nō est ꝑncipiū determinatū ad vnū. s₃ indr̄ñter est determinatiuū sui ad alterutrū. etiam ita ꝙ circa qđlibet pōt agere ⁊ nō agere. ¶Ad ꝯfirmationē sicut dicet̄ inferi⁹ oēs potētie passiue sunt ex se ꝯtradictionis.actiue vo sic ibidē dic̄ phs nō ex se.s₃ q̄n per accn̄s ⁊ aliunde q̄tenus passiuū pōt ad esse vel nō ad esse.s₃ h̄ accidit potentie actiue.nā si sit irrōnalis necio agit̄ ꝑsente passo ⁊ remoto oī impedimento nō sit potētia rōnalis. ¶Ad vltimū p₃ ex primo articulo ꝙ frigus nunq̄ facit ad esse caloris per se.facit tn̄ aliqd quo facto aliqd aliud pōt magis calefacere. puta qꝛ ꝯstringit poros ne calor interior diffundat̄ ⁊ exalet.⁊ ita calor vnit⁹ magis calefacit.frigus aūt nūq̄ calefacit directe. De ꝑiectione pile dicendū ꝙ mouēs violēter aliqd ad vbi. mouet ad omne vbi possibile acquiri per illum motū ⁊ si indirectū pōt.sic mouet̄ si nō redit.⁊ h̄ donec scīus fuerit motus ꝓportionabilis po' mouētis.h̄ aūt nullā talem indifferentiā ponit vr̄ ꝯtingētiā:q̄lis est in poª rōnali.p₃ ex dictis.

¶Omni itaq₃ tali prior est actus ratione ⁊ substātia. Textu cōmēti tredecimi.

q

Uerit Utꝝ veꝝ sit ꝙ act⁹ sit ꝑor poª ſm rōnem.vr̄ ꝙ nō reducēdo rōnē phi.nā illud vr̄ prius aliq̄ diffōne per qđ aliud h₃ diffiniri.s₃ nō solū potentia diffinitur per actū s₃ act⁹ per potentiā.ergo ⁊c̄. ꝓbō minoris.nā actus ⁊ poª referunt̄.op₃ ēt in relatiuis in vtroꝝq₃ rōnib⁹ vtrisq₃ vti.ſm' porphiriū. ¶Cōtra phs h̄ in lr̄a. ¶Dicēdū ꝙ sic p₃ ex 5° hui⁹ relatiue. opposita p̄nt dupl'r intelligi.s.vel mutuo:vel nō motuo illa.qdē motuo referunt̄ q̄ꝝ vtrūq₃ h₃ habitudinē per se ad alteꝝ:nō mutuo referunt̄ illa q̄ꝝ vnū per se h₃ habitudinē ad alteꝝ ⁊ nō ecōuerso. ¶Ad ꝓpositū dico ꝙ act⁹ ⁊ poª non opponunt̄ relatiue ꝑmo°.nā cū talia sint sil' nā ⁊ diffōne sequeret̄ ꝙ act⁹ nō esset prior rōne q̄₃ poª. nec rō po' sumeret̄ ab actu magis q̄₃ ecōuerso.qđ est ꝯtra phm̄ in lr̄a. Opponunt̄ aūt 2°°.Nā poª dic̄ ordinē ad actū.⁊ ille ordo eēntialr̄ est respect⁹ ad actū.⁊ non ecouerso qꝛ rō act⁹ est absoluta.q̄l'r aūt possit esse per se relatio ad aliqd absolutū.p₃ 5° h⁹.ca°.de ad aliqd.de scīa que eēntialr̄ refert̄ ad scibile ⁊ nō ecōuerso. nā nō idē est referri ⁊ relationē terminare.imo vbi ꝯcurrūt in eodē vident̄ per accn̄s ꝯiuncta sic forsan est in relatiōib⁹ mutuis.h̄ 2°°.pōt dici creaturā referri ad deū sine oī correlatione in deo.vn̄ poª ⁊ act⁹ deus ⁊ creatura ⁊ oīa sil'ia videntur ptinere ad 3ᵐ modū relatiuoꝝ. qꝛ igr̄ poª essentialr̄ ad actū dependet ⁊ nō ecōuerso.iō h₃ diffiniri per actū ⁊ non ecōuerso.⁊ per ꝯn̄s vt dicit phs act⁹ est ꝑor poª rōne ⁊ non ecōuerso. ¶Ad argᵐ in oppᵐ dicendū ꝙ minor est neganda.ad ꝓbationē dico ꝙ porphirius loquit̄ de relatiuis que mutuo referuntur cuiusmodi non sunt actus ⁊ potentia.

¶Quorūcūq₃ igitur aliquid alterū est qđ fit ꝑter vsum.hoꝝ act⁹ in facto est:vt edificatio in edificato ⁊ contextio in ꝯtexto:similiter aūt ⁊ in alijs:⁊ totalr̄ mot⁹ in eo qđ mouet̄.⁊c̄. Textu cōmēte.xvi.

q

Uerit Utꝝ actio sit in passo.sic in lr̄o vr̄ ꝙ sic ꝑ ph₃ i lr̄a q dic̄ ꝙ edificatio est in edificato.⁊ ꝯtextio in contexto. hoc idē dic̄ expsse in 3° phi. ¶Cōtra.passio est in passo.ergo actio est in agēte.⁊ per ꝯn̄s nō in passo.ꝯn̄a p₃ a sili.qꝛ forma vr̄ esse in eo qđ denoiat.actio aūt nō denominat passum.sed agens.

Rn̄deo in ista q̄ōne ꝑmo ꝑmittā duplicē distinctionē.2° ondā triplicē ꝯnē. ¶Quantum ad ꝑmū,supponēdo distinctionē de actione quā ponit phs de trāseūte ⁊ imanēte.Sit ista ꝑma distinctio.ꝙ actio q̄ntū ad ꝯn̄s spectat tripl'r dr̄.vno° pro respcū trāsmutātis ad trāsmutatū iuxta illā descriptionē libri sex ꝑncipioꝝ.actio est ſm quā in id qđ subijcit̄ agere dicimur.⁊ hec est actio ꝓductiua de gn̄e actiōis q̄ est ꝑdicamentū ꝑ se.q̄ formalr̄ est forª respectiua fūdata sup ꝑnᵐ qđ est poª actiua.vn̄ phs 5° metha.⁊ ēt.9.describit poᵃᵐ actiuā:ꝙ est ꝑnᵐ trāsmutatiōis in alio inq̄ntū aliō.per qđ dat itelligere ꝙ actio ꝑ quā poª actiua agit est respect⁹ trāsmutantis ad trāsmutatū.alio mō dr̄ actio de opatione imanente.put visio ⁊ itellectio ⁊ volitio dr̄ actio.vt fuit iā dcm̄.⁊ actio isto mō sūpta est forª absoluta ⁊ acta seu ꝓducta ꝑ actionē ꝑmo° dictā.vn̄ in intellectu ⁊ sil'r volūtate distinguit̄ duplex actio.vna ꝓductiua ⁊ de genere actionis.que in intellectu vocat̄ dicere:⁊ in voluntate

vocaꝛ ſpirare.alia acta ſeu ꝓducta que eſt forma abſoluta.q̃ in itellectu vocaꝛ itellectio in volūtate vͦo vocaꝛ volitio ſeu amor.¶Alioͦ ſumitꝛ actio pro opatione trāſeūte.que qn̄qꝫ ēt eſt forᵃ abſoluta ⁊ acta ⁊ ꝓducta ꝑ motū ⁊ actuꝫ de gn̄e actōīs.puta q̄ꝫtitas aut q̄litas aut vbi.ſꝫ vbi ſit forᵃ reſpectiua. ¶2ᵃ diſtinctio ſit iſta.ꝙ reſpectꝰ eſt duplex in gn̄e.vnꝰ intrinſecꝰ adueniēs.aliꝰ extrinſecꝰ adueniēs.voco reſpcm̄ intrinſecū adueniētē illū qui nec̄io ſeqꝛ ſuū fūdamētū poſito termino:⁊ talis reſpectꝰ eſt de gn̄e relatōīs:voco aūt reſpcm̄ extrinſecū adueniētē.qui nō ꝯſeqꝛ nec̄io extrema ambo ſiꝛ poſita in actu ⁊ ſub h̾ mēbro cadūt illa ſex ꝑncipia de qbꝰ agit ille auctor.pꝫ.n.de actiōe ⁊ paſſione.qꝛ poſſe eſt actiuū ⁊ paſſiuū eē:⁊ ēt approximata:⁊ tn̄ nō hr̄e iſtū reſpcm̄.ſ.ꝙ agēs ſit illd̾ a quo trāſmutaꝛ:nec paſſuꝫ ſit illd̾ qd̾ ab ipo trāſmutaꝛ.puta ſi ſit aliqd̾ impedičs:⁊ pro tāto illa ſex principia nō ſunt ſpēs relationis.qꝛ relatio dicit reſpcm̄ intrinſecus adueniētem.illa vero dicunt reſpectus extrinſecus aduenientes.

Quātū ad 2ᵐ ſit iſta ꝑᵃ ꝯcl̄o: actio accepta ꝑͦ que eſt reſpectꝰ de gn̄e actōīs eſt in agēte ſbiue nō in paſſo:hāc oñdo ſic.in eodē ē reſpectꝰ in quo ē fūdamētū.h̾ apparet ex rōne fūdamēti.nec oppoſitū eſt itelligibile.ſꝫ poᵃ actiua que eſt fūdamētū hꝰ reſpectꝰ ⁊ actōīs eſt in agēte.ſic euidēs eſt.ḡ talis actio ⁊ reſpectꝰ eſt in agēte nō aliꝛ q̄ꝫ ſbiue.pꝫ. ¶Pꝫ.in q̄cūqꝫ eſt forᵃ aliq̄ formaliꝛ.illud eſt ſimpl̄r tale ꝑ iſtā forᵐ.ipoſſe.n.eſt effcm̄ formalē ſepari a forᵃ:⁊ ꝙ forᵃ ſit in aliquo formaliꝛ:⁊ ꝙ nō ꝯſtituat ipꝫ iformatū ſꝫ ipaꝫ.ḡ ſi actio eſt formaliꝛ in paſſo ſeqꝛ ꝙ paſſuꝫ erit formaliꝛ agēs:qd̾ oīno eſt ex̄ rōnē.ḡ erit in agēte.¶Pꝫ.ipoſſe eſt reſpectꝰ oppoſitos eē ſiꝛ nec̄io in eodē.ſꝫ paſſio vel reſpectꝰ paſſionis vl̄r eſt in paſſo.ḡ nō nec̄io erit in eodē reſpectꝰ oppoſitꝰ q eſt actio.¶Sic ḡ itelligo ꝯn̄e.ꝙ actio eſt reſpectꝰ extrinſecꝰ adueniēs in agēte vt in ſuppoſito vel ſubo.in forᵃ aūt que dꝛ poᵃ actiua vt in fūdamēto primo.ſiꝛ paſſio dicit reſpcm̄ oppoſitū corn̄dētē iſti.que eſt in paſſo vt in ſuppoſito ⁊ ſubo:in poᵃ paſſiua vt in fundamēto. ¶2ᵃ ꝯcl̄o ſit iſta. actio accepta 2ͦ.mō que eſt opatio ⁊ forᵃ imanēs abſoluta:eſt in agēte vt in ſbo.h̾ appꝫ ꝑ phm̄ hic q dīc ꝙ viſio eſt in vidēte ⁊ ſpeculatio in ſpeculāte.¶Pꝫ.ꝑ rōnē.oīs ꝑfectio ꝓducta ꝑ actionē de gn̄e actōīs eſt ꝑfcibili qd̾ eſt in poᵃ ad ipſaꝫ.nō.n.eſt intelligibile ꝙ aliqd ſit in poᵃ ad aliq̄ꝫ forᵐ que nō ſit in ipo qn̄ eſt ꝓducta.ſꝫ actio ſeu opatio 2ͦ.mō dicta eſt hᵒ.⁊ ipm agēs ſiue operās eſt ꝑfectibile:qd̾ eſt in poᵃ ad ipam.ḡ qn̄ eſt ꝓducta eſt in agēte.mī.pꝫ.qꝛ talis actio eſt ꝑfectio agētis.puta viſio vidētis ⁊ ſpeculatio ſpeculātis.¶Aduertēdū tn̄ ꝙ reſpcū talis opatōīs ipꝫ operās hꝫ rōnē agētis ⁊ paſſi.tn̄ ꝯm aliā ⁊ aliā rōnē:oñſū.n.fuit ſupra i q̄dā qōne ꝙ qn̄ in agēte eſt aliq̄ foᵃ que eſt ꝑnᵐ actōīs equoce ⁊ cū h̾ eſt capax teri illiꝰ actōīs pōt ſe ipſaꝫ mouere ad ipſaꝫ forᵐ que eſt nata terminare actionē talē.⁊ ꝑꝑ h̾ in itellectu diſtiguunꝛ itellectꝰ agēs ⁊ poſſis vt per vnū ipa aīa ſit ꝓductiua intellectōīs ⁊ ꝑ aliud ſit receptiua eiuſdē.Siꝛ in volūtate ⁊ in ſēſu pōt diſtigui agēs ⁊ patiēs de quo alias ⁊c̄. ¶3ᵃ ꝯcl̄o ſit iſta.actio accepta 3ͦͦ.que eſt opatio ⁊ forᵃ tranſiēs abſoluta ſeu reſpectiua eſt in paſſo:vt in ſbo.h̾ appꝫ ꝑ rōnē ſcāꝫ ad ſcdāꝫ ꝯcl̄onē.nā talis actio ſeu opatio eſt ipa forᵃ acta ſeu ꝓducta per motū ⁊ iō nec̄io eſt in ipo paſſo ⁊ mobili qd̾ mouetꝛ ⁊ dū eſt fluens eſt idē vt puto cū ipo motu.nā motꝰ eſt forᵃ fluēs.motꝰ aūt in mobili ex.3.phi.¶Ad argᵐ in oppᵐ dicēdū ꝙ phs.9.metha.⁊ in.3.phi.loqꝛ de actiōe ꝯm tertiā acceptionē que eſt ipa forᵃ acta ſeu ꝓducta.⁊ h̾ facit ꝑ tertia ꝯn̄e.nō aūt loquitꝛ de actione ꝯmo mō que eſt ꝑdicamentū ⁊ formaliter reſpectus.talis autem actio eſt in agente ſubiue.¶Et hec de nono methaphiſice.

¶Quare ſiqd eſt in paſſionibꝰ:⁊ in q̄litatibꝰ:⁊ in q̄ꝫtitatibꝰ:⁊ in motu numeris exn̄tibus ⁊ vno aliquo in oībꝰ numeris: qꝛ q̄rūdā:⁊ ipꝫ vnū aliqd vnū: ſꝫ nō hoc ipſius ſuba:⁊ in ſubſtantijs neceſſe eſt ſimiliter ſe hr̄e.⁊c̄. Textu cōmēti ſeptimi.

Circa librū decimū methaphiſice. occurrit dubiū.que ſit ſba illa vna q̄ eſt ꝑᵃ ⁊ mēſura oīum ſubaꝝ. Dicitꝛ a q̄dam expoſitore ⁊ eſt ſnīa cōmē.10.commento.vbi phs dicit eſſe vnā ꝑmā ſubaꝫ que ſit menſura alioꝝ.⁊ vult cōmē.ꝙ illa eſt deus vel ꝑmꝰ motor.ſꝫ hec expō nulla ē. Tū qꝛ non videtꝛ hr̄e intētionē Ari.qui ſicut pꝫ ex littera querit an in ſubſtātijs ſit aliqd̾ vnū qd̾ eſt mēſura alioꝝ.⁊ an h̾ ſit ipꝫ vnū ꝓbat ex intentione ꝯtra Platonē ꝙ nō ſit ipꝫ vnū.ſed aliqd cui ꝯuenit ipm vnū.ſic eſt in oībꝰ alijs gn̄ibꝰ.⁊ cōcludit in fine q̄re ſi qd eſt in paſſonibꝰ ⁊ q̄litatibꝰ ⁊ q̄ꝫtitatibus ⁊ ipm vnū aliqd vnū.ſꝫ nō h̾ ipſiꝰ ſba ⁊ in ſubtījs nec̄e eſt ſiꝛ ſe hr̄e.ſupra quā l̄raꝫ ponit cōmētator vͦba ꝑallegata:ſꝫ ſi ꝑmus motor ponaꝛ mēſura ipſiꝰ gn̄is ſube:h̾ ipm vnū poneretꝛ mēſura.qꝛ ꝑmus motor ꝑꝑ ſuaꝫ ſimplicitatē multo veriꝰ eſſet h̾ ipm vnū q̄ꝫ idea platonis. Tū qꝛ ſi ſic.ergo ſic in alijs gn̄ibus ꝑᵐ eſt aliqd illiꝰ gn̄is.ita ꝑmus motor eſſet aliqd de gn̄e ſube qd̾ eſt erroneū.qꝛ deus nō cadit in gn̄e ꝑꝑ ſui infinitatē.qd ergo eſt menſura ꝑᵃ illius gn̄is. Rn̄deo aliqua ſuba illius gn̄is ꝑma cui ꝯuenit vnitas ſit.a.non aūt ꝑmus motor eſt mēſura intrinſeca illiꝰ gn̄is ſicut nec alioꝝ.

¶Opponunꝛ aūt vnū ⁊ multa ſꝫ pl̄es mōs quoꝝ vno vnū ⁊ mꝉtitudo:⁊ idiuiſibile ⁊ indiuiſibile:qd̾ qdē.n.diuiſum aut diſibile mꝉtitudo q̄dā dꝛ indiuiſibile vͦo ut nō diſū vnū. Qm̄ ergo q̄tuor modis oppōnes dn̄r.⁊ hoꝝ ſꝫ ꝑuationē dꝛ alterū:ꝯtraria vtiqꝫ erūt:⁊ nꝫ ꝯtradictio ⁊ nꝫ vt aliquid dcā.⁊c̄. Textu cōmenti noni.

Querit Utꝝ vnū ⁊ mꝉta opponanꝛ vt ꝯ̄ria.¶Videtꝛ ꝙ nō.nā vnum ꝯ̄riū nō ꝯſtituit aliū ꝯ̄riū in eſſe.ſꝫ vnū ꝯſtituit mꝉta in eſſe.qꝛ vnitas eſt ꝑs ⁊ ꝑnᵐ multitudinis.ergo ⁊c̄.¶Pꝫ.vnū ⁊ multa opponunꝛ relatiue.ergo nō ꝯ̄rie.aīs pꝫ.qꝛ hn̄t ſe ſicut menſura ⁊ mēſuratū.ꝯn̄a ꝓbaꝛ.qꝛ aliter fruſtra ponerenꝛ quatuor ſpēs oppōnis diſtincte.ſi vna coincideret cū alia. ¶Cōtra.phs hic in l̄ra.⁊c̄.

Rn̄deo ⁊ dico duo. Primū ē.ꝙ ꝯ̄ria dr̄nt ſꝫ forᵐ ſub eodē gn̄e.vt dicetꝛ ifra.⁊ iō cū aliq̄ dr̄r eſſe ꝯ̄ria qd̾lꝫ eoꝝ ſumēdū eſt ſꝫ ꝙ hꝫ forᵐ.⁊ nō ſꝫ ꝙ eſt ꝑs hn̄tis forᵐ. ¶2ᵐ dcm̄ eſt.ꝙ nō ē icōueniēs aliq̄ eē oppoſita vnoͦ.puta ſi ꝯſiderenꝛ ſꝫ ſe vt hn̄t formas ſuas ꝑꝑas.⁊ alioͦ.nō eſſe oppoſita ſi ꝯſiderenꝛ vt alteꝝ icluditꝛ in altero.⁊ eſt ꝑs alterius.ſic.n.eſt ꝑs hn̄tis forᵐ.exēplū.corpꝰ ꝯm ſe ⁊ vt eſt abſqꝫ aīa ꝯſideraꝛ vt hn̄s aliq̄ꝫ formā ꝑꝑriā.⁊ h̾ mō opponitꝛ aīali ſicut inaīatū aīato.ꝯm vͦo ꝙ ꝯſideraꝛ vt pars aīalis ⁊ informatū aīa.ſic nō opponitꝛ aīali.ſꝫ eſt eius mālis pars.¶Siꝛ eſt de duabꝰ ſpēbꝰ numeri. puta q̄ternario vel ternario.nā q̄ternariꝰ ꝯſideratꝰ ꝯm ſe ⁊ ſuā formā ꝑꝑriam eſt diuerſa ſpēs a ꝗnario.ſi vͦo ꝯſideretꝛ vt icluditꝛ in ꝗnario ⁊ eſt pars ipſiꝰ.ſic nō diſtinguitꝛ ſpecie ab ipſo.¶Ad ꝓpoſitū dico ſiꝛ ꝙ ipſuꝫ vnū in ſe acceptū vt hn̄s formā ſuā ꝑꝑriaꝫ:opponitꝛ multitudini.qꝛ nec vnū eſt multa:nec ecōuerſo.opponunꝛ autēꝫ nō aliꝛ q̄ꝫ ꝯ̄rie.vt poſtē l̄uꝫ fuit per diuiſionē.ſi vero vnū ꝯſideretꝛ vt qd̾dā incōpletuꝫ.⁊ vt includitꝛ in multitudine ⁊ eſt

pars ipsius. sic nõ opponit sibi. z hoc mõ pcedit pmũ argumentũ. ¶ Ad 2m nego ɔñaȝ. Ad pbationem dico q nõ est incõueniẽs diuersas spẽs oppõnis ɔcurrere ĩ eodẽ subiectiue. q̃ten9 idẽ diuersimode sũptũ põt diuersis oppõnib9 oppõi. tñ ille diuerse oppõnes erũt iter se formalr distincte.

¶ Quare ratione prior multitudo indiuisibili propter sensum. zc.

Querit Utrũ pluralitas seu diuisibile sit pri9 indiuisibili scd̃ȝ rõnem ¶ Uidet q nõ. qz si sic. g̃ erit circulus in rõnib9. ɔñs ẽ falsũ. qz tũc idẽ eẽt noti9 z ignotius eodẽ. g̃ z añs. pbõ ɔñe. qz indiuisibile z vnũ ẽ de rõne multitudinis. nã mltitudo diffinitur. q est aggregatio vnitatuȝ. ¶ Cõtra. philosophus hic in littera.

Respõdet z dr satis bñ. q nihil phibȝ aliqd scd̃ȝ rõnẽ eẽ pri9 z posteri9 eodẽ. alr tñ z alr ɔsideratũ. mltitudo igr pt ɔsiderari vl q̃ztũ ad aliõ qd mltitudo ẽ. vel q̃ztũ ad ipsaȝ diuisionẽ quã ɔsequit. rõe diuisionis mltitudo ẽ por scd̃ȝ rõnẽ q̃ȝ vnũ. nã vnũ diffinit. q ẽ illud qd nõ diuidit. scd̃ȝ aũt illõ q mltitudo ẽ. sic ẽ posterius scdm rõnẽ q̃ȝ ipm vnũ. nã multitudo diffinit. q ẽ aggregatio vnitatũ. ¶ Aduertendũ tñ q vt dicebat 5°. h9. diuisio q̃ psupponit rõni seu diffõni vni9. qd ɔuertit cũ ente nõ ẽ diuisio ɔtinui q̃ pintelligit vni qd ẽ pñm numeri. sȝ ẽ diuisio quã cãt ɔ̃dictio. s. q h̃ ens z illõ ens dñr diuisa. eo q h̃ ens nõ ẽ illõ ens. ẽ g̃ iste ordo ex nã rei q in p̃ signo itelligit ipȝ ens z i 2°. ipa diuisio. z i 3°. ipȝ vnũ q puat diuisionẽ. z in 4°. ipa mltitudo q̃ ex vnitatib9 aggregat. lȝ. n. ea q̃ diuisa sũt mlta sint. nõ tñ hñt rõnẽ mltoȝ nisi postq̃ȝ isti z illi attribuit q sit vnũ. ¶ Ad argumẽtũ i oppositũ pȝ qd dicẽdum sit ex pdictis. ¶ Notãdũ tñ q lȝ vnũ z multa. diuisibile z indiuisibile vt sic nõ opperantur relatiue. tñ ẽm q hñt rõem mẽsure z mẽsurati. z vnũ mẽsurat multa. z indiuisibile diuisibile. sic vtiq opponuntur relatiue.

¶ Si itaq gñatiões ipi materie ex cõtrarijs sũt: aut ex spẽ z ex speciei habitu: aut priuatiõe aliq̃ speciei z forme palaȝ. qz ɔtrarietas priuatio z quedã vtiq oĩs. priuatio vero nõ omnis forsam cõtrarietas zc. Textu comenti decimisexti.

Queritur Utrũ sit possis transmutatio a puatiõe i hitũ. vr q nõ. nã a puatiõe i hitũ nõ ẽ trãsit9 vt dr in pdicamẽtis. ¶ Cõfirmat: qz in oĩ trãsmutatiõe sit trãsit9 a termino a q: ad terminũ ad quẽ. sȝ puatio nõ põt eẽ termin9 a q̃ respcũ hitus. nã termin9 a quo pcedit terminũ ad quẽ. sȝ puatio nõ pcedit hitũ. sed ecõuerso. g̃ non poterit esse trãsmutatio a puatione i hitũ. ¶ Cõtra. phs h̃ in lra q dicit q mutatiões sũt nõ solũ ex for a seu hitu for e ad puationẽ. sed ẽt ecõuerso a puatiõe spẽi z for e ad hitũ. ¶ Cõfirmat qz 5° phi. dr q ẽ aliq̃ mutatio a ñ subo i subȝ. i. a puatiõe i hitũ.

Rñdeo z p̃ ɔ̃clarabo tres distictiões. 2° rñdebo ad qonẽ. ¶ Quantũ ad pmũ sit ista pñ a distinctio. q mot9 ẽ duplex. qdã acqsitiu9. qdã depditiu9. dr motus acqsitiu9 ille p quẽ aliqd positiue acqrit. z ille largo mõ dr gñatio: puta siue sit ad subaȝ: vt cũ gñat ignis: siue ad accidẽs vt cũ gñat albũ. z sic de alijs. mot9 ãt depditiu9 dr ille p quẽ aliqd depdit z nihil acqrit. positiue: vt mot9 q est ab albo i nõ albũ. z ille mot9 largo mõ dr corruptio. siue sit in suba siue i accñte. ẽ ãt dr̃ia iter istos duos mot9 q̃ztũ ad termios: nã i motu acqsitiuo termin9 a q̃. ẽ puatio. z termin9 ad quẽ ẽ hit9. i motu aũt depditiuo ẽ ecõuerso. pȝ. z ideo qz motus d̃noiat a termio ad quẽ ille dr acqsitiu9. ille v̊o depditiu9. ¶ 2a. distictio sit ista. termi mot9 sumunt duplr. naȝ qdã sũt pmi. qdã ɔcomitãtes pmos. t̃mini pmi sũt hit9 z puatio. z de istis dr 5°. phi. q sũt icõpossibiles. termi ãt ɔcomitãtes dñr q ãnectunt istis vt sũt duo ɔ̃ria albũ z nigrũ. nã nigredini ẽ ãnexa puatio albi z ecõuerso. qñ g̃ aliqd subȝ sit d̃ nigro albũ: si illi mot9 ɔsiderent penes termios pmos. dicet eẽ a nõ albo i albũ z ecõuerso a nõ nigrũ i nigrũ. Si v̊o ɔsiderent penes termios ɔcomitãtes: dicet eẽ a nigro i albuȝ z ecõuerso. ¶ 3a distictio sit ista. puatio ẽ duplex. q̃dã q̃ hȝ imediatũ ordinẽ ad subȝ nec respic̃ subȝ mediãte for a. exẽplũ tenebra respic̃ mediũ isto mõ. q̃dã ẽ puatio q̃ hȝ ordinẽ ad subȝ nõ tñ nisi mediãte for a q̃ten9 ẽ q̃dã corruptio illi9 forme. exẽplũ. cecitas respic̃ oculũ isto°. mediante visu z mors corp9 mediãte vita nõ sic ẽ de puatiõe p°. nã dato q aer nũq̃ȝ fuisset luminosus nihilomin9 eẽt tenebrosus.

Quãtũ ad 2m dõȝ q loquẽdo de puatiõe p mõ sic ẽ trãsit9 vel mot9 ab hitu i puatõeȝ: sic põt esse ecõuerso. aer. n. d̃ lucido sit tenebros9: z lucid9 de tenebroso sic. n. ã trãsit d̃ for a ignis ad puationẽ z a puatiõe ad formã igni. vñ dato qd nulla aliqñ fuissȝ for a i mã nihilomin9 mã eẽt suscepti a for e cuiuscũq. z puata q̃cũq. z silr ẽ d̃ q̃cũq for a q̃ pt acqri p mutatiõeȝ nãlẽ. loqndo ãt d̃ puatõe. 2°°. sic nõ ẽ trãsit9 a puatõe i hitũ nisi forte p resolõnẽ vsq ad pmã mãȝ vt dcȝ ẽ 4° h9. ¶ Ad argm. i oppm dõȝ q phs loqt i pdicamẽtis d̃ puatõe 2°°. ¶ Ad ɔfirmationẽ dõȝ. q ñ sp puationẽ pcedit hit9. loqndo de hitu q p motũ acqrit. vñ 5°. phi. pbat phs. q qes ẽ puatio mot9 ñ illa q̃ ẽ i terio ad quẽ. sȝ q̃ ẽ i terio a q̃. claȝ ẽ q puatio q̃ ẽ i terio a q̃ pcedit motũ si g̃ illa ppõ q hit9 pcedit puationẽ pȝ v̊itatẽ: itelligẽda ẽ d̃ puatiõe 2°°. ¶ Alr dr. q puatio ẽ posterior hitu ẽȝ cognitionẽ: nã puatõ hȝ cogñsci p hitũ. lȝ i eẽ qñq puatio pcedit hitũ. ¶ Sȝ ɔ̃ rõeȝ phi quã h̃ iduc̃ i lra argr. nã vr arguere i q̃ttuor termis. qz termi ex qb9 arguit ñ eodẽ mõ sumũt i maiori z i miori. qz i maiori sumũt termi ɔcõitãtes. i miori v̊o teri pmi. ut patȝ. ¶ Rñdeo q ɔ̃ria ñ sũt termi mot9. nisi iq̃ztũ icludũt hitũ z puationtionẽ. cũ ergo dr in maiori. q contraria sũt ex qb9. accipiunt vt includũt priuationẽ z hituȝ. z sic habent rõnẽ terminoruȝ. ergo vniformiter. nec arguit ex q̃tuor termis.

¶ Qm ãt ɔtrarioȝ ɔtigit mediũ eẽ aliqd: z quorũdã ẽ neceẽ ex cõtrarijs eẽ: oĩa nãq media i eodẽ sunt gñe: z quoȝ sunt media: media. n. hec dicim9 i q̃cũq pmutari pri9 ẽ neceẽ q pmutant. Textu ɔmẽ. xxij. ¶ Itẽ. oĩa vtiq ex ɔtrarijs media erunt. Textu cõmen. xxiij. ¶ Item qd quidem ergo media in eodẽ genere oĩa z intermedia cõtrarioȝ: z cõponunt ex cõtrarijs omnia palã. Textu ɔmẽ xxiiij.

Querit Utrũ media ɔ̃rioȝ sint v̊e ɔpposita ex teris. ¶ Ur q sic. p phȝ h̃ i lra. z idẽ dic̃ i d̃ sensu z sensato. ca° d̃ color. q medij colores st ɔpositi ex extrẽis. idẽ z ẽt dr ibidẽ d̃ saporib9 z odorib9 medijs. ¶ Itẽ p rõeȝ. illõ qd pticipat aliq̃ ẽȝ magt z min9 ẽ ɔpom ex illi. sȝ media ɔ̃rioȝ st hõ respcũ extremoȝ g̃ media ɔ̃rioȝ st ɔposita ex extremis. ¶ Cõtra qz auctor sex pncipioȝ dic̃. q for a ẽ ɔpõni ɔtigẽs simpci z iuariabili eẽn a ɔsistẽs. sȝ media ɔ̃rioȝ st q̃dã for e. g̃ st i eẽn a simpci ñ ɔposita.

Rñdeo z pmittã p aliq̃s distictiões. 2° oñdã aliq̃s ɔ̃nes. ¶ Quãtũ ad pm sit ista p a distictio. q ɔpõ ẽ duplex. q̃dã total z eẽntial q̃dã ptial. Uoco ɔpõneȝ totalẽ z eẽntialẽ illã q̃ aliqd cõponit ex aliqb9 essentialiter z

totaliter. Sed voco cpōnē ptialē illā qua aliqd cponit̃ q̄ztū ad sui ptē. ⁊ nō q̄ztū ad sui totū. Exēplū p̄mi. hō cponit̃ ex aīa ⁊ corpe. Exēplū scdi. hō cpōit̃ ex carnib⁹ ⁊ ossib⁹. manibus ⁊ pede. ⁊c̄. que nō cponūt nisi ptē hoīs. s. corp⁹. ¶ 2ª distinctio sit ista. cpō eētialis totalis ē duplex. s. q̄dā ex ptibus realiter distinctis vel eētialr̄ distinctis. q̄dā ex ptibus formaliter tantū distinctis. Exemplū p̄mi. cpō sub̄e ex mā ⁊ forma. puta hoīs ex aīa ⁊ forma ⁊ corpore. Exemplū scdi. cpō speciei accñtis ex gñe ⁊ dr̃ia. ¶ 3ª distinctio sit ista. cpō ptialis est duplex. q̄dā hōgenea. vt caro hoīs q̄ cōponit̃ ex partibus que etiā sunt carnes. q̄dā etherogenea. ⁊ hec est duplex: vna ex ptib⁹ distinctis formalr̄ ⁊ situ. alia ex ptib⁹ distinctis formalr̄ sed nō situ. Exēplū p̄mi. cpō man⁹ hoīs ex ossibus neruis ⁊ carnibus. Silr̄ cpō parietis que est pars domus: ex cemēto ⁊ lapidib⁹. Exēplū scdi. cpō elementoꝝ in mixto. scd̄m opinionē que ponit miscibilia manere in mixto. tunc. n. ipsa elementa distinguunt̃ formalr̄. vt patet. non tamē situ. eo q̄ q̄libet pars mixti est mixta. primo de generatōe. ¶ His dictis. q̄r cpō opponit̃ simplicitati. ⁊ quot modis dr̃ vnū oppositoꝝ tot modis ⁊ reliquum. ex p̄mo thopicoꝝ. ideo p̄nt dari distinctiōes de simplicitate corrñdētes istis. ¶ Et sit ista p̄ma. q̄ simplicitas est duplex q̄daꝫ p̄uās cpōnē totalē eētialē. quedā p̄uās cpōnē ptialē. que potest dici simplicitas ptialis. Exēplū p̄mi. aīa scd̄m se sūpta. Exēplū scdi. species accñtis. puta albedo. cuius ptes. s. genus ⁊ dr̃ia sunt similiter simplices. saltē dr̃ia. q̄cq̄d sit de gñe. ¶ 2ª distinctio sit ista. simplicitas essentialis vel totalis ē duplex. quedā p̄uās cpōnē ex ptib⁹ realr̄ ⁊ eētialiter distinctis. q̄dam p̄uans cpōnē ex ptib⁹ formalr̄ distictis. p̄mo mō spēs accñtis est forma simplex. 2° mō. dr̃ia vltia specifica q̄cunq̄ sit: est forma simplex isto mō. cū hēat cceptū silr̄ simplicem. ¶ 3ª. distinctio sit ista. simplicitas ptialis est duplex. quedaꝫ que priuat cpōnē ex partib⁹ hōgeneis: vt est vnitas vl' p̄ctus. quedā que p̄uat cpōnē ex ptibus etherogeneis tantū vt ignis ⁊ alia elementa. ⁊ generaliter q̄dlibet totū hōgeneū. Ex p̄dictis infero correlarium. q̄d idē pōt dici simplex ⁊ cōpositum scd̄m diuersos modos. Exemplū: ignis ⁊ q̄dlibet aliud elementum est corpus simplex simplicitate opposita mixtioni. ⁊ tamen est vere compositū ex materia ⁊ forma vnde ph̄s sepe vocat elementa corpora simplicia.

Quantum ad 2m̄ sit p̄ma ccl̄o ista. forme medie c̃rioꝝ nō sunt cposite cpōne essentiali totali q̄ est ex ptib⁹ realr̄ ⁊ eētialiter distinctis. pbatio huius. nam omne cpositū isto mō est de gñe sub̄e gñabile ⁊ corruptibile p se. nam oē tale hꝫ mām partē sui: q̄ pōt esse ⁊ nō eē. ex septimo metha. sed forme medie c̃rioruꝫ non sunt hmōi. pꝫ. n. q̄ nō sunt de gener̃ sub̄e. nec sunt p se gñabiles ⁊ corruptibiles. sicut nec ipse forme extreme. vt pꝫ septimo ⁊ octauo metha. sed sunt ⁊ non sunt sine gñari ⁊ corrūpi. ergo tales forme medie non sunt cposite isto mō. Ex h̄ infero vnū correlarium. q̄ media c̃rioꝝ sunt simplicia simplicitate opposita isti cponi. ¶ 2ª cōclusio sit ista. forme medie c̃rioꝝ sunt res cposite cpōne totali eētiali q̄ est ex ptibus saltem formalr̄ distinctis. pbatio huius. nā q̄cq̄d est p se in gñe est cpositū isto modo. cū oē tale sit species. ⁊ p c̄ñs cpositū ex gñe ⁊ dr̃ia q̄ sunt saltem formaliter distincta. sed forme medie c̃rioꝝ sunt per se in gñe. vt pꝫ decimo metha. g̃ erunt cposite isto mō. ¶ Ex h̄ infero correlarie. q̄ media c̃riorum non sunt simplicia simplicitate opposita isti cpōni. ¶ 3ª ccl̄o sit ista. forme medie c̃rioꝝ nō sunt composite aliquo modo. q̄cunq̄ cpōne ptiali. pbatio hui⁹. q̄r oē sic cpositū. vel ē q̄ztitas ctinua. vel hñs q̄ztitatē. sed forme c̃rioruꝫ nō sunt hmōi. q̄r q̄ztitati nihil est c̃riū. vt dr̃ in p̄dicamētis. g̃ tales forme medie nō erūt cposite cpōne partiali q̄cūq̄. ¶ Ex hoc infero correlariū. q̄ media c̃rioruꝫ sunt simplicia simplicitate opposita isti cpōni. ⁊ p c̄ñs vlterius q̄ forme medie nō sunt vere cposite ex extremis imo sunt eq̄ forme simplices sicut extrema. extrema. n. nō se hñt vt gen⁹ ⁊ dr̃ia respcū medioꝝ vt sic possent dici cponi ex extremis cpōne eis posi ⁊ cpotēte. ¶ Ad p̄bm in oppositū. dicendū q̄ decimo metha. ⁊ libro de sensu. ⁊ sensato accipit cpōnē p q̄daꝫ cuenientia ⁊ q̄si ctinētia v̄tuali. eo q̄ magis conueniunt cum extremis q̄z extrema inter se. eo modo quo scd̄m aliuꝫ opinionē mixtū dr̃ cponi ex elemētis nō q̄ maneāt in mixtis scd̄m eē itensū nec remissū. sed q̄dlibet mixtū hꝫ maiorē cueniētiā cū elementis q̄z elementa habeāt inter se. vñ ⁊ forme elemētoꝝ dicunt̃ v̄tualiter manere in forma mixti vt in pfectiori. ¶ Ad rōnē ccedo maiorē. si sit vera participatio ⁊ tunc minor ē falsa. q̄r medie forme nō vere pticipāt extrema scd̄m magis ⁊ min⁹. nisi tm̄ pp cueniētiā p̄dictā. q̄re ⁊c̄.

¶ Dico eniꝫ generis dr̃iaꝫ diuersitateꝫ que diuisuꝫ facit hoc ipsum. ctrarietas igit̃ erit hec: palam aūt ⁊ ex inductione: oīa eniꝫ diuidunt̃ oppositis ⁊ q̄ ctraria in eodem genere sunt ostensuꝫ est. nam contrarietas erat differentia pfecta. ⁊c̄.

Queritur Utrum formalis repugnantia q̄ ē inter formas sub̄ales sit repugnātia c̃rietatis. ¶ Uidet̃ q̄ nō. nā a c̃rio i c̃riū deuēit̃ p mediū ⁊ motū. sꝫ i sub̄a nō est mot⁹. ex 5° phī. g̃. nec c̃riuꝫ maior pꝫ supra. in p̄cedēti ca°. hui⁹ decimi. ¶ Confirmatur. q̄r 5°. phī. pbat ph̄us q̄ in sub̄a non est motus: p̄pter non esse sub̄e c̃rium. ¶ Contra: oē q̄d corrūpitur a suo c̃rio corrūpit̃. ex p̄ celi ⁊ mūdi. ⁊ ex p̄ de gñatone. sed in substantia est vera corruptio. g̃ c̃rietas. ¶ Confirmat̃. q̄r cū forma corrūpenda a mā expellit̃. q̄ro a quo: nō a se. nec ab aliquo simili. pꝫ. relinqtur ergo a ctrario.

Respondeo In ista q̄ōne ē vna opinio cōis tenēs ptē negatiuā. ¶ Pro q̄ sic arguit̃. c̃rietas est q̄dā maxima discōuenientia hñs quādā cōtinuitatē vt ab extremo nō pueniat̃ i extremū nisi trāseūdo p oīa media. tūc sic. a c̃rio in c̃riū nō puenit̃ nisi p mediū sꝫ nulle due forme sub̄ales sunt h̄⁰. g̃ nō sunt c̃rie. pbatio minoris. q̄r mā exuta vna forma sub̄ali imediate potest indui q̄cūq̄ alia. vnde 2°. de gñatiōe dr̃. q̄ si ex igne fiat aq̄ vel terra nō oꝫ trāsire p media elementa. ¶ P. a c̃rio in c̃rium deuenit̃ p mediū ⁊ motū. sed in substantia nō est motus. g̃ nec c̃rium. pbatio minoris. q̄r si sic. in medio motu. puta si ex igne fiat aer. mā subiecta tm̄ haberet de forma ignis q̄ztum de forma aeris. ⁊ sequunt̃ duo incōueniētia. Primū. q̄ erit aliq̄d corpus q̄d nō est in aliq̄ specie determinata scd̄m q̄ ip̄m erit ip̄m. nā in illo medio punctali aer non est aer. nec ignis erit ignis. ¶ P. c̃ria sunt circa idē. sed forme substantiales nō sunt circa idē. ergo non sunt c̃rie. pbatio minoris q̄r mā sub diuersis forma non est eadeꝫ simplr̄ sed diuersa. cū habeant diuersa eē. ¶ Cōfirmat̃. q̄r p̄pter hoc q̄ substantie nihil est c̃riū. mutatio substantie dicit̃ eē a nō subiecto i subiectū. vel econuerso. vt habet̃ ex q̄nto phisicoꝝ. ¶ Sed ista opio nō placet: si absolute ⁊ vl'r itelligat̃: nec rōes cdudūt. inferi⁹ ondet̃. ¶ Ad q̄ōnē igr̄ alr̄ dicendū. Ad c⁹ euidētiā declarabo p̄ vnā distinctionē. 2°. pbabo duplicē c̄ñc.

Quantum ad p̄mū sciēdū q̄ c̃rietas duplr̄ p̄t sumi. s. stricte ⁊ large. si c̃rietas accipiat̃ stricte. sic videt̃ hr̄e sex cditiones. vt potest colligi ex predicamētis. ⁊ ex hoc decimo methaphisice. ¶ Prima. q̄ ctrarietas est oppositio distinctoꝝ specie. eoūdē aūt genere ctraria aūt dicunt̃ q̄ sunt sub eodem genere: ⁊ maxime distant. ¶ Secunda cditio est. q̄ contrarietas est differentia extremoꝝ dicentiū naturā positiuā. ⁊ per hoc distinguit̃ ab oppositione priuatiua. vbi alteꝝ extremum scilicet p̄uatio nihil ponit. sed est formaliter pura negatio. ¶ Tertia est. q̄ cōtrarietas est maxima distantia. vt dicebat̃ in littera. ibi. q̄m

aũt differe.⁊c̃.⁊ ex h̃ infert ibi phs.ꝙ est dr̃ia perfecta. q2 ſi maxima.g̃ pfecta. ¶ 4ª est.q̃ ſequit̃ ex 3ª. ꝙ vnũ vni ꝯriat̃ ſolũ.vt ſupꝰ dcm̃ est.ibi.multiplr̃ dictis ꝯrijs.⁊c̃. ¶ Quinta ẽ.ꝙ ꝯrietas est oppoſitio eoꝝ q̃ circa idẽ ſuſceptibile non ſimul:ſed viciſſim exiſtunt.⁊ mutuo ſe expellũt.niſi alterꝝ inſit determinate a nã.vt caliditas igni.licet hoc poſſit ſaluari ꝙ viciſſim inſunt ſi referant̃ ad primarium ſubm. qđ est materia prima. ¶ Sexta cõditio.ꝙ in ꝯtrarijs habentibus medium non peruenitur ab extremo in extremum. niſi trãſeundo p omnia media.vt ſuperius dictum fuit.⁊ declaratum per exempla tam in ſonis q̃z in coloribus.ibi. qm̃ aũt cõtrarioꝝ. ¶ Si aũt ꝯtrarietas accipiat̃ large.ſic dicitur contrarietas cui deficit aliqua iſtaꝝ ꝯditionũ.iſto mõ ẽ in ſuba ꝯrietas.q2 est ibi repugnantia q̃ tñ nõ est ꝯdictio. nec ſcđm priuationẽ nec habitũ. nec ſcđm relationẽ.⁊ ideo neceſſario h3 reduci ad oppoſitionẽ ꝯrietatis.ſi diuiſio ſpẽꝝ oppoſitionis quã ponit phs ſit ſufficiens.

Quantum ad 2m ſit ita pª ꝯclõ. ¶ Repugnãtia formaꝝ ſubaliũ nõ est repugnãtia ꝯrietatis ſtricte accepte.hãc oñdo ſic.illa oppõ nõ est ꝯrietas ſtricte accepta cui deficit aliqua cõditio de predictis.ſed oppõ ſeu repugnantia formaꝝ ſubaliũ est hmõi. g̃ ⁊c̃. minor p3 diſcurrendo p ſingulas cõditiones. Prima qđem vel 2ª nõ deficit.q2 due forme ſubales repugnãtes pñt accipi ſub eodem genere ꝓximo.⁊ vtraq3 dicit aliquid poſitiuũ. deficit tamẽ tertia ⁊ quarta.nõ.n.ẽ accipere duas formas ſubales ſub eodẽ gñe que maxime diſtant.ita ꝙ claudãt in medio oẽs alias eiuſdẽ eneris.q2 ſicut arguit Ariſto.mñ vnum vni ꝯriat̃.qđ est falſu3 in ꝓpoſito.ꝓbatio. q2 cũ oĩs gñatio ſit ex ꝯrijs vel medijs.ſequitur ꝙ terre contrarient̃ iſta tria ⁊ econuerſo.pmo phiſi.⁊ ex terra generetur ignis ⁊ aqua ⁊ aer.⁊ etiã econuerſo.⁊ oĩa elementa ⁊ oĩa gñabilia ⁊ corruptibilia ꝯriant̃ ſibi inuicẽ iſto modo.⁊ ſic multa vni.q2 igit̃ q̃rta ꝯditio ſequit̃ ex tertia:cui nõ ineſt q̃rta.nec tertia.a deſtructione ꝯñtis. Quinta aũt ꝯditio ꝯpetit formis ſubalibus vno modo.alio mõ nõ nã ſi idẽtitas ſuſceptiui accipiatur p idẽtitate ſimpliciter.etiã entis in actu pfecto: ſibi non ꝯpetit.q2 mã nõ h3 idẽ eſſe pfectũ ſub diuerſis formis:ſi aũt accipiat̃ p idẽtitate ſubali quocunq3 mõ ꝯpetit ſic.q2 materia vna numero in eſſentia manet ſucceſſiue ſub vtraq3 forma. Sexta aũt cõditio.ſi forme ſubales hñt mediũ:nõ ꝯpetit eis q2 vt arguebatur.mã exuta vna forma:ĩmediate põt informari q̃cunq3 alia.nec o3 forſa3 trãſire per media.ſi aũt diceret̃ ꝙ forme ſubales ſunt ꝯria immediata:tũc illa ꝯditio nihil est ad ꝓpoſitũ. ¶ 2ª ꝯcluſio ſit iſta.repugnãtia formaꝝ ſubaliũ est repugnãtia ꝯrietatis largo modo ſumpte. Hanc oñdo ſic.nã 2° de generatione.caplõ illo. Oĩa autem mixta. vbi ꝓbat̃ omnia elemẽta ꝯcurrere ad generationem mixti:dicit̃ ſic.aer aũt ⁊ ignis ſunt ꝯria terre ⁊ aqua.terra aũt aeri.aqua autẽ igni ꝯria est.vt ꝯtingit ſubam ſubſtãtie eſſe ꝯtrariaz.ita ꝙ ly vt:videt̃ additio diminuẽs. nõ diſtrahẽs oĩno. ¶ 2º.p phi dr̃.ꝙ in genere ſubſtãtie vna pma ꝯtrarietas.ad quã oẽs reducunt̃. ¶ 3º.hic in lr̃a ꝓbat phs ex intentione.ꝙ dr̃ia ſcđm ſpẽm est dr̃ia ꝯrietatis.qđ ꝓbat inductiue ⁊ ſillogiſtice.vt dcm̃ est in exponẽdo lr̃am. ¶ Rñdetur ad has auctoritates ⁊ ſiles ꝙ Ariſto.loquit̃ de ꝯtrariete vt reducit̃ ad puationẽ ⁊ habitũ.q̃tenus vna forma h3 rõnem ipꝑfecti ⁊ puationis reſpectu alterius. ¶ Contra:q2 priuatio nihil est formalr̃.ſed due forme ſunt formalr̃ aliquid poſitiuũ.g̃ cũ formalr̃ opponant̃ oportet ꝙ alr̃ forme opponãtur q̃z priuatio ⁊ habitꝰ.licet.n.vna forma includat priuationem alterius.non tamen preciſe.ſed aliquid vltra addit. ¶ Confirmatur.q2 hoc etiam modo omnia oppoſita ſe habent vt habitus ⁊ priuatio. ⁊ vt contradictoria. quatenus vnum extremum includit priuationem ⁊ negationem alterius.ſed hoc dicitur improprie.nam aliter nõ eſſent quatuor ſpẽs oppoſitionu3 realiter diſtincte. ¶ 4º.ad principale. due forme ſubales opponunt̃.ergo aliq̃ ſpecie oppoſitionis.ſed vt apparet diſcurrendo.nulla alia oppõne opponũtur.g̃ relinquit̃ ꝙ ꝯrie opponunt̃. ¶ Dices forte ꝙ iſte forme nõ ſũt oppoſite.ſ3 diſparate. ¶ Contra.q2 vel ſunt diſparate vt duo indiuidua eiuſdem ſpeciei.vel vt diſparata diuerſaꝝ ſpẽꝝ.vel diuerſoꝝ generꝝ.nõ pmũ.q2 nullus phs diceret quin plus opponat̃ forma ignis aque. q̃z ſortes platoni.nec 2m.q2 plus opponuntur due forme q̃z ſortes ⁊ brunellus.nec tertiũ. q2 plus opponunt̃ q̃z lapis ⁊ albedo. p3. ¶ 5º.ad principale.ꝯrioꝝ motuũ ſeu mutationũ ſunt ꝯrij termini.ex 5° phiſi.ſed gñatio ⁊ corruptio ſunt cõtraria. ergo ⁊ eorum termini q ſunt forme ſubales generande ⁊ corrumpende. ¶ 6º.cõtrariorũ ſunt cõtrarie cauſe.2ª de generatione.ſed calor ⁊ frigiditas ſunt cõtraria. ergo ⁊ earũ cauſe que ſunt forme ſubales.nam materia cum forma est cauſa oĩum accidẽtium.ex primo phiſicoꝝ.

Ad primum alterĩꝰ opinionis ẽ dicẽdũ.ꝙ maior ẽ vera:vbi forme habẽt medium.ſed forme forſan ſubales ſunt ꝯria immediata.⁊ iõ nihil ad ꝓpoſitũ. ¶ Alr̃ põt dicı ꝙ argumẽtũ pcedit de ꝯrietate ſtricte ſumpta.vt p3 ex pmo articulo.⁊ ideo nihil facit cõtra ſcđam ꝯclõnẽ. Ad 2m nego minore3. q2 in ſuba est vere motus.vt oñdam.11°.huiꝰ.⁊ ꝯcedo ꝙ in medio pũctali mã eq̃lr̃ hr̃et de vtraq3 forma.⁊ cum iſert pmũ inconueniẽs.ꝙ aliqđ corpꝰ nõ est in aliqua ſpecie determinata. dico ꝙ hoc non ẽ iconueniẽs:imo neceſſariũ q̃zdiu est in fieri ⁊ in fluxu. ſicut etiã ꝯcedit̃ de embrione quouſq3 pueniat ad formam ſpecificã vltimatã.que est aĩa. 2m iconueniens nego.imo eo mõ quo est:est ipm̃.nõ ſimplr̃.ſed ſcđ3 qđ.ignis g̃ in illo pũcto ſcđm qđ nõ est ipm̃ ſimplr̃.⁊ aq̃ ſilr̃. ſicut de ſcuto cuius medietas est alba:⁊ medietas nigra est dicendũ ꝙ nec est albũ nec nigrũ ſimplr̃.ſed vtrũq3 ſcđm qđ.p3 primo elẽchoꝝ. Ad 3m nego minorẽ.q2 tunc mã circa qua3 ſiunt forme ſubſtantiales licet nõ ſit idẽ ſuſceptiuũ in eſſe formali ⁊ ſpecifico vt est ſub diuerſis formis.est tñ idẽ ſcđm eẽ ꝓpriu3: q̃tenus vna mã ſcđm eẽntiã est ſuſceptiua oĩum formaꝝ. ¶ Ad confirmationẽ dicendũ. ꝙ in ſba dr̃ eẽ mutatio a non ſubo in ſubm vel ecõuerſo appropriate.nõ qn poſſit ſic eſſe in q̃lib3 mutatione ſi ꝯſiderent̃ termini pmi mutatiõis q ſunt habitus ⁊ puatio.vt 11° hꝰ ampliꝰ oñdã. ¶ Ad ꝓbationẽ de q̃nto phiſicoꝝ dicẽdũ.ꝙ phs loquit̃ de ſuba appropriate q2 in ea nõ ſit motꝰ.vt etiã patebit i vndecimo huiꝰ.licet in ſuba vere ſit motus.loquit̃ etiã de ꝯrietate ſtricte ſumpta de qua cõcedo ꝙ nõ est in ſuba.vt dcm̃ est.q̃re ⁊c̃.

¶ Quoniã vero ꝯtraria diuerſa ſpẽ:corruptibile autẽ ⁊ icorruptibile contraria. priuatio.n.in potẽtia determinata:neceſſe diuerſu3 eſſe genere corruptibile ⁊ incorruptibile. ⁊c̃. Textu cõ. vigeſimiſexti.

Queritur Utrũ corruptibile ⁊ icorruptibile differãt genere. ¶ Videt̃ ꝙ nõ nã ſunt i eodẽ pdicamento. g̃ in eodẽ genere.ꝯñã est euidens. probatio añtis.q2 ſuba pdicamẽtalis diuidit̃ per corporeã ⁊ icorporeã.aliq̃ aũt corporea est corruptibilis.oĩs aũt icorporea est incorruptibilis. ¶ 2º.qđ pdicat̃ vniuoce de aliquo nõ diſtinguitur genere ab eo.alioqn nõ pdicaret̃ vniuoce de eo.ſed ſuba predicat̃ vniuoce de corruptibili ⁊ incorruptibili.g̃ ⁊c̃. ¶ Contra.phs hic in littera.

q

Rñdeo pmo pmittã vnã diſtictionẽ.ſcđo oñdã duplicẽ ꝯcluſionẽ. ¶ Quãtũ ad pmũ ſciẽdu3 ꝙ duplex est genus.quoddã est phicũ.quoddam logicum. Primũ genꝰ dr̃ ſubijcibile. 2m dr̃ pdicabile. Uoco genus phicũ ſiue ſubijcibile ipſam mãm ſiue ſubm.vñ illa dñr eadẽ gñe iſtoꝰ q̃cuq3 hñt idẽ ſubm vel eandem mã3 cõem cir-

ca quam pñt hre trāsmutationē: z que nō hñt nō sunt idez gñe istoꝰ. vnde superiꝰ in hoc decio dictū est. ꝙ gñe dfnt. qz nō est cōis mā. Uoco aūt genus logicū vel pdicabile. aliqd cōe qd est pdicabile i qd de plibꝰ spē dfntibꝰ. vñ illa dñr idē gñe hoc mō que ptinent sub aliq tali cōi pdicabili in qd de ipsis. Ex hoc isero correlarie. ꝙ nō est icōueniēs aliq ee idez gñe logico: z differre pho: sed nunq ptingit ecōuerso.

Quantū ad scdm sit ista pª pclo. corruptibile z incorruptibile dfnt gñe phico. pbō huiꝰ. illa sunt idē gñe pho que hñt idē sbm vel māz circa quā pñt vicissim trāsmutari: sed corruptibile z incorruptibile non sunt hmōi. g̃ zc̄. maior pz ex dictis. pbatio minoris: qz icorruptibilia vel nō hñt māz fm viā phoꝝ. vt dictū est octauo huiꝰ. z hr ppositū. vel si hñt non tñ hñt talē circa quaz possint cum corruptibilibꝰ hre transmutationē: qz iaz nō essent incorruptibilia. g̃ zc̄. ¶ Scda pclo sit ista. corruptibile z incorruptibile nō dfnt gñe logico. Hoc pz: qz hñt aliqd cōmune predicabile de eis in qd. puta suba. ergo sunt idē gñe logico. pña pz ex dictis z intelligit de corruptibili causato z finito ad excludendū primū ens. quod ratione sue illuminationis est oino extra genus.

Ad argumenta In oppositū. pz ꝙ concludūt de gñe logico: z faciunt pro 2ª pne. ¶ Et hoc decimo metha.

¶ Qm̄ aūt ois motꝰ pmutatio q̄dā. permutatiōes aūt tres dicte: haꝝ aūt q̄ fm gñatione z corruptionē nō motū. he aūt sūt q̄ fz ptradictionē. necē aūt eā que ex sbto in sbum mutationē ec̄ sola zc.

Circa librum vndecimum methaphisice. Querit. Utrum generatio z corruptio sit mutatio successiua. ¶ Uidetur ꝙ nō: quia si sic. ergo gñatio est motus. pñs est falsuz. vt pz in lra. ergo z añs. pña pz. qz motus z mutatio videtur differre penes successiuū z instātaneū. nā motus est in tpe: mutatio vero in instanti. ¶ Contra nullū agēs cuiꝰ sba est i tpe agit in nō tpe. vt dr penultia ppōne de cāis: sz sba gñantis est in tpe. ergo z agit in tpe: z per pñs gñatio mēsurat tēpore. ergo erit successiua.

Rñdeo In ista qōne qdā tenēt ꝙ nō. qdā tenēt ꝙ sic. p̄ g̃ ptractāda est opio negatiua. 2° opio affirmatiua. ¶ Quantū ad pmū. dr ꝙ forª subalis itroducit in istāti: z per pñs gñatio erit in istāti. idē itelligēdum est de corruptiōe. Modus ponēdi est iste: qz si ex aq̄ gñet ignis in toto tpe p̄cedēti p̄cessit alteratio. puta calefactio dispositiua māe aque ad itroductionem forme ignis z in vltimo instanti alterationis forma ignis introducit. z forma aque remouet vel corrūpit: ita ꝙ gñatio ignis est terminus alterationis precedētis. ¶ Pro 1ª pne ar. sic. qz si gñatio est successiua. vel esset ex pte māe que subijcit. vel ex pte forme que acqrit. nō ex pte māe: qz ipsa est idiuisibilis. nec ex parte forme. Tum qz ipsa est simplici z inuariabili essentia psistēs. fz auctorē sex pncipioꝝ. Tum qz forme sunt z numeri. ex octauo huiꝰ sicut ergo ratio nūi stat in indiuisibili. ita ꝙ nihil pōt addi vel diminui a nūo qn mutet spēs sic de forª. vt ibi dicitur. Tū qz successio in motu fm Cōmē. 4° phicoꝝ. caplo de vacuo vel est ex resistentia mobilis ad motorē. vel medij ad mobile: sed in gñatione non potest dari pmum: qz mobile est ipsa mā que non hz de se vnde resistat. cum forma vniat māe sūme z vltimate disposite. nec 2m potest dari. qz nulluz est medium in gñatione forme. Tuz qz forma imediate vnitur māe. z agens imediate passo iungit. Tuz qz termini generatiōis sunt pdictorij. s. esse z non esse. vt dr hic in lra: sz si est successio. ergo medium. inter pdictoria aūt non est medium. ex decimo huiꝰ. ergo in gñatione nō erit successio. ¶ P. ad pncipale: qz si sic. ergo forma subalis suscipit magis z minus. pñs est falsum. g̃ z añs. probatio pñe. qz si gñatio talis forme esset successiua: necessario illa forma hret gradus. z p pñs potest pticipari fz magis z minus. falsitas pñtis pz per phm in predicamētis caplo de sba. vbi dicit ꝙ sba nō suscipit magis z minus. ¶ P. si sic. g̃ forme subali est aliquid prium. pñs est falsum. vt dr in lra paruz post. probatio pñe. qz gñatio esset motus. omnis aūt motꝰ est inter pria vel media. vt dictū est supra. ¶ Sed istam opinionē nō teneo. cuiꝰ iprobatio q̄tum ad pnem patebit ex pfirmatione opinionis sequentis. ¶ Contra modum ponēdi ar. sic. qz si sic. ergo accñs naturalr est sine subto. pñs est falsuz. g̃ z accñs. pbatio pñe: qz alteratio vel forma ista fm quā est alteratio p̄cedēs si fundat in aliquo subiecto hoc erit mediante forma subali. calor ergo p̄cedens formā ignis fm te fundabit in mā aque mediante aliqua forma subali. quero mediante quaꝰ: non mediante forma aque: qz cum forma aque repugnet calori: magis erit eā corrūpendi calorem q̄z essendi ipsuz in mā aque. nec est ibi mediante forma gñanda ignis: qz illa nōdū est: z etiam qz accñs est posterius forma subali mediāte qua fundat in subiecto. calor autem iste precedit formā ignis. fm te. ergo erit sine subiecto. nec ratiōes huius opinionis cogunt. ¶ Ad cuius euidentiam. est notandū ꝙ motꝰ potest accipi dupl'r. cōiter. s. z pcte. coº quo loquit phs primo thopicorū. de pprio: nam pprium fm eū ibi cōiter acceptuz conuenit diffōni z proprie passioni. z tamē illud nomē cōe pctum appropriat proprie passioni z retinet nomē cōe: z dicit appropriate pprium. diffō autem nominat terminus. Simil'r in proposito motꝰ quandoq3 sumit cōiter ad oēz mutatiōez. sicut hic iferiꝰ: z in 3° phicoꝝ vbi diffinit motꝰ ꝙ est actꝰ entis in potētia zc̄. vnde 3°. phi. explanans Ari. diffōnem motꝰ per exempla: exēplificat de gñatione z alteratione. z omni alia mutatione: qñq3 aūt accipit motꝰ pcte. vt distinguitur ptra gñationem z corruptionē: vt hic z in 5° phicoꝝ. ¶ Et notandū: ꝙ gñatio z motꝰ pcte acceptꝰ non dfnt penes successiuū z instātaneū: sed tm̄ penes terminos. ¶ Ubi sciendū ꝙ termini cuiuscūq3 mutatiōis dupl'r possunt sumi. s. vt termini pmi. vel termini pcomitātes. termini pmi in quacūq3 mutatiōe dñr habitꝰ z puatio. exēplū: ex non albo fit albū z econuerso. z ex non igne fit ignis z ecōuerso: sed termini cōcomitātes dicunt qz ambo sunt affirmatiui. qz tñ vnū idudit puationē alteriꝰ dicunt pcomitātes pmuatione z hītū. qui sunt termini pmi. exēplū ex nigro fit albū z ecōuerso: z ex aq̄ fit ignis: z ecōuerso. Ad ppositū. ois mutatio dr gñatio accipiēdo termios pmos. illa. n. est mutatio a nō subto i subm. vel ecōuerso. que ab Ari. gñatio z corruptio noiat in q̄cūq3 gñe fit. ois ēt mutatio dr motꝰ accipiēdo termios concomitātes: z illa est mutaº a sbto in sbz. que ab Ari. dr motus: ꝙ aūt gñatio z motꝰ nō distinguant penes successiuū z istātācū. pz p Ari. 5° phi. vbi distiguēs gñationē a motu collocat mutationē a nō albo in albū sub gñatiōe. q̄ tñ mutaº est alteratio z per pñs successiua. nullo dubitante. ¶ Contra igit ois motꝰ est gñatio. si sumant termini pmi q sunt hītꝰ z puatio: z ecōuerso ois gñatio est motꝰ: si sumant termini cōcomitātes. qui sunt ambo affirmati. ¶ Rñdeo. pcedo ꝙ inferf. ¶ Cōtra. q̄r g̃ in sba spāl'r negat esse motꝰ hic i lra. z 5° phicorum plusq̄z in alijs gñibꝰ. cum in q̄libet gñe possit dici esse generatio z motus fm terminos sic vel sic acceptos? ¶ Rñdeo ꝙ sbm generatiōis sbalis. s. mā est minus ens q̄z in alijs mutatiōibus. vñ hic z p̄ de gñatiōe. mā dr ee nō ens

simplr.ideo in sba dr magis appropriate mutatio a nõ subiecto in sbm.vel ecõuerso.q̃z in alijs gñib⁹ pp hoc nõ ita pfecte in sba dicif eẽ mot⁹ qui est iter duos terminos positiuos ɔ̃rios.distinguẽdo ergo motuz a gñatione penes terminos dico vt pdixi.q̄ in sba est mot⁹ z gñatio.z similr in q̄litate z q̄ntitate.excepto in sba est gñatio simplr.z in alijs sm qd.vt dr in lra.¶Ad pmã rõnem dico q̄ põt eẽ successio ex parte vtriusq̃z.cũ dr de mã q̄ ipsa est indiuisibilis.dico q̄ vez est de se.tñ est diuisibilis per accñs rõne q̄ntitatis.cuz postea dr de forma q̄ est indiuisibilis z simplex.dico q̄ est indiuisibilis sm esse specificũ.qz sic abstrahit ab omni gradu.z sic itelligit ille auctor.z Ari.8° hui⁹.vt ibidẽ dictũ fuit.sed hoc nõ obstãte ipsa hz gradus idiuiduales ẽntiales sm q̄s põt intrinsece pticipari.¶Ad scdam probationẽ.dico q̄ successio põt esse in proposito tam ex pte mãe q̃z forme.cũ arguif de mã q̄ nõ hz vnde resistat.dico q̄ vez est de se.sz tñ vt est sub forma z dispõne ɔ̃ria forme iducende hz vñ agenti resistat.z sic est resistentia mobilis ad motorem.est ẽt resistentia medij ad mobile.prout dispõ ɔ̃ria tenet locũ medij. Cũ aũt ad dif.q̄ forma imediate vnif mãe zc̃.dico q̄ vez est corrupta pma forma.verũtñ pus(ex nã rei corrũpif pma q̃z scda itroducaf: z illud pus mediatiter formã z formã.z agens z passum. ¶Ad q̃rtam pbationẽ cum df q̄ termini gñationis sunt ɔ̃dictorij.dico q̄ falsum est.sed sunt priuatio z habit⁹. vñ per esse z nõ esse itelligit Ari.pũationẽ z hitũ.vt declaratũ fuit 4° hui⁹ in q̄daã qone.¶Ad rõnem scdaz pncipalez. cũ iferf.q̄ forma sbalis suscipit magis z minus.ɔ̃cedo ɔ̃ñs. ¶Ad illud de predicamẽtis.q̄ sba nõ suscipit magis z minus intelligendum est de sba sm esse specificum.z nõ sm eẽ indiuiduale.qz si sic.includit gradus.vt probabif.¶Ad 3^m. dico q̄ sbe est aliquid ɔ̃rium accipiendo large ɔ̃rietatem.vt fuit ostensum decimo huius. Ad probationem dicendum q̄ loquitur de cõtrarietate stricto mõ.vt ibidem dictũ fuit.

Quantum Ad 2^m vt melius apparet opinio af firmatiua declaro tres ɔ̃nes.¶Pria sit ista.q̄ forma sbalis hz gradus intrinsecos essentiales sm quos suscipit magis z minus z intrinsecam diuisionẽ.Hãc ostendo sic.pmo ex q̄litate propria comparata ad sbm cui⁹ est.z arguo sic.calidũ intendif z remittif.ergo ignis.z habet pp^m.añs pz ad sensũ.pbatio ɔ̃ñtie.cã nãli silr se hñte: z cãtũ silr se hz.sz calor in diuersis indiuiduis ipsi⁹ ignis non silr se habet.nã vnus calor est intensior alio.pz ergo q̄ ignis qui est causa nãlis caloris non similr se habet.sed vnus est intẽsior q̃z alius.maior pbatur.qz omnis causa nãlis agit q̃ztũ potest z sm vltimuz potentie.z sic omnis causa eque pfecta causabit effectum eque pfectũ.ergo a destructione ɔ̃ñtis:effectũ nãli non eque pfecte z non similr se hñte.nec causa nãlis similr se habebit.¶Sed diceres.q̄ diuersitas caloris cãti accidit pp ɔ̃rium agens impediens.nam ipse ignis q̃ztuz est de se semper causaret calorem eque intẽsum.sed impedif per ɔ̃ria.ideo q̃nq̃z intẽsum.q̃nq̃z remissum cãt.¶Cõtra.excludaf omne ɔ̃rim pz q̄ indiuidua ignis sibi derelicta non sunt eque calida.qz maior ignis calidior est paruo igne.ceteris parib⁹.¶Aliter dicif negando minorem.qz calor nõ cãtur ab igne effectiue:sed ignis est in sola potentia passiua respectu caloris.maior autem rõnis hz ṽitatem de causis nãlibus effectiuis.¶Contra qz omnis potentia mãe passiua est ɔ̃dictionis 9°.hui⁹.sed ignis non est po^a ɔ̃dictionis ad formã caloris.alr.n.posset esse calidus z non calidus ergo non est in po^a mãe passiua ad calorem.ergo erit cã ei⁹ effectiua.z tũc idẽ qd pri⁹.¶2° principalr arguif ad idẽ.ex q̄litate propria compata ad aliud sbm sic.in alteratiõe precedente corruptionẽ aque in ignẽ itroducif calor.q̄ z forma ignis.nõ pfecta.q̄ remissa.z sic hr ppositũ.añs ẽt pz sm eos.pma ɔ̃ñtia probaf.Tũ qz nulluz propriũ accñs est sine propria for^a sui sbti.vñ corpora in aq̃ vel aere non tãgunt se imediate.quia humiditas aeris nõ est sine aere.nec aq̃ sine aq̃ ex secũdo de anima:sed calor est propriũ accñs ignis:z maxie calor gñat⁹ in alteratione facta ab igne.Tum qz eadem rõne totus calor igneus posset esse in aq̃ sine forma ignis.qd videf oino ẽx rõnem.2^a ɔ̃ña pncipalis probaf:qz forme specifice repugnantes impossibile est q̄ sint in eadem mã sm esse intẽsuz.ergo hñt ibi esse sz esse remissuz.puta forma aque z forma ignis in proposito.¶P.3° ar.sic.omne qd mutaf ptiz est in termino a quo.z ptim est in termino ad quẽ ex sexto phicoz.vbi dicit Cõmẽ.q̄ hz ṽitatem in quatuor gñibus.z per ɔ̃ñs in mutatione subali.aliter non esset nisi in tribus tũc quero.si ptim z ptim:aut accipif pro diuisibilitate forme sm quã est mot⁹:aut pro diuisibilitate sbti quod mouef.si primũ:habef propositũ:qz forma subalis est diuisibilis.si 2^m ɔ̃tra.Tũ qz ppõ phi erit falsa.nã illa vna ps mobilis sit a.puta pedalis.illud a.pmutaf.z tñ sm rem nõ est ptim sub vtroq̃z termino:sed in altero solũ. Tũc qz ɔ̃tingit aliquod totũ simul alterari.ex octauo phicoz.z in de sensu z sensato.igif in tali alteratione ptiz z ptim nõ possunt accipi ex pte mobilis. Tũ qz Ari.peteret pn^m.vult enim ibi probare q̄ omne mobile est diuisibile.accipet enim qd vult probare.nam si mobile habet ptim z ptim est diuisibile.¶P.quarto arguif sic.omnis pfectio que potest nũari in pluribus maiorez pfectiõlez dicir in pluribus q̃z in vno.sm Aug.quarto de trinitate.capitulo primo:sed forma ignis est numerabilis in plurib⁹ indiuiduis.patet.ergo zc̃.si igitur duo ignes iungantur z fiat vnus.quis deberet ambigere quin ille vnus ignis pfectiorem z intensiorem formam habeat q̃z duo ex quib⁹ componif seorsum sumpti:naz duo pfecta pfecti⁹ aliquid ponunt. q̃z vnum tm̃.ceteris parib⁹. ¶Secunda cõclusio sit ista.forma substãtialis nãlis est actu extensa.habens ptem ex ptez. Hanc ostendo sic.omnis forma que non respicit mãm indiuisibilr.extenditur ad extensionem materie:z habet ptez extra ptem:sed quedã forma substãtialis nãlis est hmõi q̄ zc̃. maior pz.qz de anima brutorum de quib⁹ forte minus videtur.dixit Arist.primo z scdo de anima.q̄ diuidif ad diuisionem corporis.sicut inducit in animalib⁹ anulosis.que diuisa in ptes sentiũt z mouentur:z per ɔ̃ñs anima diuidif in eis.Dico autem formã substantialẽ nãlẽ:que est de mã educibilis per naturã:ad excludendã animaz rõnalẽ:quia illa non est extensa ne diuisibilis in essentia. ¶Tertia conclusio est ista.generatio forme substantialis est successiua. Hoc pz ex predictis:quia cũ habeat gradus z sit extensa habens partem extra ptem:non potest induci in istanti.¶P.tertio phi.data diffinitione mot⁹ exẽplificat phs de generatione z corruptione:qz.s.generatio est actus generabilis inq̃ztũ generabile:z corruptio act⁹ corruptibilis inq̃ztum corruptibile:tũc sic.omnis mot⁹ est successiua trãsmutatio:sed generatio est motus.vt dicit Arist.3° phicoz ergo.zc̃. ¶Sed dices q̄ Ari.tertio phi.loquif de motu large pro omni mutatione:sed diuidit eaz in spẽs quinto phi.z ibi separat generationẽ a motu probans q̄ generatio que est a nõ subto in subiectũ nõ est mot⁹ qui est a subiecto in subiectũ.¶Cõtra. qz si sic.ergo vsq̃z ad locũ illũ vbi diuidit mutationẽ in suas spẽs loquif de mutatione large z cõiter:sed pri⁹ ante illud capl'm dicif iuxta principiũ q̄nti z hr hic in lra:q̄ in omni motu requirif tps.q̄ in omni mutatiõe:z per ɔ̃ñs ois mutatio erit successiua:z sic hr propositũ. Pro ista ɔ̃ne habenf multe auctoritates taz in sexto q̃z in septimo phisi.quas cã breuitatis omitto.Recolo enim me hanc mãm prolixi⁹ pertractasse in quadam qõne ordinaria:z itellige de corruptione qd dcm̃ est de gñatiõe in illa qõne:qz eadẽ rõ est vtriusq̃z.

Ad argumẽtũ in oppositũ.cũ inferf q̄ gñatio est mot⁹. ɔ̃cedo ɔ̃ñam z ipm ɔ̃ñs p mõ exposito in corpe qõnis:z ibidem dictum est ad id quod allegabatur de philosopho hic.z in quinto phisicorum.¶Et hec de vndecimo methaphisice.

¶Postea qz quecũq̃z ex vniuoco fit substãtia:nã z que natura sunt suba.z alia zc̃.

Irca librum duodecimum methaphisice. Queritur primo. Utrum ois productio vel inductio cuiuscũqȝ forme sit vniuoca. ¶ Videtur ꝙ non. naȝ omnis productio vniuoca requirit similitudineȝ forme inter producens ⁊ productuȝ. per hoc. n. distinguitur ab equiuoca. sed non ois productio forme est huiusmodi. ergo ⁊c. mior. pȝ in ꝓductione caloris vel plãte facte a sole. ¶ Cõtra phs h̃ in littera. ⁊ idẽ h̃r septimo hui⁹.

Rñdeo. primo p̃mittã triplicẽ distinctionẽ. 2° concludã vnã ꝯclonem. ¶ Quãtũ ad p̃mũ cũ ois ꝓductio vniuoca necĩo req̃rat silitudinẽ forme aliq̃mõ inter ꝓducẽs ⁊ ꝓductũ sit ista p̃a distictio. ꝙ silitudo real' est duplex. q̃dã formalis. ⁊ q̃dã v̾tual'. Pria ẽ qñ agẽs hȝ formã quã ꝓducit formalr̃ i se vt hõ gñat hoieȝ equ⁹ equũ. 2°° est qñ agẽs hȝ formã quã ꝓduc̃ in se v̾tualr̃. nõ formalr̃. vt cuȝ sol gñat calorẽ in medio. ¶ 2a distictio sit h̃. silitudo formal' ẽ duplex q̃dã ꝯm spẽȝ. q̃daȝ ꝯm aliqd cõius. exẽplũ primi hõ gñat hoieȝ. exm scdi. cũ equ⁹ gñat mulũ qb⁹ ẽ forte gen⁹ aliqđ cõe puta iumẽtũ vel aliqđ tale i q̃ ꝯueniũt equ⁹ ⁊ mulus. vt dicebat 7° h⁹. ¶ 3a distictio sit h̃. silitudo ꝯȝ spẽȝ spãlissimã est duplex. q̃dã i forma ⁊ mõ eẽndi forme. q̃dã i forma solũ ⁊ nõ i mõ eẽndi forme. Exm p̃mi hõ gñat hoiem. pȝ exm scdi artifex ꝓducẽs archã. nã lȝ forma arche sit i vtroqȝ. tñ in artifice existit ꝯm modũ incẽtionalẽ. in archa ãt ꝯm modũ realẽ. ¶ Ex his pñt h̃ri q̃tuor gradus i silitudine ⁊ gñatiõe vniuoca. primus est pfectissimus. qñ. s. est silitudo iter gñans et genitũ in forma. ⁊ in mõ essendi forme. 2⁹ aliquãtuluȝ deficit a primo. qñ. s. est silitudo in forma non aũt in mõ eẽndi. 3⁹ qñ est silitudo in forma nõ ꝯm spẽm spãlissimã. sȝ ꝯm aliquid cõius. quartus est qñ est tm̃ silitudo v̾tualis ⁊ nullo° formalis. talis vniuocatio est impropriissime dcã. ⁊ ꝯm' qd. ¶ Ex his cõcludo correlariũ ꝙ aliqua ꝓductio est vniuoca ꝯm vnũ gradũ. ⁊ tñ equiuoca ꝯm alium gradũ inquantuȝ deficit ab alio. Cuius rõ est. q: qñ iter duo extrema ponunt plura media: q̃to medium recedit ab vno extremo: tanto accedit ad alterum. ⁊ ecõuerso. nũc aũt vniuocatio ⁊ equocatio stricte sumpta sunt q̃dam extrema inter q̃ cadunt p̃dicti gradus vniuocationis vt media. ⁊ iõ q̃to aliqs gradus recedit ab vniuocatiõe stricte sumpta q̃ est ꝯm p̃mũ gradũ: tanto accedit ad equocationẽ q̃ est ꝯm vltimum gradũ. ⁊ iõ gñatio muli ex eq̃ põt dici equoca si cõparet ad gñationem hois ex homine. potest etiaȝ dici vniuoca si comparetur ad generationem plante ex virtute solis.

Quantum. Ad 2m sit ista ꝯ° rñsiua ad qõneȝ. ꝙ ois productio cuiuscunqȝ forme est vniuoca accipiendo lrage vniuocationẽ ꝯm aliquẽ gradũ predictorũ. ⁊ sic intelligit phs. ¶ Ad argm in oppm. concedo maiorem accipiendo vniuocationẽ stricte. Aliter neganda est vt patet ex dictis.

¶ Mouet autem vt amatum: moto vero alia mouet ⁊c. Textu cõmenti trigesimiseptimi.

Ueritur. Utrũ p̃muȝ celũ moueat imediate a p̃ p̃n°. ¶ Dõȝ scdȝ rei v̾itatẽ. ꝙ p̃m mobile hȝ duo mouentia. vnũ sepatũ qđ ẽ de⁹ mouẽs i rõne amati ⁊ desiderati. aliud ꝯiũctũ. qđ ẽ itelligẽtia 2a imediata p⁹ deũ ⁊ q̃ imediatẽ mouet in rõne amãtis. ⁊ mediãte illa de⁹ celũ mouet. ⁊ h̃ ẽ expssa snia Auic. 9. metha. ¶ Sȝ qd de intẽtiõe. Ar. dicit vnus expositor ꝙ snia sua est ꝙ celũ mouet imediate a p̃ p̃n° qđ ẽ deus Sȝ h̃ nõ v̾r valere. q: supi⁹ dixit ꝙ p̃m mouẽs mouet p̃muȝ motũ in rõne amati. oȝ ergo ꝙ sit aliqd mouẽs qđ moueat in rõne amãtis. de quo dixit. s. ꝙ ipsuȝ ꝯseqt maxia dlecta° ex h̃ ꝙ itellĩt ⁊ amat p̃m mouẽs. ⁊ illud ẽ alia 2a intelligẽtia q̃ vocat aia celi nõ in rõne informãtis. sȝ i rõne mouẽtis. vt oñsuȝ ẽ 8° h⁹. ⁊ h̃ ẽ expssa snia ꝯm. 8°. phi. vbi expõit phȝ assignãs p̃ celi duplex mouẽs. vnũ cõiũctuȝ. ⁊ aliud sepatum h̃et v̾r expssa snia Ari. i 8° ph:. ꝙ poa isinita nõ p̃t mouere corp⁹ i tpe. q: sic alia poa finita possȝ mouere i eq̃li tpe. eo ꝙ augmẽtata v̾tute motiua minuit tps i q̃ mouet sȝ h̃ g̃ h̃r ꝙ de⁹ nõ p̃t imediate cãre motũ ꝓpue dictũ g necĩo erit i tpe. posuit g̃ duo mouẽa ordinata q̃ꝝ p̃m motũ mediate: q: dat v̾tutem 2° ⁊ q: ppetuo dat istã v̾tutẽ. iõ ẽ cã ppetuitatis in motu. finitas ãt v̾tutis recepte si fia sit. q̃ nõ ẽ aliud a nã ãgeli g ẽ 2m mouẽs est cã successionis i motu. q: illi v̾tuti. si poa fia põt eẽ aliqua resistẽtia imobili. q̃ nõ posset eẽ v̾tutis infinite. h̃ v̾r intẽtio Ar. ipse cñ vtrũqȝ mouẽs v̾r accipe ꝓ vno ⁊ illud p̾termittere in cõputatiõe subaꝝ mãliũ: quaruȝ numerus accipit ꝯm nemerũ mobiliuȝ celestiũ. vt patet infra.

¶ Oñsuȝ ẽ aũt ⁊ q: nõ ꝯtigit h̃ere hanc subaȝ magnitudinẽ vllã veꝝ sine pte idiuisibilis: mouet. n. per infinitũ tps: ⁊ nõ habet potentiam infinitam finitum ⁊c. Textu commenti quadragesimiprimi.

Ueritur Utrũ Ar. posuerit oẽs intelligẽtias v̾tutis infinite. ⁊ per ꝯñs q̃sdã deos. ¶ V̾r ꝙ sic. nã suplus c° 4° repetit oñsuȝ eẽ 8° phi. ꝙ nõ cõuenit p̃m mouẽs habere magnitudinẽ ex eo ꝙ hȝ poãm infinitã. ⁊ poa ifia nõ põt eẽ in magnitudine fia vel infia. ¶ Itẽ post illud caplȝ stati in p̃n°. 5. cap. q̃rit vtrũ ponẽm sit tm̃ vnã talẽ sbaȝ eẽ. aut plẽs. ⁊ determinat ꝙ plures ꝯm nũm lationũ. g̃ v̾r eẽ itẽtio sua cõparando ꝯnẽ pcedentẽ ad ꝯnẽ sequẽtẽ ꝙ plẽs sunt sbe sine magnitudine: q: plures poe ifinite. ¶ P. in eodẽ 5° ca. post p̃nm dicit. ꝙ tot sbas est necẽ eẽ nã sempiternas ⁊ imobiles ꝯm se ⁊ sine magnitudine pp p̃dictã cãm. s. q̃ dcã fuit in 4° c°. q̃ ẽ h̃re poãm ifinitã: q: illa nõ p̃t eẽ in magnitudie fia vl ifia. ⁊ h̃ mõ fuit lra p̃us exposita. ¶ P. in fi. h⁹. c. d. ꝙ si qs accipiat h̃ solũ a p̃mis phis ꝙ prias sbas dos existimauẽrt. diuine itaqȝ dcȝ eẽ putabit ⁊ sȝ vi silitudinẽ. i qb⁹ v̾bis v̾r approbare sniam illoꝝ qui sbas sepatas posuẽrt deos eẽ. ⁊ p ꝯñs poe infinite. ¶ P. 4°. q: p. in ꝓlogo. ⁊ 6° h⁹ vocat istã sciam theologiã ⁊ diuinã: q̃ten⁹ est de sbis sepatis a motu ⁊ a mã. nõ solũ sȝ cõsiderationẽ: sȝ et ꝯm eẽ. qđ nõ valet nec v̾r valere nisi oẽs ille sbe eẽnt dij. pp istas auctes q̃dã tñ tenẽt ptẽ affirmatiuã h⁹ qõnis. ¶ Cõtra: q: nulli auctori v̾r esse iponenda falsa snia nisi expresse habeat ex dictis suis vel euidenter sequit ex dictis suis: sed itelligentia seu angelũ eẽ poe ifinite seu ens ifinitũ ⁊ a se ⁊ qđdã necẽ eẽ siue deũ. nõ solũ est falsum sȝ valde absurdũ: q: ei⁹ oppom põt demr̃ari. vt patebit ifra. nec illud sequit ex lra phi. g̃ non v̾r hoc sibi rõnabilr̃ iponendũ.

Rñdeo seq̃ndo doctrinã scoticã dclaro duas ꝯnes. ¶ Pria ꝯ sit ista. itelligẽtias alias a p̃a non eẽ poe ifie est veꝝ qđ p̃t demr̃ari. pbõ h⁹. ipoĩe ẽ eẽ plẽs dos. g̃ plẽs nãs simplr̃ ifinitas. añs supponit p nc: q: iferi⁹ in fine h⁹ opis dȝ demr̃ari p. 6. vias. qõne d vnitate pncipis vniuersi. ꝯña est euidẽs: q: qlȝ de⁹ si eẽnt plẽs h̃rent poãm infinitã ⁊ eẽt qđdã necẽ eẽ. ¶ 2a ꝯ sit ia. ñ eẽ plẽs dos seu plẽs sbas poe ifinite est veꝝ ex itẽtiõe phi ꝯcessuȝ. Hãc oñdo q̃druplr̃ p̃mo ex itẽtiõe ei⁹ in h̃ 12° met. nã iferi° ca. vlti. ꝯcedit oia entia. h̃re iter se ordinẽ ad vnũ prim. sed ifim itẽsiue non põt eẽ subordinatũ eẽntialr̃ alicui alteri. nec sic ad finẽ: q: bonũ infinitũ nõ est pp aliđ. sȝ bonũ toti⁹ vniuersi vtroqȝ mõ se hȝ. s.

z in ordine entiū iter se.z in ordine eoꝝ ad optū sepatū.nec
infiᵐ pōt esse alteri subordinatū vt pncipati.qꝛ ip̄z hꝫ v̄tu-
tē infinitā.z tñ ſꝫ Ari.in fine hꝰ.12.entia nō volūt male di-
sponi.vn⁹ ergo pnceps.z p ꝯn̄s nō erūt plura infiᵃ.qꝛ non
eēnt ordinata dicto°.℄Rn̄det ꝙ Ari.ꝯcedit ordinē in enti-
bus sepatis.qꝛ cā 2ᵃ depēdet a pma.ſꝫ nō fit cāl'r ab ea sic est
in sp̄ebus figuraꝝ z nūeroꝝ.qꝛ posterior sp̄es nūi z figure
nō est cāl'r a priori sp̄ē.ſꝫ depēdeat ab ip̄a. ℄Cōtra.qꝛ nihil
est depēdens ab alio in essendo:a quo nō hēat eē in aliq̄ gn̄e
cāe.oppᵐ p̄dicati vr̄ inferre oppᵐ subi:z ꝯsil'r de pmanētia.
nec ob.illō de numeris.qꝛ nūs minor mātr z pōl'r acceptus
est ps nūi maioris.ps aūt hꝫ rōnē māe vt pꝫ 5° hꝰ.c.de cā p-
tes ingt toti⁹ vt ex quo cāe sunt.z ibidē.hoꝝ aūt h̄ q̄ñ ſbm.i.
mā vt ptes.nūs v̄o minor actualr z formaliter accept⁹ nō est
ps minoris.nec ab ip̄o sic accepto depēdet maior nūs in eēn
do.℄P̄.sup̄i⁹ ca.4°.dic̄ de p̄° mouēte.qō mouet sic appeti
bile z intelligibile mouet nō motū.sic aūt mouet itelligētiā
sibi primā.ergo cāt intelligere illi⁹.ſꝫ illud itelligere ſꝫ Ari.
ca.sequēti est idē cū suba intelligētie.ergo cāt subaꝫ 2ᵉ intel-
ligentie.z per ꝯn̄s intelligētia est cāta ab ip̄o ergo nō est de⁹
nec pōe infiᶜ.℄Dices ꝙ illud mouere primi est methapho
ricū.z nō est ꝓprie aliquid cāre.℄Cōtra.oēs intellectio que
nō est eadē obo causat ab obo.z vr̄ ꝙ effectiue.per cōmen.
qui vult ꝙ balneū in mēte mouet vt efficiēs.℄2° ꝓbat idē
ex intētione Ari.8° phi.vbi ꝓbat ꝙ mouēs pōe infinite nō
pōt imediate mouere.celuꝫ ergo mouet imediate ab aliquo
mouēte infinito.illō est intelligētia ꝓpa motrix.vr̄ ergo ꝙ
itelligētia sit finita.z per ꝯn̄s nō de⁹.℄P̄.ibidē 8° phi.vult
ꝙ mouēs poᶜ infiᶜ mouet celū motu īfinito.z nō imediate.
vt dcm̄ est.ergo mediāte itelligētia.z hāc asserit cōmē.esse in
tētionē ei⁹ in h̄ 12°.s.ꝙ mouēs fiᵐ mouet imediate.sunt er-
go illa duo mouētia ordinata.tūc sic.q̄ñcūq̄ꝫ sūt agētia eēn-
tialiter ordinata.aut 2ᵃ accipit esse a pmo.exᵐ de celo z agēte
pticulari corruptibili aut accipit aliq̄ꝫ influētiā a pmo.exᵐ.
baculus accipit motū a manu vt moueat lapidē.aut 3°.am
bo agētia attingūt eūdeꝫ effectū imediate.exᵐ de p̄re z m̄re
respecu gn̄ationis ꝓlis.vt oñsuꝫ fuit 8° hui⁹.q̄ro ergo quo
istoꝝ triū mōꝝ se hn̄t illa duo agētia i mouēdo celū.nō 3°°.
qꝛ statiꝫ seq̄t z in eq̄li tp̄e.imo in eodē moueret v̄tus finita z
infinita.qō est ꝯtra suppᵐ.Si dēt 2ᵐ hr̄ ꝓpositū cū ſm Ari.
nihil recipiat in itelligētia aliud ab ei⁹ nā.si dēt pmū pꝫ eui-
dēter ꝙ hoc est ꝓpositū.pꝫ ergo ꝙ Ari.sic itellexit illa agētia
sic ordinata ꝙ 2ᵐ ſm eē dependeat a pmo.z tūc p̄ᵐ mouet
mediate qꝛ dat esse z v̄tutē primo mouēti:z qꝛ ꝑpetuo dat
esse illō z v̄tutē.iō est cā ꝑpetuitatis in motu.finitas aūt v̄tu
tis recepte que nō est aliō a nā angeli.est cā successiōis in mo
tu.qꝛ illi v̄tuti pōt eē aliq̄ resistētia in mobili que nō posset
esse respcū v̄tutis īfinite vt iā sup̄i⁹ dcm̄ fuit exponēdo.lr̄aꝫ.
℄3° ꝓbat idē per cōmē.qui de intētione Ari.loquēs in de
suba orbis.ca.3°.dic̄ ꝙ corp⁹ celeste nō indiget tm̄ v̄tute mo
uēte in loco.ſꝫ ēt v̄tute largiēte in se z in ſba pmanētiaꝫ eter-
nā:z seq̄t.dixerūt aūt ip̄ꝫ.s.Ari.nō dicere cām agentē totū.i.
celū.ſꝫ tm̄ cām mouētē.z tñ illō.s.celū dixit esse formaliter ne
cessariū vt pꝫ.9.hꝰ ca.7.est aūt nihil in poᵃ sempiternū.ergo
ista poᵃ pōt stare cū intētione phi ꝙ d̄s eēt cā esse z sube ip̄i⁹
intelligētie sic ſm cōmē.fuit itētio ei⁹ de celo.℄4° ꝓbat idē
per Aui.9.met.ca.4.qui vult ex itētione ꝙ oīs intelligētia
creata est a p̄°.ſꝫ ſm quēdā ordinē.nā scd̄aꝫ intelligentiā esse
cātā a p̄° z 3ᵃᵐ a 2ᵃ.z sic de alijs.z forte in h̄ nō solū nō ꝯdicit
pho.ſꝫ explicat illō de mō z ordine ꝓductōis qō Ari.nō ex-
plicat.vel si dicat Ari.posuisse oēm intelligētiā esse imediate
ꝓductā a pmo.tūc Aui.ꝯdicit sibi q̄ꝫtū ad ordinē quē pōit.
ſꝫ in ꝓposito ꝯcordat.s.ꝙ intelligentia sit ꝓducta.z per ꝯn̄s
nō est de⁹ nec poᶜ infinite.de mō aūt illi⁹ cātionis ſm inte-
tionē Ari.z Aui.nō est p̄ntis speculationis ingrere.sufficit
.n.hr̄e intentionē Ari.q̄ꝫtū ad ꝯclōnē de qua q̄rit qō.℄Ad
pmā auc̄tē que allegat dicēdū ꝙ vltima ꝯclo illi⁹.4.ca.nō
est illa.ꝙ pmū mouēs est sine magnitudine z poᶜ infinite.ſꝫ
post istam sequitur alia.ꝙ.s.substātia imālis est impassibi-
lis z inalterabilis.oēs.n.alij mot⁹ sunt posteriores eo qui
est ſm locū.hic aūt est maior z supplet minor ꝙ illa ſba nō
est mobilis ſm locū vt hr̄ ex p̄dictis.z sequit ꝯclo.ergo nō
est mobilis aliq̄ motu posteriori z ita ialterabilis:z ita seq̄t
pnᵐ.5.c.Utꝝ an vnā talē zc̄.ita ꝙ illa qō referēda est ad ſbaꝫ
inalterabilē de qua imediate p̄cessit ſmo.z nō ad illā subaꝫ
que est poᶜ īfinite de qua fuit ſmo pri⁹.tūc ꝯcedo subas in-
alterabiles eē plures iux̄ nūm lationū ſꝫ itētionē.phi.℄Ad
scd̄aꝫ auc̄tatē dicendū ꝙ.neḡ alicui⁹ pōt ꝯcludi de aliq̄ ꝑ
qd per tot media.qꝛ p̄nt eē cāe in ip̄o repugnāte ad affirma
tionē oppositā.ꝙ si vnuꝫ sit cā adeq̄ta repugnantie illō erit
mediū adeq̄tū ad oñdēdū talē negationē.exᵐ.ad oñdendū
ꝙ hō nō est lapis pōt sumi ꝓ medio.qꝛ hō est aial qꝛ est risi-
bilis.qꝛ est rōnale.z forte rōnale qō est dr̄ia specifica hois est
h⁹ negatiōis z repugnātie cā adeq̄ta.℄Ad ꝓpositū dico ꝙ
infinitas intēsiua est cā vna repugnātie ad hr̄e magnitudi-
nē.ſꝫ nō adeq̄ta.puꝝ.n.intellectuale nō pōt hr̄e magnitudi-
nē.qꝛ forᵃ itellectualis nō est extēsibilis.ſꝫ si aliqō intellectua
le sit q̄ꝫtū.hꝫ māꝫ que p̄ficit a forᵃ itellectuali.z tūc recipit q̄ꝫ-
titatē nō rōne itellectualitatis.ſꝫ rōne māe quā p̄ficit forma
intellectualis sic̄ est in hoie.opꝫ ergo illa duo ꝯiūgi.s.intel-
lectualitatē z imālitatē ad hn̄dū mediū sufficiēs.qꝛ sicut nō
sufficit sola itellectualitas vt pꝫ in hoie.sic nec sola imālitas
vt pꝫ in celo qō nō hꝫ māꝫ ſm mētē Ari.vt ꝓbatū est.8.hꝰ.h̄
ergo ꝓpō est v̄a.hn̄s infinitā poᵃᵐ nō hꝫ magnitudinē:z h̄
est v̄a.itellectuale nō hn̄s māꝫ nō hꝫ magnitudineꝫ.ibi igit
v̄sus finē.4.c.ꝓbat nō hr̄e magnitudinē per hr̄e poᵃᵐ īfini
tā.ſꝫ illō nō est mediū adeq̄tū respcū p̄dicati vt dcm̄ est sup̄i
us.z.c.3.post pnᵐ.de sepatis subis hr̄ ꝙ opꝫ eas sine mā eē.
sempiternas.n.eē opꝫ.si z aliqd aliō sempiternū actu igit.z
postea in pn°.4.c.hr̄ q̄ūo ille sube mouētes sunt itellectua-
les nāe.qꝛ oēs a p̄ᵃ mouent z appetētes z itelligētes.Ex istis
ergo duob⁹ hr̄ vnū mediū ad remouendū magnitudinē ꝙ
est itellectualitas sine mā.z h̄ est meᵐ adeq̄tuꝫ respectu hui⁹
p̄dicati qō est nō hr̄e magnitudinē.q̄ñ ergo dr̄.ca.5.ꝙ oꝫ tot
esse ſbas sine magnitudie ꝑꝑ cām p̄dictā.h̄ oꝫ itelligi de illa
cā adeq̄ta que est itelligibilitas sine mā que dcā est in pn.3.
z.4.c.Et ſm h̄ ista lr̄a aliter exponēda est q̄ꝫ exposita sit pri
us in s̄niando lr̄aꝫ.s.ꝙ nō oꝫ referri ad illā ꝓpōnē que tacta
est in fine.4.c.de infinitate poᶜ.qꝛ hr̄e poᵃᵐ infinitaꝫ vel nō
est cā vel saltē nō est adeq̄ta.qꝛ p̄dicatū ꝯuenit oi itelligētie.
hr̄e aūt poᵃᵐ īfinitā soli deo ꝯuenit.℄Ad tertiā auc̄tē dicē
dū ꝙ illō nō dic̄ assertiue.qꝛ si q̄s ingt h̄ accipiat putabit di-
uine eē dcm̄.loq̄t ergo nō ꝙ ip̄e h̄ intēdat.ſꝫ ꝙ aliq̄s ali⁹ for-
te h̄ putabit diuine eē dcm̄.qꝛ multi antiq̄ z maxime vulga
res vt ibidē inuit putauerunt q̄sdā hoies sepatos deos esse.
℄Ad q̄rtā dicenduꝫ ꝙ ista scia dr̄ diuina seu theologia.qꝛ
est de subijs sepatis:nō ꝙ oēs sint q̄dā dij ꝑter primuꝫ mo-
uens nisi forte denominatiue q̄ten⁹ ille sube sunt ꝓpingo-
res deo in ordine entiū.ſꝫ dr̄ theologia z diuina ꝓprie qua
tenus est de primo mouente qui solus z vnus est deus.

℄Deinde palā qꝛ aliō aliqd erit dignı⁹
q̄ꝫ itell's.s.itellectiuū:eteni itelligere z in
telligētia erūt idignissimū itelligēti.q̄re
fugiēdū hec cadē.eteni n̄ vidē q̄dē q̄dā
digni⁹ q̄ꝫ vidē:vt si sit optimū itelligētia
zc̄.Textu cōmēti quinquagesimiprimi:

Querit Utꝝ intellectus primi mouen
tis intelligat aliud a se.vr̄ ꝙ
non per rōnem phi in textu:qꝛ si sic.ergo
aliquid aliud est nobilius eo.ꝯn̄s est fal-
sum.ergo z antecedens.falsitas ꝯn̄tis pa-
tet qꝛ ip̄ꝫ est nobili⁹ q̄cūq̄ꝫ.ꝯn̄a ꝓbat.qꝛ oē
mouēs vt sic est nobili⁹ z pri⁹ moto.obꝫ aūt ē mouēs poᵃᵐ.

¶ P̄. poᵃ hñs aliqd p obo adeq̄to nō pōt in aliqd vltra. q2 alr eēt adeq̄tū si poᵃ excederet obm. s3 itell's p̄mi q est de⁹ h3 eēntiā suā p obo adeq̄to g̃ nō intelligit aliud ab essentia sua. ¶ Cōtra. sicut se h3 itell's artificis ad artificialia: sic itell's diuinus ad oia creabilia. nā de⁹ diu3 ē artifex oē3 hñs v̄tute ꝛc. s3 itell's artificis itelligit artificialia oia que ab ip̄o p̄ducunt cū opet p cognē. ergo itell's diuin⁹ itell'it oia creabilia ab eo. ¶ P̄. si nō: nō erit itell's ifinit⁹. 9ñs est falsum: vt p3 ex dictis. 9ñtia p3. q2 alr posset itelligi excedi ab aliquo intellectu qui oia intelligit. ꝛ per 9ñs nō eēt intellectus infinitus.

Rñdeo circa istā mā3. 6. 9nes declarabo. ¶ Prima 9cl'o sit ista. p̄mū mouēs est formalr intelligens. hāc ostēdo sic. oē agēs. per se agit pp finē ex 2°. phī. vbi ph's hoc p̄bat de nā de qua min⁹ vr̄. s3 p̄ᵐ agens per se agit aliogn nō eēt p̄mū q2 oi cā per accñs est p̄or aliq̄ cā per se. ex 2° phī. ergo agit pp finē. tūc sic oē agēs pp finē vl cognoscit finē vel ab alio determinaf ad finē. s3 p̄mū agēs nō pōt determinari ad finē ab aliquo. q2 illud determinās eēt p̄us ꝛ nobili⁹ eo. ergo ip̄m est formalr intelligēs. ¶ Cōfirmaf. ꝛ est. q. idē. q2 p̄mū efficiens dirigit effectū suū ad finē. ergo vel nālr dirigit nō cognoscēs vt ignis. vel cognoscēdo finē. nō p̄°. q2 nō cognoscēs nō dirigit nisi v̄tute cogscētis. q2 sapientis est alia ordinare. ex p̄mo hui⁹. in p̄logo. s3 p̄mū efficiēs in nullius v̄tute dirigit sicut nec cāt. q2 alr nō esset p̄ᵐ ergo dirigit cognoscēs ꝛ intelligēs formalr ip̄m finē. ¶ 2ᵃ 9cl'o sit ista. primū mouēs est formalr volēs. hāc ostendo sic. p̄mū mouens agit pp finē: vt dictū est. aut ergo finis mouet ip̄m vt amat⁹ tm̄ nālr. aut vt amat⁹ actu volūtatis. nō pōt dari primū. q2 primū agēs nō amat nālr finē aliū a se. sicut graue dr̄ appetere siue amare centrū nālr. ꝛ mā formā. q2 p̄mū agēs eēt isto mō ad finē. q2 inclinat⁹ ad istū finē qui eēt ali⁹ a se. qd̄ est impo'e q2 sic eēt impfect⁹ carēs aliq̄ pfectiōe extra se. nec amat tm̄ nālr finem qui est ip se. q2 hoc nihil aliud est q̄3 ip̄m esse ip̄m. nec hoc videf saluare rōnē cause in ipso. ergo op3 dare primū. s. q̄ finis mouet agens primū vt amat⁹ actu volūtatis. ꝛ hr̄ p̄positū. ¶ P̄. aliqd cātur in reb⁹ 9tingēter. ergo prima 9tingenter cāt. ergo volens formalr cāt. añs est euidēs. p̄batio 9ñtie p̄me. qlibet cā 2ᵃ cāt inq̄tū mouef a p̄ma. g̃ si prima cā necīo mouet: qlibet alia necīo mouef. ꝛ ql3 necīo cāt. si igif aliq̄ cā 2ᵃ 9tingēter mouet. sequif q̄ p̄ma cā 9tingenter cāt. q2 scd̄a cā nō cāt nisi in virtute p̄me q2 inq̄tum mouef ab ipsa. p̄batio 9ñtie scd̄e. q2 nullū est p̄nᵐ 9tingēter operādi nisi volūtas vel aliqd 9comitās voluntatē q2 qdlibet aliud agit necītate nāe. si igif p̄ma cā 9tingēter cāt. sequitur q̄ volens. ¶ 3ᵃ 9cl'o sit ista volitio p̄mi volētis respectu sui vt obti nō est aliud ab ei⁹ eēntia. hāc ostēdo sic. cālitas finis est simplr p̄ma. ergo cālitas p̄mi finis est simplr incābilis. añs p3 per Aui. 6. metha. qui dicit q̄ si de q̄libet cā eēt scientia: illa que eēt de cā finali eēt p̄ma. 9ñtia p3. q2 si eēt cābilis ab aliquo nō eēt p̄ma nec p̄mi finis. est ergo penit⁹ icābilis s̄m q̄3cūq3 cātionē in quol3 gñe cāe: tūc sic. cālitas p̄mi finis est mouere p̄mū efficiēs sicut p̄mū amatū. s3 idē est p̄mū finē mouere p̄mū efficiēs vt amatū ab ipso qd̄ est p̄mū efficiens amare p̄mū finē. q2 nihil aliud est obm amari a volūtate q̄3 volūtatē amare obm. ergo p̄mū efficiēs amare p̄mū finē est penit⁹ incābile: ꝛ per 9ñs ex se neēe eē. ꝛ ita erit idem p̄me nāe. ¶ Cōfirmaf q2 si primū amare est aliud a nā p̄mi. sequif q̄ illud est cābile. ꝛ per 9ñs est effectibile. ergo ab aliquo p se efficiēte amāte finē. ꝛ sic ante p̄mū amare eēt aliud amare. qd̄ est impo'e. ¶ Ex hoc isero correlariu3. q̄ voluntas p̄mi est idē sue nāe ꝛ eēntie. p̄batio huius. Tum q2 volitio p̄supponit voluntatē. q2 velle nō est nisi volūtatis. ergo si volitio est incābilis. multo magis volūtas cui⁹ est ista volitio ergo erit neēe esse. ꝛ ita idem nāe p̄me. ergo magis ipsa volūtas que p̄intelligif vt p̄pingor ipsi nāe p̄me. ¶ 4ᵃ conclusio sit ista. itellectio p̄mi mouētis respectu sui vt sui obti nō est aliud ab ei⁹ eēntia. hāc ostēdo sic. volitio p̄mi respectu sui est idē eēntie sue. ergo intellectio. añs p3 ex 3ᵃ 9ne. 9ñtia p̄baf. q2 nihil amaf nisi cognitū. ergo itellectio p̄mi itelligif vt p̄pingor illi nature q̄3 volitio. ergo si amare se est ex se necesse eē. ꝛ per 9ñs idē nāe p̄me sequif q̄ intelligere se est necesse esse ꝛ idē illi nature. ¶ P̄. per rōnē phī in textu. q2 si nō. ergo p̄mū nō est optima sb̄a. 9ñs est falsum. ergo ꝛ añs. 9ñtia p̄baf. q2 per intelligere est venerabile ꝛ honerabile. ꝛ declaraf sic. q2 ois entis in actu p̄mo vltima pfectio est in actu 2°. quo 9iūgif optimo maxime si sit actiuū ꝛ nō tm̄ factiuū. sed p̄mū mouēs est nāe itellectualis. ꝛ per 9ñs actiuū. ergo vltima ei⁹ pfectio est in actu 2°. si ergo ille act⁹ nō sit ei⁹ sb̄a. sequif q̄ ei⁹ sb̄a nō erit optima q2 aliqd aliud est suu3 optimū. ¶ Alia rō est phī q2 si nō. ergo laboriosa eēt cōtinuatio intellectionis. hoc declaraf sic. q2 poᵃ solu3 receptiua est poᵃ 9dictionis. ad poᵃᵐ aūt 9dictionis sequif labor s̄m ipsum. ¶ S3 ista rō nō est demōstratiua: s3 tm̄ p̄babilis. vt ip̄emet. p. dicit. ꝛ dictū est in exponēdo lr̄a3. ¶ Ex hac 4ᵃ 9ne isero duplex correlariū. q̄ intell's p̄mi est ide3 sue eēntie. qd̄ p̄baf sicut p̄us de volūtate. q2 p̄intelligif vt p̄pingor eēntie q̄3 intellectio. q2 intelligere nō est nisi ipsi⁹ itell's. si ergo itellectio est incābilis ꝛ idē eēntie p̄mi multo magis intell's. ¶ 2ᵐ est q̄ rō intelligēdi se est idē nature p̄me. qd̄ p3. q2 si ip̄m itelligere est ex se neēe eē ꝛ idē eēntie p̄mi multo magis rō intelligendi se. cū p̄intelligaf ex nā rei ipsi actui itelligēdi vt intellectui p̄pinquior. ¶ 5ᵃ 9cl'o sit ista. nullū itelligere respectu cuiuscūq3 obti pōt eē accñs eēntie seu nāe p̄me. hāc ostendo sic. primū mouens est primū effectiuū. ergo ex se h3 vñ possit cāre qdcūq3 cābile circūscripto oi alio a se. saltem vt p̄ma cā illius cābilis. s3 circūscripta itellectione illius non habet vnde possit illud cābile causare. ergo itellectio cuiuscūq3 alterius non est aliud a nā sua. p̄batio minoris q2 nihil pōt cāre nisi ex amore finis velit illud aliogn nō ageret p̄pter finem. nec per 9ñs eēt per se agēs. s3 ipsi velle alicui⁹ p̄pter finem p̄intelligif ip̄m itelligere. ergo sequif q̄ ante primū signum in quo itelligif cāns siue volens p̄intelligif necīo intelligens. ꝛ per 9ñs circūscripta itellectione nō posset illud causabile cāre. ¶ P̄. oēs intellectiones eiusdē intell's habēt silem habitudinē ad intell'm s̄m idētitatē essentialē vel accidentalem. sicut p3 de oi intellectu creato ꝛ de eius itellectionibus. cui⁹ rō est. q2 videnf pfectiones eiusdem gñis. ergo si vna est idem eēntialr. ꝛ oēs. ꝛ si vnū est accñs. ꝛ oēs. sed aliq̄ intellectio non pōt eē accidēt alis in p̄mo. vt illa que est sui ipsius est 4ᵃ 9ne. ergo nulla alia erit sibi accidēs. ¶ 6ᵃ conclusio est ista. intellectus primi mouentis intelligit semp ꝛ necīo oia intelligibilia actu distincto ꝛ prius nāliter q̄3 illa sint in se. h̄ 9clusio est directe ad q̄ōnē. p̄ma pars. s. q̄ intelligit qdcūq3 intelligibile: p̄baf sic. q2 hoc est pfectionis in itellectu posse distincte ꝛ actu cognoscere qdcūq3 intelligibile. hoc igif attribuendū est intellectui primo. sed intellect⁹ primi nullā pōt hr̄e itellectionē nisi eadem sibi. ex 5ᵃ 9ne. ergo cuiuslibet intelligibilis h3 intelligere ꝛ actuale distinctu3. ꝛ per 9ñs necīo cū illud sit idē sibi. ¶ 2ᵃ pars. s. q̄ prius nālr q̄3 illa sint in se. p̄baf sic. q2 qcqd est idem sibi est necesse. ꝛ p 9ñs prius nāliter omni intelligibili alio a se. cum nullū tale sit necesse esse. sed intelligere respectu cuiuscūq3 est idem sibi. igitur est prius nāliter q̄3 qdcūq3 aliud intelligibile sit in se. ¶ Cōfirmaf tota 9clusio q2 artifex distincte cognoscit oē agendū anteq̄3 fiat. alr nō pfecte oparef. q2 cognosco est mēsura iuxta quam operaf. sed de⁹ est pfectissimus artifex omnium aliorum a se. ergo omnium p̄ducibiliū a se h3 notitiam distinctam ꝛ actualem ꝛ priorem eis.

Ad primū in oppositū nego 9ñtiā. Ad p̄bationē dicēdū q̄ nullū aliud a deo h3 rōnem motiui nec pficiētis respectu intell's diuini. ꝛ h̄ mō intell'it ph's q̄ intell's primi nō itelligit aliud a se. q2 tūc vilesceret. ꝛ tm̄ h̄ nō obstāte itelligit oia alia a se itelligēdo eēntiā sua3 in q̄ v̄tualr ꝛ eminētissime 9tinenf ꝛ itellectui diuino clarissime ꝛ distinctissime p̄sentanf vt tactū est in exponēdo lr̄am. ¶ Ad scd̄m 9cedo maiorē sic itelligendo q̄ sit aliqd qd̄ sub

fbto ei⁹ adeq̄to nec formal'r nec virtual'r ptinet: ꝛ tūc minor est falsa: qꝛ nec in eēntia diuīa oē aliud a se ꝛ vtual'r ꝛ eminē tissime ptinet. ¶ Nota n. ꝙ itell's pmi entis pꝰse intelligit seip͂ꝫ vt obm adequatū. ꝛ itelligēdo se itelligit qd̄cūq̄ aliud nobilioꝛi etiā mō ꝙ̄ hēant eē in se. nā eēntia diuina virtualiter ptinet pfectionē ꝛ entitatē cuiuscūq̄ rei. vn̄ etiā res simpliciter loquēdo nobili⁹ eē h̄nt in eēntia diuina ꝙ̄ i seipis. ꝛ iō pfectissime ꝛ distinctissime pñtant intellectui diuino in eēntia vt in speculo pfecto: ꝛ iō ipse res create lꝫ forte terminent actū itell's diuini nō tn̄ mouent ip̄m ad intelligendū. qꝛ hoc argueret imperfectionē in ipso itellectu. qꝛ oē mouens vt sic: est prius ꝛ dignius ipso moto.

¶ Entia vo nolūt male disponi: nec bonū p̄lalitas p̄ncipatiū. vn⁹ ergo p̄nceps.

Queritur Utrum p̄ncipatiui ꝛ regno vniuersi fit tm̄ vn⁹ p̄nceps: q est de⁹ b̄ndict⁹. vr ꝙ nō. ꝛ ar. sic. de⁹ est. ğ dij sunt. pbō ꝯñe. qꝛ singulare ꝛ p̄lale idē significant lꝫ differāt in mō significādi. ꝛ icludūt idē significatū pportiōalr. ergo sicut singulare icludit singularitatē. ita p̄lale p̄lalitatē. Si ğ eē ꝯuenit deo singulariter: ꝯuenit dijs p̄lalr. ¶ Itē. oē ens p pticipationē reducit ad aliqd tale p eēntiā. sꝫ idiuidua cuiuscūq̄ spēi create sūt entia p pticipationē: qꝛ alr nō eēnt p̄la. ğ reducunt ad aliqd tale p essentiā. erit ergo aliqs bō p eēntiā ꝛ nō p pticipationē. sꝫ qcqd est ens p eēntiā ꝛ nō p pticipationē est deus. ğ sunt p̄les dij. ¶ Itē. qcūq̄ sunt meliora sunt ponēda in vniuerso. sꝫ p̄les deos eē est melius ꙗ̄ paucos. qꝛ p̄la bona sunt meliora paucioꝛib⁹ bonis. ğ p̄les dij sunt ponēdi in vniuerso. ¶ Contra ph's hic in lrā ꝛ supius vbi p̄bat vnitatē p̄me cause ex vnitate p̄mi mobilis.

Respondeo In ista qōne ꝯclō affirmatiua est certa ꝛ s̄m fidē ꝛ s̄m p̄hiā: vn̄ ad p̄badū istā ꝯnē p̄mo p̄mittā multiplicē suppōnē. 2° ex illis suppōnib⁹ deducā vnā ꝯnē. ¶ Quātū ad p̄mū p⁹ suppō est ꝙ de⁹ est itell's ifinit⁹ ꝛ ifinitū itelligibile. vt patere pōt ex caplo p̄cedēti. ¶ 2° suppono ꝙ de⁹ est volūtas ifinita ꝛ infinitū diligibile. ꝫ appet. qꝛ est formal'r volēs ꝛ est ifinitū bonū. vt p͂ꝫ ex p̄dictis in ꝫ. 12. ¶ 3ᵐ qd̄ suppono est qd̄ de⁹ est infinitū bonū. qꝛ ifinitū ens ꝛ pfectissimū. ¶ 4ᵐ qd̄ suppono est ꝙ de⁹ est ifinite po^e vt p͂ꝫ ex. 8°. phi. ꝛ ex hoc eodē. 12. sup̄. ¶ 5ᵐ. qd̄ suppono est ꝙ de⁹ est nece eē. ꝫ ostēsum fuit ꝛ p̄batū supra. ¶ 6ᵐ qd̄ suppono est ꝙ de⁹ est oipotēs: vt p͂ꝫ ex scriptura sacra. Iste aūt sex suppōnes sunt q̄si vie ad probandū ꝯclusionem qōnis vt patebit.

Quantum ad 2ᵐ est p̄ma via arguit sic. si nō est tm̄ vn⁹ de⁹. da oppositum. sint duo. sint a. ꝛ b. tūc arguit sic. duo sunt dij. ergo itell's ifinit⁹ nō intelligit oē itelligibile q̄ntū itelligibile est. ꝯñs est falsum. ğ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis p͂ꝫ. qꝛ itell's ifinit⁹ cognoscit qd̄cūq̄ pfectissime q̄ntū in se itelligibile est. al's nō est itell's pfect⁹ ꝛ infinit⁹. pbō ꝯñtie. ip̄m a. itelligit b. ğ per eēntiā isti⁹ b. vel nō. si nō. ergo cū b. sit itelligibile per eēntiā. ip̄m a. nō cogscit pfectissime ip̄m b. ꙗ̄ tn̄ est cognoscibile. nihil. n. itelligibile per eēntiā pfectissime cognoscit nisi cognoscat p eēntiā vel p aliqd pfecti⁹ in quo sua eēntia icludat pfecti⁹ ꙗ̄ ipsa sit in se. eēntia aūt ipsi⁹ b. in nullo icludit pfecti⁹ ꙗ̄ b. alioqn nō erit de⁹. si aūt cognoscit b. per eēntiā ipsi⁹ b. ergo act⁹ itelligēdi ipsi⁹ a. erit posterioꝛ nāl'r eēntia ipsi⁹ b. qꝛ act⁹ cognoscēdi q nō est idē obto est posterioꝛ obto. nō. n. est poꝛ neq̄ sil' nā cum tali obto. qꝛ tūc posset act⁹ itelligi sine obto sicut ecōuerso. sequit ergo ꝙ ip̄m a. nō est de⁹. qꝛ ei suus act⁹ itelligēdi sit idē simplr ipsi a. si ille. act⁹ est posterioꝛ b. ꝛ ip̄m a. est posteri⁹. ꝛ per ꝯñs nō est de⁹. ¶ Dices ꝙ itelligit ip̄m b. p eēntiā ipsi⁹ a. que silis est ipsi b. aut ꝙ a. itelligit ip̄m b. in rōne spēi cōis ipsi a. ꝛ b. Cōtra. qꝛ cognosco alicuius sue in singli tm̄ sue in vli. nō est cogscō pfectissima. qꝛ non est ituitiua ipsi⁹ rei in se. ꝛ ita a. nō cogsceret b. ituitiue nec pfectissime. neutra ğ rñsio saluat ꝙ a. itelligit pfectissime ip̄m b. ꝛ h̄r ppositū. ¶ Itē. ex eadē via arguit 2° sic. duo sunt dij. ğ vni⁹ act⁹ itelligēdi sunt duo oba adeq̄ta. ꝯñs est falsū. ğ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis p͂ꝫ. qꝛ tūc act⁹ adeq̄ret alicui obo sub aliq̄ rōne qua substracta nō min⁹ adeq̄ret qꝛ adhuc remaneret aliud obm adeq̄tū. pbō ꝯñtie. qꝛ a. est obm adeq̄tū suo itellectui cū sit in ifiᵐ itelligile. ꝛ b. est obm adeq̄tū eidē. si a. posset sil' itelligere ip̄m b. impoē est ergo ꝙ itelligat vnica itellectiōe simul. a. ꝛ b. pfecte. ¶ Dices ꝙ a. h͂ꝫ itellectiōes duas real'r distinctas. ita ꝙ alia intellectione intelligit se. ꝛ alia intelligit ip̄m b. ¶ Cōtra. qꝛ tūc a. nō est de⁹. ipoē est. n. dare in deo duas intellectiones distictas realr. qꝛ ꝫ nō stat cū sūma simplicitate. ¶ Ex 2ᵃ via ar. sic. duo sūt dij. ergo volūtas ifinita nō diligit oē diligibile q̄ntū diligibile est. ꝯñs est falsum. ğ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis p͂ꝫ. qꝛ volūtas ifinita est recta. ergo diligit qd̄lꝫ diligibile q̄tuꝫ diligibile est. pbatio ꝯñtie. si a. est vn⁹ ꝛ b. est alt⁹ de⁹. ergo b. est diligēdū in ifinitū cū sit obm ifinitū a volūtate potente diligere ifinitū q̄lis est volūtas ipsi⁹ a. sꝫ ꝫ est impoē. qꝛ a. nāliter plus diligit se ꙗ̄ b. pbatio hui⁹. qꝛ vnūq̄dq̄ nāliter plus diligit eē suū ꙗ̄ eē alteri⁹ cui⁹ nō est ps vel effect⁹. rōne p̄mi dr̄ ꝙ pars nālr plus diligit totū ꙗ̄ seipsam. nā p se lute ipsi⁹ toti⁹ cui⁹ est pars: exponit se piculo. rōne scd̄i creatura plus dꝫ etiā nāl'r diligere deū ꙗ̄ seipsam. sꝫ a. nihil est ipsi⁹ b. nec pars nec effectus. ergo plus diligit se ꙗ̄ ip̄m. b. sꝫ volūtas libera q̄n est recta ꝯformat voluntati nāli. alioqn volūtas nālis nō eēt semp recta. ergo si h͂ꝫ voluntatē liberā rectā plus diligit se actu elicito ꙗ̄ ip͂ꝫ. b. ergo nō ar. sic. si duo sint dij. s. a. ꝛ b. aut a. fruit b. aut vtit. si vtit: ergo volūtas inordinata qꝛ vtit fruendo. si fruit ergo a. est btūs tam in b. vt in obto ꙗ̄ in a. ꝛ ita est btūs in duob⁹ obtis quoꝝ neutruꝫ ab altero depēdet. sꝫ hoc ꝯñs est falsum ꝛ impoē. qꝛ nihil pōt eē actu beatū in duob⁹ obtis btificis totalib⁹. qꝛ vtroq̄ eoꝝ destructo nihilomin⁹ est btūm. ergo in neutro btificat. videt etiā necēū ꝙ totalr q̄etatū in vno obto adeq̄to nō possit totalr in alio obo q̄etari. ¶ Ex 3ᵃ via arguit sic. duo sunt dij. ergo bonū infinitū nō pōt q̄etare pfecte volūtatē n̄ram. ꝯñs est falsuꝫ qꝛ hoc est ꝯtra rōnē boni ifiniti ꝙ nō sit q̄etatiuū cuiuscūq̄ volūtatis. pbatio ꝯñtie. qꝛ volūtas ordinata pōt appetere mai⁹ bonū. sꝫ p̄la bona infinita si sint possibilia plus icludūt bonitatē ꙗ̄ vnū ifinitum. ergo volūtas posset ordinate plus amare p̄la bona ifinita ꙗ̄ vnū bonū ifinitū ꝛ p ꝯñs vnū bonū ifinitū nō posset eā q̄etare. ¶ Ex 4ᵃ via ar. sic. duo sunt dij. ergo eiusdē effect⁹ sunt due cause totales in eodē ordine cause. ꝯñs est falsuꝫ. ergo ꝛ añs. falsitas ꝯñtis p̄bat. qꝛ tūc aliqd posset eē semp cā alicui⁹ a quo non semp depēderet. nihil. n. eēntial'r depēdet ab aliq̄ quo nō existēte nihilomin⁹ erit. si ğ. a h͂ꝫ duas totales cās. s. a. ꝛ b. in eodeꝫ gñe ꝛ ordine. tūc destructo a. nihilomin⁹ erit ip̄m. c. ab ipso. b. ꝛ sil'r destructo. b. ip͂ꝫ. c. erit ab ipso. a. ex quo vtrūq̄ ponit cā totalis ei⁹. pbatio ꝯñtie. qꝛ po^a ifinita est totalis cā respectu cuiuscūq̄ effect⁹. si ergo a. ꝛ b. sunt dij q̄libet est po^e infinite. ꝛ per ꝯñs cā totalis cuiuscūq̄ effect⁹. ꝛ per ꝯñs erunt due p̄me cāe totales in eodē ordine cause. ¶ Ex 5ᵃ via ar. sic. duo sunt dij. ergo per necītatē sunt infiniti nūo. ꝯñs est euidenter falsum. ergo ꝛ añs. ꝯñtia p̄bat. qꝛ spēs multiplicabiles siue plurificabiles in indiuiduis non determinant ex se ad certū nūm indiuiduoꝝ. sꝫ q̄ntū est ex se nō repugnat sibi eē in ifinitis indiuiduis sicut p͂ꝫ de spē humana ꝛ de alijs oib⁹ corruptibiliū spēb⁹. ergo si rō ipsi⁹ deitatis sit plurificabilis in idiuidua nō determinat se ad certuꝫ terminū. sꝫ q̄ntū est ex se cōpatit secū infinitatē. sed si p̄nt eē ifinita nece eē: per necītatē sunt infinita. alias nō eēnt necesse eē: sꝫ possibilia eē. ergo erūt ifiniti dij quoꝝ q̄lꝫ est nece eē. ¶ Itē. ex eadē via ar. sic. si sint plures dij. ꝛ per ꝯñs plura nece: op͂ꝫ ꝙ aliqbus pfectionib⁹ realib⁹ distinguant. sint a. ꝛ b. tūc sic. aut illi duo dij distincti per a. ꝛ b. sunt formal'r nece eē per a. ꝛ b. aut nō. si nō. ergo a. ꝛ b. nō sunt formal'r rōnes essendi necīo. ergo

per ɔ̃ñs.nec de⁹ includ ens.a.est nece ee.pbatio.qꝛ includit aliq̃ꝫ entitate que formalr:nõ est entitas necitas eendi:nec necia ex se.s.ipm a.silr est de deo includente b.¶Si vo illi duo dij distincti sunt formalr nece ee per a.ꝛ b.ꝛ vltra hoc vtrũqꝫ est nece ee per illud in quo ɔuenit vnũ cũ alio.qꝛ ex quo ambo sunt dij in aliq̃ ɔueniũt ꝛ in aliq̃ dr̃nt.ğ vterqꝫ de⁹ hꝫ in se duas rõnes q̃ꝝ vtraqꝫ est nece ee.sꝫ h̃ est ipole qꝛ neutra istaꝝ icludit alterã.ğ vtraqꝫ circũscripta:de⁹ ille esse nece ee p reliq̃ꝫ.ꝛ sic aliqd eet formalr nece ee p aliq̃ꝫ rõnem qua circũscripta nihilominꝰ eet nece esse.qđ est ipole. ¶Ex 6ᵃ via ar.sic.oipotens est q suo velle põt qđcũqꝫ pole facere ee vel nõ ee.ita ꝙ suo velle põt ꝓducere oẽ pole.ꝛ suo velle põt ipedire oẽ pole vel destruere oẽ pole si tã hꝫ ee ßm sniaꝫ Rich.2° de tri.caᵒ.vltimo.tũc sic.duo sunt dij.ğ nullus istorũ est oipotẽs.ɔ̃ñs est euidẽter falsuꝫ.pbatio ɔ̃ñtie.qꝛ a.põ suo velle ꝓducere oia in ee ex quo ponit oipotens.sꝫ nõ est nece ꝙ b.velit oia illa ee que velit a.qꝛ volũtas ipsi⁹ b.ɔtingẽter se hꝫ ad illa:sicut volũtas ipsi⁹ a.ex quo de⁹ est.ğ.b.põt nolle illa ee.ꝛ p ɔ̃ñs nullũ istoꝝ erit.ğ si duo sunt oipotẽtes vterqꝫ faceret aliũ nulli potẽtẽ ꝓhibẽdo.s.per suũ velle qcqd ali⁹ vellet ee. ¶Dices ꝙ ambo ɔcordant in volũtate sua.sꝫ nõ de necitate.sꝫ q̃si fecerũt pactuꝫ vt qcqd velit vnus velit al⁹. ¶Sꝫ ɔ̃.Tu pmo qꝛ illud pactũ nõ est neciũ.ğ per ɔ̃ñs põt se alr hr̃e.vt.s.disrũpat pactũ.ꝛ tũc idẽ qđ pus. Tu 2° qꝛ esto adhuc sequit ꝙ neuter eoꝝ eet oipotẽs.nam si a.est oipotẽs põt ꝓducere suo velle oẽ pole.ꝛ.b.silr.qđ est impole. nam impole est duas cãs totales ee eiusdẽ effectus.vt postẽ sum est.ergo sequit ꝙ b.nõ est oipotẽs.ꝛ sic ad q̃õnem.

Ad primũ in oppᵐ nego ɔ̃ñtiã.Ad ꝓbõnẽ dõm ꝙ in grãmatica nũs nõ est talis mod⁹ significãdi q̃les sunt alij modi grãmaticales.nã alij dñt ꝑ se modũ ɔcipi absqꝫ aliquo reali corñdẽte tali mõ ɔcipiendi.sꝫ nũs v̄e icludit reꝫ substratã.vñ sequit hoies sunt.ergo realr plẽs hoies sunt.ğ plã aialia rõnabilia sunt.sꝫ nõ seqt. de⁹ est gñis masculini.ğ de⁹ realr est masculin⁹.qꝛ ad masculinitatẽ sufficit aliqd in re quo ille modus possit accipi.puta actiuitas.dico ergo.plurale ßm ꝙ icludit illa duo icludit rõnẽ q̃si in se falsam.ꝛ dico ꝙ illud solũ ex parte sbĩ qđ dr̃ dij:icludit ɔ̃dictionẽ.vt ꝓbatuꝫ est per plẽs rõnes:ꝛ iõ modus ɔcipiẽdi repugnat ei qđ concipit sub modo.cum ergo probat ɔ̃ñtia.qꝛ idem significat plurale ꝛ singulare.ꝛ idem includit.dico ꝙ nõ est silẽ.qꝛ singulare includit conceptum: ꝛ modũ concipiendi sine repugnantia:ꝛ ideo singulare includit quasi in se rõnem veram ꝓut includit ɔceptũ ꝛ modum ɔcipiendi:plurale aũt prout includit illa duo icludit quasi in se rõnẽ falsam.cui⁹ partes repugnãt ꝛ iõ nõ sequit ꝙ plurale sit verũ de plurali sicut singulare de singulari.qꝛ de sbto cui⁹ rõ de se est falsa nihil vere põt ꝑdicari ista enim est falsa.homo irrõnalis insensibilis currunt: ꝛ sic de alijs silibus. ¶Ad 2ᵐ dicẽdũ cũ dr̃ ꝙ oẽ ens per ꝑticipationẽ reducit ꝛc̃.dicẽdũ ꝙ illa ꝑpõ maior nõ est poᵃ.sed reducit ad istã.oẽ ens imꝑfectũ reducit ad ꝑfectũ.sꝫ qꝛ oẽ ens per ꝑticipationẽ est imꝑfectũ.ꝛ tñ illud ens est ꝑfectũ qđ est ens per essentiaꝫ.iõ sequit illa maior ꝙ oẽ ens per ꝑticipationẽ ꝛc̃. illa autẽ ꝑpõ.oẽ imꝑfectũ reducit ad ꝑfectũ:sic intelligẽda est.nã aliqd est imꝑfectũ duplr.vno mõ ßꝫ ꝑfectionẽ simplr que.s.nõ necio hꝫ imꝑfectionẽ annexã.qꝛ nõ includit in se limitationẽ:vt h̃ bonũ:ꝛ h̃ vnũ:h̃ ens:h̃ sapiẽs.ꝛ silia.alio mõ est aliqd imꝑfectũ nõ ßm ꝑfectionẽ simplr.sed ßm perfectionẽ que.s.de rõne sui includit limitationẽ vt hic hõ.h̃ bos hic asin⁹ ꝛc̃.ꝛ iõ necio hꝫ annexã imperfectionẽ.imperfectũ pmo mõ reducit ad ꝑfectũ eiusdeꝫ rõnis.puta ad bonum:ad vnũ:ad ens:ad sapiẽs.que importãt ꝑfectionẽ simpliciter.ꝛ ista põt dici reductio vniuoca.sꝫ imꝑfectũ 2ᵒᵒ nõ reducit ad ꝑfectũ per essentiã eiusdẽ rõnis.puta ad rõnem specificã.qꝛ ipsa aliqd includit imꝑfectionis qꝛ limitationẽ. ꝛ ideo ßm illã nõ põt esse aliqd ꝑfectuꝫ simplr ꝓp limitationẽ.sed reducit ad ꝑfectũ primũ qđ est ꝑfectũ simplr.equocetñ ꝛ eminẽter includens illã ꝑfectionẽ.ꝛ ista ponit reductio equoca.bonũ ergo imꝑfectum reducit ad bonũ ꝑfectũ.sꝫ h̃ homo qui est imꝑfect⁹ ꝛ silr h̃ bos nõ reducunt ad hoiem vel bouẽ simplr ꝑfectũ.sꝫ ad summũ ens ꝛ summũ bonum qđ est deus qui illã ꝑfectionẽ v̄tualiter includit.nõ ergo est dare hoieꝫ nec bouẽ per essentiã qui dij possunt appellari. ¶Ad 3ᵐ qñ dr̃ ꝙ q̃cũqꝫ sunt meliora sunt ponẽda in vniuerso.dico ꝙ veꝝ est si illa positio sit possibilis ꝛ nõ incõpossibilis.sed esse plures deos est incõpossibile ꝛ includẽs repugnantiã vt ostẽsum est multiplr.ꝛ iõ nõ est meli⁹ esse plẽs deos.qđ.n.nõ est meli⁹ nisi ex põne incõpossibiliũ nõ est melius.imo nec bonũ simplr.sic illud qđ nõ est nisi ex põne impossibili ꝛ repugnãtiã includẽte est oino.sꝫ nõ impossibile est ipꝫ ee vel poni in ee. Bñ ergo ɔcludit phs qđ non est bonũ in vniuerso plalitas pncipatuũ.vn⁹ ergo est pnceps totius vniuersi qui est Deus bñdictus viuens ꝛ regnans sup vniuersam creaturam a seculo vsqꝫ in seculum.Amen.

¶Expliciunt q̃õnes subtilissime sup.12.libris meth.Arist. excellentissimi artium ꝛ sacre theologie doctoris. Antonij Andree ordinis minorum.accuratissime emendate per doctissimum sacre theologie bachalarium formatum fratrem Lucam de subereto eiusdem ordinis ꝛ prouincie thuscie.

Registrum.

a	vacat		¶Rñdetur		femine
	¶Altissimi	d	ßm quid	g	Ad argumenta
	deum esse		quid sit		non distinguit
	conceptum		causas		ralem. ¶D.
b	demõstrabilis	e	Similiter	h	dicit totam
	nõ ꝑtinebũt		pater dicitur		Ad primum
	practica		Queritur		vocatur
c	rationes nec	f	diffinitionis		totaliter
	nõ necessariũ		virtus actiua		Finis